SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 28.05.2018

Pöytäkirjan kansilehti 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 4

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen 6

3 § Arviointikertomus 2017 7

- Arviointikertomus 2017 pdf 9

4 § Vantaan kaupungin vuoden 2017 tilinpäätös 96

- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2017 103

- Vuoden 2017 tilintarkastuskertomus 392

5 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan vaali toimikaudelle 2017–2021 394

6 § Teknisen lautakunnan varajäsenen ja teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaalin toimittaminen toimikaudeksi 2017–2021 397

7 § Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 401

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 405

- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 449

- Liikenneselvitys, päivitys 6.4.2018 / Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6 458

8 § Asemakaavamuutos nro 002120 ja tonttijako, 13 Vapaala / Vapaalantie 10 482

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 487

- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 539

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 / Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 560

- Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys 2.10.2017/Asemakaavamuutos nro 002120 Vapaala 13 kaupunginosa 13-005 puisto- ja Vapaalantien katualuetta 561

- Äänestyspöytäkirja KV 28.5.2018 § 8 633

9 § Asemakaavamuutos 002360 ja tonttijako, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 639

- Asemakaavamuutosselostus 29.1.2018 / Asemakaavan muutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 643

- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018 /Asemakaavamuutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 676

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 /Asemakaavamuutos 002360 11. Hämevaara / Koivuvaaranpuisto 677

10 § Asemakaavan muutos 002275 ja tonttijako, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie 678

- Asemakaavamuutosselostus 18.12.2017 / Asemakaavan muutos 002275, 13. Vapaala / Raspitie ja Vuolutie 682

- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018 / Asemakaavan muutos 002275, 13. Vapaala / Omakotitontteja Kaavintielle ja Vuolutielle 718

11 § Asemakaavamuutos 002345 sekä tonttijaon muutos, 13. Vapaala / Vapaalantie 2-4 719

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 28.05.2018

- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala 722
- Muistutusten yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala 753
- Lausuntojen yhteenveto 16.4.2018/Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13. Vapaala 756
12 § Taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu 760
- Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu 761
13 § Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa 778
- Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan ja 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa 779
14 § Tarja Eklundin ja 25 muun valtuutetun aloite vanhusasiamies Vantaalle 782
- Tarja Eklundin ja 25 muun aloite vanhusasiamies Vantaalle 783
15 § Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamiseksi järjestöille 785
- Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä ja 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamiseksi järjestöille 787
16 § Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät 789
- Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät 790
17 § Kokouksen päättäminen 792
Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus 793
Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 795
Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 796
Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto 799

Kaupunginvaltuuston kokous

Aika 28.5.2018 klo 18.00-22.15
Paikka **Kaupungintalo, Tikkurila**

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Jäsenet	Läsnä
Lindtman Antti, puheenjohtaja	x	Kärki Niilo	x
Mäkinen Tapani, I varapuheenjohtaja	-	Laakso Päivi	x
Kauppinen Sirpa, II varapuheenjohtaja	x	Lehmuskallio Paula	§ 1-11 klo 18.00-21.45
Abdi Faysal	-	Leppänen Janne	-
Ahokas Siri	-	Letto Pirkko	x
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	x	Lindblad-Palo Salla	x
Ansalehto-Salmi Irja	x	Linnainmäki Joel	-
Atiye Minna	x	Lundell Kai-Ari	x
Aura Anssi	§ 1–5 klo 18.00-19.25	Malmi Juha	x
Auvinen Timo	x	Multala Sari	x
Ayub Saba	-	Mäkilaine Kirsi	x
Bruun Susanna	§ 1-11 klo 18.00-20.45	Mölsä Jukka	x
Chen Jenni	-	Niikko Mika	§ 3-11 klo 18.15-19.46
Edelmann Jan	x	Norrena Vaula	x
Eerola Antero	x	Norres Lasse	-
Eklund Tarja	x	Orlando Carita	§ 3-17 klo 18.50-22.15
Eskelinen Jarno	x	Orpana Anitta	x
Hirvonen Juha	x	Pajunen Emmi	-
Ibrahim Aadan	-	Raja-Aho Maarit	x
Juurikkala Timo	x	Rautavaara Maija	x
Jääskeläinen Jari	§ 1-11 klo 18.00-21.50	Rokkanen Sakari	x
Jääskeläinen Jouko	x	Rämö Eve	x
Jääskeläinen Pietari	x	Räsänen Minna	x
Kaira Lauri	x	Saramo Jussi	x
Kanerva Sami	x	Sillanpää Minttu	§ 1-11 klo 18.00-20.00
Karlsson Patrik	x	Silvennoinen-Hiisku Sveta	x
Kasonen Mika	x	Sodhi Ranbir	-
Kaukola Ulla	x	Tahvanainen Säde	§ 1-8 klo 18.00-19.43
Kiljunen Kimmo	§ 3-17 klo 18.25-22.15	Tuomela Tiina	x
Kostilainen Anniina	x	Tyystjärvi Kati	x
Kuusela Minna	x	Vahvelainen Tanja	x
Kurki Piia	x	Weckman Markku	x
Kähärä Sirkka-Liisa	x	Vähäkangas Jussi	x

		Åstrand Stefan	x
Varajäsenet			
Bulut Emil	x	Lindblad Christina	§ 12-17 klo 20.10-22.15
Heiskanen Jaana	x	Lyyra Markus	x
Herranen Jouni	§ 12-17 klo 20.25-22.15	Nguyen Chau	§ 12-17 klo 21.50-22.15
Kortesalmi Marilla	x	Rautio Mika	§ 1-2 klo 18.00-18.50
Kotila Pirkko	§ 12-17 klo 20.05-22.15	Sainio Jari	x
Laakso Sari	x	Särkelä Jussi	x
Lepistö Matti	x	Virta Raija	§ 1-12 klo 18.00-22.10

Kaupunginhallituksen jäsenet	**Läsnä**
Hakulinen Pentti	x
Kotila Pirkko	klo 18.00-20.05
Osmo Kähkönen	klo 18.00-20.00
Puoskari Pentti	x

Nuorisovaltuuston edustaja	
Lindqvist Noa	x

Muut osallistujat	**Läsnä**
Viljanen Ritva, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x
Askola-Vehviläinen Sole, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	klo 18.00-21.50
Ruusula Matti, talousjohtaja vs.	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Myllymäki Juha, kaupunginlakimies	x
Hyvönen Helena, kaupunginreviisori	klo 18.00-19.30
Kimpimäki Päivi, hallintosihteeri	x
Jääskeläinen Nelli, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman

Pöytäkirjanpitäjä Nelli Jääskeläinen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 4.6.2018, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Anniina Kostilainen Minna Kuusela

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 6.6.2018, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuulutus valtuuston kokouksesta on julkaistu kaupungin internetsivuilla 21.5.2018 ja jokaiselle valtuutetulle on lähetetty sähköpostitse henkilökohtainen kokouskutsu.

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 1

Esitys:
a) todetaan läsnä olevat valtuutetut ja
b) todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittely:
Puheenjohtaja totesi, että valtuutetut Tapani Mäkinen, Emmi Pajunen, Abdi Faysal, Ranbir Sodhi, Joel Linnainmäki, Siri Ahokas, Carita Orlando, Jenni Chen, Lasse Norres ja Aadan Ibrahim ovat pyytäneet vapautusta valtuuston tästä kokouksesta työ, matkaesteen tai henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Estyneiden tilalla valtuutettuina tässä kokouksessa olivat samassa järjestyksessä Markus Lyyra, Sari Laakso, Jaana Heiskanen, Jari Sainio, Emil Bulut, Marilla Kortesalmi, Mika Rautio, Raija Virta, Matti Lepistö ja Jussi Särkelä.

Puheenjohtaja totesi, että paikalla oli 63 valtuutettua.

Päätös:
Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi, lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Kokouksen aikana puheenjohtaja totesi seuraavat muutokset kaupunginvaltuuston kokoonpanossa:
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 18.15 valtuutettu Mika Niikko otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 64 valtuutettua
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 18.25 valtuutettu Kimmo Kiljunen otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 18.50 valtuutettu Carita Orlando otti paikkansa ja vapautti varavaltuutettu Mika Rautionin, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua
- §:n 6 käsittelyn aikana klo 19.25 valtuutettu Anssi Aura poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 64 valtuutettua
- §:n 9 käsittelyn aikana klo 19.43 valtuutettu Säde Tahvanainen poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 63 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 18.46 valtuutettu Mika Niikko poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 20.00 valtuutettu Minttu Sillanpää poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi ja hänen tilalleen saapui klo 20.05 varavaltuutettu Pirkko Kotila, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 20.25 varavaltuutettu Jouni Herranen saapui valtuutettu Mika Niikon tilalle, minkä jälkeen paikalla oli 63 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 20.45 valtuutettu Susanna Bruun poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 21.10 varavaltuutettu Christina Lindblad saapui valtuutettu Anssi Auran tilalle, minkä jälkeen paikalla oli 63 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 21.45 valtuutettu Paula Lehmuskallio poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua
- §:n 12 käsittelyn aikana klo 21.50 valtuutettu Jari Jääskeläinen poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi ja hänen tilalleen saapui varavaltuutettu Chau Nguyen, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua

- §:n 12 käsittelyn aikana klo 22.10 varavaltuutettu Raija Virta poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 61 valtuutettua

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 2

Esitys:
Päätetään
a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 4.6.2018 klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 6.6.2018 lähtien.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Anniina Kostilainen ja Minna Kuusela pöytäkirjantarkastajiksi toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 4.6.2018 klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 6.6.2018 lähtien.

3 § **Arviointikertomus 2017**

VD/44/00.03.00.00/2018
RV/HH/KS/NJ

Tarkastuslautakunta on käsitellyt vuoden 2017 arviointikertomusta kokouksissaan 28.3.2018, 19.4.2018 ja 2.5.2018.

Tarkastuslautakunta 2.5.2018 § 4

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) hyväksyä arviointikertomus vuodelta 2017 ja todetaan yhteenveto esteellisyyksistä,
b) valtuuttaa kaupunginreviisori tekemään arviointikertomukseen vuodelta 2017 tarvittaessa teknisiä korjauksia,
c) esittää arviointikertomus vuodelta 2017 kaupunginvaltuustolle tiedoksi ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomus lähetetään kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Merkittiin, että esteellisyyden vuoksi käsittelyyn ja päätöksentekoon eivät ole osallistuneet seuraavat jäsenet:
- Ahokas Siri opetuslautakunnan,
- Atiye Minna opetuslautakunnan,
- Eklund Tarja kaupunkisuunnittelulautakunnan,
- Eskelinen Jarno teknisen lautakunnan,
- Jääskeläinen Pietari kaupunginhallituksen ja yleisjaoston valtuustokaudella 2013–2017 eli 31.5.2017 asti,
- Kaukola Ulla opetuslautakunnan,
- Kurki Piia sosiaali- ja terveyslautakunnan ja HUS:n valtuuston,
- Leppänen Janne yleisjaoston,
- Linnainmäki Joel sosiaali- ja terveyslautakunnan

toiminnan osalta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 3

Tarkastuslautakunnan esitys:
Päätetään
a) merkitä arviointikertomus vuodelta 2017 tiedoksi, ja
b) lähettää arviointikertomus kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.
Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Arviointikertomus 2017

Muutoksenhakuohje**:** 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginreviisori Helena Hyvönen, puh. 09 8392 8072, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI ARVIOINTIKERTOMUS 2017

WWW.VANTAA.FI/ARVIOINTIKERTOMUS
TARKASTUSLAUTAKUNTA 2.5.2018

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 3 §

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ 3
SAMMANDRAG 5
1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI 8
1.1 Valtuustokauden 2013–2017 strategian kokonaistarkastelu 8
1.1.1 Strategian osat 9
1.1.2 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueittain 10
1.1.3 Strategiset päämäärät ja niiden toteutuminen 10
1.1.4 Vuosittaisten sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2014–2017 12
1.2 Vuoden 2017 tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan 14
1.3 Vuoden 2017 sitovien tavoitteiden toteutuminen 15
1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta 17
1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamien tavoitteiden toteutuminen 20
2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS 21
2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös 21
2.2 Koko kaupunkikonsernin talous 26
2.3 Suurten kaupunkien vertailua 28
2.4 Investointien vertailua 28
2.5 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto 30
2.6 Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto 31
3 META-ARVIOINTI 32
4 VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY 35
5 VAV ASUNNOT OY, VAV -KONSERNI 37
6 YLEISHALLINTO 40
6.1 Keskusvaalilautakunta 40
7 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA 43
7.1 Viestintä 43
7.2 Tiedolla johtaminen 46
7.3 Julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaaminen 47
8 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT 50
8.1 Konserniohjaus 50
8.2 Työllisyyspalvelut 50
8.3 Talouspalvelukeskus 53
9 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI 56
9.1 Lastensuojelu 56
9.1.1 Kuuselan perhekuntoutuskeskus lastensuojelun avohuollon osana 59
9.2 Vammaispalvelut 62
9.3 Aikuissosiaalityö 65
9.4 Talous- ja hallintopalvelut sosiaali- ja terveystoimessa 67
9.5 Maahanmuuttajapalvelut ja monikulttuurisuusasiat 70
9.5.1 Maahanmuuttajapalvelut 70
9.5.2 Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja monikulttuurisuuden tukeminen 74
10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA 77
11 SIDONNAISUUSILMOITUKSET VANTAALLA 81
12 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA 81
13 ALLEKIRJOITUKSET 85

TIIVISTELMÄ

1. Valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia. Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät päämäärät ja tavoitteet. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen tehtävää.

   Vuodelle 2017 valtuusto asetti 28 sitovaa tavoitetta. Tavoitteista kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan toteutui täysin 19, osittain kuusi, kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan ja yhden tavoitteen osalta ei arviointia voinut tehdä. Tarkastuslautakunta arvioi 15 tavoitetta täysin toteutuneeksi, kuusi tavoitetta osittain toteutuneeksi, kaksi tavoitetta (13.2 ja 20.1) ei lautakunnan mielestä toteutunut lainkaan ja viiden tavoitteen (5.1, 9.2. 15.3, 17.1 ja 19.3) osalta ei arviointia voinut lautakunnan mielestä tehdä. Lautakunta kiinnitti huomiota erityisesti siihen, että mukana oli poikkeuksellisen paljon tavoitteita, joista tarvittavaa arviointietoa ei arviointivuodelta 2017 ollut vielä saatavilla.

2. Vantaan vuosien 2013–2017 sitovien tavoitteiden tutkimuksessa havaittiin, että sellaisia tavoitteita, joilla olisi huono yhteys strategiaan, löydettiin vain vähän. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Sen sijaan reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkastellen huonon luotettavuuden sai yli viidennes mittareista.

3. Toteutumatietojen mukaan kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamista tavoitteista toteutui 72 prosenttia. Osittain toteutui 19 prosenttia ja ei lainkaan viisi prosenttia. Tieto puuttui tai sitä ei ollut saatavilla neljän prosentin osalta. Vuoden 2017 aikana on korostunut konserniyhtiöiden johtamisen ja tiedolla johtamisen merkitys. Konserniyhtiöistä tarkasteltiin lähemmin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:tä ja VAV Asunnot Oy:tä. Konserniohjaus sinänsä on toiminut voimassa olevan konsernistrategian mukaisesti.

4. Yleinen taloustilanteen koheneminen heijastui positiivisesti myös Vantaan talouteen vuonna 2017. Tuloja kertyi arvioitua enemmän ja samalla menot onnistuttiin pitämään ennakoitua alemmalla tasolla. Tilikauden tulos oli selvästi ennakoitua parempi ja investoinnit pystyttiin kokonaan kattamaan omalla tulorahoituksella ja myös lainakantaa vähennettiin.

5. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista niin uusilla alueilla kuin vanhojen keskustojen uudistamista. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.

6. Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston viimeisimmällä sääntömuutoksella ennakoitiin Vantaan konserniyhtiöiden tulevaisuudessa kasvavia ja monimuotoistuvia rahoitustarpeita. Pääpaino rahaston käytössä on kaupungin omien yhtiöiden hankkeiden rahoittaminen. Vaikka rahaston käyttö on ollut parina viime vuotena vähäistä, niin konserniyhtiöille on tulossa lähivuosina investointihankkeita, joissa rahastoa yhtenä rahoituskanavana voidaan taas hyödyntää

7. Kaupungissa tehdään vuosittain suuri määrä erilaisia arviointeja niin kaupungin kuin toimintayksikköjen tasolla. Arviointitietoa tuotetaan monipuolisesti ja useista näkökulmista ja sen tehokas hyödyntäminen ja tiedon saatavuus tulee varmistaa.

8. VAV Asunnot Oy:llä on keskeinen rooli pienituloisten asumismahdollisuuksien turvaajana ja kohtuuhintaisen asumistuotannon lisääjänä Vantaalla. Yhtiön talous on viime vuosina ollut vakaalla pohjalla. Tulevaisuuden haasteina yhtiö näkee asukkaiden taloudellista asemaa heikentävän lainsäädännön vaikutukset asukkaiden maksukykyyn ja kasvavasta asuntojen korjaustarpeista aiheutuvan korjauskustannusten nousun.

9. Kunnan keskusvaalilautakunnan keskeinen tehtävä on huolehtia vaalien sujuvuudesta ja virheettömyydestä. Lautakunnan työ on vaalilaissa varsin tiukkaan säännelty. Viimeisten kuntavaalien (2017) jälkeen tehtiin vaalien järjestelyistä selvitys, jossa nousi esiin kehittämiskohtia. Vaalijärjestelyihin lähdettiin heti selvityksen pohjalta tekemään kehittämistoimenpiteitä.

10. Vantaan kaupungin viestintä kulkee kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden ja osallisuuden kehittämällä viestinnän tapoja ja tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisia välineitä. Viestintä on osallistamisen työkalu. Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kehittämään yhteyttä kaupunkistrategiaan ja viestinnän tavoitteisiin.

11. Vantaan työllisyystilanne on parantunut vuoden takaisesta. Myös avoimia työpaikkoja on ollut enemmän kuin vuosiin. Nuorten työllistymiseen pitää panostaa, sillä nuorten työllisyystilanne on parantunut yleistä työllisyystilannetta hitaammin.

12. Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina voimakkaasti keskitetty Vantaan kaupungin taloushallinnon tehtäviä tytäryhtiöiltä sekä toimialoilta. Samalla palveluprosessien sähköistyminen on edennyt nopeasti. Palveluprosessien sähköistämien ja toiminnan keskittäminen on tehostanut myynti- ja ostolaskujen käsittelyä ja samalla laskujen käsittelyn laskukohtaisia kustannuksia on saatu alenemaan. Talouspalvelukeskus pyrkii koko ajan tekemään kehitystyötä, jotta nopeasti kehittyvän teknologian mahdollisuuksia voitaisiin tulevaisuudessakin hyödyntää.

13. Lastensuojelun organisaatioon ja toimintatapoihin on tehty muutoksia viimeisten vuosien aikana, mutta suurelta osin työntekijäpulasta johtuva työn ruuhkautuminen haittaa edelleen etenkin Itä-Vantaan lastensuojelun avopalveluissa. Sosiaalihuoltolain voimaantulo lähes kolme vuotta sitten ei vielä näy merkittävästi lastensuojeluasiakkuuksien suhteellisessa osuudessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä huolehtia siitä, että sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita, esimerkiksi kotipalvelua ja perhetyötä, on riittävästi saatavilla.

14. Perhekuntoutukseen pääsemisen oikea-aikaisuus on tärkeää, jotta tukitoimella olisi tarkoitettu teho. Perheiden ongelmat ovat monimutkaisia ja eri asiantuntijoiden yhteistyön tulee sujua.

15. Aikuissosiaalityön haasteena on asiakkaiden määrän kasvu ja edullisten vuokra-asuntojen riittämättömyys, ja siitä seuraava mahdollinen asunnottomuuden kasvu. Lisäksi kelpoisuusehtojen täyttävien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeaa erityisesti uusien asiakkaiden lapsiperhetiimissä, johon lastensuojelutarpeen arviointi siirtyi. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

16. Vammaispalveluiden – ja laajemmin koko tulosalueen – toiminta järjesteltiin vuoden 2017 aikana uudelleen. Vammaispalvelut lakkasi olemasta omana yksikkönään ja palvelut järjesteltiin kotona asumisen tukeen kuuluviin palveluihin ja erityisasumiseen. Hyvin monen elämään vaikuttaa kesällä 2018 voimaan tuleva liikennepalvelulain muutos ja sen myötä kaupungin päätös kuljetuspalveluiden järjestämistavasta. Kun kuljetuspalvelun järjestämistapa on valittu, on huolehdittava siitä, että palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja asiakkaan tarpeita vastaavia.

17. Sosiaali- ja terveystoimen toimialan talous- ja hallintopalvelujen tulosalue tarjoaa toimialan tarvitsemia talouden, hallinnon, henkilöstöasioiden ja kehittämisen asiantuntijapalveluja ja tukee koko toimialan johtamista ja päätöksentekoa muutostarpeiden ennakoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Tulosalueella on ollut ja on jatkossakin tärkeä rooli uuden Apotti-järjestelmän asiantuntijatukena ja maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutehtävissä.

18. Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikön perustamisella vuonna 2015 Vantaa reagoi turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun ja haluttiin myös varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelut on moniammatillinen palveluyksikkö, joka vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Yksikön palvelut tukevat asiakkaiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajapalvelujen kokonaisasiakasmäärät ovat jatkuvasti kasvaneet.

19. Monikulttuurisuusasiain yksiköllä on keskeinen koordinaatiorooli kaupungin monikulttuurisuuden edistämisessä. Vieraskielisen väestön määrä on Vantaalla kasvanut nopeasti viime vuosina. Myös jatkossa vieraskielisten määrän ennustetaan Vantaalla edelleen kasvavan. Tätä taustaa vasten monikulttuurisuuden entistä parempi huomioiminen kaupungin palveluissa ja vieraskielisen väestön kotoutumisen edistäminen on tärkeää.

SAMMANDRAG

1. För fullmäktigeperioden uppställdes 21 strategiska mål och för dem 54 mätare. Av mätarna för målsättningarna utföll enligt stadsstyrelsens rapportering 46 stycken (85 procent) helt eller delvis och åtta mätare (15 procent) utföll överhuvudtaget inte. För åren 2014–2017 uppställdes sammanlagt 113 strategiska mål. Enligt rapporteringen förverkligades över 90 procent av målen helt eller delvis. Det visade sig att målsättningarna och målen i anslutning till förbättring av sysselsättningen utgjorde den största utmaningen. Dessutom finns en hel del kvar att göra i fråga om en minskning av personalens sjukfrånvaro och utvecklingen av påverkningsmöjligheter.

   För år 2017 uppställde fullmäktige 28 bindande mål. Enligt stadsstyrelsens rapportering förverkligades 19 mål helt, sex delvis, två mål förverkligades överhuvudtaget inte och i fråga om ett mål gick det inte att göra en utvärdering. Revisionsnämnden utvärderade att 15 mål förverkligades i sin helhet, sex mål förverkligades delvis, enligt nämnden förverkligades två mål (13.2 och 20.1) överhuvudtaget inte och i fråga om fem mål (5.1, 9.2, 15.3, 17.1 och 19.3) anser nämnden att det inte gick att göra en utvärdering. Nämnden fäste särskild uppmärksamhet vid att exceptionellt många mål hade tagits med som det ännu inte fanns nödvändiga utvärderingsuppgifter om för utvärderingsåret 2017.

2. Vid en genomgång av de bindande målen för åren 2013–2017 upptäckte man att det endast fanns ett fåtal mål som hade en svag koppling till strategin. Också relevansen hos den information som mätaren producerar, dvs. om mätarens information är väsentlig med tanke på t.ex. beslutsfattandet, låg på en god nivå. Efter en granskning ur ett reabilitets- dvs. tillförlitlighetsperspektiv visade sig däremot över en femtedel av mätarna vara mindre tillförlitliga.

3. Enligt uppgifter om utfallet förverkligades 72 procent av de mål som stadsfullmäktige uppställt för koncernbolagen. Delvis förverkligades 19 procent och fem procent inte alls. I fråga om fyra procent fattades uppgifter eller så var de inte tillgängliga. Under 2017 betonades koncernbolagsledningens och kunskapsledningens betydelse. Av koncernbolagen gjordes en genomgång av Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy och VAV Asunnot Oy. Koncernstyrningen har i sig fungerat i enlighet med den gällande koncernstrategin.

4. Den allmänna förbättringen av den ekonomiska situationen återspeglades positivt också i Vandas ekonomi år 2017. Man fick in mer inkomster än beräknat och samtidigt lyckades man hålla utgifterna på en lägre nivå än förväntat. Räkenskapsperiodens resultat var betydligt bättre än väntat och investeringarna täcktes helt med egen intern finansiering och man minskade också lånestocken.

5. Syftet med utvecklingsfonden för Marja-Vanda och centrumområdena är att finansiera områdenas utveckling, planering och byggande såväl i nya områden som att förnya gamla centrumområden. År 2017 uppgick fondens driftsekonomiutgifter till 1,1 miljoner euro och investeringsutgifter till 2,1 miljoner euro.

6. Genom den senaste ändringen av bostadslåne-, fastighets- och byggnadsfondens fondbestämmelser förutspåddes de växande och allt mångsidigare finansieringsbehoven hos Vandas koncernbolag i framtiden. Huvudvikten i användningen av fonden ligger vid finansieringen av projekt hos stadens egna bolag. Även om fonden använts ganska lite under de senaste två åren kommer det att vara aktuellt med investeringsprojekt för koncernbolagen under de närmaste åren, i vilka fonden kan utnyttjas igen som en finansieringskanal.

7. I staden görs årligen en stor mängd olika slags utvärderingar både på stads- och verksamhetsenhetsnivå. Utvärderingsuppgifter produceras mångsidigt och ur flera olika perspektiv och ett effektivt utnyttjande och tillgången till uppgifter ska säkerställas.

8. VAV Asunnot Oy spelar en central roll i säkerställandet av boendemöjligheter för personer med små inkomster och utökandet av bostadsproduktion till rimliga priser i Vanda. Bolaget har under de senaste åren haft en stabil ekonomi. Bolaget betraktar som framtida utmaningar de konsekvenser lagstiftningen har på betalningsförmågan hos boende genom att försämra deras ekonomiska situation och de höjda reparationskostnaderna på grund av bostädernas växande reparationsbehov.

9. Den centrala uppgiften hos kommunens centralvalnämnd är att ombesörja smidiga val som går rätt till. Nämndens arbete regleras tämligen strikt i vallagen. Efter det senaste kommunalvalet (2017) gjordes en utredning om valprocessen, i vilken utvecklingsobjekt kom upp. Utifrån utredningen började man omgående vidta åtgärder för att utveckla valprocessen.

10. Vanda stads informationsenhet inriktar sig på kommunikation som sker via webben. Informationsenheten strävar efter att säkerställa invånarnas tillgänglighet och delaktighet genom att utveckla informationssätten och de digitala verktygen enligt it-programmet. Information är ett verktyg för engagemang. Revisionsnämnden rekommenderar att man fortsätter utveckla sambandet mellan stadsstrategin och informationens mål.

11. Sysselsättningsläget i Vanda har förbättrats jämfört med för ett år sedan. Det har också funnits fler lediga arbetsplatser än på många år. Man ska satsa på sysselsättningen av unga, eftersom sysselsättningsläget bland unga har förbättrats långsammare jämfört med det allmänna sysselsättningsläget.

12. Under de senaste åren har det skett en kraftig koncentration av både dotterbolagens och verksamhetsområdenas uppgifter från Vanda stads ekonomiförvaltning till ekonomiservicecentralen. Samtidigt har man i snabb ordning lyckats åstadkomma elektriska serviceprocesser. De elektriska serviceprocesserna och centraliseringen av verksamheten har gjort att hanteringen av försäljnings- och inköpsfakturor blivit effektivare och samtidigt har man lyckats sänka behandlingskostnaderna per faktura. Ekonomiservicecentralen strävar hela tiden efter att bedriva utvecklingsarbete för att också i framtiden kunna dra nytta av möjligheterna hos teknologi som befinner sig i snabb utveckling.

13. Under de senaste åren har barnskyddets organisation och verksamhetssätt genomgått förändringar, men den höga arbetsbelastningen som till största delen beror på personalbrist fortsätter att skapa problem särskilt inom barnskyddets öppenvårdstjänster i Östra Vanda. Att socialvårdslagen trädde i kraft för närmare tre år sedan syns ännu inte nämnvärt i den relativa andelen klientrelationer inom barnskyddet. Revisionsnämnden betonar vikten av att se till att det finns tillräcklig tillgång till tjänster i enlighet med socialvårdslagen, t.ex. hemtjänster och familjearbete.

14. Det är viktigt med tillgång till familjerehabilitering i rätt tid, så att stödåtgärderna har avsedd effekt. Problemen hos familjer är invecklade och samarbetet mellan olika sakkunniga ska vara smidigt.

15. Utmaningen för det sociala arbetet för vuxna består i det växande antalet klienter och den otillräckliga mängden förmånliga hyresbostäder med en eventuell ökad bostadslöshet som följd. Dessutom har det varit svårt att rekrytera socialarbetare som uppfyller behörighetsvillkoren särskilt i fråga om barnfamiljsteamet för nya klienter, dit bedömningen av behovet av barnskydd överfördes. Faran är att det blir långa köer i fråga om de bedömningar av servicebehovet som ska göras inom tre månader.

16. Handikappservicens – och i ett bredare sammanhang – hela resultatområdets verksamhet omorganiserades under loppet av år 2017. Handikappservicen upphörde att existera som en fristående enhet och servicen omorganiserades så att den sorterar under tjänsterna som hör till stödet för boende hemma och specialboendet. Väldigt många människors liv kommer att påverkas av den ändring i lagen om transportservice som träder i kraft sommaren 2018 och stadens beslut om sättet att organisera transportservice i och med ändringen. När man har valt ett sätt att organisera transportservice ska man se till att servicen håller hög kvalitet, är trygg och möter klientens behov.

17. Resultatområdet för ekonomi- och förvaltningsservice vid verksamhetsområdet för social- och hälsovård tillhandahåller sådana sakkunnigtjänster som verksamhetsområdet behöver i anslutning till ekonomi, förvaltning, personalärenden och utveckling och stöder hela verksamhetsområdets ledning och beslutsfattandet i att förutse ändringsbehov och utveckla verksamheten. Resultatområdet har haft och kommer också fortsättningsvis att inneha en viktig roll när det gäller att fungera som sakkunnigstöd för Apottisystemet och uppgifter i anslutning till beredningen av landskaps- och social- och hälsovårdsreformen.

18. Genom att inrätta en resultatenhet för invandrarservice år 2015 reagerade Vanda på den snabba tillväxten av antalet asylsökande och ville också trygga en effektiv organisering av mottagningsverksamheten. Invandrarservicen är en yrkesövergripande serviceenhet som ansvarar för initiala social- och hälsovårdstjänster, serviceorientering samt klient- och patienthandledning för flyktingar och återflyttare som flyttar till Vanda. Enhetens tjänster stöder integrationen av klienter i det finska samhället. Invandrarservicens totala klientmängd har ökat konstant.

19. Enheten för mångkulturfrågor innehar en central roll som samordnare när det gäller att främja stadens mångkulturalitet. Mängden befolkning som har ett främmande språk som modersmål har ökat snabbt i Vanda under de senaste åren. Antalet invånare med ett främmande språk som modersmål uppskattas öka

ytterligare också i fortsättningen. Mot denna bakgrund är det viktigt att på ett ännu bättre sätt beakta det mångkulturella i stadens tjänster och främja integrationen av den del av befolkningen som har ett främmande språk som modersmål.

1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

1.1 Valtuustokauden 2013–2017 strategian kokonaistarkastelu

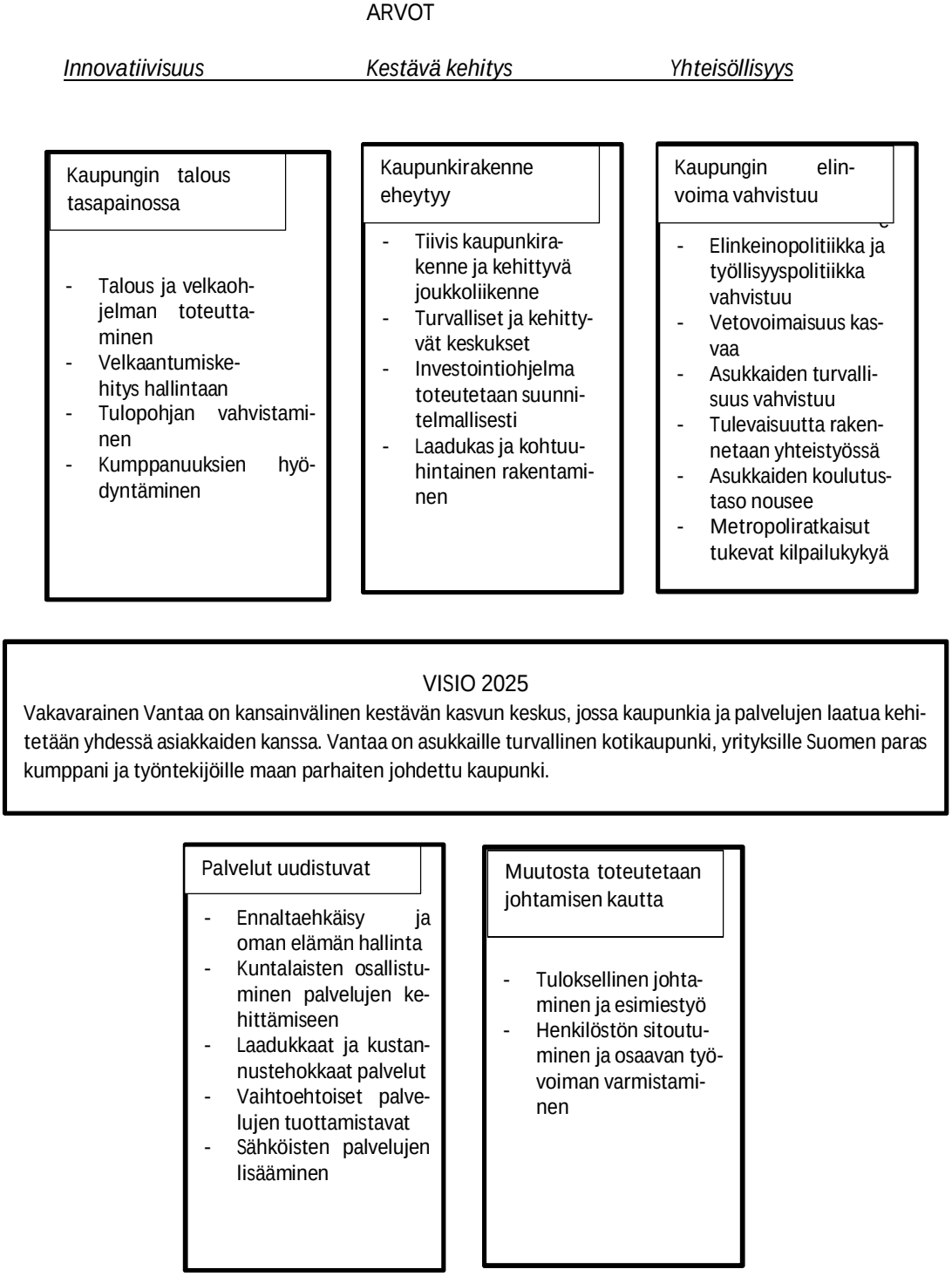
Vantaan kaupungin toiminnan ja talouden strategisen ohjauksen perustana oleva Vantaan kaupungin tasapainotettu strategia koostetaan kaupunginvaltuuston johtamassa prosessissa. Tässä prosessissa poliittinen johto ja virkamiesjohto tekevät tiivistä yhteistyötä. Strategia pohjautuu lautakuntien ja toimialojen esityksiin, jotka on sovitettu valtuuston ja kaupungin johdon linjauksiin kaupungin kehittämisestä. Strategian hyväksyy kaupunginvaltuusto. Vantaan kaupungin strategia ulotetaan kaikille kaupunkiorganisaation tasoille niin, että kaikki toimialat, tulosalueet ja suurin osa tulosyksiköistä tekevät omat tuloskorttinsa, joissa määritellään, miten kaupunkitasoiset tavoitteet puretaan oman toimialan, tulosalueen tai tulosyksikön tavoitteiksi.

Vantaan strategiamallia uudistettiin siten, että strategia laadittiin nyt koko valtuustokaudelle. Valtuustokauden 2013–2016 strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.6.2013. Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015 ja sen mukaisesti seuraavat kuntavaalit pidettiin keväällä 2017. Koska valtuustokausi näin jatkui vuodelle 2017, päätti kaupunginvaltuusto 15.6.2015 § 11 jatkaa strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun asti.

Samassa valtuuston kokouksessa (15.6.2015) hyväksyttiin strategiaan muuttuneesta toimintaympäristöstä johtuvia päivityksiä. Strategian mittarien tavoitetasot päivitettiin tarvittavilta osin vuoden 2017 lopun tilanteeseen. Työttömyyttä koskevia tavoitetasoja muutettiin realistisempaan suuntaan toimintaympäristön kehitys huomioiden. Lisäksi tehtiin pieniä muutoksia joihinkin mittareihin, esimerkiksi elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen lisättiin päämäärän ” Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla” mittariksi. Henkilöstön sairauspoissaoloja koskevan mittarin tavoitetasoa muutettiin huomioiden strategiakauden alkupuoliskon toteutunut kehitys.

1.1.1 Strategian osat

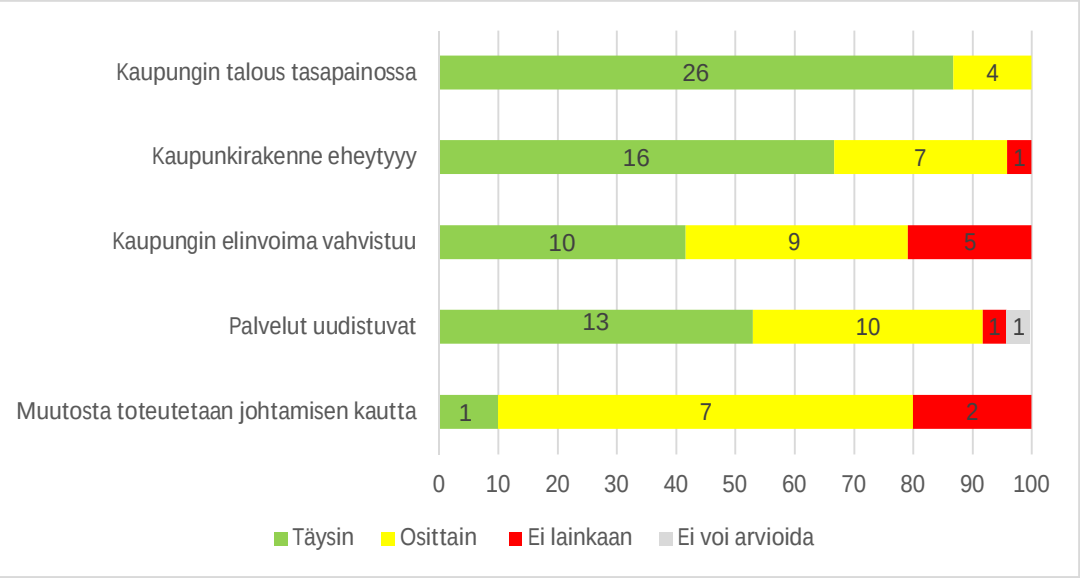
Vantaan strategiassa määritellään kaupungin visio, arvot ja strategiset painopistealueet (viisi kappaletta). Painopistealueet sisälsivät strategiset päämäärät (21 kappaletta), ja päämäärille oli määritelty 54 mittaria, joille annettiin lähtö- ja tavoitetasot. Ohessa tiivistelmäkuva valtuustokauden 2013–2017 strategiasta.

1.1.2 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueittain

Ohessa koottuna raportoidut tavoitetoteumat strategian painopistealueittain vuosilta 2014–2017.

Raportoidut tavoitetoteumat strategian painopistealueittain 2014–2017

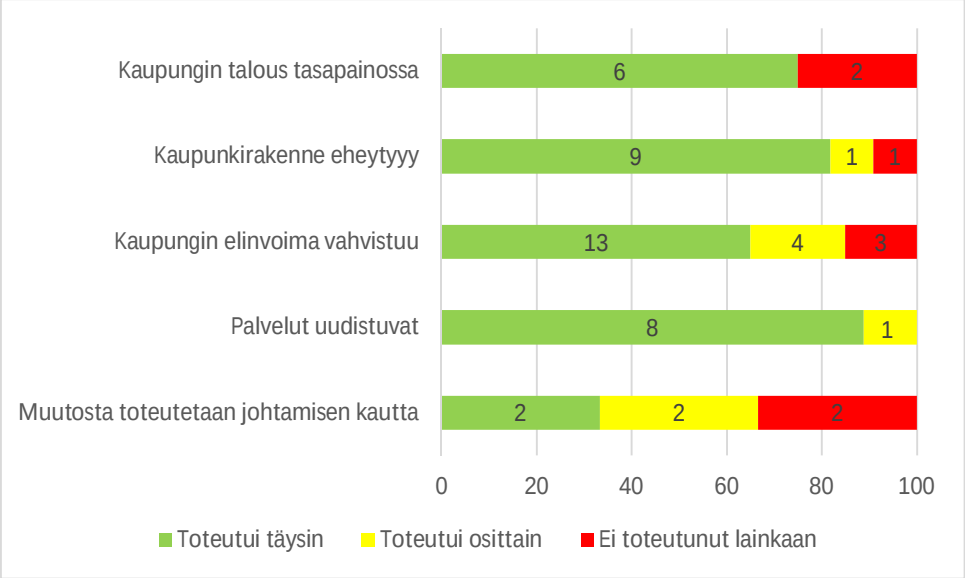

Jokaisella painopistealueella lähes 80 prosenttia tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan täysin tai osittain. Kaupungin talouden tasapainoon liittyvistä tavoitteista ei yksikään jäänyt kokonaan toteutumatta ja lähes 87 prosenttia kyseisien painopistealueen vuosittaisista tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan. Eniten kokonaan toteutumatta jääneitä tavoitteita, noin 21 prosenttia, oli kaupungin elinvoiman vahvistamiseen liittyvissä tavoitteissa. Erityisesti työllisyyteen liittyvät tavoitteet osoittautuivat vuosittain haasteellisiksi. Tosin vuonna 2017 painopistealueeseen kuuluva työllisyystavoite toteutui täysin.

Työllisyystavoitteiden lisäksi haasteellisiksi tavoitteiksi osoittautuivat työntekijöiden sairauspoissaolojen vähentämiseen ja ammatillisten opintojen keskeyttämisprosentin vähentämiseen liittyvät tavoitteet.

1.1.3 Strategiset päämäärät ja niiden toteutuminen

Valtuustokauden strategia sisälsi yhteensä 21 strategista päämäärää ja päämäärille oli määritelty yhteensä 54 mittaria. Mittareista raportoitiin 31.12.2017 täysin toteutuneeksi 38 kappaletta (70 prosenttia), osittain toteutuneeksi kahdeksan kappaletta (15 prosenttia) ja kahdeksan mittaria (15 prosenttia) ei toteutunut lainkaan. Oheisessa taulukossa koottuna 31.12.2017 tilanteen mukaan raportoitu strategisten päämäärien mittarien toteutuminen painopistealueittain.

Ei toteutuneet strategisten päämäärien mittarit painopistealueittain

Kaupungin talous tasapainossa

1. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus kasvaa joka vuosi strategiakaudella 2013–2017.

Yhteisöveron jako-osuudet 2014–2017 olivat: 2014: 4,9%, 2015: 4,6%, 2016: 4,3% ja 2017:4,4%

2. Asukaskohtaiset kunnallisverotulot kasvavat nopeimmin Vantaalla pääkaupunkiseudulla.

Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen kasvu pääkaupunkiseudun kaupungeissa vuodesta 2013 vuoteen 2017: Helsinki 5,0%, Espoo 6,5% ja Vantaa 2,3%

Kaupunkirakenne eheytyy

1. Asemien liityntäpysäköintipaikat, tavoite 2 700, toteuma 2 494.

Kaupungin elinvoima vahvistuu

1. Työllisyysaste, tavoite 74,0%, toteuma 71,7%.
2. Vieraskielisten työllisyysaste, tavoite 60%, toteuma 53,3% (tieto vuodelta 2015, uudempaa ei saatavilla).
3. Alle 25-vuotiaita työttömiä enintään 1 100 henkilö, toteuma 1 261.

Palvelut uudistuvat

Yhtään mittaria ei jäänyt kokonaan toteutumatta.

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta

1. Huonot vaikutusmahdollisuudet muutoksiin (Kunta 10), tavoite 28 %, toteuma: kaupungin keskiarvo 35,2%
2. Sairauspoissaoloprosentti, tavoite 3,52%, toteuma 4,52%.

1.1.4 Vuosittaisten sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2014–2017

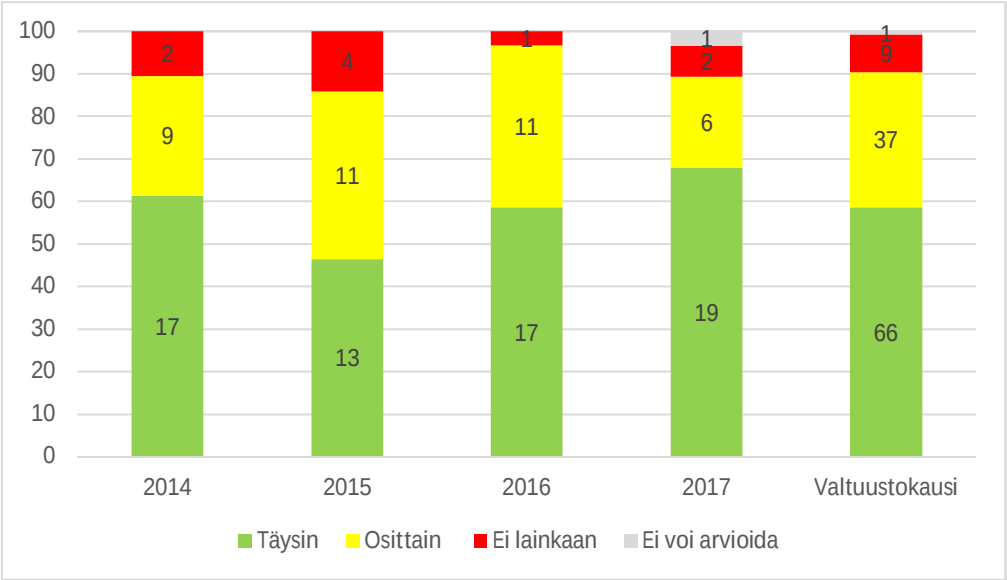
Sitovia tavoitteita asetettiin vuosille 2014–2017 yhteensä 113 kappaletta. Oheisessa taulukossa on koottuna tavoitteiden lukumäärät vuosilta 2014–2017 jaoteltuna strategian painopistealueisiin.

Strategian painopistealueet	2014	2015	2016	2017	Painopiste-alue yh-teensä
Kaupungin talous tasapainossa	8	7	9	6	30
Kaupunkirakenne eheytyy	6	5	6	7	24
Kaupungin elinvoima vahvistuu	6	8	5	5	24
Palvelut uudistuvat	5	5	7	8	25
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta	3	3	2	2	10
Kaikki yhteensä	28	28	29	28	113

Tavoitemäärät olivat vuosittain lähes samat. Eniten tavoitteita valtuustokaudella asetettiin kaupungin talous tasapainossa painopistealueelle ja vähiten painopistealueelle muutosta toteutetaan johtamisen kautta.

Seuraavassa taulukossa on koottuna tavoitteiden raportoidut toteumat vuosilta 2014–2017. Vuosina 2014 ja 2015 oli mahdollista raportoida tavoitteen toteuma neljään kategoriaan: täysin,-melko hyvin, jossain määrin ja ei lainkaan ja vuosina 2016 ja 2017 kategoriat olivat: täysin, osittain ja ei lainkaan. Taulukossa on käytetty vain kolmea kategoriaa ja vuosilta 2014 ja 2015-kategorioihin: ”toteutui melko hyvin” ja ”toteutui jossain määrin” raportoidut tavoitteet on yhdistetty ”toteutui osittain” kategoriaan.

Tavoitteiden raportoitu toteutuminen 2014–2017

Valtuustokautena tavoitteista raportoitiin täysin toteutuneeksi noin 58 prosenttia, osittain toteutuneeksi noin 33 prosenttia, toteutumatta jääneeksi raportoitiin noin 8 prosenttia ja yhden prosentin (eli yhden tavoitteen) osalta arviointia ei arviointiajankohtana voitu tehdä. Kovin isoja vaihteluja tavoitteiden toteumassa vuosittain ei ollut. Täysin tai osittain toteutuneeksi raportoitiin joka vuosi yli 85 prosenttia tavoitteista.

Tarkastuslautakunnan arvioinnista

Seuraavan taulukkoon on koottu 2014–2017 vuosilta tavoitemäärät, joista tarkastuslautakunnalla oli huomautettavaa. Suluissa oleva prosenttiluku kertoo, kuinka suurta osaa tavoitteita huomautukset koskivat.

	2014	2015	2016	2017	Yhteensä
Huomautuksia	10 (36%)	4 (14%)	12 (41%)	11 (39%)	37 (33%)

Tarkastuslautakunta huomautti yhteensä 12 tavoitteen osalta tavoitteen toteuman raportoinnista, yhdeksän tavoitteen osalta tavoitteen mittaroinnista, 11 kertaa huomautus johtui jostain muusta syystä ja 11 tavoitteen osalta lautakunta totesi, että tavoitetta ei voinut arvioida. On huomattavaa, että joistain tavoitteista huomautettiin useammasta syystä, esimerkiksi sekä raportoinnista että mittaroinnista.

Syy siihen, että lautakunta ei voinut tiettyjä tavoitteita arvioida oli yleensä vertailutiedon puuttuminen. Tilastotieto, johon vertailua piti tehdä ei ollut vielä raportointihetkellä saatavissa. Jossain tapauksissa mittarin lähtötasoa ei oltu kerrottu, jolloin arviointi oli mahdotonta. Joidenkin tavoitteiden kohdalla lautakunta totesi, että tavoite ja mittari olivat puutteellisia eli kaikkia tavoitteena olevia asioita ei oltu otettu mittariin mukaan. Oli myös tavoitteita, joita oli toteutettu eri tavalla kuin mittaroitiin eli mittarissa mainittuja toimenpiteitä ei oltu tehty vaan tavoitetta olikin toteutettu jollain muulla tavoin.

Johtopäätökset:

Vantaan strategiaprosessi noudatti aiemmilta valtuustokausilta tuttuja menetelmiä. Kaupunkistrategia pohjautuu virkamiesten ja luottamushenkilöiden tiiviiseen yhteistyöhön, Vantaan kaupungin strategia ulotetaan kaikille kaupunkiorganisaation tasoille niin, että kaikki toimialat, tulosalueet ja suurin osa tulosyksiköistä tekevät omat tuloskorttinsa, joissa määritellään, miten kaupunkitasoiset tavoitteet puretaan oman toimialan, tulosalueen tai tulosyksikön tavoitteiksi.

Vantaan strategiamallia uudistettiin siten, että strategia laadittiin nyt koko valtuustokaudelle.
Valtuustokauden 2013–2016 strategia hyväksyttiin kesäkuussa 2013 ja kuntalain muutosten johdosta päätti kaupunginvaltuusto kesäkuussa 2015 jatkaa strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun asti. Samalla strategiaan tehtiin joitakin päivityksiä.

Koko valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät mittarit, joista kolme jäi toteutumatta. Myöskään verotulojen kehitys ei valtuustokaudella toteutunut tavoitteeksi asetetulla tasolla, vaikka kaupungin taloustilanne kyllä kokonaisuutena kehittyi suotuisasti erityisesti valtuustokauden kahtena viimeisenä vuotena. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen parannettavaa.

Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia. Haasteellisimmat vuositavoitteet liittyivät työllisyyden parantamiseen, henkilöstön sairauspoissaoloihin ja ammatillisten opintojen keskeyttämisten vähentämiseen.

Tarkastuslautakunta antoi valtuustokaudella huomautuksen yhteensä noin 33 prosenttiin tavoitteista. Huomautuksia tuli niin tavoitteiden raportointiin, mittarointiin tai siihen, että tavoite ei ollut arvioitavissa. Joka vuosi löytyi tavoitteita, joita ei voinut arvioida, koska tarvittavaa tietoa mittarin toteutumisesta ei ollut saatavilla.

Suositukset:

Strategisten tavoitteiden raportointiin ja mittarointiin pitää edelleen kiinnittää huomiota. Erityisesti pitää tavoitetta asetettaessa varmistaa, että asetetun mittarin toteutumisesta on saatavilla raportointivaiheessa tieto, jotta tavoite voidaan arvioida.

1.2 Vuoden 2017 tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan

	Tilinpäätös 2017			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan.	3							
2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan.	1							
3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan.	1							
4. Kumppanuuksien hyödyntäminen.	1							
5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin.	2	2		2	1		1	
6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia.		1						
7. Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä (ei tavoitetta 2017).								
8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.	2			2		2		
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	3			1			1	
10. Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen (ei tavoitetta 2017).								
11. Asukkaiden turvallisuus vahvistuu (ei tavoitetta 2017).								
12. Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa (ei tavoitetta 2017).								
13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat.		1	1	2	1			1
14. Vantaan kilpailukyky vahvistuu osana metropolialuetta (ei tavoitetta 2017).								
15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia.	2	1		2		1	1	1

16. Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy (ei tavoitetta 2017).								
17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut.	1	1		1			1	
18. Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta (ei tavoitetta 2017).								
19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja *)	2			1			1	
20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta.			1					
21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen.	1							

*) Yksi tavoite arvioidaan myöhemmin

1.3 Vuoden 2017 sitovien tavoitteiden toteutuminen

	Tilinpäätös 2017			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1.1 Toimintamenojen kasvu.	X							
1.2 Investointiohjelma toteutetaan kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti.	X							
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on alle 50 % (tulot/ menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia.	X							
2.1 Lainasalkun optimaalinen hallinnointi.	X							
3.1 Maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa.	X							
4.1 Sähköisten itsepalveluiden kehittämisen nopeuttaminen yhdessä yhteistyökuntien kanssa.	X							
5.1 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.	X			x			x	
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.	X			x	x			
5.3 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 265 000 k-m2/vuosi.		X						

5.4 Kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille.		X						
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.		X						
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.	X			x		x		
8.2 Pientaloalueiden tiivistäminen Mapon mukaisesti.	X			x		x		
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	X							
9.2 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	X			x			x	
9.3 Selkeytetään yritysten sijoittumispalvelua Vantaalle.	X							
13.1 Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön.		X		x	x			
13.2 Toteutetaan koulutustakuuta.			X	x				x
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso).	X							
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.	X			x		x		
15.3 Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla.		X		x			x	x
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	X			x			x	
17.2 Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla.		X						
19. Uusien sähköisten työviestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	X							
19.2 Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) onnistunut käyttöönoton valmistelu ja kustannusohjaus.	X							
19.3 Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton nettiyhteys.	MYÖ HEM MIN			x			x	
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään.			X					
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	X							

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta

Sitova tavoite 5.1: Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 prosenttia	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetta ei voida arvioida

Raportoinnissa todetaan, että verrattaessa vuosien 2015 ja 2016 kasvihuonekaasupäästöjä Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 neljä prosenttia vuodesta 2015. Vuoden 2017 tietoja ei raportoinnin mukaan ollut käytettävissä.
Tavoite oli asetettu vuodelle 2017 ja koska vertailutietoa Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä vuosien 2016 ja 2017 vuosien välillä ei ole saatavissa tavoitetta ei voida arvioida.

Sitova tavoite 5.2: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Joukkoliikenteen matkustajamäärät eli Vantaan juna-asemien ja bussipysäkkien nousijamäärät lokakuun arkivuorokauden keskiarvona.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui osittain.

Raportoinnissa todetaan lähijunaliikenteen nousijamäärän kasvaneen 4 prosenttia vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärä ei ole tiedossa. Koska vain toisesta mittarista on tietoa, tavoite toteutui vain osittain ja toista osaa (bussiliikenteen nousijamäärät) ei voi arvioida.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Valmistuneiden asuntojen määrä 2 400.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Mittari ei vastaa strategiseen päämäärään ja myöskään asuntojen laadusta ei ole otettu mittariin mainintaa.

Raportoinnissa todetaan, että asuntoja valmistui Vantaalla yhteensä 3 290. Raportoinnissa on myös eritelty asuntoja talotyypeittäin, joten myös asuntotuotannon monipuolisuutta on tuotu esiin. Tavoite kuuluu strategiseen päämäärään kahdeksan: *Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.* Mittarissa ei mainita mitään laadusta tai kohtuuhintaisuudesta. Tavoite on tärkeä ja toteuttaa Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen asuntotuotantotavoitetta Vantaan osalta, mutta strategisessa päämäärässä mainitusta asuntojen laadusta ja kohtuuhintaisuudesta ei mittari anna tietoa.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Asemakaavoituksen ja poikkeamispäätösten avulla luodaan 100 rakennuspaikkaa vuosittain.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Mittarin ja tavoitteen yhteys on kuitenkin epäselvä.

Raportoinnissa todetaan kaavoituksella luodun 213 rakennuspaikka vuonna 2018. Raportoinnissa olisi pitänyt selvemmin tuoda esiin, miten tavoite edistää pientaloalueiden tiivistämistä.

Sitova tavoite 9.2: Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Päivähoitopaikka järjestetään 2 viikossa, 1 viikossa kerhosta päivähoitoon ja äkillisessä tarpeessa jo seuraavana päivänä.	Tavoite toteutui täysin.	Raportoinnin perusteella ei voi päätellä toteutuiko tavoite täysin.

Raportoinnissa mainitaan tavoitteen toteutuneen täysin ja samalla mainitaan, että ”ei asiakasreklamaatioita”. Mainittu asiakasreklamaatioiden puuttuminen ei välttämättä kerro onko tavoite toteutunut. Jos on olemassa tilasto, jolla pystytään näyttämään, että kaikki päivähoitopaikkaa hakeneet saivat paikan tavoitteen mukaisissa aikarajoissa, voisi tavoitteen todeta toteutuneeksi tällaisen tilaston perusteella.

Sitova tavoite 13.1: Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Suurin osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus näkyy toimintojen suunnittelussa ja arvioinnissa. Jokaisesta toimintayksiköstä on osallistuttu tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön koulutuksiin. Jokainen vantaalainen oppilas on osallistunut vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia yhteensä vähintään 4 kertaa vuodessa. Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa vuodesta 2015 verrattuna 5 prosenttia.	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite toteutui osittain. Yhden mittarin osalta voidaan katsoa toteutuneen kokonaan, mutta muilta osin ei voi arvioida tiedon puutteen vuoksi tai koska raportointi ei kerro varsinaisesti tavoitteen toteutumisesta.

Toiminnallisen oppimisen mittarista raportoinnissa todetaan, että toiminnallinen oppiminen toteutuu esiopetuksen osalta ja varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa tavoitteen suuntaan. Raportoinnista ei käy ilmi, kuinka suuri osa toimintayksiköistä käytännössä toteuttaa toiminnallista oppimista eli onko mittarin tavoitetasoksi asetettu ”suurin osa” toteutunut.

Tieto- ja viestintähenkilöstön koulutuksiin osallistujista todetaan raportoinnissa osallistujamäärä, mutta ei sitä osallistuttiinko näihin koulutuksiin jokaisesta toimintayksiköstä ja tavoite nimenomaan oli, että jokaisesta toimintayksiköstä osallistutaan kyseisiin koulutuksiin. Tämä mittarin toteutumista ei voi tällä tiedolla arvioida.

Monialaiseen oppimiskokonaisuuteen osallistumisesta todetaan, että näitä oppimiskokonaisuuksia toteutetaan satunnaisesti, kun mittarin tavoitetaso oli, että jokainen vantaalainen oppilas osallistuu vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Raportointi on epämääräistä ja tämän mittarin toteutumista ei voi arvioida.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta todetaan, että järjestelmä ei tuota luotettavaa tietoa suoritusten kertymästä, joten tämänkään mittarin toteutumista ei voi arvioida.
Tavoitteelle on asetettu mittareita eri tulosalueille. Mittareiden tavoitetasot on määritelty epätäsmällisesti.

Sitova tavoite 13.2: Toteutetaan koulutustakuuta
Tavoite toteutui huonosti, koska tavoitteen toteutumisessa jäätiin huomattavasti tavoitetasosta. Keskeyttämisprosentti oli 17,1 tavoitellun 13 prosentin sijasta.

Sitova tavoite 15.2: Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
75 vuotta täyttäneistä 92,5 prosenttia asuu omassa kodissa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin. Tavoite on valtakunnallinen. Tavoite voi sinänsä vaikeuttaa hoitopaikan saantia, sillä kaikki vanhukset eivät välttämättä ole omasta tahdostaan kotona.

Sitova tavoite 15.3: Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita alle 3 750 (7,9 % Vantaan 0–17-vuotiaista).	Tavoite toteutui osittain.	Tavoitetta ei voi arvioida (mittari ei ole vertailukelpoinen).

Tavoitteen raportoinnissa on kerrottu kehittämistyöstä ja toimenpiteistä, joilla tavoitteen suuntaan pyritään. Mittarin tilanteesta on todettu, että tilastoissa havaittujen ongelmien takia mittarille asetettu tavoitetaso ei ole vertailukelpoinen korjattujen tilastotietojen kanssa. Avohuollon asiakkaina oli 3 533 lasta (7,5 % Vantaan samanikäisestä väestöstä). Vuoden 2016 korjattu toteuma oli 3 345 (7,2 % Vantaan samanikäisestä väestöstä), joten suhteellinen asiakasmäärä on hieman noussut. Aiheesta kerrotaan myös kohdassa 9.1 Lastensuojelu.

Sitova tavoite 17.1: Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunki kärkijoukossa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Kaikki raportoidut vertailutiedot ovat vuodelta 2016. Tavoite oli kuitenkin asetettu vuodelle 2017, joten koska arviointivuodelta ei ole saatavissa kustannusvertailuja ei tavoitetta voi arvioida.

Sitova tavoite 19.3: Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton verkkoyhteys.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
1–3 (maksimissaan 60 tukiasemaa) peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteena olevassa koulussa on avoin langaton verkko kuntalaisille ja/tai hallinnon ja opetuksen langaton verkko.	Tavoitteen toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Raportoinnissa todetaan, että raportointikaudelle ei ajoittunut yhtään wlan-verkon rakentamista, joten tavoite ei ole arvioitavissa.

Johtopäätökset:

Vuodelle 2017 asetettujen tavoitteiden joukossa oli poikkeuksellisen paljon sellaisia tavoitteita, joiden laatu ja mittarointi olivat sellaisia, joita ei voitu arvioida.
Syy vaihtelee joko siitä että ”tietoa ei ollut vielä saatavilla” tai ääripäässään, että tietoa ei ollut olemassakaan. Tavoite oli ikään kuin asetettu väärälle vuodelle.

Yllä yksittäisiä tavoitteita koskevassa osiossa tuodaan esille tarkastuslautakunnan näkemys yksittäisten tavoitteiden toteutumisesta.

Suositukset:

Tarkastuslautakunnan on kuntalain mukaan arvioitava, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Arviointikertomus käsitellään kuntalain mukaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Varainhoitovuodelle asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet tulee siis asettaa talousarviokauden mukaan, jotta niiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit voidaan osoittaa talousarviossa.

Vuoden 2017 osalta tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksen yhteydessä toteutumatta jääneet tavoitteet raportoidaan kaupunginhallituksen vastauksessa ”vastaukset arviointikertomukseen 2017” syksyllä 2018. Suuri osa toteutumatta jääneistä tavoitteista oli tavoitteita, joita ei voitu arvioida tiedon puutteen vuoksi.

Tarkastuslautakunta palaa näihin tavoitteisiin arviointikertomuksensa 2018 yhteydessä.

1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamien tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2017 talousarviossa valtuusto asetti toiminnan ja talouden tavoitteita yhteensä 22 tytäryhteisölle. Valtuuston tavoitteenasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä, palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia.

Tavoitteita asetettiin yhteensä 52 kappaletta. Yhtiöistä yhdeksälle asetettiin yhteiset tavoitteet ja 13 yhtiölle yhtiökohtaisia tavoitteita. Yhteiset tavoitteet koskivat tilikauden tulosta ja lämmön, sähkön ja veden kulutusta. Yhtiökohtaiset tavoitteet koskivat suurimmalta osaltaan yhtiön tulosta sekä liikevoittoa ja liikevaihtoa. Tavoitteita asetettiin myös investoinneille ja sijoitetun pääoman tuotolle. Samoin toiminnalle ja sen tehostamiselle sekä häiriöiden vähentämiselle, täyttöasteelle ja vaikuttavuudelle. Laatuun, johtamiseen ja asiakastyytyväisyyteen liittyi useita tavoitteita.

Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa esitetään tavoitteiden toteutuminen keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille yhteensä 25 tavoitteen osalta. Käsitellyt kuusi yhtiötä olivat Vantaan Energia -konserni, VAV Asunnot Oy -konserni, VTK Kiinteistöt Oy -konserni, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, A-Tulkkaus Oy ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy.

Tytäryhteisöjen tavoitteen toteutumatiedot on käsitelty yleisjaostossa 12.3.2018. Mainittujen kuuden yhtiön lisäksi yleisjaosto esittää tavoitteiden toteutumisen 16 (seitsemän eri tavoitteita käsittävien yhtiöitten ja yhdeksän yhteistä tavoitetta käsittävien) yhtiön osalta, jolloin valtuuston asettamat tavoitteet 22 tulivat raportoiduiksi. Yleisjaostossa esitetään edellisten lisäksi seitsemän yhtiötä, joille kaupunginvaltuusto ei asettanut tavoitteita.

Johtopäätös:

Toteutumatietojen mukaan kaupunginvaltuuston asettamista tavoitteista toteutui 72 prosenttia. Osittain toteutui 19 prosenttia ja ei lainkaan 5 prosenttia. Tieto puuttui tai sitä ei ollut saatavilla 4 prosentin osalta.

Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tavoitteenasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Kaikkien tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan Vantaalla yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutuminen kaupungin tilinpäätöksen ja osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginvaltuustolle.

2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS

2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös

Talousarvion toteutuminen

Vantaan tilikauden tulos oli vuonna 2017 noin 40,4 miljoonaa euroa. Tulos on noin 108 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 41,7 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot ylittyivät noin 22,5 miljoonalla eurolla ja toimintakulut (ilman valmistusta omaan käyttöön) alittuivat noin 58,8 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuottoja kasvattivat muun muassa erittäin kiivaana jatkuneesta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen selvästi ennakoitua suurempina toteutuneet maanmyyntivoitot, maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset ja rakennusvalvontamaksut. Toimintakulujen alituksiin vaikuttivat muun muassa HSL:n kuntaosuuden toteutuminen noin 13,8 miljoonaa ennakoitua pienempänä, noin 18 miljoonaa pienempänä toteutuneet henkilöstökulut ja toimeentulotuen Kela-siirrolle varatun määrärahan alittuminen 16 miljoonalla. Lisäksi ostopalvelut toteutuivat maankäytön ja ympäristön toimialalla 20 miljoonaa euroa arvioitua pienempinä. Kaupungin koko verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi noin 0,2 prosenttia verrattuna vuoteen 2016. Pelkkiä verotuloja kertyi 2,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Vuoden 2017 talousarvioon verrattuna verotuloja kertyi noin 35,8 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Valtionosuuksia taas kertyi noin 0,5 miljoonaa ennakoitua vähemmän, ja verorahoitus kokonaisuudessaan toteutui 103,2-prosenttisesti. Verotulolajeista kunnan tuloveroa kertyi noin 21,1 miljoonaa ennakoitua enemmän, kiinteistöveroa kertyi 0,7 miljoonaa ennakoitua enemmän ja osuus yhteisöveron tuotosta oli noin 14 miljoonaa ennakoitua suurempi. Edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta johtuen Vantaan ennakoidut korko- ja rahoituskulut alittuivat noin 4,0 miljoonalla ja korko- ja rahoitustuottoja kertyi noin 2,9 miljoonaa arvioitua vähemmän.

Määrärahatavoitteiden toteutumisesta ja lainakannasta vuonna 2017:

- Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 106 prosenttia.
- Toimintakulujen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 96 prosenttia.
- Verotulojen toteumaprosentti oli 103,8 prosenttia.
- Valtionosuuksien toteumaprosentti 99,7 prosenttia.
- Yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat noin 26,8 miljoonaa euroa, mikä oli noin 1,1 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.
- Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat noin 9,7 miljoonaa euroa arvioitua suurempina
- Kaupunginvaltuuston muutokset vuoden 2017 talousarvioon: Käyttötulojen lisäykset noin 50 tuhatta euroa, käyttömenojen lisäykset yhteensä noin 13,1 miljoonaa euroa ja investointien lisäykset (brutto) noin 24,6 miljoonaa euroa.
- Talousarviossa 2017 varauduttiin 33,9 milj. euron nettolainanottoon, mutta vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja tulojen- ja menojen toteuduttua huomattavasti talousarviossa ennakoitua paremmin lainaa ei tarvinnut ottaa, vaan kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli

vuonna 2017 noin 101 miljoonaa euroa. Koko lainakannan nettovähennys (mukana lyhytaikaiset lainat) oli 90,1 miljoonaa euroa.

- Investointimenot (brutto) toteutuivat noin 33 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden ja nettoinvestoinnit toteutuivat noin 38 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden.

Kaupungin taloudellisen tilanteen kehittyminen

Ohessa on tarkasteltu kaupungin taloudellista tilannetta kumulatiivisen yli-/alijäämän muodostumista sekä varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirtaa vuosina 2011–2017. Tarkastelu perustuu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä koottuihin laskelmiin. Erityisenä tarkastelukohteena on tulorahoituksen riittävyys.

Kumulatiivisen ylijäämän muodostuminen, luvut miljoonaa euroa

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Toimintakate	-910,9	-958,1	-976,6	-1 006,4	-1 015,6	-990,0	-1 008,7
Vuosikate	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8	164,0
Poistot	-65,8	-68,4	-72,9	-77,8	-98,1	-116,1	-123,6
Tuloslaskelman tulos + satunnaiset tulot	13,3	-3,7	35,6	2,1	1,4	64,5	40,4
Tilinpäätössiirrot	-0,1	0,5	-0,4	-1,0	-0,7	0,3	1,2
Ali-/ylijäämä	13,2	-3,2	35,2	1,1	0,7	64,8	41,7
Kumulatiivinen edellisten tilikausien ja kuluvan tilikauden yli/ali jäämät[1]	331,6 (339,7)	336,5 (341,6)	376,8 (353,1)	354,2 (362,2)	362,9 (360,2)	425,0 (425,5)	467,2

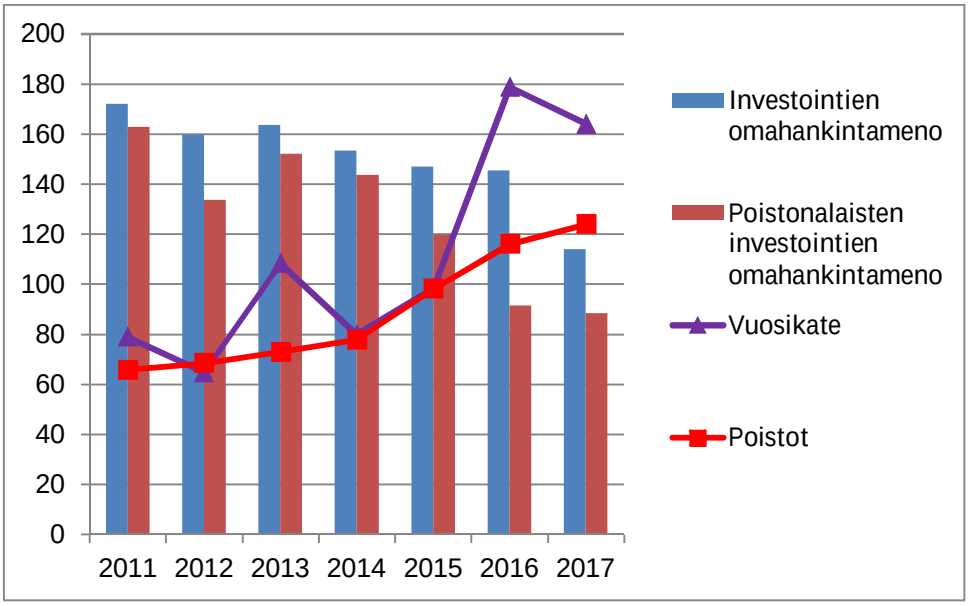
Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Vuosikate	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8	164,0
Satunnaiset tulot	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,8	0,0
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-30,8	-31,9	-37,9	-37,9	-37,3	-48,9	-40,5
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-175,6	-166,7	-172,8	-172,8	-152,8	-146,7	-111,3
Rahoitusosuudet investointeihin	3,7	6,9	9,3	9,3	5,8	1,3	0,7
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	45,9	40,2	47,3	47,3	48,4	68,8	50,5
Toiminnan ja investointien rahavirta	-77,8	-86,7	-45,7	-45,7	-36,5	55,2	63,3

[1] Suluissa kumulatiivinen edellisen tilikauden ja ylijäämä, kun tilinpäätöksen jälkeen ylijäämään tehdyt oikaisut on otettu huomioon.

Kumulatiivista ylijäämää oli noin 467 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa. Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) heikkeni hieman (1,9 prosenttia) vuodesta 2016. Toiminnan ja investointien kassavirta on kahtena viimeisenä vuotena ollut positiivinen. Vuonna 2017 vuosikate hieman laski edellisvuodesta mutta vuosikate kattoi poistot sekä investoinnit. Hyvän taloudellisen tuloksen ja hyvän kassatilanteen ansiosta velkaa pystyttiin jälleen vähentämään.

Ohessa tarkasteluna kaupungin talous vuosina 2011–2017 investointien, vuosikatteen ja poistojen avulla. Investoinnit on esitetty omahankintamenona.

Vuosikate on ollut tarkastelujaksolla vähintään poistojen suuruinen lukuun ottamatta vuotta 2012. Myös investoinnit on saatu kahtena viimeisenä vuonna katettua ilman lainarahoitusta.

Johtopäätökset:

Vantaan taloudellinen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Käyttötulot ylittyivät arvioidusta ja samalla käyttömenot alittuivat. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) toteutui kokonaisuudessaan arvioitua suurempana. Vuosikatteen ja hyvän kassatilanteen ansiosta investoinnit pystyttiin kattamaan ilman lainarahoitusta ja myös lainamäärää pystyttiin vähentämään.

Liikelaitokset[2]

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	36 981	37 210
Liiketoiminnan kulut	-35 496	-34 725
Poistot ja arvonalenemiset	-1 486	-1 339
Liikeylijäämä/(-alijäämä)	0	1 146
Rahoitustuotot ja kulut	0	2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	1 559

Investoinnit (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
1 590	1 567

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvion sitovat määrärahaerät ovat liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Vuodelle 2017 pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymässä talousarviossa sitovina määrärahoina olivat liikeylijäämä 0 euroa ja 1 590 000 euron brutto investoinnit. Tilinpäätöksessä pelastuslaitoksen liikeylijäämä oli noin 1,15 miljoonaa euroa eli toteuma selvästi ennakoitua parempi. Bruttoinvestointimenot toteutuivat noin 23 000 euroa talousarviotasoa pienempinä.

Liikeylijäämän selvästi parempaan toteumaan vaikutti erityisesti sekä henkilöstökulujen että materiaali- ja palvelukulujen säästöt. Henkilöstökuluissa säästöjä tuli noin 500 000 euroa hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden virkojen täyttämättä jättämisestä. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli noin 400 000 euron säästö talousarviossa arvioituihin menoihin.

[2] Liikelaitosten talouden vertailutaulukot on tiivistetty lyhyeen muotoon yhdistelemällä tuloslaskelman varsinaisen toiminnan tuotto- ja kuluerät yhdeksi eräksi.

Vantaan työterveys liikelaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Vantaan työterveys liikelaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	6 925	7 327
Liiketoiminnan kulut	-6 357	-6 667
Poistot ja arvonalenemiset	-44	-21
Liikeylijäämä(-/alijäämä)	524	639
Rahoitustuotot ja kulut	-13	-11
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos lisäys (-) tai vähennys (+)	44	21
Tuloverot	-14	-8
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	640

Investoinnit 2017 (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
60	55

Vantaan työterveys liikelaitoksen sitova määräraha/tuottovaatimus on vuosittain Vantaan kaupungille maksettava seitsemän prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja seitsemän prosentin korko peruspääomasta. Maksettavien korkojen euromäärä yhteensä vuonna 2017 oli 13 086 euroa. Työterveysliikelaitos maksoi kyseisen koron lainasta ja peruspääomasta vuonna 2017. Työterveyspalvelujen myynti ylittyi noin kuuden prosenttia arvioidusta ja liikelaitoksen liikeylijäämä oli yli 100 000 euroa arvioitua parempi.

Suun terveydenhuollon liikelaitos
Talouden toteuma 2017 (luvut 1000 €)

Suun terveydenhuollon liikelaitos	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 720	23 289
Liiketoiminnan kulut	-21 921	-22 938
Poistot ja arvonalenemiset	-103	-88
Liikeylijäämä/alijäämä	696	263
Rahoitustuotot ja kulut	-227	-210
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	469	53
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	178

Investoinnit 2017 (brutto)

Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
200	0

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitokselle oli talousarvion sitovina erinä vuosittain Vantaan kaupungille maksettava seitsemän prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja seitsemän prosentin korko peruspääomasta sekä liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Kaupungille maksettavien korkojen euromäärä oli vuonna 2017 yhteensä noin 227 000 euroa, jonka liikelaitos myös maksoi kaupungille vuonna 2017. Vaikka liikelaitoksen liikevaihto oli arvioitua suurempi, niin liikeylijäämä jäi noin 430 000 tuhatta euroa talousarviossa arvioitua pienemmäksi. Liikeylijäämä tavoitteesta jäämiseen vaikuttivat eniten yli 900 000 euroa ylittyneet palveluostot ja noin 160 000 ylittyneet henkilöstökulut. Ylitysten todettiin tilinpäätöksessä johtuneen toimenpiteiden volyymikasvusta sekä suun ja terveydenhuollon erityisyksikön toiminnan tuomista erilliskustannuksista. Investointeja liikelaitos ei tehnyt.

Liikelaitosten vaikutus Vantaan tilikauden tulokseen oli noin 1,8 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset:

Liikelaitoksista Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Vantaan työterveys liikelaitos saavuttivat ennakoitua paremman taloudellisen tuloksen, ja näiden liikelaitosten sitovat erät ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Suun terveydenhuollon liikelaitos maksoi tavoitteensa mukaiset korot kaupungille, mutta sitovista eristä liikeylijäämä jäi liikelaitoksella talousarviossa arvioitua pienemmäksi.

2.2 Koko kaupunkikonsernin talous

Seuraavissa taulukoissa verrataan emokaupungin ja koko konsernin vuoden 2017 tilinpäätöstietoja ja keskeisiä tilinpäätöksen tunnuslukuja toisiinsa.

Kaupungin ja koko konsernin tuloksen muodostuminen:

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Toimintatuotot	252,0	1 017,4
Valmistus omaan käyttöön	78,3	-
Toimintakulut	-1 339,0	-1 838,6
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta ja tappioista	-	5,7
Toimintakate	-1 008,7	-815,5
Verorahoitus (sisältää valtionosuudet)	1 145,9	1 151,3
Rahoitustuotot ja -kulut	26,8	-8,0
Vuosikate	164	327,8

M€	Kaupunki	Konserni
Poistot ja arvonalentumiset (sisältää suunnitelman mukaiset poistot, omistuksen eliminointierot ja arvonalentumiset)	-123,6	-216,0
Satunnaiset erät		0,8
Varausten lisäys		-
Rahastojen lisäys		-
Tilinpäätössiirrot	1,2	0,7
Tilikauden verot	-	-7,7
Laskennalliset verot	-	-5,8
Vähemmistöosuudet	-	-18,4
Tilikauden ylijäämä	41,7	81,2

Kaupungin ja koko konsernin keskeisten tunnuslukujen vertailu:

	Kaupunki	Konserni
Vuosikate, % poistoista	133,0	151,8
Investointien tulorahoitus, %	148,2	108,1
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	2 094	2 840
Lainakanta, euroa per asukas[3]	4 517	8 837
Lainanhoitokate	0,9	2,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	81,1	110,8
Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista	106,4	126,8

Tulorahoitus riitti sekä poistojen että investointien kattamiseen poistot pystyttiin molemmissa jälleen kattamaan tulorahoituksella. Koko konsernin ylijäämä oli noin 20 miljoonaa euroa suurempi kuin emokaupungin ylijäämä. Investointien tulorahoitusprosentti parani sekä emokaupungissa että konsernissa ja nyt myös konsernissa pystyttiin investoinnit kattamaan tulorahoituksella.

Kaupungin lainanhoitokatteen tunnusluku on 0,9 ja se heikkeni vuodesta 2016. Tunnusluku osoittaa, että tulorahoitus ei kaupungilla kokonaan riittänyt vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun vuonna 2017. Konsernin lainanhoitokate sen sijaan parani edellisvuodesta ja oli nyt 2,7. Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa koko velkataakan suuruuden ja tämä tunnusluku parani sekä emokaupungissa että konsernissa hieman vuodesta 2016 mutta osoittaa edelleen, että kaupungilla ja konsernilla on merkittävän suuri velkataakka. Velan takaisin maksuun tarvittaisiin konsernissa selvästi yli vuoden tulorahoitus ja emokaupungin koko velan takaisinmaksuun kuluisi 81,1 prosenttia vuoden tulorahoituksesta.

Johtopäätökset:

Emokaupungin ja konsernin taloudellinen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Tulorahoitus riitti nyt myös konsernilla sekä poistojen että investointien rahoitukseen. Lisäksi kaupungin ja konsernin isoa velkataakkaa pystyttiin jälleen vähentämään. Kaupungin suureen velkamäärään liittyy riskejä (esimerkiksi korkojen nousu), jotka toteutuessaan kaventaisivat nopeasti kaupungin taloudellista liikkumavaraa.

[3] Asukaskohtaiset luvut on laskettu käyttäen Tilastokeskuksen antamaa virallista Vantaan asukaslukua 31.12.2017 tilanteessa (223 027 asukasta).

2.3 Suurten kaupunkien vertailua

Alla olevassa taulukossa vertaillaan kuuden suurimman kaupungin keskeisiä talouden tunnuslukuja vuodelta 2017. Tunnusluvut on kerätty kaupunkien kaupunginhallituksissa hyväksytyistä vuoden 2017 tilinpäätöksistä. Tunnuslukuja on seitsemän jokaisella kaupungilla eli yhteensä 42.Tunnuslukujen tasoluokittelu perustuu Kuntaliiton määrittelyyn. Tunnusluvuissa on vuoden 2017 tunnusluvun alla suluissa kyseisen tunnusluvun arvo vuonna 2016.

Vuonna 2017 tunnusluvut olivat kokonaisuutena hyvin lähellä vuoden 2016 tasoa. Tunnusluvuista 33 pysyi vuoden 2016 tasolla, viiden tunnusluvun arvo parani ja neljän tunnusluvun arvo heikkeni. Hyvällä tasolla oli nyt 17 tunnuslukua (16 vuonna 2016), tyydyttävällä tasolla oli nyt 13 tunnuslukua (15 vuonna 2016) ja heikolla tasolla oli 12 tunnuslukua (11 vuonna 2016). Kaupungeista Espoolla kahden tunnusluvun arvo parani, Oululla kolmen tunnusluvun arvo parani ja samalla yhden tunnusluvun arvo heikkeni, Tampereella, Turulla ja Vantaalla yhden tunnusluvun arvo heikkeni ja Helsingin tunnuslukujen arvot pysyivät vuoden 2016 tasolla. Eniten hyvällä tasolla olevia tunnuslukuja (neljä) oli Espoolla, Helsingillä ja Oululla.

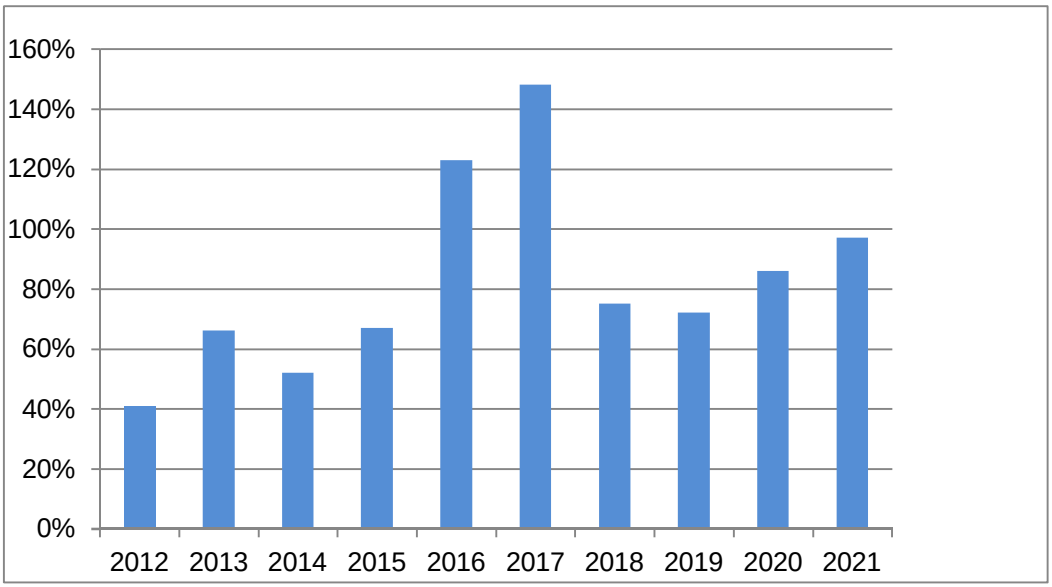
Kertynyt ylijäämä asukasta kohden ja vuosikateprosentti poistoista tunnuslukujen arvot olivat kaikilla kaupungeilla hyvällä tai tyydyttävällä tasolla. Investointien tulorahoitusprosentti oli neljällä kaupungilla hyvällä tasolla ja kahdella kaupungilla heikolla tasolla. Suurin osa heikoista tunnusluvuista oli lainakantaa (sekä emon että konsernin), suhteellista velkaantumista ja lainanhoitokatetta kuvaavissa tunnusluvuissa. Emon lainakanta asukasta kohden tunnusluvun arvo oli kolmella kaupungilla heikolla tasolla ja kolmella tyydyttävällä tasolla. Konsernin lainakantaa per asukas tunnusluku taas oli kahdella kaupungilla heikolla tasolla, kolmella tyydyttävällä tasolla, mutta Oululla tämä tunnusluku oli noussut hyvälle tasolle. Suhteellista velkaantumista kuvaavan tunnuslukujen arvo oli säilynyt kaikilla kaupungeilla vuoden 2016 tasolla ja arvo oli kolmella kaupungilla heikolla ja kolmella kaupungilla tyydyttävällä tasolla. Lainahoitokatteen tunnusluvun arvo oli heikentynyt kolmella kaupungilla ja säilynyt kolmella kaupungilla ennallaan. Lainanhoitokatteen tunnusluku oli nyt kahdella kaupungilla hyvällä tasolla, kahdella tyydyttävällä tasolla ja kahdella kaupungilla heikolla tasolla.

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
Vuosikate % poistoista	160 (143)	236 (239)	148 (94)	82 (80)	70 (122)	133 (154)
Investointien tulorahoitus %	87 (78)	137 (125)	108 (61)	46 (34)	37 (98)	148 (123)
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 747 (1 711)	8 368 (7 731)	4 227 4 050)	2 232 (2 297)	1 349 (1 271)	2 094 (1 938)
Lainakanta, euroa per asukas	2 885 (3 122)	1 871 (2 157)	3 126 (3 346)	2 275 (2 139)	3 989 (3 599)	4 517 (5 004)
Lainanhoitokate	3,6 (3,1)	4,7 (2,4)	1,5 (2,2)	1,8 (2,4)	0,5 (0,9)	0,9 (1,8)
Suhteellinen velkaantuneisuus %	57 (60)	48 (50)	66 (70)	50 (46)	75 (65)	81 (85)
Konsernin (sisältää kaupungin) lainakanta euroa/asukas	12 280 (11 606)	7 732 (7 772)	3 994 (4 358)	6 271 (5 740)	7 292 (6 974)	8 837 (9 298)

2.4 Investointien vertailua

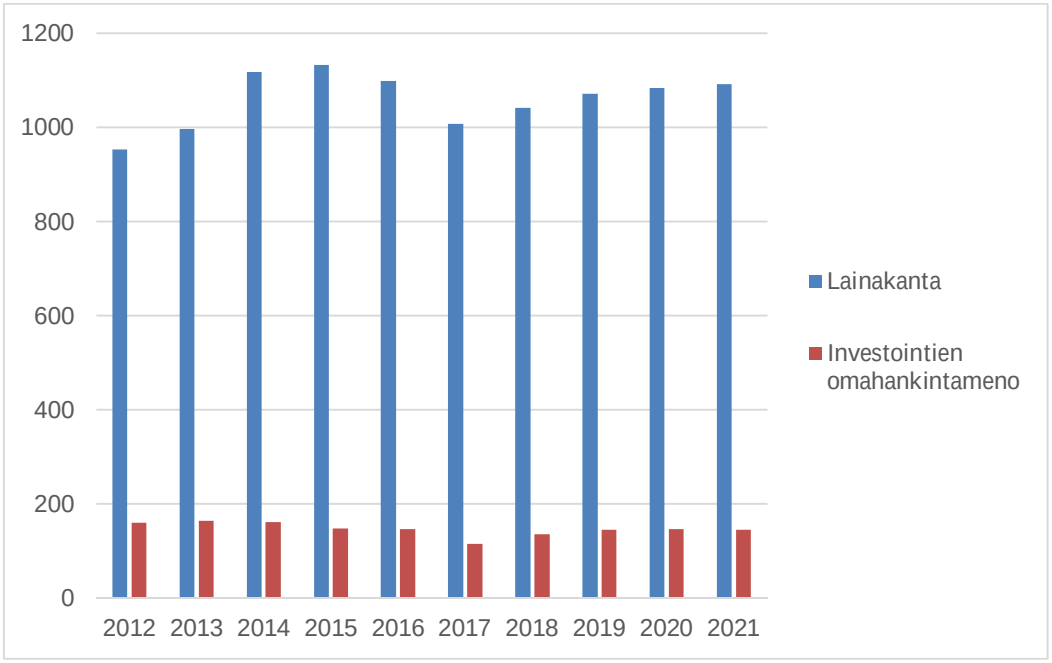
Investointien tulorahoitusprosentti

Oheisessa kaaviossa on Vantaan kaupungin investointien tulorahoitusprosentti vuosilta 2012–2021. Vuosina 2016 ja 2017 tulorahoitus on kattanut kaikki investoinnit. Vuodesta 2018 eteenpäin tulorahoitusprosentti perustuu taloussuunnitelman 2018–2021 ennusteisiin.

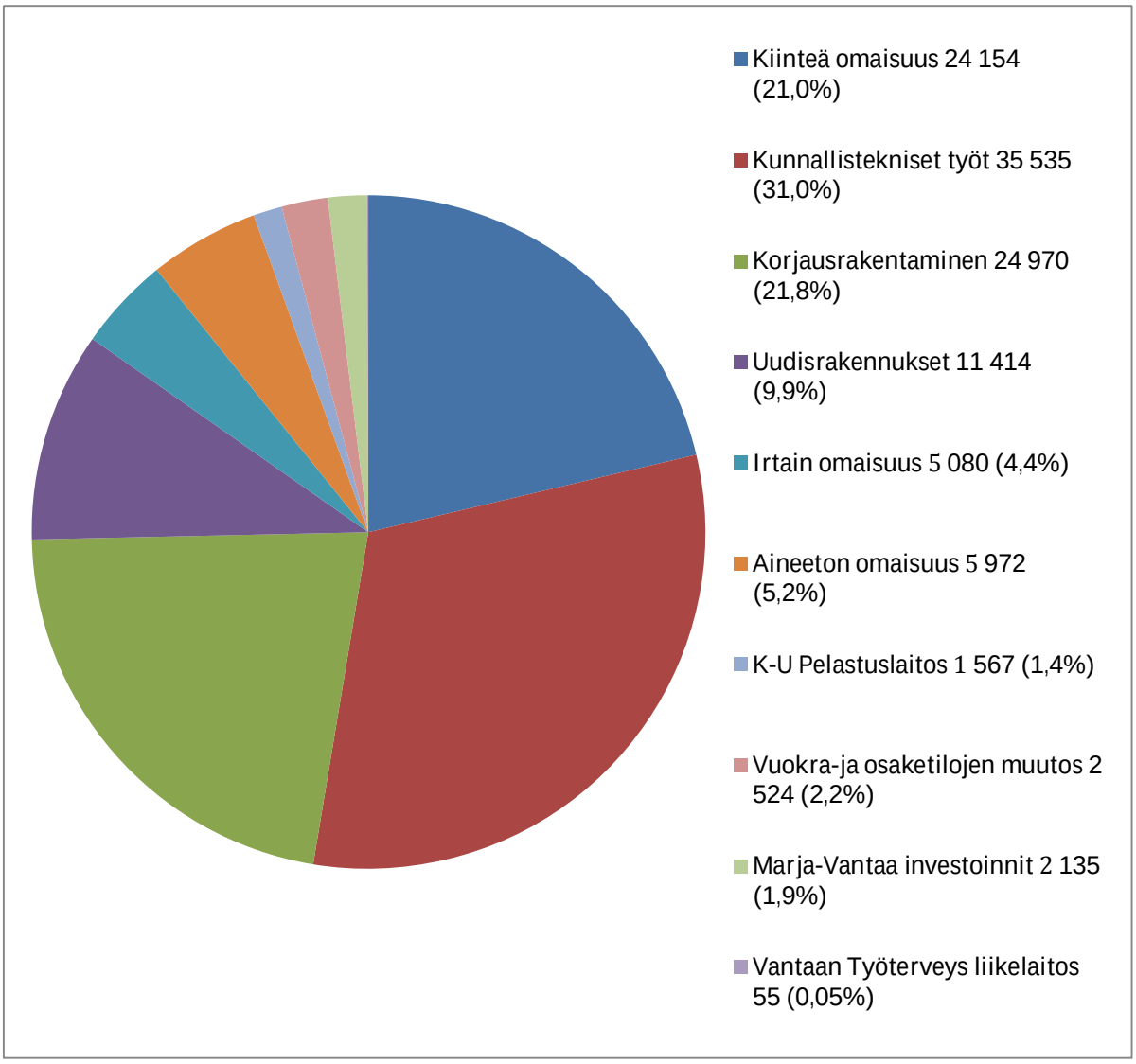
Lainamäärä ja investoinnit

Seuraavassa kuvataan lainamäärän ja investointien kehitystä vuodesta 2012. Vuodesta 2018 eteenpäin luvut ovat taloussuunnitelmassa 2018–2021 esitettyjä ennusteita. Lainamäärässä on mukana sekä kaupungin lyhyt- että pitkäaikaiset lainat.

Investointien jakauma 2017

Ohessa kuvattuna kaupungin investointien (brutto) toteumarakenne vuodelta 2017 luvut ovat tuhatta euroa. Kunnallistekniset työt olivat suurin investointien osa-alue.

Johtopäätökset:

Investointien tulorahoitusprosentti on kahtena viime vuotena hyvän taloudellisen tuloksen johdosta noussut yli 100 prosentin eli kaupunki on pystynyt kattamaan kaikki investoinnit tulorahoituksellaan. Myös investointitaso on saatu pidettyä talousarviossa arvioidulla tasolla ja myös jatkossa on tärkeää pysyttää investointimenot suunnitellussa tasossa.

2.5 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto perustettiin vuonna 2007 nimellä Marja-Vantaa-rahasto. Alkuun rahasto palveli Marja-Vantaa-projektia alueen suunnittelun ajan. Kaupunginvaltuusto muutti 23.5.2011 rahaston nimeä ja sääntöjä kattamaan muitakin keskustoja. Rahaston tarkoituksena on rahoittaa Marja-Vantaan kaupunginosan (nykyinen Kivistö) sekä keskusta-alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Päätöksen perustelutekstissä todettiin, että Vantaan kilpailukyvyn kannalta keskeinen tekijä on keskustojen ja erityisesti asemakeskusten elinvoimaisuus asumisen sekä liike-elämän kannalta. Keskukset ovat pysyneet pääsääntöisesti muuttumattomina rakentamisensa jälkeen (mm. Tikkurila, Koivukylä, Korso, Hakunila, Myyrmäki). Tämän vuoksi ne ovat menettäneet suuren osan vetovoimastaan. Kaikissa Vantaan keskustoissa on meneillään merkittäviä eri vaiheissa olevia kehittämishankkeita, joissa tarvitaan myös kaupungin panostusta. Tyypillisesti

tällaisia hankkeita ovat pysäköinnin järjestäminen sekä julkisten sisä- ja ulkotilojen kohentaminen nykyvaatimusten mukaisiksi. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.

Pääoma

Tilinpäätöksessä 2017 rahaston oma pääoma on 22 805 204,95 euroa (noin 23,9 miljoonaa euroa 2016 ja noin 24,3 miljoonaa euroa 2015). Rahaston taseessa ei erikseen näytetä peruspääomaa ja edellisten tilikausien ylitai alijäämiä, vaan ne kirjataan kunakin vuonna omaa pääomaa kasvattavaksi tai pienentäväksi.

Säännöt

Rahaston sääntöjen mukaan sen tarkoituksena on rahaston varoin rahoittaa Marja-Vantaan suunnittelualueen sekä Vantaan keskusta-alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Rahaston varoja käytetään asemakaavoituksen, kunnallistekniikan ja keskeisten palvelutilojen suunnittelu- ja toteuttamiskustannuksiin. Rahaston hallinnosta vastaa ja rahojen käytöstä päättää maankäytön ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

Aluemarkkinointi

Rahastosta on maksettu aluemarkkinoinnin menoja noin vuodesta 2015 alkaen. Tämä tarkoittaa muun muassa näkyvyyttä Nordic Business Forumissa ja lentoasemalla (Aviapoliksen aluemarkkinointi). Aluemarkkinointi liittyy olennaisesti rakentuvien keskusten toteuttamiseen. Käytännössä kyse on kaavoitukseen, rakennus- ja inf-rahankkeisiin ja muihin hankkeisiin liittyvästä tiedottamisesta, viestinnästä sekä kunkin alueen markkinoinnista ja brändäyksestä. Aluemarkkinoinnin tavoitteena on ohjata kunkin alueen kehitystä toivottuun suuntaan.

Johtopäätökset:

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Rahaston varoja käytetään Vantaan keskustojen kehittämishankkeisiin, joissa tarvitaan myös kaupungin panostusta. Esimerkkejä tällaisista hankkeista ovat Tikkurilan jokirannan uudistamisen suunnittelu, Tikkurilan aseman eteläisen alikulun rakentaminen ja Martinlaaksonpolun alikulkutunneli. Rahaston kautta on rahoitettu myös aluemarkkinointia, joka liittyy olennaisesti rakentuvien keskusten toteuttamiseen. Tiedottaminen, viestintä ja kunkin alueen markkinointi ja brändäys ovat keinoja ohjata alueen kehitystä toivottuun suuntaan.

2.6 Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Rahaston perustaminen

Vantaan kaupungin Omakotilainarahasto perustettiin vuonna 1956 ja Vantaan kaupungin Asuntolainarahasto perustettiin vuonna 1980. Rahastosta myönnettiin henkilökohtaisia täydennyslainoja vantaalaisille asunnon hankkimista, rakentamista, peruskorjausta ja laajentamista varten. Henkilökohtaisten lainojen myöntäminen rahastosta lopetettiin vuonna 1995.

Viimeisin sääntömuutos 2014

Rahastosta myönnettyjen lainojen käyttötarkoitus on muuttunut vuosien kuluessa. Samoin kaupungin ja sen konserniyhtiöiden tulevien vuosien rakentamiseen ja korjauksiin liittyvät rahoitustarpeet monimuotoistuvat ja kasvavat tulevaisuudessa. Näin ollen katsottiin tarkoituksenmukaiseksi päivittää sekä rahaston nimi että sen säännöt vastaamaan rahaston toimintaa. Voimassa olevat säännöt rahastolle hyväksyttiin kaupunginvaltuus-

tossa 12.5.2014 ja ne astuivat voimaan 1.6.2014. Rahaston uudeksi nimeksi tuli *Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto.* Koska rahaston tarkoitus ja käyttö laajenivat aiemmasta, päätti kaupunginvaltuusto rahaston uusien sääntöjen hyväksymisen yhteydessä myös korottaa rahaston pääomaa 20 milj. eurolla Vantaan kaupungin tilikauden 2013 ylijäämäisestä tuloksesta vuoden 2014 kirjanpidossa. Rahaston tarkoitukseksi on säännöissä todettu asuntotuotanto, kiinteistöjen ja kiinteän omaisuuden hankinta ja kehittäminen, sekä talon ja infrastruktuurin rakentaminen ja elinkeinopolitiikan tukeminen. Rahaston käyttösuunnitelma hyväksytetään sääntöjen mukaan osana kaupungin vuotuista talousarviota ja lainat rahastosta myöntää kaupunginhallitus kaupunginjohtajan esittelystä. Lainaehdot hyväksyy kaupunginhallitus. Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja kaupungin omistamille yhtiöille ja niiden omistamille tytäryhtiöille kaupungin voimassa olevan talousarvion investointiohjelmaan perustuen. Rahaston säännöissä todetaan myös, että lainoitustoiminnan katteesta voidaan myöntää hissien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä muuhun asumisen edistämiseen avustuksia.

Rahaston käytöstä

Oheisessa taulukossa on tietoa rahaston käytöstä vuosilta 2015–2017, tiedot on koottu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä

	Talousarvio 2015	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Tilinpäätös 2017
Lainat	6 000 000	2 602 700	8 000 000	-	8 000 000	-
Avustukset	500 000	-	500 000	-	500 000	14 296
Yhteensä	6 500 000	2 602 700	8 500 000	-	8 500 000	14 296

Rahaston pääoma 31.12.2017 oli 92 804 533,42 euroa. Vuodelle 2018 varattiin rahaston käyttösuunnitelmassa uusiin antolainoihin 8,0 miljoonaa euroa ja avustuksiin 0,4 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston viimeisimmällä sääntömuutoksella ennakoitiin Vantaan konserniyhtiöiden tulevaisuudessa kasvavia rahoitustarpeita. Pääpaino rahaston käytössä on kaupungin omien yhtiöiden hankkeiden rahoittaminen. Vuosina 2016–2017 rahastosta ei ole haettu uusia lainoja, mutta hissiavustuksia rahastosta myönnettiin. VAV asunnot osakeyhtiön osalta rahastoa ei ole tarvittu, koska matalan korkotason vuoksi yhtiön rahoitustarpeet on voitu hoitaa muista rahoituslähteistä. Muiden konserniyhtiöiden osalta (lähinnä VTK) hankkeet ovat puolestaan olleet parina viime vuotena niin suuria, että niihin ei ole ollut järkevää tai edes mahdollista käyttää rahaston rahoitusta. Rakentamisen volyymit ovat Vantaalla olleet viime vuosina korkealla ja tämän kehityksen ennustetaan myös jatkuvan. Lisäksi Vantaa on myös sitoutunut pääkaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa tiettyihin asuntotuotantotavoitteisiin. Koska lähes koko Vantaan ARA-asuntotuotannosta vastaa kaupungin konserniin kuuluva VAV-Asunnot Oy, on rahaston rooli tarpeellinen VAV:n omarahoitusosuuden turvaajana ja samalla asuntotuotannon tukena. Yhtiöiden rahoitustarpeet vaihtelevat vuosittain ja VAV Asunnot Osakeyhtiöllä on tuleville vuosille mittava investointiohjelma ja myös muille konserniyhtiöille on tulossa investointihankkeita, joihin rahastoa voidaan käyttää. Näin ollen on ennakoitavissa, että kaupungin yhtiöt tulevat jatkossa taas käyttämään rahastoa yhtenä rahoituskanavana.

3 META-ARVIOINTI

Arvioinnin tavoite, toteuttamistapa ja rajaus

Arvioinnin tavoitteena oli koostaa, luokitella ja analysoida kaupungissa tehtäviä arviointeja.

Arviointi tehtiin toimialoille tehdyn tietopyynnön, saatujen vastausten luokittelun, analysoinnin ja arvioinnin avulla. Arviointeja luokiteltiin soveltuviin ryhmiin toisaalta arvioinnin suorittajan ja toisaalta arvioinnin luonteen

perusteella. Arvioinnissa luokitteluina olivat itsearviointi, vertaisarviointi, ulkopuolinen arviointi tai auditointi. Arvioinnin luonne -lajittelutekijöitä olivat vaikutusten ennakkoarviointi, lakisääteinen arviointi, laadun arviointi (oma työ, ostopalvelu, sopimusyhteistyö, konsernin avulla tuotettu palvelu), sopimuksen noudattamisen arviointi ja poikkihallinnollinen arviointi. Toimialoilta pyydettiin tiedot vuonna 2017 valmistuneista arvioinneista. Taustamateriaalina käytettiin lainsäädäntöä (erityisesti lakisääteiset arvioinnit) ja muun muassa Kuntaliiton ohjeistusta.

Selvityksen ja arvioinnin ulkopuolelle rajattiin sisäisen tarkastuksen, tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan tarkastus- ja arviointiraportit. Arviointien tasoa/laajuutta ajateltiin aluksi käytettävän yhtenä rajaustekijänä. Arvioinnin tiedonkeruulomakkeelta tämä luokittelu kuitenkin jätettiin pois ja jätettiin toimialojen ja tulosalueiden omaan harkintaan mistä ja minkä laajuisista arvioinneista ne vastauksessaan raportoivat.

Arviointi kunnissa

Kuntaliitto julkaisi vuonna 2006 suosituksen arvioinnista kuntien valtuustoille. Suosituksessa arvioinnilla tarkoitetaan valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä muuta valtuuston johtamaa arviointia. Siinä todetaan, muun muassa, että kunnan arviointijärjestelmä kattaa valtuuston ja lautakuntien arvioinnin ohella kytkennät toimintayksiköissä toteutettuun arviointiin sekä tilintarkastukseen, sisäiseen valvontaan ja mahdolliseen controller-toimintoon. Arvioinnin ketju alkaa valtuustosta ja kunnanhallituksesta ulottuen toiminnan eri tasojen kautta yksittäisen työntekijän kanssa käytyihin kehityskeskusteluihin tai kuntalaispalautteeseen asti.

Vuonna 2017 tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui 67 prosenttia koko kaupungin henkilöstöstä. Muilta osin kehityskeskustelut eivät nouse tässä arvioinnissa esiin.

Kuntalaispalaute on osa arviointia. Kuntalaispalautetta on monen tasoista; mm sanallinen palaute, sähköpostipalaute, happy-or-not -laitteet, tarkemmat asiakaskyselyt ja asiakastyytyväisyyskyselyt sekä kuntalaiskyselyt. Myös valitukset, kantelut ja tutkintapyynnöt ovat osa kuntalaispalautetta. Palautetta kerätään kaikilla toimialoilla. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala raportoi kaikesta edellä mainitusta laajasti osana vuosikatsaustaan.

Lakisääteiset arvioinnit

Osa arvioinneista määräytyy suoraan tai välillisesti laista. Esimerkiksi suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnissa (SOVA) viranomaisen tulee selvittää ja arvioida valmistelemiensa suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset, jos niiden toteutuminen voi vaikuttaa merkittävästi muun muassa ihmiseen, luontoon ja sen monimuotoisuuteen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan tai luonnonvaroihin. ELY-keskukset (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset) ohjaavat ja valvovat ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä (YVA) sekä antavat lausunnot suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnissa (SOVA).

Kunnalliset ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt suorittavat elintarvikevalvontaa toimialueellaan ja aluehallintovirasto ohjaa, arvioi ja valvoo tätä toimintaa.

Aluehallintovirasto suorittaa sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjaustehtävässään ennakollisia ohjaus- ja arviointikäyntejä esimerkiksi vanhustenhuollon, lastensuojelun tai mielenterveys- ja päihdepalveluiden yksiköihin. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on käytössä ilmoitusjärjestelmät laissa säädettyjen potilas- tai asiakasturvallisuutta vaarantavien tapahtumien raportoimiseen ja sosiaalihuoltolain mukaisen epäkohtailmoituksen tekemiseen. Ne toimivat samalla osana laadun arviointia.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus on itsenäinen viranomainen, joka vastaa opetuksen ja koulutuksen kansallisesta arvioinnista. Tulokset raportoidaan kansallisella tai korkeintaan alueellisella tasolla.

Päätöksentekoon liittyvää vaikutusten ennakkoarviointia edellytetään esimerkiksi seuraavissa laeissa: maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/132, laki ympäristövaikutusten arvioinnista 1994/468, laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 2005/200, terveydenhuoltolaki 2010/1326. Tunnetuimpia erillisiä vaikutusarviointeja ovat lapsivaikutusten, sukupuolivaikutusten, yhdenvertaisuusvaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, ympäristövaikutusten ja yritysvaikutusten arvioinnit.

Vastausten analysointia

Yleistä
Vastauksia saatiin kaikilta toimialoilta. Osa toimialoista vastasi keskitetysti, ja osasta vastauksia saatiin tulosalueittain. Tulosalueittain vastanneilta toimialoilta muutama tulosalue ei vastannut mitään. Lisäksi kahdesta saatiin tieto, ettei tehtyjä arviointeja ole. Vastauksissa oli mainittu yhteensä 117 arviointia, mutta luvussa on päällekkäisyyksiä sikäli, että tiettyjä saman sisältöisiä tai samoja arviointeja on tehty monilla tulosalueilla. Yli puolet kaikista arvioinneista oli sivistystoimen toimialalta. Kun tuloksista poistetaan useaan kertaan mainitut arvioinnit, yhteismääräksi tulee 86, joista 45 tehtiin sivistystoimen toimialalla.

Kaupunkitasoinen tarkastelu
Kaupungin omistajapolitiikan sekä palvelustrategioiden ja hankintaosaamisen arviointi kuuluvat kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle.

Osana talousarvio- ja strategiaprosessia toimialat tekevät taloussuunnittelun koordinoimana toimintaympäristöanalyysejä, tilinpäätökseen ja osavuosikatsauksiin vastaavasti sitovien tavoitteiden toteutumisen arviointia ja valtuustokauden strategisten päämäärien ja strategiaan sisältyvien ohjelmien toteumatilanteen arviointia. Valtuustokauden strategiasta teetettiin myös ulkoinen arviointi, tämä tosin pääosin vuoden 2016 puolella. Keväällä 2017 toteutettiin toimiala kerrallaan tulosaluetasoinen johtamisjärjestelmän arviointi. Tulosalueilla tarkasteltiin tuloksia yhdessä Kunta10- kyselyn työolojen arvioinnista poimittujen kohtien kanssa ja luotiin kehityskohteet tuloskorttiin. Lisäksi on ollut käytössä CAF-itsearviointimalli organisaation laadunarviointiin. Asiakas- tai kuntalaiskyselyitä (kaupungin sisäisiä ja kaupunkilaisille suunnattuja) ja asiakaspalautteen arviointeja on tehty kaikilla toimialoilla, kukin omista tarpeistaan lähtien.

Havaintoja toimialoilta
Sivistystoimi oli raportoinut eniten lakisääteisiä arviointeja ja ulkopuolisten tahojen, kuten kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI), opetushallituksen ja THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) toteuttamia arviointeja. Esimerkkejä aihepiireistä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen puolelta ovat digioppimisen seuranta, työrauha ja turvallinen oppimisympäristö, oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpano, kouluterveyskysely, oppimistulosten arviointi, opetuksen laatuarviointi, johtajuusprofiilit (DISC), selvitys lapsi- ja sukupuolivaikutuksista (varhaiskasvatus) sekä kehityksen ja oppimisen tuen linjausten arviointi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vastauksissa korostuivat vaikutusten ennakkoarvioinnit ja asiakas- ja laatukyselyt. Myös työilmapiiriä ja työoloja oli arvoitu joissakin toiminnoissa.

Yleisesti poimittuna kaupungin arviointien aihepiirejä tai luonnetta kuvailevia: riskienhallinta, hyvinvointikatsaus, elintarvikevalvonta, investointiohjelman toteutuminen, työilmapiiri, työolojen arviointi, laatusertifikaatti.

Arviointinäkökulmia
Arviointeja on tehty useista näkökulmista. Selkeästi erottuvat ainakin asiakasarvioinnit, joissa palaute saadaan palvelujen käyttäjiltä, ostajilta, sidosryhmiltä tai muilta yhteistyökumppaneilta ja itsearviointi, joka on henkilökohtainen, tiimin, työyksikön tai organisaation arviointi. Lisäksi on tehty sisäisiä arviointeja (organisaation toiminnan ja menettelytapojen arviointi esimerkiksi yksiköiden välillä ristiin). Yksi arviointi on suoritettu kuntien kesken sekä toteutettu yksi riippumaton ulkoinen auditointi.

Johtopäätökset:
Tietopyyntöön saatujen vastausten perusteella arviointeja on tehty monipuolisesti ja useista näkökulmista. Niitä on tehty niin kaupunkitasoisesti kuin toimintayksikkötasoisesti. Arviointeja osataan selvästi käyttää apuvälineenä sen selvittämiseksi, miten palvelutarpeisiin ja muihin vaatimuksiin on pystytty vastaamaan.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta esittää, että toimialat toimittaisivat jatkossa tarkastuslautakunnan tietoon kaupungissa suoritettavat arvioinnit. Lisäksi tulisi varmistaa tuotettavan arviointitiedon tehokas hyödyntäminen ja mahdollisuuksien mukaan avoin saatavuus.

4 VANTAAN TILAPALVELUT VANTTI OY

Vantti Oy on Vantaan kaupungin omistama yhtiö, jonka toimialana yhtiöjärjestyksensä mukaisesti on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut sekä aula-, turvallisuus- ja vartiointipalvelut.

Vantti on noin 970 henkilöä työllistävä palveluyritys. Vantti toimii inhouse-periaatteella itsenäisenä yhtiönä ja palvelee Vantaan kaupunkikonsernia. Inhouse-periaatteella toimivassa yrityksessä omistaja ja yritys voivat ostaa toisiltaan palveluja tai tuotteita niitä kilpailuttamatta.

Strategiansa mukaisesti Vantti Oy:n tavoitteena on taloudellinen tehokkuus ja samalla sopimuksen mukainen palvelun laatu. Vantti kehittää tuottavuuttaan ja yhdenmukaistaa toimintatapoja. Se tuottaa palvelunsa kilpailukykyisesti sekä ylläpitää ja kehittää koko henkilöstön osaamista ja sitoutumista. Arvojensa mukaisesti se on ammattiylpeä, osallistava ja kehittävä.

Yhtiö on perustettu 1.1.2012. Se tarjosi vuonna 2017 yli 822 200 ateriaa, siivosi noin 488 777 neliömetriä ja hoiti kiinteistöjä noin 908 300 neliömetriä.

Vantin tavoitteet ja niiden saavuttaminen vuonna 2017

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,9 %	Vähintään 3%	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Hinnanalenukset ja kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	2,2 %	Osittain
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	3,21	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toimenpieet asiakastapamisten ja asiakaskyselyn perusteella, laatukierrokset, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,81	Täysin
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,29	3,6	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Toiminta- ja johtamiskultturin kehittämisohjelma, työhyvinvointisuunnitelma	3,34	Osittain
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,77	4,5	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Laatukierrokset ja niillä esiin nousseiden korjaavien toimenpiteiden tekeminen	4,82	Täysin
	Sairauspoissaolot%	%	7,80	7,00 %	Hallitus, tj ja johtoryhmä	Työhyvinvointisuunnitelma, aktiivisen välittämisen malli, työkuntokeskustelut	8,11	Ei lainkaan

Taloudesta 2015–2017

	2015	2016	2017
LIIKEVAIHTO	46 094 575	45 402 716	46 888 050
LIIKEVOITTO	85 495	55 493	170 987
TILIKAUDEN VOITTO (+) TAI TAPPIO (-)	- 11 060	- 11 476	+ 142 866

Vantti Oy raportoi toiminnastaan osavuosikatsauksissa, vuosikatsauksessa, navigoinneissa ja tilinpäätöksessä. Vantti ennakoi taloudellisen tuloksensa jäävän selvästi tappiolliseksi lokakuussa 2017. Vielä elokuussa käsitellyssä osavuosikatsauksessa yhtiö oli todennut, että tulos pysyy tavoitteeksi asetetussa nollatuloksessa. Tuloksen ennakoitiin lokakuussa jäävän niin selvästi tappiolliseksi, että tappio söisi yhtiön oman pääoman ja vaarantaisi yhtiön toiminnan. Tappio koski yhtiön mukaan ateriapalveluja, joiden tulos oli jäämässä Vantin mukaan selvästi tappiolliseksi. Syyksi suureen tappioon Vantti ilmoitti, että aterioiden hinnat eivät ole kattaneet tuotantokustannuksia.

Kaupunginvaltuusto myönsi 11.12.2017 Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ateriahinnoittelun muutoksen huomioivan käyttötalouden määrärahamuutoksen vuodelle 2017 yhteensä miljoona euroa, joka jakaantui siten, että sivistystoimen toimialalle esitys oli yhteensä 924 700 euroa ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle yhteensä 75 300 euroa. Vantti Oy on perustellut esitystään sillä, että aterioiden hinnoittelussa vuodelle 2017 oli tapahtunut virhe.

Tarkastuslautakunnan Vantti Oy:tä koskeva arviointitehtävä

Kaupunginvaltuustossa esitettiin toivomus, että tarkastuslautakunta ottaisi asian arviointikohteekseen. Tarkastuslautakunta päättikin pitää ylimääräisen kokouksen 7.2.2018, jossa se käsitteli Vantti Oy:n konsernivalvontaa ja konserniohjausta sekä sivistystoimen ja hankintakeskuksen menettelyjä asiassa.

Rajaaminen kaupungin toimenpiteisiin johtui siitä, että kuntalain mukaan tarkastuslautakunnalla ei ole oikeutta tarkastaa konserniyhtiöiden osakeyhtiölain mukaista toimintaa. Tällöin tarkastuslautakunta ei voi tehdä kattavaa tarkastusta yhtiön osalta. Yhtiöllä on oma tilintarkastajansa, minkä lisäksi emon eli kaupungin tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen ja sisäisellä tarkastuksella on oikeus tehdä konserniyhtiöihin sisäisen valvonnan tarkastuksia.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin konserniohjaus ja -valvonta on järjestetty Vantti Oy:n osalta kuntalain edellyttämällä tavalla. Konsernistrategia sisältää tytäryhteisöjen ohjausta, valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeistuksen. Ohjeistusta ja valvontaa on myös kehitetty ja navigoinnit tehdään entistä tarkemmalla tasolla. Myöskään kaupungin hankintaa koskevissa sopimuksissa ja sivistystoimen sopimuskäytännöissä ei ole poikettu Vantti Oy:n antamista tiedoista. Sopimukset on tehty yhteisymmärryksessä Vantti Oy:n kanssa. Ehdoissa olevia epäpäteviä käytänteitä on oikaistu.

Kaupunginvaltuusto myönsi joulukuussa 2017 Vantille lisämäärärahan niin, että Vantti korotti pääosin sivistystoimen ateriapalvelujen hintoja loppuvuodesta 2017 ja sivistystoimelle ja sosiaali- ja terveystoimelle myönnettiin lisämääräraha, jolla korotukset katetaan. Yhtiö on perustellut hakemustaan sillä, että aterioiden hinnat eivät ole kattaneet tuotantokustannuksia. Vuoden 2018 puolella tuli ilmi, että ateriapalveluiden tappio ei ollut niin suuri. Myönnetystä miljoonan euron lisämäärärahasta käytettiin hinnankorotuksiin vain 350 tuhatta euroa. Tämän suuruisen hinnankorotuksen jälkeen yhtiölle muodostui voittoa noin 143 tuhatta euroa. Koska ennakkotieto yhtiön tuloksesta loppuvuodesta 2017 poikkesi selvästi lopullisesta tuloksesta, näyttää siltä, että yhtiön laskentajärjestelmän tuottama tieto ei ole ollut ajan tasalla ja myös tiedon analysoinnissa on ollut puutteita.

Yhtiön raportoinnin mukaan Vantissa on aloitettu toimintakulttuurin kehittäminen esimiesvalmennuksella ja samalla lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen. Lisäksi sisäinen tarkastus

on ottanut tarkastusohjelmaansa vuodelle 2018 Vantin laskentajärjestelmää koskevan tarkastuksen. Tarkastuksen avulla johto saa tarkempaa tietoa järjestelmän toimivuudesta.

Tarkastuslautakunta antaa konsernivalvonnalle ja konserniohjaukselle seuraavat suositukset otettavaksi huomioon yhtiöille suunnatussa konserniohjauksessa:

Tavoitteiden asettamiseen ja raportointiin tulee kiinnittää huomiota. Tavoite voidaan raportoida saavutetuksi vasta, kun kaikki sille asetetut mittarit osoittavat sen saavutetuksi. Raportointiongelma on noussut esiin etenkin osavuosikatsausten yhteydessä. Yhtiötä koskevassa tiedotuksessa ilmoitetaan, että yhtiö on voittoa tavoittelematon yhtiö.

Ristiriitaiset tiedot yhtiön taloudellisesta tuloksesta osoittavat, että yhtiön oman laskentajärjestelmän ja koko seurantajärjestelmän toimivuutta tulee parantaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota sisäiseen laskentatoimeen ja suunnata laskenta toimintolaskentaan sekä tehdä laskelmat liiketoiminnoittain. Hintojen jälkikäteinen korottaminen vuoden lopussa ei ole sopimuksen mukainen menettely.

Yhtiön johtamisongelmaan tulee edelleen kiinnittää huomiota, vaikkakin tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiössä käynnistetyt kehittämistoimenpiteet ovat positiivinen signaali yhtiön halusta parantaa ja kehittää toimintaansa. Aloitettujen kehittämistoimenpiteiden lisäksi lautakunta suosittaa, että yhtiössä selvitetään perusteellisesti miksi vuoden 2017 lopulla kerrottu ennuste yhtiön tuloksesta poikkesi niin paljon lopullisesta tuloksesta.

5 VAV ASUNNOT OY, VAV-KONSERNI

VAV Asunnot Osakeyhtiö on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama osakeyhtiö. VAV Asunnot Oy on osa VAV konsernia, johon kuuluu VAV Asunnot Oy sekä VAV Palvelukodit Oy. VAV Asunnot Oy omistaa ja rakennuttaa vuokra-asuntoja Vantaalla. VAV Asunnot Oy:lla on noin 10 000 asuntoa, ja VAV Palvelukodit Oy:llä on noin 460 asuntoa.

Toiminnan tavoitteista

Kaupungin asettamat tavoitteet

Vantaan kaupunki asetti VAV Asunnot Oy:lle kolme tavoitetta vuodelle 2017. Tavoitteet ja yhtiön raportoimat toteumat ovat oheisessa taulukossa.

	Tavoite 2017	Toteuma 2017
Tulos	0 euroa	190 000 (varauksen purku, muutoin tulos olisi 0)
Asuntotuotanto	395 asuntoa	355 asuntoa
Korjaustoimintaan käytettävä raha	20,1 miljoonaa	22,6 miljoonaa

Tavoitteista tulostavoite ja korjaustoimintaan käytettävä rahamäärä toteutuivat. Asuntotuotantotavoitteesta jäätiin hieman, koska yksi rakennushanke siirtyi vuodelle 2018.

Yhtiön omat tavoitteet

Yhtiön omia taloustavoitteita vuodelle 2017 olivat liikevaihtotavoite: 90,5 miljoonaa (sisälsi sekä VAV-Asunnot Oy:n ja VAV-Palvelukodit Oy:n liikevaihdon). Lisäksi tavoitteeksi oli asetettu, että vuokrasaatavat liikevaihdosta ovat 1,2 prosenttia. Vuokrasaataviin liittyvään tavoitteeseen pääsemiseksi VAV Asunnot Oy puuttuu pieniinkin maksuviivästyksiin nopeasti. Koska suurin osa VAV Asunnot Oy:n asukkaista on pienituloisia, yhtiö ei halua päästää asukkaan vuokrarästejä kasaantumaan liian suuriksi, jolloin niistä selviytyminen olisi pienituloiselle

hankalaa. Näin pienennetään myös mahdollisuutta, että asiakas joutuisi maksamattomien vuokrien takia häätöuhan alle.

Liikevaihto vuonna 2017 oli noin 95 miljoonaa euroa ja vuokrasaatavat liikevaihdosta olivat 1,2 prosenttia, joten yhtiön omat tavoitteet toteutuivat.

Talous

VAV Asunnot Oy:n käyttötalous on viime vuosina toteutunut suunnitellusti tai suunniteltua paremmin. Yhtiö tavoitteena on tehdä tilikausittain nollatulos. Mikäli yhtiölle vielä jää voittoa käyttö- ja rahoituskulujen kattamisen jälkeen, tehdään jäljelle jäävästä voitosta asuintalovaraus, jolla varaudutaan tulevien vuosien kiinteistöjen korjauksiin.

Lainat ja varallisuus

Yhtiöllä oli tilinpäätöksen mukaan vuoden 2017 lopussa noin 508 miljoonaa euroa lainoja. Vuonna 2017 yhtiö lyhensi lainojaan suunnitelman mukaisesti. Yhtiö on konvertoinut joitakin vanhoja ARA-lainoja halvempikorkoisiksi pankkilainoiksi. Yhtiö tekee yhteistyötä Vantaan konsernihallinnon rahoituksen tulosalueen kanssa lainaasioissa.

Yhtiön asuntojen tasearvo on noin 600 miljoonaa ja käypä arvo todennäköisesti selvästi yli miljardin. Tosin käyvän arvon laskeminen on vaikeaa koska asuntoihin (ARA-asunnot) sisältyy käyttö- ja luovutusrajoituksia ja ne olisivat realisoitavissa vasta tietyn ajan kuluttua.

Toiminta

Toiminnan linjauksia

Yhtiön tehtäväksi on määritelty kohtuuhintaisten ja laadukkaiden asuntojen tarjoaminen vantaalaisille. Yhtiö tuottaa korkotuettuja vuokra–asuntoja. Lisäksi VAV-Palvelukodit Oy tuottaa palveluasuntoja kaupungin tarpeisiin.

VAV Asunnot Oy on asettanut toiminnalleen seuraavia linjauksia:

Asuntotuotantoon, talouteen ja kiinteistökantaan liittyviä linjauksia

Tuotetaan korkotuettuja vuokra-asuntoja
- vuosittainen uustuotanto noin 320 asuntoa
- rakennusoikeusvaatimus yli 3500 k-m^2
- tuotannossa keskitytään pieniin asuntoihin
- rakennetaan palveluasuntoja kaupungin tarpeeseen

Edistetään omavaraisuuden kasvua
Vältetään korjaustoiminnasta aiheutuvaa velkaantumista
Kehitetään kiinteistökantaa.

Vuosittaisen asuntotuotannon tavoite kytkeytyy valtion ja Helsingin seudun väliseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukseen 2016–2019 (MAL-sopimus). Sopimuksessa on Helsingin seudun kunnille asetettu asuntotuotantotavoitteita ja tietty määrä asuntotuotannosta pitäisi olla tuettua asuntotuotantoa. Tuetusta asuntotuotannosta vastaa Vantaalla pääasiassa VAV. Asuntotuotannon linjauksilla vastataan myös koko ajan lisääntyvään pienten asuntojen kysyntään.

Yhtiön omavaraisuusaste on viime vuosina noussut johtuen hyvistä taloudellisista tuloksista. Talouden positiivisen kehityksen myötä on viime vuosina pystytty myös varaamaan liikevoitosta varoja korjaustoimintaan ja korjausbudjetteja on pystytty hieman nostamaan.

Kiinteistöjen kehittämisessä pyritään muokkaamaan kiinteistökantaa yhä enemmän tarpeita vastaavaksi esimerkiksi luopumalla harkitusti hyvin vähän kysytyistä ja isoja kunnostustarpeita vaativista kohteista.

Asumiseen liittyviä linjauksia

Painotetaan asumisturvallisuutta
Painotetaan häätöjen ennaltaehkäisyä
Uudistetaan tietotekniset järjestelmät
Lisätään sähköisiä palveluja

Asumisturvallisuuden osalta on lisätty erilaisia turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä. Esimerkiksi vuoden 2010 jälkeen valmistuneissa yhtiön vuokrataloissa on kaikissa verkkovirtaan kytketyt palovaroittimet. Vuodesta 2014 alkaen yhtiön uusiin kiinteistöihin on asennettu elektroninen lukitusjärjestelmä, joka mahdollistaa joustavan ja turvallisen pääsyoikeuksien hallinnan korkeaa turvatasoa vaativissa kiinteistöissä, kuten asuintaloissa. Häätöjen ennaltaehkäisemiseksi puututaan ajoissa pieniinkin maksuviivästyksiin, jotta vuokrarästi ei kasvaisi liian suureksi. Lisäksi VAV:lla on kolme asumisneuvojaa, jotka auttavat asukkaita asumiseen liittyvissä kysymyksissä. Asumisneuvojien lisäksi VAV:n viisi asuntosihteeriä antavat asumisneuvontaa. Tietotekniset järjestelmät uudistetaan 2017–2021. Jo nyt asunnon hakeminen ja irtisanominen tehdään pääasiassa sähköisesti, mutta edelleen on myös mahdollista hoitaa nämä asiat VAV:n toimistossa.

Vuokrataso, kysyntä ja hakijat

VAV-Asunnot Oy:n asuntojen keskivuokra vuonna 2017 oli 11,95 euroa/m^2. Vuokrataso oli noin 20 prosenttia alle keskimääräisten markkinahintojen.

Asunnon hakijoiden määrä vaihtelee kuukausittain noin 4 300–5 000 hakijan välillä. Luvussa on mukana myös asuntoa vaihtavat (VAV:n asunnosta toiseen vaihtoa hakevat). Hakijoista noin kaksi prosenttia saa asunnon. VAV Asunnot Oy:ltä asuntoa hakevista yli 60 prosenttia hakee asuntoa yksin ja 80 prosenttia on yhden tai kahden hengen talouksia. Suurimmalla osalla hakijoista on hyvin matala tulotaso. Noin 40 prosentilla hakijoista kuukausitulot olivat alle 1 000 euroa ja 74 prosentilla hakijoista kuukausitulot olivat alle 2 000 euroa. Yli 3 000 euron kuukausitulot oli vain 3,8 prosentilla hakijoista.

Vuosittain yhtiön asunnoista toteutuu noin 40 häätöä. Yhtiön pyrkii tehokkaalla asumisneuvonnalla ehkäisemään häätöjä. Nopea puuttuminen pieniinkin maksuviivästyksiin on yksi keino estää vuokrarästejä kasaantumasta liian suuriksi ja vähentää häätöuhkaa. Maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden kanssa neuvotellaan ja, jos maksuviivästyksiä alkaa kertyä lisää, asiakkaita ohjataan myös kaupungin sosiaalisen luototuksen piiriin.

Tulevaisuuden haasteita

Kiinteistöihin liittyvä haaste on korjaustarpeiden kasvu tulevaisuudessa. Suuri osa kiinteistökannasta on melko samanikäistä ja lähivuosina korjaustarpeet alkavat kasaantua ja kasvaa entistä enemmän. Viime vuosina on onnistuttu korjaukset hoitamaan tulorahoituksella mutta korjaustarpeiden kasvaessa saatetaan muutaman vuoden päästä tarvita myös lainarahaa korjausten rahoittamiseksi.

Asunnon hakijoiden ja asukkaiden tulotason jatkuva heikkeneminen on myös haaste. Asumisen kustannukset ovat nousseet ja nousevat vuosittain ja monien asunnon tarvitsijoiden tulotaso (varsinkin toimeentulotuella elävien asiakkaiden) heikkenee koko ajan suhteessa asumiskustannuksiin. Tästä on odotettavissa maksuvaikeuksien lisääntymistä.

Asumistuen enimmäismenojen jäädytys

Asumistuen enimmäisasumismenot jäädytetään vuonna 2018 vuoden 2017 tasoon.[4] Näin mahdolliset vuokrankorotukset tulevat suoraan vuokralaisen maksettavaksi. Tämä kiristää entisestään pienituloisten vuokralaisten taloutta ja on suuri riski, että maksuvaikeudet ja tämän myötä vuokranmaksujen viivästymiset lisääntyvät.

Johtopäätökset:

VAV-Asunnot Oy:n talous on viime vuosina ollut vakaalla pohjalla. Vuokratuloilla on pystytty hoitamaan sekä käyttötalouden kustannukset että rahoituskulut. Yhtiö saavutti vuonna 2017 omat ja kaupungin asettamat taloustavoitteet. Haastetta talouteen tuo tulevaisuudessa kiinteistöjen korjaustarpeiden kasvu, jolloin yhtiö joutunee rahoittamaan osan korjauksista lainarahalla.

Toiminnalle asetetut kaupungin ja yhtiön omat tavoitteet tukevat toisiaan. Kaupungin asettama ja yhtiön oma asuntotuotantotavoite ei vuonna 2017 toteutunut, sillä yksi rakennushanke viivästyi ja siirtyy vuodelle 2018.

VAV-Asunnot Oy:n asuntojen keskimääräistä markkinavuokraa alempi vuokrataso mahdollistaa asunnon saannin myös niille, joille markkinahintaisella vuokralla asumiseen ei ole varaa. Yhä suurempi osa VAV:n asukkaista ja asunnon hakijoista onkin pienituloisia, ja monien tuloista ainakin osa koostuu erilaisista yhteiskunnan tuista. Näiden tukien jääminen jälkeen asumiskustannuksista (esimerkiksi asumistuen enimmäismenojen jäädytys vuoden 2017 tasolle) kiristävät monen VAV:n vuokralaisen taloutta jatkossa ja vuokranmaksuissa saattaa olla enemmän häiriöitä. Yhtiö pyrkii koko ajan ennaltaehkäisemään vuokrarästien kasaantumista puuttuen nopeasti pieniinkin maksuviivästyksiin.

VAV:lla on keskeinen rooli pienituloisten asumismahdollisuuksien turvaajana ja kohtuuhintaisen asumistuotannon lisääjänä. Tulevaisuuden haasteet on yhtiössä tiedostettu mutta osin nämä haasteet aiheutuvat VAV:n asukkaisiin kohdistuvasta (lähinnä asukkaiden taloudellista asemaa heikentävästä) lainsäädännöstä.

6 YLEISHALLINTO

6.1 Keskusvaalilautakunta

Lakitausta ja keskusvaalilautakunnan kokoonpano

Kunnan keskusvaalilautakunnan asettamisesta ja kokoonpanosta on määräys vaalilaissa (714/1998). Keskusvaalilautakunta on vaalilain nojalla kunnassa pakollinen toimielin. Kunnanvaltuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta (§13). Kyseisessä laissa on säädetty lautakunnan kokoonpanosta, että keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään viisi varajäsentä. Vantaalla keskusvaalilautakunnassa on kahdeksan varajäsentä.

Keskusvaalilautakunta on itsenäinen toimielin ja siihen ei sovelleta kuntalaissa tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä. Kaupunginhallituksella ei ole otto-oikeutta sen päätöksiin eikä kaupunginhallituksen jäsenellä ole oikeutta osallistua keskusvaalilautakunnan kokouksiin.

Tehtävät

Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtäviin kuuluu erilaisia valtiollisten vaalien ja kuntavaalien käytännön järjestelyihin liittyviä asioita. Ohessa keskusvaalilautakunnalle kuuluvia tehtäviä valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa

[4] http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/sosiaali- ja-terveysministerion-hallinnonalan-talousarvioesitys-vuodelle-2018

Valtiolliset vaalit	*Kunnallisvaalit*
ž *vaalitoimitsijoiden (ennakkoäänestysvirkailijoiden ja kotiäänestysvirkailijoiden määrääminen,* ž *äänestyspaikoista tiedottaminen,* ž *ennakkoäänestysasiakirjojen tarkistaminen.*	ž *vaalitoimitsijoiden määrääminen,* ž *ehdokashakemusten tarkastaminen ja ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen,* ž *äänestyspaikoista tiedottaminen,* ž *ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen,* ž *ennakkoäänten laskeminen,* ž *ennakko- ja vaalipäivän äänten tarkastuslaskeminen,* ž *vaalin tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen.*

Toiminnan keskeinen tavoite keskusvaalilautakunnalla on aina virheettömät ja hyvin sujuneet vaalit.

Vaalien järjestäminen, organisaatio

Keskusvaalilautakunnan lisäksi vaalien järjestämisessä Vantaalla ovat mukana kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunnat, laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten vaalitoimikunnat ja vaalitoimisto. Vaalilautakunnasta ja vaalitoimikunnasta on määräykset laissa.

Kuntavaalit 2017 Vantaalla: organisoinnista, palautteesta ja toiminnan kehittämisestä

Vantaan kaupunginhallitus asetti 27.2.2017 huhtikuussa (9.4.) 2017 pidettäviä kuntavaaleja varten jokaiselle Vantaan äänestysalueelle (65 äänestysaluetta) vaalilautakunnan ja laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten neljä vaalitoimikuntaa. Vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntiin ehdolla olevista jäsenistä ja varajäsenistä oli vaalitoimiston ilmoituksen mukaan neuvoteltu puolueiden kunnallisjärjestöjen ja vastaavien ryhmien kanssa.

Keskusvaalilautakunnan apuna toimi vaalitoimisto, joka oli ollut mukana vaalien järjestelytehtävissä tammikuun 2017 alusta lähtien. Vaalitoimiston henkilöstöä lisättiin vaalien lähestyessä niin, että vaaliviikolla henkilöstöä oli yhteensä seitsemän täyspäiväistä ja kaksi osa-aikaista työntekijää. Vantti Oy ja kaupungin tietohallinto olivat mukana erilaisissa käytännön järjestelyistä (muun muassa liputus, äänestyspaikkojen siivous ja vartiointi sekä tietoliikenneasennukset).

Vaalien budjetti

Kuntavaaleihin varattiin Vantaalla noin 412 000 euroa eli noin 2,4 euroa/äänioikeutettu, budjetissa myös pysyttiin. Summa on selvästi pienempi kuin Espoon ja Helsingin vaalibudjetit. Espoon vaalibudjetti oli noin 900 000 euroa eli 4,3 euroa/äänioikeutettu ja Helsingin vaalibudjetti oli 3 000 000 euroa eli noin 5,6 euroa/äänioikeutettu.

Vaalien ääntenlaskennan myöhästyminen

Kuntavaalien 2017 ääntenlaskennassa oli Vantaalla viivästyksiä. Kaikkia ääniä ei saatu kirjattua vaalien tulosrekisteriin vaalipäivän aikana. Viimeiset äänet kirjautuivat vaalien tulosrekisteriin vasta seuraavan vuorokauden (10.4.) puolella. Kuntavaalien järjestelyistä pidettiin kaupunginvaltuustolle selostustilaisuus, jossa selvitettiin vaaleihin liittyneitä ongelmakohtia. Keskusvaalilautakunta teki vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille myös kyselyn, jossa nousi esiin joitakin vaalien järjestelyihin liittyviä kehittämiskohtia.

Ongelmakohtia

Vuoden 2017 kuntavaalien vaalilautakuntien kokoonpanoja koski vaalilakiin vuonna 2016 tullut jääviyssäännös, jonka mukaan ehdokkaana olevat henkilöt eivät enää voineet olla vaalilautakunnan jäseniä eivätkä voineet osallistua ääntenlaskentaan. Tämä tarkoitti, että Vantaalla monissa vaaleissa ääntenlaskijoina toimineet henkilöt eivät voineet enää olla laskemassa ääniä. Mukana oli paljon uusia ääntenlaskijoita, joille tulosrekisterin käyttö oli uutta. Kunnallisjärjestöille tuotti myös vaikeuksia löytää vaalilautakuntiin jäseniä, jonka vuoksi toimielinten kokoonpanojen vahvistaminen tapahtui melko myöhään.

Myös vaalivirkailijoiden rekrytoinnissa oli vaikeuksia, jonka arveltiin johtuvan osaksi siitä, että vaalivirkailijoiden palkkauksen ehtoja oli heikennetty. Muutoinkin ääntenlaskijoita ja tallentajia arveltiin olleen liian vähäinen määrä. Lisäksi työnjohdossa oli puutteita ja osa tallentajista päästettiin lähtemään vaalipäivän ääntenlaskun ollessa kesken.

Äänestyspaikoissa oli joitakin ongelmia paikkojen siisteydessä, kaikki äänestyspaikat eivät olleet siivottuna vaalipäivän aamuna. Äänten tallennusta tietojärjestelmään käytettiin vain viidessä kaikista 65 vaalilautakunnasta. Tämä johtui siitä, että äänten tallentajia ei saatu rekrytoitua tarpeeksi. Lisäksi tietojärjestelmän käyttö oli uutta useilla äänestyspaikoilla, joten katsottiin olevan liian suuri riski edellyttää äänten tallettamista järjestelmään.

Vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille tehdyssä kyselyssä tuli esille edellä mainittuja ongelmakohtia. Kyselyssä nousi esille myös, että noin 30 prosenttia vastaajista (vastaajia oli yhteensä 77) katsoi, että vaalitoimiston järjestämä koulutus ei ollut riittävää. Joissakin vastauksissa toivottiin koulutusta järjestettävän pienemmissä ryhmissä ja perusteellisempaa ohjausta järjestelmien käyttöön.

Kehittämistoimenpiteitä vaalijärjestelyihin

Kuntavaalien 2017 kokemusten ja palautteen perustella Vantaa on jo aloittanut kehittämistoimenpiteet. Projektin (vaalien läpiviennin) kokonaisjohtamista ja resursointia parannetaan. Keskusvaalilautakunnassa on nyt kaksi sihteeriä, joka pienentää henkilöriskiä ja lisää jaksamista. Vaalitoimistoon on jatkossa tarkoitus lisätä henkilöitä ja nostaa vaalivirkailijoiden palkkaus Espoon ja Helsingin tasolle, jotta saadaan rekrytoitua tarpeeksi virkailijoita. Lisäksi tehdään jatkossa yhteistyötä kaupungin viestinnän kanssa ja laaditaan viestintäsuunnitelma, jotta tiedonkulku keskusvaalilautakunnan, vaalitoimiston ja vaalilautakuntien välillä on parempaa.

Palautteen perusteella suunnitellaan uusi koulutuspaketti, jossa otetaan huomioon nyt esille tulleita asioita vaalilautakuntien koulutuksessa. Koulutusta tullaan antamaan pienemmille ryhmille ja annetaan enemmän koulutusta äänten tallentamiseen tietojärjestelmään. Näin saadaan annettua perusteellisempaa koulutusta ja kun saadaan myös enemmän henkilöitä koulutettua äänten tallentamiseen tietojärjestelmään, niin tulosten saanti nopeutuu.

Äänestyspaikoissa esiin tulleiden ongelmien välttämiseksi sovitaan Vantti Oy:n kanssa selkeästi tarvittavista palveluista. Vantti Oy:stä nimetään jatkossa yhteyshenkilö ennakkoäänestys- ja vaalipäivien ajaksi, jotta mahdollisista puutteista voidaan reklamoida välittömästi ja saada myös puutteet nopeasti korjattua.

Johtopäätökset:

Kunnan keskusvaalilautakunnan työ on vaalilaissa varsin tiukkaan säännelty. Keskeinen tehtävä on huolehtia vaalien sujuvuudesta ja virheettömyydestä. Vaaleissa keskusvaalilautakunnan alaisena toimiva vaalitoimisto huolehtii vaalien käytännön järjestelyistä ja järjestelyissä auttavat myös kaupungin tietohallinto, maankäytön toimiala ja Vantti Oy. Kunnallisvaaleissa 2017 Vantaan ääntenlaskenta valmistui varsin myöhään ja vaalien järjestelyistä tehtiin selvitys kaupunginvaltuustolle. Selvityksessä nostettiin esille erilaisia vaalivirkailijoiden rekrytointiin, vaaliorganisaation eri toimijoiden väliseen tiedonkulkuun ja vaalilautakuntien koulutukseen liittyneitä ongelmia. Ongelmat korostuivat, koska voimaan tulleiden uusien

jääviyssäännösten vuoksi vaalilautakunnissa oli hyvin paljon uutta ja rutinoitumatonta väkeä. Selvityksen perusteella on jo lähdetty suunnittelemaan parannuksia esille tulleisiin ongelmakohtiin.

Suositukset:

Viimeisistä kuntavaalien järjestelyistä Vantaalla tehty selvitys nosti esiin vaalijärjestelyihin liittyviä kehittämis- ja ongelmakohtia. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kyseinen selvitys tehtiin nopeasti vaalien jälkeen ja kehittämistyö sekä esille tulleiden ongelmien korjaustoimenpiteet aloitettiin nopeasti selvityksen valmistuttua. Tarkastuslautakunta suosittelee kin pitämään huolta, että suunnitellut korjaustoimenpiteet vaalijärjestelyihin tehdään, jotta vaalijärjestelyt onnistuisivat jatkossa entistä paremmin.

7 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

7.1 Viestintä

Viestintä on kaupunkien strateginen menestystekijä, jonka tehtävä on tukea hyvää mainetta. Hyvin toimiva kaupunki painottaa avoimuutta ja viestintää jo strategiassa. Vantaan arvot ohjaavat viestinnän toimivuutta. Viestinnän tavoitteet nousevat valtuustokauden strategiasta. Strategiassa korostetaan läpinäkyvyyttä toiminnassa. Viestinnällisillä toimenpiteillä edistetään ja tuetaan kaupungin ja toimialojen strategisten kaikkien tavoitteiden toteutumista, useissa kohdin viitataan myös osallisuuteen ja vuorovaikutukseen. Yhteisönä viestinnän sisäiset tavoitteet ovat ammatillinen kehittyminen ja työyhteisön toimivuus.

Viestinnässä voidaan nähdä kaksi päälinjaa: asukkaiden ja sidosryhmien tiedonsaanti eli perinteinen viestintätehtävä, esimerkkinä talous, sekä toisena Vantaan vetovoimaisuus. Viestintähenkilöstö myös vastaa kaupungin arkiviestinnästä, päätös- ja palveluviestinnästä sekä kaupungin elinvoiman viestinnästä eli markkinointiviestinnästä. Markkinointiviestintää tekevät keskitetysti kaupunginjohtajan toimialan viestintäyksikkö ja maankäyttö. Yhteistyötä tehdään myös Helsinki Business Hubin, Helsingin kaupungin Finavian sekä Aviapolisryhmän kanssa, jolle tuotetaan palvelut.

Vantaan viestintä on ihmisläheistä, epämuodollista ja ytimekästä. Kaupungin viestintä kertoo, että viestimme toiminnastamme, palveluistamme, päätöksenteosta ja sen vaikutuksista sekä kuntalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista. Kaupungin keskitetyssä viestinnässä koordinoidaan ja kehitetään ulkoista ja sisäistä viestintää sekä markkinointia. Lisäksi eri viestintäkanavien päätoimitus on keskitetyssä viestinnässä. Kunkin toimialan viestintä vastaa toimintansa ja palveluidensa viestinnästä. Tapahtumamarkkinointi kytketään entistä tiiviimmin viestintään.

Viestinnän kaupunkitasoiset tehtävät käsitellään yhteistyössä viestintäverkoston eli keskitetyn viestinnän ja toimialojen viestinnän ja muiden viestintäyhteistyö -kohdassa esitettyjen yhteistyöfoorumeiden kanssa. Toimialoittain ylläpidetään viestintäsuunnitelmia, jotka käsitellään viestintäverkoston kokouksissa. Toimialoilla on myös oman toimialansa viestintään ja markkinointiin ja viestinnän ohjaukseen liittyviä muita suunnitelmia ja ohjeita. Vantaan kaupungin tiedottamista johtaa kaupunginhallitus, joka hyväksyy yleiset ohjeet kaupungin tiedottamisen periaatteista. Toimialojen ja liikelaitosten tulee järjestää tiedotustoimintansa kaupunginhallituksen hyväksymien ohjeiden ja periaatteiden mukaisesti. Vantaalla on myös oma brändikirja ja -ohjeet.

Vantaan kaupungin viestintä suuntautuu kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Vantaa.fi -sivusto toimii ensisijaisesti palveluviestinnän kanavana. Sosiaalisessa mediassa pyritään osallisuuden, keskustelun ja oman sisällöntuotannon kanavaan. Päällekkäisen tiedon ylläpitämisestä luovutaan.

Palveluviestinnällä tiedotetaan kaupungin perustehtävään liittyvistä palveluista, kerätään palautetta ja lisätään osallisuuden ja asukkaiden aktiivisuutta. Tarkoitus on saada kuntalaiset löytämään kaupungin tarjoama palvelu tai ohjata käyttämään yksityisen ja kolmannen sektorin tarjoamia palveluita. Päätösviestinnällä tiedotetaan päätöksistä sekä ennakoivasti että päätöksenteon jälkeen. Sen tarkoituksena on tehdä päätöksenteosta läpinäkyvää ja ymmärrettävää. Päätösviestinnän tavoite on yhteiskunnallinen: ihmisten aktivoiminen kaupungin ja yhteiskunnan kehittämiseksi. Elinvoimaviestintää on vantaalaisten asukkaiden, yrittäjien ja vierailijoiden elämään vaikuttava asioista kertominen. Tavoitteena on erityisesti vahvistaa myönteisesti Vantaa-kuvaa.

Viestinnän ytimet Vantaan kaupungin viestintä -julkaisun mukaan:

PÄÄTÖS	PALVELUT	ELINVOIMA
- lautakunnat ja jaostot - kaupunginhallitus - kaupunginvaltuusto - asukasfoorumit - viranhaltijapäätökset - yhtiöt ja liikelaitokset	- opetus ja kasvatus - nuorten palvelut - sosiaali- ja terveyspalvelut - kaavoitus ja rakentaminen - yritys- ja työllisyyspalvelut - kunnan peruspalvelut - vapaa-aika	- aluemarkkinointi - työllisyys - tapahtumat ja matkailu - kilpailu metropolialueella - innovatiiviset palvelut ja ratkaisut - monikulttuurisuus
TAVOITTEET	TAVOITTEET	TAVOITTEET
- päätöksenteon popularisointi - äänestysaktiivisuus kasvaa - kuntalaisen kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin herää - kaupungin imago on vahva ja läpinäkyvä - kuntalaisen osallistumisen mahdollistaminen	- saadaan kuntalainen löytämään tarjolla olevat palvelut - luoda kuntalaisille tunne siitä, että verorahoja käytetään oikein - vahvistaa kuntalaisen hyvinvointia - saada kuntalaisilta palautetta palveluista - Vantaa-brändi on vahva - palveluohjauksen ja -muotoilun tukeminen	- positiivinen imagomarkkinointi - Vantaalle parempi maine - kaupungin vahvuuksista tiedottaminen - Vantaan vahvuuksista ja erottuvuudesta kertominen - medianäkyvyyden saaminen - vahva työnantajakuva
KANAVAT	KANAVAT	KANAVAT
- vantaa.fi - vantaakanava.fi - uutiskirje	- asukaslehti - vantaa.fi - some - esitteet ja oppaat - ilmoitukset - messut ja muut tapahtumamarkkinat	- vantaakanava.fi - esitteet ja ilmoitukset - some - verkko

Viestinnän kehittämistoimet

Viestintä pyrkii kehittämään vahvemman yhteyden kaupunkistrategiaan, josta edelleen viestinnän tavoitteisiin.

Samoin viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden osallisuuden tapoja kehittämällä sekä tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisilla välineillä.

Lähiaikojen kehittämiskohteena nähdään sisäisen intran muuttaminen SharePoint -pohjaiseksi. Työn alla on myös Vantaa.fi tulevaisuus suhteessa sähköiseen asiointiin.

Viestintävastuut

Kaupunginjohtajan toimialan viestinnän tulosalue vastaa viestintäjohtajan johdolla koko kaupunkikonsernin viestinnän ja markkinoinnin strategisesta ja laadullisesta suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta sekä tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Toimialojen viestintätiimit vastaavat toimialojen palveluviestinnästä ja -markkinoinnista sekä päätöstiedottamisesta. Tehtävänjako on kuvattu Vantaan viestinnän toimintatapa -dokumentissa.

Viestintäyhteistyö

Yhteistyöfoorumeita ovat viestintäpäälliköiden kokous, verkkoviestinnän kehittämistyöryhmä, asukaslehden ja henkilöstölehden toimitukset ja sosiaalisen median kehittämisryhmä.

Viestintä on mukana muun muassa tietohallinnon ohjausryhmässä, sähköisen asioinnin kehittämisessä, osallisuusfoorumeissa, ympäristöviestintäryhmässä. Yhteistyöesimerkkeinä mainittakoon naapurikaupunkien, HSL:n, HSY:n, Poliisin ja Vantaan Energian kanssa tehty yhteistyö. Markkinoinnissa on laajaa yritysyhteistyötä.

Esimerkkejä viestintätuotoksista

Esimerkkeinä voidaan luetella Asukaslehti, joka ilmestyy viisi kertaa vuodessa sekä henkilöstölehti Vautsi, joka ilmestyy kolme kertaa vuodessa. Kanavia ovat muun muassa vantaa.fi, sivistysvantaa.fi, businessvantaa.fi, visitvantaa.fi, aviapolis.fi ja Vantaakanava.fi. Lisäksi on olemassa noin 100 sosiaalisen median tiliä (Facebook Vantaan kaupunki, Twitter, Instagram ja LinkedIn). Myös julkaistaan esitteitä, oppaita, markkinointimateriaalia ja hallitaan brändiä. Viestintään kuuluvat myös kaupungin työntekijöiden intranet Avain, aineistopankki, kuvat ja tapahtumat.

Resurssit

Vuoden 2017 talousarvion toteutuma oli noin 960 tuhatta euroa. Päätoimista viestintähenkilöstöä oli arviointiajankohtana kaupunginjohtajan toimialalla 18 henkilöä, maankäytössä kolme henkilöä, sosiaali- ja terveystoimessa kolme henkilöä, konsernihallinnossa viestinnän eri tehtävissä neljä henkilöä ja sivistystoimessa kuusi henkilöä.

Maineriskin ehkäisy

Maine on yleisön yleinen mielipide ihmisestä, yhteisöstä tai yrityksestä. Maineeseen liittyy aina jonkinlainen arviointi, joka voi olla hyvä tai huono ja joka erottaa kohteen toisesta vastaavasta. Maineessa on siis kysymys hyvästä tai pahasta, kauniista tai rumasta tai periaatteessa mistä tahansa muusta arvokkaana pidetystä. Maine on sidosryhmien tekemä arviointi, joka perustuu mielikuviin ja kokemuksiin. Maine syntyy, kun yritys ja sen sidosryhmät kohtaavat.

Maineen muodostumiseen voidaan vaikuttaa ennakoinnilla, seurannalla ja välittömällä puuttumisella. Esimerkkeinä ajankohtaisista epäonnistumisista voidaan mainita lastensuojelu ja pysäköintivirhemaksut. Maineen säilymistä voidaan edistää ja vaikuttaa esimerkiksi kaupungin omilla toimenpiteillä ja epäkohtien esille tuomisella sekä muiden kaupunkien virheistä oppimalla.

Koska maine syntyy toiminnassa eli palveluissa, maineriskin ehkäisy ei siten ole yksin viestinnän tehtävä.

Tulosten mittaaminen

Viestinnän tuloksista voidaan lukea useissa palvelutuotantoon liittyvissä tutkimuksissa. Vuosittain tehdään muun muassa sisäinen kysely asiakastyytyväisyydestä ja ulkoinen kysely verkkopalveluista. Tyytyväisyyttä ja kokemuksia kerätään kanavakohtaisilla palautteilla ja lukijatutkimuksilla sekä tehdään lisäksi päivittäistä mediaseurantaa.

Tunnus ja graafinen ohjeistus

Vuoden 2015 alussa käyttöön otettu uusi brändiohjeistus on yhdenmukaistanut ilmettä. Nyt on havaittavissa halua poiketa ja erottautua yhtenevästä ilmeestä, vaikka graafinen tuotanto olisi sujuvampaa yhtenevällä ilmeellä. Vahva, kuvaan perustuva brändi edellyttää jatkuvaa kuvamateriaalin tuottamista. Graafinen ohjeistus vahvistaa mielikuvaa Vantaasta, tuo selkeyttä ja ihmisläheisyyttä ja on kaupunkitiloissa näkyvä.

Kriisiviestinnän ohjeet

Vantaalla on myös ajankohtaiset ”Vantaan kaupungin kriisiviestintäohjeet”, jotka on päivitetty vuonna 2011.

Johtopäätökset:

Vantaan kaupungin viestintä kulkee kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden ja osallisuuden kehittämällä viestinnän tapoja ja tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisia välineitä. Viestintä on osallistamisen työkalu.

Tuloksellisuusarviointi viestinnän, maineen ja kaupunkimarkkinoinnin kokonaisuudessa on haasteellinen tehtävä, koska viestintä liittyy kaikkeen toimintaan. Tuloksellisuutta ei voida mitata tiedotteiden tai julkaisujen määrällä, sillä määrän perusteella ei voida tietää, onko haluttu viesti mennyt perille.

Keskushallinnon viestinnän uudelleen organisointia 2016 on pidettävä oikeaan osuneena toimenpiteenä. Lisääntyneet tehtävät on pystytty hoitamaan entisillä resursseilla. Tämä on vaatinut menetelmien kehittämistä ja yhteistyötä. Viestinnän ja markkinoinnin integrointi on onnistunut muun muassa kulttuurin ja liikunnan tapahtumissa. Hyvä viestintä on omalta osaltaan nostanut Aviapoliksen kansallisesti ja kansainvälisesti tunnetuksi ja kiinnostavaksi sijoittumiskohteeksi.

Lähiaikojen kehittämiskohteena nähdään sisäisen intran muuttaminen SharePoint -pohjaiseksi. Työn alla on myös Vantaa.fi tulevaisuus suhteessa sähköiseen asiointiin.

Viestinnän avoimuus ja ajankohtaisuus ehkäisevät maineriskejä.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kehittämään yhteyttä kaupunkistrategiaan ja viestinnän tavoitteisiin.

Vantaan mainetta ja vetovoimaisuutta edistävänä toimijana on tärkeää, että viestintä ja sen eri toimijat toimivat saumattomasti.

Viestinnän näkökulmasta kuntakonsernin kokonaisetu edellyttää, että kuntakonsernin yhtiöiden toiminta ja toiminnasta viestiminen ovat linjassa kunnan tavoitteiden kanssa. Tytäryhteisöjen mahdollisia omia verkkosivuja ja -tiedottamista on kehitettävä kaupungin verkkotoimituksen linjausten mukaisesti helppokäyttöisiksi ja yhä vuorovaikutteisemmiksi.

Kaupungin konserniohje tulee myös tiedottamisen ja viestinnän osalta uudistaa.

Viestintäkoulutusta on järjestettävä riittävästi muillekin kuin viestinnän ammattilaisille.

7.2 Tiedolla johtaminen

Vantaan kaupunki on strategiaan kuuluvassa tietohallinto-ohjelmassa käynnistänyt projektin tiedolla johtamisen kehittämiseksi. Vuonna 2014 tarkastuslautakunnalle raportoitiin esiselvityksen tulokset.

Hankkeen tuloksena syntyi tiedolla johtamisen ratkaisu, joka sisältää muun muassa mittareiden ja raportoinnin sovelluksen, joka on suunnattu Vantaan kaupungin johdolle sekä suunnittelijoille ja valmistelijoille. Jatkossa se tulee olemaan saatavilla myös kuntalaisille ja luottamushenkilöille. Lisäksi se sisältää keskitetyn, tietoturvallisen tietovaraston, automatisoidut tietojensiirrot operatiivisista tietojärjestelmistä tietovarastoon, joista ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan talouden, henkilöstöhallinnon ja työttömyyden tietojen siirrot. Ensimmäisen vaiheen käyttöönoton jälkeen ratkaisua laajennetaan tietojensiirron ja tietojen hyödyntämisen osalta muihin keskeisiin operatiivisiin tietojärjestelmiin ja toimintaympäristön tietoihin.

Johtopäätökset:

Kompassin hyötyinä on pidettävä sitä, että manuaalisesti hoidettuja raportointitehtäviä saadaan automatisoitua ja parannetaan raportoinnin helppokäyttöisyyttä ja sitä kautta saada työajan säästöä ja rutiininen vähenemistä. Lisäksi syntyy hyötyä laadun parantumiseen, työtyytyväisyyden kasvuun ja kustannustehokkuuden parantumiseen.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää suuntaa tarkoituksenmukaisena ja kannustaa niin virkamiesten, kuntalaisten kuin luottamushenkilöiden tiedonsaannin kehittämistä erinomaisena hankkeena.

7.3 Julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaaminen

Suorituskyvyn mittaamisen[5] lähtökohtana on organisaation erilaisten toimintojen tehokkuuden ja suorituskyvyn selvittäminen sekä toiminnan parantaminen mittaamalla saadun informaation perusteella. Julkisella sektorilla organisaation suorituskykyä seurataan strategiaan perustuen, ja toiminnassa sekä toiminnan suunnittelussa tarvitaan monipuolisesti tietoa tuloksista, tuotoksista ja kustannustehokkuudesta. Sidosryhmille tuotetun tiedon määrä kasvaa jatkuvasti, joten myös tiedon keräämiseen käytetään yhä enemmän resursseja. Kerättyä tietoa voidaan julkisella sektorilla hyödyntää esimerkiksi taloushallinnossa, valvonnassa ja raportoinnissa, projektien hallinnassa sekä laadun ja prosessien kehittämisessä. Oleellisia hyödyntämisen kohteita ovat myös ulkoinen viestintä, muihin organisaatioihin vertailun mahdollisuus, sekä strategian suunnittelu ja toteutus. Organisaation suorituskyvyn mittaamiseen liittyen, aiempien tutkimusten mukaan on helpompaa mitata tuotosta (esimerkiksi lääkärikäyntien lukumäärä) kuin vaikuttavuutta (terve potilas tai yhteisö), vaikka vaikuttavuuden mittareita pidetään parempina ja toivottavampina. Myös onnistunut tavoitteen ja sen mittarin asettaminen esimerkiksi strategiasta johdettuna voi olla haastavaa. Hyvän tavoitteen ja sen mittarin ominaisuuksia ovat esimerkiksi relevanttius eli mittarin tuottaman informaation oleellisuus, edullisuus eli mittaamiseen tarvittavat panostukset, validiteetti eli tiedon oikeellisuus sekä reliabiliteetti eli luotettavuus.

Tutkielmassa tarkastelun kohteena olivat Vantaan kaupungin strategiasta johdetut, vuosittaiset sitovat talousarviotavoitteet mittareineen. Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella strategiasta johdettuja sitovia tavoitteita sekä niiden mittareita, eli millaisia nämä ovat olleet, ja mitkä ovat olleet isoimmat haasteet tavoitteissa ja

[5] Tiivistetty julkisyhteisöjen suorituskyvyn mittaamista koskevasta tutkimuksesta, jonka on tehnyt Orvokki Ihalainen Itä-Suomen yliopistosta, tutkimuskohteena Vantaa.

mittareissa valtuustokaudella. Lisäksi tarkoituksena oli tuottaa tietoa siitä, millainen on hyvä strategiasta johdetun tavoitteen mittari, ja millaisia haasteita suorituskyvyn mittaamiseen liittyy julkisorganisaatioissa. Tutkielman alue rajattiin siten, että tarkastelussa on mukana valtuustokauden 2013–2017 sitovia tavoitteita ja niiden mittareita. Tutkimuksen aineistona käytettiin tarkastuslautakunnan vuosittaisia arviointikertomuksia. Niiden perusteella analysoitiin niitä sitovia tavoitteita mittareineen, joiden toteutumisesta tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus on antanut jonkin huomautuksen arviointikertomuksessa. Lisäksi toteutettiin teemahaastattelu valituille kaupunkiorganisaation työntekijöille.

Tavoitteita ja mittareita tarkasteltaessa havaittiin, että selvästi yleisimmät tarkastuslautakunnan huomautuksen syyt olivat kaksiosainen tavoite ja mittarin tuottaman arvon huono reliabiliteetti. Näistä ensin mainittu, eli kaksiosaisen tavoitteen ongelma, tarkoittaa sitä, että tähän kategoriaan kuuluvassa tavoitteessa on yhdistettynä kaksi tavoitetta. Kaksiosaisia tavoitteita oli tarkastelluista tavoitteista yli 15 prosenttia. Esimerkiksi vuonna 2014 talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman toteuttamiseen tähtäävästä strategisesta päämäärästä oli johdettu sitova tavoite ”Kuntien prosentuaalinen joukkoliikenteen maksuosuus ei kasva HSL:n toimintatuloista. HUS:lle asetetaan taloutta ja tuottavuutta koskevat tavoitteet”. Tässä samaan tavoitteeseen on yhdistetty kaksi hyvin eri sisältöistä tavoitetta. Kaksiosaisen tavoitteen ongelma on se, että tavoitteen toteutumisen seuranta voi olla hankalaa. Myös raportoinnin kanssa voi tulla ongelmia, kuten kävi myös edellä esimerkkinä kuvatun tavoitteen kohdalla: vain toinen osa tavoitteesta toteutui, joten voidaanko tavoite siten raportoida toteutuneeksi vai ei?

Kaksiosaisen tavoitteen ongelman korjaamisen voisi ajatella olevan helppoa, koska ongelma voitaisiin ratkaista kiinnittämällä huomiota tavoitteiden sisältöön ja rakenteeseen niitä määritettäessä. Toisaalta kahden eri mitattavan tavoitteen esittäminen yhtenä tavoitteena voi kertoa siitä, että kaikkea sitä, mitä tavoitteena haluttaisiin mitata, ei voida esittää erillisinä tavoitteina, jottei tavoitteiden yhteismäärä kasvaisi liian suureksi. Tämä tilanne voi olla oikea ongelma esimerkiksi juuri tämän tutkimuksen case -organisaation, Vantaan kaupungin kohdalla. Sitovien tavoitteiden kautta tulisi voida kuvata tilannetta kaupungin jokaisen toimialan osalta. Kuitenkin, toimialat ovat suuria, ja jokaisella niistä on useita tavoitteita ja mittareita yhtä strategista päämäärää kohti. Kaikkia näitä ei kuitenkaan voida ottaa mukaan talousarviossa esitettäväksi, koska silloin mittareiden määrä kasvaisi liian suureksi. Tästä syystä useampi kuin yksi tavoite on mahdollisesti yritetty tiivistää samaan tavoitteeseen.

Toinen havaittu haaste tavoitteisiin ja mittareihin liittyen oli mittarin tuottaman informaation reliabiliteetti. Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että mittarin tuottaman arvon tarkkuus on hyvä. Huonon reliabiliteetin kategoriaan luokiteltuja mittareita oli tarkastelluista yli 20 prosenttia. Esimerkiksi vuonna 2016 eräs sitova tavoite on ollut ”Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita” ja tämän mittarina on ollut ”Keskusta-alueiden kaavat. Vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso tai enemmän”. Tämän mittarin tuottaman tiedon tarkkuus on huono, koska mittarissa ei aseteta konkreettista lähtötasoa. Tämän vuoksi mittarin tuottaman informaation seuranta ja raportointi on vaikeaa. Tavoitteen ja mittarin reliabiliteettia voisi parantaa kiinnittämällä huomiota selkeyteen sekä ilmoittamalla mittarille numeerisia tavoitetasoja aina kun se on mahdollista. Valtuustokauden sitovien tavoitteiden analyysin perusteella hyvin asetettuja tavoitteita ja mittareita löydettiin useasta analysoidusta kategoriasta. Esimerkiksi sellaisia tavoitteita ja mittareita, joilla olisi ollut huono yhteys strategiaan, löydettiin tarkasteltujen tavoitteiden joukosta vain yksi. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Lisäksi tarkasteltujen tavoitteiden ja mittareiden tuottama informaatio oli laadukasta, mikä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että suuri osa tavoitteista ja mittareista oli selkeästi asetettuja ja siten myös niiden tuottama tieto oli helposti tulkittavissa.

Tavoitteisiin ja mittaamiseen liittyen, tutkimuksessa havaittiin julkisorganisaation toimintaympäristöön liittyviä ominaispiirteitä, jotka nousivat aineistosta esille. Eräs tällainen ominaispiirre on se, että monia palveluja tuotetaan kuntalaisille lainsäädäntöön perustuen. Tämä on merkittävä ero verrattuna yksityisellä sektorilla toimivan organisaation toimintaympäristöön: julkisen sektorin toimija ei voi keskittyä esimerkiksi pelkästään kannatta-

viin tuotteisiin tai palveluihin. Lisäksi toiminnan aikajänteen pituuden havaittiin olevan myös yksi julkisorganisaation toiminnan erityispiirre: Valtuustokausi kestää neljä vuotta, ja valtuustokaudelle määritellyt strategiset painopistealueet pysyvät pääosin samoina. Vuosittain määritellyt talousarvion sitovat tavoitteet sen sijaan tarkastetaan aina vuosittain erikseen. Koska strategian on tarkoituskin toimia pidemmän aikavälin ohjeena ja suuntana, tietty jatkuvuus myös sen mittaamisessa kuuluu asiaan. Tämä on toisaalta hyvä seurannan kannalta, jolloin vuosittaisten tavoitteiden mittareiden tuottamat arvot ovat helposti vertailtavissa keskenään. Toisaalta taas uusien ilmiöiden seurannan aloittaminen on hankalaa, esimerkiksi jos toimintaympäristön muutosten yhteydessä ilmaantuu jokin uusi ilmiö, jonka seuranta olisi organisaation toiminnalle hyödyllistä. Kesken vuotta ilmestyvä tarve kokonaan uudelle mittaamisen kohteelle saadaan määriteltyä tavoitteeksi ja seurannan kohteeksi vasta seuraavan vuoden talousarvion laadinnan ajankohtana. Pitkä aikajänne tuo mittaamiseen haastavuutta myös siksi, että aina ei voida olla varmoja siitä, mitkä kaikki tekijät vaikuttavat tavoitteiden toteutumiseen. Tällaisessa tilanteessa ei voida varmasti erotella, mikä osa vaikutuksista on omalla toiminnalla aikaansaatua ja mikä ympäristön vaikutusta. Esimerkiksi työllisyyttä mitattaessa neljän vuoden aikana muutoksia voi olla tapahtunut myös toimintaympäristössä. Tällöin tehdyn työpanoksen vaikutus tuotokseen hämärtyy, mikä vaikeuttaa tavoitteiden ja mittareiden asettamista. Myös panostuksen ja vaikutuksen havaittavuuden välillä voi olla useiden vuosien mittainen aikaväli.

Hyvin asetetun tavoitteen ja mittarin ominaispiirteiksi havaittiin tässä tutkimuksessa tietynlainen käytännönläheisyys eli se, että esimerkiksi strategisesta päämäärästä johdetun tavoitteen mukainen toiminnan seuranta on käytössä osana organisaation normaalin toiminnan prosesseja ilman, että tietoa tarvitsee erityisesti etsiä silloin, kun tavoitteen ja mittarin toteutumisesta pitäisi raportoida. Tämä kytkeytyy osaltaan myös laajempaan ajatukseen strategian jalkautumisesta: strategian tarkoituksenahan juuri on toimia ohjaavana ”punaisena lankana” organisaation toiminnassa sen eri osa-alueilla. Toisaalta taas aineiston perusteella havaittiin se, että kaikki asiat organisaation toiminnassa, joita täytyy esimerkiksi lainsäädännön perusteella mitata, eivät sovellu sellaisinaan strategisiksi tavoitteiksi tai mittareiksi. Perusteluna tähän on se, että hyvän tavoitteen ja mittarin ominaisuudeksi havaittiin myös se, että niiden tulokseen voidaan omalla toiminnalla vaikuttaa. Tavoite tai mittari ei siten saa olla sellainen, joka tuottaa itsestään hyvät tulokset ilman, että toiminnassa tehdään panostuksia. Lisäksi mittarin toteutumisen arviointiin tarvittavan tiedon tulisi olla helposti saatavilla, ja sellaisia mittareita joiden taustatietoa ei saada esimerkiksi vuosittain, tulisi välttää. Haastatteluaineistosta käy ilmi myös se, että vastaajien mielestä suorituskyvyn mittaamisella sekä onnistuneella tavoitteella ja mittarilla on vahva yhteys organisaation strategiaan. Valtuustokauden tarkasteltujen tavoitteiden ja mittareiden analyysin perusteella tämä tilanne oli Vantaalla myös toteutunut. Lisäksi havaittiin, että hyvä mittari on sellainen, jonka seurantaan tarvittavat tiedot ovat helposti saatavilla, eikä niiden tuottamiseen kulu ylimääräisiä resursseja silloin, kun mittarin toteutumisen raportointi on ajankohtaista.

Johtopäätökset:

Tavoitteisiin ja mittaamiseen liittyy julkisorganisaation toimintaympäristöön liittyviä ominaispiirteitä. Tällainen on esimerkiksi se, että monet palvelut tuotetaan kuntalaisille lainsäädäntöön perustuen. Lisäksi toiminnan aikajänne on pitkä. Valtuustokaudelle määritellyt strategiset painopistealueet pysyvät pääosin samoina.

Hyvin asetetun tavoitteen ja mittarin ominaispiirteitä ovat käytännönläheisyys eli se, että esimerkiksi strategisesta päämäärästä johdetun tavoitteen mukainen toiminnan seuranta on käytössä osana organisaation normaalin toiminnan prosessia ilman, että tietoa tarvitsee erityisesti etsiä.

Suositukset:

Viime valtuustokauden tavoitteiden arvioinnin perusteella tulee välttää kaksiosaisten tavoitteiden asettamista ja mittarin tuottaman tiedon huonoa luotettavuutta.

8 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT

8.1 Konserniohjaus

Vantaan kaupungin konserniohjaus ja -valvonta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla. 1.1.2013 voimaan tullut konsernistrategia sisältää tytäryhteisöjen ohjausta, valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeistuksen. Ohjeistusta ja valvontaa on myös kehitetty ja navigoinnit tehdään entistä tarkemmalla tasolla. Aihetta on käsitelty myös Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n arvioinnin yhteydessä kappaleessa 4. Samoin konsernitilinpäätöksen laatimista koskevassa osiossa kappaleessa 12 arviointikertomushavaintojen seuranta.

1.6.2017 tuli voimaan uusi hallintosääntö. Hallintosäännön uudistamisen jälkeen ryhdytään päivittämään uutta konserniohjeistusta voimassa olevan Vantaan konsernistrategian päivittämiseksi. Maakunta- ja sote-uudistuksen vaatimat organisaatiomuutokset ovat niin ikään muotoiltavina koko kaupunkikonsernia silmällä pitäen.

8.2 Työllisyyspalvelut

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Kaupungin sitovista tavoitteista ja strategiakauden tavoitteista osa on suoraan työllisyyteen liittyviä. Työllisyyteen liittyvät tavoitteet eivät useinkaan ole pelkästään kaupungin omilla toimenpiteillä saavutettavissa. Sitovana tavoitteena 9.1 oli, että kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla, mittareina työttömyysasteen muutos prosenttiyksikköinä ja kunnan maksaman työmarkkinatuen euromäärän muutos prosentteina. Molempien mittareiden osalta Vantaan kehitys on ollut suotuisampaa kuin Espoossa ja Helsingissä. Vantaalla työmarkkinatuen kuntaosuus jopa laski hieman edellisvuodesta.

Valtuustokauden 2013–2017 strategiassa yhtenä strategisena päämääränä oli, että uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla. Päämäärälle asetetuista työllisyyspalveluihin liittyvistä mittareista työttömyysaste, yli 50-vuotiaiden työttömien määrä ja pitkäaikaistyöttömien määrä toteutuivat mittarin tavoitetasoa parempina. Työllisyysasteessa, vieraskielisten työllisyysasteessa ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrässä ei ylletty mittarin tavoitetasoon.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrän tavoitetaso oli enintään 1 100 henkilöä. Alun perin valtuuskauden strategiassa tavoitetaso oli alle 500 henkilöä, koska tuolloisessa lähtötilanteessa (joulukuussa 2012) työttömiä nuoria oli 914. Tavoitetta muutettiin strategian päivittämisen yhteydessä, koska nuorison työttömyys kasvoi. Seuraavassa kappaleessa (”Työllisyystilanteesta Vantaalla”) oleva taulukko valaisee nuorten työttömien määrän muutosta.

Työllisyyspalveluiden sitova talouden tavoite vuodella 2017 oli toimintakate -31,2 miljoonaa euroa. Toteutunut toimintakate oli -30,9 miljoonaa euroa, joten tavoite toteutui. Toiminnan menot vuonna 2017 olivat 35,8 miljoonaa euroa (34,4 miljoonaa euroa vuonna 2016). Työmarkkinatuen kuntaosuus muodosti menoista 20 miljoonaa euroa.

Työllisyystilanteesta Vantaalla

Alla olevassa taulukossa on työttömyyteen liittyviä tietoja vuosilta 2012–2017 (kunkin joulukuun tieto). Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2017 lopussa 10,1 prosenttia. Muutos edelliseen vuoteen (12,2 prosenttia) on huomattava. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli laskenut vuoden takaisesta 13,3 prosenttia, yli 50-vuotiaiden 13,7 prosenttia ja pitkään työttömänä olleiden määrä 28,4 prosenttia. Avoimia työpaikkoja oli 2 191 (14,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin). Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste on Vantaalla vuosina 2013–2015 yleensä ollut hieman yleistä työttömyysastetta pienempi, mutta loppuvuonna 2016 ja vuonna 2017 näin ei ole ollut. Vaikuttaisi siltä, ettei nuorten työllisyystilanne ole parantunut yhtä paljon kuin muiden.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Työttömyysaste (%)	8,9	10,5	11,6	12,6	12,2	10,1
Alle 25-v. työttömyysaste (%)		10,1	11,0	12,2	12,5	10,7
Alle 25-vuotiaita työttömiä	914	1 209	1 328	1 456	1 454	1 261
Yli 50-vuotiaita työttömiä	3 406	3 885	4 311	4 835	4 670	4 030
Pitkäaikaistyöttömiä	2 635	2 922	3 706	5 002	4 877	3 493

Pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt ja se näkyy Vantaan maksamissa työmarkkinatuen kuntaosuuksissa. Vuodesta 2015 vuoteen 2016 kuntaosuus kasvoi Vantaalla 8 prosenttia (Espoossa 8,3 ja Helsingissä 12,6 prosenttia). Vuoteen 2017 Vantaan maksama kuntaosuus pieneni edellisvuodesta 0,6 prosenttia, sen sijaan Espoossa (8,2 prosenttia) ja Helsingissä (4,3 prosenttia) kasvu jatkui. Vantaan kuntaosuus oli 20,2 miljoonaa euroa vuonna 2016 ja 20,1 miljoonaa euroa vuonna 2017.

Työllisyyspalveluiden organisaatio ja henkilöstö

Työllisyyspalvelut jakautuu kolmeen yksikköön. Asiakkuusyksikön alaisuudessa ovat työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, nuorten palvelut ja Ohjaamo sekä yritysohjaamo. Kuntouttava työtoiminta ja hankeyksikkö vastaa projekteista ja työelämään valmennuspalveluista. Tuotantoyksikön vastuulla ovat valmennustalot Koutsi, Reeli ja Valo. Vakinaisen henkilöstön määrä vuonna 2017 oli 81 henkilöä. Määräaikaista henkilöstöä on noin 80 henkeä, joista noin 20 on hankehenkilöstöä ja noin 60 palkkatuella.

Palvelujen laadunhallinta, asiakastyytyväisyys ja jatkopolut

Kuntouttavaa työtoimintaa hankittiin vuonna 2017 ostopalveluna noin 700 000 eurolla. Hankinta kilpailutettiin syksyllä 2016 ja siinä edellytettiin tiettyjen laadullisten asioiden (esimerkiksi ryhmäkoko) toteutumista. Ostopalveluja valvotaan, kaikki palveluntuottajat on käyty läpi ja arvioitu niiden toimintaa verrattuna sopimuksen ehtoihin.

Asiakkaiden tyytyväisyyttä on selvitetty sekä omien että ostopalvelujen osalta. Omassa toiminnassa keskiarvot olivat TYP:a (3,5) lukuun ottamatta yli neljän (asteikolla 1–5). Myös kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluihin oltiin tyytyväisiä.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuneiden määrä on kasvanut Vantaalla merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2012 toimintaan osallistui noin 550 henkilöä, vuonna 2014 noin 1 100 ja vuonna 2017 jo 1 500 henkilöä. TYP:n (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) asiakkaiden jatkopolkua kartoitetaan. Vuonna 2017 päättyneitä TYP:n asiakkuuksia oli 1 681. Näistä 13,4 prosenttia työllistyi ja 9,9 prosenttia päätyi koulutukseen. Kuntouttavasta työtoiminnasta noin 10 prosenttia asiakkaista työllistyy avoimille työmarkkinoille tai palkkatuella ja noin puolet päätyy TYP:n asiakkaaksi. Nuorten ohjaamotoiminnan hanke toimi vuosina 2015–2018. Ohjaamon asiakkaista avoimille työmarkkinoille ohjautui vuosien 2015 ja 2017 välisenä aikana 529 ja tutkintoon johtavaan koulutukseen 296 nuorta. Vuonna 2017 yksilöasiakkuuksissa olleista nuorista 27 prosenttia ohjautui työhön avoimille työmarkkinoille.

Tuloksellisuus

Toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen on yleisesti vaikeaa. Vantaa teetti arvion työllisyydenhoidon sosiotaloudellisista vaikutuksista Vantaan kaupungille. Selvityksen tavoitteena oli selvittää kunnallisen työllisyydenhoidon ja työllisyyspalveluiden vaikutuksia. Mitattiin kuntatalouteen vaikuttavia asioita, arvioitiin palvelun tarjonnan ja tarpeen suhdetta ja eri asiakasryhmien työllistymispotentiaalia

Ajankohtaista

Maakunta- ja sote-uudistus sekä kasvupalvelu-uudistus työllistävät työllisyyspalveluiden henkilökuntaa koko ajan enemmän. Uudellamaalla työllisyyspalveluissa tulee olemaan erillisratkaisu, kuntayhtymä. Aktiivimalli lisää erityisesti kuntouttavan työtoiminnan kysyntää kaupungilta, koska TE-hallinnolla ei ole riittävästi resursseja/palveluita tarjottavana.

Yritysyhteistyötä tehdään paljon. Esimerkiksi Flamingossa järjestetyt Megarekry-tapahtumat ovat keränneet paljon osallistujia. Lisäksi on tarkoitus tehdä yrityskäyntejä yhteistyössä kaupungin elinkeinopalveluiden ja maankäytön toimialan kanssa.

Työllisyysehdon käyttö hankinnoissa etenee ja tuo uusia työmahdollisuuksia vaikeasti työllistyville.

Vantaalla työllisyydenhoito on nähty kunnan elinvoimatekijänä johon sijoitetut panokset palaavat moninkertaisesti takaisin. Vaikutuksia ovat muun muassa suora kunnallisverovaikutus, työmarkkinatuen kuntaosuuden säästö, toimeentulotuen ja asumistuen tarve, arvioitu säästö sosiaali- ja terveysmenoissa pitkällä aikavälillä ja laajemmat hyvinvointivaikutukset. Vantaan haasteena on naapurikuntia alempi koulutustaso. Työnhakijoita on koulutettava ja kurssitettava, jotta mahdollisuudet työllistyä paranevat. Pelkästään erilaisten työkorttien ja passien (esimerkiksi hygieniapassi, tulityökortti) hankkimisen mahdollistaminen saattaa auttaa työllistymisessä. Avoimia työpaikkoja oli tammikuussa 2018 enemmän kuin vuosikausiin, mutta kohtaanto-ongelma on myös suuri.

Johtopäätökset:

Vantaan työllisyystilanne on parantunut kuluneen vuoden aikana. Työttömyysaste oli vuoden lopussa 10,1 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Nuorisotyöttömyyskin on laskenut, vaikka strategiakauden tavoitteesta jäätiinkin. Vaikuttaisi siltä, että nuorten työllisyystilanne ei ole parantunut yhtä paljon kuin muiden. Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut eniten ja se näkyy myös maksetun työmarkkinatuen kuntaosuuden määrässä, joka jäi 0,6 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Kaupungin työllisyydenhoitotoimenpiteiden vaikutuksia kuntatalouteen arvioitiin ja saatiin joitakin kehitysehdotuksia. Saman arvion perusteella Vantaan työllisyyspalveluissa on erilaisia toimenpiteitä ja resursseja kysyntään nähden järkevästi saatavilla. Hankintojen kautta työllistämisen lisääminen nähtiin myös lupaavana mahdollisuutena.

Vantaan haasteena on naapurikaupunkeihin verrattuna matalampi koulutustaso ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelma. Toisaalta suhteellisen pienelläkin panostuksella (esimerkiksi työpassien ja -korttien hankkiminen) voidaan parantaa huomattavasti monen asiakkaan työllistymismahdollisuuksia.

Työllisyyspalveluiden toimintaan tuo oman haasteensa tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen sekä kasvupalvelu-uudistukseen varautuminen. Muutokset vaikuttavat jo nyt myös henkilökunnan vaihtuvuuteen. Vantaan työllisyyspalveluiden yhtenä vahvuutena voidaan pitää yritystä helpottaa kohtaanto-ongelmaa rekrytointitapahtumien ja yritysvierailujen avulla.

Suositukset:

Jatkossakin tulee pyrkiä kaupungin toimenpiteillä hallitsemaan työmarkkinatuen kuntaosuuden määrää. Nuorten työllistymiseen tulee panostaa.

8.3 Talouspalvelukeskus

Kaupungin organisaatiossa talouspalvelukeskus kuuluu konserni- ja asukaspalvelujen toimialaan ja on yksi kyseisen toimialan tulosalueista. Talouspalvelukeskuksen tulosalue vastaa kaupungin perintä-, laskutus-, kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävistä, sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta sekä niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä, kaupungin ja sen konsernin ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen kehittämisestä ja tulojen perinnän ohjauksesta.

Toiminnan tunnuslukuja

Talouspalvelukeskus pyrkii toiminnan tehostamiseen ja tavoitteet on kytketty koko kaupungin strategiaan ja sen painopistealueisiin ja strategisiin päämääriin. Ohessa on koottuna talouspalvelukeskuksen tuottavuutta kuvaavien tunnuslukujen kehitystä 2016–2017.

	2016	2017
Käsitellyt myyntilaskut/henkilötyövuosi (palvelukeskus)	41 982	42 877
Käsitellyt ostolaskut/henkilötyövuosi (palvelukeskus)	24 847	27 884
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet henkilötyövuodet (koko kaupunki)	10	9,3

Toiminnasta yleisesti

Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina keskitetty kaupungin taloustoimintoja. Samalla talouspalvelukeskuksen palveluprosessit ovat viime vuosina muuttuneet yhä enemmän sähköisiksi.

Taloushallinnon keskittäminen

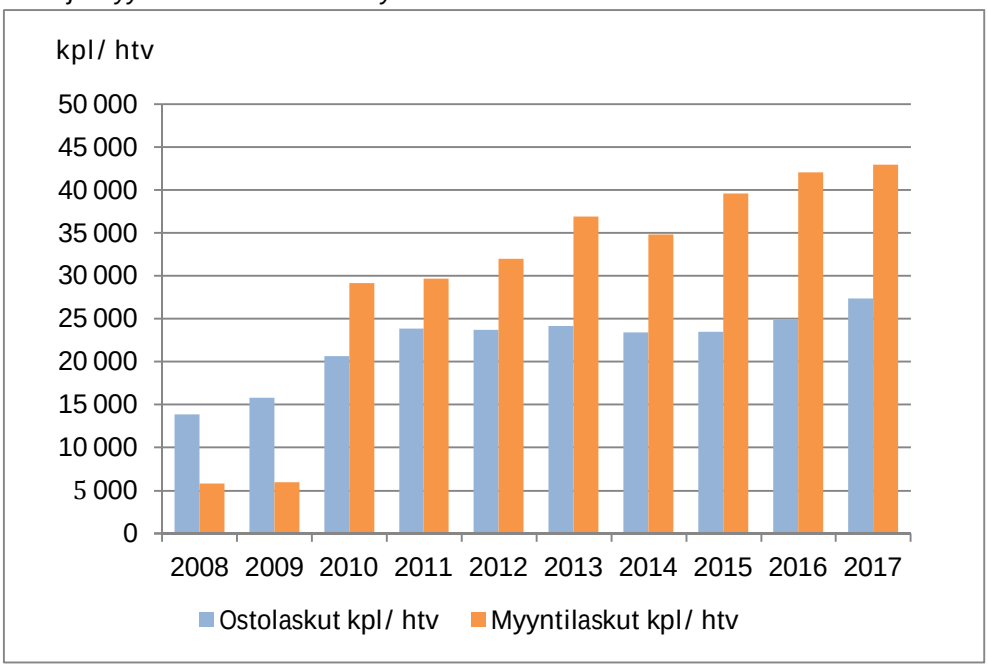
Konserniyhtiöiden ja kaupungin taloustoimintojen keskittäminen talouspalvelukeskukseen jatkuu edelleen. Tällä hetkellä konserniyhtiöiden taloushallinnon palvelutuotanto on lähes 90-prosenttisesti keskitetty talouspalvelukeskukseen. Kaupungin ulkoisen laskennan myyntilaskutus on lähes 100-prosenttisesti keskitetty talouspalvelukeskukseen (pysäköinninvalvonta ja kirjasto on rajattu ulkopuolelle). Tulevina vuosina painopistealueina ovat ostolaskujen tiliöinnin keskittäminen ja automaatioasteen kasvattaminen.

Tytäryhtiöiden kanssa on allekirjoitettu palvelusopimus, jonka liitteenä on hinnasto, palvelukuvaus (sisältää muun muassa työnjaon asiakkaan ja palvelukeskuksen välillä), aikataulut ja yhteyshenkilöt. Liikelaitosten kanssa on tehty palvelusopimus talouspäällikköpalvelun tuottamisesta. Kaupungin toimialojen kanssa taas on laadittu toimialojen hyväksymät palvelukuvaukset.

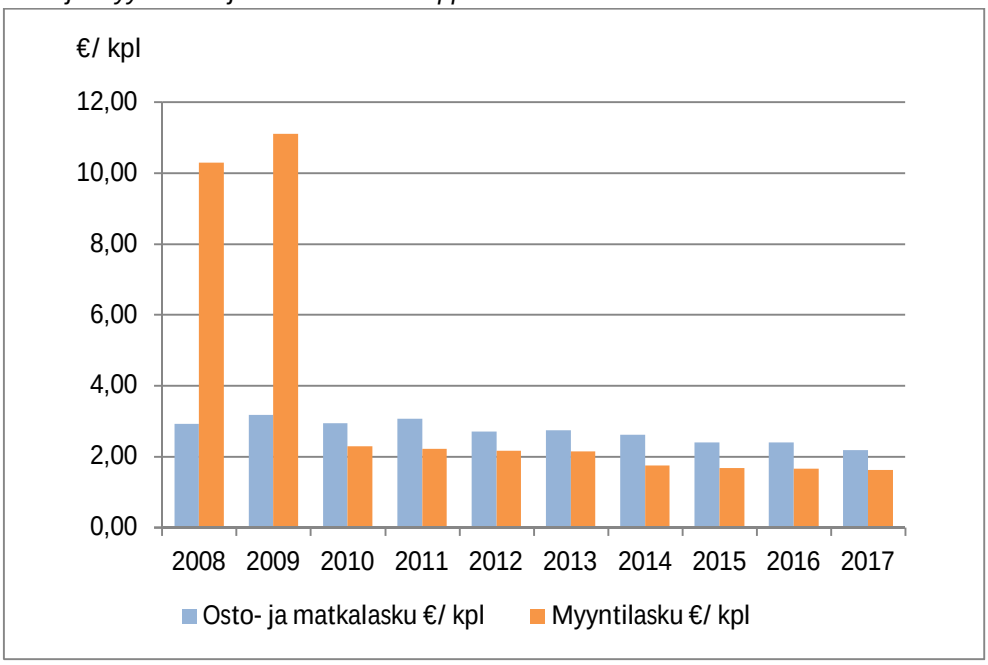
Sähköiset palveluprosessit ja laskutuksen tehostuminen

Sähköinen ostolaskujen kierrätysjärjestelmä Rondo otettiin käyttöön huhtikuussa 2009 ja samassa yhteydessä otettiin käyttöön ostolaskujen sähköinen toimitus välitysoperaattorin kautta. Ostolaskujen sähköisyysaste on nyt noin 85 prosenttia. Toiminnanohjausjärjestelmä SAP:n myyntilaskutus otettiin käyttöön huhtikuussa 2009 yleislaskutukseen. SAP-laskutusliittymiä on nyt 28, kun eri yritykset ja laskulajit otetaan huomioon. Oheisissa kaavioissa kuvataan laskutuksen tehostumista ja laskujen hinnan muutosta vuosina 2008–2017.

Osto- ja myyntilaskutuksen käsittelyn tehostuminen

Osto- ja myyntilaskujen hinta euroa/kappale

Ostolaskujen käsittely on tehostunut järjestelmä- ja prosessikehityksen myötä 95 prosenttia aikavälillä 2008–2017 mittarilla kappaletta/henkilötyövuosia. Myyntilaskujen käsittely on puolestaan samalla aikavälillä ja samalla mittarilla mitattuna tehostunut 675 prosenttia. Tehostumista selittää laskutuksen siirtyminen liittymien välityksellä tapahtuvaksi ja lisäksi laskutusprosesseja on harmonisoitu.

Ostolaskun hinta on alentunut talouspalvelukeskuksessa tapahtuvan tuotannon osalta 25 prosenttia vuodesta 2008 vuoteen 2017. Samalla aikavälillä myyntilaskun hinta on alentunut 84 prosenttia. On huomattava, että hinnat eivät sisällä tietojärjestelmäkustannuksia, eivätkä muita vyörytettäviä yleiskustannuksia.

Asiakastyytyväisyys

Talouspalvelukeskus tekee vuosittain konsernin tytäryhtiöille sekä kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille asiakastyytyväisyyskyselyn. Vuosina 2014–2016 kaupungin toimialojen ja liikelaitosten antamien arvosanojen keskiarvo on ollut noin 3,84 ja konserniyhtiöiden antamien arvosanojen keskiarvo on ollut noin 4,4 arviointiasteikolla 1 –5 (1= huono ja 5 =erinomainen). Sekä tytäryhtiöiden että toimialojen ja liikelaitosten asiakastyytyväisyys on siis hyvää tasoa, yhtiöissä jo lähellä erinomaista tasoa.

Toiminnan laadun valvonta

Kaikkien taloushallinnon liittymien (yli 50 kappaletta) osalta tehdään jatkuvaa varmistusta. Aineistotoimituksille on laadittu aikataulut ja jos aineistoja ei tule sovitusti tai havaitaan kappale- tai euromäärissä poikkeamia, käynnistetään heti selvittelytyöt. Tasetilien (noin 550 kappaletta) täsmäytystä valvotaan kuukausittain ja pankkitilejä valvotaan päivittäin. Tärkeä osa laadun valvontaa on myös tilintarkastajan tilinpäätöksen yhteydessä antama palaute. Tilinpäätöksestä ei ole ollut viime vuosina olennaista huomautettavaa. Tilinpäätöstarkastuksessa palautetta on tullut jonkin verran tase-erittelyjen laadusta, jota onkin pyritty parantamaan.

Tulevaisuuden haasteita

Tulevan maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeisen taloushallinnon järjestäminen on yksi merkittävä haaste. Avoimia asioita ovat muun muassa, miten iso volyymimuutos vaikuttaa talouspalvelukeskuksen resursseihin ja, miten maakuntien taloushallinto hoidetaan (onko yhteistyötä kuntien kanssa). Haasteena talouspalvelukeskuksella on jatkossa myös oman toiminnan kehittäminen ja erityisesti se, miten koko ajan kehittyvän teknologian tuomia mahdollisuuksia osataan tulevaisuudessa hyödyntää. Tätä kehitystyötä tehdään yhteistyössä kaupungin tietohallinnon kanssa.

Johtopäätökset:

Talouspalvelukeskukseen on viime vuosina voimakkaasti keskitetty Vantaan kaupungin taloushallinnon tehtäviä tytäryhtiöiltä sekä toimialoilta. Samalla palveluprosessien sähköistyminen on edennyt nopeasti. Vuonna 2017 palveluprosessit tehostuivat edelleen verrattuna aikaisempiin vuosiin.

Talouspalvelukeskuksen toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa voidaan todeta, että tuloksellisuuden osatekijöistä erityisesti tuottavuudessa ja tehokkuudessa on saatu aikaan myönteistä kehitystä. Palveluprosessien sähköistämien ja toiminnan keskittäminen on selvästi tehostanut myynti- ja ostolaskujen käsittelyä ja samalla laskujen käsittelyn laskukohtaisia kustannuksia on saatu alenemaan. Lisäksi taloushallinnon keskittämistä talouspalvelukeskukseen on tehty henkilömäärää kasvattamatta.

Myös talouspalvelukeskuksen palvelun laatu on toimialoille ja yhtiöille tehtyjen asiakastyytyväisyyskyselyjen perusteella pysynyt viime vuosina hyvällä tasolla. Toiminnan laadun varmistusta tehdään jatkuvasti erilaisilla varmistustoimenpiteillä.

Haasteena tulevaisuudessa talouspalvelukeskuksella on maakunta- ja sote-uudistuksen mukana tulevat muutokset talouspalvelukeskuksen toiminnalle. Myös oman toiminnan kehittäminen niin, että pystytään hyödyntämään koko ajan kehittyvää teknologiaa, on jatkossa yhä suurempi haaste.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee talouspalvelukeskusta jatkamaan hyviä tuloksia tuottanutta työtä taloushallinnon eri prosessien kehittämisessä. Uuden teknologian mukanaan tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen on kannatettavaa mutta samalla pitää huolehtia, että uusien ratkaisujen toimivuus on riittävästi varmistettu ennen niiden käyttöönottoa.

9 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

9.1 Lastensuojelu

Arvioinnin tavoite ja toteuttamistapa

Tavoitteena oli jatkaa lastensuojelun arviointia vuoden 2016 arviointikertomuksesta ilmenevästä tilanteesta eteenpäin. Mitä tuloksia ovat tuottaneet keväällä 2017 tehdyt johtamisen parantamistoimenpiteet ja, onko tuloksellisuus parantunut sekä, onko saavutettu tavoitteet tai edetty tavoitteiden suuntaan. Laajemman kokonaiskuvan luomiseksi kuultiin myös perhepalveluiden tulosalueelle sijoittuvien varhaisen tuen palveluiden tilanteesta ja kehityksestä.

Vuoden 2016 arviointikertomuksen antamisen jälkeen tapahtunut

Vuoden 2016 arviointikertomuksessa viitattiin toimenpiteisiin, joista sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 16.1.2017 Etelä-Suomen aluehallintovirastolta tulleen huomautuksen jälkeen. Toimialalla muun muassa palkattiin määräaikaisia erityissosiaaliohjaajia helpottamaan rekrytointiongelmista johtuvaa työtaakan kasautumista ja jatkettiin asiakkuuksien siirtoa sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin niiden asiakkaiden osalta, jotka eivät uudistetun sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaan kuulu lastensuojelun asiakkaiksi. Näille asiakkaille voidaan antaa tukipalveluita esimerkiksi varhaisen tuen yksiköstä (sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, kotipalvelu, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, henkilökohtainen budjetti).

Palvelutarpeen arviointi ja lastensuojelutarpeen selvitysprosessi yhdistettiin elokuussa 2017 aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Jos lastensuojelun asiakkuutta ei tarvita, voi saada kuitenkin sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita (kuten yllä mainittu). Jos lastensuojelun asiakkuus alkaa, johtavat sosiaalityöntekijät vastaavat siitä, että jokaiselle lapselle nimetään vastuusosiaalityöntekijä. Lisäksi lastensuojelun avopalveluiden alueorganisaatio tiivistettiin Itä- ja Länsi-Vantaan yksiköiksi.

Tarkastuslautakunta suositteli vuoden 2016 arviointikertomuksessaan panostamaan siihen, että lastensuojelulaki toteutuu myös asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta ja katsoi, että asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle. Lastensuojelun asiakassuunnitelmien ajantasaisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota vuonna 2018.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan 20.11.2017 § 5 päättämät toimenpiteet

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksissaan seurannut tilannetta ja päätti kehittämissuunnitelmasta, joka pitää sisällään toimintasuunnitelman akuuttiin tilanteeseen ja pitkällä tähtäimellä. Suunnitelmassa on 12 kohtaa, joista noin puolet on suoraan henkilöstöä koskevia kuten kannustava palkkaus, asuntoasioiden järjestely, opintojen (pätevöitymisen) tukeminen ja täydennys- ja perehdytyskoulutuksen parantaminen sekä työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen tukeminen. Henkilöstö myös otetaan mukaan kaikkeen kehittämiseen. Avohuollon tiimeihin myös saatiin yhdeksän määräaikaista erityissosiaaliohjaajaa tukemaan sosiaalityötä. Osa toimenpiteistä liittyy työn kehittämiseen, kuten ns. Hackneyn mallin käytön aloittaminen sekä ennalta ehkäisevän työn ja sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittäminen. Kehitystyössä käytetään myös ulkopuolista asiantuntemusta. Henkilöstöön liittyviä toimenpiteitä on jo pitkälti toteutettu. Työn kehittämiseen liittyvät toimenpiteet vaativat toteutuakseen pidemmän aikavälin.

Kantelut aluehallintovirastoon

Aluehallintovirastoon on tehty kanteluita maaliskuussa ja marraskuussa 2017 sekä maaliskuussa 2018. Aikaisemmista on annettu tarvittavat selvitykset. Maaliskuussa 2018 aluehallintovirastoon tehtiin kantelu uusien

asiakkaiden palveluiden lapsiperhetiimistä, johon sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arviot ja lastensuojelutarpeen arviot siirrettiin. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Lastensuojelun menoihin oli käyttösuunnitelmassa varattu 54,4 miljoonaa euroa. Menot ylittyivät lopulta noin miljoonalla eurolla. Palvelutarve kasvoi huomattavasti ja talousarvion ylitys oli suurin asiakaspalvelujen ostoissa. Kiireellisten sijoitusten kasvu oli 51 prosenttia, huostaanottopäätöksiä tehtiin 34 prosenttia enemmän ja avohuollon sijoitusten määrä laski 20 prosenttia. Psykososiaalisten palveluiden menoihin oli varattu 11 miljoonaa euroa ja toteutuneet menot olivat noin puoli miljoonaa euroa suuremmat.

Sitova tavoite 15.3

Sitovana tavoitteena 15.3 oli, että lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla. Tavoitteen mittarina oli, että lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee toimialojen yhteisellä työllä.

Uudistettu sosiaalihuoltolaki, jonka myötä sosiaalipalveluiden painopiste siirtyy korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan, tuli voimaan 1.4.2015. Sen myötä lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun lastensuojelutarve on todettu. Asiakastilastoon on kuitenkin tullut poimituksi myös sellaisia asiakkaita, joille on tehty palvelutarpeen arvio (mutta asiakkuus ei ole alkanut) tai jotka ovat saaneet sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita. Tämän tilastointivirheen korjaamisen myötä vuoden 2016 asiakasmäärä pieneni 746 lapsella (alkuperäisen poiminnan mukainen lapsimäärä oli 4 091 ja korjatun 3 345). Vuonna 2017 lastensuojelun avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita oli 3 533. Suhteellinen asiakasmäärä oli 7,5 prosenttia samanikäisestä väestöstä (7,2 prosenttia vuonna 2016).

Mittarin tavoitetaso (alle 3 750 / 7,9 prosenttia samanikäisestä väestöstä) on asetettu vuonna 2015 erilaiseen tilastopoimintaan pohjautuen, joten se ei ole vertailukelpoinen. Tällä perusteella ei voida sanoa, onko lapsiperheiden hyvinvointi parantunut.

Organisaatiomuutokset

Aikuissosiaalityön tulosyksikköön perustettiin uusien asiakkaiden palvelut -niminen yksikkö. Lapsiperheiden tiimit tekevät 1.8.2017 alkaen sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit uusille lapsiperheille ja tarvittaessa arvioivat myös lastensuojelutarpeen.

Psykososiaalisiin palveluihin perustettiin varhaisen puuttumisen yksikkö, johon koottiin kotipalvelua, sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, tukihenkilö- ja tukiperhetoiminta, perhekoutsit, sosiaalityö ja verkostotyön koordinointi. Sosiaalihuoltolain mukainen palveluvalikko on edelleen määrällisesti riittämätön. Esimerkiksi kotipalvelun ja perhetyön kysyntä ylittää tarjonnan.

Lastensuojelujen avopalvelujen organisaatio muutettiin kolmesta alueellisesta yksiköstä kahteen 1.8.2017 alkaen. Muutoksella tavoiteltiin tasaisempaa työmäärän ja resurssien jakoa.

Asiakastietojärjestelmän ongelmat

Vuoden 2016 arviointikertomuksessa oli suositus ”Asiakastietojen hallintaan ja tilastointiin selvitetään varmistusta esimerkiksi mobiiliratkaisuista. Lautakunnan päähuomio on siinä, että johdon sekä työntekijöiden tulee saada työssään tarvittavia tilastoja ja tietoja luotettavasti ja turvallisesti.” Toimialan vastauksessa todettiin seuraavaa: ”Uusi asiakastietojärjestelmä Apotti otetaan käyttöön marraskuussa 2018, mikä parantaa asiakas-

tietojen hallintaa ja tilastointia sekä tukee lastensuojelun asiakasprosessien sujuvuutta.” Asiakastietojärjestelmän puutteet ovat haitanneet toiminnan ohjaamista ja tilastointia useiden vuosien ajan. Vanhan järjestelmän päivittäminen ei ole monestakaan syystä ollut vaihtoehto etenkään sen jälkeen, kun päätös Apottiin liittymisestä oli tehty.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti tulee muuttamaan toimintatapoja. Jatkossa asiakkailla ja läheisillä on mahdollisuus osallistua sähköisesti palveluprosessiin ja oman palvelunsa kirjaamiseen. Järjestelmä ohjaa ja yhtenäistää toimintaa ja tuo käyttöön rakenteista kirjaamista vapaan tekstin lisäksi.

Henkilöstö

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on haasteellista. Virkoja on jatkuvasti avoinna ja rekrytoinnit venyvät pätevien hakijoiden puuttuessa. Työntekijäpula on kohdistunut lähinnä lastensuojelun avopalveluihin Itä-Vantaalla ja elokuussa aikuissosiaalityön yksikössä aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Avoimia sosiaalityöntekijöiden vakansseja oli lastensuojelun avohuollossa helmikuun 2018 lopulla viisi ja muissa yksiköissä viisi. Vaikka sosiaalityöntekijöiden vakansseja on ollut avoinna, avohuollon työtilannetta on saatu helpotettua väliaikaisten erityissosiaaliohjaajien palkkaamisella.

Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota ja käytössä on monenlaisia keinoja, muun muassa hyvä perehdytys, mentorointi, työnohjaus, parityö, johtavien sosiaalityöntekijöiden tuki, koulutus ja Tyhy-toiminta. Lisäksi käytössä on muuta asiakastyötä tukevat rakenteet, kuten lakimiehen konsultaatio, toimistotyön tuki, kokousrakenteet, moniammatillinen asiakasohjaus. Lisäksi pyritään kohtuullistamaan työmääriä ja kannustetaan palkkauksella.

Tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta pyritään mittaamaan mahdollisimman monikanavaisesti. Vantaa on ollut mukana Kuntaliiton vetämässä työssä, jossa on kehitetty vaikuttavuuden arviointiin työkalua. Lastensuojelun toimintakykymittari koostuu viidestä lomakkeesta, joiden avulla työntekijä arvioi perheen tilannetta ja kehittymistä lapsen hyvän kasvun ja kehityksen näkökulmasta ja vanhempi ja lapsi arvioivat omilla mittareillaan omaa toimintakykyään ja sen kehittymistä. Toimintakykymittari on tutkimustietoon perustuva jäsennys lapsen kaltoinkohtelun eri muodoista ja kaltoinkohtelun todennäköisyyttä lisäävistä ja vähentävistä kuormitus- ja voimavaratekijöistä perheestä.

Johtopäätökset:

Viimeisimpiä kehittämistoimenpiteitä olivat lastensuojelutarpeen arvioinnin siirtäminen pois avohuollon sosiaalityön yksiköstä ja varhaisen tuen palvelujen vahvistaminen. Systeemisen sosiaalityön mallia (ns. Hackneyn malli) kokeillaan yhden tiimin voimin. Samalla henkilökuntaa tuetaan opinnoissa, työssä jaksamisessa ja kannustetaan myös palkkauksella eri tavoin.

On esitetty laskelmia, että työmäärä olisi kohtuullinen, jos vakanssit saataisiin täytettyä. Rekrytoinnin ongelmat jatkuvat kuitenkin edelleen, tosin Vantaa ei ole ainoa kunta, jossa sosiaalityöntekijöistä on pulaa. Vaikuttaa kuitenkin selvältä, että myös heikentynyt työnantajakuva vaikeuttaa rekrytointia. Työntekijäpula on kohdistunut lähinnä lastensuojelun avopalveluihin Itä-Vantaalla ja elokuussa aikuissosiaalityön yksikössä aloittaneeseen uusien asiakkaiden lapsiperhetiimiin. Määräaikaisten erityissosiaaliohjaajien palkkaaminen sosiaalityöntekijöiden työpariksi on varmasti hyvä ratkaisu niin kauan kuin avoimiin sosiaalityöntekijöiden vakansseihin ei ole päteviä hakijoita

Eri toimenpiteistä huolimatta palvelutarve kasvoi vuoden 2017 aikana. Esimerkiksi kiireellisten sijoitusten määrä kasvoi Vantaalla 51 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä oli laajempi ilmiö, joka näkyi muuallakin suurissa kaupungeissa.

Palvelujen painopiste siirtyy korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäisevien yleisten palvelujen suuntaan, mutta muutos on hidasta.

Vaikuttavuuden mittaaminen sosiaalityössä on ollut ongelma. Kuntaliiton kanssa laadittu lastensuojelun toimintakyvyn mittari on lupaava. Ajan myötä toivotaan saatavan tietoa minkä tyyppiset interventiot toimivat parhaiten tietyn tyyppisissä tilanteissa tai tietyillä asiakkailla.
Asiakastietojärjestelmän puutteet ovat haitanneet toiminnan ohjaamista ja tilastointia useiden vuosien ajan. Vanhan järjestelmän päivittäminen ei ole monestakaan syystä ollut vaihtoehto etenkään sen jälkeen, kun päätös Apottiin liittymisestä oli tehty. Apotin käyttöönottoon syksyllä 2018 liittyy suuria odotuksia.

Suositukset:

Sosiaalihuoltolain mukaisia peruspalveluita, kuten perheneuvolan, nuortenkeskus Nupin ja perhetyön palveluita sekä kotipalvelua, tulee olla riittävästi tarjolla, jotta painopisteen siirtäminen korjaavista erityispalveluista ennaltaehkäiseviin peruspalveluihin onnistuu. On myös tärkeää, että lasten ja nuorten oppimisen ja kasvun tuki varhaiskasvatuksessa, kouluilla ja oppilaitoksissa, oppilas- ja opiskelijahuolto sekä etsivä nuorisotyö ovat riittävästi resursoituja.

9.1.1 Kuuselan perhekuntoutuskeskus lastensuojelun avohuollon osana

Perhekuntoutus on lastensuojelulain 36 §:ssä mainittu lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Eräs perhekuntoutuksen määritelmä on, että perhekuntoutus tapahtuu laitosympäristössä ympärivuorokautisena hoitona ja laaja-alaisena (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja taloudellinen) kuntoutuksena. Perhekuntoutuksen tavoitteena on lasten kasvuolosuhteiden turvaaminen, vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä ja perheen omien voimavarojen vahvistaminen.

Tehostetun perhetyön ja perhekuntoutuksen palvelut rakentuvat tällä hetkellä useimmiten joustavina kotiin vietävän tuen, toimipisteessä toteutetun päivämuotoisen palvelun sekä laitoksessa tarjottavan ympärivuorokautisen palvelun yhdistelminä. [6]

Perhekuntoutus Vantaalla

Kuuselan perhekuntoutuskeskus on vantaalaisten perheiden tukemiseen ja kuntouttamiseen erikoistunut lastensuojelulaitos. Perhekuntoutuskeskuksessa toimi vuonna 2017 kaksi ympärivuorokautista perhekuntoutusosastoa ja perheen kokonaistilanteen selvitysyksikkö. Vuonna 2018 valmistuvaan lisärakennukseen on tulossa asuntoja perheille. Vuodenvaihteessa 2017–2018 perhetilanteen selvitysyksikkö siirtyi osaksi perhetyötä. Kuuselaan keskitetään ympärivuorokautinen (ja pitempikestoinen) työskentely. Vuonna 2017 perhekuntoutuksessa oli asiakkaina 34 perhettä, yhteensä 57 lasta (35 perhettä vuonna 2016, yhteensä 66 lasta). Työntekijöitä oli vuoden 2017 alussa 34.

Kaupungilla on lisäksi Tammirinteen vastaanottokoti, jossa on lasten vastaanottolaitoksen yhteydessä ympärivuorokautinen perheiden vastaanotto- ja arviointiyksikkö (neljä asiakaspaikkaa perheille, joissa on 0–6-vuotiaita lapsia).

Asiakkaat

Tavallisimpia syitä asiakkuuteen ovat vanhemman ja lapsen väliset vuorovaikutusongelmat, vanhemman väsymys ja mielenterveydelliset syyt, lapsen haasteellinen käytös ja arjen sujumisen ongelmat esimerkiksi koulussa tai päiväkodissa, vanhempien päihteidenkäyttö ja sen tuomat ongelmat, vanhempien välinen ja/tai lapseen

[6] THL 21/2017: Lapsikeskeinen suojelu ja perheen toimijuuden tukeminen lastensuojelun perhetyössä ja perhe-kuntoutuksessa

kohdistuva väkivalta, myös henkinen väkivalta sekä ristiriita- ja erotilanteet. Viime vuosina monikulttuurisuuteen liittyvät haasteet, perheiden sisäiset jännitteet ja integroitumisen ongelmat ovat yleistyneet.

Yleensä kuntoutukseen joutuu jonottamaan, pahimmillaan puoli vuotta. Jos jonotilanne ylittää kolme kuukautta, tilanne ehtii pahentua liikaa, ellei perhettä kannatella muilla toimenpiteillä. Tätä kannattelua tehdään yhteistyössä perhetyön kanssa. Tarvittaessa ympärivuorokautista perhehoitoa ostetaan kilpailutetuilta palveluntuottajilta, etenkään 0–3-vuotiaat eivät voi odottaa.

Osa perhekuntoutukseen tulevista vanhemmista on niin huonokuntoisia, että varsinaisia kuntoutuksen edellytyksiä ei ole juuri lainkaan. Lastensuojelun ja perhekuntoutuksen piiriin he päätyvät palveluiden puutteen takia. Voi olla, että palveluvalikossa ei ole palveluita, joita tarvittaisiin tai ne ovat vääräaikaisia. Perheet olisivat esimerkiksi voineet hyötyä sosiaalihuoltolakiin perustuvista palveluista (esimerkiksi lastenhoidosta, lapsiperheiden kotipalvelusta, sosiaalihuollon perhetyöstä) mutta eivät joko ole saaneet niitä tai ovat saaneet niitä liian myöhään, jolloin ne eivät ole olleet enää riittäviä. Tai perhe olisi tarvinnut erityispalvelua, jonka aloittaminen on kestänyt liian kauan (esimerkiksi lastensuojelun perhetyö tai perhekuntoutus). Joillakin näistä vanhemmista todellinen motivaatio ottaa apua vastaan saattaa puuttua. On myös vanhempia, joiden voimavarat eivät jostain syystä (esimerkiksi lievä kehitysvamma, vakava mielenterveyden häiriö tai taloudelliset huolet) riitä kuntoutuksen edellyttämään omaan panostamiseen. Monilla näistä huonokuntoisista perheistä tarvittaisiin ensin vanhemman tai vanhempien oman toimintakyvyn paranemista esimerkiksi päihdekuntoutuksella tai muilla keinoilla ja vasta sitten olisi mahdollisuus kuntoutua perheenä. Palvelut eivät välttämättä toimi synkronoidusti tai voivat jopa sulkea pois toisiaan. Konkreettisena esimerkkinä lastenpsykiatria ei välillä anna omia palveluitaan ollenkaan, jos perheen lapset ovat perhekuntoutuksessa. Kuntaliiton lastensuojelun kuntakyselyssä tehtiin vastaavia johtopäätöksiä: ”terveydenhuollon, erityisesti lasten- ja nuortenpsykiatrian ja lastensuojelun rajapinnan ongelmat ovat kestäneet vuosikymmeniä. Kuluneen viiden vuoden aikana tilanne näyttää huonontuneen entisestään.”

Jos kuntoutuksesta päädytään lasten sijoitukseen/huostaanottoon, riskinä on, että huomio kohdistuu pitkälti lapsiin, etenkin lastensuojelun sosiaalityön ruuhkautuessa. Vaikka aikuiset ovat periaatteessa sosiaalityön piirissä, heidän ongelmansa saattavat jäädä vähemmälle huomiolle. Huostaanoton purkamiselle on heikot edellytykset, jos vanhempien tilanteeseen ei tule muutosta. Tästä syystä on tärkeää, että sosiaalityöntekijöillä on käytettävissään aikaa ja myönnettävissään palveluita, joita vanhemmat tarvitsevat.

Talouden ja toiminnan tavoitteet

Lastensuojelun ja perhekuntoutuksen palveluita on muokattu viimeisen viiden vuoden aikana paljon. Tavoitteena on asiakaslähtöinen ja vaikuttava sekä samalla tehokas työote. Keskittämällä palveluja yhdessä muiden lastensuojelun toimintayksiköiden kanssa saavutetaan yhteistyön etuja ja poistetaan päällekkäisiä työtehtäviä. Talousarvio ylittyi hieman (1,5 prosenttia).

Perhekuntoutuskeskuksen toimintasuunnitelmassa pääpainona on muutosten läpivienti ja palvelumuotoilun jatkaminen sekä perhekuntoutusosastojen yhteensovittaminen. Käyttöastetavoite osastoilla on 90 prosenttia. Tavoitteen mukainen käyttöaste on erittäin hyvä osastoilla, joissa ei voida tehdä paljoa päällekkäistä työtä tai olla ylipaikoilla. Käyttöasteet jäivät hieman tavoitellusta. Myös suoran asiakastyön osuus työajasta on seurannan kohteena ja se toteutui tavoitteen mukaisesti. Muita toiminnan mittaamisen keinoja ovat hoitovuorokauden hinta sekä, kuinka moni perhe palaa kotiin ja, kuinka moni päätyy sijoitukseen. Perhekuntoutuksen asiakasperheistä arviolta noin 75 prosenttia palaa kotiin ja noin 25 prosentin kohdalla päädytään lapsen/lasten sijoitukseen. Vaikuttaa siltä, että viime aikoina kotiin palaavien osuus on hieman pienentynyt samalla kun perheiden ongelmat ovat pahentuneet ja moninaistuneet.

Perhekuntoutus on mukana Kuntaliiton vaikuttavuuden arviointihankkeessa yhdessä lastensuojelun tukipalveluiden kanssa. Kyselylomake on tarkoitus integroida myös tulevaan Apottiin (Asiakas- ja potilastietojärjestelmä). On selvää, että interventio tehoaa joillakin perheillä paremmin kuin toisilla. Vaikuttavuuden tutkimisella voitaisiin päästä selville keitä palvelu erityisesti auttaa.

Investointi: lisärakennus

Kuuselan perhekuntoutuskeskus valmistui vuonna 2003 vanhan lastenkodin tilalle. Laajennus valmistui vuonna 2007. Tontille on valmistumassa keväällä 2018 lisärakennus, jonka tarveselvitys–hankesuunnitelma hyväksyttiin sosiaali- ja terveyslautakunnassa jo vuonna 2011. Hankkeen toteutusta siirrettiin Vantaan kaupungin toteuttamisohjelman mukaisesti vuosilta 2013–2014 vuosille 2016–2017.

Hankesuunnitelmassa todetaan, että uuden rakennuksen sijoittaminen samalle tontille Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen muiden rakennusten kanssa lisää työsuojelullista turvallisuutta, vahvistaa yhteistyömahdollisuuksia ja on kustannustehokasta.

Lisärakennukseen ei ole tulossa yöpäivystystä ja sen toiminta sijoittuu perhekuntoutuksen ja tuetun asumisen välimaastoon. Lisärakennus valmistui sopimuksen mukaisesti 31.3.2018 mennessä, mutta käyttöönotto viivästyi hieman. Hankesuunnitelmavaiheen tavoitehinta oli 2 666 000 euroa ja urakkavaiheen kustannusarvio oli 2 525 370 euroa syksyn 2017 tietojen mukaan. Lopulliset toteumat eivät olleet käytettävissä arviointikertomusta laadittaessa.

Toiminnan kehittäminen

Lisärakennuksen valmistuttua otetaan käyttöön intervallimainen työtapa. Tällä tarkoitetaan yhteistyössä tehtävää työtä lähinnä tehostetun perhetyön ja perhekuntoutuksen välillä, mutta siihen liittyvät olennaisesti myös muut toimijat, kuten lasten ja aikuisten psykiatria sekä sosiaalityö. Intervallihoidon ideana on, että pitkän yhtäjaksoisen perhekuntoutusjakson sijaan perheellä voisi olla useampia lyhyempiä kuntoutusjaksoja, joiden välillä perheen kanssa työskennellään kotona. Oleellista on, että toiminta on jatkuvasti suunnitelmallista ja tavoitteellista.

Suuri tulevaisuuden haaste on integroida toiset toimijat, esimerkiksi psykiatria eri muotoineen, vammaispalvelut sekä maahanmuuttajapalvelut osaksi yhteistä työtä. Yksittäisten asiakkaitten kohdalla ja ruohonjuuritasolla tehdään jo yhteistyötä, mutta todellinen työparityöskentely tai selkeät tavoitteet puuttuvat. Pahimmillaan erityissairaanhoidossa voidaan tehdä likipitäen samoja asioita kuin perhekuntoutuksessa tai muissa toiminnoissa, käytännössä erityispalvelujen välillä on melko vähän integraatiota. Toisinaan asiakkaat putoavat eri palvelujen välille. Esimerkiksi alaikäiset lievästi kehitysvammaiset lapset, joilla on lisäksi päihde- ja/tai käytöshäiriöitä päätyvät usein lastensuojelun asiakkaiksi, vaikka siellä ei välttämättä ole paljon erityisosaamista kehitysvammaisuuteen liittyen.

Johtopäätökset:

Perhekuntoutus, kuten muukin lastensuojelu on muutoksessa. Kuuselan perhekuntoutusyksikköön keskittyy ympärivuorokautinen laitoshoito, mutta toisaalta samanaikaisesti yhteistyö perhetyön kanssa tiivistyy. Pitkän yhtäjaksoisen perhekuntoutusjakson sijaan perheellä voi olla useampia lyhyempiä kuntoutusjaksoja, joiden välillä perheen kanssa työskennellään kotona. Oleellista on toiminnan suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus. Toiminta on tärkeää integroida myös muiden toimijoiden (esimerkiksi psykiatria, vammaispalvelut, maahanmuuttajapalvelut) kanssa, koska monilla asiakkailla on useampia erityisosaamista vaativia ongelmia.

Palveluiden oikea-aikaisuus korostuu. Osa perhekuntoutukseen tulevista vanhemmista on niin huonokuntoisia, että varsinaisia kuntoutuksen edellytyksiä ei ole juuri lainkaan. Joissakin perheissä tarvittaisiin ensin vanhemman tai vanhempien

oman toimintakyvyn paranemista esimerkiksi päihdekuntoutuksella tai muilla keinoilla ja vasta sitten olisi mahdollisuus kuntoutua perheenä.

Suositukset:

Tavoitteena tulee olla, että eri alojen asiantuntijuus (kuten psykiatria, vammaispalvelut, maahanmuuttajien tarvitsemat tukitoimet) on joustavasti ja oikeaan aikaan käytettävissä yksikkörajoista riippumatta. Prosessin tulee olla sujuva eikä automaattisesti muita palveluita pois sulkeva ja toisaalta sellainen, että kukin toimija voi keskittyä omaan osaamisalueeseensa.

Toimintaa on syytä integroida terveyttä ja hyvinvointia edistävien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

9.2 Vammaispalvelut

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Talouden tavoite saavutettiin. Talousarviossa oli varauduttu vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalueella yhteensä 180,3 miljoonan euron menoihin. Vuoden 2017 toteutuneen menot olivat 175,7 miljoonaa euroa. Toiminnan tavoitteina tulosalueen tuloskortilla on muun muassa elinvoiman vahvistamiseen liittyen tavoite vammaisten palkkatyötä tekevien määrästä (100 vuonna 2017). Tavoitteena ollut 100 toteutui jo vuonna 2016, joten työ- ja päivätoiminnan omalle tuloskortille otettiin kunnianhimoisempi tavoite 130. Tämä toteutui vuoden 2017 aikana. Palvelujen uudistamisessa tavoiteltiin asiakkaan/omaisen osallisuuden lisäämistä, käytännön toimenpiteinä olivat säännölliset viikko- ja asiakaskokoukset sekä asiakkaiden ja omaisten illat ja infotilaisuudet.

Vammaispalvelujen tavoitteet vuoden 2017 käyttösuunnitelmassa toteutuivat. Asiakkaille järjestettiin heidän tarvitsemansa välttämättömät, lakisääteiset palvelut. Palvelurakenteen muutosta jatkettiin; asumispalveluja tarvitseville asiakkaille tarjottiin ensisijaisesti tuettua ja ohjattua asumista omissa kodeissa. Omaishoidon tuen vapaapäivät järjestettiin vammaispalvelun piiriin kuuluville asiakkaille. Tuottavuutta lisättiin henkilöstön joustavalla käytöllä sekä oman toiminnan käyttöastetta nostamalla. Vammaisten työllistämisen toimintamallia jatkettiin.

Organisaatiomuutos

Vanhus- ja vammaispalveluiden tulosalue koostui 30.6.2017 asti neljästä tulosyksiköstä (vammaispalvelut, vanhusten avopalvelut, sairaalapalvelut ja hoiva-asumisen palvelut). Vammaispalveluiden vakanssien määrä on 134. Heinäkuun alusta alkaen tulosalueella toimi pilottiorganisaatio, joka vakinaistettiin 1.1.2018. Kotona asumisen tuki -yksikköön on keskitetty asiakasohjaus, kotihoito, vanhusten päivätoiminta, vammaisten päivätoiminta ja vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Erityisasumisen yksikössä vastataan niin vanhusten palvelutalotoiminnasta kuin vanhusten ja vammaisten erityisasumisesta. Sairaalapalveluiden nimi muuttuu Vantaan sairaalaksi ja sen vastuulla ovat kuntoutusosastot, geriatrinen akuutti- ja arviointiyksikkö sekä polikliiniset palvelut.

Asiakasohjaus

Asiakasohjauksen toimintayksikkö tarjoaa ohjausta ja neuvontaa ikääntyneille ja vammaisille sosiaalihuollon ja erityishuollon palveluissa, vastaa uusien ja vanhojen asiakkaiden moniammatillisen palvelutarpeen arvioinnin järjestämisestä ja palvelusuunnitelman laatimisesta. Asiakasohjausyksikkö koordinoi asiakkaan palveluja sekä

tekee palvelupäätökset. vammaispalvelulain mukaisista palveluista ja tukitoimista myönteisen päätöksen saaneiden määrä oli 4 728 vuonna 2016 (Kuusikkovertailu). Kehitysvammaisten palveluja käyttäneitä asiakkaita oli 887.

Päivätoiminta

Kaiken päivätoiminnan keskittämisellä samalle vastuualueelle tavoitellaan päivätoiminnan asiakaspalvelujen kehittämistä osaamista ja toimintakäytänteitä jakamalla. Vammaisten toimintayksiköt tarjoavat mahdollisimman yksilöllistä, räätälöityä ja tavoitteellista päivätoimintaa, joka tukee vammaista henkilöä itsenäisessä elämässä. Päivätoimintaa tarjotaan vaikeavammaiselle 16–65 -vuotiaalle henkilölle, jonka toimintarajoite on niin vaikea, että se estää häntä osallistumasta sosiaalihuoltolain mukaiseen työtoimintaan. Toimialan vuoden 2016 toimintatilaston mukaan kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan asiakkaita oli yhteensä 735.

Vammaisten työtoiminta ja työllistymistä tukevat palvelut

Yksikkö tarjoaa vammaisille henkilöille omaa työvalmennuspalvelua, joka etsii yhdessä asiakkaan kanssa hänen osaamistaan ja työkykyään vastaavaa työtä. Tavoitteena on parantaa ja ylläpitää asiakkaan työelämän taitoja. Työvalmennuksella tuetaan vammaispalveluiden tai työllisyyspalveluiden kautta ohjautuneita pitkäaikaistyöttömiä tai haastavassa työmarkkina-asemassa olevia vantaalaisia asiakkaita työllistymisessä pysyvään työsuhteeseen. Työllistymistä tukevat palvelut tarjoaa työtoimintaa vanhus- ja vammaispalvelujen eri toimintayksiköissä. Vastuualueen alaisuudessa toimii tukipalveluja tuottavia yksikköjä, jotka tarjoavat mm. vanhusten ja vammaisten yksiköihin siivous- ja pyykkihuollon palveluja sekä hoitotyön avustavia tehtäviä.

Erityisasuminen ja laitoshoidon purku

Erityisasumisen yksikössä hoidetaan vanhusten ja vammaisten perhehoito, lyhytaikaishoito, asumispalvelut ja laitoshoito sekä vanhusten palvelutalotoiminta. Uuden yksikön toiminnan tavoitteena on asumisen toimintojen yhdenmukaistaminen, osaamisen jakaminen ja keskittäminen sekä tuottavien ja vaikuttavien toimintakäytänteiden hyödyntäminen koko erityisasumisen tulosyksikön alueella. Uuden tulosyksikön myötä mahdollistuu asumiseen liittyvien yksilöllisten, joustavien ratkaisujen toteuttaminen ja toiminnan kehittäminen asiakastarpeiden mukaisesti ilman organisaatioiden raja-aitoja. Laitoshoidosta päästään kevyemmän palvelun piiriin, kun palveluita räätälöidään tarpeeksi asiakkaan tarpeiden mukaan.

Itsenäisen asumisen tukemiseen on tarjolla asumisneuvojien palveluita, asumisvalmennusta ja harjoitusasuntoja. Vammaisten erityisasumisen budjetti oli 24,5 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kehitysvammaisten asumispalveluissa (asumispalvelut, perhehoito ja laitoshoito) oli vuonna 2017 noin 529 asiakasta. Kaupungin omana toimintana tarjotaan tuettua, ohjattua ja autettua asumista (noin 30 prosenttia pitkäaikaisen asumisen asiakkaista). Muille nämä palvelut ja laitoshoito järjestetään ostopalveluna. Vaikeavammaisten asumispalvelussa oli 85 asiakasta, lisäksi 25 vaikeavammaista tukiasukasta oli asumistuen ja 19 omassa kodissa palveluasumisen piirissä. Suurin osa vaikeavammaisten asumispalveluista on ostopalvelua. Valtioneuvoston asettamana tavoitteena on, että asuminen laitoksissa lakkautetaan vuoteen 2020 mennessä. Kuusikkovertailun mukaan vuonna 2017 Vantaalla oli kehitysvammahuollon pitkäaikaisessa laitoshoidossa 11 henkilöä (13 henkilöä vuonna 2016).

Kuljetuspalvelut

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut maksavat Vantaalle noin 10 miljoonaa euroa vuodessa. Liikennepalvelulain voimaantulon myötä nykyinen taksaan, taksikortti-järjestelmään ja asemapaikkavelvoitteisiin perustuva malli ei enää ole mahdollinen, joten Vantaan on tavalla tai toisella järjestettävä hankinta uudelleen. Vantaa on ollut mukana Uudenmaan valmistelussa (yhteensä noin 50 miljoonaa euroa). Kilpailutusvaihtoehdoista on tilattu selvitys, jossa vertaillaan sekä paikallista mallia että Helsingin ja muiden kuntien kanssa toteutettavan alueellisen yhteiskilpailutuksen vaikutuksia. Sosiaali- ja terveyslautakunta edellytti maalikuussa 2018 selvitystyötä vielä jatkettavan.

Palvelutarpeen arviointi, asiakkaiden tarpeet ja asiakastyytyväisyys

Palvelun tarvetta tarkastellaan jokaisen palvelun osalta erikseen. Asiakas voi saada jonkin vammaispalvelun, mutta jäädä ilman jotain toista. Palvelut annetaan ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaan ja toissijaisesti erikoislain mukaan. Palvelutarvetta on arvioitava vähintään kerran vuodessa ja aina toimintakyvyn muuttuessa. Vanhusten ja vammaisten omaisten rooli huolen esiin tuomisessa on hyvin tärkeä.

Asiakasohjauksen käyttöönottopilotissa on aloitettu palvelumuotoilun hanke, johon liittyy mm. asiakashaastattelut. Hankkeessa kehitetään vammaisneuvontaa, palveluohjausta, asiakkaan toimintakyvyn määrittelyä ja asiakkuuksien hoitoa vastaamaan entistä paremmin asiakkaan tarpeita. Hankkeessa kehitetään myös jatkuvaa palautejärjestelmää. Asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan kehitysvammaisen omat taidot sekä tuen tarpeet. Asumismuoto määräytyy asumisharjoitteluissa ja tilapäishoidossa sekä vanhemmilta saatujen tietojen perusteella. Asumisyksiköissä seurataan asukkaan hyvinvointia ja tehdään yhdessä uudelleen arviointia, mikäli tuen taso ei ole kunnossa. Asukkailla on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunkin kyvyn ja taitojen mukaisesti, tarvittaessa päätöksentekoa tukien ja asukkaan läheisiä kuullen.

Asiakaspalaute saadaan suoralla tilannekohtaisella palautteella asumisyksikössä, viikko/kuukausikokouksissa sekä asukasilloissa, joita on pidetty 1–2 kertaa vuodessa. Asiakaspalautteita kerätään ja niihin vastataan ja tarvittaessa tehdään ennalta ilmoittamaton valvontakäynti asumisyksiköihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toteutetaan asiakastyytyväisyyskysely joka toinen vuosi. Tammikuussa 2016 toteutetussa kyselyssä vammaispalvelut sai yleisarvosanaksi 8,97 (8,88 vuonna 2014). Vuoden 2017 kyselyssä ei organisaation muuttumisen takia enää mitattu tätä yleisarvosanaa. Asumispalveluiden keskiarvo oli 8,47 (8,74 vuonna 2016 ja 9,15 vuonna 2014). Toimintakeskusten keskiarvo oli 9,19 (9,12 vuonna 2016 ja 8,95 vuonna 2014).

Ostopalvelut, laadunhallinta

Asumisessa käytetään ostopalveluita erityisesti kehitysvammaisten autetussa asumisessa (69% kaikista kehitysvammaisten asumispalvelusta, 357 asukasta) sekä vaikeavammaisten asumisessa (85 asukasta). Omassa ja ostopalvelussa on samat kriteerit asumispalveluiden laadusta. Vammaispalvelujen toiminnasta annetaan palautetta erityisesti ostopalveluyksiköistä, mutta myös oman toiminnan ohjauksen tasosta on saatu ajoittain negatiivista palautetta. Palautteisiin pyritään vastaamaan korjaavin toimenpitein. Omassa toiminnassa tehtiin kesällä 2017 ensimmäisen kerran sisäinen auditointi, jossa havaitut puutteet on korjattu.

Laatukäynti ostopalvelukohteisiin tehdään kerran vuodessa ja myös tarpeen mukaan, jos tulee reklamaatioita tai muuta palautetta. Osa käynneistä tehdään ennalta ilmoittamatta ja osa sovitusti. Omavalvontasuunnitelmat on oltava tehtynä.

Laatua ja samalla toiminnan riskejä hallitaan myös HaiPro- ja SPro-ilmoitusjärjestelmillä, joilla raportoidaan potilas-/asiakasturvallisuutta vaarantavat tapahtumat ja sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus epäkohdista.

Tuloksellisuus

Tuloksellisuuden osatekijöistä taloudellisuutta voidaan tarkastella esimerkiksi yksikkökustannusten kautta. Kuusikkovertailussa vuodelta 2016 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien kustannukset myönteisen päätöksen saanutta kohti olivat edullisimpien joukossa ja hieman alemmat kuin edellisenä vuonna. Työelämän laatua mitataan Kunta10-kyselyssä. Tulokset olivat hyviä kaupungin strategiassa seurattujen mittareiden osalta.

Palvelujen laatua seurataan monella tavalla: ostopalveluihin tehdään tarkastuskäyntejä ja omassa toiminnassa itseauditointeja. Asiakkaiden kokemuksista saadaan tietoa asiakastyytyväisyyskyselyjen, asiakaspalautteen, muistutusten ja kanteluiden muodossa. Asiakastyytyväisyyskyselyssä tulokset ovat parantuneet ja ovat hyvällä tasolla.

Vammaispalveluissa sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymä asumispalveluiden tuottavuuden seuranta liittyy eri palvelumuotojen prosenttiosuuksiin. Laitosasumisen osuus on pienentynyt ja tuetun asumisen osuus on kasvussa, joten osuudet ovat muuttuneet toivottuun suuntaan.

Esitetyllä tavalla tarkastellen toimintaa voidaan pitää tuloksellisena.

Johtopäätökset:

Talouden tavoite toteutui. Vammaispalveluiden tuloskortin tavoitteet toteutuivat. Toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa on tarkasteltava tuloksellisuuden osatekijöitä, joita ovat taloudellisuus, tuottavuus, palvelun laatu, työelämän laatu ja vaikuttavuus. Osatekijöitä tarkastellen vammaispalvelujen toimintaa voidaan pitää tuloksellisena.

Koko tulosalueen organisaatio on ajateltu uudelleen palvelutarve keskiössä. Erillistä vammaispalvelujen yksikköä ei enää ole, vaan kotona asumisen tuki -yksikköön on keskitetty niin vanhusten kuin vammaisten asiakasohjaus, kotihoito, päivätoiminta, päivätoiminta ja vammaisten työllistymistä tukevat palvelut. Päivätoiminnan keskittämisellä samalle vastuualueelle tavoitellaan päivätoiminnan asiakaspalvelujen kehittämistä osaamista ja toimintakäytänteitä jakamalla.

Erityisasumisen yksikkö vastaa niin vanhusten palvelutalotoiminnasta kuin vanhusten ja vammaisten erityisasumisesta. Muutoksen tavoitteena on asumisen toimintojen yhdenmukaistaminen, osaamisen jakaminen ja keskittäminen sekä tuottavien ja vaikuttavien toimintakäytänteiden hyödyntäminen koko erityisasumisen tulosyksikön alueella. Lisäksi erityisesti asumiseen liittyvien yksilöllisten, joustavien ratkaisujen toteuttaminen ja toiminnan kehittäminen asiakastarpeiden mukaisesti ilman organisaatioiden raja-aitoja on helpompaa.

Sairaalapalveluiden nimi muuttui Vantaan sairaalaksi ja sen vastuulla ovat kuntoutusosastot, geriatrinen akuutti- ja arviointiyksikkö sekä polikliiniset palvelut.

Muina suurina asioina näkyvät valmistautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen sekä uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti) käyttöönottoon.

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisista kuljetuspalveluista maksetaan noin 10 miljoonaa euroa vuodessa. Kesällä voimaan tulevan liikennepalvelulain muutosten myötä kuljetuspalveluiden hankinta on järjesteltävä uudelleen. Vantaa on ollut mukana Uudenmaan valmistelussa (yhteensä noin 50 miljoonaa euroa). Kilpailutusvaihtoehdoista teetettiin selvitys, jossa vertaillaan sekä paikallista mallia että Helsingin ja muiden kuntien kanssa toteutettavan alueellisen yhteiskilpailutuksen vaikutuksia. Sosiaali- ja terveyslautakunta edellytti selvitystyötä vielä jatkettavan.

Suositus:

Kun kuljetuspalvelun järjestämistapa on valittu, on huolehdittava siitä, että palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja asiakkaan tarpeita vastaavia.

9.3 Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityön organisaatio ja tehtävät

Aikuissosiaalityöhön kuuluu aikuisten ja perheiden sosiaalineuvonta, nuorten ja aikuisten sosiaalityö, asumispalvelut ja asunnottomien palvelut, sovittelutoiminta ja sosiaalinen luototus.

Täydentävän toimeentulotuen yksikössä tehdään ja toimeenpannaan päätökset koko toimialan täydentävästä toimeentulotuesta. Ehkäisevän toimeentulotuen päätösten tekeminen on edelleen suunnitelmallisesti sosiaalityön yksiköissä. Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa; prosessin kehittämisen myötä myös täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät asetetussa

määräajassa. Toimeentulotuen menot vuonna 2017 olivat 6,5 miljoonaa euroa ja tulot 2,1 miljoonaa euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 15,5 miljoonalla eurolla ja tulot 10,0 miljoonalla eurolla.

Uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä on erikseen aikuisten ja lapsiperheiden tiimit. Aikuisten tiimissä tehdään palvelutarpeen arvioinnit uusille 25–64 vuotiaille asiakkaille ja annetaan asiakkaille yleistä ohjausta ja neuvontaa myös matalalla kynnyksellä. Lapsiperheiden tiimiin keskitettiin lapsiperheiden sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit 1.8.2017 alkaen. Tarvittaessa yksikössä arvioidaan mahdollinen lastensuojelun tarve. Palvelutarpeen arviointien keskittäminen oli myös niitä toimenpiteitä, joilla lastensuojelun avopalveluiden tilannetta oli tarkoitus rauhoittaa. (Katso lastensuojelu 9.1) Uuden yksikön sosiaalityöntekijöille on delegoitu myös päätösvalta lastensuojelun kiireellisten tukitoimien asettamisesta.

Uusi yksikkö antaa mahdollisuuden kehittää ja yhdenmukaistaa palvelutarpeen arviointi- ja asiakasprosesseja. Lisäksi tärkeäksi nousee yhteistyön kehittäminen varhaisen tuen ja perhesosiaalityön kanssa lastensuojeluasiakkuuksien ehkäisemiseksi. Muutosta on vaikeuttanut se, että uudessa yksikössä sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeata. Sosiaalityöntekijän vakansseista oli loppusyksystä täytettynä noin puolet ja tilanne jatkui samankaltaisena vielä maaliskuussa 2018. Lapsiperheiden tiimissä sosiaalityöntekijöiden työ on kuormittavaa, koska osa asiakkaista palvelutarpeen arvioinnin jälkeen joudutaan siirtämään lastensuojelun vahvempaan tukeen. Lisäksi työtä kuormittaa se, että vakansseja ei ole saatu täytettyä, jolloin työtehtävät kasaantuvat vähäiselle henkilöstömäärälle. Tilannetta on pyritty helpottamaan erilaisin tilapäisin työjärjestelyin.

Maaliskuussa 2018 uusien asiakkaiden palveluiden lapsiperhetiimistä tehtiin kantelu aluehallintovirastoon. Yksikkö on kärsinyt työntekijäpulasta. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.

Suunnitelmallisen sosiaalityön palveluissa nuorten sosiaalityö tarjoaa sosiaaliohjausta ja sosiaalityön tukea sekä uusille että pitkäaikaisemman tuen tarpeessa oleville alle 25-vuotiaille asiakkaille. Aikuisten sosiaalityö (Länsi- ja Itä-Vantaa) vastaa sosiaalityöstä ja sosiaaliohjauksesta silloin, kun asiakkaan tuen tarve on arvioitu pitkäaikaiseksi.

Asumispalveluihin kuuluvat mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut, joka tarjoaa kohderyhmän asiakkaille pitkäaikaista, tehostettua ja tuettua asumispalvelua omissa ja ostopalveluyksiköissä, Viidakkokujan ja Pyykujan oman tuetun asumisen yksiköt sekä asumisen sosiaaliohjaus ja vankisosiaalityö. Vuoden 2017 aikana valmisteltiin päihdepalvelujen kuntouttavien asumispalveluiden sekä aikuissosiaalityön asunnottomien ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden keskittäminen yhdeksi tuetun asumisen toimintayksiköksi. Uusi organisaatio aloitti 1.1.2018.

Tavoitteiden toteutuminen ja toiminnan vaikuttavuus

Aikuissosiaalityön keskeiset toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuivat. Tuottavuuden osatekijöitä taloudellisuutta, tuottavuutta, vaikuttavuutta ja työelämän ja palvelun laatua on mietitty tavoitteita asetettaessa. Laatua ja vaikuttavuutta on parannettu lisäämällä työsuoritteiden määrää ja kasvattamalla tuetun asumisen osuutta asumispalvelujen asumisvuorokausista. Asiakkaan itsearvioiman hyvinvointimittarin käyttöönotto osaksi palvelutarpeen arviointia lisää asiakkaan osallistamista. Tuottavuutta ja tehokkuutta on parannettu lisäämällä suoran asiakastyön osuutta päivässä ja sujuvoittamalla toimeentulotuen käsittelyprosesseja.

Vaikuttavuutta voidaan todeta, kun asumispalveluissa asiakas pääsee siirtymään vahvemmasta kevyemmin tuettuun palveluun, jolloin tarjottu palvelu on ollut asiakkaalle oikea ja asiakasta tukeva ja eteenpäin vievä. Vaikuttavuutta on myös kotiin annettavat tuet, joiden avulla asiakas kykenee asumaan kotona kevyemmällä tuella. Oikeanlaiset palvelut ja niiden riittävyys myös varmentavat sen, ettei sairaanhoidossa synny kalliita siirtoviivepäiviä. Myös vuokravelkojen maksaminen suunnitelmallisesti on sosiaalityön vaikuttavaa toimintaa, jolla ehkäistään asunnottomuutta. Palvelutarpeen arvioinneilla pyritään asiakkaiden elämänhallinnan vahvistamiseen ja lapsiperheiden varhaisella tuella pyritään vähentämään lastensuojelun asiakkuuksia.

Palvelujen laadunvalvonta ja asiakastyytyväisyys

Palvelujen laatua seurataan asiakaskohtaisten raporttien ja arviointien avulla. Tuottavuustavoitteita seurataan kuukausittain. Jokaisessa toimintayksikössä on omavalvontasuunnitelmat, ja niihin tehdään tarkastus kerran vuodessa.

Mielenterveyskuntoutujien asumisen tuen palvelujen järjestämistä ohjaa valtakunnallinen suositus. Lakien toteutumisen varmistaminen ja seuranta (mm toimeentulotukilaissa, asiakaslaissa ja sosiaalihuoltolaissa on määritetyt lakisääteiset velvoitteet) vaikuttaa osaltaan laatuun.
Aluehallintovirasto (AVI) ohjaa ja valvoo kunnallisia ja yksityisiä sosiaalihuollon palveluita. Asumispalvelujen palveluilta edellytetään omavalvontasuunnitelma. Sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirasto Valvira on määritellyt, että omavalvontasuunnitelmassa tulee olla kuvaus palvelun laadusta ja asiakasturvallisuudesta. Aikuissosiaalityössä on omana toimintana asumisen tukea (asumisohjaajat) ja asumispalveluita, mutta kotiin vietävää tukea, tukihenkilöpalveluita ja eritasoisia asumispalveluita on merkittävästi ostopalveluna. Ostopaikkojen valvontaa suoritetaan asiakastapaamisten yhteydessä ja omien palveluiden valvonta tapahtuu johtamisen kautta

Yksikön asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla. Joka toinen vuosi tehtävä toimialan asiakaspalautekysely suoritettiin lokakuussa 2017. Aikuissosiaalityö sai asiakaspalautekyselyssä yleisarvosanan 8,64, kun vuoden kevään 2016 kyselyssä tulos oli 8,24 ja vuoden 2014 kyselyssä 8,04. Vuosien 2014 ja 2016 asiakasmielipiteisiin todennäköisesti vaikuttivat asiakkaiden arviot palvelun laadusta perustoimeentulotukeen liittyvissä asioissa, joka vahvasti hallitsi aikuissosiaalityötä. Asiakasnäkökulmana muistutukset, kantelut ja muu asiakaspalaute otetaan aina vakavasti ja niihin suhtaudutaan palvelujen kehittämisen lähtökohdista.

Johtopäätökset:

Aikuissosiaalityön haasteena on asiakkaiden määrän kasvu ja edullisten vuokra-asuntojen riittämättömyys ja siitä seuraava mahdollinen asunnottomuuden kasvu. Lisäksi kelpoisuusehdot täyttävien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on vaikeaa. Rekrytoinnin vaikeus korostui, kun lastensuojelutarpeen arviointi siirtyi lastensuojelun avopalveluista aikuissosiaalityön uusien asiakkaiden lapsiperhetiimeihin. Asiakkaan osallistamista parannettiin ottamalla osana palvelutarpeen arviointia käyttöön asiakkaan itsearvioima hyvinvointimittari.

Suositukset:

Hyvinvointimittarien kehittäminen auttaa seuraamaan palvelun vaikuttavuutta ja niiden käyttöönottoa kannattaa edistää jatkossakin. Kaupungin kasvun myötä on tarpeen kehittää toimintaa, jotta pystytään vastaamaan kasvavaan asiakasmäärään.

9.4 Talous- ja hallintopalvelut sosiaali- ja terveystoimessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan talous- ja hallintopalvelujen tulosalueen vastuulla on keskitetysti koko toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämisen koordinointiin liittyvät tehtävät. Tulosalue tarjoaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Lisäksi tulosalue koordinoi toimialan yhteistyötä kaupungin palvelukeskusten kanssa (hankintakeskus, talouspalvelukeskus, tilakeskus, kaupunginkanslia ja tietohallinnon palvelukeskus).

Toiminnan tavoitteista

Tulosalueen tuloskortti on rakennettu kaupunkistrategian painopistealueiden ja strategisten päämäärien pohjalle. Tulosalueen tavoitteissa korostuvat erilaiset tuki- ja koordinointitoimenpiteet, joilla edistetään koko toimialan tavoitteiden saavuttamista.

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue tukee toimialan talouden toteutumista seuraamalla ja raportoimalla kuukausittain talouden toteutumisesta toimialan eri tasoilla. Näin toimiala voi tarvittaessa riittävän ajoissa ryhtyä taloustilanteen vaatimiin toimenpiteisiin. Tulosalue koordinoi toimialan tuottavuusohjelman seurantaa ja tukee muita tulosalueita ohjelman toteutuksessa. Tärkeä rooli tulosalueella on sekä uuden potilastietojärjestelmän Apotin suunnittelussa ja käyttöönotossa että maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutehtävissä. Lisäksi tulosalue on yhteistyössä tietohallinnon kanssa kartoittanut uusia sähköisen asioinnin ratkaisuja koko toimialalle.

Toiminta yleisesti

Tulosalue seuraa tuottavuutta ja tehokkuutta henkilöstömäärään ja hallinnollisten tehtävien työaikaan liittyvillä tunnusluvuilla. Oheisessa taulukossa on toimialan tilinpäätöksistä koottuja tunnuslukuja vuosilta 2015–2017.

	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017
Toimialan henkilöstömäärä	2 629	2 764	2 655
Toimialan esimiesten määrä	215	191	191
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstömäärä[7]	50	55	69
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilövuosina	40,0	44	53,8
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö/toimialan henkilöstö[8]	1,9%	2,0%	2,6%
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö/toimialan esimiesten määrä	23,3%	29,3%	36,1%

Huomattavaa on, että tulosalueen henkilöstömäärän lisäys johtuu mukaan lasketusta Apotti-hankkeen henkilöstöstä. Jos Apotti-hankkeen henkilöstöä ei huomioida, niin tulosalueen henkilöstömäärä on pysynyt viime vuosina ennallaan ja hallinnollisten tehtävien määrä on jonkin verran kasvanut. Näin tulosalueen tuottavuus on tällä mittarilla kasvanut.

Tulosalue seuraa asiakastyytyväisyyttä omaan toimintaansa haastattelulla. Talous- ja hallintojohtaja haastattelee vuosittain toimialan apulaiskaupunginjohtajan ja muut tulosaluejohtajat talous- ja hallintopalvelujen koetusta toiminnasta, palveluista ja toiminnan kehittämistarpeista. Haastatteluista vuonna 2015 saatujen kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,5 ja vuonna 2016 arvosanojen keskiarvo oli 9,1.

Työtyytyväisyyttä omalla tulosalueella on alettu seurata syyskuusta 2017 kuukausittain toteutettavalla fiiliskyselyllä. Kyselyssä kysytään työn sujuvuudesta ja työnteon ”tunnelmasta”. Kyselyn keskiarvo kuukausittain vuonna 2017 vaihteli 3,5–3,6 arvoasteikolla 1=huono, 5=hyvä. Talous- ja hallintopalvelujen fiiliskysely toimii

[7] Sisältää suun terveydenhuollon liikelaitoksen

[8] Sisältää tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstön

pilottina ja jos kysely katsotaan hyväksi välineeksi työtyytyväisyyden kehittämiseen, laajennetaan fiiliskyselyä koko toimialalle.

Ajankohtaiset asiat

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on tulossa käyttöönottovaiheeseen iso alueellinen asiakas- ja potilastietojärjestelmäuudistus, Apotti. Valtakunnallisesti iso muutos taas on julkisen hallinnon ja terveydenhuollon uudistamiseen tähtäävä maakunta- ja sote-uudistus. Tulosalue on ollut tiiviisti mukana molempien valmistelussa.

Apotti-hanke

Apotti-hankkeessa uusitaan asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on alueellisesti yhtenäinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja sitä kautta paremman laadun. Apotissa ovat mukana Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi, Kauniainen ja HUS. Myös muut HUS-alueen kunnat voivat liittyä hankkeeseen ja Tuusula on jo tehnyt päätöksen Apottiin liittymisestä. Apotin käyttöönotto alkaa Vantaalla vuonna 2018.

Apotti-järjestelmässä on kaikki asiakasta tai potilasta koskeva tieto ajantasaisesti käytettävissä hoito- ja palvelutilanteessa. Apotin suurimmat taloudelliset hyödyt muodostuvat toimintatapojen muutoksesta ja tiedon nykyistä tehokkaammasta hyödyntämisestä. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudulla on käytössä satoja erilaisia tietojärjestelmiä, jotka eivät tue tarpeeksi ammattilaisten päivittäistä työtä, yhdessä tekemistä ja toiminnan kehittämistä. Apotti-järjestelmässä kaikki asiakasta tai potilasta koskeva tieto on ajantasaisesti käytettävissä hoito- ja palvelutilanteissa. Lisäksi järjestelmä tuottaa toiminnasta tietoa, joka mahdollistaa jatkuvan kehittämisen. Apotti-järjestelmän avulla pystytään estämään esimerkiksi lääkitysvirheitä ja päällekkäisiä laboratoriotutkimuksia. Apotti parantaa myös palvelujen saatavuutta. Tulevaisuudessa kuntalainen voi hoitaa asiansa vaikkapa etävastaanotolla ja hyödyntää sähköistä asiakasportaalia.[9]

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue on ollut tiiviisti mukana Apotti-hankkeessa alusta lähtien. Tulosalueen vastuulla on erityisesti Apottiin liittyvien talousprosessien suunnittelu- ja asiantuntijatyö, Apottiin liittyvien henkilöstöprosessien ohjaaminen, Apotin mahdollisuuksien realisointi potilasturvallisuudessa, juridinen tuki tietosuoja-asioissa ja ICT-tiimin muodostaminen (järjestelmien pääylläpitäjät).

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitä kustannuksia. Maakunta- ja sote-uudistuksessa perustetaan uudet maakunnat, uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne, palvelut ja rahoitus sekä siirretään maakunnille uusia tehtäviä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 alkaen. Hallitus antaa eduskunnalle uuden esityksen valinnanvapauslaiksi alkuvuonna 2018. Maakunta-, sote- ja valinnanvapauslait käsitellään eduskunnassa yhtäaikaisesti keväällä 2018. Tällöin lait voisivat tulla voimaan kesällä 2018.

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue on ollut mukana Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelussa osallistumalla erilaisiin valmisteluryhmiin ja lausuntojen valmisteluun. Lainsäädännön valmistuttua valmistelutehtävät lisääntyvät ja myös maakunnan henkilöstön rekrytointi kiihtyy. Samoin eri dokumentit ja tiedot on saatettava maakunnan edellyttämään muotoon tiedonsiirtoa varten.

Muut ajankohtaiset asiat

Mainittujen suurten hankkeiden lisäksi talous- ja hallintopalveluissa on käynnissä potilas- ja asiakastietoarkistojen keskittäminen ja uudelleen järjestely. Samoin tulosalueen tehtävänä on varmistaa, että vuonna 2018 voimaantulevan EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimat muutokset otetaan huomioon koko toimialalla. Kyseinen asetus muun muassa asettaa entistä tarkempia vaatimuksia henkilötietojen käsittelylle ja tietoturvalle.

Menossa olevat suuret hankkeet voivat vaikeuttaa koko toimialan henkilöstötilannetta syksyllä 2018. Hankkeiden valmistelu ja Apotin osalta käyttöönotto vaativat vuonna 2018 enemmän työpanosta ja samalla maakunta

[9] http://www.apotti.fi/apotti-hanke/

alkaa rekrytoida väkeä. Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue pyrkii minimoimaan hankkeiden toimeenpanosta aiheutuvia mahdollisia henkilökunnan vaihtuvuuteen liittyviä riskejä, mutta on mahdollista, että henkilökunnan vaihtuvuus ja hankkeiden vaatima kasvava työpanos voi aika ajoin vaikuttaa heikentävästi koko toimialan palvelutasoon vuonna 2018.

Johtopäätökset:

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue vastaa sosiaali- ja terveystoimen toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämiseen liittyvistä tukipalveluista ja näiden palvelujen koordinoinnista. Tulosalue tarjoaa toimialan tarvitsemia asiantuntijapalveluja ja tukee johtamista ja päätöksentekoa muutostarpeiden ennakoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Koordinointi- ja tukirooli näkyy myös tulosalueen tavoiteasettelussa, sillä tulosalueen tavoitteet liittyvät suurelta osin erilaiseen valmisteluun, suunnitteluun tai raportointiin, jolla tuetaan koko toimialan toimintaa ja tavoitteiden toteutumista.

Tulosalueen tuloksellisuudesta voidaan todeta, että tuloksellisuuden osatekijöistä tuottavuus on kehittynyt myönteisesti. Tulosalueen hallinnollisten tehtävien määrä on jonkin verran kasvanut tulosalueella henkilöstömäärän pysyessä ennallaan, joten tuottavuus on tällä mittarilla noussut. Tulosalue on myös mukana koko toimialan tuottavuuden edistämisessä koordinoimalla toimialan tuottavuusohjelman seurantaa ja tukemalla siihen liittyvien tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista. Myös toiminnan vaikuttavuuteen liittyvä asiakastyytyväisyys oli tulosalueen viimeisessä omalta toimialalta kootussa asiakaskyselyssä kehittynyt positiivisesti.

Suuria toimintaan liittyviä muutoksia koko toimialalle ovat vuonna 2018 käyttöön otettava asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti ja maakunta- ja sote-uudistus, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta. Talous- ja hallintopalvelut on ollut tiiviisti mukana molempien uudistusten valmistelussa. Jatkossakin tulosalueella on tärkeä rooli Apotti-järjestelmään liittyvien talousprosessien asiantuntijatukena ja järjestelmän ylläpidon ja käytön tukena. Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön valmistuttua tulosalueella on merkittävä rooli erilaisissa uudistuksen vaatimissa valmistelutehtävissä.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tulosalue erityisesti kiinnittää huomiota tulossa olevien muutosten koordinointi- ja valmistelutyöhön ja näin omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että käyttöönotettavasta Apotti-järjestelmästä saadaan kaikki hyödyt ja ennakoidut kustannussäästöt ja maakunta- ja sote-uudistuksen vaatimat järjestelyt saadaan valmisteltua aikataulussa.

9.5 Maahanmuuttajapalvelut ja monikulttuurisuusasiat

9.5.1 Maahanmuuttajapalvelut

Lakitausta ja tulosyksikön perustaminen

Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010 velvoittaa kuntaa kehittämään kotouttamista. Kyseisen lain § 30 sisältää kunnan tehtävät: ”Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.”

Pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanottopalvelut on alun perin perustettu Vantaalle jo 1989/1990 taitteessa. Yksikkö on ollut olemassa muun muassa Maahanmuuttajien yhteispalvelupisteen nimikkeellä (MYP). Maahanmuuttajapalvelujen nykyinen tulosyksikkö perustetiin vuonna 2015. Taustalla oli Suomeen tulleiden

turvapaikanhakijoiden määrän nopea kasvu kyseisenä vuonna ja tarkoituksena oli varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikkö kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan ja perhepalvelujen tulosalueeseen.

Vuonna 2016 tarkennettiin maahanmuuttajapalvelujen yksikön henkilöstörakenne vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain tuomia vaatimuksia henkilöstön koulutustason osalta ja varauduttiin pakolaisasiakkaiden määrän rajuun kasvuun. Tuolloin arvioitiin, että pelkästään Vantaalle suuntautuisi noin 1 000 oleskeluluvan saavan asiakasmäärä. Maahanmuuttajapalveluissa on seitsemän määräaikaista vakanssia, joihin on saatu täyttöluvat vuoteen 2019 saakka (palvelupäällikkö, psykologi, terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, palveluneuvoja, sosiaaliohjaaja ja ohjaaja). Lisäksi maahanmuuttajapalvelut sai kesällä 2017 määräaikaisen sosiaalityöntekijän vakanssin vuoden 2018 loppuun asti. Tämä virka kohdentuu jälkihuoltonuoriin (alaikäisinä maahan saapuneet), jotka ovat jälkihuoltoon oikeutettuja 21 vuoden ikään saakka.

Uutena palveluna Vantaalle perustettiin toukokuussa 2017 Uudenmaan ELY-keskuksen esityksestä tuetun asumisen yksikkö oleskeluluvan saaneille nuorille, jotka olivat saapuneet maahan alaikäisinä ilman huoltajaa.

Toiminnan tavoitteista

Kaupungin strategiassa vuodelle 2017 oli osittain maahanmuuttajapalveluja koskeva sitova tavoite.

Strateginen tavoite 17.2:
Kototutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla

Yksi tavoitteen mittareista:
Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain.

Mittarin tavoitetasot ja toteutuminen

Vuonna 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaiksi tulleista vuoden 2017 aikana	Tavoitetaso	Toteutunut
1. Osallistuu TE-toimiston järjestämään koulutukseen	70 prosenttia	*61 prosenttia TE-toimiston suomen kielen kurssilla* *26 prosenttia aikuisopiston starttikurssilla*
2. Oma vuokrasopimus on	50 prosentilla	*70 prosentilla oma vuokrasopimus*
3. Työllistyy	10 prosenttia	*4 prosenttia työllistyy*

Maahanmuuttajien omien vuokrasopimuksien määrässä päästiin tavoitteeseen vuonna 2017. Koulutuksiin osallistumisessa päästiin lähelle tavoitetasoa mutta työllistymistavoitteesta jäätiin varsin selvästi.

Toiminnasta laajemmin

Palvelut

Maahanmuuttajapalvelut vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Maahanmuuttajapalvelut on moniammatillinen palveluyksikkö. Maahanmuuttajien alkuvaiheen palvelutarpeen arviointi on eriytetty monitoimijaiseksi arviointiprosessiksi, joka jatkuu ilman keskeytyksiä suunnitelmallisena työskentelynä. Eriyte-

tyllä palvelulla varmistetaan henkilöstön osaaminen maahantulon alkuvaiheen erityiskysymyksissä. Maahanmuuttajapalvelut toimii asiantuntijatahona maahanmuuttoon liittyvissä erityiskysymyksissä ja tarjoaa myös konsultatiivista apua muille toimialoille.

Asiakasryhmät:

- pakolaiset, (ensimmäiseen kuntaan muuttajat)
- kuntamuuttajat, pakolaiset, jotka ovat asuneet alle kuusi kuukautta jossain toisessa kunnassa
- ihmiskaupan uhrit
- paluumuuttajat entisen Neuvostoliiton alueelta, (joilla Vantaa ensimmäinen kotikunta Suomessa) alla olevat ryhmät)
    - entiset Suomen kansalaiset
    - syntyperäisen Suomen kansalaisen jälkeläiset
    - Inkerin siirtoväkeen kuuluneet
    - Suomen armeijassa 1939–1945 palvelleet
- alkukartoitukseen oikeutetut: maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen, jos
    - kotikunta on Vantaa
    - on muuttanut Vantaalle ulkomailta tai muualta Suomesta
    - hänelle ei ole tehty aikaisemmin alkukartoitusta
    - hänellä on ollut kotikunta Suomessa enintään kolme vuotta.

Kaikilla maahanmuuttajapalvelujen asiakkailla tulee olla Maahanmuuttoviraston myöntämä oleskelulupa ja lisäksi henkilön tulee olla rekisteröitynä vantaalaiseksi.

Alkuvaiheen palvelu sisältää;

- arjen sujuminen
- terveys ja toimintakyky
- asuminen
- sosiaaliset suhteet ja läheiset
- osaaminen ja osallisuus
- talous
- työ ja merkityksellinen toiminta

Maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumista tuetaan seuraavilla asiakaskunnan tarpeisiin kulttuurisensitiivisesti sovelletuilla palveluilla:

- Sosiaalityö, sosiaaliohjaus, lähityö sekä sosiaalinen kuntoutus, perhekokonaisuus ja perheenjäsenten eri tarpeet huomioiden
- Neuvonta, ohjaus, asiointiapu
- Tarpeellisten tulkkauspalvelujen järjestäminen
- Kriisi- ja traumatyö
- Asumisneuvonta, asumisen tukipalvelut
- Suomen ja ruotsin kielen koulutukseen ja muuhun koulutukseen ohjaaminen suunnitelman mukaisesti yhteistyössä TE-hallinnon kanssa
- Ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten kohdalla hoito- ja kasvatustehtävät sekä lastensuojelulain mukaiseen jälkihuoltoon rinnastettavat palvelut
- Vertaistuki, ryhmätoiminnot, ohjaus muiden tahojen järjestämiin kotoutumista tukeviin palveluihin
- Kotouttamislain mukaisten alkukartoitusten laatiminen ja niiden mukaisten palvelujen järjestäminen tai palveluihin ohjaaminen
- Ihmiskaupan uhrien auttaminen
- Pakolaisen paluumuuton tukeminen

Asiakkuuksien kesto, asiakassegmentointi ja asiakasmääriä

Pakolaisasiakkaat ovat enintään kolme vuotta asiakkuudessa, paluumuuttajat enintään kaksi vuotta ja ihmiskaupan uhrit enintään kolme vuotta. Lisäksi maahanmuuttajapalvelut hoitaa vantaalaisten pakolaisten vapaaehtoisen paluun tai ohjaa IOM:n[10] palvelujen piiriin (matkaliput, paluumuuttoavustus ja kohtuulliset muuttokustannukset). Asiakassegmentointia tehdään maahanmuuttajapalveluissa palvelutarpeen perusteella. Asiakassegmenttejä on kolme kevyt tuki, perustuki ja vahva tuki.

Kokonaisasiakasmääriä 2015–2017

	2015	2016	2017
Asiakaskotitaloudet	541	807	1 032
Kaikki asiakkaat	1 215	1 645	1 970

Yhteistyö ja tulevaisuuden haasteet

Maahanmuuttajapalvelut tekee laajaa yhteistyötä sekä valtion viranomaisten että kaikkien kaupungin toimialojen kanssa. Yksikkö konsultoi muita toimialoja erityisesti maahanmuuttajiin liittyvissä erityiskysymyksissä.

Yhtenä haasteena on jatkossa asiakasmäärän ennakoimattomuus. Oletettavaa on kuitenkin, että asiakasmäärät nousevat jatkossakin, sillä muuttoliike vastaanottokeskuksista suuntautuu voimakkaasti pääkaupunkiseudulle.

Johtopäätökset:

Maahanmuuttajapalvelujen tulosyksikön perustamisella vuonna 2015 Vantaa reagoi turvapaikan hakijoiden määrän nopeaan kasvuun ja tarkoituksena oli varmistaa vastaanottotoiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelujen kokonaisasiakasmäärät ovat jatkuvasti hieman kasvaneet.

Yksikkö vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Yksiköstä maahanmuuttajat saavat tilanteestaan riippuen joko tarvitsemansa palvelun tai palveluohjauksen.

Maahanmuuttajapalvelujen tarjoamien palvelujen ja palveluihin perehdyttämisen kautta sen asiakkaat saavat tukea arjessa selviämiseen ja valmiudet käyttää jatkossa itsenäisesti tarvitsemiaan palveluja. Tällä parannetaan ja nopeutetaan asiakkaiden mahdollisuuksia päästä koulutukseen ja työelämään ja autetaan asiakkaiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta toteaa, että maahanmuuttajapalvelujen tarjoamat palvelut ja palveluohjaus ovat sen asiakkaille tärkeä perusta kotoutumiseen. Lautakunta suosittelee yksikköä nyt kertyneiden kokemusten perusteella hakemaan toimintaansa kehityskohtia ja painopistealueita joiden kautta voisi edelleen kehittää hyvin alkuun lähtenyttä toimintaa.

[10] International Organization for Migration eli Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö

9.5.2 Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja monikulttuurisuuden tukeminen

Vieraskielisten määrän kasvusta Vantaalla

Väestötietojen mukaan Vantaan asukkaista (asukasluku 31.12.2017 oli 223 027) noin 17,7 prosenttia eli 39 388 oli vieraskielisiä[11]. Määrä on noussut nopeasti, sillä esimerkiksi vuonna 2013 Vantaalla oli 24 366 vieraskielistä asukasta[12]. Vieraskielisen väestön kotoutumisen onnistuminen on tätä taustaa vasten yhä tärkeämpi menestystekijä Vantaalle.

Monikulttuurisuusasiain yksikkö ja sen tehtävät

Monikulttuurisuusasiain yksikkö kuuluu konserni- ja asukaspalvelujen toimialaan ja asukaspalvelujen hallinnon tulosalueeseen. Yksikössä on kaksi vakituista työntekijää ja tällä hetkellä neljä projektityöntekijää. Lisäksi yksikön tiimiin kuuluu kaksi henkilöä (Vantaan venäläisen klubin projektipäällikkö ja TE-hallinnon asiantuntija), jotka eivät ole Vantaan palkkalistoilla, mutta vetävät hankkeita, joilla on kytkös monikulttuurisuusasiain yksikön toimintaan.

Monikulttuurisuusasiain yksikön tehtävänä on tukea kaupungin monikulttuuristumista, seurata kaupungin monikulttuuristumisen haasteita ja kehittää Vantaata maahanmuuttajien kotoutumiseksi. Yksikkö koordinoi Vantaan monikulttuurisuusohjelman valmistelua ja seuraa sen toteutumista. Yksikkö on lisäksi mukana seuraavien kahden virallisen toimikunnan työskentelyssä: Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja Paikallisromanityöryhmä.

Tavoitteet

Koko kaupungin sitovissa strategisissa tavoitteissa oli osaksi monikulttuurisuusyksikköä koskeva tavoite

Strateginen tavoite 17.2:
Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja *hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla.*

Yksi tavoitteen mittareista:
Uusittu monikulttuurisuusohjelma on valmis.

Mittarin tavoitetaso
Uusittu monikulttuurisuusohjelma viedään päätöksentekoon vuoden 2017 aikana.

Toteutuminen
Syksyllä 2017 päätettiin uudistaa kaupungin ohjelmatyö niin, että poistetaan eri ohjelmien päällekkäisyyksiä, ja erilliset hyvinvointisuunnitelmat ja -ohjelmat yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi, Vantaan hyvinvointiohjelmaksi. Uusi hyvinvointiohjelma on kaupunkitasoinen, kaikkien toimintaa ohjaava strategiatason ohjelma, jonka kesto on strategiakauden mittainen. Ohjelma sisältää asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet.
Hyvinvointiohjelma kokoaa seuraavat edellisen valtuustokauden kuusi ohjelmaa:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (HYVIS) 2013–2016
- Aikuisväestön hyvinvointiohjelma (AHVO) 2013–2016
- Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2016–2017

[11] Lähde: Tilastokeskus, väestö kielen mukaan 2017.
[12] Lähde: Helsingin seudun Aluesarjat tietokanta ja Tilastokeskus. Laskujanakohta on 1.1.kyseisenä vuonna. Mukana ovat ne henkilöt joilla on kotipaikka kunnassa ja hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt yli vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta kun hänen hakemuksensa on hyväksytty.

- Monikulttuurisuusohjelma 2014–2017
- Turvallisuussuunnitelma 2013–2017
- Vammaispoliittinen ohjelma (Wampo) 2012–2016

Uusi monikulttuurisuusohjelma tulee osaksi uutta Vantaan hyvinvointiohjelmaa ja monikulttuurisuusohjelman nimeksi tulee monikulttuurisuussuunnitelma 2018–2022. Vantaan hyvinvointiohjelma ja sen osana Vantaan monikulttuurisuussuunnitelma hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 9.4.2018.

Monikulttuurisuuden edistämisestä laajemmin, kotouttamisohjelma/monikulttuurisuusohjelma

Laissa kotouttamisen edistämisestä (1386/2010) edellytetään kunta laatimaan kotouttamisohjelma. Laissa (§32) todetaan ohjelmasta ja sen laatimisesta:

”Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.”

”Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.”

Vantaan monikulttuurisuusohjelmista

Monikulttuurisuusasiain yksikön keskeinen tehtävä on koordinoida Vantaan monikulttuurisuusohjelman valmistelua ja seurata ohjelman toteutumista. Kyseinen ohjelma vastaa laissa mainittua kotouttamisohjelmaa.

Vantaalla on ollut lain mukainen kotouttamisohjelma ensimmäisen kotouttamislain voimaantulosta lähtien. Vuodesta 2002 Vantaan ohjelman nimi on ollut monikulttuurisuusohjelma. Vantaan vuosille 2009–2012 tehty monikulttuurisuusohjelma arvioitiin vuonna 2012. Toimialojen nimeämä arviointityöryhmä päätyi siihen, että ohjelma tulee päivittää vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä ja kasvavan maahanmuuttajaväestön tarpeita.

Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 kokosi yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia sekä palvelujen kehittämisen lähtökohdat. Se täyttää lain velvoitteet ja vastaa laissa määriteltyä kotouttamisohjelmaa. Vantaan ohjelma on jaettu kolmeen pilariin ja pilarit puolestaan tavoitteisiin.

Monikulttuurisuusohjelmaa 2014–2017 valmisteltiin monikulttuurisuusasiain yksikön johdolla ja sitä tehtiin verkostotyönä kaikkien toimialojen yhteistyönä. Kaikilla toimialoilla oli yhteyshenkilöt, jotka olivat mukana laadintatyössä. Myös paikalliset järjestöt osallistuivat laadintatyöhön ja ohjelmaa esiteltiin myös monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa. Ohjelmaa koottaessa käytiin läpi muita kaupunginstrategiaan liittyviä ohjelmia ja niiden tavoitteita ja monikulttuurisuusohjelman tavoitteet rakennettiin niin, että ohjelman tavoitteet tukivat muiden ohjelmien tavoitteiden toteuttamista. Ohjelmaa käsiteltiin kaikkien toimialojen ja kaupungin johtoryhmissä sekä kaupunginhallituksessa. Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.5.2014.

Monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 pilarit ja niiden sisältämät tavoitteet

Työ, taidot ja tulevaisuus	Kaikkien yhteinen kaupunki	Verkostot ja kumppanuudet voimavarana
Maahanmuuttajataustaisten työllisyysaste nousee.	Palvelut ovat kaikille yhteisiä ja erityispalvelut täydentävät niitä tarvittaessa.	Kansainväliset yhteistyöverkostot vahvistuvat.
Maahanmuuttajien yrittäjyyden edellytykset paranevat.	Perheet ovat kotoutumisen keskiössä.	Yhteistyö valtion kanssa korostuu.
Osaava kansainvälinen työvoima hakeutuu Vantaalle.	Kaupunki on kaikille viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö.	Pääkaupunkiseudun yhteistyö edunvalvonnassa vahvistuu.
Jokainen pääsee koulutuksella eteenpäin.	Jokaisella on mahdollisuus harrastaa ja toimia haluamassaan yhteisöissä.	Pääkaupunkiseudun yhteistyö palveluiden kehittämisessä jatkuu.
Maahanmuuttajataustaisten osuus kaupungin henkilöstössä vahvistuu.	Vaalitaan hyvä etnisiä suhteita.	Kumppanuudet kolmannen sektorin kanssa vahvistuvat.
Työyhteisöjen monimuotoisuustaidot vahvistuvat.		

Monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 toteuttaminen

Ohjelman toteuttamisessa ovat mukana kaupungin kaikki toimialat ja lisäksi järjestöjen kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Tärkeä osa ohjelman toteuttamisessa ovat olleet erilaiset projektit.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta ja yhteistyö

Monikulttuurisuusasiainyksikön työn tärkeä osa yhteistyöverkostojen luominen ja jatkuva yhteistyö sekä kaupungin toimialojen, valtion viranomaisten että paikallisten järjestöjen kanssa. Yksi eri tahoja kokoava virallinen yhteistyöelin on Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta. Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta aloitti toimintansa kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 2001 (8.1.2001 § 50). Tuolloin sen nimi oli maahanmuuttaja-asiain neuvottelukunta, mutta nimi muutettiin seuraavana vuonna. Viimeisin neuvottelukunta nimettiin kaupunginhallituksessa 19.6.2017 § 9 vuosille 2017–2019. Neuvottelukunnassa on 13 luottamushenkilöä sekä viranhaltijaedustus kaupungin kaikilta toimialoilta ja lisäksi Vantaan poliisin, työvoimatoimiston ja YritysVantaan edustajat. Esittelijänä neuvottelukunnassa toimii monikulttuurisuusasiain yksikön päällikkö. Neuvottelukunnan tehtäviin kuuluu:

- kaupungin monikulttuurisuuspolitiikan ja monikulttuurisuusohjelman 2014–2017 toimeenpanon seuranta ja arviointi
- etnisten vähemmistöjen elinolojen kehityksen seuraaminen
- valtion maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan sekä niiden vaikutusten seuraaminen Vantaalla
- hyvien etnisten suhteiden kehittäminen ja edistäminen sekä monikulttuurisen ilmapiirin vahvistaminen Vantaalla muun muassa vahvistamalla vuoropuhelua etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen tai heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä
- monikulttuurisuusasioihin liittyvien aloitteiden tai toimenpide-esitysten tekeminen kaupunginhallitukselle
- yhteistyö pääkaupunkiseudun kaupunkien vastaavien neuvottelukuntien kanssa,

Tärkeä yhteistyökumppani monikulttuurisuuden edistämisessä on myös kolmas sektori. Vantaalla toimii monia kotouttamistoimityötä tekeviä järjestöjä. Ne tarjoavat muun muassa suomen kielen opetusta, erilaista kerhotoimintaa ja mahdollisuuksia ylläpitää omaa kieltä ja kulttuuria. Monikulttuurisuusasiain yksikkö tekee laajaa yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa. Lisäksi yksikkö tekee yhteistyötä pääkaupunkiseudun vastaavien yksiköiden sekä valtion viranomaisten kanssa. Yksikössä on menossa myös monikulttuurisuuden edistämiseen liittyviä EU-hankkeita.

Johtopäätökset:

Vieraskielisen väestön määrä on Vantaalla kasvanut nopeasti viime vuosina. Myös jatkossa vieraskielisten määrän ennustetaan Vantaalla edelleen kasvavan. Tätä taustaa vasten monikulttuurisuuden entistä parempi huomioiminen kaupungin palveluissa ja vieraskielisen väestön kotoutumisen edistäminen on tärkeää. Kaupunki onkin omissa tavoitteissaan nostanut esille kotoutumisen ja monikulttuurisuuden tukemisen. Monikulttuurisuusasiain yksiköllä on keskeinen koordinaatiorooli kaupungin monikulttuurisuuden edistämisessä

Monikulttuurisuusasiain yksikön keskeisin tehtävä on toimia koordinaattorina kaupungin monikulttuurisuusohjelman (uusi ohjelma on nimeltään monikulttuurisuussuunnitelma) valmistelussa ja seurannassa. Tässä kootaan yhteen toimet, jotka koskevat vantaalaisia maahanmuuttajia sekä palvelujen kehittämisen lähtökohdat. Valmistelussa ovat mukana kaikki toimialat ja lisäksi myös paikalliset järjestöt. Yksikön työ on pitkälti erilaisissa verkostoissa toimimista. Kaupungin organisaatiossa toimimisen lisäksi yksiköllä on paljon yhteistyötä paikallisten järjestöjen kanssa ja yksikkö on mukana myös monikulttuurisuuden edistämiseen liittyvissä EU-hankkeissa. Lisäksi yksikön päällikkö toimii esittelijänä Vantaan monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa. Neuvottelukunta on virallinen monikulttuurisuusasioita seuraava ja monikulttuurisuusasioita koskevia aloitteita ja esityksiä tekevä elin, jossa ovat edustettuna kaikki kaupungin toimialat ja useita valtion viranomaisia.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee arvioimaan vuosien 2014–2017 monikulttuurisuusohjelman toteuttamistoimenpiteiden vaikutuksia ja tätä kautta edelleen kehittämään palveluja ja uusia toimenpiteitä monikulttuurisuuden ja kotoutumisen edistämiseksi.

10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA

Tehtävä

Vuonna 2017 tarkastuslautakunnan tehtäviä sääteli 1.5.2015 voimaan astunut kuntalaki numero 410/2015. Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan asettaa valtuusto hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 124 §:stä ilmenevät tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudet tarkastustehtävänsä hoitamiseksi.

Yleisesti voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan tehtävä liittyy demokraattiseen järjestelmään, sillä tarkastuslautakunta toimii poliittisen ohjauksen asiantuntijaelimenä ja tarkastuslautakunnan jäsenet toimivat kuntalaisten edustajina. Se on valtuuston asemaa strategisena johtajana korostava ja poliittisten tavoitteiden saavuttamisen arviointia suorittava instituutio.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen. Arviointikertomus on yhteenveto arviointimuistioista ja tilinpäätöksen johdosta tehtävistä havainnoista ja arvioista kyseistä toiminta- ja varainhoitovuotta koskien. Tarkastuslautakunta voi esittää tarvittaessa arvionsa myös erilliskertomuksessa.

Ulkoinen tarkastus valvoo kuntalaisten näkökulmasta, miten palvelut toteutetaan ja miten saadaan vastinetta maksetuille verorahoille. Samalla se valvoo sekä laillisuus- että tuloksellisuusnäkökulmasta valtuuston tahdon toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on selkeästi kuntalaisnäkökulma arvioidessaan toimintaa, kun taas tilintarkastajalla on laillisuusnäkökulma.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tarkastuksen järjestäminen kunnassa. Se valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen kaupunginvaltuustolle. Tilintarkastus on laillisuustarkastusta. Laillisuustarkastus puolestaan on vastaavuustarkastusta. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan kuntalain 123 pykälässä. Tarkastuslautakunnan työ on toiminnan arvioinnissa eli tuloksellisuusarvioinnissa. Tavoitteet on asetettu valtuustokauden strategiassa, strategian tavoitteissa ja vuosittain talousarviossa asetettavissa sitovissa tavoitteissa. Näillä pyritään toteuttamaan valtuuston hyväksymää strategiaa. Tarkastuslautakunta käyttää pitkittäistietoja, poikittaistietoja, standardeja sekä tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan valtuuston päätösten ja tavoitteiden toteutumista. Arviointi kohdistuu esimerkiksi toimintoihin, ohjelmiin, projekteihin, ja sen näkökulma voi olla eettinen, taloudellinen, oikeudenmukaisuus ja niin edelleen. Tarkastuslautakunnan arvottaminen tulee esiin arviointikriteereissä ja lisäkysymyksissä. Tavoitteen toteutumisen toteaminen olisi yksinään vastaavuustarkastusta, mutta lisäkysymykset ja selvitykset tekevät siitä arvioimista.

Kokoonpano

Kaupunginvaltuusto on 12.6.2017 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2017–2021. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on toimikautena ollut seuraava:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jääskeläinen Pietari, puheenjohtaja	Lundell Kai-Ari
Atiye Minna, varapuheenjohtaja	Silvennoinen Sveta
Ahokas Siri	Chen Jenni
Eklund Tarja	Letto Pirkko
Eskelinen Jarno	Kiljunen Kimmo
Jääskeläinen Jouko	Vähäkangas Jussi
Kaukola Ulla	Laakso Päivi
Kurki Piia	Raja-Aho Maarit
Leppänen Janne	Åstrand Stefan
Linnainmäki Joel	Kari Antti 27.8.2017 saakka, Aura Anssi 28.8.2017 alkaen
Sillanpää Minttu	Tyystjärvi Kati

Kuvassa toimikauden 2017–2021 tarkastuslautakunta ja valmisteleva henkilöstö vasemmalta oikealle: sihteeri Kati Sohlberg, kaupunkitarkastaja Reima Pietilä, jäsen Joel Linnainmäki, jäsen Jarno Eskelinen, jäsen Ulla Kaukola, varapuheenjohtaja Minna Atiye, jäsen Tarja Eklund, varajäsen Jussi Vähäkangas, jäsen Siri Ahokas, jäsen Jouko Jääskeläinen, jäsen Piia Kurki, jäsen Minttu Sillanpää, kaupunginreviisori, esittelijä Helena Hyvönen, jäsen Janne Leppänen, kaupunkitarkastaja Sari Hännikäinen. Kuvasta puuttuu puheenjohtaja Pietari Jääskeläinen. Kuvaaja Sakari Manninen.

Toiminta

Kaupunginvaltuusto on 8.5.2017 hyväksynyt Vantaan kaupungin hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017 lukien. Hallintosäännön mukaan ulkoinen tarkastus käsittää tarkastuslautakunnan, ulkoisen tarkastuksen tulosalueen ja tilintarkastajan. Ulkoisen tarkastuksen henkilöstöön kuuluvat kaupunginreviisori, kaksi kaupunkitarkastajaa sekä tarkastussihteeri.

Koko konsernin tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2016 tilivuosille 2017–2020 (sisältää lisäksi option vuosille 2021 ja 2022). Kaupunginvaltuusto on 23.1.2017 § 20 valinnut tilintarkastuspalvelujen tuottajaksi BDO Audiator Oy:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja tarkastusvastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Tove Lindström-Koli. Vantaan kaupunki on ostanut tilintarkastusyhteisöltä 170 tilintarkastuspäivää vuodessa. Hallintosäännön mukaan kaupunginreviisori avustaa tilintarkastajaa tarkastuksen suorittamisessa.

Lautakunta on päättänyt merkitä tiedoksi Vantaan kaupungin tilintarkastuksen työohjelman tilivuodelle 2017. Vastuullinen tilintarkastaja on määräajoin osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut työohjelman toteutumisesta sekä tarkastushavainnoista.

Ulkoinen tarkastus on hankkinut Itä-Suomen yliopiston laskentatoimen ja rahoituksen maisteriohjelman opiskelija Orvokki Ihalaisen tutkimuksen. Tutkimus käsittelee julkisorganisaatioiden suorituskyvyn mittaamista. Tiivistelmä tutkimuksesta esitetään tämän arviointikertomuksen kohdassa 7.3.

Vuoden 2017 arviointia varten tarkastuslautakunta on toimintavuonna kokoontunut yhteensä 16 kertaa. Työryhmät eivät ole olleet käytössä toimintavuonna.

Tarkastuslautakunta antaa erillisen toimintakertomuksen sekä laatii toimintasuunnitelman.

Arvioinnin suunnittelu ja toteuttaminen

Valtuustokauden 2017–2021 tarkastuslautakunta hyväksyi arviointisuunnitelman vuodelle 2017 arviointivuoden elokuussa. Tarkastuslautakunnan toimintavuosi oli 1.6.2017–31.5.2018. Tehtävänsä toteuttamiseksi tarkastuslautakunta kuulee eri tulosalueita ja yksikköjä sekä tehtäviä ja teemoja suorittavia virkamiehiä. Tällä pyritään selvittämään yksikön kyseisen vuoden sitovien tavoitteiden toteuttaminen ja, kuinka yksikkö pyrkii toteuttamaan valtuustokauden strategisia päämääriä ja, kuinka se noudattaa arvoja ja visiota. Yleisesti ottaen tarkastuslautakunta perehtyy arviointityössään kaupungin eri toimialojen toimintaan ja palvelutuotantoon hankkimiensa asiakirjojen avulla, kuulemalla vastuuhenkilöitä sekä käymällä tutustumiskäynneillä toimialoilla. Vuotuinen arviointisuunnitelma on osa valtuustokauden arviointisuunnitelmaa. Valiokuntamallilla toimiva tarkastuslautakunta pystyy jo suunnitteluvaiheessa käymään keskustelua valtuuston ja eri ryhmiensä kanssa ja turvaamaan siten vuoropuhelun valtuuston ja lautakunnan välillä.

Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointityö korostaa valtuuston asemaa strategisena johtajana ja poliittisten tavoitteiden asettajana. Arviointinäkökulma on lähtenyt strategisista päämääristä ja tavoitteista edeten sitoviin tavoitteisiin, joiden saavuttamista verrataan toimialojen, tulosalueiden ja -yksiköiden esittämiin tulosraportteihin. Arvioinnin kohteena ovat olleet keinot, joilla tavoitteisiin pyritään sekä se, onko eteneminen strategian mukaista. Arviointia suoritetaan tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuus näkökulmista, eli arvioiden sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin suunnittelu asettaa vaatimuksia tietohuollolle ja tietojen keräämisen suunnittelulle. Arvioinnissa käytetään tietoa, joka on peräisin kaupungin toimialojen toiminnasta ja raportoinnista, kaupungin oman tilasto- ja tutkimusyksikön tuotannosta, yleisestä tilastoinnista sekä eri tutkimuksista ja arvioinneista. Tietolähteitä ovat myös Kuntaliitto ja sen tuottamat kuntatalous- ja kustannustiedot. Eri ministeriöt ja eri tutkimuslaitokset sekä tutkijat ovat hyviä tietolähteitä. Tietoa käytetään vertailutarkoituksessa. Rajoittava tekijä on tilastojen ja tutkimusten valmistuminen. Arviointikertomus annetaan vuosittain keväällä, jolloin tieto edelliseltä vuodelta on vielä rajoittunutta.

Vantaan kaupunkitasoisen strategian päämäärät ja tavoitteet ovat suurelta osaltaan poikkihallinnollisia, mikä asettaa haasteita arviointityölle. Valtuustokaudella käydään lävitse myös tulosalueet osana kaupunkitasoista strategiaa ja sen jalkauttamista. Tällöin suoritetaan myös yksittäisten toimintojen arviointia. Näistä esitetään yhteenvedot toiminnan näkökulmaa koskevassa osiossa. Arviointi on osa toiminnan ohjausta ja kehittämistä. Vantaalla arviointituloksia hyödynnetään osana taloussuunnittelu- ja strategiaprosessia. Tarkastuslautakunta on strategisen ohjauksen, demokratian sekä tilivelvollisuuden toteutumisen väline.

Kunkin aiheen arviot tarkastuslautakunta esittää pääasiassa tekstiä havainnollistaakseen johtopäätösten ja suositusten muodossa, vaikka kyseessä on normaali arviointitoiminnan perusteella annettu toteamus. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma on toteutunut suunnittelukaudella. Samoin on toteutunut tilintarkastajan työohjelma vuodelta 2017 annettavaa tilintarkastuskertomusta varten.

Tiedotus

Vantaan kaupungin nettisivuilla osoitteessa www.vantaa.fi/arviointikertomus esitellään kaupungin tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus ja sen vuosittaiset arviointikertomukset toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan sivuille päästään myös osoitteessa http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/ulkoinen_tarkastus. Tarkastuslautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on asetettu verkkoon kaupunkilaisten luettavaksi osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/, johon on linkit myös edellä mainituilla sivuilla. Luottamushenkilöille tarkoitettua tietoa löytyy lisäksi osoitteesta http://extranet.vantaa.fi. Tarkastuslautakunta raportoi ja tiedottaa tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti kaupunginvaltuustolle. Tiedotuksessa noudatetaan soveltuvin osin kaupunginhallituksen hyväksymiä yleisiä ohjeita kaupungin tiedottamisen periaatteista. Vuoden 2017 arviointikertomuksen johdosta laaditaan muiden suurten kaupunkien tapaan lehdistötiedote.

11 SIDONNAISUUSILMOITUKSET VANTAALLA

Kuntalain 84 § mukaan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Vantaan kaupungissa kuntalain 84 §:n tarkoittama ilmoitusvelvollisuus koskee kunnan keskeisiä luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita. Näiden lisäksi myös sellaiset luottamustoimet, joissa toiminnan avoimuudella on keskeinen merkitys, ovat ilmoitusvelvollisuuden piirissä. Ilmoitusvelvollisia luottamushenkilöitä ovat kunnanhallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, lautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat. Lisäksi ilmoitusvelvollisuus koskee maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä. Velvollisuus koskee myös toimielimen varajäseniä. Velvollisuutta ei sovelleta luottamushenkilöiden läheisiin, esimerkiksi perheenjäseniin. Kuntalain 30 §:n kohdan 5 mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan, valiokunnan ja johtokunnan jaostoihin sovelletaan, mitä asianomaisesta toimielimestä säädetään. Siten velvollisuus sidonnaisuusilmoituksen tekemiseen koskee myös kaupunginhallituksen jaostoa ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jaostoa sekä muiden lautakuntien jaostojen puheenjohtajia ja esittelijöitä. Viranhaltijoiden ilmoitusvelvollisuuden piirissä ovat kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen ja lautakuntien esittelijät.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoituksia 25.10.2017 ja 18.12.2017 pitämissään kokouksissa sekä antanut ilmoitukset tiedoksi kaupunginvaltuustolle 22.1.2018. Kaikki ilmoitusvelvolliset olivat tuolloin tehneet sidonnaisuusilmoituksensa.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan luottamustoimen tai tehtävän päättyessä henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä ja tietoverkosta. Kuntalain 84 §:n mukainen rekisteri käsittää Vantaalla yli 140 henkilöä.

Vantaa on julkaissut myös vapaaehtoiset sidonnaisuusilmoitukset eli ilmoitukset, joita tarkastuslautakunta ei valvo. Molemmat ovat luettavissa toimielinten kohdalta osoitteesta www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/päätöksenteko. Viranhaltijoiden ilmoitukset löytyvät omana kohtanaan samasta osoitteesta. Kuntaliiton 2/2018 julkaisema ohjeistus löytyy internetissä osoitteesta http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3437 .

12 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA

Kaupunginvaltuusto merkitsi arviointikertomuksen vuodelta 2016 tiedoksi 8.5.2017 kokouksessaan ja lähetti sen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus kokouksessaan 22.5.2017 lähetti valtuuston päätöksen asianomaisille toimialoille toimenpiteitä varten. Valtuustokauden vaihtumisesta ja kuntavaalien järjestämisen ajankohdasta riippuen kaupunginvaltuusto piti valtuustoseminaarin 17.–18.8.2017.

Kaupunginhallitus hyväksyi 23.10.2017 kokouksessaan selvityksen vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä ja esitti sen kaupunginhallituksen selvityksenä tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto merkitsi kaupunginhallituksen selvityksen tiedoksi 13.11.2017 kokouksessaan. Arviointikertomuksen havainnoilla voi olla paitsi välitöntä vaikutusta ja konkreettista hyötyä, myös välillisiä vaikutuksia. Kunnan toiminnan luonteesta ja tarkoituksesta johtuen havainnot voivat vaikuttaa pitkällä aikavälillä. Arviointiprosessi nähdään usein oppimisen välineenä. Se kehittää argumentointia ja lisää vuorovaikutteisuutta organisaation ja päätöksentekoelinten välillä.

Vastaukset vuoden 2016 arviointikertomuksen johdosta

Vuoden 2016 arviointikertomuksen käsittelyaikataulun avulla on varmistettu, että tarkastuslautakunnan näkemykset ovat voineet vaikuttaa vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018–2021 taloussuunnitelman laadintaan. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen hyväksymät ja lautakuntien ja toimialojen antamat vastaukset arviointikertomukseen ovat asialliset. Toimialat ovat suunnanneet kehittämistyötään arviointikertomuksen suositusten suuntaan. Vastaukset olivat selkeitä. Vastauksissa toimialat ja lautakunnat ovat antaneet valtuustolle ja muille luottamushenkilöille sekä kuntalaisille tietoa toiminnastaan. Vastaukset löytyvät toimielinten ja koottuina kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta. Vastausmenettelyllä edistetään siten toiminnan, talouden ja kehittämistoimenpiteiden läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutusta.

Taloussuunnittelu

Valtuustokauden strategiasta 2013–2017 tehdään loppuarviointi vuoden 2017 toteuman mukaan ja se viedään valtuuston käsittelyyn keväällä 2018.

Keväällä 2017 edellisen valtuuston arviointiseminaarissa keskusteltiin valtuustokauden strategian toteutumisesta kokonaisuutena ja käytiin valtuustokauden strategian lähetekeskustelu asioista, jotka tulisi ottaa huomioon uudessa strategiassa. Työllisyystilanteen parantaminen oli yksi näistä. Valtuuston seminaarin strategiatyöskentelyssä elokuussa 2017 työllisyystilanteen parantaminen nähtiin edelleen tärkeänä kokonaisuutena ja siitä valmistellaan tavoitetta valtuustokauden strategiaan 2018–2021.
Yhteistyötä taloussuunnittelun ja toimialojen strategiavalmistelijoiden kesken on lisätty keskittyen esimerkiksi selkeiden tavoitteiden ja mittarien asettamiseen. Tätä yhteistyötä kehitetään edelleen.

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelussa kiinnitetään huomiota tavoitteiston ja mittariston selkeyteen. Strategian ja toimialojen taloustavoitteiden toteuttamisen tueksi valmisteltiin kehittämiskärjet. Kaupunginjohtajan toimialan yhtenä kehittämiskärkenä on talousohjauksen ja raportoinnin kehittäminen, jonka osana on strategian toimeenpanon ja viestinnän kehittäminen.

Tiedolla johtamisen hankkeen ja Kompassi-järjestelmän puitteissa on tarkoitus ottaa käyttöön strategiatyöväline, joka mahdollistaa tavoitehierarkian ja tavoiteyhteyksien tarkastelun organisaatiotasojen välillä helpommin. Strategiatyövälineen toiminnallisena vaatimuksena on mahdollisuus porautua tavoitehierarkiassa alas- ja ylöspäin seuraten tavoitteen jalkautumista (kaupunki-, toimiala- ja tulosaluetaso jne.). Tämä helpottaa myös strategian eri osien ja tasojen hahmottamista kokonaisuutena: valtuustokauden strategian tavoitteet, sitovat tavoitteet, toimialojen ja tulosalueiden tuloskorttien tavoitteet jne.

Ennakoiva vaikutusten arviointi toimialoilla

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vaikutusten ennakkoarviointia on tehty pitkään. Yhtenäinen ohjeistus ja rakenne otettiin käyttöön keväällä 2012. Ennakkoarviointimenettelyä käynnistettiin sukupuolivaikutusten arviointia pilotoimalla, ja myöhemmin toimintatapaa laajennettiin uuden terveydenhuoltolain mukaisesti laajemmin väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvien päätösten ja ratkaisujen vaikutusten arviointiin. Ennakkoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietylle ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Vaikka ennakkoarviointeja on tehty pitkään, menetelmän juurtuminen automaattiseksi osaksi valmistelua tulee vahvistaa entisestään. Arviointimenettely on hyödyllinen menetelmä oman työn tukena erilaisten vaihtoehtojen vertailussa silloinkin, kun asia ei edellytä lautakunnan päätöstä. Mahdollisuuksia osallistaa kuntalaisia nykyistä enemmän arviointimenettelyyn pyritään toimialalla edistämään.

Sovittelutoiminta

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa, että sovittelutoiminta alkoi Vantaalla ensimmäisenä Suomessa jo vuonna 1983 kokeiluna, ja sovittelu käynnistyi Vantaalla projektina v. 1983 ja kunnan vapaaehtoisesti järjestämänä palveluna vuonna 1986. Lakisääteiseksi valtakunnalliseksi toiminnaksi sovittelutoiminta tuli v. 2006. Riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Valtiolta saatava korvaus kattaa toiminnan kulut. Vantaan sovittelutoimisto tuottaa valtakunnan edullisimmat sovittelupalvelut (valtakunnallinen keskihinta 534 €, Vantaan sovittelutoimiston hinta 310 €, viite: tilastoraportti 2016 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134653/Tr15_2017.pdf?sequence=4).

Sovittelupalvelu on merkittävä mahdollisuus kaikenikäisille. Riita-asian sovittelualoitteen voi tehdä kuka tahansa kuntalainen. Sovittelusta asiakas voi saada ohjausta jatko- ja tukipalveluihin. Myös Vantaan kaupungille sovittelupalvelu on mahdollisuus saada korvauksia siihen kohdistuneista vahingonteoista. Sovittelupalvelulla on myös vaikutusta yleisen sovinnollisuuden edistämisessä.

Maakunta- ja sote-uudistuksessa lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta perustuvan sovittelutoiminnan hallinnollinen asema tulee valmistella suunnitelmallisesti siten, että Vantaalla käynnistetty laadukas toiminta jatkuu häiriöttä.

Perusterveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastauksessa kerrotaan, että lääkärien ja hoitajien vastaanotoille on käytössä yhtenevät hoidon tarpeen arvion ohjeet kirjauskäytäntöineen. Niiden mukaisesti annetaan kiireettömät ja kiireelliset ajat koko kaupungissa. Alueellisia eroja ei ole kokonaan voitu välttää, koska varsinkin isoimmilla terveysasemilla potilaspaine on suurempi. Esimerkiksi Tikkurilan alueella voidaan heti vastata vain noin puoleen tulevista puheluista, vaikka lähes koko henkilöstöresurssi on aamupäivisin sidottu tähän. Yhteydenottotapoja onkin monipuolistettu. Esimerkiksi on madallettu kynnystä suoraan kotoa tapahtuvaan ajan varaamiseen. Uutena palveluna on otettu käyttöön kiirevastaanottojen ruuhkamittarit. Vantaan kaupungin nettisivuilta voi käydä katsomassa, mikä terveysasema on vähiten ruuhkautunut ja hakeutua sinne. Palvelu on nimeltään vapaat päiväpoliklinikat ja tällä harjoitellaan valinnanvapautta Vantaalla. Lisäksi kaikilla terveysasemilla jaetaan terveyspalvelujen palveluseteleitä tasapuolisesti.
Vastaanottoaikoja jätetään paljon käyttämättä terveyspalveluissa. Suun terveydenhuolto mukaan lukien aiheutuu tästä vuosittain noin 1,3 miljoonan tappio Vantaalle. Terveysaseman aikojen peruminen on tehty mutkattomaksi. Jos aika on varattu sähköisesti, sen voi itse peruuttaa tai muuttaa vastaanottoajan sähköisesti viimeistään 24 tuntia ennen vastaanottoaikaa. Tekstiviestillä ajan voi perua ympäri vuokauden – kuitenkin viimeistään vastaanottopäivänä klo 8.00 mennessä. Puhelimitse peruminen tapahtuu arkisin klo 8–16, p. 09 839 10023. Tällöin aika on peruttava viimeistään vastaanottoaikaa edeltävänä päivänä klo 16.00 mennessä. Kaikki ohjeet löytyvät kätevästi internetistä.

Konserniyhtiöiden valvonta

Kuntalain 13 luvun 113 §:n mukaan ”*Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.”* Kuntalain 13 luvun 114 §:n mukaan ”*Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.*”

Vantaan kaupunginhallitus käsitteli tilinpäätöksen kokouksessaan 20.3.2017, tarkastuslautakunta 27.4.2017 ja kaupunginvaltuusto 8.5.2017. Talouspalvelukeskukselle on delegoitu tilinpäätöksen valmisteluvastuu kaupunginhallituksen kokoukseen. Tällöin kaikkien tytäryhtiöiden tilinpäätöksien tarkastus ei vielä ollut valmistunut. Talouspalvelukeskus on valvonut, että tytäryhtiöiden tilinpäätökset on palautettu allekirjoitettuina sekä tilinpäätösmerkinnöin varustettuina. Muutamalta yhtiöltä tilintarkastuskertomus tilikauden 2016 osalta tosin saatiin vasta kesäkuun 2017 alkupuolella.

Johtopäätökset konserniyhteisöjen valvonnan osalta:

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2017 tilinpäätöksen yhteydessä ei enää pitäisi tapahtua yllä kuvattua aiempina vuosina usein esiintynyttä tilannetta konserniyhtiöiden ja koko konsernin tilinpäätöksen osalta. Sen sijaan viivästystä voi aiheuttaa yhtiön toimenpiteet, joihin tilintarkastaja ei voi vaikuttaa.

Tarkastuslautakunta on kilpailuttanut koko konsernin tilintarkastuksen vuosille 2017-2020 sekä asettanut option yhdelle tai kahdelle vuodelle. Kaupunginvaltuusto on valinnut emon tilintarkastusyhteisön. Konserniyhteisöille on annettu tiedoksi emon tilintarkastusyhteisö ja kilpailutuksen tulos. Konserniyhteisön odotetaan ottavan kaupunginvaltuuston tahdon huomioon valitessaan tilintarkastajaa mainituille vuosille. Tämän johdosta valittu tilintarkastusyhteisö suorittaa myös yhtiöiden tilintarkastukset määräaikaan mennessä.

13 ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla 2. toukokuuta 2018

Tarkastuslautakunta

Kai-Ari Lundell
Pietari Jääskeläisen sijaisena
varajäsen

Minna Atiye
varapuheenjohtaja

Siri Ahokas

Tarja Eklund

Jarno Eskelinen

Jouko Jääskeläinen

Ulla Kaukola

Piia Kurki

Janne Leppänen

Joel Linnainmäki

Minttu Sillanpää

LYHENTEET

AHVO	Aikuisväestön hyvinvointisuunnitelma
ARA	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
AVI	Aluehallintovirasto
CAF	Common Assessment Framework
DISC-analyysi	Dominance, Influence, Steadiness, Conscientiousness (henkilö- ja johtamisanalyysi)
HSL	Helsingin seudun liikenne
HSY	Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
HT	Tilintarkastajan perustutkinto
HUS	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
HYVIS	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
ICT	Tieto- ja viestintäteknologia
JHT ja JHTT	Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastaja
KARVI	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
MAL-sopimus	Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH	Opetushallitus
SOVA	Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi
TE-toimisto	Työ- ja elinkeinotoimisto
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
TYP	Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
VALVIRA	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
WAMPO	Vammaispoliittinen ohjelma
YVA	Ympäristövaikutusten arviointi

Kannen kuva	Koivukylän vanhustenkeskus. Pertti Raami.
Yhteystiedot	Vantaan kaupungin ulkoinen tarkastus kaupunginreviisori, JHTT Helena Hyvönen Puhelin 040 532 2115

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

4 § **Vantaan kaupungin vuoden 2017 tilinpäätös**

VD/9298/02.04.03.03/2017
RV/MR/ML/MS/AV

Vuoden 2017 tilikauden tulos oli 40,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos heikkeni 24,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämä oli 41,7 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 252,0 miljoonaa ja valmistus omaan käyttöön 78,3 miljoonaa euroa vuonna 2017. Toimintakulut olivat 1 339,0 miljoonaa euroa, eli alenivat edelliseen vuoteen nähden 30,3 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 481,6 ja palveluostot 667,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut alenivat 9,6 miljoonaa (-2,0 %:a) ja palveluostot kasvoivat 12,3 miljoonaa euroa (+2,5 %:a) edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun toimintatuottoihin lisätään valmistus omaan käyttöön ja vähennetään toimintakulut, saadaan toimintakate, joka oli - 1 008,7 miljoonaa euroa vuonna 2017. Toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen nähden 18,7 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2017 yhteensä 977,0 miljoonaa ja valtionosuuksia 168,9 miljoonaa euroa. Vuoteen 2016 verrattuna verotulot kasvoivat 23,2 ja valtionosuudet alenivat 20,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate vuonna 2017 oli 164,0 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 133-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna riittävä.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2017 yhteensä 123,6 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 2,5 miljoonaa ja arvonalentumiset 4,9 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden.

Investointimenot vuonna 2017 olivat 111,3 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli 101,0 ja lyhytaikaisten lainojen lisäys 10,9 miljoonaa, joten lainakannan nettovähennykseksi muodostui 90,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 vastaavasti lainakanta aleni 42,6 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusosuus vuonna 2017 parani 148,2 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 123,0 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 201,6 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa (57 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 938,5 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 166,3 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 121,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 omavaraisuusaste oli 45,1 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta pieneni edellisestä vuodesta 487 euroa, eli 4 517 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2017 ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,2 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,6 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 1,0 miljoonaa euroa, Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 0,05 ja Vahinkorahaston alijäämä 1,3 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 70 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2017 oli 112,5 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 81,2 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta pieneni 68,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta ollen 1 971 miljoonaa vuoden 2017 lopussa. Asukaskohtainen lainakanta aleni 8 837 euroon, kun se vuonna 2016 oli 9 298 euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste oli vuoden 2017 lopussa 111 prosenttia, eli vuoden 2017 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 talousarvion vuodelle 2017 ja taloussuunnitelman vuosille 2017–2020. Vuoden 2017 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -54,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja -53,7 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 119,7 milj. euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2017 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2017 aikana. Talousarviomuutoksista suurin oli kiinteän omaisuuden ostojen määrärahan korottaminen 20,3 milj. eurolla. Tästä 12,4 milj. euron taustalla oli sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi, mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirjaukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -67,6 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätös päätyy 40,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 41,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 108 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 11,3 milj. euroa parempi kuin syksyllä vuoden 2017 toisen osavuosikatsauksen raportoinnissa esitetyt kaupunkitason tulosennusteet.

Vuoden 2017 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 387,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 409,6 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 22,5 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 106-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne laskivat 11,6 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja. Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden toimintatuottojen laskuun vaikutti perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelan tehtäväksi (noin 25 milj. euroa). Lisäksi laskuun vaikutti vuoden 2016 poikkeuksellisten suurten laskennallisten toimintatuloerien poistuminen (noin 20 milj. euroa).

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 477,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 418,3 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 58,8 milj. eurolla ja ne toteutuivat 96-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla HSL:n kunta-osuuden toteutuessa budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimintakulut sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut (ilman VOK) laskivat 2,0 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Laskuun vaikutti eniten kilpailukykysopimuksen mukaiset työnantajamaksujen alentaminen ja lomarahojen leikkaus (noin 16 milj. euroa) sekä perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelaan (noin 50 milj. euroa).

Vuoden 2017 verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 103 prosenttia, yhteisöveron toteuma 121 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 101 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 100 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 103-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 0,2 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2017 yhteensä 26,8 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 25,7 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin noin 960 milj. euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 2,5 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2017 123,6 milj. euroa, joka oli 9 prosenttia ja 9,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Arvonalentumisia, joita ei ollut huomioitu talousarviossa, on kirjattu 14 milj. euroa vuodelle 2017. Suurimmat arvonalennukset kohdistuivat Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkylän koulun purkamisten takia kirjattuihin ylimääräisiin arvonalentumisiin, joita on noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi ylityksen taustalla on vuonna 2017 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 3 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2017 tilinpäätöksessä muodostui 164,0 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 40,4 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 41,7 milj. euroa.

Vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,8 milj. euroa, menot 119,7 milj. euroa ja investointiosan netto 115,9 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana valtuusto päätti korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 20,3 milj. euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen, lisätä julkisen käyttöomaisuuden kunnallisteknisten töiden investointimenoja 3 milj. euroa ja Kehäradan hankeryhmän investointimenoja 0,2 milj. euroa sekä lisätä irtaimen omaisuuden investointimenoja 0,7 milj. euroa ja osakkeiden hankinnan investointimenoja 0,4 milj. euroa. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 111,3 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttöomaisuuden osalta 2,3 milj. euroa. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 16,9 milj. euroa erityisesti uudisrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat)

investointimäärärahat alittuivat 3,7 milj. euroa, kiinteän omaisuuden osalta 6,1 milj. euroa ja irtaimen omaisuuden osalta 1,9 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 8,6 milj. euroa, noin 4,8 milj. euroa yli talousarvion. Vuoden 2017 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 102,6 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 37,9 milj. eurolla.

Valtio on maksanut Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2017 valtio lyhensi lainan loppuerän 19,2 milj. euroa, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2017 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 33,9 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen sekä investointikulujen toteuduttua vuonna 2017 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin lainamäärä vähentyi vuoden 2017 aikana 101 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 959 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Vuoden 2017 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2017 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 19 toteutui täysin, 6 osittain, kaksi ei lainkaan ja yhden tavoitteen osalta toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.

Toimintamenot alittivat vuoden 2017 talousarviossa budjetoidut toimintamenot. Vuonna 2017 kaupungin käyttötalousmenot laskivat vuoteen 2016 nähden johtuen muun muassa kiky-sopimuksen henkilöstömenosäästöistä sekä toimeentulotuen perusosan siirtymisestä Kelalle. Vuonna 2017 Vantaan kaupungin bruttoinvestointimenot olivat 111 miljoonaa euroa. Liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien bruttoinvestointimenot olivat 114,7 miljoonaa euroa. Investointimenot alittivat talousarviossa varatut investointimäärärahat.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2017 43 miljoonaa euroa.

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Keskusta-alueille kaavoista on sijoittunut vuonna 2017 37 prosenttia (asunto k-m2). Osa keskusta-alueille sijoittuvista kaavoista on siirtynyt myöhempään ajankohtaan.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2017 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 3290 (v. 2016: 2972), joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 890:llä. Asunnot jakautuivat seuraavasti: 2756 asuinkerrostaloissa, 164 rivi- ja ketjutaloissa sekä 370 pientaloissa.

Kaupungin työllisyystilanne on kehittynyt suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla. Työttömyysaste joulukuussa 2017 Vantaalla oli 10,1 prosenttia (-2,5 prosenttiyksikköä verrattuna v. 2015 lopun tilanteeseen), Espoossa 8,6 prosenttia (-2,3 prosenttiyksikköä) ja Helsingissä 10,5 prosenttia (-2,2 prosenttiyksikköä).

Perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä 98 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2017 lopussa 93 prosenttia (v. 2016: 92,7 %).

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52, mutta vuoden 2016 lopun tilanteeseen nähden (4,55 %) sairauspoissaolot olivat hiukan vähentyneet. Välittämisen keskustelujen kattavuus vuonna 2017oli 88 prosenttia. Tuunatun työn päiviä oli vuonna 2017 kaikkiaan 4581 (2,7 % sairauspoissaoloista), 955 päivää enemmän edellisvuoteen verrattaessa.

Kaupunginhallitus 26.3.2018 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
    a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355,05 euroa ja tilikauden ylijäämä 1 559 390,91 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    b) Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 30 651,80 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 20 916,44. Tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    c) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa puretaan 125 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 177 874,22 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 644 750,57 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
    e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 998 636,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
    f) Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 52 991,85 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
    g) Vahinkorahaston alijäämä 1 254 888,71 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
    h) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 40 407 226,06 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä
2. todeta, että koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelukeskus tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Käsittely:
Merkittiin, että talouspalvelukeskuksen johtaja Minna Sevón oli paikalla kokouksessa asian käsittelyn ajan mahdollisia kysymyksiä varten.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Vastuunalainen tilintarkastaja JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela BDO Audiator Oy:stä on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuotta 2017 koskevista tilintarkastuksista sekä luovuttanut kyseessä olevaa vuotta koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunta 2.5.2018 § 3

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomus vuodelta 2017,
b) saattaa tilintarkastuskertomus kaupunginvaltuustolle tiedoksi,
c) esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2017 tilinpäätös hyväksytään ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2017.

Käsittely:
Merkittiin, että esteellisyyden vuoksi käsittelyyn ja päätöksentekoon ei ole osallistunut seuraava jäsen: Jääskeläinen Pietari kaupunginhallituksen ja yleisjaoston jäsen valtuustokaudella 2013–2017 eli 31.5.2017 asti.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 4

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään, että
a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355,05 euroa ja tilikauden ylijäämä 1 559 390,91 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
b) Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 30 651,80 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 20 916,44. Tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
c) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa puretaan 125 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 177 874,22 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 644 750,57 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 998 636,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f) Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 52 991,85 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g) Vahinkorahaston alijäämä 1 254 888,71 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
h) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 40 407 226,06 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään,

i) merkitä tilintarkastuskertomus vuodelta 2017 tiedoksi,
j) hyväksyä vuoden 2017 tilinpäätös, ja
k) myöntää tilivelvollisille vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2017.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2017
- Tilintarkastuskertomus vuodelta 2017

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, puh. 09 839 11, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2017

VANTAAN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2017

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018

Kansi: Viestintä
Kannen kuva: Vantaan aineistopankki, Kehä III

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2017

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 2
1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys 7
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 10
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 21
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 22
1.1.7 Ympäristötekijät 27
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 28
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 30
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 30
1.3.2 Toiminnan rahoitus 32
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 34
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 38
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 40
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 40
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 41
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 41
1.6.4 Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste 42
1.6.5 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen 67
1.6.6 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 74
1.6.7 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 74
1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 78
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT 82
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 83

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 84

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 84
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 96
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 96
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2017 173
2.2.3 Investointien toteutuminen 176
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 185
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 186

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 187

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 187
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 188
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 189
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 191
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 192
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 193

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 195

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 195
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 195
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 196
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 198
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 203
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 203

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot ... 209
4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 214
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 219
4.6 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 226

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET ... 230

5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 230
5.1.1 Toimintakertomus ... 230
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 233
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 234
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 237
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 242
5.2 VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 243
5.2.1 Toimintakertomus ... 243
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 247
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 248
5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 251
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 255
5.3 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 256
5.3.1 Toimintakertomus ... 256
5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 262
5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 263
5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 266
5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 269
5.4 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN ... 270
5.5 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET ... 272
5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 272
5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 273
5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat ... 275
5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat ... 276

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET ... 277

6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ ... 277
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA ... 278
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT ... 280

7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ ... 282

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Vantaan kaupungille voimakkaan kasvun sävyttämä: kaupungin väkiluku kasvoi reilulla 3 600 hengellä ja uusia asuntoja valmistui lähes 3 300. Vuoden 2017 aikana myönnettiin rakennuslupa noin 5 000 asunnon rakentamiseen ja saman verran asuntoja aloitettiin rakentamaan. Pääkaupunkiseudun voimakkaan kasvun haasteisiin vastaaminen on keskiössä Vantaan kaupungin uuden yleiskaavan laadinnassa. Uuden yleiskaavan valmistelu käynnistettiin vuoden 2017 aikana ja yleiskaava on määrä tuoda päätöksentekoon valtuustokauden loppuun mennessä.

Uuden kuntalain mukaisesti valtuustokausi vaihtui keskellä vuotta 2017 ja uusi kaupunginvaltuusto aloitti työnsä 1.6.2017. Uusi kaupunginvaltuusto pääsi heti kautensa alkajaisiksi tarttumaan kaupungin valtuustokauden strategian sekä vuoden 2018 talousarvion valmisteluun. Hyvin osallistavan valmisteluprosessin päätteeksi kaupunginvaltuusto päätti valtuustokauden strategiasta vuosille 2018–2021 kokouksessaan 11.12.2017. Vantaan uusi valtuustokauden strategia sisältää myös valtuustokauden keskeiset talouslinjaukset.

Työnsä loppukeväästä 2017 päättäneen valtuuston talouden tasapainottamistyössä asettama keskeinen tavoite oli saada velkaantumiskehitys hallintaan valtuustokauden loppuun mennessä. Tavoitteellisen talouden tasapainottamistyön myötä tähän myös päästiin: vuonna 2016 kaupungin lainakanta kääntyi laskuun, ja vuonna 2017 kaupungin pitkäaikaista lainakantaa saatiin laskettua edelleen 101 miljoonalla. Vuoden 2017 lopussa kaupungilla oli pitkäaikaisia lainoja 959 milj. euroa.

Vuonna 2017 kaupungin toimintamenot laskivat 2,0 prosentilla edellisvuoteen verrattuna, toimintakate kasvoi puolestaan 1,9 prosentilla vuoden 2016 poikkeuksellisten suurten toimintatuloerien poistuttua. Kaupungin verotulot kasvoivat vuonna 2017 yhteensä 2,4 prosentilla edellisvuodesta; kilpailukykysopimuksesta johtuen kunnallisverotulojen kasvu jäi alhaiselle tasolle. Koko verorahoitus sen sijaan kasvoi ainoastaan 0,2 prosentilla vuodesta 2016, kun valtionosuuksien määrä laski olennaisesti muun muassa kilpailukykysopimuksen valtionosuusleikkausten ja toimeentulotuen Kelalle siirtymisen vaikutuksesta.

Vantaan kaupungin vuoden 2017 tilinpäätös osoittaa 40,4 milj. euron tilikauden tulosta. Tilinpäätöksen 164,0 milj. euron vuosikate riitti kattamaan kaupungin investoinnit täysimääräisesti. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen bruttoinvestoinnit jäivät lopulta 111,3 milj. euroon toimitilainvestointimenojen toteuduttua talousarviossa ennakoitua alemmalla tasolla. Hyvän tilinpäätöksen ansiosta Vantaan asema suurten kaupunkien talousvertailuissa kehittyi myönteisesti.

Vantaan kannalta suurta epävarmuutta liittyy valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen pidemmän aikavälin talousvaikutuksiin. Uudistuksen lakiesitysten mukaan kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymit tulevat puolittumaan samalla, kun kaupungin lainakanta jää ennalleen. Näin ollen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus tulee kaksinkertaistumaan ja korkoriskin merkitys kasvaa. Huomionarvoista on myös valtionosuuksien roolin olennainen kasvu veropohjaltaan vahvan kaupungin rahoituksessa. Myös suurten kaupunkien riippuvuus valtion päätöksenteosta tulee kasvamaan.

Kaupungin voimakkaan kasvun ja epävarmuuden keskellä on erityisen tärkeää hallita kaupungin talouden riskejä myös tulevaisuudessa.

Kari Nenonen, Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Suomen sosialidemokraattinen puolue

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Abdi Faysal	Abdi Faysal
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna	Ayub Saba
Eklund Tarja	Bruun Susanna
Hako Jukka	Eklund Tarja
Kassila Christina	Eskelinen Jarno
Kaukola Ulla	Ibrahim Aadan
Kiljunen Kimmo	Kaukola Ulla
Kähärä Sirkka-Liisa	Kiljunen Kimmo
Laakso Päivi	Kähärä Sirkka-Liisa
Letto Pirkko	Laakso Päivi
Mölsä Jukka	Letto Pirkko
Niemi-Saari Mari	Lindblad-Palo Salla
Päivinen Tiina-Maaria	Mölsä Jukka
Rannikko Ulla	Räsänen Minna
Sainio Jari	Sodhi Ranbir
Sodhi Ranbir	Tahvanainen Säde

Kansallinen kokoomus

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kaira Lauri	Ahokas Siri
Karén Timo	Chen Jenni
Koivuniemi Petri	Edelmann Jan
Kortesalmi Mia	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Kanerva Sami
Leppänen Janne	Kasonen Mika
Multala Sari	Kurki Piia
Mäkinen Tapani	Lehmuskallio Paula
Norres Lasse	Leppänen Janne
Orlando Carita	Multala Sari
Orpana Anitta	Norres, Lasse
Porthén Jari	Orlando Carita
Puha Seija	Orpana Anitta
Rokkanen Sakari	Raja-Aho Maarit
Tenhunen Juha	Rokkanen Sakari
Virta Raija	Weckman Markku
Weckman Markku	

Vihreä liitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Aura Anssi-Pekka	Atiye Minna
Huhta Jaana	Aura Anssi
Juurikkala Timo	Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa	Kari Antti
Laakso Sari	Kostilainen Anniina
Norrena Vaula	Linnainmäki Joel
Rosbäck Heidi	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	Pajunen Emmi
	Rautavaara-Hämäläinen Maija
	Rämö Eve
	Silvennoinen Sveta

Perussuomalaiset

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Auvinen Timo	Auvinen Timo (13.11.2017 asti)
Herranen Jouni	Jääskeläinen Pietari (9.8.2017 asti)
Jääskeläinen Pietari	Kärki Niilo
Kyyrö Marja	Lundell Kai-Ari
Kärki Niilo	Malmi Juha (9.8.2017 asti)
Malmi Juha	Mäkilaine Kirsi
Nieminen Johannes	Niikko Mika
Niikko Mika	Vahvelainen Tanja
Sajaniemi Ulla	
Simonen Juha	
Vahtera Pauli	

Vasemmistoliitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Eerola Antero	Eerola Antero
Saramo Jussi	Jääskeläinen Jari
Sillanpää Minttu	Saramo Jussi
Tyystjärvi Kati	Sillanpää Minttu
	Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Ansalehto-Salmi Irja	Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes	Hirvonen Juha
Wallenius Arja	Vähäkangas Jussi

Sininen tulevaisuus

Auvinen Timo (14.11.2017 alkaen)
Jääskeläinen Pietari (10.8.2017 alkaen)
Malmi Juha (10.8.2017alkaen)

Suomen kristillisdemokraatit

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Hurri Maija	Jääskeläinen Jouko
Jääskeläinen Jouko	Tuomela Tiina

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Härmälä Göran	Karlsson Patrik
Karlsson Patrik	Åstrand Stefan

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

	31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Puheenjohtaja	Lindtman Antti (SDP)	Lindtman Antti (SDP)
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)	Mäkinen Tapani (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)	Kauppinen Sirpa (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosialidemokraattinen puolue

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Bruun Susanna	Abdi Faysal
Mäntynen Taisto	Bruun Susanna
Näätsaari Sinikka	Puoskari Pentti
Suvensalmi Jouko	

Kansallinen kokoomus

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kaira Lauri	Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula	Orpana Anitta
Orpana Anitta	Rokkanen Sakari

Perussuomalaiset

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kärki Niilo	Niikko Mika
Niemelä Arja	

Vihreä liitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kokko Hannu	Norrena Vaula
Åstrand Riikka	

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Karlsson Patrik	

Suomen keskusta

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Ryhänen Riitta	Hakulinen Pentti

Vasemmistoliitto

31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Kotila Pirkko	Kotila Pirkko

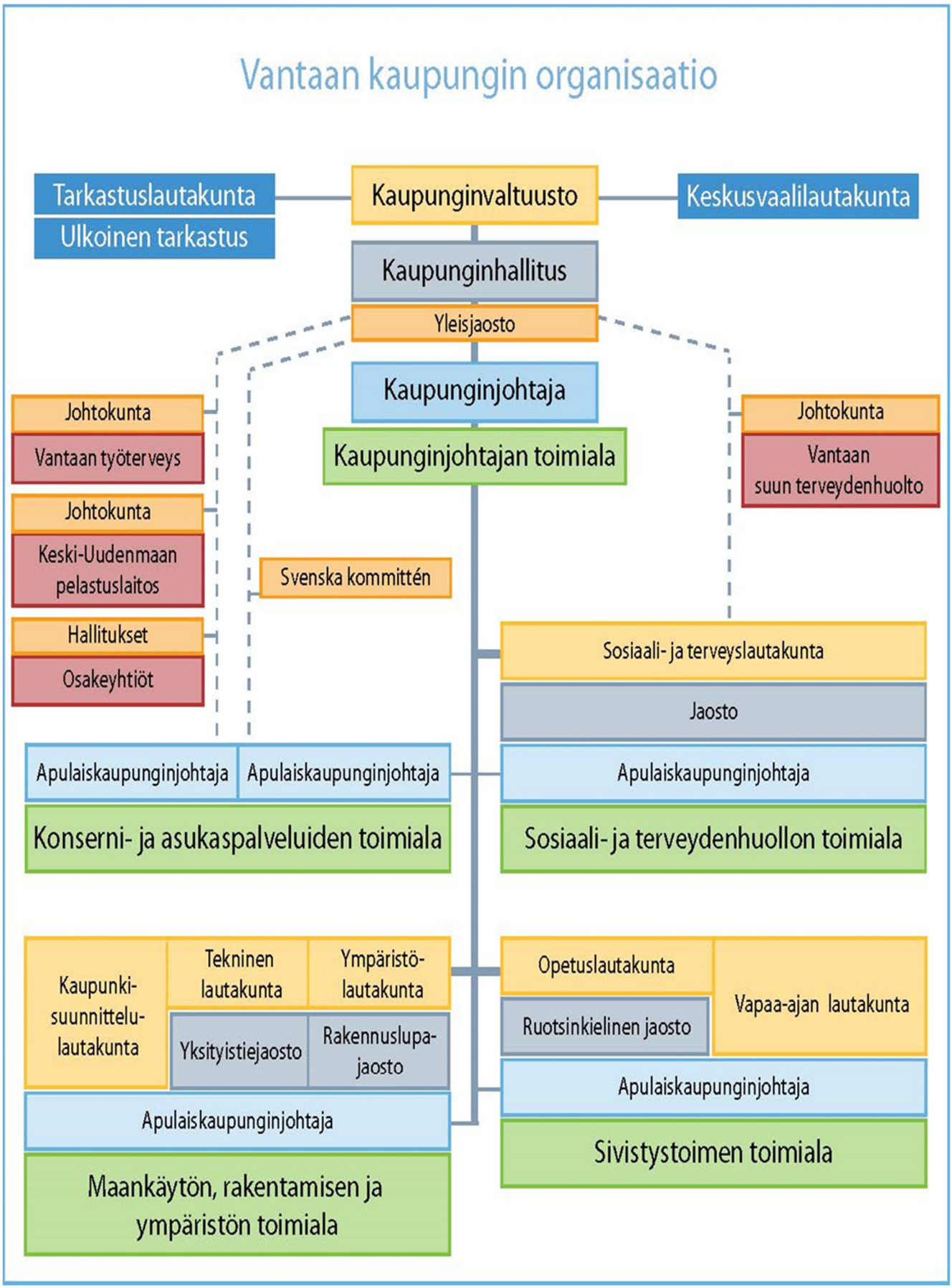
Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

	31.5.2017 asti	1.6.2017 alkaen
Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)	Multala Sari (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)	Tahvanainen Säde (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)	Juurikkala Timo (VIHR)

Esittelijä (31.12.2017)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2017)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen
Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2017

1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2017 kansantalous kasvoi nopeasti. Alkuvuodesta 2017 kansantalouden vuosikasvuksi ennakoitiin 1,3 prosentin tasoa, mutta maailman talouden suotuisan kehityksen tukemana talouskasvu olikin vuonna 2017 huomattavasti ennakoitua voimakkaampaa ylittäen kolmen prosentin tason. Viimeisimpien ennusteiden mukaan talouskasvu jatkuu myös vuosina 2018–2019 vahvana vuosikasvun asettuessa 2-2,5 prosentin tasolle.

Kuluttajien luottamus oman talouden ja kansantalouden kehitykseen oli vahva koko vuoden 2017. Vahvimmillaan luottamus oli pääkaupunkiseudulla, heikoimmillaan Pohjois-Suomessa. Myös yritysten luottamus oli keskeisissä toimialaryhmissä (teollisuus, rakentaminen, palvelut, vähittäiskauppa) koko vuoden pääosin noususuunnassa. Viennin kasvu, niin tavara- kuin palveluvienninkin, nopeutui selvästi vuoden 2017 aikana. Investoinneista erityisesti kone- ja laiteinvestoinnit kasvoivat voimakkaasti. Kasvukeskuksissa rakentaminen oli vilkasta ja jatkuu edelleen vilkkaana myös vuonna 2018, vaikka rakennusinvestointien kasvuvauhti hidastui vuonna 2017 edelliseen vuoteen nähden. Myös T&K-investoinnit kasvoivat selvästi. Työn tuottavuus kasvoi vuonna 2017 edellisiä vuosia nopeammin.

Vuonna 2017 kuluttajahintoja nostivat erityisesti palveluiden ja polttoaineiden kallistuminen. Inflaatiovauhti oli Suomessa vuonna 2017 alle prosentin, mikä oli selvästi euroalueen inflaatiovauhtia alempi. Inflaatiovauhdin odotetaan Suomessa nousevan vuonna 2018, mikä toteutuessaan hidastaa ansiotason nousua. Euroopan keskuspankin odotetaan luopuvan laajennetusta omaisuuserien osto-ohjelmasta asteittain ja myös ohjauskoron odotetaan nousevan mahdollisesti jo vuoden 2018 aikana, mikä näkyy jo nyt pitkien korkojen nousuna.

Nimellinen ansiotaso kasvoi 2017 vain niukasti. Palkkasumma sinällään kasvoi parantuneen työllisyyden myötä huomattavasti enemmän, arviolta yli kaksi prosenttia. Palkkojen nousun ennustetaan kiihtyvän vuonna 2018, mutta kuitenkin kilpailijamaita maltillisemmin. Työllisyyden parantuminen ja palkkatason nousu yhdessä kasvattavat palkkasummaa vuonna 2018 arviolta kolme prosenttia.

Työllisyystilanne parani vuoden 2017 selvästi työttömyysasteen laskiessa 13,2 prosentista 11,5 prosenttiin. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuodesta 2016 selvästi, lähes 20 000 hengellä. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuun 2017 lopulla runsaat 304 000 henkeä, mikä on yli 44 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömyyden alueelliset erot ovat kuitenkin varsin suuria. Työvoiman saatavuudessa on edelleen myös alueellisia ja alakohtaisia ongelmia.

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2017 suuresti alijäämäinen jo yhdeksättä vuotta peräkkäin. Valtionkonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 3,4 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2017 päättyessä oli 105,8 miljardia euroa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2017 lopun tilanteessa noin 47 prosenttia bruttokansantuotteesta, jossa on laskua noin 0,4 prosenttia edellisvuodesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat vain 0,1 prosenttia vuonna 2017. 47 kuntaa nosti ja 14 kuntaa laski tuloveroprosenttiaan vuodelle 2017. Kunnallisverotuoton kasvua hillitsi sekä 400 milj. euroa laskevasti vaikuttaneet veroperustemuutokset että 430 milj. euroa laskevasti vaikuttanut kilpailukykysopimus. Kiinteistöverot kasvoivat 6,3 prosenttia. Yhteisöverotulot kasvoivat 21,5 prosenttia johtuen pääosin yksittäisestä yrityskaupasta. Valtionosuudet laskivat yli 3 prosenttia eli lähes 300 milj. euroa johtuen mm. perustoimeentulotuen siirrosta Kelaan sekä kilpailukykysopimuksen voimaantulosta.

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 1,18 miljardia euroa vuonna 2017. Toimintatuotot vähentyivät 1,2 prosenttia ja toimintakulut 1,0 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli -0,9 prosenttia ja vuosikatteen muutos

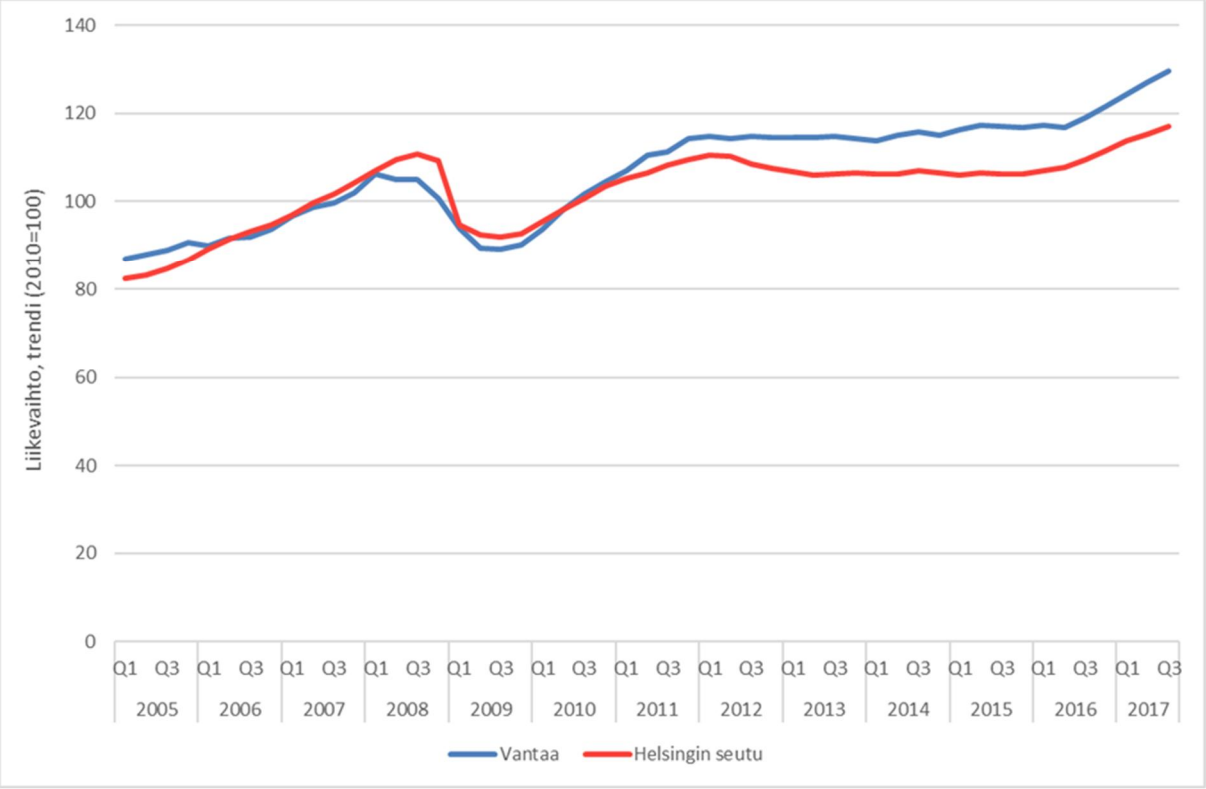
14,8 prosenttia. Perustoimeentulotuen siirto Kelaan alensi toimintatuottoja noin 330 milj. euroa ja toimintakuluja 660 milj. euroa. Kilpailukykysopimuksen mukaiset työnantajamaksujen alenteaminen ja lomarahojen leikkaus supistivat kuntasektorin toimintakuluja noin 350 milj. euroa. Kunnat jatkoivat edelleen myös omia sopeutustoimiaan. Toimintakuluja kasvattivat mm. ikärakenteen tuomat paineet sekä maakuntauudistuksen valmistelu. Ilman perustoimeentulotuen Kela-siirtoa ja kilpailukykysopimusta toimintakulujen kasvu olisi ollut noin 1,5 prosenttia. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 4,47 miljardilla eurolla. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2017 lopussa noin 16 miljardia euroa, laskua edellisestä vuodesta 0,6 prosenttia. Vuonna 2017 60 kunnan tilikauden tulos muodostui negatiiviseksi.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen perusteella Uudenmaan maakunnan väestökasvun arvioidaan vuonna 2017 ylittäneen vuoden 2016 väestönkasvun ja ollen yli 19 300 henkeä. Maakunnan väestönkasvusta yli 90 prosenttia tapahtui Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.

Talouden nousukausi näkyy myös Helsingin seudun yritysten liikevaihdon kehityksessä, joka kääntyi selvään kasvuun jo vuonna 2016 ja tämä kasvu on jatkunut vuonna 2017. Vuoden 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana palkkasumma kasvoi 1,6 prosenttia.

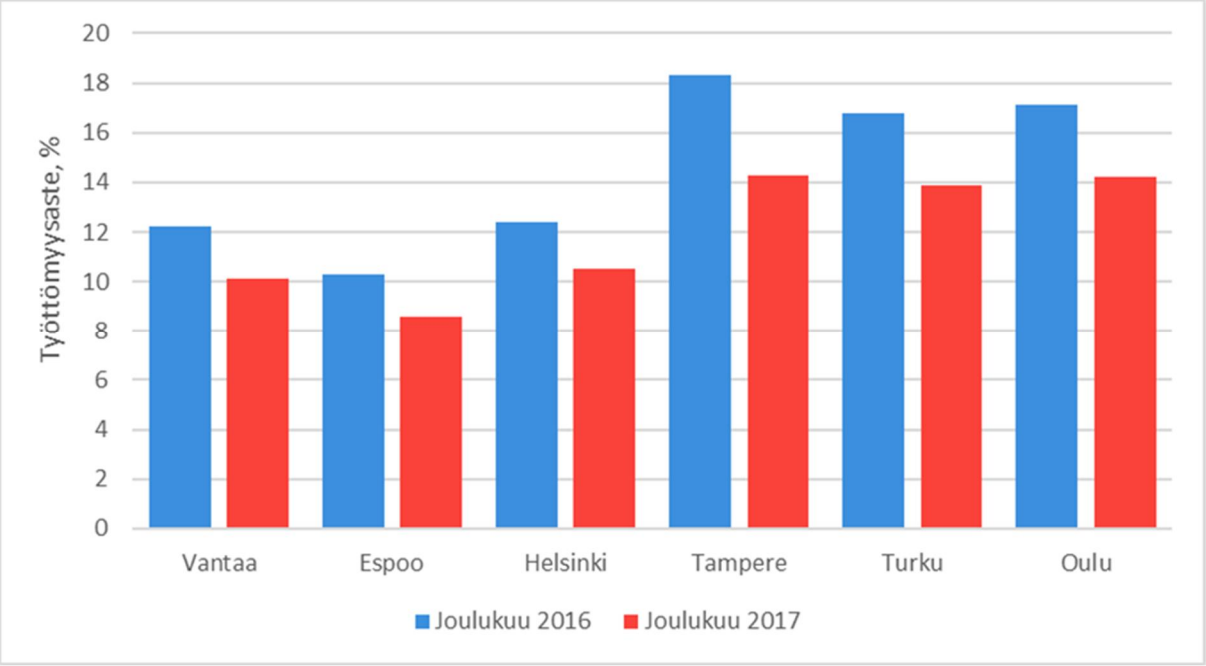
Kuvio 1: Yritysten liikevaihdon kehitys Vantaalla ja Helsingin seudulla vuosina 2005–2017

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyyden kasvu taittui vuonna 2016. Helsingin seudun työttömyysaste on edelleen laskenut vuodesta 2016. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuoden 2016 lopulta vuoden 2017 loppuun mennessä noin 28 prosentilla eli yli 8 000 hengellä. Pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingin seudulla joulukuun 2017 lopussa yhteensä noin 20 600 henkeä. Myös nuorisotyöttömien määrä väheni vuodessa lähes 20 prosentilla. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista työttömyysaste oli vuodenvaihteessa 2017/18 alin Espoossa, 8,6 prosenttia. Vantaalla työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, Helsingissä 10,6 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 8 prosenttia. Suurten kaupunkien joukossa Vantaan työttömyysaste on Espoon jälkeen toiseksi alin.

Kuvio 2: Työttömyysasteet suurimmissa kaupungeissa, joulukuu 2016 ja joulukuu 2017

Lähde: TEM

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

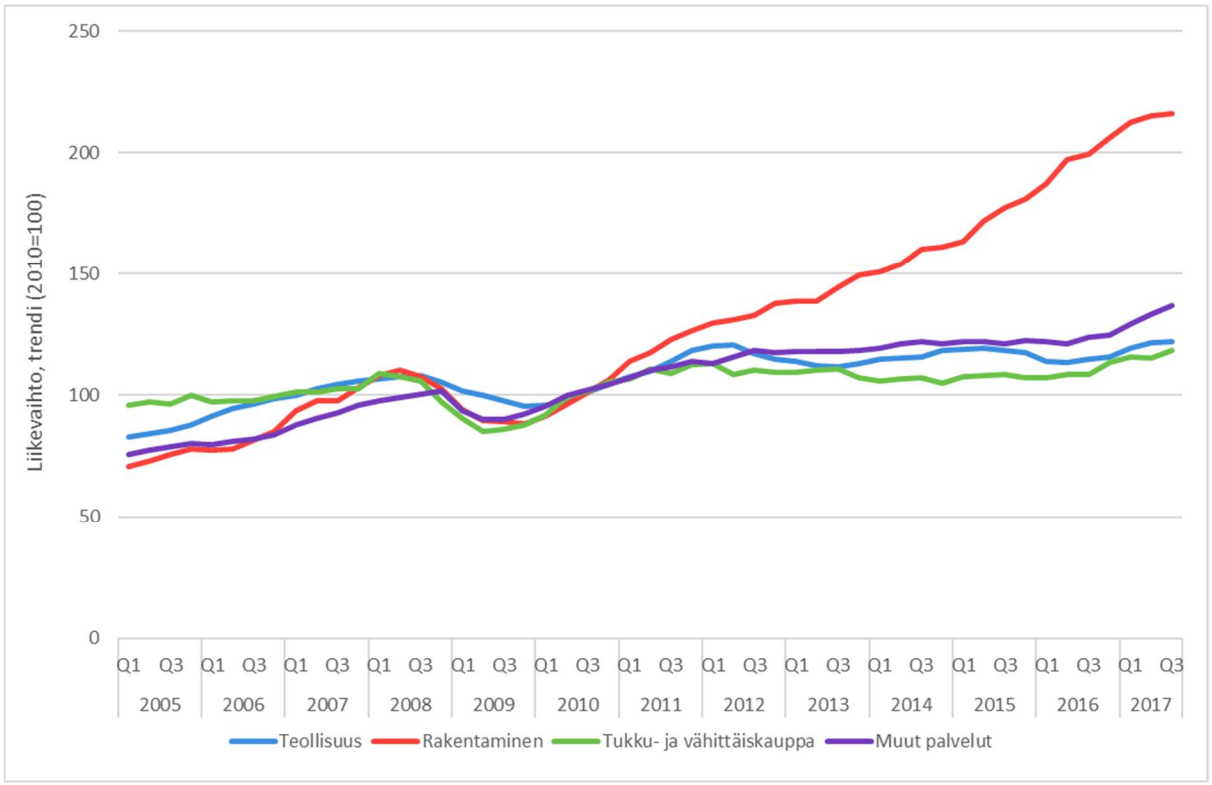
Väestönkasvu Vantaalla hidastui vuodesta 2016

Vantaan väestön kasvu jäi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuonna 2017 edellisen vuoden huipputason alapuolelle. Näin siitä huolimatta, että valmistuneiden asuntojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta. Ennakkotietojen mukaan väestökasvu olisi ollut vajaat 3 800 henkeä ja Vantaan väkiluku oli vuodenvaihteessa 2017/18 223 108 henkeä. Vuoden 2017 väestönkasvu oli noin 250 henkeä enemmän kuin mitä Vantaan väestöennusteessa vuonna 2016 ennakoitiin. Vuoden 2016 kasvuluvuista jäätiin kuitenkin selvästi jälkeen. Väestönkasvu vuonna 2017 jakautui melko tasaisesti luonnollisen väestönlisäyksen, kotimaan muuttovoiton ja ulkomaisen muuttovoiton kesken. Väestöennusteeseen verrattuna merkittävin poikkeama oli luonnollisen väestönkasvun jääminen yli 200 henkeä ennakoitua pienemmäksi. Syntyneiden enemmyys kuolleisiin nähden oli alustavien tietojen mukaan noin 1 200 henkeä.

Rakennusalan kasvu hidastui, muissa toimialaryhmissä kasvua

Vantaalaisten yritysten liikevaihto kasvoi vuonna 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana yli kuusi prosenttia. Vielä vuonna 2016 vantaalaisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihdon kasvu oli lähinnä rakennussektorin varassa. Talouden suhdannekäänteen myötä kaikki keskeiset toimialaryhmät kasvattivat liikevaihtoaan vuoden 2017 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Vahvimmin kasvoivat muut palvelut, lähes 10 prosenttia. Muiden toimialaryhmien kasvu oli viiden prosentin molemmin puolin. Samalla myös toimialaryhmien palkkasummat kasvoivat.

Kuvio 3: Liikevaihdon kehitys toimialaryhmittäin Vantaalla vuosina 2005–2017

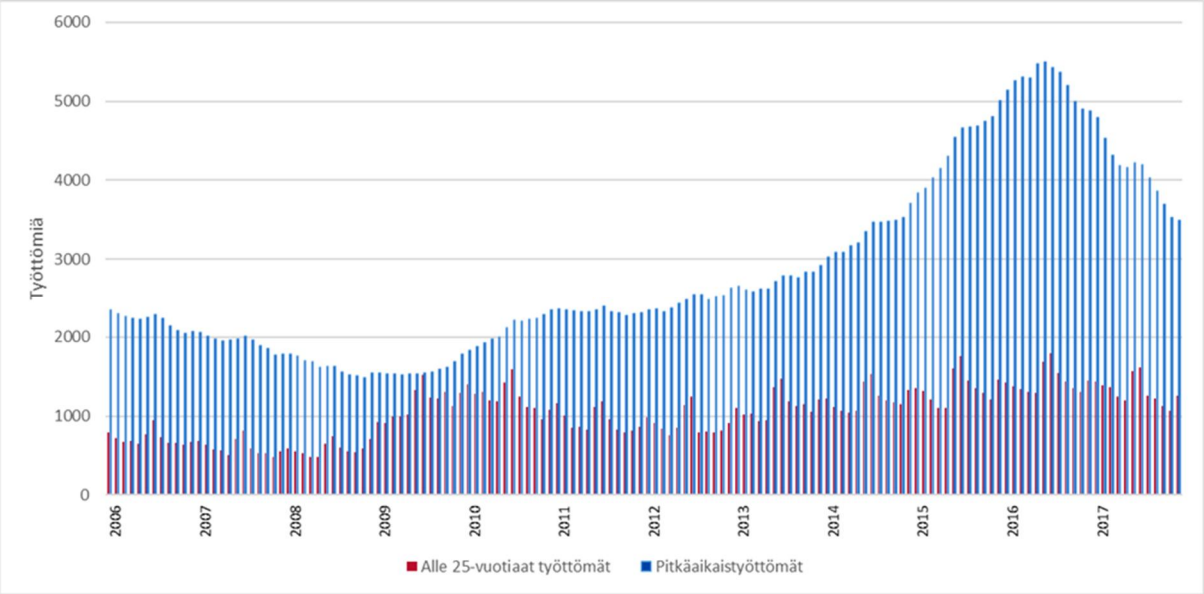

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyys laski selvästi

Vuonna 2016 tapahtunut käänne työttömyydessä, työttömyyden taittuminen laskuun, jatkui vuonna 2017. Työttömyysaste laski joulukuun 2016 lopusta vuoden 2017 joulukuun loppuun noin kaksi prosenttiyksikköä. Vuodenvaihteessa 2016/17 Vantaalla oli lähes 4 900 pitkäaikaistyötöntä, vuotta myöhemmin heitä oli vajaat 3 500. Pitkäaikaistyöttömyyden ohelle nuorisityöttömyys on laskusuunnassa. Työllisyysaste kääntyi myös selvään nousuun lähennellen 75 prosenttia joulukuussa 2017.

Kuvio 4: Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys Vantaalla vuosina 2008–2017

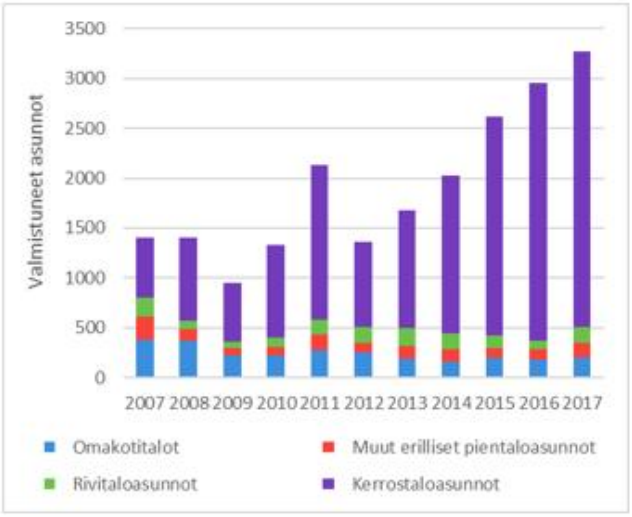

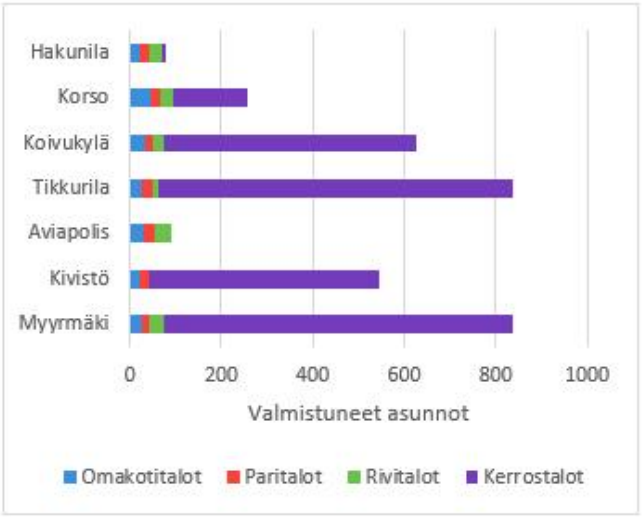
Lähde: TEM

Asuntotuotanto kasvoi edelleen

Asuntotuotanto jatkoi Vantaalla kasvuaan jo kuudetta vuotta peräkkäin. Vuonna 2017 valmistui lähes 3300 asuntoa, noin 300 asuntoa enemmän kuin vuonna 2016. Edellisvuosien tapaan asuntotuotanto oli varsin kerrostalopainotteista, valmistuneista asunnoista noin 85 prosenttia oli kerrostaloasuntoja. Valmistuvien pientaloasuntojen määrä on edelleen varsin alhainen, mutta se kuitenkin kasvoi vuoteen 2016 verrattuna. Valmistuneiden asuntojen keskikoko laski vajaasta 57 neliömetristä runsaaseen 52 neliömetriin.

Kuviot 5 ja 6: Asuntorakentaminen talotyypeittäin ja suuralueittain vuosina 2007–2017

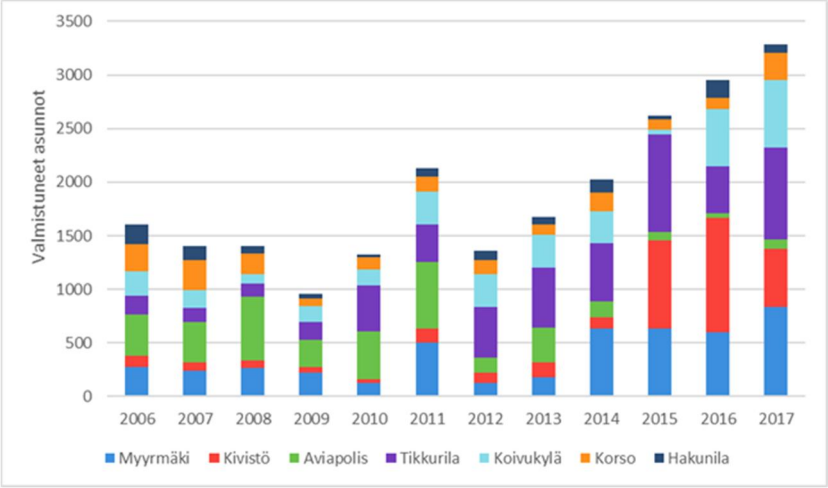

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Valmistuneista asunnoista 61 prosenttia oli omistusasuntoja, 36 prosenttia vuokra-asuntoja ja kolme prosenttia asumisoikeusasuntoja. Kaupungin vuokra-asuntoja valmistui runsaat 350 ja muita vuokra-asuntoja noin 830. Eniten asuntoja valmistui Myyrmäen ja Tikkurilan suuralueille, molemmille yli 800 asuntoa. Vähiten asuntoja valmistui puolestaan Hakunilan ja Aviapoliksen suuralueille, molemmille alle 100 asuntoa.

Vuoden 2017 aikana myönnetyt rakennusluvat mahdollistavat noin 5000 asunnon rakentamisen, mikä on noin 10 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Tämäkin taso on korkea, kun sitä verrataan vuosien 2014-15 tasoon, noin 3000 luvitettuun asuntoon. Kaikkiaan vuoden 2017 aikana aloitettiin 5050 asunnon rakentaminen, missä on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 660 asuntoa. Vuodenvaihteessa 2017/18 oli rakenteilla 6869 asuntoa.

Kuvio 7: Asuntorakentaminen suuralueittain vuosina 2006–2017

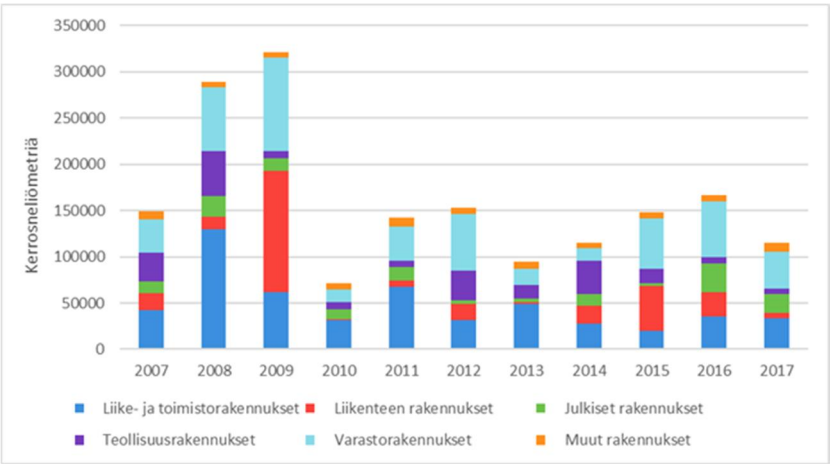
Lähde: Facta-kuntarekisteri

Toimitilarakentaminen väheni selvästi

Vuoteen 2016 verrattuna toimitilarakentaminen väheni kaikissa ryhmissä muut rakennukset -kategoriaa lukuun ottamatta. Liikenteen rakennukset -kategoriassa vähennys oli noin 75 prosenttia. Julkisia rakennuksia ja varastorakennuksia valmistui kerrosneliömetreillä mitattuna molempia yli kolmannes edellisvuotta vähemmän. Lähes puolet (47%) vuonna 2017 valmistuneesta toimitilarakentamisesta sijaitsee Tikkurilan suuralueella. Tikkurilan jälkeen eniten toimitilaa valmistui Aviapoliksen suuralueelle (18%) ja Myyrmäen suuralueelle (15%).

Toimitilarakennusten aloitukset olivat vuonna 2017 noin 50 prosenttia vuotta 2016 korkeammalla tasolla. Pääosin tätä kasvua selittää varastorakentamisen aloitetun kerrosalan kolminkertaistuminen edelliseen vuoteen nähden. Suurpiireittäin tarkasteltuna suurin kasvu aloitetun toimitilarakentamisen kerrosalassa on tapahtunut Aviapoliksessa ja Koivukylässä. Vastaavasti Tikkurilassa ja Myyrmäessä toimitilarakentamisen aloitukset ovat kerrosalalla mitattuna vähentyneet. Vuonna 2017 aloitetuista rakennushankkeista merkittävimpiä ovat lentoaseman laajennus sekä Viinikkalan, Hakkilan ja Päiväkummun kaupunginosissa käynnistyneet mittavat varastorakentamiseen liittyvät hankkeet. Liiketilan osalta painopiste vuonna 2017 käynnistyneissä hankkeissa on Pakkalassa ja toimistotilojen osalta Veromiehen kaupunginosassa.

Kuvio 8: Toimitilarakentaminen käyttötarkoituksittain vuosina 2007–2017

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Verotulot

Vantaan kaupunki sai verotuloja yhteensä 977,0 milj. euroa vuonna 2017. Verotulot kasvoivat 23,2 milj. euroa eli 2,4 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Talousarvion verotuloarvio ylittyi yhteensä 35,8 milj. eurolla, mihin vaikutti yhteisöverotilityksiin sisältynyt merkittävä kertaerä sekä kunnallisverotuksessa verotettavien ansiotulojen ennakoitua voimakkaampi kasvu. Talousarvion verotuloarvion toteumaprosentiksi muodostui 103,8 prosenttia.

Kunnallisveroja Vantaan kaupunki sai vuonna 2017 yhteensä 819,0 milj. euroa, mikä on 5,2 milj. euroa ja 0,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Koko maassa kuntien kunnallisverotilitykset kasvoivat 0,1 prosenttia edellisvuodesta. Koko maassa kaikkiaan 47 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2017. Tämä tarkoitti 0,05 prosenttiyksikön nousua koko maan kunnallisveroprosentin painotettuun keskiarvoon, joka vuonna 2017 oli 19,91.

Verovuoden 2017 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 766,7 milj. euroa. Valmistuneen vuoden 2016 verotuksen tietojen mukaan vantaalaisten kunnallisverotuksessa veronalaiset tulot vuonna 2016 kasvoivat 2,5 prosentilla, mikä ylitti koko maan keskimääräisen 1,8 prosentin kasvutason. Vantaalaisten ansiotulot yhteensä vuonna 2016 kasvoivat 2,8 prosentilla, mikä on prosentin verran koko maan kehitystä korkeampi kasvutaso. Keskimääräistä paremmasta vuoden 2016 ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan kunnallisveron jako-osuus nousi 2017 joulukuussa 4,36 prosenttiin. Koko Kuntaryhmän jako-osuus verohallinnon keräämistä tuloveroista puolestaan nousi vuoden 2017 osalta 62,17 prosenttiin.

Yhteisöveroja kaupunki sai vuonna 2017 yhteensä 80,7 milj. euroa. Kaupungin saamat yhteisöverot kasvoivat edellisvuodesta 14,5 milj. eurolla eli 22,0 prosenttia. Talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 14,0 milj. eurolla, ja talousarvion toteumaprosentti asettui 121,0 prosenttiin. Vuoden 2016 yhteisöverotukseen liittyen toukokuun 2017 yhteisöverotilitykseen sisältyi huomattava yksittäinen ennakontäydennysmaksu, josta kuntien osuus oli reilut 200 miljoonaa euroa ja Vantaan osuus vastaavasti lähes 10 milj. euroa. Kyseinen erä kohdentuu tarkemmin tulevien vuosien yhteisöverojen jako-osuuksien laskennan kautta ko. yrityksen sijaintikunnalle.

Kuntaryhmän yhteisövero-osuuden määräaikainen 5 prosenttiyksikön korotus poistui vuodelle 2016. Vuonna 2017 kuntien jako-osuus yhteisöveroista laski edelleen vuodesta 2016 nyt 30,34 prosenttiin. Sen sijaan Vantaan oma jako-osuus kuntien yhteisöveroista nousi 4,35 prosenttiin. Kuntaryhmän jako-osuuden laskusta huolimatta koko maan kunnille tilitetyt yhteisöverotulot kasvoivat peräti 21,5 prosenttia edellisvuodesta. Kasvusta merkittävän osan muodosti yksittäiseen yritysjärjestelyyn liittynyt vuoden 2016 verotuksen ennakontäydennysmaksu.

Kaupunki sai kiinteistöverotuloja 77,3 milj. euroa vuonna 2017, kasvua edellisvuoteen 3,4 milj. euroa eli 4,7 prosenttia. Koko maassa kuntien saamien kiinteistöverotilitysten kasvu edellisvuoteen nähden oli 6,3 prosenttia. Vuodelle 2017 valtio korotti vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,37 prosentista 0,41 prosenttiin, mihin uusi vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti myös Vantaalla asetettiin. Kiinteistöverolain muutoksen myötä kuntien tuli vuodesta 2017 lähtien asettaa erikseen veroprosentti myös asuinrakennuksille, jotka eivät ole vakituisessa asuinkäytössä. Lisäksi kiinteistöverolain muutoksen myötä 14 Helsingin seudun kunnan on asetettava rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti vähintään 3 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia suuremmaksi. Vantaalla yleinen kiinteistöveroprosentti sekä muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti olivat 2017 vuonna 1,00 ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,00.

Vuoden 2017 talousarvion kiinteistöverotuloarvio ylittyi 0,7 milj. eurolla ja kiinteistöverotulojen toteumaprosentti talousarvioon nähden oli 101,0 prosenttia. Verohallinnon tietojen mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 78,7 milj. euroa vuonna 2017, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuoden aikana. Maksuunpannuista kiinteistöveroista noin 19,2 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 27,5 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin perusteella muista rakennuksista. Muun kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentin perusteella kiinteistöveroja kertyi ainoastaan 0,04 milj. euroa. Maapohjien kiinteistöverot yhteensä

olivat 31,9 milj. euroa, josta rakentamattoman rakennuspaikan korotetun kiinteistöveron osuus oli noin 1,7 milj. euroa.

Taulukko 1: Kaupungin verotulot vuonna 2017

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	941 193		941 193	977 011	35 817
Kunnan tulovero	797 896		797 896	818 980	21 084
Kiinteistövero	76 603		76 603	77 331	728
Osuus yhteisöveron tuotosta	66 694		66 694	80 699	14 005

Taulukko 2: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00	4 461,2	2,5
2017	19,00	*	

* Vuoden 2017 verotus valmistuu syksyllä 2018

Taulukko 3: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 168,9 milj. euroa vuonna 2017, kun vuonna 2016 valtionosuuksia kertyi yhteensä 189,4 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi vuonna 2017 152,2 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 16,7 milj. euroa. Talousarvio alittui valtionosuuksien budjetoidun kokonaismäärän suhteen 0,5 milj. euroa.

Vantaan valtionosuuksia on viime vuosina kasvattanut valtionosuusjärjestelmämuutoksen vaikutusten täysimääräinen voimaantulo vuodesta 2016 lukien. Valtionosuusuudistuksen hyödyksi Vantaalle aiempaan

järjestelmään nähden muodostui 100 euroa/asukas/vuosi. Tästä huolimatta Vantaan kaupungin saamat valtionosuustulot laskivat vuonna 2017 selvästi edellisvuodesta. Laskun selittävät perustoimeentulotuen Kelalle siirtymisen aiheuttamat valtionosuuksien vähennykset, kilpailukykysopimuksen perusteella tehdyt valtionosuuksien vähennykset, valtionosuuksien indeksitarkistuksen miinusmerkkisyys sekä valtion peruspalvelujen indeksisidonnaisiin menoihin kohdentama lisäsäästö.

Vuodelle 2017 tapahtuneiden tasomuutosten lisäksi kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttavat merkittävästi valtion viime vuosina säästösyistä päättämät leikkaukset. Vuodesta 2012 lähtien kuntien valtionosuuksiin on kohdistettu leikkauksia siten, että leikkausten vuosivaikutus kunnille vuonna 2017 oli jo noin -1,6 miljardia euroa, ja kilpailukykysopimukseen liittyvät leikkaukset huomioiden jo lähes kaksi miljardia euroa. 2010-luvun mittavat valtionosuusleikkaukset ovat vaikuttaneet olennaisesti myös Vantaan kaupungin verorahoituksen kehitykseen ja kokonaistalouteen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy nykyisen valtionosuusjärjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteita ovat ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2017 oli 25,231 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 627,58 euroa/asukas.

Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi vuoden 2017 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa yhteensä 961,4 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa valtionosuusjärjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle vuoden 2017 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa 8,7 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 778,5 milj. euroa. Valtionosuuteen tehtävien lisäysten ja vähennysten vaikutus Vantaalle oli 6,1 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vähensi -45,5 milj. euroa kaupungin vuoden 2017 valtionosuuksia (v. 2016: -47,4 milj. euroa).

Talousarviossa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupungin arvioitiin saavan alustavan laskelman mukaisesti 15,2 milj. euroa vuonna 2017. Lopullisen tarkistuspäätöksen mukainen Vantaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrä vuonna 2017 oli 16,7 milj. euroa. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli 254,85 euroa/asukas ja Vantaan rahoitusosuus yhteensä 54,7 milj. euroa vuonna 2017. Valtionosuuslaskelmien yhteydessä esitettävät ja kuukausittaisiin valtionosuustilityksiin sisältyvät kotikuntakorvaustulot ja -menot on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen sivistystoimen käyttötalouden toimintatuloihin ja -menoihin. Kotikuntakorvaukset eivät sisälly tilinpäätöksen valtionosuuslukuihin.

Vantaan kaupungin verorahoitus yhteensä oli 1 145,9 milj. euroa vuonna 2017, missä oli kasvua 0,2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätöksessä toteutunut verorahoitus ylitti vuoden 2017 talousarvion verorahoitusarvion 35,3 milj. eurolla ja talousarvion toteumaprosentti verorahoituksen kokonaisuuden suhteen oli 103,2 prosenttia.

Taulukko 4: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2017

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	169 409		169 409	168 934	-475
Peruspalvelujen valtionosuus	154 160		154 160	152 191	-1 969
Opetus- ja kulttuuritoimen	15 249		15 249	16 743	1 494
Muut valtionosuudet	0		0	0	0

Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 talousarvion vuodelle 2017 ja taloussuunnitelman vuosille 2017–2020. Vuoden 2017 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -54,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja -53,7 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 119,7 milj. euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2017 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2017 aikana. Talousarviomuutoksista suurin oli kiinteän omaisuuden ostojen määrärahan korottaminen 20,3 milj. eurolla. Tästä 12,4 milj. euron taustalla oli sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi, mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirjaukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -67,6 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätös päätyy 40,4 milj. euron tilikauden tulokseen ja 41,7 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 108 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 11,3 milj. euroa parempi kuin syksyllä vuoden 2017 toisen osavuosikatsauksen raportoinnissa esitetyt kaupunkitason tulosennusteet. Verotulojen sekä poistojen ja arvonalentumisten ylittyminen on huomioitu keväästä 2017 alkaen vuotta 2017 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2017 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 22,5 milj. eurolla.
- Valmistus omaan käyttöön alittuminen 10,3 milj. eurolla.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 58,8 milj. eurolla.
- Verotulojen ylittyminen 35,8 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 3,6 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen alittuminen 2,9 milj. eurolla.
- Poistojen ja arvonalentumisten ylittyminen 9,7 milj. eurolla.

Vuoden 2017 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 387,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 409,6 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 22,5 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 106-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne laskivat 11,6 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja. Vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden toimintatuottojen laskuun vaikutti perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelan tehtäväksi (noin 25 milj. euroa). Lisäksi laskuun vaikutti vuoden 2016 poikkeuksellisten suurten laskennallisten toimintatuloerien poistuminen (noin 20 milj. euroa).

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 477,1 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 418,3 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 58,8 milj. eurolla ja ne toteutuivat 96-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla HSL:n kuntaosuuden toteutuessa budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut

alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimintakulut sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut (ilman VOK) laskivat 2,0 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden. Laskuun vaikutti eniten kilpailukykysopimuksen mukaiset työnantajamaksujen alentaminen ja lomarahojen leikkaus (noin 16 milj. euroa) sekä perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelaan (noin 50 milj. euroa).

Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2017 verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 103 prosenttia, yhteisöveron toteuma 121 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 101 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 100 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 103-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 0,2 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2017 yhteensä 26,8 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 25,7 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin noin 960 milj. euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 2,5 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2017 123,6 milj. euroa, joka oli 9 prosenttia ja 9,7 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Arvonalentumisia, joita ei ollut huomioitu talousarviossa, on kirjattu 14 milj. euroa vuodelle 2017. Suurimmat arvonalennukset kohdistuivat Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkylän koulun purkamisten takia kirjattuihin ylimääräisiin arvonalentumisiin, joita on noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi ylityksen taustalla on vuonna 2017 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 3 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2017 tilinpäätöksessä muodostui 164,0 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 40,4 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 41,7 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,8 milj. euroa, menot 119,7 milj. euroa ja investointiosan netto 115,9 milj. euroa. Vuoden 2017 aikana valtuusto päätti korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 20,3 milj. euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen, lisätä julkisen käyttöomaisuuden kunnallisteknisten töiden investointimenoja 3 milj. euroa ja Kehäradan hankeryhmän investointimenoja 0,2 milj. euroa sekä lisätä irtaimen omaisuuden investointimenoja 0,7 milj. euroa ja osakkeiden hankinnan investointimenoja 0,4 milj. euroa. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 144,3 milj. euroa.

Vuoden 2017 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 111,3 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttöomaisuuden osalta 2,3 milj. euroa. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 16,9 milj. euroa erityisesti uudisrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) investointimäärärahat alittuivat 3,7 milj. euroa, kiinteän omaisuuden osalta 6,1 milj. euroa ja irtaimen omaisuuden osalta 1,9 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 8,6 milj. euroa, noin 4,8 milj. euroa yli talousarvion. Vuoden 2017 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 102,6 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 37,9 milj. eurolla.

Valtio on maksanut Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2017 valtio lyhensi lainan loppuerän 19,2 milj. euroa, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2017 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 33,9 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen sekä investointikulujen toteuduttua vuonna 2017 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin lainamäärä vähentyi vuoden 2017 aikana 101 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 959 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja).

Tuottavuusmittarit

		TP 2016	TP 2017
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	-3,3 %	4,2 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos % (Suhteutettu myös hintatason muutokseen)	-7,0 %	0,3 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,6 %	4,5 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,9	3,7
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	62,0	63,0 *

*) Arvio vuoden 2017 toteumasta

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaolohin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2017 Vantaan kaupungin toimintaan vaikuttivat edelleen korkeana pysytelleet asuntorakentaminen ja väestönkasvu. Kansantalouden kasvun piristymisen myötä työttömyys kääntyi selvään laskuun vuonna 2017.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin valtuustokauden strategiaa vuosille 2018–2021. Kaupunginvaltuusto päätti uudesta strategiasta joulukuussa 2017.

Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden aikana 2017–2020. Työ käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä toukokuussa 2017. Yleiskaavatyötä ohjaa kaupunginhallituksen nimittämä yleiskaavatoimikunta.

Vantaan kaupunginhallitus nimesi elokuussa 2017 Vantaalle sisäilma-asioiden neuvottelukunnan edistämään kaupungin sisäilma-asioita.
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaralanpuiston uusi päiväkoti, ja Husaaritien neuvolatila saatiin varhaiskasvatuksen käyttöön. Myös Talvikkitien paviljonkipäiväkoti valmistui.

Perusopetuksen uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön myös yläluokilla. Hämeenkylän koulun väistötilat valmistuivat Sanomalaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa Apotti-hankkeessa. Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi kunnilta Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Maahanmuuttajapalveluissa avattiin toukokuussa tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille lapsille.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla valmisteltiin MATTI eli Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä -hanketta. Kiinteistönhallintajärjestelmä valmistui kokonaisuudessaan vuoden vaihteessa noin 2,5 vuotta kestäneen käyttöönottovaiheen jälkeen.

Toimitilatarpeet kasvoivat erityisesti uusien päiväkotihankkeiden ja aikaisemmin investointiohjelmassa olevien kohteiden laajennuksien osalta. Useiden hankkeiden aikatauluja on tarkistettu. Investointiohjelmaan tehtiin rakentamiskustannustason nousua vastaava indeksikorotus. Toimitilainvestointien taso on aikaisempia vuosia korkeammalla.

Vantaan kaupunki pystyi lyhentämään lainamääräänsä vuoden 2017 aikana yli 100 milj. eurolla, jolloin kaupungin pitkäaikainen lainakanta painui reilusti alle miljardin. Tämän mahdollisti vuoden 2017 hyvä kassatilanne sekä käyttötalouden ja investointikulujen toteutuminen huomattavasti vuoden 2017 talousarviota paremmin. Myönteinen taloustilanne, työttömyyden lasku ja jo vuodesta 2015 korkeana pysytellyt väestönkasvu saivat myös kaupungin verotulot kehittymään suotuisasti huolimatta kilpailukykysopimuksen verotusvaikutuksista.

Vantaan kaupunginvaltuuston marraskuussa 2017 hyväksymä talousarvio vuodelle 2018 perustuu negatiiviseen tilikauden tulokseen sekä 34 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 selvästi talousarviota parempi tilinpäätös kuitenkin luo hyvän pohjan talouden tasapainon kohtuulliselle kehitykselle myös vuoden 2018 aikana. Yleisen talouskehityksen ja työttömyyskehityksen muutokset vaikuttavat tulevaan verotulokasvuun. Väestönkasvu luo voimakkaana jatkuessaan paineita myös kaupungin palveluiden järjestämiseen sekä investointiohjelmaan.

Valmisteilla olevalla maakunta- ja sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2020 alkaen. Vantaalla on jatkettu maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautumista. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2019–2022 valmistelussa.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2016	31.12.2017
Yleishallinto	6	8
Kaupunginjohtajan toimiala	171	176
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	343	335
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	472	476
Vantaan Työterveys liikelaitos	72	73
Sivistystoimen toimiala	5 772	5 771
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 759	2 790
Suun terveydenhuollon liikelaitos	314	325
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	677	665
Yhteensä	10 586	10 619

Palkat

Palkkamenot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna -0,4 prosenttia eli -1,6 milj. euroa. Palkkamenojen vähenemiseen vaikutti kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkaukset. Vuoden 2017 palkkamenot olivat 379,0 milj. euroa. Vakituisen henkilöstön määrä kasvoi 57 henkilöllä.

Osaamisen johtamisen malli toiminnassa

Toimialojen osaamisen johtamisen vuosikellon mukainen toiminta, jossa koulutussuunnitelma ohjeistus lähtenyt osana henkilöstösuunnitelman ohjeistusta, toimialojen osaamisen kehittämisen työryhmät ja Metropolia yhteistyö toimii. Erityistä huomiota Metropolia yhteistyössä on kiinnitetty koulutusten vaikuttavuuteen.

Systemaattiset esimiesvalmennus-portaat tuotannossa

Toteutettu suunnitelman mukaiset esimiesvalmennukset: Johtamistarjotin, Esimiehenä Vantaalla, LAT- Lähiesimiestyön ammattitutkinto oppisopimuksella, JET yksi ryhmä valmistunut, toinen ryhmä oppisopimuksella käynnistetty. Lisäksi Tomuta strateginen valmennus johtoryhmille kokeiluvaihe toteutettu, jonka pohjalta valmennus tuotteistettu.

Sairauspoissaolot vähenivät hieman (5,42 %). Tuunatun työn käyttö lisääntyi: Vuonna 2017 yhteensä 514 henkilöä teki vuoden aikana tuunattua työtä, mikä on noin 5 prosenttia henkilöstöstä ja kaksi kertaa useampi kuin edellisenä vuonna. Tuunatun työn päivät lisääntyivät puolestaan 26 prosentilla.

Uusi viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö otettiin kokeiluna käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.1.2017 alkaen. Kokeilusta saatujen hyvien kokemusten perusteella kokeilun laajennus valmisteltiin koskemaan vuoden 2018 alusta lähtien myös kaupunginjohtajan toimialaa sekä konsernipalveluja liikelaitoksia lukuun ottamatta. Samalla valmisteltiin sähköisen työhöntulotarkastuksen käyttöönottoa kokeiluna vuoden 2018 alusta alkaen kaupunginjohtajan sekä konserni- ja asukaspalvelun toimialoilla sekä perusopetuksessa. Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot vähenivät noin 10 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Järjestelmien kehittäminen

Tiedolla johtamisen hankkeessa otettiin käyttöön 1. vaiheen HR-raportit pilottikäyttöön. Raportoinnilla pyritään tukemaan sekä operatiivista että strategista henkilöstöjohtamista. HR -perusjärjestelmän prosessien ja sähköisten palvelujen kehittämistä jatkettiin pks-yhteisprojektina ja valmisteltiin nykyiseen järjestelmäversioon liitettävän mobiilipalkkalaskelman käyttöönottoa.

Vuosi 2017 on ollut koulutusten hallintajärjestelmä Osuman laajan käyttöönoton vuosi. Osumaa käytetään koulutusten hallinnoinnissa ja raportoinnissa. Toteutettu toimialojen ohjaus ja viestintä sekä toteutettu kokeiluna tulos- ja kehityskeskusteluiden toteutusta Osumassa.

eOppimisen laajenemista on lähdetty viemään toimintaa kokeilulla, joka käynnistettiin Uusien työntekijöiden valmennuksen sähköistämiseksi. Vuoden aikana kilpailutettiin kokeiluun sähköinen verkko-oppimisympäristö, rakennettiin valmennusohjelma verkkototeutuksena ja avattiin se uusille työntekijöille.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voidaan nähdä riskinä.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelee lakien ja asetusten lisäksi mm. hallintosääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön (1.1.2018) 18. luvun 1 §:ssä todetaan, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen sekä toiminnan kehittäminen ovat kaupunkikonsernin jokaisen organisaation vastuulla olevia tehtäviä. Lisäksi hallintosääntö määrittää riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan kohdistuvat erityiset vastuut muun muassa kaupunginvaltuusto- ja hallituksen, kaupunginjohtajan sekä liikelaitoksien johtajien osalta. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa ja palveluntuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - ohjeessa. Edellä mainitun ohjeen ajantasaisuus tarkastetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa.

Riskienhallinnan ohjausryhmä kokoontui vuonna 2017 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsitteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita. Vuonna 2017 erityisinä käsiteltävinä asioina olivat muun muassa maakunta- ja SOTE-uudistuksen riskienarviointi sekä EU:n tietosuoja-asetus ja sen tuomat velvoitteet.

Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan kaupungin tulosalueilla, toimiala- ja liikelaitostasoisesti, sekä kaupunkikonserniin kuuluvissa merkittävissä yhteisöissä. Lisäksi riskienhallintasuunnitelma laaditaan merkittäviin projekteihin sekä muihin erityistarpeisiin, kuten vuonna 2017 laadittu maakunta- ja SOTE-uudistuksen valmistelun riskienhallintasuunnitelma.

Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään sekä niiden avulla raportoidaan organisaation riskienhallinnasta kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta sekä organisaatiossa käytössä olevista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintatavoista.

Tällä menettelyllä on pyritty saavuttamaan varmuus siitä, että riskienhallintaa toteutetaan kaupunkikonsernissa riittävässä laajuudessa ja että riskitieto on ajantasaista. Raportoinnin kautta toimialojen, liikelaitoksien ja nimettyjen yhtiöiden johtoryhmillä, luottamuselimillä sekä riskienhallinta- ja valmiuspäälliköllä yhdessä riskienhallinnan ohjausryhmän kanssa on ollut mahdollisuus todentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan toteutumista.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kohdassa 1.6.7

Riskienhallinta

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat on määritetty kaupunginvaltuuston hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa - asiakirjassa (2.3.2015). Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet on määritetty ISO 31000-standardin periaatteiden mukaisesti. Riskien arviointia ja hallintaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla määritettyjen vastuiden mukaisesti. Riskien arvioinnissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintasuunnitelma toimii kaupunkikonsernissa riskienhallinnan raportoinnin välineenä. Riskejä arvioidaan kaupunkikonsernissa monien eri prosessien yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmaan kootaan sekä riskitieto että riskien hallitsemiseksi määritetyt toimenpiteet organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi arvioiduista riskeistä. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa, ja samalla arvioidaan toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden vaikuttavuus. Riskienhallintasuunnitelmien laadinnan voidaan arvioida muodostuneen luontevaksi osaksi toimialojen vuosikellon mukaista toimintaa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana muun muassa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä yhdeksi keskeisimmäksi nousee maakunta- ja SOTE-uudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos toteutuu Vantaan kaupungin etujen vastaisesti. SOTE- ja maakuntauudistuksella voidaan arvioida olevan sekä pitkän aikavälin

ei-toivottuja seurauksia että siirtymävaiheen hallintaan liittyviä riskitekijöitä. Edunvalvonta mahdollisesti tulevan maakuntauudistuksen osalta on ollut suunnitellun aktiivista ja riskin seurauksiin on näin pyritty vaikuttamaan. Myös esimerkiksi sopimushallinnalla on jo varauduttu erityisesti mahdollisen SOTE-uudistuksen tuomiin muutoksiin.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen kasvu. Vantaan kaupunki on jatkanut kasvuaan jo vuosia. Erityisesti erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien ihmisten palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen.

Myös lisääntyneet sisäilmaongelmat voidaan nähdä lähes strategisena riskinä varsinkin silloin, jos peruspalveluiden tuottaminen vaarantuu soveltuvien toimitilojen puutteen vuoksi. Sisäilmaongelmalle altistuminen voi aiheuttaa terveyden vaarantumisen, ongelman korjaaminen merkittäviä kustannuksia ja tapauksista aiheutuu lähes aina lisäksi kaupungin maineen ja houkuttavuuden kannalta negatiivista uutisointia.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön saatavuus ja osaaminen tietyissä kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tietoturvallisuuteen liittyvät riskit) sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvät riskit.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hallitsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnostavan työnantajan mielikuvaa ja mainetta. Toimenpiteillä on pystytty vaikuttamaan vain osittain ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen. Työmarkkinatilanteen parantuessa riskin voidaan olettaa edelleen vain kasvavan. Erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa henkilöstön vaihtuvuus yhdistettynä hallintorakenteiden uudistukseen sekä uuden potilastietojärjestelmän käyttöönottoon valmistautumiseen on koettu haasteelliseksi. Henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus kuormittaa organisaatiota rekrytointien sekä perehdytyksen myötä ja lisäksi vaihtuvuudella on negatiivinen vaikutus avainhenkilöriskiin.

Pätevien sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste erityisesti lastensuojelussa. Tämä on kuormittanut olemassa olevaa henkilökuntaa ja vaikuttanut työhyvinvointia heikentäen. Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi 20.11.2017 toimialan suunnitelman lastensuojelun kehittämistoimenpiteistä sekä lastensuojelun henkilöstötilanteen parantamisesta, ja toimenpiteet on käynnistetty.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa ICT-valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Loppuvuodesta 2017 tietohallintoon rekrytoitiin tietoturvapäällikkö, kun aiemmin vastaava palvelu hankittiin ostopalveluna. Tulevan EU:n tietosuoja-asetuksen velvoitteisiin on pyritty varautumaan.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja maksuvalmiuteen.

Kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä merkittävin on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset etenkin yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Tällä hetkellä merkittävin yksittäinen taloudellinen riski kaupungille on suunniteltu maakunta- ja SOTE-uudistus, joka toteutuessaan merkitsee huomattavaa laskua kaupungin verotuloissa, lisääntynyttä riippuvuutta valtiosta valtionosuuksien kautta sekä kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kaksinkertaistumista, kun lainat jäävät kunnille. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti eikä yksin pysty vaikuttamaan maakunta- ja SOTE-uudistuksen toteutustapaan, riskiä voidaan hallinnoida parhaiten hillitsemällä sekä käyttötalouden menojen kasvua että käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä hallitsemalla velan korkoriskiasemaa. Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleen rahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla.

Kaupungin lainasalkku supistui vuonna 2017 n. 101 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2016 lopussa n. 959 miljoonaa euroa. Kaupungin oma ja konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Korkomenot vuonna 2017 olivat n. 2,5 milj. euroa. Kaupunki teki vuonna 2017 kaksi kiinteäkorkoista lainaa, yhteismäärältään 90 milj. euroa, mikä paransi jonkin verran kaupungin korkoriskiasemaa ja siten pienensi salkun korkoriskiä. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Vuonna 2017 yksittäiset vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia, mutta sisäilmaongelmat tai epäilyt niistä ovat edelleen lisääntyneet. Sisäilmaongelmien vuoksi kaupunkiin perustettiin sisäympäristöasioiden ohjausryhmä ja julkaistiin menettelytapaohjeistus toiminnasta sisäympäristöasioissa. Sisäilmaongelmien korjaamiseen on päätetty varata budjettiin vuosittain 2.3 milj. euroa.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä

on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2017

Sisäinen tarkastus on 30.10.2017 antamassaan tarkastusraportissa todennut, että tuomioistuinasioiden hallinnoinnissa kaupunki- ja osittain toimialatasolla on ollut puutteita. Puutteet liittyivät lähinnä siihen, että listauksia kaikista vireillä olevista tuomioistuinasioista ei saatu haettua diaarista ja näin ollen kaupunkitasolla ja osittain toimialoilla ei ollut tarkkaa tietoa kaikista vireillä olevista tuomioistuinasioista.

Kaupunginhallitus antoi vuonna 2017 yhteensä kuusi lausuntoa/vastinetta liittyen hallinto-oikeuksissa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltäviin tapauksiin. Näissä käsiteltiin muun maussa nuorisopalveluiden johtajan viran täyttämistä, asemakaavamuutosta, ympäristölupa-asiaa sekä kaupunginhallituksen etuostoa koskevasta päätöksestä tehtyä valitusta.

Kaupungin vahinkorahastosta korvattiin vuoden 2017 aikana kaupungin sisäisiä vahinkoja noin 187 000€, josta yli puolet muodostuu vuoden aikana tapahtuneista kahdesta merkittävästä ajoneuvovahingosta. Lisäksi elokuussa 2017 Kiira-myrsky aiheutti kaupungin omaisuudelle noin 66 000€ vahingot. Kaupunkiorganisaation ulkopuolisille korvattiin tapahtumista, joissa katsottiin kaupungin olevan vastuussa, yhteensä lähes 115 000€. Kaupungin kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuneista vahingonteoista korvattiin vahinkorahastosta noin 69 000€.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä. Edellä mainittuun kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt etukäteen toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Nykypäivän verkostomainen toiminta edellyttää säännöllistä yhteyttä, yhteistä suunnittelua ja sopimista sekä harjoituksia ja häiriötilanteen aikaisen tiedonkulun varmistamista keskeisten toimijoiden välillä. Yhteys kriittisestä infrastruktuurista ja palveluista vastaavien välillä tulee perustua jo normaaliaikana luotuihin ja sovittuihin järjestelyihin. Vantaan kaupungilla on tiivis yhteistyö esimerkiksi sähkönjakelusta vastaavan Vantaan Energia Oy:n, muun muassa vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY), sekä alueen eri turvallisuusviranomaisten ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Vuonna 2017 käynnistettiin kaupungissa maankäytön-, rakentamisen-, ja ympäristön toimialan sekä ruokapalveluiden valmiussuunnitelman päivittäminen. Lisäksi järjestettiin kaupungin johdolle kriisiviestintään painottunut harjoitus sekä osallistuttiin muun muassa KETJU17-valmiusharjoitukseen.

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia. Voimassa oleva kaupungin hankintaohje edellyttää hankittaessa kaupungin vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita, että hankintasopimusta tehtäessä on varmistuttava toimittajan sitoutumisesta ja kyvystä toimittaa palveluita tai tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2017 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 678 400 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2017 olivat yhteensä 26,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja.

Ympäristöinvestoinnit olivat 3,3 miljoonaa euroa, josta valtaosa käytettiin Muihin ympäristönsuojeluntoimenpiteisiin.

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2017 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 678 400 euroa. Ne kattoivat 0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 3,0 euroa asukasta kohden.

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 26,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Ne kattoivat 1,6 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Ympäristökuluja kertyi 107,4 euroa asukasta kohden.

Ympäristöinvestoinnit ovat menoja, jotka syntyvät hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 3,3 miljoonalla eurolla. Eniten investoitiin ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Ne kattoivat 3,0 prosenttia kaupungin kaikista investoinneista. Investointeja tehtiin 14,9 euroa asukasta kohden.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen vaikuttavat organisaation toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, talous sekä edellä mainittuihin liittyvät riskit. Suuri osa sisäisestä valvonnasta toteutuu organisaation prosesseihin sisällytettävinä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä fyysiset valvontatoimenpiteet.

Vantaan kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan kaupungin hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Kuntalain vaatimusten mukaan päivitetty hallintosääntö astui voimaan 1.6.2017. Hallintosääntö edellyttää, että kaupungissa noudatetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa.

Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat kaupunki- toimiala- ja tulosaluetasolla hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti sekä seuraavat raportointia alaisensa toiminnan johtamis- ja hallintojärjestelmän, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta. Liikelaitoksissa vastuu on liikelaitoksen johtajalla.

Esimiehet ja yksiköiden päälliköt vastaavat siitä, että johtamassaan organisaatiossa henkilöstö toimii hyväksyttyjen hyvään johtamis- ja hallintotapaan, riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Esimies vastaa johtamansa yksikön osalta siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut on määritelty ja että henkilöstöllä on ajantasaiset tehtäväkuvaukset. Esimiesten ja päälliköiden on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, mikäli hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastaista toimintaa havaitaan.

Vantaan kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Sisäinen tarkastus voi kaupungin johdon harkinnan mukaan avustaa tutkimuksen teossa tai tutkia väärinkäytösepäilyjä. Lähtökohtaisesti sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastusraportit käsitellään johtoryhmätasoisesti ja niiden suosituksia noudatetaan.

Väärinkäytösten mahdollisuutta on pyritty minimoimaan laadunvarmistusprosesseilla, joissa muun muassa asioiden käsittely tapahtuu useamman henkilön toimesta. Niin sanottuihin vaarallisiin työyhdistelmiin kiinnitetään huomiota, jotta niiden syntyminen estetään ennalta.

Toimialoilla pyritään hyödyntämään merkittävissä päätöksissä vaikutusten ennakkoarviointia. Tämän menettelyn avulla tavoitteena on ennakoida mahdollisen päätöksen vaikutukset kohderyhmään sekä minimoida ennakoitavissa olevat riskit. Merkittävien kuntalaisiin vaikuttavien muutosten osalta arviointi liitetään osaksi toimintaa ohjaavaan lautakuntaan vietävää päätösesitystä.

Taloudellisten riskien hallitsemiseksi toimialojen budjettivastuulliset esimiehet raportoivat säännöllisesti talouden toteutumisesta, budjetin ylitys- ja alitusuhista sekä tarvittavista toimenpiteistä. Käyttösuunnitelman toteumaennusteita laaditaan lähes kuukausittain tulosyksikkötasolla. Talouden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginhallitukselle sekä toimintaa ohjaaville lautakunnille. Konserniyhteisöjen osalta toimintaa ohjaavana tahona toimii kaupunginhallituksen yleisjaosto.

Sisäistä valvontaa toteutetaan myös muun muassa apulaiskaupunginjohtajan säännöllisissä tulosalueiden navigointitilaisuuksissa sekä konsernihallinnon toimesta konserniyhteisöissä järjestettävissä navigoinneissa.

Strategisten tavoitteiden toteutumisen riskit arvioidaan vuosittain tuloskortin laadinnan yhteydessä. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan johtoryhmissä ja niistä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä lautakunnille sekä kaupunginhallitukselle.

Hankintapäätösten perustelujen parantamisella ja yhteydenpidolla toimittajiin on pyritty ehkäisemään potentiaalisia valituksia markkinaoikeuteen. Suunnitelluista riskinhallintatoimenpiteistä huolimatta valitusten määrä markkinaoikeuteen sekä korkeimpaan hallinto-oikeuteen on lisääntynyt lainsäädännön muutoksen johdosta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelman kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lautakunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon.

Vuonna 2017 sisäinen tarkastus on tehnyt 23 varsinaista tarkastusta, 15 jälkitarkastusta ja 51 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, avustuksiin, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista 10 kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että eräiden tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2017 tilikauden tulos oli 40,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 41,7 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos heikkeni 24,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu lasku vuoteen 2016 verrattuna oli 46,3 miljoonaa euroa. Toimintakulut vähenivät vuonna 2017 30,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Näiden erien negatiivinen tulosvaikutus on yhteensä -16,0 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla kasvoivat 1,1 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 7,5 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2017 milj. €		2016 milj. €		2015 milj. €
Toimintatuotot		252,0		298,7		274,4
Valmistus omaan käyttöön		78,3		80,6		109,8
Toimintakulut	-	1 339,0	-	1 369,3	-	1 399,8
Toimintakate	-	1 008,7	-	990,0	-	1 015,6
Verotulot		977,0		953,8		934,0
Valtionosuudet		168,9		189,4		150,5
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		14,2		14,3		14,6
Muut rahoitustuotot		15,3		15,5		21,1
Korkokulut	-	2,5	-	3,9	-	5,9
Muut rahoituskulut	-	0,2	-	0,1	-	0,4
Vuosikate		164,0		178,8		98,4
Poistot ja arvonalentumiset	-	123,6	-	116,1	-	98,1
Satunnaiset erät		0,0		1,8		1,0
Tilikauden tulos		40,4		64,5		1,4
Tilinpäätössiirrot		1,2		0,3	-	0,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		41,7		64,8		0,7

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2017 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 427,4 miljoonaa euroa. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 44,3 miljoonaa euroa eli 3,0 prosenttia. Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta 46,7 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 977,0 miljoonaa euroa. Vuoteen 2016 verrattuna kasvua oli 23,2 miljoonaa euroa (2,4 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2017 yhteensä 168,9 miljoonaa euroa. Ne vähenivät edellisestä vuodesta 20,5 miljoonaa euroa (10,8 prosenttia).

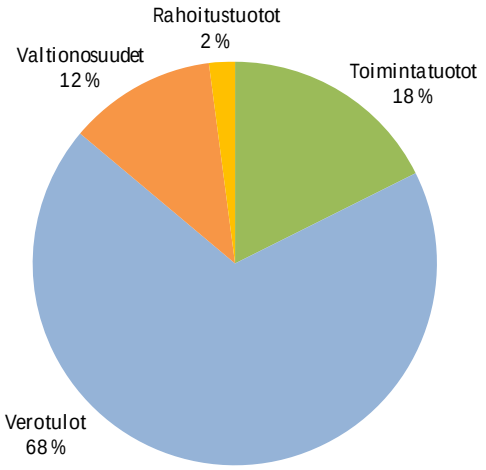
Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2017 oli 1 465,3 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 24,2 miljoonaa (1,6 prosenttia). Toimintakulut vähenivät 30,3 miljoonaa euroa vuodesta 2016. Palvelujen ostot kasvoivat 12,3 miljoonaa euroa (1,9 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 2,3 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot v. 2017 – 2016

Tuotot	2017 milj. €	2016 milj. €
Toimintatuotot	252,0	298,7
Verotulot	977,0	953,8
Valtionosuudet	168,9	189,4
Rahoitustuotot	29,5	29,7
Yhteensä	1 427,5	1 471,6

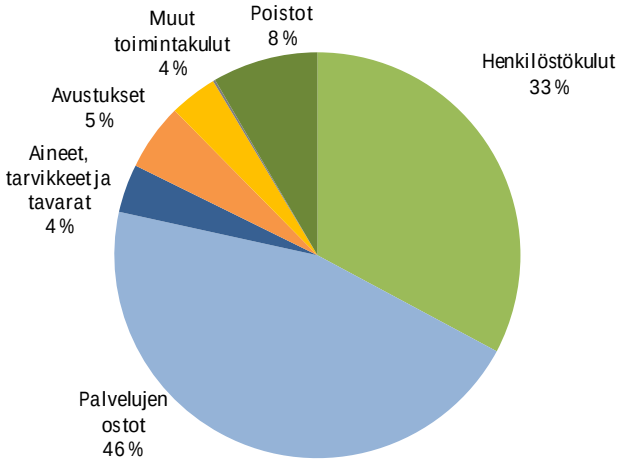
Kuvio. Vuoden 2017 tuottojen jakautuminen

Taulukko. Kulut v. 2017 – 2016

Kulut	2017 milj. €	2016 milj. €
Henkilöstökulut	481,6	491,2
Palvelujen ostot	667,4	655,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	56,5	49,3
Avustukset	77,7	124,9
Muut toimintakulut	55,7	48,9
Rahoituskulut	2,8	4,0
Poistot	123,6	116,1
Yhteensä	1 465,3	1 489,5

Kuvio. Vuoden 2017 kulujen jakautuminen

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2017 -1 008,7 miljoonaa euroa. Se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 18,7 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toimintatuotot kattoivat vuonna 2017 toimintakuluista 20,0 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	20,0	23,2	21,3
Vuosikate/ poistot, %	132,7	154,0	100,4
Vuosikate, euroa/ asukas	735,4	815,4	458,7
Asukasmäärä	223 027	219 341	214 605

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate laski edellisestä vuodesta 8,3 prosenttia ollen 164,0 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on laskenut vuoden 2016 tasosta 80 euroa, ollen 735,4 euroa/ asukas vuonna 2017. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (127,9 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 573,4 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 123,6 miljoonaa euroa vuonna 2017.

Tilikauden tulos laski edellisestä vuodesta 24,1 miljoonaa euroa, ollen 40,4 miljoonaa euroa vuonna 2017. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 41,7 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2017 oli 63,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2017 investointimenot olivat 111,3 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 110,6 miljoonaa euroa. Omahankintamenon vähennys edellisvuoteen verrattuna oli 34,8 miljoonaa euroa (23,9 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 43,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 90 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 191,0 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettovähennykseksi muodostui siten 101,0 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli lisäystä 17,8 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys 10,9 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 7,3 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2017 lopussa 213,5 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 47,9 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo lisääntyi 18,2 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan lisääntyivät 20,1 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana.

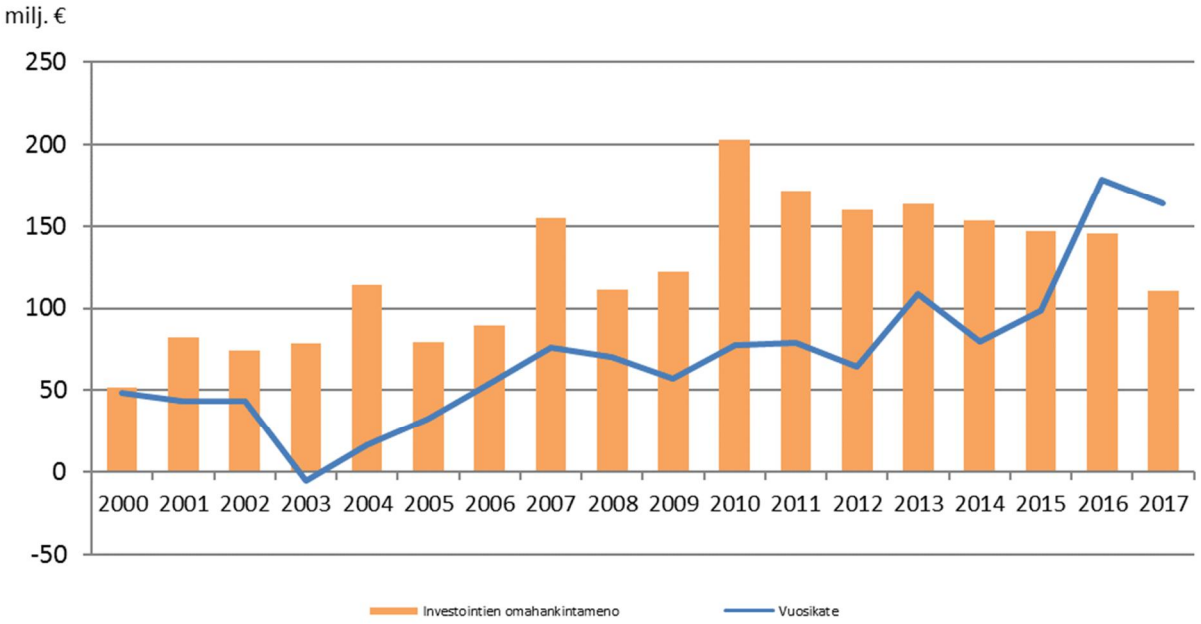
Rahoituslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	164,0	178,8	98,4
Satunnaiset erät	0,0	1,8	1,0
Tulorahoituksen korjauserät	- 40,5	- 48,9	- 37,3
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 111,3	- 146,7	- 152,8
Rahoitusosuudet investointeihin	0,7	1,3	5,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,6	68,8	48,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	63,4	55,2	- 36,6
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	- 0,1	- 3,0
Antolainasaamisten vähennykset	4,6	1,3	2,4
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,0	80,0	152,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 191,0	- 97,8	- 136,9
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10,9	- 24,7	7,0
Oman pääoman muutokset	1,7	0,4	10,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	40,5	13,1	- 19,5
Rahoituksen rahavirta	- 43,3	- 27,9	12,1
Rahavarojen muutos	20,1	27,3	- 24,5
Rahavarat 31.12.	213,5	193,4	166,2
Rahavarat 1.1.	193,4	166,2	190,7

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-31,8	-181,9	-314,9
Investointien tulorahoitus, %	148,2	123,0	66,9
Lainanhoitokate	0,9	1,8	0,7
Kassan riittävyys, pv	49,8	45,9	38,2
Asukasmäärä	223 027	219 341	214 605

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoituksen tunnusluku oli 148,2 vuonna 2017, joten Vantaan kaupungin investoinnit pystyttiin kokonaisuudessaan rahoittamaan tulorahoituksella.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2017 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2017

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 0,9 vuonna 2017. Tulorahoitus ei kokonaan riitä lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on alle 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2017 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 49,8 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2017 lopussa 1 839,0 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 201,6 miljoonaa euroa vuoden 2017 lopussa (56,6 prosenttia taseen loppusummasta). Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2017 lopussa 581,8 miljoonaa euroa (27,4 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat olivat vuoden 2017 lopussa 1,5 miljoonaa. Toimeksiantojen varat pysyivät samana kuin vuonna 2016.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 281,1 miljoonaa euroa (13,2 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2017 lopussa 0,6 miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuuden arvo väheni vuoden 2017 aikana 19,1 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Arvon väheneminen johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen vähenemisestä.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 67,0 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 21,7 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 0,6 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 14,0 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 17,0 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 212,4 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 20,1 miljoonaa euroa.

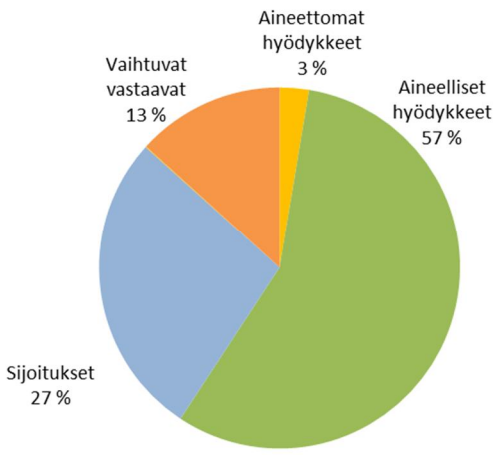
Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 938,5 miljoonaa euroa (44,2 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 122,2 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 425,5 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 41,7 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

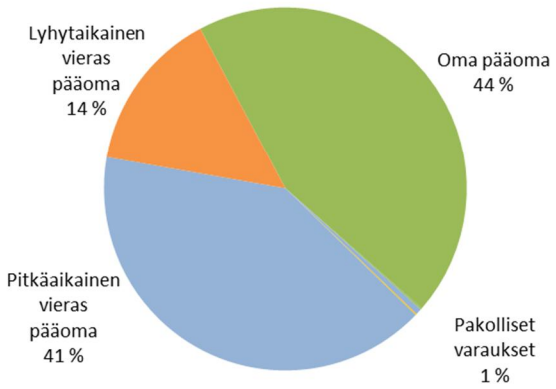
Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivarauksia, joiden summa vuoden 2017 lopussa oli 0,1 miljoonaa euroa. Investointivarauksien käyttämisestä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2017 poistoeron vähennystä 0,4 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,2 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 11,4 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 1,5 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,8 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 166,3 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta väheni vuoden aikana 90,1 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 007,4 miljoonaa euroa. Muihin lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 56,5 miljoonaa, ostovelkoja 49,5 miljoonaa, saatuja ennakoita 32,5 miljoonaa sekä muita velkoja 20,4 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

Kuvio. Taseen vastattavaa

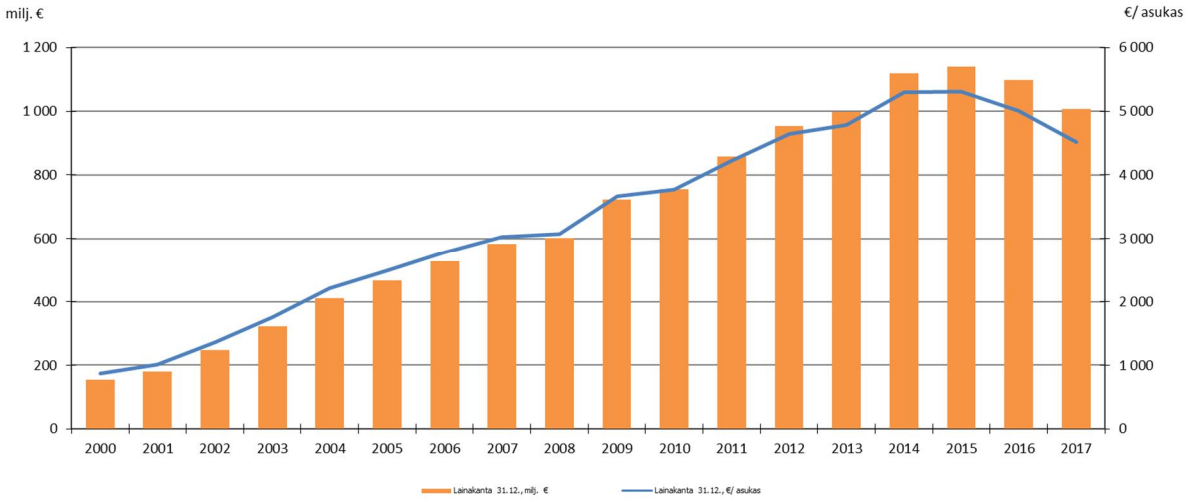
Tase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	1 839,0	1 865,8	1 859,9
Aineettomat hyödykkeet	*55,6*	*75,2*	*93,6*
Aineettomat oikeudet	0,0	0,9	3,4
Muut pitkävaikutteiset menot	55,5	74,3	90,2
Aineelliset hyödykkeet	*1 201,6*	*1 197,5*	*1 161,9*
Maa- ja vesialueet	292,8	277,8	243,8
Rakennukset	552,9	558,6	560,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304,6	305,9	304,7
Koneet ja kalusto	16,6	18,3	16,5
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	34,4	36,6	36,2
Sijoitukset	*581,8*	*593,2*	*604,4*
Osakkeet ja osuudet	293,3	300,2	310,2
Muut lainasaamiset	287,9	292,5	293,8
Muut saamiset	0,6	0,5	0,4
Toimeksiantojen varat	1,5	1,5	2,1
Valtion toimeksiannot	1,5	1,5	2,1
Vaihtuvat vastaavat	281,1	306,6	301,1
Vaihto-omaisuus	*0,6*	*19,7*	*39,1*
Aineet ja tarvikkeet	0,6	0,5	0,8
Muu vaihto-omaisuus	0,0	19,2	38,3
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	*13,7*	*16,7*	*14,1*
Lainasaamiset	0,3	0,3	0,3
Muut saamiset	13,4	16,4	13,7
Lyhytaikaiset saamiset	*53,3*	*76,7*	*81,8*
Myyntisaamiset	21,7	28,7	28,6
Lainasaamiset	0,6	7,9	12,3
Muut saamiset	14,0	13,2	19,7
Siirtosaamiset	17,0	27,0	21,2
Rahoitusarvopaperit	*1,1*	*1,1*	*1,1*
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	212,4	192,3	165,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Tase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	938,5	897,1	835,0
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	122,2	122,9	123,0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	425,5	360,2	362,2
Tilikauden yli-/alijäämä	41,7	64,8	0,7
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2,7	3,3	3,5
Poistoero	2,6	3,0	1,2
Vapaaehtoiset varaukset	0,1	0,3	2,3
Pakolliset varaukset	11,6	9,7	8,9
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,4
Muut pakolliset varaukset	11,4	9,4	8,5
Toimeksiantojen pääomat	2,3	2,2	2,7
Valtion toimeksiannot	1,5	1,6	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,8	0,5	0,4
Vieras pääoma	1 166,3	1 261,7	1 313,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	*859,7*	*1 000,0*	*980,2*
Joukkovelkakirjalainat	175,1	245,8	211,6
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	684,6	748,4	762,4
Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	5,8	6,2
Lyhytaikainen vieras pääoma	*306,6*	*261,8*	*332,8*
Joukkovelkakirjalainat	70,7	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28,8	54,0	91,6
Lainat julkisyhteisöiltä	0,0	0,5	0,5
Lainat muilta luotonantajilta	48,2	37,3	62,0
Saadut ennakot	32,5	32,7	23,8
Ostovelat	49,5	52,0	63,1
Muut velat	20,4	21,0	20,5
Siirtovelat	56,5	58,6	65,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 121,5	2 173,9	2 163,1

Taseen tunnusluvut	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	45,1	42,1	39,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	81,1	85,2	94,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	106,4	99,9	114,7
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	467,1	425,1	362,9
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 094,4	1 937,9	1 690,8
Lainakanta 31.12., milj. €	1 007,4	1 097,5	1 140,1
Lainakanta 31.12., €/ asukas	4 517,0	5 003,6	5 312,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	287,9	292,5	293,8
Asukasmäärä	223 027	219 341	214 605

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2017 lopussa 45,1 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2017 tarvittu 81,1 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa. Asukaskohtainen lainakanta oli 4 517 euroa asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2017

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luotottuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2017 olivat 1 542,3 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 562,8 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -20,5 miljoonaa euroa. Kun tähän lukuun lisätään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (40,5 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi 20,0 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2017 aikana.

Kokonaistulot ja menot	2017 milj. €	2017 %	2016 milj. €	2016 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	252,0	16,3	298,7	19,0
Verotulot	977,0	63,3	953,8	60,6
Valtionosuudet	168,9	11,0	189,4	12,0
Korkotuotot	14,2	0,9	14,3	0,9
Muut rahoitustuotot	15,3	1,0	15,5	1,0
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0	1,8	0,1
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-43,5	-2,8	-50,0	-3,2
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,7	0,0	1,3	0,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,5	3,3	68,8	4,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	4,6	0,3	1,3	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,0	5,8	80,0	5,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	10,9	0,7	0,0	0,0
Oman pääoman lisäys	1,7	0,1	0,4	0,0
Kokonaistulot yhteensä	**1 542,3**	**100,0**	**1 575,2**	**100,0**
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 339,0	85,7	1 369,3	87,7
- Valmistus omaan käyttöön	-78,3	-5,0	-80,6	-5,2
Korkokulut	2,5	0,2	3,9	0,2
Muut rahoituskulut	0,2	0,0	0,1	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-2,0	-0,1	-0,8	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappi	-1,0	-0,1	-0,3	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	111,3	7,1	146,7	9,4
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	0,1	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	191,0	12,2	97,8	6,3
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,0	0,0	24,7	1,6
Kokonaismenot yhteensä	**1 562,8**	**100,0**	**1 561,1**	**100,0**

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	31	-
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	11	1
Muut yhtiöt	1	-
Kuntayhtymät	8	-
Osakkuusyhteisöt	19	4
Yhteensä	70	5

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kuntalain14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Merkittävien tytäryhtiöiden olennaiset tapahtumat konsernissa on esitetty kohdassa 1.6.4. Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste.

Vantaan Energian osaomistama tuulivoimayhtiö Innopower Oy asetettiin selvitystilaan marraskuussa. Tarkoituksena on yhtiön purkaminen ja varojen jakaminen omistajille vuoden 2018 aikana.

VAV Hoivakodit Oy:öön sulautettiin sen tytäryhtiö VAV Palvelukodit Oy ja samalla muutettiin VAV Hoivakodit Oy:n nimi VAV Palvelukodit Oy:ksi 31.5.2017. VAV -konserni jatkaa yhtiöjärjestelyjä vuonna 2018.

Vantaan kaupunki myi Keravan kaupungille yhden A-tulkkaus Oy osakkeen. Muut omistajat ovat Vantaan kaupunki (1006 osaketta), Helsingin kaupunki (1 osake), HUS-kuntayhtymä (1 osake), Espoon kaupunki (1 osake).

VTK Kiinteistöt Oy osti Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4 -nimisen yhtiön osakekannan 10/2017. Kiinteistössä toimii Myyrmäen terveyskeskus. Lisäksi VTK Kiinteistöt Oy osti tilikauden aikana Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 172 kpl, jonka jälkeen VTK Kiinteistöt Oy:n omistus yhtiöstä on 100%. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamansa Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 34 kpl, jonka jälkeen Kivistön Pysäköinti Oy:n omistus yhtiöstä on 26,64 %.

Vantaan kaupunki osti tilikauden aikana Mardea Ay:n ja Tikkurilan Hammasklinikan omistamat Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon osakkeet. Vuoden lopussa Vantaan kaupunki omisti Kiinteistö Oy Vantaan kauppalantalon osakekannasta 81,4%. Kaupunki osti loput Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon osakkeista Veikko Laine Oy:ltä 28.2.2018. Osakkeiden hankinta liittyy Tikkurilan keskustan monitilatoimistorakennus -hankkeeseen, jonka 10.11.2017 päivätyn tarveselvityksen/ hankesuunnitelman ja kustannusarviot sekä Tikkurilan keskustan monitilatoimistorakennuksen toteuttamisen periaatteet kaupunginhallitus hyväksyi 11.12.2017. Monitilatoimistorakennus rakennetaan Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon omistamalle tontille. Kaupungin päätöksenteossa on todettu tarkoituksenmukaiseksi fuusioida Kiinteistö Oy Vantaan kauppalantalo VTK Kiinteistöt Oy:öön. Tällöin toimitilahankkeelle varmistetaan paremmat toteutus- ja toimintaedellytykset. Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon fuusio VTK Kiinteistöt Oy:öön toteutetaan vuonna 2018.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas myi vuoden 2017 aikana kaikki omistamansa maa-alueet Vantaan kaupungille. Yhtiö on asetettu selvitystilaan 31.12.2017 alkaen yhtiön purkamiseksi.

1.6.4 Vantaan kaupungin merkittävien tytäryhtiöiden vuosikooste

Tytäryhtiöiden vuosikoosteessa raportoidaan Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumat vuodelta 2017. Tytäryhtiöraportin tiedot perustuvat konsernipalveluiden tulosalueen lähettämiin, yhtiöiden toimitusjohtajien 14.2.2017 mennessä palauttamien kyselylomakkeiden tietoihin.

Yhtiöiden toimittamat tulos- ja tasetiedot ovat tietojen keruuhetkellä olleet vielä osin tilintarkastamattomia, joten tässä raportissa esitetyt luvut saattavat erota virallisista tilinpäätöksistä. Yhtiöiden kokoeroista, toimialojen- ja toiminnan erilaisuuksista sekä toimitusjohtajien toimittamien raporttien erilaisuudesta johtuen raportointi ei ole kaikkien yhtiöiden osalta yhteneväistä. Lisätietoa yhtiöistä antavat niiden toimitusjohtajat sekä konsernipalvelut.

Kaupunginhallituksen yleisjaostolle raportoitavat merkittävät tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy (konserni)

Y-tunnus	0124461-3
Omistusosuus	60 %
Hallituksen pj	Tommi Valtonen
Toimitusjohtaja	Pertti Laukkanen

Vantaan Energia Oy on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 % ja Helsingin kaupunki 40 %. Vantaan Energia -konsernin muodostavat emoyhtiö Vantaan Energia Oy ja sen tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy sekä osakkuusyhtiöt.

Vantaan Energia Oy tuottaa energiapalveluita asiakkailleen. Yhtiön päätuotteita ovat sähkö, kaukolämpö ja maakaasu. Vantaan Energia myy sähköä yritysasiakkaille ja kotitalouksille koko Suomeen. Kaukolämpöliiketoiminnassa yhtiön markkina-alueena on pääosin Vantaa. Maakaasua yhtiö tarjoaa teollisuuden tarpeisiin.

Tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy vastaa sähköverkkotoiminnasta Vantaalla. Sähköverkkopalvelun lisäksi yhtiö myy verkkotoimintaan ja asiakkaiden energiankäyttöön läheisesti liittyviä palveluja, kuten liittymisjohtojen rakentamispalvelua.

Lisätietoa Vantaan Energia Oy:stä http://www.vantaanenergia.fi/

Toimintaympäristö

Suomen hallituksen uusi energia- ja ilmastostrategia ja useat voimaansaatetut ja tulevat lakimuutokset muuttavat pelisääntöjä ja toimintamalleja ja luovat kustannuksia. Taustalla ovat mm. kansainväliset ilmastosopimukset ja energiaunionikehitys EU:ssa.

- mm. energiatehokkuus, teollisuuden päästöjä koskeva direktiivi (IED), tietosuoja-asetus
- sähkömarkkinalain päivitykset
- energiaverotuksen muutokset
- puun käytön kestävyyskriteerit
- jätteenpolttoa valmistellaan päästökaupan piiriin

Pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhtenäistäminen jatkuu

- valmisteilla kansallinen Datahub sähkömarkkinoiden vähittäismyynnin tiedonvaihtoon
- tavoitteena yhden luukun periaate asiakasrajapintaan (= vain yksi laskuttaja, ei erikseen siirtolaskua)
- yhteispohjoismainen taseselvitysmalli on otettu käyttöön

Älykkyys lisääntyy energiaverkoissa ja niiden monimutkaisuus lisääntyy. Energian varastointiteknologioiden kehitys merkityksellistä. Samalla hajautetun pientuotannon määrä ja kuluttajien rooli energian tuottajina kasvaa.

Verkkoliiketoiminnan valvontamalli on entistä pitkäjänteisempi ja paremmin riskit huomioiva.

Markkinahintataso sähkössä jatkuu matalana.

Toiminta

2017

- asiakastietojärjestelmän toteutus
- Keimolan sähköaseman uusinta
- tuulivoimainvestointeja toteutetaan, ensimmäinen merituulipuisto otettu käyttöön Porin edustalla
- Fennovoiman ydinvoimahanke jatkuu Pyhäjoella
- Uusi toimitalo valmistui vanhan paikalle, muutto takaisin väistötiloista heinäkuussa
- Helmikuussa toteutettiin Peltolantien 27-32 maa-alueiden kaavoitukseen liittyvä maa-alueiden vaihto Vantaan kaupungin kanssa. Huhtikuussa 2017 toteutettiin yhtiölle tarpeettomiksi käyneiden maa-alueiden myynti.
- Martinlaakson biokattilamuutoksen investointipäätös ja hankkeen käynnistys
- sähköverkon ja kaukolämpöverkon laajennus ja kunnossapitoinvestointeja
- osakeinvestointi 24 % osuudella Solar Power Holdingin, joka omistaa 37 % aurinkoenergiayhtiö NAPS Solar Oy:stä
- Lahnasenkosken pienvesivoimalaitos myytiin

Tulevat

- uusi tietosuoja-asetus voimaan 5/2018, muutakin merkittävää lainsäädäntövalmistelua käynnissä
- asiakastietojärjestelmän toteutus jatkuu
- Fennovoiman ydinvoimahanke jatkuu Pyhäjoella

- Martinlaakson biolaitos valmistuu vuoden 2018 lopussa, kaupalliseen käyttöön 2019 alussa
- Datahub käyttöön 2020

Taloudellinen katsaus

Vuoden 2017 liiketoiminta ja tulos toteutuivat budjetoitua paremmin.
Tulosta parantavia tekijöitä ovat olleet mm.

- kautta linjan on kiinnitetty erityistä huomiota kustannuskehitykseen (mm. ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut)
- kustannuksia on säästynyt myös energiakuluissa mm. lämpimän alkuvuoden ja onnistuneen tuotannon optimoinnin vuoksi. Erityisesti maakaasun käyttö on ollut suunniteltua pienempää.

Merkittävä myyntivoitto Peltolantien maakaupoista

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	301 492	288 239	13 253	313 032	-11 540	289 561
Henkilöstökulut	-26 575	-26 742	167	-27 316	741	-26 206
Materiaalit ja palvelut	-168 292	-170 290	1 998	-181 349	13 057	-167 970
Kiinteistöom. hoitokulut	-3 041	-2 968	-73	-3 710	669	-2 679
Liiketoiminnan muut kulut	-27 547	-27 676	129	-26 645	-902	-27 977
Poistot	-26 518	-26 449	-69	-25 969	-549	-26 367
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	5 304	1 886	3 418	2 141	3 163	2 535
Liiketulos	**54 822**	**36 002**	**18 820**	**50 183**	**4 639**	**40 897**
Rahoitustuotot	613	99	514	786	-174	79
Rahoituskulut	-1 735	-2 793	1 059	-8 368	6 633	-3 543
Verot	-7 171	-6 284	-887	-8 349	1 178	-6 937
Nettotulos	**46 529**	**27 023**	**19 506**	**34 253**	**12 277**	**30 496**
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0	0	0
Kokonaistulos	**46 529**	**27 023**	**19 506**	**34 253**	**12 277**	**30 496**

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	44 397	48 723	-4 326	41 780	2 617	72 038
Lainat kauden lopussa	127 194	135 651	-8 457	140 808	-13 614	118 737
Oma pääoma	242 425	228 543	13 882	215 911	26 513	252 303
Taseen loppusumma	581 656	591 894	-10 238	568 430	13 227	618 718
Henkilöstö lkm	332	326	6	328	4	333

Vantaan Energia Oy -konserni				
TUNNUSLUVUT	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 2017	Muutos tot ./. budj.	Toteuma 2016
Oman pääoman tuotto %	20,3 %	12,2 %	8 %	16,4 %
Liikevoitto%	19,2 %	12,7 %	7 %	17,6 %
Omavaraisuusaste	41,7 %	38,6 %	3 %	38,0 %
Bruttoinvestoinnit milj.eur	44,4	48,7	-4,3	41,8
Br.investoinnit %:a liikevaihdosta	15,6 %	17,2 %	-2 %	14,7 %

Investoinnit

Budjetoidut kokonaisinvestoinnit vuodelle 2017 olivat 48,7 M€. Toteutuneet bruttoinvestoinnit ovat noin 44,4 M€. Vähenemän merkittävimmät syyt olivat siirtyneet osakeinvestoinnit ja voimalaitosten sekä lämpökeskusten kunnossapitoinvestoinnit. Myös Sähköverkoissa jäätiin hieman suunnitellusta investointitasosta, keskeisenä syynä muutamien asiakasliittymien siirtyminen.

Biovoimalaitosinvestointi Martinlaaksoon vuosille 2017 - 2019 on suuruudeltaan arviolta noin 52- 56 M€ ja lienee lähivuosien merkittävin yksittäinen investointi. Laitos tullaan rahoittamaan vieraalla pääomalla. Muut investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.

Vuoden 2018 budjetoidut investoinnit ovat 72 M€, jos merkittävimmät osat kohdistuvat Martinlaakson biomuutokseen 34 M€, sähköverkkoon 15 M€ ja kaukolämpöverkkoon 7,9 M€.

Rahoitus

Vantaan Energia -konsernin rahoitustilanteeseen vaikuttavat suurimmat tekijät ovat investointien volyymi ja omistajille maksettavan osingon määrä.

Tavoitteena on, että normaalit vuosittaiset kunnossapitoinvestoinnit hoidetaan tulorahoituksella eli niihin ei oteta lisävelkaa. Myöskään osinkojen maksamista lisävelanotolla ei voine pitää mielekkäänä.

Mahdolliset uudet tuotantoinvestointikohteet ja niiden velkarahoitustarve tarkastellaan tapauskohtaisesti tarkoin investointilaskelmin.

Tilapäiset rahoitustarpeet (käyttöpääoman heilahtelu) hoidetaan kaupungin konsernitililimiitillä ja yritystodistuksilla.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	10 129	3 412	6 717	7 794	2 335	2 828
+ liiketoiminnan rahavirta	73 486	66 388	7 098	55 850	17 636	68 222
+ investointien rahavirta	-44 397	-48 708	4 311	-39 968	-4 429	-72 038
+ rahoituksen rahavirta	-23 954	-18 473	-5 481	-13 547	-10 407	6 590
Kassa jakson lopussa	**15 264**	**2 619**	**12 645**	**10 129**	**5 135**	**5 603**

Henkilöstö

Vantaan Energia –konsernin henkilöstö

	Yhteensä	Vakinaisia	Määräaikaisia	Henkilöstön keski-ikä
12/2016	328	321	7	45,03v
01-04/2017	331	320	11	44,65v
7/2017	367	316	50	43,49v
12/2017	329	314	15	44,62v

	Työntekijöitä	Toimihenkilöitä	Ylempiä toimihenkilöitä	Johtoa
12/2016	76	153	87	12
01-04/2017	79	153	87	12
7/2017	97	166	92	12
12/2017	70	157	90	12

Huomioitavaa on, että suurin osa tuotannollisesta henkilöstöstä kuuluu toimihenkilöihin.
Sairauspoissaoloprosentti:

12/2016	3,2%
01-04/2017*)	3,8% (sis. myös työtapaturmista johtuneet)
7/2017	3,0% (sis. myös tapaturmista johtuneet 0,14 %)
12/2017	2,9% (sis myös tapaturmista johtuneet 0,11 %)

Vaihtuvuus:	Eläkkeelle	Irtisanoutui/irtisanottiin	Uusia
v. 2016	13	10/5	32
01-04/2017	4	2	9
8/2017	6	6	14, josta 6 pidempää määräaikaista
v. 2017	7	10	*)54, josta 11 pidempää määräaikaista

*)Luku sisältää 33 kesäharjoittelijaa (opiskelijaa)

Seuraavan viiden vuoden aikana noin 29 henkilöä siirtyy eläkkeelle.
HUOM! Eläköitymisiät ovat muuttuneet eläkeuudistuksen myötä 1.1.2017 -> työurat pitenevät.

Riskienhallinta

Vantaan Energian hallitus katselmoi kaikki yhtiön riskienhallintaan liittyvät politiikat vuosittain. Lisäksi käsitellään yhtiön avainriskit. Politiikat ja avainriskit on käsitelty hallituksessa viimeksi syksyllä 2017. Riskienhallintasuunnitelmasta vastaa yhtiön operatiivinen johto. Seuraava päivitys suunnitelmista tehdään Vantaa-konsernin riskienhallintayksikölle aikataulun mukaisesti keväällä 2018.

Vantaan Energian kolme keskeistä riskiä ovat:

- Sähkön hintariski. Riskinä on sähkön matala hintataso ja mahdollinen hintatason pitkäaikainen pysyminen alhaisella tasolla. Riskiä hallitaan mm. sähköntuotannon ja sähkökaupan suojaustoiminnalla ja noudattamalla talousriskipolitiikkaa
- Politiikka- ja regulaatioriski. Riski voi toteutua mm. haitalliseen liiketoimintaregulaatioon, energian tukijärjestelmien muutoksiin tai vaikka ympäristölupiin liittyen. Riskiä hallitaan osallistumalla aktiivisesti energia-alan edunvalvontatyöhön ja vaikuttamiseen sekä erilaisin ennustein ja skenaarioin.
- Riski suuresta häiriöstä energian tuotannossa tai sähkön / kaukolämmön toimituksessa. Syitä voi olla esim. luonnontapahtumissa, konerikossa, suuronnettomuudessa tai inhimillisessä virheessä. Riskien hallintaan keinoina ovat mm. tehokkaat kunnossapito-ohjelmat ja varautumissuunnittelu, sekä erilaisten kriisitilanteiden harjoittelu.

VAV Asunnot Oy (konserni)

Y-tunnus	0640915-7
Omistusosuus	100 %
Hallituksen pj	Tuula Laukkanen
Toimitusjohtaja	Teija Ojankoski

VAV Asunnot Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi vuokra-asuntoja. Yhtiö tuottaa laadukkaita ja kohtuuhintaisia koteja vantaalaisille. Kiinteistökannan suunnitelmallisilla korjauksilla varmistetaan niiden arvon säilyminen sekä asumisviihtyvyys yhteistyössä asukkaiden

kanssa. VAV omistaa 10 000 vuokrakotia, joissa asuu joka kymmenes vantaalainen. Yhtiö rakennuttaa jatkuvasti lisää uusia asuntokohteita vantaalaisten kasvaviin asuntotarpeisiin. Kesällä 2015 toteutettiin palveluasumisen liiketoimintasiirto VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiöön VAV Hoivakiinteistöt Oy:hyn.

Lisätietoa VAV-Asunnot Oy:stä www.vav.fi

Toimintaympäristö

- Lainsäädännön muutokset ovat vaikeuttaneet korjaustoiminnan rahoitusta, korjauksiin varautumista ja asukasvalintaa.
- Asukasvalintaan palautui tulorajat 1.1.2017 alkaen. Muutos nopeuttaa asukasrakenteen yksipuolistumista, vaikeuttaa uudiskohteiden asuttamista, kasvattaa korjauskustannuksia ja lisännee omistajan toimeentulotukimenoja. Asukasvalinnan tulorajavaade poistuu 1.3.2018.
- Korjauksiin varautumisen euromäärää on rajoitettu ja omille varoille vuokrassa perittävä tuotto aleni 4 %:in 1.1.2017 alkaen. Korkotukilain uudistus kieltänee uusien kiinteistöjen, jotka on rahoitettu korkotukilainalla, mahdollisuuden varautua korjauksiin.
- Asumistuen enimmäisasumismenot jäädytetään vuoden 2017 tasoon.
- Lakiehdotus yhteisöjen tulolähdejaon poistamisesta rajaa konsernin sisäisten lainojen korkojen verovähennysoikeutta.
- Kiinteistöjen korjaustarpeiden kasvu – kiinteistökannan samanikäisyys kasaa korjauskustannuksia lähivuosiin.
- Asunnon tarvitsijoiden tulotason jatkuva heikkeneminen suhteessa asumisen kustannuksiin.

Toiminta

- Marsinkuja 1 valmistui 31.1. asuntoja 147 kpl. Liikevaihto kasvaa.
- Jaspiskuja 7a valmistui 31.5. asuntoja 109 kpl. Liikevaihto kasvaa
- Auringonkierto 2 valmistui 29.9. asuntoja 99 kpl. Liikevaihto kasvaa
- Myyty Ainonkuja 2 rivitalokiinteistö 24.4. Tuotto uustuotannon omiin varoihin
- Myyty Länsimäen korttelista määräala 17.8. Tuotto uudistuotannon omiin varoihin
- Jatketaan rajoituksista vapautuvien kiinteistöjen myyntiä. Haetaan ARA:lta kohdennetusti kiinteistöjä rajoituksista vapaiksi. Turvataan omia varoja korjausrakentamiseen ja uudistuotantoon.
- Viedään eteenpäin kaavakehityshankkeita, mm. Myyrmäessä, Veturikuja 8:ssa ja Hakopolku 4:ssa. Korvaavalla ja täydentävällä kaavoituksella mahdollistetaan kalliiden korjausten korvaaminen tehokkaammalla ja taloudellisesti kannattavammalla uudistuotannolla ja tonttimyynti omien varojen kerryttämiseksi.
- PTS-suunnitelman mukaisissa korjauksissa uusitaan lämmöntuotantolaitteita, tutkitaan hybridiratkaisuja, kuten esim. aurinkopaneeleja, kiinteistöjen lämmöntuotantoon. Ylläpitokustannusten hallinta pitkällä aikavälillä.
- Parannetaan tietojärjestelmiä ja asukkaille suunnattuja sähköisiä palveluja. Toiminnan taloudellinen tehokkuus.
- VAV konsernin yhtiörakennetta selkiytettiin 31.5, jolloin sulautettiin VAV Hoivakodit Oy:öön sen tytäryhtiö VAV Palvelukodit Oy ja muutettiin samalla VAV Hoivakodit Oy:n nimi VAV Palvelukodit Oy:ksi. Yhtiöjärjestelyjä jatketaan vuonna 2018.

Taloudellinen katsaus

- Liikevaihto on toteutunut budjetoidusti, vuokrat korottuivat keskimäärin 0,05 €/m2 maaliskuun 2017 alusta keskivuokran ollessa 11,95 per neliö.
- Omaisuuden myyntivoittoja tuloutettiin 2,1 milj. euroa.

- Länsimäen tontin lohkominen ja määräalan myynti, nettotuotto 1,022 milj. euroa.
- Suunnitelman mukaisesti on lyhennetty pitkäaikaisia lainoja. Alhainen korkotaso mahdollistaa budjetoidut ylimääräiset lyhennykset. Myös sisäisten lainojen (uustuotannon omien varojen) palautukset kassaan kerätään arvioitua nopeammin.
- PTS-korjaukset toteutettiin rullaavan budjetin mukaisesti. Korjaukset jäivät budjetoidusta 7 %. Korjaukset M€ tehtiin tulorahoituksella, kuluvana vuonna ei velkaannuttu korjaustoiminnasta.
- Vieraan pääoman korkokulut pysyivät edellisvuoden tasossa ollen 7 % liikevaihdosta. Uustuotannon rahoitukseen nostettiin korkotukilainaa 41,7 milj. euroa.
- Vuonna 2015 ja 2016 tehdyt korkojohdannaiset aiheuttivat lisää korkokulua vuonna 2017 yht. 362 tuhatta euroa 46,1 milj.euron pääomaan. Korkosuojauksia on tehty 20 %:iin vaihtuvakorkoisista lainoista, joissa korkotukilainan omavastuukorko on 3,4 %. Suojaussopimukset ovat voimassa 10 vuotta päättyen 2025.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	95 341	90521	4820	88 970	6 371	94 032
Henkilöstökulut	-2 953	-3119	166	-2 824	-129	-3 325
Materiaalit ja palvelut	0	0	0	0	0	0
Kiinteistöom. hoitokulut	-46 443	-50160	3717	-43 005	-3438	-53 270
Liiketoiminnan muut kulut	-853	-748	-104,8	-763	-89,8	-1 068
Poistot	-18 265	-17272	-993	-17 789	-476	-19 020
Liiketulos	**26 827**	**19222**	**7605,2**	**24 589**	**2238,2**	**17 349**
Rahoitustuotot	67	27	40	103	-36	42
Rahoituskulut	-6 325	-8675	2350	-6 348	22,6	-9 120
Verot	0	0	0		0	0
Nettotulos	**20 569**	**10574**	**9995,2**	**18 344**	**2224,8**	**8 271**
Satunnaiset erät (netto)			0		0	
Kokonaistulos	**20 569**	**10574**	**9995,2**	**18 344**	**2224,8**	**8 271**

VAV-Asunnot Oy -konserni				
TUNNUSLUVUT	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 2017	Muutos tot /. budj.	Toteuma 2016
Liikevoitto %	30	21	9	28
Asunnot	10481	10480	1	10334
Asuntojen käyttöaste %	99,0	99,1	0	99,0
Vaihtuvuus %	12	12	0	12
Vuokrasaatavat liikevaihdosta %	1,2	1,2	0	1,3
Henkilöstö	50	51	-1	50
Keskivuokra €/m2/kk	11,95	11,95	0	11,90
Vuokrien vaihteluväli	9,65-15,04			9,33-15,02

Investoinnit

Uustuotanto:

- Marsinkuja 1, (valm. 31.1.2017), asuntoja 147 kpl, hankinta-arvo 21,4 milj.euroa
- Auringonkierto, (valm. 9/2017), asuntoja 99 kpl, hankinta-arvo 17,4 milj. euroa
- Jaspiskuja 7a, (valm. 5/2017), asuntoja 109 kpl, hankinta-arvo 19,2 milj. euroa

- Martinlaaksonkuja 2b, (valm 1/2018), asuntoja 52 kpl, joista erityisasuntoja 15 kpl, hankinta-arvo 8,8 milj.euroa
- Myyrmäen vanhustenkeskus, (valm. 2019), asuntoja 199 kpl, veroton hankinta-arvo 34,2 milj. euroa
- Keskeneräiset omat työt kasvoivat 2017 yhteensä 32,9 milj. euroa (uustuotanto), tytäryhtiöltä rakennuttamissaatavaa (Myyrmäki-hanke) on 14,1 milj. euroa palveluasuntojen rakennuttamisesta. Myyrmäki-hankkeen korkotukilaina 27,8 milj. euroa on kaupungin rahoitusyksikön kilpailuttama ja se nostetaan valmiusasteen mukaisesti samoin kuin kohteen investointiavustus 6,4 milj. euroa.
- Uustuotannon investoinnit rahoitetaan korkotukilainalla ja omat varat mahdollisella käynnistysavustuksella ja myyntituotoilla sekä tulorahoituksella.

Korjaushankkeet:

- Kiinteistöihin tehtiin tarkastelujaksolla korjauksia 22,3 milj. eurolla, rahoitus tulorahoituksella.

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	44 105	51 000	-6895	50 768	-6662,6	44 000
Lainat kauden lopussa	508 603	510 000	-1397	497 152	11451	530 000
Oma pääoma	27 402	27 000	401,7	26 679	722,7	27 500
Taseen loppusumma	670 005	660 000	10004,7	623 072	46932,7	680 000
Henkilöstö lkm	50	51	-1	50	0	52

Rahoitus

- Maksuvalmiussuhde QR oli 1.0 eli lyhyen aikavälin velat pystyttään hoitamaan likvideillä rahavaroilla. Maksuvalmiuteen vaikuttivat omaisuuden myyntituotot ja saatavien säilyminen kohtuullisina. Vaikka velkakirjaehtojen mukaiset lyhennykset kasvavat kiinteistökannan vanhetessa (keskimäärin asuntokanta 25 v), niin ylimääräisiä lyhennyksiä tehtiin noin 4 milj. euroa.
- Korkotaso on edelleen matala, mutta on syytä varautua maltilliseen korkojen nousuun. Vauhdittunut talouskasvu korottaa hintoja ja nostaa inflaatiota. Korjauksiin varautuminen hankaloituu ja velkakirjaehdot ylittäviin lyhennyksiin ei ole mahdollisuuksia. Lisäksi pitkäaikaisen rahoituksen tarjoajia on vähän.
- Arava- ja korkotukilainojen takapainoiset lyhennysohjelmat ja asukkaiden maksuvaikeuksien lisääntyminen ovat lähivuosien haaste.
- Uustuotannon rahoitus omien varojen osalta saataneen hoidettua ARAn myöntämän käynnistysavustuksen ja omaisuuden realisointien avulla vuosina 2018 – 2019. Omien varojen korkoa sisällytetään - käynnistysavustusten päätyttyä - vuokraan ja sitä kautta turvataan uustuotannon ja korjausrakentamisen omat varat myyntituottojen lisäksi.
- Korjausrakentamiseen jouduttaneen ottamaan korkotukilainaa vuonna 2020, ettei korjaustarve kasva liiaksi ja että kiinteistöjen arvo pystytään säilyttämään. Lainoitettavan korjausrakentamisen omarahoitusosuudet tullaan keräämään vuokrissa.
- Merkittävää helpotusta korjausrakentamisen rahoitukseen ei olla saamassa vuoteen 2024 mennessä, jolloin vasta 80-luvun aravakiinteistöjen alkuperäiset rahoituslainat on maksettu.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	19 979	19 979	0	47729	-27 750	29 047
+ toiminnan tuotot (+)	95 341	90 521	4 820	88 970	6371	94 032
- toiminnalliset menot (-)	-47 296	-50 908	3 612	-46 592	-703,8	-57 663
- investointien maksut kassasta (	-44 105	-51 000	6 895	-50 768	6662,6	-44 000
- lainojen lyhennykset (-)	-30 259	-28 647	-1 612	-39367	9108	-27 522
- lainojen korot (-)	-6 325	-8 490	2 165	-6348	23	-9 120
+ lainojen lisäykset (+)	41 711	41 711	0	26355	15356	40 000
Kassa jakson lopussa	**29 047**	**13 166**	**15 880**	**19979,4**	**9067,2**	**24 774**

Henkilöstö

- 31.12. henkilövahvuus 47 (vuonna 2017 keskimäärin 50)
- Naisia 66 % ja miehiä 34 %
- Henkilöstön keski-ikä 51 vuotta (2016 /49 vuotta)
- 26 % työntekijöistä 60 vuotta tai enemmän (2016 /17 %)
- Vahvistetaan rakennuttamisen ja korjausrakentamisen osaamista.
- Vaihtuvuus 16 % (2016/18 %), 6 uutta työntekijää
- Varaudutaan henkilöstön ikärakenteen muutoksiin ennakoivilla rekrytoinneilla.

Riskienhallinta

- Riskienhallintasuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty 12.12.2017.
- 1. Vuokra-asuntojen ylikysyntä / riittävä uudistuotanto
- 2. Yksittäiset tekniseltä ja taloudelliselta kunnoltaan heikkokuntoiset kiinteistöt / suunnitelmallinen korjaustoiminta ja kiinteistöjen hakeminen rajoituksista vapaiksi ja niiden myynti
- 3. Lainsäädäntöriskit / edunvalvonta
- 4. Korkoriski ja lainaehtojen takapainoisuus / lyhennysten aikaistaminen ja koronnousuilta suojautuminen

VTK Kiinteistöt Oy (konserni)

Y-tunnus	0517745-4
Omistusosuus	100 %
Hallituksen pj	Hannu Vikman
Toimitusjohtaja	Jukka Antila

VTK Konserniin kuuluu emoyhtiön VTK Kiinteistöt Oy:n lisäksi tytäryhtiöt: Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5 (osakkeista 100 %), Kiinteistö Oy Vantaan Paloasema (osakkeista 100 %), Kivistön Putkijäte Oy (osakkeista 100 %), Kivistön Pysäköinti Oy (osakkeista 100 %), Kiinteistö Oy Vantaan Myyrinselkä (osakkeista 95,26 %) Myyrmäen Urheilupuisto Oy (osakkeista 100 %), Vantaan Innovaatioinstituutti Oy (osakkeista 100 %) sekä osakkuusyhtiöt Kiinteistö Oy Vantaan Maakotkantie 10 (osakkeista 49,2 %), Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkki (osakkeista 38,29%) ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkki (osakkeista 32,84%). Lisäksi konserniin kuuluu omistusyhteisyritys Kiinteistö Oy Hakucenter (osakkeista 18,2 %) sekä muita vähemmistöosuuksia.

Lisätietoa VTK Kiinteistöt Oy:stä http://www.vtkoy.fi/

Toimintaympäristö

Sote- ja maakunta uudistuksen vaikutus yhtiön toimintaan selviää päätösten jälkeen. VTK Kiinteistöt Oy:llä on viidessä kiinteistössä vuokralaisena kaupungin sosiaali- ja terveystoimi. Karsikkokuja 15-17 ovat sosiaali- ja terveystoimen tiloja. Pakkalankuja 5:ssä on perheneuvolan tiloja, ympäristökeskus, suunterveydenhoidon liikelaitos ja kaupungin eläinlääkäri. Hakucenterissä osoitteessa Laukkarinne 6 toimii kaupungin sosiaali- ja terveydenhoidonyksikkö. Maakotkantie 10:ssä toimii kaupungin hammashoitola. 31.10.2017 ostettu Koy Vantaan Jönsaksentie 4:ssä toimii Myyrmäen terveysasema.

Toiminta

Yhtiö päivitti tilikauden aikana pääomavuokrakohteiden vuokranmäärityksiä huomioimalla kiinteistöjen huolto- ja ylläpitokustannukset ja mukauttamalla pääomavuokrasopimukset vastaamaan kaupungin vuokranmäärityksiä.

Vuonna 2015 alkanut Metropolia Ammattikorkeakoulu Myyrmäen kampuksen laajennusinvestointi jatkui. Laajennuksen käyttöönotto on syksyllä 2018. Hankkeen kokonaiskustannus on n. 41 miljoonaa euroa. Investoinnit rahoitus tapahtuu leasing-rahoituksella.

Lumon pysäköintitalon saneeraus valmistui kesällä 2017. Saneerauksen kokonaiskustannus oli 0,5 milj. euroa, josta vuodelle 2017 kohdistui 0,3 milj. euroa. Saneeraus on luonteensa puolesta vuokralaismuutosta, joten sen kustannukset on kirjattu tulokseen. Leppäkorven päiväkodin peruskorjaustyöt valmistuivat kesällä, investoinnin kokonaiskustannus on 0,3 milj. euroa. Ylästön koulun laajennusosan rakentaminen ja vanhanpuolen tilamuutosten työt aloitettiin alkuvuodesta. Laajennuksen käyttöönotto on syksyllä 2019, investoinnin arvo n. 5,0 miljoonaa euroa, josta vuonna 2017 toteutui 0,2 milj. euroa. Varia Rälssitie 3:n peruskorjaushanke aloitettiin kesällä 2017 ja se valmistuu alkusyksystä 2018. Hankkeen arvo on 2 milj. euroa, josta vuodelle 2017 on toteutunut 1,0 milj. euroa.

VTK Kiinteistöt Oy osti Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4 -nimisen yhtiön osakekannan 31.10.2017. Kauppahinta oli 12,6 milj. euroa, lisäksi VTK:lle siirtyi Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4:n velat emoyhtiölleen n. 9,1 milj. euroa. VTK Kiinteistöt Oy osti tilikauden aikana Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 172 kpl, jonka jälkeen emoyhtiö omistaa yhtiön koko osakekannan. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamansa Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 34 kpl. Kivistön Pysäköinti Oy omistaa nyt Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkista 26,64 %.

Tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti fuusiointi VTK Kiinteistöt Oy:hyn siirtyi toteutettavaksi vuonna 2018.

Taloudellinen katsaus

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 2017	Budjetti 2017	Ero tot ./. Bud	Toteuma 2016	Muutos enn. 17 ./. Tot. 16	Budjetti 2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	19 812	19 860	-48	18 402	1 410	26 348
Henkilöstökulut	-989	-1 296	307	-1 526	537	-622
Kiinteistön hoitokulut	-6 523	-7 071	548	-7 544	1 020	-12 607
Poistot	-10 298	-10 605	307	-8 944	-1 354	-10 667
Liiketulos	**2 002**	**888**	**1 114**	**388**	**1 614**	**2 453**
Rahoituserät	-552	-675	123	-311	-241	-796
Verot	-649	-90	-559	-34	-615	
Nettotulos	**801**	**123**	**678**	**43**	**758**	**1 657**
Vähemmistöosuudet	0	0	0	-24	24	0
Kokonaistulos	**801**	**123**	**678**	**19**	**758**	**1 657**

Meur	Toteuma 2017	Budjetti 2017	Ero tot ./. Bud	Toteuma 2016	Muutos enn. 17 ./. Tot. 16	Budjetti 2018
Investoinnit (netto)	-24,5	4,1	-29	2,5	-27	8,8
Leasing-vastuut kauden lopussa	3,7	3,7	0	3,7	0	3,5
Lainat kauden lopussa	123,2	132,9	-10	112,7	11	113
Oma pääoma	45 428		45 428	42 666	2 762	
Taseen loppusumma	174 277	159 000	15 277	158 731	15 546	160 000

Konsernin liikevaihto oli 18,8 milj. euroa (2016: 16,9 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot 1,0 milj. euroa (2016: 1,6 milj. euroa). Emoyhtiö VTK Kiinteistöt Oy:n liikevaihto oli 18,4 milj. euroa (2016: 16,3 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot olivat 1,0 milj. euroa (2016: 1,1 milj. euroa).

Konsernin tilikauden tulos oli 0,8 milj. euroa (2016: 0,02 milj. euroa). Emoyhtiön tilikauden tulos oli 2,2 milj. euroa (2017: 0,3 milj. euroa). Merkittävimmät syyt tuloksen parantumiseen ovat vuosikorjauskustannusten aleneminen edelliseen vuoteen verrattuna sekä pääomavuokrien uusimisesta aiheutunut vuokratuottojen kasvu.

Investoinnit

Konsernin investoinnit olivat 25,1 milj. euroa (2016: 6,2 milj. euroa). VTK Kiinteistöt Oy:n hallitus on tehnyt 24.2.2018 päätöksen pääomasijoituksesta Koy Vantaan Jönsaksentie 4:n sijoitettuun vapaaseen omaa pääomaan, jolla kuitataan tytäryhtiön taseessa oleva velka 9,1 euroa maksetuksi emoyhtiölle. Emoyhtiössä toimenpide kasvattaa osakkeiden hankinta-arvoa ja tämä on jo sisällytetty konsernin investointilukuihin jo vuonna 2017.

Emoyhtiön investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat 14,9 milj. euroa (2016: 5,8 milj. euroa), josta tytäryhtiöiden osakkeiden ostojen osuus oli 13,2 milj. euroa. Kivistön Putkijäte Oy:n putkikeräysjärjestelmän investoinnit olivat n. 1,3 milj. euroa (2016: 0,7 milj. euroa).

Rahoitus

Emoyhtiö nosti lokakuussa 22,5 milj. euron lainan Kiinteistö Oy Vantaan Jönsaksentie 4:n osakekannan ostoa varten. Konsernin lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 123,3 milj. euroa (2016: 112,8 milj. euroa), josta emoyhtiön lainakanta oli 119,2 milj. euroa (2016: 104,6 milj. euroa). Konserni lyhensi lainoja vuoden 2017 aikana 9,8 milj. euroa, josta emoyhtiön osuus oli 8,0 milj. euroa.

VTK Kiinteistöt Oy:n Metropolia ammattikorkeakoulurakennuksen leasing-vastuu 31.12.2017 oli 3,7 euroa. Leiritie 1:n laajennuksen leasing-rahoituslimiitistä (41 milj. euroa) oli käytetty 31.7.2017 21,6 milj. euroa.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	11 426	8 000	0	9 009	0	11 000
+ toiminnan tuotot (+)	20 720	19 860	0	18 105	0	26 348
- toiminnalliset menot (-)	-6 307	-8 457	0	-8 334	0	-13 228
- nettoinvestoinnit (+/-)	-24 453	-26 100	0	2 310	0	-8 800
- lainojen lyhennykset (-)	-11 028	-7 950	0	-10 412	0	-21 319
- lainojen korot (-)	-552	-675	0	-311	0	-552
+ lainojen lisäykset (+)	22 500	30 000	0	0	0	13 000
+ osakeanti (+)	1 966	600	0	1 059	0	3 000
Kassa jakson lopussa	**14 273**	**15 278**	**0**	**11 426**	**0**	**9449**

Henkilöstö

VTK Kiinteistöt Oy:n henkilöstömäärä oli 31.12.2017 5 henkilöä (31.12.2016 viisi henkilöä). Tammikuun 2018 alussa rekrytoitiin yhtiöön ylläpitopäällikkö. Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n vakituisen henkilöstön määrä oli 18 henkilöä (31.12.2016 oli 21 henkilöä). Lisäksi yhtiö käyttää tuntityöntekijöitä ruuhka-apuna. Kivistö Pysäköinti Oy:ssä ja Kivistön Putkijäte Oy:ssä toimii oto – toimitusjohtaja.

Riskienhallinta

Yhtiön vanha kiinteistökanta on jo saavuttanut yli 20 vuoden iän, jonka vuoksi tulevina vuosina on varauduttava merkittäviin korjausinvestointeihin, jotta erityisesti tavanomaisten toimitilakohteiden arvot kyetään säilyttämään. Vanhanmalliset toimistotilat tulevat olemaan yhtiön kiinteistöomaisuuden arvon säilyttämisen kannalta ongelmallisia, mutta eivät kuitenkaan muodosta erityistä riskiä. Yhtiön toiminnan ja kiinteistökehityksen painopistealueita ovat energiatehokkuus ja kestäväkehitys.

Yhtiö joutuu edelleen panostamaan rahoitusrakenteen ja talouden vahvistamiseen myös tulevina vuosina, johtuen 100 %:n velkapääomalla viimevuosina suoritetuista investoinneista. Lähivuodet tulevat olemaan rahoituksellisesti raskaita ja mikäli korkotasoissa tapahtuu huomattavaa nousua, on maksuvalmiuden varmistamiseksi ryhdyttävä voimakkaisiin toimiin lainojen järjestelemiseksi. Mikäli kuitenkin korkotasot pysyvät nykyisessä tasossa, helpottuu rahoitustilanne 3 – 5 vuoden jälkeen.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Y-tunnus	2440395-5
Omistusosuus	100 %
Hallituksen pj	Jari Ahokas
Toimitusjohtaja	Liisa Sarjala

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy on Vantaan kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on kiinteistön- ja maisemanhoito, rakennus- ja korjauspalvelut, siivouspalvelut sekä ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut, aula-, turvallisuus- ja vartiointipalvelut sekä posti- ja kuriiritoiminta. Yhtiö aloitti varsinaisen toimintansa vuoden 2012 alusta. Yhtiön palvelukseen siirtyi tilakeskuksesta noin 1 000 henkilöä ns. vanhoina työntekijöinä. Vuoden 2016 lopussa yhtiön palveluksessa oli 949 henkilöä.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluja sekä näitä tukevia palveluja. Yhtiön markkinointinimi on Vantti.

Lisätietoa Vantaan Tilapalvelut Oy:stä http://www.vantti.fi/

Toimintaympäristö

1.1.2017 voimaan tullut hankintalaki tarkensi yhtiön toimintaedellytyksiä in-house asemaan liittyen ja muutti mm. hankintamenettelyn valintaan vaikuttavia kynnysarvoja. Yhtiön hallitus pyysi Hankintakeskukselta lausunnon yhtiön markkinoille suuntautuvan myynnin järjestämistä koskien.

Sote- ja maakuntauudistuksen siirtyminen vuoden 2020 alkuun tuo yhtiölle ja kaupunkikonsernille lisäaikaa muutokseen varautumiseen. Uudistus näyttää joka tapauksessa vaikuttavan merkittävästi yhtiön toimintaedellytyksiin ja asiakassuhteisiin yhtiön tällä hetkellä sosiaali- ja terveystoimelle tarjoamien palveluiden osalta voimaantulosta lähtien. Sosiaali- ja terveystoimen toimialan osuus yhtiön myynnistä on yli 20 %. Yhtiö selvittää tilanteeseen liittyviä mahdollisia henkilöstövaikutuksia ja muutoksen edellyttämiä vaihtoehtoisia toimintamalleja pystyäkseen varautumaan uudistuksen voimaantuloon.

Toiminta

Yhtiö neuvotteli vuonna 2016 ateria- ja puhtauspalveluiden myyntiä koskevien sopimuksiensa jatkamisesta Vantaan kaupungin kanssa. Neuvotteluiden tuloksena solmittiin pääosin joulukuun aikana useita 1.1.2017 alkaen voimaantulleita sopimuksia eri asiakastoimialojen kanssa.

Vantti alensi vuodenvaihteessa 2016-2017 myyntihintojaan tai suuntasi asiakkaidensa kanssa sovittuja lisäpanostuksia palveluidensa laatutasoon ateriapalveluissa 3,1 % (696 t€) ja puhtauspalveluissa 3,2 % (404 t€). Lisäksi yhtiö hyvitti vuonna 2017 kiinteistöpalveluidensa laskutuksessa Sivistystoimen toimialaa 0,3 % (27 t€). Syksyllä 2017 kuitenkin arvioitiin, että yhtiö ei pysty sopeuttamaan ateriapalvelut liiketoimintayksikkönsä kustannustasoa tehostamistoimien edellyttämällä tavalla, johon perustuen yhtiö korotti ateriapalveluidensa myyntihintoja.

Yhtiön hallitus päätti 25.1.2017 käynnistää selvityksen yhtiön laajennetun johtoryhmän työskentelystä ja työskentelyolosuhteista. Selvityksen tulokset raportoitiin hallitukselle ja laajennetulle johtoryhmälle toukokuussa 2017. Selvityksen perusteella yhtiö on käynnistänyt pitkäkestoisen hankkeen uudistaakseen johtamis- ja toimintakulttuuriaan. Hankkeessa kehitetään tavoitteellista, arvostavaa ja vuorovaikutteista esimiestyötä ja johtamista kaikilla organisaatiotasoilla sekä mm. lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen.

Aula- ja turvapalveluiden toiminta laajentui 1.7. alkaen yhtiön aloitettua tuottaa kiertävien vartijoiden palvelua, jota Vantaan kaupunki hankki ennen muutosta konsernin ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelun työllistävä vaikutus on alkuvaiheessa kolme henkilötyövuotta. Yhtiön lähes 30 kouluisäntää osallistuivat kesän aikana yhteistyössä ammattiopisto Varian kanssa toteutettuun jatkokoulutukseen, jossa Vantti koulutti kouluisännät vartijoiksi.

Vantaan Talouspalvelukeskuksen ja yhtiön toteuttamien selvitysten perusteella yhtiön esikouluaterioiden käsittelytapa arvonlisäverotuksessa yhtenäistettiin siten, että aterioita käsitellään kuten muutakin päiväkotiruokailua aterioiden tarjoilun olosuhteista riippumatta. Selvityksen jatkotyönä yhtiön arvonlisäverovähennyksen kustannuspaikkakohtaista laskentatapaa muutettiin. Muutosten tulosvaikutus oli v. 2017 n. 120 t€.

Yhtiö yksinkertaisti ateriapalveluidensa organisaatiorakennetta yhdistämällä palvelukeittiöt samaan palvelualueeseen niille ruokaa valmistavan valmistuskeittiön kanssa. Muutos tuli voimaan 1.1.2018 ja sillä pyritään läpinäkyvämpään talousohjaukseen sekä tarpeettomien sisäisten transaktioiden eliminointiin. Lisäksi yhtiö pyrkii yksinkertaistamaan ateriapalveluidensa myyntihinnastoja. Vuoden 2018 myyntihintojen määrittäminen on katsausta annettaessa käynnissä.

Yhtiössä valmisteltiin vuonna 2017 uusi hankintaohje yhteistyössä Hankintakeskuksen kanssa Vantaan ohjeeseen perustuen ja yhtiön hallitus hyväksyi ohjeen 25.1.2018.

Yhtiössä valmisteltiin syksyllä 2017 toimintojen modernisointiin, automaatioasteen kasvattamiseen ja työn sisällön sekä tehokkuuden kasvattamiseen tähtäävä digistrategia, jonka yhtiön hallitus hyväksyi 25.1.2018.

Asiakastyytyväisyyttä selvitettiin Vantin sopimus- ja käyttäjäasiakkaille. Kyselyyn vastasi 370 vastaajaa. Kokonaistyytyväisyys Vanttiin oli noussut merkittävästi edellisistä vuosista (2015: 2,83 ja 2016:3,21) ollen nyt 3,81.

Taloudellinen katsaus

Yhtiön tuotot vuonna 2017 olivat 46,9 m€, missä oli kasvua 1,3 m€ edellisvuoteen verrattuna. Liikevaihto kasvoi yhtiön kaikissa liiketoimintayksiköissä ja eniten kiinteistöpalveluissa (570 t€). Kiinteistöpalveluissa vartiointitoiminta kasvoi ja kuljetuspalveluita tuotettiin ensimmäistä kertaa koko vuoden ajan. Ateriapalveluiden liikevaihtoa kasvattivat mm. hotellitoiminta (ensimmäinen kokonainen toimintavuosi) ja loppuvuodesta toteutettu hinnanmuutos. Puhtauspalveluissa liikevaihdon kasvuun vaikutti v. 2017 voimaan tullut palvelusopimusten

muutos ja siihen liittynyt palveluiden tuotteistaminen. Yhtiö pystyi toteuttamaan ennakoitua enemmän erillisveloitettavia kausitöitä, jonka lisäksi hygieniatuotteet ja vaihtomatot siirtyivät läpilaskutukseen nykyisessä sopimuksessa.

Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 1,1 m€ toiminnan laajenemiseen ja palvelutuotannon laadun parantamiseksi tehtyihin toimiin perustuen. Materiaalit ja palvelut ryhmässä yhtiö pystyi pienentämään kuluja 140 t€ tekemiinsä säästötoimiin perustuen. Liiketoiminnan muut kulut kuitenkin kasvoivat noin 110 t€. Kokonaistulos oli 143 t€ voitollinen.

Yhtiön loppuvuosi sujui taloudellisesti selvästi osavuosikatsauksessa 1-8/2017 ennakoitua paremmin. Eroa syntyi mm. liikevaihdossa (n. 680 t€ osavuosikatsauksen 31.8.2017 ennustetta enemmän). Henkilöstökulut toteutuivat 270 t€ ennakoitua pienempänä. Liikevaihdon kehitys oli ennakoitua positiivisempaa ateriapalvelussa n. 280 t€ ja kiinteistöpalvelussa n. 410 t€. Puhtauspalveluiden liikevaihto toteutui n. 10 t€ ennustettua pienempänä. Ateriapalveluissa ero perustui kuitenkin loppuvuodesta toteutettuun hinnanmuutokseen.

Henkilöstökuluissa saavutettu positiivinen kehitys ennusteeseen verrattuna perustui suurimmalta osin ateriapalveluihin (150 t€). Lisäksi säästöä syntyi puhtauspalveluissa n. 60 t€, sisäisissä palveluissa n. 50 t€ ja kiinteistöpalveluissa n. 10 t€. Aineiden ja tarvikkeiden ryhmässä kulut toteutuivat yhtiötasolla n. 30 t€ ennakoitua pienempänä. Ostettujen palveluiden kulut toteutuivat yhtiötasolla n. 170 t€ ennakoitua suurempana, josta ateriapalveluiden osuutta oli n. 130 t€.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	46 929	46 036	893	45 651	1 278	47 566
Henkilöstökulut	-29 817	-29 739	-78	-28 713	-1 104	-30 706
Materiaalit ja palvelut	-15 642	-15 018	-624	-15 786	144	-15 649
Kiinteistöom. hoitokulut	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1 110	-1 062	-48	-998	-112	-1 064
Poistot	-189	-172	-17	-121	-68	-206
Liiketulos	**171**	**45**	**126**	**32**	**139**	**-58**
Rahoitustuotot	3	-1	4	0	3	0
Rahoituskulut	-16	-8	-8	-43	27	-8
Verot	-36	0	-36	0	-36	0
Nettotulos	**122**	**36**	**86**	**-11**	**133**	**-65**
Satunnaiset erät (netto)	21	2	19		21	0
Kokonaistulos	**143**	**37**	**105**	**-11**	**154**	**-65**

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	353	295	58	310	43	439
Lainat kauden lopussa	0	0	0	0	0	0
Oma pääoma	880		880	578	302	
Taseen loppusumma	8 989	N/A		8 535	454	N/A
Henkilöstö lkm	970	N/A		949	21	N/A

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy						
	Ateria	Puhtauspalvelut	Kiint. huolto (sis. Vahtimestarit)	Ateria	Puhtauspalvelut	Kiint. huolto (sis. Vahtimestarit)
1000 eur	2017	2017	2017	2016	2016	2016
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 828	13 034	11 055	22 283	12 650	10 487
Liiketoiminnan kustannukset	-23 201	-12 845	-10 727	-22 511	-12 779	-10 142
Liiketulos	-373	189	328	-228	-129	345

TUNNUSLUVUT	TOT 1-12/2017	Budjetti 2017	Toteuma 2016
Liikevaihto 1000 eur	46 929	46 036	45 651
Henkilöstön lkm	970	N/A	949
Liikevaihto / henkilö / kk	4,03	N/A	4,01
Tuotettuja aterioita kpl / kk	822 208	N/A	817 667
siivoussopimuksia m2 / kk	488 777	N/A	489 405
Kiinteistönhuoltosopimukset m2 / kk (ei s	908 300	N/A	908 300

Investoinnit

Yhtiön liiketoiminnat eivät ole erityisen pääomaintensiivisiä, eikä yhtiön toiminta muutoinkaan edellytä poikkeuksellisen merkittäviä investointeja lähitulevaisuudessa. Tämä ja kaupunkikonsernin valitsema omistus- ja leasing-rahoitusta hyödyntävä rahoitusstrategia huomioiden yhtiö suunnittelee rahoittavansa tarvittavat investoinnit lähtökohtaisesti tulorahoituksella.

Yhtiön ensimmäisien toimintavuosien investoinnit ovat kuitenkin olleet hyvin maltillisia ja yhtiöllä on tarvetta uudistaa kalustoaan lähivuosina, jonka lisäksi yhtiön toiminnan tehostamistavoitteet edellyttävät investointeja nykyaikaiseen teknologiaan. Tähän perustuen yhtiö suunnittelee lähivuosille investointibudjettinsa maltillista kasvattamista. Yhtiön hallitus vahvistaa investointisuunnitelman kullekin vuodelle vuosibudjetoinnin yhteydessä.

Vuodelle 2018 suunnitellut taseeseen kirjattavat investoinnit ovat yhteismäärältään 439 000 euroa.

Esitetty investointisumma jakaantuu liiketoimintayksiköihin seuraavasti:

Ateriapalvelut	159 000 €
Puhtauspalvelut	130 000 €
Kiinteistöpalvelut	50 000 €
Sisäiset palvelut	100 000 €

Toimipistetasolla suunnitellut investoinnit muodostuvat ateriapalveluissa astioista, ruoan valmistamiseen ja kuljettamiseen liittyvistä hankinnoista sekä mittalaitteista. Puhtauspalveluiden suunnitelma muodostuu käsityövälineiden ja rikkoutuneiden siivouskoneiden korvausinvestoinneista. Kiinteistöpalveluiden suunnitellut investoinnit liittyvät työkoneiden hankintaan sekä postinjakelutoiminnan kehittämiseen. Vuoden 2017 vastaavat investoinnit operatiivisen toiminnan kehittämiseen olivat 353 t€.

Vantin merkittävimmät investoinnit liittyvät yhtiön tietojärjestelmiin. Nämä investoinnit kirjataan kuitenkin kaupungin taseeseen ja yhtiö maksaa kaupungin tekemiä poistoja vastaavan summan Tietohallinnon kuukausilaskutuksen yhteydessä. Merkittävin meneillään oleva investointi on kaupungin ja Vantin yhteinen kiinteistöhallinnan KIHA-projekti. Vantin kustannusosuus hankkeen investointitarpeesta on 68 t€. Mahdolliset

toteutusvaiheessa tehtävät muutokset Järjestelmän Palvelusopimukset –moduuliin tarvittavat muutostyöt saattavat vielä kasvattaa yhtiön maksuosuutta.

Yhtiön 25.1.2018 vuosille 2018-2021 hyväksytyn digistrategian suunnitellut kokonaisinvestoinnit ovat yhteensä alustavasti 680 t euroa, josta vuoden 2018 osuutta on 150 t€. Ohjelman kokonaissumma jakautuu useisiin osaprojekteihin, joista suurimpia ovat tietovarasto ja sitä hyödyntävä raportointiohjelmisto (250 t€), työvoiman hallintajärjestelmä (100 t€) ja elintarvikelaskujen automaattinen kohdentaminen (100 t€). Yksittäisistä investoinneista tehdään käynnistysvaiheessa vielä normaalit Vantaan tietojärjestelmäinvestointien valmisteluprosessin mukaiset tarkentavat hanke- ja hyötyarviot. Varsinaisten ohjelmaan liittyvien investointien lisäksi digistrategialla on vaikutuksia yhtiön päätelaitteista aiheutuviin kustannuksiin. Nämä kustannukset yhtiö huomioi vuosibudjetointinsa yhteydessä. Vuodelle 2018 varattu lisäkustannus on 10 t€.

Rahoitus

Yhtiön kassan määrä 31.12. oli n. 2,3 m€ (31.12.2016; 3,0 m€)

Kassatilanne on vaihdellut normaalin kuukausitason vaihtelurytmin puitteissa ja yhtiö on turvautunut konsernitilin limiittiin palkanmaksujen yhteydessä. Kassatilanteen heikentyminen edelliseen vuodenvaihteeseen verrattuna selittyy vuoden 2017 viimeisten laskutusten aikataululla ja tähän perustuen 1,4 m€ edellisvuotta suuremmilla myyntisaamisilla. Tilinpäätöksessä kassa esitetään Rahat ja pankkisaamiset ryhmän sijasta siirtosaamisissa, koska yhtiön käyttämä pankkitili on konsernitilin yksikkötili. Vuoden 2017 positiivinen tulos parantaa yhtiön oman pääoman lisäksi myös rahoitusasemaa.

Konsernitilin limiitti turvaa yhtiön rahoitusasemaa riittävästi aikavälillä 2018-2021 edellyttäen, että yhtiön kannattavuus säilyy vähintään likimain nollatuloksen tasolla eikä yhtiön tuotantovolyymeissa tapahdu ennakoimattomia muutoksia tai merkittäviä häiriöitä. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaista lainaa.

Yhtiön suunnittelema investointien kasvattaminen lisää toteutuessaan toimintaan sitoutuvan pääoman määrää. Kassavaikutus on käytännössä mahdollista hallita investointien etukäteisellä suunnittelulla.

Sote-uudistus saattaa vaikuttaa yhtiön tuotantovolyymiin. Yhtiö varautuu uudistukseen kuitenkin ensi sijassa toiminnallisena ja taloudellisena ennemminkin kuin rahoituksellisena muutoksena - yhtiön tulee sopeuttaa hallitusti toimintojaan mahdollisten volyymimuutosten edellyttämällä tavalla.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	4		4	0	4	
+ toiminnan tuotot (+)	46 975		46975	46 792	183	
- toiminnalliset menot (-)	-46 622		-46622	-49 494	2 872	
- investointien maksut kassasta (-)	-353		-353	-310	-43	
- lainojen lyhennykset (-)	0		0	0	0	
- lainojen korot (-)	0		0	0	0	
+ lainojen lisäykset (+)	0		0	0	0	
Kassa jakson lopussa	**4**	**0**	**4**	**3 012**	**-3 008**	**0**

Henkilöstö

Perustiedot henkilöstöstä ja kehitys edellisvuoden sekä osavuosikatsauksen tilanteisiin verrattuna ilmenevät seuraavista taulukoista. Vakituisten työsuhteiden suhteellinen osuus on kasvanut aiemmin määräaikaisina solmittujen sopimusten vakinaistamisten myötä. Kehitystä selittää myös tarvittaessa töihin kutsuttavan työsopimusmallin käyttö; yhtiö pystyy nykyisellään käyttämään tuntityöntekijöitä aiempaa joustavammin, mikä

pienentää tarvetta määräaikaisille työsopimuksille tilanteissa, joissa työmäärän jatkuvuus on vaikeasti ennakoitavissa.

Liiketoimintayksiköiden tasolla kiinteistöpalveluiden henkilöstömäärän kasvu selittyy yhtiön vartiointitoimintojen laajenemisella. Puhtauspalveluissa henkilöstöresurssien kasvu selittyy yhtiön tuotantoon tulleilla uusilla toimipisteillä sekä rekrytoinneilla sijaistuksien turvaamiseksi, jotta yhtiö pystyy toteuttamaan palvelusopimuksen edellyttämän laatutason.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016
Henkilöstön rakenne ja henkilömäärät

	Vakinaiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2017	2017-08	2016	2017	2017-08	2016	2017	2017-08	2016
Ateria	352	357	360	31	23	33	383	380	380
Kiinteistö	176	176	161	12	14	21	188	190	179
Puhtaus	363	351	302	18	17	50	381	368	341
Sisäiset	17	18	20	1	1	2	18	19	20
Vantti	908	902	843	62	55	106	970	957	920

Vaihtuvuus on kasvanut hieman vuoden 2016 vertailutietoon verrattuna (osavuosikatsauksen tilanne ei vertailukelpoinen eripituisen seurantajakson vuoksi). Vaihtuvuus kasvoi puhtauspalveluita lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla. Yleisen taloustilanteen piristyminen kasvattaa lähtövaihtuvuutta ja heikentää työvoiman saatavuutta yhtiön harjoittamilla verrattain matalapalkkaisilla toimialoilla.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus

	Vakinaiset		
	2017	2017-08	2016
Ateria	11,1	7,0	8,3
Kiinteistö	10,5	6,8	8,1
Puhtaus	10,6	7,6	13,9
Sisäiset	22,7	14,3	13,6
Vantti	11,0	7,4	10,5

Vakinaisen henkilökunnan osuuden kasvu on havaittavissa myös henkilöstörakenteen tilastoinnissa. Miesten osuuden suhteellinen kasvu selittyy liiketoiminta-alueiden keskinäisten suhteiden muutoksilla; vartijatoiminnan ja kiinteistöpalveluiden laajentuminen ovat kasvattaneet miesten osuutta. Kasvanut vaihtuvuus heijastuu myös pieninä alenemina keskimääräisessä palveluajassa sekä henkilöstön keski-iässä.

31.12.2017 vs 1.1.-30.8.2017 vs 31.12.2016

	2017	2017-08	2016
Vakinaisia henkilökunnasta	93,6 %	94,3 %	88,8 %
Naisten osuus henkilökunnasta	75,6 %	71,7 %	75,9 %
Keski-ikä	47,6v	47,8v	47,9v
Keskimääräinen palveluaika	9,3v	9,4v	9,8v

Yhtiön sairauspoissaolo-% (terveysperusteiset poissaolot yhteensä) oli 8,11% (vuonna 2016: 7,80 %). Ainakin osittain tähän olivat syynä lisääntyneet tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja hengityselinsairaudet. Vuoden aikana tilanteeseen pyrittiin vaikuttamaan lisäämällä mm. ergonomiatietoisuutta ja kouluttamalla puhtauspalveluiden palveluohjaajia ergo-kummeiksi. Lisäksi esimiehille lisättiin tietoisuutta aktiivisen välittämisen mallin hyödyistä ja koulutettiin varhaisempaan välittämiseen työkuntokeskusteluin. Myös työkyvynarviointipyyntöjä on tehty vuoden 2017 aikana aktiivisesti esimiesten aloitteesta, kun työntekijän työssä suoriutumisessa on ilmennyt vaikeuksia, joita ei ole saatu korjattua työpaikan omin toimin.

Henkilöstökyselyssä tammikuussa 2018 savutettiin lähes sama tyytyväisyystulos, 3,34 kuin oli edellisessä mittauksessa (3,33). Kyselyä muutettiin mittaamaan paremmin organisaatiokulttuuria ja tuloksissa erityisen hyväksi henkilöstö arvioi oman hyvinvointinsa. Lisäksi henkilöstö koki, että työn jakautuminen ja määrä sekä suhde palvelun käyttäjiin ovat hyvällä tasolla. Eniten kehittämistä henkilöstö näki olevan johtamisessa, työn organisoinnissa ja työn tekemisen puitteissa.

Riskienhallinta

Keskeisimmiksi yhtiön toimintaan liittyviksi riskeiksi on tunnistettu yhtiön kilpailukyky, osaavan henkilöstön saatavuuteen, sitoutumiseen ja sairauspoissaoloihin liittyvät riskit sekä ateriapalveluiden elintarvikehygieniaan ja erityisruokavalioihin liittyvät riskit. Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2017 muodostui osavuosikatsauksessa ennakoitua paremmaksi ja positiivinen tulos vahvisti yhtiön pääomarakennetta.

Yhtiön kilpailukyvystä on laadittu erillinen selvitys tammikuussa 2018. Selvitys tuo aiempaa tarkempaa tietoa kilpailukyvystä eri toimialoilla ja asiakasryhmissä helpottaen jatkotoimien kohdentamista. Henkilöstöön liittyvien riskien hallitsemiseksi yhtiö on käynnistänyt pitkäkestoisen hankkeen uudistaakseen johtamis- ja toimintakulttuuriaan. Hankkeessa kehitetään tavoitteellista, arvostavaa ja vuorovaikutteista esimiestyötä ja johtamista kaikilla organisaatiotasoilla sekä mm. lisätään henkilöstön osallistumista johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja työroolien kirkastamiseen. Ateriapalveluiden elintarvikehygieniaan ja erityisruokavalioihin liittyvien riskien hallitsemiseksi yhtiö kehittää edelleen omavalvonnan prosessejaan.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Y-tunnus	0503417-0
Omistusosuus	95,5 %
Hallituksen pj	Miikku Nieminen
Toimitusjohtaja	Tiina Immonen

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin 95,5 %:sti omistama yhtiö. MERCURIA Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on Vantaan Martinlaaksossa sijaitseva yksityinen kauppaoppilaitos. Yhtiö tarjoaa liiketalouden perustutkintoon (merkonomi) johtavaa koulutusta sekä ammatillisena peruskoulutuksena että näyttötutkintoina. MERCURIA Aikuiskoulutuksen koulutusvalikoimaan kuuluvat lisäksi liiketalouden alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, kuten lähiesimiehen ammattitutkinto, kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto ja johtamisen erikoisammattitutkinto. Opiskelijoita on keskimäärin 800 (aikuiset ja nuoret).

Lisätietoa Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksesta http://www.mercuria.fi

Toimintaympäristö

Ammatillisen koulutuksen uusi lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2018. Nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistyivät yhdeksi uudeksi laiksi. Keskeistä uudessa lainsäädännössä on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Uusi laki velvoittaa koulutuksenjärjestäjät organisoimaan toimintansa siten, että se on asiakaslähtöinen ja osaamisperusteinen, toisin sanoen opiskelijan henkilökohtaiset tarpeet paremmin huomioiva malli voidaan toteuttaa yhä vähemmillä resursseilla.

1.1.2018 astui voimaan myös uusi laki ja asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksesta. Uuteen rahoitusmalliin siirrytään vaiheittain vuosien 2018 ja 2022 välisenä aikana. Siirtymäkaudella painottuu opiskelijavuosien mukaan laskettavan perusrahoituksen osuus, kun taas suoritetuista tutkinnoista ja niiden osista maksettavan rahoituksen osuus on vähäinen. Siirtymäkausi ei suosi nyt tehtyjen laskelmien valossa Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n kaltaisia tuloksekkaita koulutuksen järjestäjiä, vaan niiden valtionosuusrahoitus on jäämässä entistä alhaisemmalle tasolle. On odotettavissa, että asia korjaantuu osin siirtymäkauden jälkeen, mutta suuntaus on kuitenkin huolestuttava.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos on valmistautunut uuden lainsäädännön lisäksi myös uusiin liiketoiminnan perustutkinnon perusteisiin. Uusi tutkinto astuu voimaan 1.8.2018. Oppilaitoksessa perustettiin keväällä 2017 opetussuunnitelmatiimi, jonka tehtävänä on suunnitella opetustarjonta uuden lain hengen mukaisesti.

Tietosuoja-asetusta koskeva siirtymäaika päättyy 25. toukokuuta 2018. Yhtiössä on nimetty tietosuojavastaava sekä työryhmä, jonka johdolla henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit, ohjeet ja henkilöstön koulutus käydään läpi.

Opiskelijoiden suoritetietojen reaaliaikainen siirto viranomaisten yhteiseen koulutusrekisteriin (KOSKI) otetaan käyttöön helmikuun lopussa 2018. Yhtiössä on käynnissä opiskelijatietojen viimeiset tarkastukset ennen järjestelmän täysimittaista käyttöönottoa.

Toiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö muutti 31.12.2017 asti voimassa olleet järjestämisluvat uuden lain mukaisiksi 1.1.2018 alkaen. OKM:n kesäkuussa lähettämän lupaehdotuksen ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n elokuussa 2017 antaman vastineen perusteella OKM päätti myöntää yhtiölle luvan järjestää seuraavia tutkintoja:

- Liiketalouden perustutkinto
- Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto

- Myynnin ammattitutkinto
- Yrittäjän ammattitutkinto
- Lähiesimiestyön ammattitutkinto
- Johtamisen erikoisammattitutkinto
- Kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:lle myönnettyjen opiskelijavuosien vähimmäismäärä on 664. Todellinen rahoitus määräytyy kuitenkin vuosittain tehtävän ns. suoritepäätöksen perusteella. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n liikevaihdosta lähes 90 % muodostuu valtionosuuksista. Vaikka järjestämisluvan menettämisestä johtuvaa riskiä ei enää ole, liittyy tulorahoitukseen edelleen epävarmuus. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n järjestämisluvan mukainen vähimmäisopiskelijamäärä ei tule pitkällä aikavälillä yksinään riittämään tasapainoiseen talouteen. Yhtiö hakee kasvua ammatillisesta lisäkoulutuksesta ja haketoiminnasta. Vuoden 2017 aikana Kauppiaitten Kauppaoppilaitos saikin kaksi merkittävää ERASMUS-hanketta, Young Talents ja myCAREER, joiden hankerahoitus on yhteensä noin 200.000 euroa.

Vuonna 2017 yhtiö kasvatti ammatillisen lisäkoulutuksen määrää merkittävästi. Erityisen suosittu on ollut Lähiesimiestyön ammattitutkinto. Tämän lisäksi opiskelijoita on ollut suorittamassa Myynnin ammattitutkintoa ja Kaupan esimiehen erikoisammattitutkintoa. Koulutukset toteutettiin pääosin yhteistyössä oppisopimustoimistojen tai muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Lisäksi OKM myönsi yhtiön tekemän hakemuksen perusteella omaehtoiseen ammatilliseen lisäkoulutukseen yhteensä kahdeksan opiskelijavuotta lisärahoitusta (55.237 euroa).

Tilikauden aikana saatettiin loppuun vuonna 2016 aloitettu strategiatyö, jonka lopputuloksena esiteltiin Mercurian uusi strategia vuosille 2017-2020.

Taloudellinen katsaus

Tilikausi 1.1. – 31.12.2017 poikkesi vuodesta 2016 merkittävästi. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkaukset näkyvät nyt täysimääräisesti ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n liikevaihdosta hävisi vuodessa lähes miljoona euroa. Sekä liikevaihto, että tulos ovat kuitenkin talousarviota paremmalla tasolla. Tähän ovat vaikuttaneet mm. ammatillisen lisäkoulutuksen ylimääräinen valtionosuus sekä budjetoitua korkeammat hankerahoitustulot. Vuonna 2016 yhtiössä kirjattiin tavanomaista suurempi erä kiinteistön korjauksia kuluiksi. Vuodelle 2017 ei vastaavia kustannuksia kohdistunut, minkä takia kiinteistöomaisuuden hoitokulut ovat laskeneet noin 520.000 euroa. Tilikauden ylijäämä on 222.443 euroa, mikä on noin 490.000 euroa alhaisemmalla tasolla kuin vuonna 2016. Vuoden 2017 talousarviossa tuloksen arvioitiin olevan lähellä nollaa.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	6426	6158	268	7295	-869	6126
Henkilöstökulut	-3695	-3702	7	-3663	-32	-3743
Materiaalit ja palvelut	-295	-268	-27	-266	-29	-256
Kiinteistöom. hoitokulut	-810	-751	-59	-1330	520	-745
Liiketoiminnan muut kulut	-961	-965	4	-865	-96	-1046
Poistot	-453	-480	27	-476	23	-470
Liiketulos	**212**	**-8**	**220**	**695**	**-483**	**-134**
Rahoitustuotot	10	0	10	15	-5	8
Rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0	-4
Nettotulos	**222**	**-8**	**230**	**710**	**-488**	**-130**
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0	0	0
Kokonaistulos	**222**	**-8**	**230**	**710**	**-488**	**-130**

1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Investoinnit (netto)	127	196	-69	82	45	926
Lainat kauden lopussa	0	0	0	0	0	0
Oma pääoma	17069	17000	69	16847	222	16940
Taseen loppusumma	17831	17500	331	17354	477	17700
Henkilöstö lkm	56	55	1	55	1	56

Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy				
TUNNUSLUVUT	**Toteuma 1-12/2017**	**Budjetti 2017**	**Muutos tot ./. budj.**	**Toteuma 2016**
Liikevoitto %	3	0	3	10
Opiskelijamäärät:				
oppilaitosmuotoinen ammatillinen peruskoulutus	714	710	4	719
oppisopimuskoulutus	57	60	-3	56

Investoinnit

Vuonna 2017 toteutetut merkittävät investoinnit:

- Tavarahissin uusiminen 92.587
- Muut kaluste- ja laiteinvestoinnit yhteensä 34.497

Vuodelle 2018 hyväksytyt investoinnit:

- IV-koneiden uusimisia 390.000
- Pihakannen/pääsisäänkäynnin peruskorjaus 320.000
- Kalustehankinnat 151.000
- Muut investoinnit 65.000

Merkittävimmät tulevaisuuden investoinnit liittyvät Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n koulurakennuksen kunnostamiseen. PTS-suunnitelman mukaisesti jaksolle 2019-2023:
ajoittuu luokkien peruskorjauksia noin 450.000 euroa, IV-järjestelmien peruskorjauksia noin 620.000 euroa, sähköteknisiä korjauksia noin 670.000 euroa, WC-tilojen pintaremontteja noin 130.000 euroa, valmistuskeittiön laitteiden uusimisia noin 80.000 euroa sekä muita pienempiä kaluste ja laiteinvestointeja.

Kaikki investoinnit rahoitetaan omarahoituksella.

Rahoitus

Uusi rahoituslaki astui voimaan 1.1.2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi koulutuksenjärjestäjille vuotta 2018 koskevat rahoituspäätökset 29.12.2017. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n talousarvio oli tuolloin jo hyväksytty. Rahoitustason lasku oli vuotta 2018 suunniteltaessa tiedossa, mutta siitä huolimatta lopullinen valtionosuurahoitus on jäämässä noin 200.000 euroa suunniteltua alhaisemmalle tasolle. Samaan aikaan koulukiinteistössä tehdään merkittäviä investointeja. On luontevaa, että investoinnit rahoitetaan tässä tapauksessa edellisten tilikausien voittovaroilla. Yhtiön maksuvalmius on edelleen hyvällä tasolla eikä sillä ole pitkäaikaista velkaa. Yhtiö ennakoi, että sen kassavarat laskevat vuoden aikana noin 400.000 eurolla.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017-2020 todetaan, että ammatillinen koulutus siirtyy uuteen rahoitusjärjestelmään lähtökohtaisesti vuoden 2017 rahoitustasossa, jota korotetaan vuosittain indeksillä. On ennakoitavissa, että valtionosuusrahoituksen taso kääntyy myös Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n kohdalla nousuun. Se vaatii kuitenkin opiskelijavuosien määrän nostamista entisestään sekä menestymistä suoriterahoituksessa.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
kassa jakson alussa	6692	6692	0	5793	899	7514
+ toiminnan tuotot (+)			0		0	
- toiminnalliset menot (-)			0		0	
- investointien maksut kassasta (-)			0		0	
- lainojen lyhennykset (-)			0		0	
- lainojen korot (-)			0		0	
+ lainojen lisäykset (+)			0		0	
Kassa jakson lopussa	**7514**	**7100**	**414**	**6692**	**822**	**6908**

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa vuonna 2017 keskimäärin 56 henkeä (55 henkeä 2016). Henkilöstöstä 68 % on naisia ja 32 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä on noin 48 vuotta. Vuonna 2017 sairauspoissaolot olivat keskimäärin 4 päivää / henkilö.

Henkilöstön vaihtuvuus on pientä ja yhtiössä on pitkäaikaisia työsuhteita. Opettajien muodollinen kelpoisuus on korkealla tasolla. Yhtiö tukee henkilöstön kouluttautumista ja moni on suorittanut mm. näyttötutkintomestarikoulutuksen, joka edellytetään näyttöjen arvioinnissa.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy kuuluu EK:n alaiseen Sivistystyönantajien liittoon. Yksityisen opetusalan työantaja- ja työntekijäliitot ovat sopimuksettomassa tilassa. Vanha työehtosopimus päättyi 31.1.2018, eikä uudesta sopimuksesta päästy yhteisymmärrykseen. Uusi ammatillinen koulutus muuttaa opettajuutta mm. siten,

että opettajan työ ei enää jatkossa perustu vain pidettäviin oppitunteihin, vaan tilalle tulee ohjausta, neuvontaa, arviointia ja projekti- ja hanketoimintaa. Myös uudet tutkinnon perusteet saattavat vaikuttaa opettajien tuntikertymiin.

Riskienhallinta

Riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty osakeyhtiön hallituksessa 1.12.2016. Riskienhallintasuunnitelman päivitys on käsitelty osakeyhtiön hallituksessa 29.11.2017.

Keskeiset riskit ja niihin varautuminen:

1. Rahoitusleikkaukset ja uusi rahoituslaki
- uudet tulonlähteet, seuranta, koelaskenta, kustannuskuri

2. Vetovoimariski
- markkinointitoimenpiteet

3. Henkilöstön sitoutuminen, opettajuuden muutos
- työhyvinvointi- ja työterveyspalvelut
- työnohjauspalvelut
- koulutus

A-tulkkaus Oy

Y-tunnus	2103384-8
Omistusosuus	99,7 %
Hallituksen pj	Jaakko Niinistö
Toimitusjohtaja	Susanna Taipale-Vuorinen

Vantaan Innovaatioinstituutti Oy myi Hyvinvointikeskus Vivamus Oy:n osakekannan Vantaan kaupungille joulukuussa 2014, jonka jälkeen yhtiön nimi muutettiin Helsingin seudun asioimistulkkikeskus Oy:ksi. Vantaan kaupungin tulkkikeskus -yksikkö siirtyi liiketoimintasiirrolla yhtiöön 1.1.2015. Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-tulkkaus Oy:ksi. Yhtiön muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella.

Yhtiön toimialana on tulkkaus- ja kääntämispalveluiden sekä niitä tukevien toimintojen, kuten koulutuspalvelujen tuottaminen sen omistajina oleville julkisille hankintayksiköille.

Toimintaympäristö

Maakuntauudistuksen toteutuminen Uudellamaalla tulee vaikuttamaan oleellisesti yhtiön tulevaisuuteen. Yhtiö on pyrkinyt huomioimaan ennakoitavat vaikutukset omassa toiminnassaan.

Ammattitaitoisten tulkkien ja kääntäjien saatavuus tietyissä kielissä tulee aiheuttamaan yhtiölle haasteita. Kilpailutilanne markkinoilla kiristyy ja palvelun oikea hinnoittelu tulee yhtiölle entistä tärkeämmäksi.

Digitalisaatio tulee vaikuttamaan voimakkaasti myös tulkkaus ja käännöspalveluita tuottaviin yhtiöihin. Tämä tulee huomioida yhtiön tulevissa investoinneissa ja toimintasuunnitelmissa.

Toiminta

Yhtiön sai vuonna 2017 uuden omistaja-asiakkaan. Yhtiöllä on kaikkiaan viisi omistaja-asiakasta, joiden palveleminen on yhtiön päätehtävä.

Yhtiö otti käyttöön päivitetyn Timmi-järjestelmän omaan asiakaspalveluunsa syksyllä 2017. Tämä oli yhtiölle merkittävä investointi sekä nykyiseen palvelutuotantoon, että tulevaisuuden palvelutuotannon suunnitteluun. Yhtiö siirtyi Vantaan kaupungin tuottamasta laskutuspalvelusta yhtiön omissa nimissä tapahtuvaan laskutuspalveluun.

Yhtiö tuotti yli 100 000 tulkkaustuntia ja 17 000 käännössivua. Tulkkaustunnit kasvoivat 23% ja käännössivut 63%.

Yhtiö tulee ottamaan käyttöön laatujärjestelmän vuoden 2018 aikana.

Taloudellinen katsaus

Yhtiön toiminta rippuun omistaja-asiakkaan tekemistä ostoista yhtiöltä. Omistajilla ei ole velvollisuutta ostaa palveluita yhtiöltä vaan ostot voivat tapahtua myös muilta markkinoilla toimivilta yhtiöiltä. Yhtiö on kyennyt vakuuttamaan omat asiakkaansa sekä laadulla että hinnalla. Yhtiö on myös onnistunut rekrytoimaan keskeisten kielten tulkkeja palvelukseensa. Tämä johdosta yhtiön volyymit ovat kasvaneet. Volyymien kasvu ei vaikuta samassa suhteessa liikevaihdon kasvoon, koska yhtiö on laskenut omistajilta perimiään hintoja. Yhtiön henkilöstömenot kasvavat suhteessa tehtyihin tulkkaustunteihin ja käännössivuihin. Tämän johdosta henkilöstökuluissa on voimakasta kasvua.

Tuloslaskelma 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16	Budjetti v.2018
Liikevaihto ja liiket. muut tuotot	6 341	5 698	643	5 848	493	6 871
Henkilöstökulut	-4 273	-3 867	-406	-3 651	-621	-4 680
Materiaalit ja palvelut	-1 131	-947	-183	-1 000	-131	-1 189
Liiketoiminnan muut kulut	-750	-731	-19	-692	-58	-772
Poistot	-18	-35	17	-500	482	-140
Liiketulos	**169**	**118**	**52**	**4**	**166**	**90**
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	0	-1	0	-1	1	-1
Verot	-34	-29	-5	-1	-33	-22
Nettotulos	**136**	**88**	**47**	**2**	**134**	**67**
Satunnaiset erät (netto)			0		0	
Kokonaistulos	**136**	**88**	**47**	**2**	**134**	**67**

1 000 eur	Toteuma 31.12.2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 31.12.2017 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 31.12.2016	Muutos 31.12.2017 ./. 31.12.2016
Investoinnit (netto)	219	80	139	48	171
Oma pääoma	1 354	203	1 151	1 219	136
Taseen loppusumma	2 548	46	2 502	2 399	149

Investoinnit

Yhtiö on investoinut tietojärjestelmiin seuraavasti:

ATK-Ohjelmistot	Budjetti 2017	Toteutunut 31.12.2016	Yhteensä	Toteuma 2017 Yht.
Timmi-järjestelmä	120 000	47 717	184 039	136 322
SAP-ohjelmistot	0	0	52 153	52 153
YHTEENSÄ	120 000	47 717	236 191	188 475

Yhtiö rahoittaa investoinnit tulorahoituksella.

Rahoitus

Yhtiön kassa- ja rahoitustilanne on ollut vuoden aikana hyvä.

Kassavirta 1 000 eur	Toteuma 1-12/2017	Budjetti 1-12/2017	Ero tot 1-12/17 ./. Bud 1-12/17	Toteuma 1-12/2016	Muutos 1-12/17 ./. 1-12/16
kassa jakson alussa	616	616	0	729	-113
+ toiminnan tuotot (+)	6 855	5 698	1 157	5 218	1 638
- toiminnalliset menot (-)	-6 194	-5 546	-648	-5 282	-912
- investointien maksut kassasta (-	-191	-128	-64	-48	-144
Kassa jakson lopussa	**1086**	**642**	**445**	**616**	**469**

Henkilöstö

Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2017 lopussa 22 (2016, 22) vakinaista henkilöä 4 (2016, 3) määräaikaista henkilöä sekä kolme vuokrahenkilöä. Tämän lisäksi yhtiön käytössä oli vuoden aikana 350-450 tulkkia ja kääntäjää, joista osa toimii oman toiminimen kautta. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtaja.

Riskienhallinta

Yhtiön keskeiset riskit ovat:

- maakuntauudistus
- tietojärjestelmäprojektien epäonnistuminen
- tulkkien saatavuus
- hinnoittelun epäonnistuminen

Yhtiö on varautunut olemassa oleviin riskeihin omalla suunnitelmallaan. Keskeisenä asiana on toimintaympäristön jatkuva seuranta, rekrytoinnin kehittäminen sekä talouden jatkuva analysointi. Tietojärjestelmien osalta käydään päivittäistä keskustelua toimittajien kanssa sekä suunnitellaan tulevia digitalisointeja.

1.6.5 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2016 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2017–2020. Vuodelle 2017 keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryrityksille asetettiin yhteensä 25 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista toteutui yhteisöjen raportoinnin mukaan 18 täysin, neljä tavoitetta toteutui osittain ja kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Lisäksi yhden tavoitteen osalta tulokset eivät olleet raportointihetkellä valmiina.

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 1-12/2017

Kuntalain 4 luvun 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 52 tavoitetta talousarviovuodelle 2017, josta 25 merkittäville tytäryhtiöille. Kaikkien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatauksen yhteydessä tilanteesta 31.12.2017.

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Energia-konserni	Konsernin liikevoitto	Liikevoitto Meur	50	*36	Yhtiö		54,8	Täysin
	Konsernin SIPO	SIPO %	10,3	7,1*	Yhtiö		11,0 %	Täysin
	Toimitushäiriöt sähkö	h/as/a	0,12	0,2	Yhtiö		0,09	Täysin
**) jätteellä tuotettu energia on jaettu 50% uusiutuviin ja 50% muuhun päästökauppa-vapaaseen perustuen*	Uusiutuva energia koko energia-tuotannosta (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta	32 %	27*	Yhtiö		33,5 %	Täysin
	Muu päästökauppavapaa energia koko energiatuotannosta (ydinvoima, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta	20 %	16*	Yhtiö		21,1 %	Täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VAV Asunnot Oy -konserni	VAV Asunnot Oy:n tulostavoite	Teur	0	0	Yhtiö	Pakollisen varauksen purku, muutoin tulos olisi 0	190	Täysin
	VAV Asunnot Oy:n kiinteistöjen korjaukset	Meur	19,4	20,1	Yhtiö	Korjaukset priorisoidaan ja kilpailutetaan ja toteutetaan markkinaehtoisesti	22,6	Täysin
	Uustuotantotavoite	Kpl	105	395	Yhtiö	Martinlaaksonkuja 2b valm. 31.1.2018 (asuntoja 52)	355	Osittain

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VTK Kiinteistöt Oy –konserni	VTK Kiinteistöt -konserni tulos	Teur	19	100	Yhtiön tj Jukka Antila		800	Täysin
	VTK Kiinteistöt Oy:n ulkoisten kohteiden vuokrausaste	Vuokratut kohteet / ulosvuokrattavat tilat vuoden lopussa %	90	93	tj Jukka Antila	Markkinoinnin tehostaminen	91	Osittain
	Energiatehokkuus, liikunta- ja teollisuuskiinteistöt	Energian kulutuksen tehokkuusluku ET-luku (skaala G-A)	F	F	Yhtiön tj Jukka Antila		F	Täysin
	Energiatehokkuus, koulut, päiväkodit ja toimistot	G-A	D	D	Yhtiön tj Jukka Antila		D	Täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,9 %	Vähintään 3%	Hallitus, tj ja johtryhmä	Hinnanalenukset ja kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	2,2 %	Osittain
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	3,21	3,6	Hallitus, tj ja johtryhmä	Toimenpieet asiakastapamisten ja asiakaskyselyn perusteella, laatukierrokset, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,81	Täysin
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,29	3,6	Hallitus, tj ja johtryhmä	Toiminta- ja johtamiskulttuurin kehittämisohjelma, työhyvinvointisuunnitelma	3,34	Osittain
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,77	4,5	Hallitus, tj ja johtryhmä	Laatukierrokset ja niillä esiin nousseiden korjaavien toimenpiteiden tekeminen	4,82	Täysin
	Sairauspoissaolot%	%	7,80	7,00 %	Hallitus, tj ja johtryhmä	Työhyvinvointisuunnitelma, aktiivisen välittämisen malli, työkuntokeskustelut	8,11	Ei lainkaan

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Nettotulos	eur	709 896	130 000	Jussi Kurki, Tiina Immonen		222 443	Täysin
	Täyttöaste	%	101	100	Tiina Immonen	Ammatillinen peruskoulutus 5 opiskelijaa alle järjestämisluvan. Toteutettu ammatillista lisäkoulutusta, mikä ei näy täyttöasteessa.	99	Osittain
	Opiskelijoiden työllistyminen	%	77	83	Tiina Immonen	Tilastokeskuksen tieto ei saatavilla.	tieto puuttuu	Tieto puuttuu
	Opintojen keskeyttäminen	Kpl	32	30	Tiina Immonen	Tilastokeskuksen tieto ei saatavilla. Nuorista perustutkinto-opiskelijoista (620kpl) keskeytti vuoden 2017 aikana 18 kpl.	18	Täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2017	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2016 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
A-Tulkkaus Oy	Tulkkaustuntien määrän kasvu edelliseen vuoteen verrattuna	%	1570,0 %	vähintään 5% kasvu	Hallitus, tj, johtoryhmä	Myynnin lisääminen	23,0 %	Täysin
	Tulos	Eur	2045,78	tilikauden tulos positiivinen	Hallitus, tj, johtoryhmä	Myynnin lisääminen	135 663	Täysin
	Asiakastyytyväisyys asteikko 1-4	Asteikolla 1-4	3,0	3,1	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asikastyytväisyyskysely	3,2	Täysin
	Asiakaskontaktien vastausprosentti	Vastattujen kontaktien vastausprosentti	84	85	Hallitus, tj, johtoryhmä	Tietojärjestelmä	80,25	Ei toteutunut, koska asikaspalvelu oli suljettu lokakussa 2 viikkoa

1.6.6 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, jota Suomessa on koskaan tehty. Maan hallitus päätti neuvottelussaan 5.7.2017, että maakunta- ja sote-uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnille. Tämä merkittävä rakenteellinen uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan merkittävästi myös Vantaan kaupunkikonserniin. Vaikutusten selvitystyötä on jatkettu vuoden 2017 aikana ja selvitystyötä tullaan jatkamaan edelleen vuonna 2018.

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on edelleen samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain, jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle tai jakamiselle.

Vantaan seurakuntayhtymä on hakenut 1.10.2014 asemakaavamuutosta Tikkurilan kirkon purkamiseksi ja uuden kirkon rakentamiseksi sekä samalla tontilla sijaitsevan Virastotalon purkamiseksi ja asuin- sekä muiden rakennusten rakentamisen mahdollistamiseksi tontille. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti sijaitsee uudelleen kaavoitettavalla alueella. Uudelleen kaavoitettava alue jakautuu tällä hetkellä kolmeen kiinteistöön, joiden omistajina ovat Vantaan seurakuntayhtymä, Kiinteistö Oy Bethania ja Vantaan kaupunki. Uusi kaavatarkastelu ja alueesta järjestetty tontinluovutuskilpailu koskee myös Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti vuokraamaa maa-aluetta ja tulee todennäköisesti johtamaan alueen pysäköintilaitoskokonaisuuden purkamiseen ja edellyttää myös Kiinteistö Oy Tikkurilan keskustapysäköinnin omaisuuden järjestelyjä. Yhtiön rakennuksen purkamisen aikataulu on vielä epävarma asemakaavakäsittelyn keskeneräisyyden takia.

Kaupunginhallituksen iltakoulu on 8.2.2016 linjannut, että Kiinteistö Oy Kehäsuoran Hakunilan varikon toiminta päättyy elokuun lopussa 2019. Yhtiö on aloittanut uuden varikkoalueen suunnittelun Ojankoon Vantaan kaupungin maankäytön kanssa. Uuden linja-autovarikon mahdollistava kaava (asemakaava ja asemakaavamuutos 920300 sekä tonttijako 92 Ojanko/Ojangon erityisalueet) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2017 (§ 13). Päätöksestä on valitettu, jonka vuoksi myös Hakunilan varikon purku viivästyy.

Vuonna 2018 toteutetaan Kiinteistö Oy Vantaan Kauppalantalon fuusio VTK Kiinteistöt Oy:öön ja VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti fuusiointi emoyhtiöönsä.

Kaupunginhallitus päätti 24.4.2017 (§ 21) myydä Lujatalo Oy:lle Asunto Oy Vantaan Punasafiirin koko osakekannan. Kauppa toteutui tammikuussa 2018.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10:n hallitus on kokouksessaan 1.11.2017 päättänyt esittää Vantaan kaupungin yleisjaostolle ja edelleen kaupunginhallitukselle käynnistettäväksi toimenpiteet yhtiön purkamiseksi selvitysmenettelyn kautta.

1.6.7 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki vuonna 2017 konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä 13 kpl, joista 2 päätöstä koski konserniyhtiöiden lainojen takauksia, 9 päätöstä sopimusten tekemistä tai osakekauppoja, yksi päätös Tiedekeskussäätiön avustusta ja yksi päätös yhtiön purkautumista ja kolme päätöstä kuntayhtymien jäsen- tai valtuustokokoonpanoa. Lisäksi kaupunginhallitus antoi kolme lausuntoa kuntayhtymien taloussuunnitelmaluonnoksista kolme.

Yleisjaosto antoi vuonna 2017 menettelyohjeita kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja

asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päätti kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Yleisjaosto päätti vuonna 2017 menettelyohjeiden antamisesta yhtiökokouksiin, kuntayhtymien yhtymä- ja valtuustokokouksiin sekä säätiöiden ja yhdistysten kokouksiin 55 päätöksellä. Apulaiskaupunginjohtaja antoi vastaavia ohjeita 55 viranhaltijapäätöksellä. Menettelyohjeita annettiin mm. yhtiöjärjestysten ja toimintasääntöjen muuttamisesta, yhtiö- ja omistusjärjestelyistä, taloussuunnitelmien hyväksymisestä, tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä, osakassopimuksen noudattamisesta ja lainanottovaltuuksista, sekä yhtiövastikkeista, edustajavalinnoista, palkkioista ja konsernistrategian noudattamisesta.

Yleisjaosto antoi tilikauden 2016 aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen seitsemälle toimenpiteelle, jotka koskivat mm. yhtiömuodon muutosta, liiketoimintakauppaa, maanvuokrausta ja yhtiön edunvalvontaan liittyviä toimenpiteitä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin liittyen.

Tytäryhteisöjen toiminnan ohjeistus ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2017 aikana navigoitiin VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy, A-Tulkkaus Oy, Koy Tikkurilan Terveysasema, Koy Tiedepuisto, Koy Vantaan Maakotkantie 10, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Tikkuparkki Oy, Koy Keskustapysäköinti, Ratakujan Pysäköinti Oy, Ruukkukujan Autopaikat Oy, Koy Kehäsuora, Koy Vantaan Kauppalantalo, Koy Lehdokkitien virastotalo. Konsernihallinto laatii pitämistään navigointitilaisuuksista muistiot. Navigointimuistiot raportoidaan yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernipalveluiden tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Navigointitilaisuuksiin velvoitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.

Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2017 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset talousraportit kultakin vuosikolmannekselta. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan kolmanneksen tulokseen edellisenä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat osavuosivuosiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnusluvuista laadittiin osavuosikatsaukset kolme kertaa vuoden 2017 aikana. Tytäryhteisöjen osavuosikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät tavoitteet merkittäville tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy kutsuttiin syksyllä 2017 esittelemään valtuuston iltakouluun yhtiöidensä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esitykset tavoitteiksi vuosille 2018–2021.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä kopiot hallitusten kokousten esityslistoista ja pöytäkirjoista liitteineen tulee seurantaa varten toimittaa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseisen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty yksi konsernihallinnon tiedote. Tiedotteessa yhtiöitä on ohjeistettu yhtiökokousasioissa sekä yhtiöiden hallitusten kokousaineistoista, talousraportoinnin aikatauluista sekä informoitu voimaantulleista hankintalain muutoksista.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskityksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston päätöksellä liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tukipalvelut lukuun ottamatta palkanlaskentapalveja.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtäväalueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työsopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöille.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

8.5.2017 voimaan tulleen johtosäännön mukaan, kaupunginjohtajan toimiala vastaa konserniyhteisöjen valvonnasta.
Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia noudattaen Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymää (2.3.2015) ohjetta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7). Vuonna 2018 vakuutukset tullaan kilpailuttamaan uudelleen.

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Erikseen nimetyt merkittävät ja keskeiset tytäryhteisöt raportoivat riskienhallinnastaan kaksi kertaa vuodessa, noudattaen samaa riskienhallinnan vuosikelloa kuin toimialat ja liikelaitokset. Muut tytäryhteisöt raportoivat riskienhallintaan liittyviä asioita osavuosikatsausten yhteydessä. Kevätkaudella laaditut riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevat selonteot on raportoitu yleisjaostolle 19.6.2017 § 27.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin vuonna 2017 sisäisen tarkastuksen raportit seuraavien yhtiöiden osalta: Vantaan Moottorirata Oy, Koy Tiedepuisto, Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy, As. Oy Vantaan Katriinanrinne, VAV Asunnot Oy ja Ratakujan Pysäköinti Oy.

1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toimintatuotot	1 017,4	1 049,8	1 020,5
Toimintakulut	- 1 838,6	- 1 877,1	- 1 862,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5,7	1,1	4,3
Toimintakate	- 815,5	- 826,2	- 837,5
Verotulot	977,0	953,8	934,0
Valtionosuudet	174,3	195,7	156,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	10,8	10,7	11,2
Muut rahoitustuotot	2,3	4,2	0,8
Korkokulut	- 19,6	- 21,9	- 27,4
Muut rahoituskulut	- 1,6	- 3,0	- 3,3
Vuosikate	327,8	313,3	234,2
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 214,6	- 194,2	- 181,5
Omistuksen eliminointierot	- 0,1	0,1	- 0,2
Arvonalentumiset	- 1,3	- 0,8	- 0,1
Satunnaiset erät	0,8	13,5	1,2
Tilikauden tulos	112,5	131,9	53,8
Tilinpäätössiirrot	0,7	0,1	0,2
Tilikauden verot	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Laskennalliset verot	- 5,8	- 5,7	- 3,8
Vähemmistöosuudet	- 18,4	- 15,4	- 8,6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,2	103,9	34,6

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	55,3	55,9	54,8
Vuosikate/ poistot, %	151,8	160,7	129,1
Vuosikate, euroa/ asukas	1 469,6	1 428,3	1 091,5
Asukasmäärä	223 027	219 341	214 605

Konsernin rahoituslaskelma	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	327,7	313,3	234,2
Satunnaiset erät	0,8	13,5	1,2
Tilikauden verot	- 7,7	- 7,0	- 6,9
Tulorahoituksen korjauserät	- 42,1	- 45,2	- 35,2
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 304,3	- 321,7	- 318,9
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,0	1,8	6,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100,0	111,7	106,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	75,5	66,3	- 13,5
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,0	- 5,4	0,0
Antolainasaamisten vähennys	0,4	2,7	1,1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	82,9	114,5	347,5
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 110,5	- 155,2	- 229,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 40,9	- 10,0	- 21,7
Oman pääoman muutokset	- 4,0	- 17,3	- 11,6
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	0,2	0,1	- 0,1
Vaihto-omaisuuden muutos	15,8	25,6	- 6,3
Saamisten muutokset	12,0	69,5	13,0
Korottomien velkojen muutos	1,3	- 27,9	- 110,5
Rahoituksen rahavirta	- 42,9	- 3,4	- 18,0
Rahavarojen muutos	32,6	63,0	- 31,4
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	284,2	251,6	188,6
Rahavarat 1.1.	251,6	188,6	220,0

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 88,3	- 269,0	- 391,6
Investointien tulorahoitus, %	108,1	97,9	74,9
Lainanhoitokate	2,7	1,9	1,0
Kassan riittävyys, pv	45,4	38,4	28,1

Konsernitase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 277,2	3 241,6	3 179,7
Aineettomat hyödykkeet	*75,7*	*97,9*	*118,6*
Aineettomat oikeudet	10,0	7,6	8,1
Muut pitkävaikutteiset menot	62,5	85,7	107,8
Ennakkomaksut	3,2	4,7	2,7
Aineelliset hyödykkeet	*2 841,4*	*2 794,5*	*2 726,4*
Maa- ja vesialueet	386,0	379,0	346,5
Rakennukset	1 401,3	1 397,6	1 413,9
Kiinteät rakenteet ja laitteet	808,4	807,5	794,4
Koneet ja kalusto	78,7	75,1	77,7
Muut aineelliset hyödykkeet	8,1	8,8	9,7
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	158,9	126,4	84,1
Sijoitukset	*360,1*	*349,2*	*334,7*
Osakkuusyhteisöosuudet	65,3	60,8	53,8
Muut osakkeet ja osuudet	95,5	87,4	82,5
Muut lainasaamiset	194,4	195,4	196,5
Muut saamiset	4,9	5,5	1,9
Toimeksiantojen varat	3,3	3,6	3,3
Vaihtuvat vastaavat	466,0	460,7	491,4
Vaihto-omaisuus	20,9	36,6	62,2
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	16,1	20,1	75,5
Lyhytaikaiset saamiset	144,9	152,3	165,1
Rahoitusarvopaperit	21,6	10,7	9,7
Rahat ja pankkisaamiset	262,6	240,9	179,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 746,5	3 705,9	3 674,4

Konsernitase	2017 milj. €	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	1 170,1	1 080,2	981,8
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	5,5	0,0	0,2
Muut omat rahastot	182,2	182,3	181,3
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	552,1	445,0	416,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,2	103,8	34,6
Vähemmistöosuudet	103,7	93,1	88,8
Pakolliset varaukset	24,8	22,5	21,5
Eläkevaraukset	0,3	0,4	0,6
Muut pakolliset varaukset	24,5	22,1	20,9
Toimeksiantojen pääomat	4,2	4,3	3,9
Vieras pääoma	2 443,7	2 505,8	2 578,4
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 808,9	1 927,7	1 917,2
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	176,3	168,7	164,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	161,9	111,7	172,7
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	296,5	297,8	324,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 746,5	3 705,9	3 674,4

Konsernitaseen tunnusluvut	2017	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	34,4	32,0	29,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	110,8	112,1	120,7
Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista, %	126,8	127,5	133,0
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	633,3	548,8	451,1
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 839,7	2 502,1	2 102,2
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	1 970,9	2 039,3	2 089,9
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	8 836,9	9 297,6	9 738,2
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	194,4	195,4	196,5
Asukasmäärä	223 027	219 341	214 605

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2017 olivat 252 miljoonaa ja konsernin 1 017 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintatuotoista 17 prosenttia oli sosiaali- ja terveystoimen, 15 prosenttia sivistystoimen ja 49 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Konsernin toimintatuotoista 36 prosenttia oli yleishallinnon, 27 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen ja 28 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 977 miljoonasta eurosta, 84 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 8 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöverosta.

Kaupungin palveluostot olivat 667 miljoonaa euroa (46 %:a toimintakuluista). Asiakaspalvelujen ostoja oli 380 miljoonaa euroa eli 57 %:a palveluostoista.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2017 43 miljoonaa ja konsernissa 40 miljoonaa euroa. Konsernitilinpäätöksessä kaupungin ja konserniyhteisöiden keskinäiset liiketapahtumat on eliminoitu. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2017 12,5 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 12 miljoonaa euroa.

Taseen liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2017 lopussa oli 1 170 miljoonaa, vieras pääoma 2 444 miljoonaa ja tilikauden ylijäämä 81 miljoonaa euroa. Emokaupungin osuus omasta pääomasta konsernieliminointien jälkeen oli 50 prosenttia, VAV-konsernin 13, Vantaan Energia -konsernin 13 ja muiden konserniyhteisöiden 24 prosenttia. Kaupungin osuus konsernin vieraasta pääomasta oli 40 prosenttia, VAV-konsernin 22, Vantaan Energian 14, HSY:n 13 ja muiden konserniyhteisöiden 11 prosenttia. Konsernin tilikauden ylijäämästä kaupungin osuus oli 37 prosenttia, VAV-konsernin 22, Vantaan Energian 34 ja muiden konserniyhteisöiden 7 prosenttia.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2017 lopussa 458 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2017 lopussa 51 miljoonaa euroa, josta 48 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2017 lopussa 56 miljoonaa euroa, josta 96 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 107 miljoonaa euroa, josta 84 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksia.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2017 lopussa olivat 1 130 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 13 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 4 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 512 miljoonaa ja muiden puolesta 29 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 228 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista, sopimusvastuut 125 miljoonaa euroa ja vuokra- leasingvastuut 354 miljoonaa euroa. Konsernilla oli tilikauden 2017 lopussa sopimusvastuita 261 miljoonaa, arvonlisäveron palautusvastuuta 37 miljoonaa ja vuokra- leasingvastuita 347 miljoonaa euroa. Konsernissa avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 460 miljoonaa ja markkina-arvot -9 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 40 431 763,18 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355,05 euroa.

- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 30 651,80 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 20 916,44.

- Vantaan suun terveydenhuollon vuoden 2017 tulos sisältää 125 000,00 euron investointivarauksen purkamisen johtuen varauksen perusteiden muuttumisesta.

- Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 644 750,57 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 998 636,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston alijäämä 52 991,85 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston alijäämä 1 254 888,71 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 559 390,91 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 177 874,22 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 41 650 801,12 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2017

Vuodelle 2017 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 28 kappaletta. Tavoitteista 19 toteutui täysin, 6 osittain, kaksi ei lainkaan ja yhden tavoitteen osalta toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.

Toimintamenot alittivat vuoden 2017 talousarviossa budjetoidut toimintamenot. Vuonna 2017 kaupungin käyttötalousmenot laskivat vuoteen 2016 nähden johtuen muun muassa kiky-sopimuksen henkilöstömenosäästöistä sekä toimeentulotuen perusosan siirtymisestä Kelalle. Vuonna 2017 Vantaan kaupungin bruttoinvestointimenot olivat 111 miljoonaa euroa. Liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien bruttoinvestointimenot olivat 114,7 miljoonaa euroa. Investointimenot alittivat talousarviossa varatut investointimäärärahat.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2017 43 miljoonaa euroa.

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Keskusta-alueille kaavoista on sijoittunut vuonna 2017 37 prosenttia (asunto k-m2). Osa keskusta-alueille sijoittuvista kaavoista on siirtynyt myöhempään ajankohtaan.

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2017 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 3290 (v. 2016: 2972), joka ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 890:llä. Asunnot jakautuivat seuraavasti: 2756 asuinkerrostaloissa, 164 rivi- ja ketjutaloissa sekä 370 pientaloissa.

Kaupungin työllisyystilanne on kehittynyt suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla. Työttömyysaste joulukuussa 2017 Vantaalla oli 10,1 prosenttia (-2,5 prosenttiyksikköä verrattuna v. 2015 lopun tilanteeseen), Espoossa 8,6 prosenttia (-2,3 prosenttiyksikköä) ja Helsingissä 10,5 prosenttia (-2,2 prosenttiyksikköä).

Perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä 98 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2017 lopussa 93 prosenttia (v. 2016: 92,7 %).

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,52, mutta vuoden 2016 lopun tilanteeseen nähden (4,55 %) sairauspoissaolot olivat hiukan vähentyneet. Välittämisen keskustelujen kattavuus vuonna 2017oli 88 prosenttia. Tuunatun työn päiviä oli vuonna 2017 kaikkiaan 4581 (2,7 % sairauspoissaoloista), 955 päivää enemmän edellisvuoteen verrattaessa.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1 Toimintamenojen kasvu	Toimintamenojen kasvu-%	2,7 %	Talousarvion 2017 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Valtuustokauden strategian ja talousarvion 2017 mukaiset kehittämistoimenpiteet.	Toimintamenot alittivat vuoden 2017 talousarviossa budjetoidut toimintamenot. Vuonna 2017 kaupungin käyttötalousmenot laskivat vuoteen 2016 nähden johtuen muun muassa kiky-sopimuksen henkilöstömenosäästöistä sekä toimeentulotuen perusosan siirtymisestä Kelalle.	Tavoite toteutui täysin.
1.2 Investointiohjelma toteutetaan kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti	Bruttoinvestointien max. euromäärä	113,4 milj. euroa	Talousarvion 2017 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Priorisoidun investointiohjelman ja työohjelmien mukainen eteneminen, investointien kustannustehokas toteuttaminen.	Vuonna 2017 Vantaan kaupungin bruttoinvestointimenot olivat 107,6 milj. euroa. Liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien bruttoinvestointimenot olivat 111,3 milj. euroa. Investointimenot alittivat talousarviossa varatut investointimäärärahat.	Tavoite toteutui täysin.
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on alle 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	48,6 %	Enintään 50 %	Hannu Penttilä	Kaupungin edunvalvonta eri HSL-yhteistyöfoorumeissa sekä kustannustietoisuus mm. HSL:n linjastosuunnitelmista ja talousarviosta annettavien lausuntojen yhteydessä.	Kuntaosuudet muodostivat viime vuonna 42,9 % HSL:n toimintatuotoista.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1 Lainasalkun optimaalinen hallinnointi	Uusien lainojen keskimääräinen lainamarginaali	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. v. 2015	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali: v. 2017	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Tehty kaksi kokonaiskoroltaan erittäin edullista kiinteäkorkoista lainaa (EIB ja CEB) sekä maksettu ennenaikaisesti pois 95 milj. euron edestä pitkäaikaisia lainoja.	Alennettu kiinteäkorkoisilla lainoilla kaupungin lainasalkun korkoriskiä vuodesta 2016: duraatio 31.12.2017 1,13 (31.12.2016: 0,79) Korkomenot vuodelle 2017 n. 2,52 Meur. Nettolainanotto vuodelle 2017 n. -101 Meur.	Tavoite toteutui täysin.
	Korkomenot	Korkomenot 5,9 milj. euroa v. 2015	Korkomenot enintään 6,1 milj. euroa tai sen alle v. 2017				
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1 Maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa	Maanmyyntivoitot	37,3 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Myyty kerrostalotontteja 27 kpl, rivi- ja pientalotontteja 24 kpl sekä 6 työpaikkatonttia/tontinosaa.	Maanmyyntivoitot 43 milj. euroa.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1 Sähköisten itsepalveluiden kehittämisen nopeuttaminen yhdessä yhteistyökuntien kanssa	Palveluiden määrä	Valmiina 0 kpl	Valmiina 12 kpl	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko	Sähköisen asioinnin kokonaisuus on edennyt suunnitelman mukaisesti.	Vuoden 2017 lopussa oli valmiina 15 palvelua.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupunkirakenne eheytyy							
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin							
5.1 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa	Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen määrä	5,1 tonnia CO2-ekv/asukas (2015)	Vantaan kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa	Hannu Penttilä	Kaupungin ympäristöohjelman toimenpiteet edenneet. Kaukolämmön ja sähkön päästöt laskeneet, mutta liikenteen päästöt ovat kasvaneet edellisvuodesta.	Vuoden 2016 päästöt olivat 4,9 tonnia CO2-ekv/asukas; ja ne laskivat edellisestä vuodesta 4 %. Vuoden 2017 tietoja ei ole vielä käytettävissä.	Tavoite toteutui täysin.
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa	Joukkoliikenteen matkustajamäärät eli Vantaan juna-asemien ja bussipysäkkien nousijamäärät lokakuun arkivuorokauden keskiarvona	Lokakuu 2015: 104 722 nousua /arkivuorokausi	Joukkoliikenteen matkustajamäärän kasvattaminen 2 % vuodessa	Hannu Penttilä	Kuntatekniikan keskus parantaa pysäkkien ja joukkoliikenneinfran olosuhteita.	Arvio kasvusta 2-4 %. Lähijunanousut ja bussiliikenteen nousut ovat samaa suuruusluokkaa. Lähijunaliikenteen nousijamäärä on kasvanut 4 % vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärää ei ole HSL:llä vielä tiedossa.	Tavoite toteutui täysin.
5.3 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 265 000 kem/vuosi	Valmistuneiden kaavojen k-m^2/v määrä	209 209 k-m^2	265 000 k-m^2	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Asuntokaavoja (netto) 209 835 k-m2 eli tavoitteesta on saavutettu 79 %. Kaavojen myöhästymisiin useita erilaisia syitä.	Tavoite toteutui osittain.
5.4 Kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille	Kehitetään toimintamalli maksulliselle pysäköinnille Vantaalla ja asetetaan tavoitteet vuodelle 2017	Toimintamallia ei ole	Keskusta-alueiden maksullinen pysäköinti on käytössä vuonna 2017	Hannu Penttilä	Maksullinen pysäköinti otetaan käyttöön suunnitellussa laajuudessaan vuoden 2018 alusta alkaen.	Maksullinen pysäköinti otetaan käyttöön suunnitellussa laajuudessaan vuoden 2018 alusta alkaen.	Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia							
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita	Keskusta-alueiden kaavat	2015 kaavoitusohjelma	Asumisen kaavahankkeiden kerrosalasta 50 % sijoittuu määritellyille keskusta-alueille	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Keskusta-alueille kaavoista on sijoittunut 37 % (asunto k-m2). Osa keskusta-alueille sijoittuvista kaavoista on siirtynyt myöhempään ajankohtaan.	Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista							
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle	Valmistuneiden asuntojen määrä	2689	2400	Hannu Penttilä	Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana.	Asuntoja valmistui yhteensä 3290, joista 2756 asuinkerrostaloissa, 164 rivi- ja ketjutaloissa, 370 pientaloissa.	Tavoite toteutui täysin.
8.2 Pientaloalueiden tiivistäminen Mapon mukaisesti	Uusi rakennuspaikka	72	Asemakaavoituksen ja poikkeamispäätösten avulla luodaan 100 rakennuspaikkaa vuosittain	Hannu Penttilä	Etenee kaavoitusohjelman mukaan.	Pientaloja on kaavoitettu 21 360 k-m2, eli noin 213 rakennuspaikkaa. Poikkeamispäätöksillä on luotu edellytykset noin 54 asunnon rakentamiseen pientaloalueille.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla	Työttömyysasteen muutos prosenttiyksikköinä Kunnan maksaman työmarkkinatuen euromäärän muutos prosentteina (%)	Työttömyysaste Vantaa 12,6 % Espoo 10,9 % Helsinki 12,7 % Vantaa 18 682 354 € Espoo 17 299 308 € Helsinki 55 975 937 €	Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu (%) on hitaampaa kuin Helsingissä ja Espoossa	Jaakko Niinistö	TYP:n toimintaa on tehostettu parantamalla prosessia. Asiakasmääriä nostettu. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä v. 2017 1 503 asiakasta v. 2016 1 293 asiakasta.	Työttömyysaste joulukuussa 2017 (ero lähtötasoon) Vantaa 10,1 % (-2,5 prosenttiyksikköä) Espoo 8,6 % (-2,3 prosenttiyksikköä) Helsinki 10,5 % (-2,2 prosenttiyksikköä) Työmarkkinatuen kuntaosuus 2017 (muutos suhteessa 2016) Vantaa 20 059 279 € (-0,6 %) Espoo 21 066 631 € (+8,2 %) Helsinki 63 201 349 € (+4,3 %)	Tavoite toteutui täysin.
9.2 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä	Varhaiskasvatuspaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa. Ennalta arvaamattomassa työllistymistilanteessa varhaiskasvatuspaikka pyritään järjestämään jo seuraavana päivänä	2 vkoa	2 vkoa, 1 viikossa kerhosta päivähoitoon tai äkillisessä tarpeessa jo seuraavana päivänä	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Varhaiskasvatustarpeiden nopea käsittely valintakokouksissa.	Tavoite toteutui, ei asiakasreklamaatioita.	Tavoite toteutui täysin.
9.3 Selkeytetään yritysten sijoittumispalvelua Vantaalle	Tunnistetaan ja tuotteistetaan eri osapuolten yrityksille tarjoamat sijoittumispalvelut	Prosessi laatimatta, tilanne hajanainen ja palvelu vaikeasti löydettävissä	Ydinpalvelut koostettu yhteiseen, selkeään BusinessVantaa -käyttöympäristöön	Jose Valanta	Yritysten sijoittumispalveluiden helpottamiseksi toteutettiin alkuvuodesta BusinessVantaa -sivusto, jossa esitellään yritysalueet, vapaat yritystontit sekä alueelta löytyvät kaupungin, VTK Oy:n, yhteistyötilojen ja toimistohotellien sekä avointen markkinoiden toimitilatarjonta koko Vantaan alueelta.	Prosessi toteutunut, sivusto toteutettu ja asetettu tavoite saavutettu.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1 Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön	Toiminnallinen oppiminen ja lasten osallisuus toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa on kirjattu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintasuunnitelmiin	Osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus näkyy toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa	Suurin osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus on lisääntynyt toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen, Ilkka Kalo, Marja Viljamaa ja Anders Vikström	Toiminnallinen oppiminen ja lasten osallisuus toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa on kirjattu esiopetuksen toimintasuunnitelmiin.	Toteutuu jo nyt esiopetuksen osalta, ja uusi varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa tavoitteen suuntaan.	Tavoite toteutui osittain.
	Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään pedagogisesti lapsiryhmissä	Henkilöstölle on tarjottu koulutusta pedagogiseen tieto- ja viestintätekniikan käyttöön	Jokaisesta toimintayksiköstä on osallistuttu tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön koulutuksiin		Tieto- ja viestintäteknologian käyttöön on koulutettu tvt-tukihenkilöitä viidessä erillisessä koulutuksessa sekä tvt:n pedagogisen käytön koulutuskokonaisuudessa ja vertaisoppimiseen perustuvissa työpajoissa.	Tieto- ja viestintäteknologian käyttöön on koulutettu a) tvt-tukihenkilöitä viidessä erillisessä koulutuksessa, yht. 129 henkilöä sekä b) tvt:n pedagogisen käytön koulutuskokonaisuudessa ja vertaisoppimiseen perustuvissa työpajoissa, yht. 160 henkilöä. Osallistujina ovat olleet gurupedagogit, taidepedagogit, keltot, kiekut ja reltot (koulutukset) sekä lto/elto:t (työpajat) päiväkodeista.	
	Monialaiset, useimpien oppiaineiden yhteistyössä toteutetut, oppimiskokonaisuudet kouluissa	Satunnaisia eri oppiaineiden rajat rikkovia oppimiskokonaisuuksia	Jokainen vantaalainen oppilas on osallistunut vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen		Kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä perusopetuksen kouluissa toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia.	Monialaisia oppimiskokonaisuuksia toteutetaan satunnaisesti.	
	Lukioiden pedagogiset työpajat ja koulutukset (määrä)	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja toteutettu 2 krt/vuosi	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia yhteensä vähintään 4 krt/vuosi		Opettajien pedagogisia työpajoja on järjestetty suomen- ja ruotsinkielisten lukioiden yhteisinä veso- ja kehittämispäivinä. Teemoina on ollut mm. arvioinnin ja oppimisympäristöjen kehittäminen, syväoppimisen taidot ja työelämälähtöisyys.	Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpajoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia järjestetty 4 kertaa.	
	Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuva oppiminen	30 osp (osaamispistettä)/opiskelija	Kasvaa vuodesta 2015 verrattuna 5 %		Työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrää on lisätty systemaattisesti kaikilla opetusaloilla.	Variassa työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrän (osp) seurantaan on käytetty Winha-järjestelmää. Tietoja analysoitaessa on havaittu, että järjestelmä ei tuota luotettavaa tietoa suoritusten kertymisestä. Välineestä johtuen Variassa ei voitu tuottaa mittarin vaatimaa tietoa.	

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
13.2 Toteutetaan koulutustakuuta	Perusopetuksen päättäneiden siirtyminen jatkokoulutukseen (%-osuus); suoraan tutkintoon johtavaan koulutukseen (%-osuus) Varian keskeyttämisprosentti	98,5 %; 94,6 % 14,5 %	99 %; 96 % 13 %	Elina Lehto-Häggroth	Perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittäminen resurssin lisäyksen, rakenteiden ja työelämäpainotteisen opiskelun osalta aloitettiin syksyllä 2017 ja toiminta pääsee alkamaan täysipainoisesti syksyllä 2018. Opetushenkilöstön ja tukipalveluiden henkilöstön yhteistyötä on tehostettu.	98,0 %; 92,7 % Varia keskeyttämisprosentti 17,1 %.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
Palvelut uudistuvat							
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia							
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso)	Keskitettyjen ja kuvattujen asiakaspalveluprosessien määrä	Keskitettyä asiakaspalvelumallia ei ole	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisu on kilpailutettu. Palvelun vaatima asiakaspalvelu on kuvattu ja eri prosessien siirtäminen on mallinnettu. Toiminta alkaa vuonna 2018.	Jaakko Niinistö	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisun kilpailutus on tehty. Asiakaspalvelun kehittämiseen ja keskittämiseen on perustettu ohjausryhmä ja työryhmä ja niiden työskentely on alkanut. Monikanavaisen asiakaspalveluympäristön käyttöönotto on alkanut.	Monikanavaisen asiakaspalvelun ratkaisu on kilpailutettu ja sopimus Telian kanssa on tehty 20.6.2017. Asiakaspalvelun kaupunkitasoinen ohjaus- ja työryhmä ovat päättäneet työskentelynsä ja keskitettävät palvelut on siirretty tai siirtoaikataululuista on sovittu.	Tavoite toteutui täysin.
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,2 %	92,5 %	Jukka T. Salminen	Toiminnanohjausjärjestelmän käyttö on vakiintunut kotihoidossa. Kotikuntoutustoiminta on laajentunut erikoissairaanhoidosta ja sairaalapalvelujen osastoilta kotiutuvien tukemiseksi. Myös kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn tukeminen kuntoutuksen avulla on käynnistynyt.	Omassa kodissa asui 93,0 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
15.3 Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee toimialojen yhteisellä työllä	4 146 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasta v. 2015 (9,1 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaita alle 3 750 (7,9 % Vantaan 0 – 17-vuotiaista)	Jukka T. Salminen	Perhepalvelujen tulosalueella on toteutettu kehittämistyötä ja organisaatiomuutosta sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden ja palvelujen kehittämiseksi. Lastensuojelupalvelujen uudelleen organisointi toteutettiin 1.8. alkaen. Muutoksen tavoitteena mm. palvelujen painopisteen muuttaminen korjaavista ja kuntouttavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin sekä entistä asiakaslähtöisemmät palveluprosessit. Lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne jatkui vaikeana; sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste. Perhepalveluissa käynnistettiin rekrytointi- ja sitouttamisohjelma tilanteen parantamiseksi. Lautakunta hyväksyi lastensuojelun kehittämistoimet kokouksessaan 20.11.2018, ja toimenpiteista raportoidaan säännöllisesti.	Lastensuojelun avohuollon tilastoissa havaittiin ongelmia eikä sitovalle tavoitteelle asetettu tavoitetaso ole vertailukelpoinen korjattujen tilastotietojen kanssa. Lastensuojelun avohuollon (0 - 17-v.) asiakkaina oli 3 533 lasta, joka on uusimpaan väestöennusteeseen suhteutettuna 7,5 % Vantaan samanikäisestä väestöstä. Vuoden 2016 toteuma oli 7,2 % Vantaan 0-17 v. väestöstä (3 345), joten suhteellinen asiakasmäärä vuoden takaisesta on hieman noussut. Asiakasmäärän kasvun taustalla vaikuttanee Vantaan väestön kasvu sekä huono-osaisuuden ylisukupolvistuminen. Kaikille perheille varhaisen tuen palvelut eivät ole riittäviä. Arvion mukaan palvelujen painopisteen muuttuminen shl:n mukaisiksi tulee tulevina vuosina vähentämään lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärää.	Tavoite toteutui osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan kilpailukykyinen useiden palvelujen osalta	Vantaa on kustannustehokkuudelt aan suurten kaupunkien kärkijoukossa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Vantaa on jatkunut toiminnan kustannustehokasta kehittämistä, ja osallistunut aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön.	Soster: Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailut 2016: - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 948 €/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka. 863 €). Vantaan sijoitus vertailussa 4/6. - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 10 620 €/vastaavan ikäinen väestö (Kuusikko 12013 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 510 €, (Kuusikko 5 581 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. Kuntaliiton suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannusten vertailu 2016: - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 2 177 €/asukas (vertailukuntien keskiarvo 2 309 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. Sito: Varhaiskasvatus oli kuusikkovertailussa kustannustehokkain vuonna 2016. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannukset laskennallista lasta kohden olivat 9 488 € (Kuusikkokuntien ka. 10 032 €). Myös perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa opetuksen kustannukset olivat matalimmat. Perusopetus: opetuksen kustannukset Vantaalla 4 360 e/oppilas (Kouluikkuna: kuntien ka. 4 832 e/oppilas ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4 686 e/oppilas). Lukiokoulutus: opetuksen kustannukset Vantaalla 3 885 e/opiskelija (Kouluikkuna: kuntien ka. 4 860 e/opiskelija ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4 389 e/opiskelija).	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
17.2 Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan kotoutumissuunnitelmien toteutumisen arvioinnilla ja hyvällä monikulttuurisuusohjelmalla	Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain	Maahanmuuttajapalveluissa laadittu 168 kotoutumissuunnitelmaa, ei toteutumisarviointia	V. 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi tulleista v. 2017 aikana: - osallistui TE-toimiston suomen kielen koulutukseen 70 % - oma vuokrasopimus 50 %:lla - työllistynyt 10 %	Elina Lehto-Häggroth, Jaakko Niinistö ja Jukka T. Salminen	Kotoutumisen onnistumista seurataan pakolaisten ja paluumuuttajien osalta maahanmuuttajapalveluissa l uodulla mittarilla. Kotoutumissuunnitelmat on laadittu koto-lain edellyttämässä aikarajassa suunnitelmallisesti. Maahanmuuttajapalvelujen sosiaaliohjauksessa ja sosiaalityössä tuetaan kotoutumistoimia henkilökohtaisilla tapaamisilla, Tsemppari-toiminnan työntekijöiden, Työ- ja elinkeinoministeriön SIB-hankkeen avulla ja järjestöyhteistyöllä. Kotoutumisen onnistumisen haasteita ovat asiakaskunnan moninaiset pakolaisuudesta johtuvat traumat, kielitaidon ja työpaikkojen riittämättömyys, kielteiset jatko-oleskeluluvat sekä kielteisten asenteiden vahvistuminen.	Vuonna 2016 maahanmuuttajapalvelujen asiakkaaksi tulleista työikäisistä v. 2017: - osallistunut TE-toimiston tarjoamalle suomen kielen kurssille 61 % - oma vuokrasopimus 70 %:lla - työllistynyt 4 %.	Tavoite toteutui osittain.
	Uusittu monikulttuurisuusohjelma valmis	Vantaan monikulttuurisuusohjelma vuosille 2014–2017 (kv 12.5.2014)	Uudistettu monikulttuurisuusohjelma viedään päätöksentekoon vuoden 2017 aikana		Monikulttuurisuusohjelman uudistus on edennyt osana hyvinvointiohjelman uudistustyötä. Monikulttuurisuusohjelma siirtyy osaksi kaupungin hyvinvointiohjelmaa ja saa nimekseen monikulttuurisuussuunnitelma.	Valmistelu on edennyt osana hyvinvointiohjelman uudistustyötä.	
	Maahanmuuttajien ammatillista koulutusta ja kieliopintoja laajennetaan määrärahojen puitteissa	Koulutusta on järjestetty pienimuotoisesti Varian ja Aikuisopiston yhteistyönä	Rakennetaan toimiva yhteistyömalli maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen ja kieliopintoihin		- Säännölliset kokoukset Varian ja Aikuisopiston välillä - Koulutusten vuosiaikataulu, jota päivitetään säännöllisesti Yhteiset koulutukset määritelty: - Korttikoulutukset (hygieniapassi, työturvallisuuskortti, tulityökortti, ensiapukortti) - Kurkkauskurssit ammatilliseen koulutukseen - Erityisryhmien tutustumisjaksot ammatilliseen koulutukseen - Vanhempien osallistuessa koulutukseen, lastenhoito järjestetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa - Yhteistyö maahanmuuttajien koulutukseen tarkoitetun rahoituksen hakemisessa - Selkokielisen ja kielitietoisen materiaali yhteistyössä	Yhteistyömalli on määritelty.	

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1 Uusien sähköisten työviestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla	Pikaviestintä (käytyjen keskustelujen määrä) Lync-kokousten määrä OneDriven käytön määrä Pilvipalveluiden soveltaminen (sähköpostin liitetiedostojen määrä)	V. 2015 lopun tilanne työviestinnän välineiden käytössä (Pikaviestintä 5689 kpl/kk), Lync-kokoukset (243 kpl/kk), Onedrive (1.1.T)	Pikaviestintä: lisääntyy 20 % Lync-kokoukset: lisääntyvät 20 % OnDrive: käytön määrä lisääntyy 20 % Pilvipalveluiden soveltaminen: sähköpostin liitetiedostojen määrä vähenee 20 %	Apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko	Henkilöstöä varten muodostettu merkittävä koulutusohjelma pilvipalveluiden käyttöönottoa varten.	Sähköisten viestintävälineiden käyttö on kasvanut raportointikaudella 200 - 700 % (Pikaviestintä +274 %, Lync-kokoukset +195 %, OneDrive + 100 %). - (Pikaviestintä - 15.566 kpl/kk, Lync-kokoukset 475 kpl/kk, OneDrive 2,2T).	Tavoite toteutui täysin.
19.2 Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän (Apotti-hanke) onnistunut käyttöönoton valmistelu ja kustannusohjaus	Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotto etenee aikataulun mukaisesti ja vahvistetun kustannusarvion mukaisesti.	Hankintasopimus allekirjoitettu 21.4.2016	Valmistelu edennyt vahvistetun suunnitelman aikataulussa, Vantaan maksuosuus kustannusarvion mukainen (kokonaiskustannusarvi ossa pysyminen)	Martti Lipponen (Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko) ja Jukka T. Salminen	Vantaan Apotti-hanketoimistoa laajennettiin alkuvuonna 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Hanke koostuu kolmesta pääprojektista: toiminnallisuus,- teknologia- ja käyttöönottoprojektit. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epic otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla 11/2018. Valmistelut järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi käynnistetty.	Hanke on edennyt aikataulussa ja budjetissa.	Tavoite toteutui täysin.
19.3 Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton nettiyhteys	Jokaisen peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteen yleisissä sisätiloissa on käyttötarkoituksen mukaisesti joko avoin langaton verkko kuntalaisille ja/tai hallinnon ja opetuksen langaton verkko	Langaton verkko on toteutettu osassa kohteita	1–3:ssa (max . 60 tukiasemaa) peruskorjaus- ja uudisrakennuskohteena olevassa koulussa on avoin langaton verkko kuntalaisille ja hallinnon sekä opetuksen langaton verkko	Hannu Penttilä, Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Ylä-Jarkko	Raportointikaudelle ei ole ajoittunut wlan-verkon rakentamistöitä.	Wlan-verkon rakentaminen toteutetaan tavoitteen mukaisesti.	Tavoitteen toteuma-arviointi voidaan tehdä vasta myöhemmin.

Sitova tavoite vuodelle 2017	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2017	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2017 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2017	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään	Sairauspoissaolo-%, välittämisen keskustelujen kattavuus	4,52 % ja 100 % (keskustelujen kattavuus)	4,00 % ja 100 % (keskustelujen kattavuus)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Esimiehet terveys- ja turvallisuusjohtamisen työllään ennaltaehkäisevät poissaolo ja tekevät aktiivisesti työtä poissaolojen pitkittymisen estämiseksi. Tuunatun työn aktiivista käyttöönottoa ja käyttöä jatketaan.	Välittämisen keskustelujen kattavuus ajalla 1.1.–31.12.2017 oli 88 %. Sairauspoissaolot ovat tarkastelujaksolla 1.1.–31.12.2017 vähentyneet edellisvuoteen verrattaessa ollen nyt 4,52 %. Tuunatun työn päiviä oli (1.1.–31.12.2017) 955 päivää enemmän edellisvuoteen verrattaessa kokonaisluvun ollessa 4581 päivää (2,7 % sairauspoissaoloista).	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen							
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla	oppimistyöpäivät	28 211	30 000	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Koulutusten hallintavälineen Osuman käytön ohjeistus, valmennukset.	Toteutunut 40 537.	Tavoite toteutui täysin.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10
Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 930	0	1 930	1 917	13
Menot	-28 360	914	-27 445	-26 148	-1 298
Toimintakate	-26 429	914	-25 515	-24 231	-1 285

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 99 prosenttisesti ja toimintamenot 95 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 1,28 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-412	0	-412	-445	34
Toimintakate	-412	0	-412	-445	34

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kuntavaalit, eduskuntavaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2017–2021 valitsemat viisi jäsentä ja kahdeksan varajäsentä.

Vuonna 2017 toimitettiin kuntavaalit. Keskusvaalilautakunta kokoontui 13 kertaa.

Talousarvion toteutuminen 2017

Keskusvaalilautakunnan talousarvio toteutui 91 prosenttisesti. Keskusvaalilautakunta käytti ylijäämää vuoden 2018 presidentinvaalin valmisteluun, joten lopullinen toteutuma oli 108 prosenttia.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 012	0	-1 012	-1 061	49
Toimintakate	-1 012	0	-1 012	-1 061	49

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2017 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin yhdeksän ja iltakouluja kolme. Lisäksi valtuusto piti maaliskuussa yhden päivän seminaarin sekä kahden päivän valtuustoseminaarin elokuussa.

Uuden valtuustokauden alussa panostettiin luottamushenkilöiden koulutukseen heidän toimintansa sujuvoittamiseksi ja koko kaupungin päätöksenteon parantamiseksi. Koko kaupunginvaltuustolle järjestettiin tervetulotilaisuus ja kolme koulutusiltaa. Tämän lisäksi järjestettiin pienryhmäkoulutuksia ja lautakuntien, jaostojen ja liikelaitosten johtokuntien puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja sihteereille tarkoitettu kahden illan koulutuspaketti.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 105 prosenttia. Ylitys johtui kokouspalkkioille varatun summan ylittymisestä.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen Puheenjohtaja: Pietari Jääskeläinen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-531	-4	-535	-466	-70
Toimintakate	-531	-4	-535	-466	-70

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti. Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla yhteensä viisitoista. Valtuustokauden 2013–2016 tarkastuslautakunnalla oli 6 kokousta ja valtuustokauden 2017–2021 tarkastuslautakunnalla oli 9 kokousta. Arviointikertomus vuodelta 2016 hyväksyttiin lautakunnassa 27.4.2017.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2017–2021 yhteensä 11 jäsentä. Vuonna 2017 edellinen lautakunta 2013–2016 oli jakaantunut neljään työryhmään, nykyinen lautakunta 2017–2021 ei ole jakautunut työryhmiin.

Talousarvion toteutuminen 2017

Vuoden 2017 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Talousarvion menojen alitus oli 13 prosenttia.

10 40
Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Sari Multala

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 930	0	1 930	1 917	13
Menot	-12 174	918	-11 256	-10 128	-1 128
Toimintakate	-10 244	918	-9 325	-8 210	-1 115

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginhallitus kokoontui 22 kertaa. Lisäksi pidettiin viisi kaupunginhallituksen iltakoulua. Kaupunginhallituksen yleisjaosto piti 10 kokousta.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 90 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182
Toimintakate	-14 230	0	-14 230	-14 048	-182

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset ja Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen 2017

Talousarvion toteuma oli 99 prosenttia.

11
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 535	0	2 535	2 275	260
Menot	-20 153	-39	-20 192	-17 477	-2 715
Toimintakate	-17 618	-39	-17 657	-15 202	-2 455

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohdon, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen, elinkeinopalvelujen ja viestinnän tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa

- kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousten valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta
- kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista
- valmistelun ja päätöksenteon kehittämisestä
- käännöspalveluista
- yleisten vaalien järjestelyistä, kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista
- kaupunginjohtajan toimialan keskitetyistä hallintopalveluista ja
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Kaupunginkansliassa vuoden 2017 toimintaa leimasi valtuustokauden vaihdos, joka toteutettiin kolmen osa-alueen projektina: luottamushenkilövalinnat, luottamushenkilökoulutus, luottamushenkilöiden ICT -ratkaisut. Kuntavaalien ajankohdan vaihtumisen vuoksi valtuustokauden vaihdoksen aikataulut jouduttiin suunnittelemaan kokonaan uudelleen. Luottamushenkilöille ICT-laitteiksi valittiin ensimmäistä kertaa tablettitietokoneet ja koulutusta annettiin ns. pilvipalveluiden sekä luottamushenkilöportaalin Extranetin käytöstä kokousmenettelyiden ja varsinaisten sisältöasioiden lisäksi.

Kaupunginjohtaja perusti helmikuussa 2017 alaisuuteensa projektin kaupungin sisäiseksi varautumiseksi sote- ja maakuntauudistukseen. Projektitoimisto toimi kaupunginkansliassa hallintojohtajan ollessa projektijohtajana. Lisäksi hankkeeseen perustettiin neljä työryhmä: talous ja strategia, omaisuusjärjestelyt ja sopimukset, henkilöstö ja ICT. Hankkeelle laadittiin projektisuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma sekä henkilöstölle omat tiedotussivut intranetiin eli Avaimeen. Hankkeen ohjausryhmänä toimi kaupungin johtoryhmä.

Kaupunginkansliassa valmisteltiin uusi hallintosääntö, johon kuntalain vaatimusten mukaisesti yhdistettiin kaikki kaupungin johtosäännöt. Uusi hallintosääntö tuli voimaan valtuustokauden vaihtuessa 1.6.2017.

Tulosalueen talousarvion toteuma oli 89 prosenttia. Toimintamenojen alitus johtui henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tarkastustyön vuosisuunnitelma toteutui suunnitellusti. Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Taloussuunnittelun tulosalue koostuu kahdesta yksiköstä: taloussuunnittelu- ja strategiayksiköstä sekä tietopalveluyksiköstä.

Tulosalueen vuoden 2017 toimintamenot alittivat talousarvion toteumaprosentin oltua 87,9. Määrärahojen alittuminen muodostui henkilöstömenojen budjetoitua alemmasta toteumasta sekä palvelujen ostoon varattujen määrärahojen säästymisestä. Tulosalueen vakituisten työntekijöiden henkilöstömäärä vuoden 2017 lopussa oli 18 henkilöä.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin valtuustokauden strategiaa vuosille 2018–2021, ja kaupunginvaltuusto päätti uudesta strategiasta joulukuussa 2017. Valmistelussa painotettiin eri sidosryhmien laajaa osallistamista. Valtuustokauden strategian valmistelun yhteydessä valmisteltiin talousanalyysi kaupungin taloudesta arvioiden samalla mahdollisen maakunta- ja sote-uudistuksen vaikutuksia. Keskeiset valtuustokauden talouslinjaukset valtuustoryhmien väliseen sopimukseen perustuen sisällytettiin strategiaan. Talouslinjausten tausta- ja valmistelutyötä tehtiin kevään 2017 aikana mm. kaupunginhallituksen asettamassa toimikunnassa.

Vuonna 2017 otettiin tuotantokäyttöön tiedolla johtamisen hankkeen Kompassiksi nimetty tietovarasto- ja raportointijärjestelmä.

Kaupungin voimistuneen kasvun myötä päätetiin käynnistää myös uuden palveluverkkosuunnitelman laatiminen, sen valmistelutyö käynnistetiin loppuvuodesta 2017.

Seudullista yhteistyötä on tehty tietopalveluissa muun muassa Helsinki Reagion Infoshare (HRI) –hankkeessa sekä KatuMetro-tutkimusohjelmassa. Lisäksi valmisteltiin yhteistyössä yliopistojen ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa kaupunkitutkimuksen uusia yhteistyömalleja, jotka tuodaan päätöksentekoon vuonna 2018. Pitkään jatkuneen KatuMetro-tutkimusohjelman sopimus päättyy vuoden 2018 lopussa.

Keväällä 2017 julkaistiin strategiatyön tausta-aineistona ensimmäinen laaja toimintaympäristökatsaus ”Yhteinen hyvinvointi – hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehitys Vantaalla vuosina 2013–2016”. Seudullinen muuttoliiketutkimus sekä tutkimus muuttoliikkeen verotulovaikutuksista Vantaalla käynnistettiin vuonna 2017, näiden tutkimushankkeiden ensimmäisiä tuloksia esitellään alkuvuodesta 2018.

Koulutusta ja perehdyttämistä kaupungin henkilöstölle järjestettiin tulosalueen vastuiden mukaisesti muun muassa SAP:n budjetointi- ja raportointijärjestelmistä, IMS-prosessienkuvausjärjestelmästä sekä Webropol-kyselyjärjestelmästä. Lisäksi edistettiin projektimallin käyttöä järjestämällä koulutuksia projektipäälliköille sekä koulutuksia Improlity-projektisalkkujärjestelmästä. Kompassi-raportointijärjestelmän laajemmat käyttäjäkoulutukset käynnistyvät alkuvuodesta 2018.

Henkilöstökeskuksen käyttösuunnitelman 2017 toteutuma: menot 92 prosenttia ja tulot 99 prosenttia.

Vuoden 2018 toiminnan keskeisimmät muutokset:

- Viiden sairauspoissaolopäivän kokeilu varhaiskasvatuksessa.
- Tuunattu työ levisi lisää Vantaalla.
- Osuma-koulutuksenhallinta -järjestelmän 1. käyttöönottovuosi meni erinomaisesti: uuteen järjestelmään saatiin kirjattua lähes 25 prosenttia enemmän oppimistyöpäiviä kuin aiemmin.
- Tutka -työturvallisuusjärjestelmän käyttöönottoa valmisteltiin niin, että järjestelmä tuli käyttöön 1.1.2018.
- Ulkoisten kehittämiskumppanien perehdytys ja "sisäänajo" hoidettu.

- Metropolia -yhteistyössä vaikuttavuuden teemavuosi.
- Tiedolla johtamisen hankkeessa otettiin käyttöön 1. vaiheen HR –raportit: henkilöstömäärät, henkilötyövuodet, maksetut palkat ja terveysperusteiset poissaolot.
- Palvelussuhde- ja palkkapalveluissa siirryttiin kaksiportaiseen asiakaspalvelumalliin.
- Valmisteltiin mobiilipalkkalaskelman käyttöönotto.

Henkilöstökeskus jakautui 23.10.2017 kolmeen tulosyksikköön: kehittämispalvelut, työantajapalvelut ja henkilöstöpalvelut. Uudistuksella tavoitellaan hr-työn vaikuttavuuden lisäämistä erityisesti henkilöstön ja työyhteisöjen kehittymisessä sekä esimiesten tuessa liittyen rekrytointiin.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä.

Vuoden 2017 osalta elinkeinopalvelujen tulosalueelle kuului yritysten toimintaympäristön kehittäminen, toimivien sijoittumispalveluiden kehittäminen ja ylläpitäminen sekä metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi tulosalueen tehtäviä olivat yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä yritystoimintaa kehittävän ystävyyskaupunkitoiminnan edistäminen erityisesti Jinanin kaupungin kanssa.

Vuonna 2017 jatkettiin myös tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista sekä osallistuttiin uuden valtuustokauden strategian valmisteluun sen elinvoimatavoitteiden osalta.

Vuonna 2017 Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, mm. Aviapoliksen, Vantaankosken, Vehkalan ja Petikko-Variston työpaikka-alueiden profilointiin ja kehittämiseen, kaupungin matkailunkärkien kirkastamiseen ja markkinointiin seudullisen matkailuverkoston avulla, yritysten sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämö Turbiinin ja alkavien yritysten yhteistyötila Kiitoradan toimintaan sekä erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä muun muassa kansallisen lentoliikennestrategian, alueellisen TripleHelix-mallin, vantaalaisen yrityskasvatus-mallin ja elinkeinopäivän valmisteluun.

Lisäksi tulosalue osallistui elinkeinojohtajan toimesta sekä kansallisen kasvupalvelulainsäädännön uudistamiseen sekä Uudenmaan erillisratkaisua koskevan kasvupalvelu-uudistuksen valmistelutyöhön.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen toivottua alhaisemmasta toteumasta ja säästöistä hanketoiminnassa.

Viestintä. Satavuotiasta Suomea juhlittiin Vantaalla laajasti, mikä näkyi myös viestinnän sisältöinä. Läpileikkaavana teemana viestinnässä oli edelleen vastuullinen taloudenhoito. Joka kotiin jaettiin viisi asukaslehteä, joissa sisällön muodostivat palvelut, vantaalaisten tarinat ja tapahtumat sekä alueiden indentiteetti.

Markkinointia tehtiin yrityskumppaneiden ja naapurikaupunkien kanssa. Omat digitaaliset mediat vahvistivat rooliaan viestinnän ja markkinoinnin kanavina. Loppuvuodesta käynnistettiin uuden intranetin suunnittelu.

Viestinnän menot alittivat talousarvion 18 prosentilla, mikä johtuu pääasiassa avoinna olleista vakansseista.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2017 § 5 valtuustokauden strategian vuosille 2018–2021 ja se astui voimaan 1.1.2018. Valtuustokauden strategiaa toteutetaan kaupunkitason vuotuisista sitovista tavoitteista ja toimialojen sekä tulosalueiden tuloskorteista lähtien aina yksikkötason tulos- ja kehityskeskusteluihin saakka.

Valtuustokauden 2018–2021 strategian väliarviointi tehdään valtuustokauden puolivälissä kevään 2020 aikana. Strategian loppuarviointi toteutetaan vuoden 2021 lopun tilanteesta keväällä 2022.

Valtuustokauden strategiasta 2013–2017 raportoidaan nyt viimeisen kerran 21.12.2017 toteumatilanteen mukaisesti.

Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta.

Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut alenivat vuonna 2017 edellisvuodesta 1,9 prosenttia. Toimintakulut alittivat selvästi sekä alkuperäisen että muutetun talousarvion. Verotulot kasvoivat vuonna 2017 edellisvuodesta 23,2 milj. euroa. Toimintakate kasvoi 20,3 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat 1,4 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2017.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2017 lopun tilanteessa oli 959 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat), vähennystä edellisvuoteen verrattuna 101 milj. euroa.

Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014–2016 toteutettiin aina vuoden 2017 loppuun asti ja tänä aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä saatiin minimissään liikkeelle tai kokonaan toteutettua.

Kaupunkipalvelututkimus toteutettiin vuoden 2016 aikana: kaupunkipalvelututkimuksen laaja asuinkuntaindeksi Vantaan osalta nousi 3,6:een vuoden 2012 3,4:stä.

Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä. Syksyllä 2016 toteutetun henkilöstökyselyn (Kunta10) perusteella sekä koettu päätöksenteon oikeudenmukaisuus (kaupungin keskiarvo 3,32) että sosiaalinen pääoma (kaupungin keskiarvo 3,82) olivat parantuneet edelliseen mittaukseen verrattuna.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä oli edelliseen vuoteen verrattuna hiukan vähentynyt: sairauspoissaoloprosentti oli 4,52 (v. 2016: 4,55 %).

Talousarvion toteutuminen 2017

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot alittuivat 0,26 milj. euroa ja menot alittuivat 2,7 milj. euroa. Tulojen alittuminen johtui projektitoiminnan tuotoista. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoiminnan menoista, palvelujen ostojen alittumisesta ja henkilöstösäästöistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupunginjohtajan toimialan %-osuus koko kaupungin henkilöstöstä	1,6 %	1,6 %	1,7 %
Henkilöstökeskuksen järjestämät oppimispäivät	2 204	1 500	1 494
Työterveyshuollon kustannukset, euroa per työntekijä	311	365	347
Palkkalaskelmia per käsittelijä, 1 htv			
Muut sopimusalat	7 283	6 900	6 881
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	4 274	3 984	4 462
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	7 445	6 923	8 348
Palkkalaskelman hinta			
Muut sopimusalat	13,1	13,3	12,8
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	23,0	24,8	21,6
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	80,6	96,3	84,5
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	463	470	507
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 650	1 700	1 707

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaupunginvaltuuston kokoukset	11	11	11
alle 3h kokousten %	63,6	54,5	36,3
Kaupunginhallituksen kokousmäärät	21	23	22
Käännöstyöt	2 600	2 790	2 810
Viestinnän kustannukset, euroa per asukas	4,31	5,34	4,30

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 686	0	9 686	9 371	315
Valmistus omaan käyttöön	557	0	557	528	29
Menot	-81 993	-3 038	-85 032	-81 991	-3 041
Menot ilman VOK	-81 437	-3 038	-84 475	-81 463	-3 012
Toimintakate	-71 751	-3 038	-74 789	-72 092	-2 697

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Asukaspalvelut koordinoi kaupunginhallituksen 14.11.2016 hyväksymän Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2017–2020 jalkauttamista. Toimialat laativat omat jalkauttamissuunnitelmansa

vuonna 2017. Ne sisältävät toimenpiteitä toimiala- sekä tulosaluetasolla. Monikulttuurisuusohjelman uudistaminen eteni osana hyvinvointiohjelman valmistelua.

Työttömyys kääntyi laskuun vuoden 2017 aikana. Vantaan työttömyysaste oli joulukuun lopussa 10,1 prosenttia (12,6 % vuonna 2016). Pitkäaikaistyöttömyys väheni merkittävästi. Työllisyyspalveluiden asiakasmäärät kasvoivat. Joulukuun 2017 lopussa Vantaan työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) oli 3 629 asiakasta, kun vastaavaan aikaan vuotta aiemmin asiakkaita oli 3 371.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 503 henkilöä, mikä on 16,2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Vantaan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden euromäärä kääntyi laskuun. Samaan aikaan kuntaosuuden euromäärä jatkoi nousua pääkaupunkiseudun muissa suurissa kunnissa. Vuonna 2017 Vantaan maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20,1 milj. euroa (vuoden 2016 osuu 20,2 milj. euroa).

Osallisuustyössä vuoden 2017 painopiste oli Osallistuva Vantaa -toimintatavan sekä kaupungin avustustoiminnan kehittämisessä. Sivistystoimen sekä konserni- ja asukaspalveluiden avustusvalmistelijoista koostuva avustustiimi laati esityksen, jossa vapaa-ajan lautakunnan ja yleisjaoston avustuslajit ja myöntämisperiaatteet tarkistettiin.

Yhdentyvän viestinnän kilpailutus saatiin päätökseen. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi puhelinvaihde ja uudet mobiililiittymät. Talouspalvelukeskuksen prosessien automatisointia on jatkettu robotiikkaa pilotoimalla. Vuoden 2017 aikana hankittiin kouluille 13 500 kappaletta Chromebook -kannettavaa tietokonetta. Pilvipalveluiden käyttö vakiintui toimialojen pysyväksi toiminnaksi ja hyväksi todettua pilviagenttipalvelua jatkettiin. Apottiin panostettiin merkittävästi integraatioiden ja tiedonsiirtojen osalta. Lisäksi käynnistettiin tietoliikennekokonaisuuden uusiminen ja päivittäminen nykyaikaiseksi.

Hankintakeskuksen johdolla on kehitetty strategisten hankintojen johtamismallia, jonka jalkauttaminen aloitettiin loppuvuodesta 2017. Toimintamallin käyttöönotto jatkuu vuoden 2018 ajan. Hankintojen vastuullisuuteen on ryhdytty kiinnittämään entistä enemmän huomiota ja toiminnasta on tehty systemaattisempaa. Kaupungille on perustettu vastuullisuusneuvottelukunta ja hankintoihin on luotu uusia työkaluja vastuullisuuden arvioimiseksi.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Konserni- ja asukaspalveluiden valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden vahvistamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Vuoden 2017 aikana työttömyys kääntyi laskuun. Vuoden lopussa Vantaan työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, kun sen vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Työllisyysasteen keskiarvo oli 71,7 prosenttia. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat edelleen, mikä näkyi erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien määrän laskuna. Vuoden lopussa oli 3 493 pitkäaikaistyötöntä, kun vuoden 2016 lopussa heitä oli 4 877. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuodessa 28,4 prosenttia. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli vuoden lopussa 1 261, kun heitä oli vuotta aiemmin 1 454. Ulkomaalaisia työttömiä oli vuoden lopussa 2 803, kun heitä oli vuotta aiemmin 3 183.

Uuden kuntalain edellytykset täyttävän Osallistuva Vantaa –toimintatavan kehittämistyö saatiin päätökseen. Vuoden 2017 aikana menetelmiä pilotoitiin yhdessä kaikkien toimialojen kanssa. Toimintatapa hyväksyttiin kaupunginhallituksessa esitettäväksi alkuvuodesta kaupunginvaltuustolle.

Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä on lisääntynyt. Palvelumuotoilun menetelmiä on hyödynnetty erityisesti monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämistyössä.

Vuoden 2017 aikana valmistui kuntalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita yhteensä viisitoista palvelua.

Talousarvion toteutuminen 2017

Konserni- ja asukaspalveluiden toimintatuottojen talousarvio oli 9,69 milj. euroa. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli kuitenkin 9,37 milj. euroa.

Asukaspalveluiden toimintakulujen talousarvio oli 43,29 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma vuoden lopussa oli 42,59 milj. euroa ollen 98 prosenttia talousarviosta. Tämä siitäkin huolimatta, että työllisyyspalvelut ylitti palkkatuen määrän 1,2 milj. eurolla. Kyseinen summa säästettiin henkilöstökulujen 517 000 tuhannen alituksella ja työmarkkinatuen kuntaosuuden 869 000 euron alituksella.

Konsernipalveluiden toimintakulujen talousarvio oli 41,74 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma oli 39,40 milj. euroa. Kulujen alitus johtui pääosin tietohallinnon ja hankintakeskuksen henkilöstökulujen säästöistä. Valmistusta omaan käyttöön sisältyi talousarvioon 556 612 euroa. Vuoden lopussa toteuma oli 527 521 euroa ollen 95 prosenttia talousarviosta.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 069	0	5 069	4 481	588
Valmistus omaan käyttöön	557	0	557	528	29
Menot	-46 191	-3 028	-49 219	-46 200	-3 019
Menot ilman VOK	-45 634	-3 028	-48 662	-45 673	-2 989
Toimintakate	-40 565	-3 028	-43 593	-41 191	-2 402

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelut

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalueella jatkettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttäjäpalveluosion käyttöönottoprojektia yhdessä tilakeskuksen ja hankintakeskuksen kanssa. Käyttäjäpalveluiden palautejärjestelmä ja puhtauspalveluiden laskutus otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta.

Toimialan talouden ja projektien hallintaa sekä raportointia kehitettiin hallintopilven työkalujen avulla. Konserni- ja asukaspalveluiden toimintojen kokonaisuutta tarkasteltiin prosessi- ja tietojärjestelmälähtöisesti digitalisoinnin edistämiseksi.

Rahoitus

Vuonna 2016 alkanut lainasalkun supistuminen jatkui vuonna 2017, jolloin kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni yli 100 milj. eurolla. Ennakoitua paremmasta talous- ja kassatilanteesta johtuen bruttolainanotto jäi 90 milj. euroon. Lainoja lyhennettiin talousarvion mukaisesti noin 60 milj. euroa, minkä lisäksi lainoja maksettiin takaisin ennenaikaisesti. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta alitti miljardin euron rajan ja oli vuoden 2017 lopussa noin 959,2 milj. euroa.

Kaupungin pitkäaikainen varainhankinta toteutettiin edelleen poikkeuksellisesti kahdella kiinteäkorkoisella lainalla. Kiinteäkorkoiset lainat paransivat kaupungin lainasalkun korkoriskiasemaa, ja salkun duraatio nousi vuoden 2017 lopussa hieman päälle 1:n. Rahoituksen tulosalue kilpailutti vuonna 2017 muun muassa VTK Kiinteistöt Oy:n Jönsaksentien sote-kiinteistön osakkeiden hankinnan rahoituksen sekä VAV Asunnot Oy:lle useita pitkäaikaisia lainoja, joiden yhteenlaskettu lainapääoma oli noin 46 milj. euroa. Tulosalue kilpailutti lisäksi maksuaikakorttiratkaisun kaupunkikonsernille.

Kaupungin lainasalkku hyötyi historiallisen alhaisella tasolla jatkuneesta korkotasosta. Korkomenot alittivat selvästi budjetin ollen noin 2,52 milj. euroa ja lainasalkun keskikorko putosi 0,25 prosenttiin, mikä on historiallisesti alhaisin lainasalkun keskikorko.

Riskienhallinnan kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkikonsernin organisaatiossa on jatkettu myös vuoden 2017 aikana tulosaluetasolle.

Talouspalvelukeskus
Talouspalvelukeskuksen prosessien automatisointia on jatkettu robotiikkaa pilotoimalla. Ensimmäisessä vaiheessa robotiikkaa on tuotu ostolaskujen reititykseen ja esitiliöintiin, joiden osalta tuotantokäyttö alkaa vuoden 2018 ensimmäisellä vuosikolmanneksella. Robotiikalla saadaan selkeää tehostumista taloushallinnon toimintoihin. Näin ollen taloustehtävien keskittämistä on mahdollista tehdä jatkossa palvelukeskuksen nykyresursseilla.

Konserniyhtiöiden tietojärjestelmäkokonaisuutta on kartoitettu ja päädytty keskittämään volyymiltään suurimpien yhtiöiden taloustehtävien hoitaminen emokaupungin kanssa samoihin tietojärjestelmiin. Työ jatkuu vuoden 2018 aikana.

Sisäisen laskennan tukipalveluita on laajennettu käsittämään 16 asiakasorganisaatiota, kun vuosi aiemmin palvelun piirissä oli ainoastaan 7 asiakasta.

Tietohallinnon palvelukeskus
Tietohallinto jatkoi tietohallinto-ohjelman 2014–2017 toteuttamista. Vuoden 2017 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

- Sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden päättäminen ja uuden mobiilikokonaisuuden kehittämien.
- Osallistuminen Uudenmaan maakunnan SoteICT-valmisteluun.
- Apotin käyttöönottoon tähtäävät toimet (tietojen konversiot ja migraatiot).

Hankintakeskus
Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoima Hankinnoista duunia -hanke päättyi keväällä 2017. Hankkeessa saatiin hyviä malleja työllisyysnäkökohtien huomioimiseksi hankinnoissa. Vantaan kaupunki on mukana THL:n jatkohankkeessa, jonka tavoitteena on vertaisoppimisen ja tiedonvaihdon avulla toteuttaa innovatiivisia työllistämistä tukevia julkisia hankintoja sekä kehittää malleja hankintojen vaikuttavuuden mittaamiseksi. Hanke toteutetaan yhteistyössä ruotsalaisten toimijoiden kanssa.

Yhteistyössä sivistystoimen toimialan ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n kanssa luotiin malli koulujen vartijapalvelutoiminnasta entisen kouluisäntäpalvelun sijaan.

Uudet Vantaan kaupungin yleiset hankintaohjeet hyväksyttiin ja otettiin käyttöön 1.11.2017 alkaen. Toimialoille järjestettiin koulutusta hankintaohjeiden sisällöstä.

Kiinteistöhallintajärjestelmän (Kiha) käyttöönotto jatkui käyttäjäpalveluiden osalta.

Kuntalaispalvelut
Vantaa-infon vuoden 2017 käyntiasiakasmäärä oli 166 496, josta kassa-asiointeja oli yhteensä 78 978. Vantaa-infojen keskitetty asiakaspalvelutarjonta laajentui, kun uutena kokonaisuutena käynnistyi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen neuvontapalvelut ja Koivukylän palvelutori aloitti toimintansa joulukuussa. Yhdentyvän viestinnän kilpailutus saatiin päätökseen ja vuoden aikana otettiin käyttöön uusi puhelinvaihde ja uudet mobiililiittymät. Puhelinpalvelut vastasivat 156 052 puheluun vuoden 2017 aikana. Keskimääräinen vastausprosentti oli 93 prosenttia.

Joulukuussa 2017 varmistui talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen oikeusaputoimistoihin vuoden 2019 alusta lähtien. Talous- ja velkaneuvonnan valtiollistaminen sitoo henkilöstön resursseja siirron valmisteluun.

ASTA:n kehittäminen on edennyt suunnitellusti vuoden 2017 aikana. ASTA2 -projekti saatiin päätökseen ja uusien ominaisuuksien kehittämistä jatketaan. Kaupunginarkiston uuden toimitilan suunnittelu on aloitettu. Asianhallinta on keskitetty kuntalaispalveluihin myös asiakirjahallinnon suunnittelijoiden osalta.

6Aika -hankkeen Avoin osallisuus ja asiakkuus -kärkihanke on edennyt aikataulussa ja päättyy 31.3.2018. Raportointikaudella hanke toteutti verkostojohtamisen koulutuksen ja julkaisi verkkoasioinnin tuen palvelunäkymän Oma Vantaaseen.

Osallisuustyössä vuoden 2017 painopiste oli Osallistuva Vantaa – toimintatavan kehittämisessä. Osana kehittämistyötä pilotoitiin monia osallistavia menetelmiä. Asukkaat osallistuivat strategian valmisteluun kansalaisraadissa. Vuonna 2016 Vantaan kaupungin seitsemän aluetoimikuntaa ja Svenska kommittén kokoontuivat 32 kertaa. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Koivukylässä ja syksyllä Martinlaaksossa. Osallisuuskoulutuksia henkilöstölle jatkettiin.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin laaja avustustoiminnan kehittämistyö. Kaupunginjohtajan päätöksellä 25§/2017 perustettiin työryhmä, jolle annettiin tehtäväksi luoda esitys avustustoiminnan järjestämisestä Vantaalla. Työ avustustoiminnan järjestämisestä aloitettiin toukokuussa 2017 ja saatiin päätökseen saman vuoden marraskuussa. Uusissa myöntämisperiaatteissa yleisjaoston avustukset jaetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustuksiin sekä paikallisen kansalaistoiminnan avustuksiin. Uudet avustusten myöntämisperiaatteet esitetään otettavaksi käyttöön 1.2.2018.

Osana Suomi 100 –juhlavuoden toimintaa järjestettiin yhteensä 50 yhteisöruokailua asukastiloissa sekä Yhteisen pöydän verkostoissa. Katrinebergin kartanopuistoon perustettiin 4H-yhdistyksen ylläpitämä kotieläinpiha. Vantaalle perustettiin uusi vapaaehtoistoimijoiden verkosto Valikko. Vapaaehtoistyön koordinaatiota turvapaikanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa jatkettiin.

Yhteinen pöytä sai kaksi valtakunnallista tunnustusta vuonna 2017: Vuoden keittiöteko 2017 -palkinnon ja Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus2050 -päätunnustuksen. Yhteinen pöytä aloitti joulukuussa Sitran kanssa mallin levittämisen muualle Suomeen.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 1,16 milj. euroa ja toteuma 1,03 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 131 000 euroa.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2017 talousarvion johtuen muun muassa rahoitussopimusten hallintajärjestelmän hankintaan ja liittymän rakentamiseen liittyvien kulujen siirtymisestä vuodelle 2018.

Talouspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 14 prosentilla ja toimintakulut alittuivat 4 prosentilla. Toimintakatteella mitattuna talouspalvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 90 prosenttia talousarviosta. Hyvää talouden kehitystä selittävät ennakoitua korkeammat volyymit tytäryhtiöiden laskutuksessa, tarkkaan harkittu ja joitakin osin viivästetty avoimien vakanssien täyttäminen sekä ostolaskujen arvonlisäverokirjausten yksityiskohtainen analysoiminen ja arvonlisäveropalautuksen hakeminen.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,48 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,13 euroa, eli 76 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 31,8 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 30,7 milj. euroa eli 96 prosenttia (henkilöstökulut 85 %). Toimintakatteella mitattuna tietohallinnon palvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 97 prosenttia talousarviosta.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 1,45 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,41 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 4,39 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 3,65 milj. euroa. Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu siitä, että hankintakeskuksen henkilöstössä oli henkilöstövajausta, posti- ja kuriiripalveluissa kaikki hinnankorotukset ja lisäajot eivät toteutuneet, EU-maitotuen hinnat alenivat syksyllä 2017 ja näin myös haettava tuki ja ostot pienenivät ja EU-hedelmätukea ei otettu ollenkaan käyttöön. Toimintakatteella mitattuna hankintakeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 76,1 prosenttia talousarviosta.

Kuntalaispalvelujen talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 979 669 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 716 872 euroa. Tuottojen alitus johtuu pääosin maaläjityslippujen digitalisoinnista ja siten niiden välittämisen loppumisesta Vantaa-infoissa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,52 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6,02 milj. euroa ollen 92 prosenttia talousarviosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Talouspalvelukeskus			
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	24 847	28 700	27 884
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – koko kaupunki [1)]	8 338	8 463 (+1,5 %)	8 500 (+1,9 %)
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	41 982	41 500	42 877
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – koko kaupunki [1)]	7 118	7 225 (+1,5 %)	7 465 (+4,9 %)
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet htv:t – koko kaupunki [1)]	10,0	9,9 (-1,5 %)	9,3 (-7,5 %)
Tytäryhtiöiden kirjanpidon keskittämisaste, %	88 %	86 %	86 %
Tietohallinto			
Työasemamäärä -hallinto			
- kannettavat ja työasemat, kpl	6 795	7 400	7 400
Työasemamäärä opetus			
- tabletit, kpl	20 000	20 000	20 000
- kannettavat ja työasemat, kpl	6 820	10 700	23 700
Asiakastyytyväisyys			
- ServiceDesk (1-5 > aiemmin 1-10)	4,4	4,4	4,5
Tikettimäärä			
- Keskimäärin kuukaudessa	5 260	5 300	5 300
IT-investointien onnistunut läpivienti	Tavoite yli	Tavoite yli	
- budjettitoteuma	95 %	94 %	95 %
Kuntalaispalvelut			
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	177
Asukastiloihin myönnetyt käyttövuorot (käyttöaste %)	87	87	88
Talous- ja velkaneuvonnan asiakasmäärän kasvu (%)	78	15	29
Ruokahävikin talteenotto (kg / vko)	27 000	27 000	25 000

[1)] Luotettava toteumatieto sisältää kolmen toimialan mittaustuloksen.

17 70
Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 617	0	4 617	4 890	-273
Menot	-35 802	-10	-35 813	-35 790	-22
Toimintakate	-31 186	-10	-31 196	-30 901	-296

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyyspalveluiden organisaatio uudistui 1.7.2017 alkaen. Timo Saari aloitti työllisyyspalveluiden johtajana 1.1.2017.

Vuonna 2017 työttömyys kääntyi laskuun. Joulukuun 2017 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 10,1 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 12,2 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 11 588, joista 3 493 oli pitkäaikaistyöttömiä. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli 28,4 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Alle 25-vuotiata työttömiä oli 1 261, mikä on 13,3 prosenttia vähemmän kuin vastaavaan aikaan edellisenä vuonna.

Työllisyyspalveluiden asiakasmäärät kasvoivat vuoden 2017 aikana tavoitteiden mukaisesti, mikä näkyi erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden vähenemisenä ja kunnan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden laskuna. Vuonna 2017 Vantaa maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta 20 059 279 euroa, mikä on 0,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Samaan aikaan työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi Helsingissä 4,3 prosenttia ja Espoossa 8,2 prosenttia.

Työllisyyspalvelut teki aktiivista sidosryhmäyhteistyötä ja edunvalvontaa. Työllisyyspalveluissa vieraili vuoden aikana muun muassa työ- ja elinkeinoministeri, eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan edustajia ja Kuntaliiton johto. Lisäksi työllisyyspalvelujen asiantuntijoita kuultiin lakivalmisteluissa.

Työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa (TYP) oli keskimäärin 3 500 asiakasta kuukaudessa. TYP:n palvelun kävi läpi 1 681 asiakasta, joista 28 prosenttia (468 hlöä) työllistyi ja 10 prosenttia (166 hlöä) aloitti tutkintoon johtavan koulutuksen/opiskelun. Osittain Lex Lindströmin vaikutuksesta 11 prosenttia (185 hlöä) asiakkaista päätyi eläkkeelle.

Yritysohjaamon koordinoima, rekrytointitapahtuma Megarekry, järjestetään kaksi kertaa vuodessa. Syksyn 2017 Megarekry oli kaikkien aikojen suurin ja se keräsi 91 näytteilleasettajaa ja noin 9 500 kävijää. Muita yhden tai useamman työantajan rekrytointitilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana yli 70.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Vuonna 2017 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 503 henkilöä, mikä on 16,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Valmennustaloilla Koutsissa, Reelissä ja Valossa oli kuntouttavassa työtoiminnassa 623 henkilöä, mikä on 35 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016. Lisäksi valmennustaloilla oli 223 työkokeilijaa. Uutena toimintana Valmennustalo Koutsissa aloitettiin koulujen pulpettien ja höyläpenkkien kunnostustoiminta sekä valmennustalo Reelissä alotettiin kaupunkitasoinen kalustekierrätys. Reelin pesulatoiminta laajentui siten, että vuoden lopussa oli pesulan kirjoilla 123 Vantaan päiväkotia.

Vuoden 2017 aikana suunniteltiin valmennustalotoimintojen uudistus, koska toiminta valmennustalo Valossa loppuu tilojen huonokuntoisuuden vuoksi. Uusi valmennustalo Luxi aloittaa toimintansa Tikkurilan Lummetalossa alkuvuodesta 2018. Samalla valmennuspajoja uudelleen sijoitetaan niin, että jokainen valmennustalo muodostaa entistä yhtenäisemmän toimintakokonaisuuden.

Vuoden 2017 aikana valmennustaloilla kehitettiin erityisesti opinnollistamista. Opinnollistamisen myötä valmennustalojen asiakkailla on mahdollisuus suorittaa toiminnan ohessa ammatillisten perustutkintojen tutkinnonosia. Lisäksi asiakkaat voivat saada osaamistodistuksen taidoistaan työnhaun tai mahdollisten tulevien opintojen tueksi. Valmennustalojen yhdeksän työntekijää suoritti näyttömestarin tutkinnon vuonna 2017.

Projektit ja hankkeet ovat keskeinen osa työllisyyspalvelujen toiminnan kehittämistä. Vuoden 2017 aikana työllisyyspalveluissa toimi useita ulkopuolista rahoitusta saavaa hanketta: Handu, Nevo Tiija, Ohjaamo, Työrasti, SIEPP, Sosku ja Viva.

Ohjaamon asiakaspalvelu muutti kesäkuussa 2017 Ratatieltä väliaikaisesti Vernissakatu 1:een. Ohjaamon toiminta vakinaistetaan vuonna 2018 ja toiminta siirtyy Lummetie 2:ssa sijaitsevaan Lummetaloon. Vuonna 2017 palveluun osallistui noin 200-300 nuorta kuukaudessa.

Hankinnoista duunia –hanke (Handu) päättyi 30.6.2017 ja jatkohanke Sosiaalisia Innovaatioita ja työtä julkisten hankintojen kautta (SIEPP) aloitti toimintansa syyskuussa 2017. SIEPP-hankkeen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen avulla työllistymismahdollisuuksia heikossa työmarkkina-asemassa oleville, kuten pitkäaikaistyöttömille, ikääntyneille, maahanmuuttajille, nuorille ja osatyökykyisille. Hanke kestää 31.12.2019 saakka.

Nevo Tiija – uusi aika ESR–projektin tavoitteena on tukea romanien työllistymis- ja koulutuspolkuja ja vahvistaa Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen ja muiden toimijoiden osaamista romanityössä. Hanke käynnistyi hutikuussa 2017.

Työrasti-projektin tavoitteena on löytää vantaalaisille 30-54-vuotiaille työttömille työllistymispolkuja esimerkiksi työkokeilun kautta tai auttaa työttömiä sopivan opiskelualan löytymisessä. Vuonna 2016 aloitetun projektin asiakasmäärä nousi 505 henkilöön, kun se vuotta aiemmin oli 322.

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke - Sosku kehittää kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtymiä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) koordinoimalle hankkeelle myönnettiin jatkorahoitusta vuodelle 2018.

Kesäkuussa 2016 aloitettu ViVa – virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen –projektin avulla lisättiin työntekijöiden asiantuntijuutta sukupuoli- ja yhdenvertaisuusasioissa.

Tulosalueella toimivien projektien lisäksi työllisyyspalvelut oli yhteistyökumppanina kolmessa ESR-rahoitteisessa hankkeessa: Aura – koulutuksen kautta työhön 50+, Korko – korkeaa osaamista yrityksiin ja Osallisuutta osuuskunnista.

Yrityksille myönnettävää Valtti-tukea myönnettiin 74 henkilön työllistämiseen palkkatuella. Valtti-tuen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 78 palkkatukityöntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa.

Vuoden 2016 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 453 palkkatuella työllistettyä henkilöä, mikä on 18 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 33 henkilöä, mikä on kuusi henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2016 myönnettiin yhteensä 417 kesätyöseteliä 192 eri yritykselle ja 54 yhdistykselle.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalveluiden toimintakulujen talousarvio vuodelle 2017 oli 35,8 milj. euroa. Palkkatukikulut ylittyivät noin 1,3 milj. eurolla. Samanaikaisesti henkilöstökulut ja työmarkkinatuen kuntaosuus alittuivat. Toimintakulujen toteuma oli lopulta noin 35,8 milj. euroa.

Kunta on velvoitettu rahoittamaan työmarkkinatuesta 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta siltä ajalta, kun työtön ei osallistu työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin. Vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 20 059 279 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 20 173 998 euroa. Laskua edellisvuoteen oli 0,6 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos (%)	1 293 5,8 %	1 478 10 %	1 503 16,2 %
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste	12,5 % (12/2016)	15 %	10,7 % (12/2017)
Saadun projektirahoituksen määrä (€)	775 212	772 893	621 150
Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelu TYP:n päättyneet asiakkuudet	1 180	1 000	1 681

12 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen

Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Puheenjohtaja: Pirkko Letto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	48 200	0	48 200	42 111	6 089
Menot	-627 706	-239	-627 945	-598 289	-29 656
Toimintakate	-579 506	-239	-579 745	-556 178	-23 567

12 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	47 600	0	47 600	40 481	7 119
Menot	-401 422	-239	-401 661	-371 275	-30 386
Toimintakate	-353 822	-239	-354 061	-330 794	-23 267

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi toiminnan tuloksellista ja määrätietoista kehittämistä kasvavan kaupungin asukkaiden tarpeisiin vastaamiseksi. Vuoden 2017 lopulla toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella Vantaan sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä saamiinsa palveluihin; palvelujen keskiarvoksi annettiin kouluarvosanalla 8,84.

Toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa Apotti-hankkeessa, mikä vaati hankkeeseen siirtyneen henkilökunnan lisäksi runsaasti työpanosta toimialan edustajilta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018.
Toimialan edustajia osallistui sote-uudistuksen valmistelutyöryhmiin sekä uudistukseen liittyvien lausuntojen ja tausta-aineistojen valmisteluun. Aktiivista osallistumista kansallisen lapsiperheiden muutosohjelman Lapen toteuttamiseen jatkettiin. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskusmallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla.

Asiakkaiden valinnanvapauden lisäämiseksi toimialalla otettiin käyttöön uusia palveluseteleitä, ja työtä palvelusetelien hyödyntämisen laajentamiseksi toimialalla jatketaan. Henkilökohtaisen budjetoinnin kokeilu psykososiaalisissa palveluissa käynnistyi osana Avain kansalaisuuteen -hanketta. Huhtikuussa avattiin potilaan valinnanvapaus hakeutua kiireellisessä hoidon tarpeessaan mille tahansa Vantaan seitsemän terveysaseman päiväpoliklinikasta. Jo aiemmin voimaan tulleen kuntarajat ylittävän vapaan hoitopaikan valinnan perusteella terveysaseman vaihtoja tehtiin Vantaan sisällä 577, Vantaalta siirtyi muiden kuntien terveysasemapalvelun piiriin 228 henkilöä ja muista kunnista terveysasemansa vaihtoi Vantaalle 396 asiakasta.

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja lähes pelkästään psykiatrian palvelutuotannosta muodostuvat hoitopäivätuotteet vähenivät 9,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle vuoden 2017 alussa. Yhteistyötä terveysasemien ja erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin ja kehitettiin mm. matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyössä, jalkautuvien erikoislääkärien vastaanotoissa sekä palliatiivisessa poliklinikkatoiminnassa.

Terveysasemien lääkäritilanne oli vuoden 2017 aikana hyvä. Vantaalaiset kävivät terveysasemalääkärillä lähes 183 000 kertaa, mikä vastaa edellisten vuosien tasoa. Vuonna 2017 oman lääkärin kiireettömän ajanvarausajan sai keskimäärin 28,5 päivässä. Hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti ja vastaanottoajan voi saada nopeamminkin. Esimerkiksi joulukuussa 2017 oman lääkärin kiireettömän vastaanottoajan (T3) sai lyhimmillään 16 päivässä Länsimäen terveysasemalta. Päiväpoliklinikoiden lääkärivastaanotolle pääsi vuonna 2017 alle tunnissa keskimäärin 69,8 prosenttia potilaista, ja esim. joulukuussa lyhyin keskimääräinen odotusaika oli 15 minuuttia Korson terveysasemalla. Lisäksi potilaita hoidetaan hoitotyön vastaanotoilla. Terveysasemien sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajavastaanottojen käyntimäärä kasvoi 12,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan terveyskeskuspäivystyksen tuotti HYKS Akuutti.

Tulosalueyhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen (pl. kuntouttavat asumispalvelut) siirtyminen perhepalveluista terveyspalveluihin vuoden 2018 alusta; siirron tavoitteena on uudenlaisten toimintatapojen kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten kesken.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelusopimuksen mukaisesti.

Perhepalvelujen organisaatio uudistettiin elokuun alussa entistä asiakaslähtöisempien palvelujen ja uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden toteuttamiseksi. Tavoitteena on myös tarjota riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vähentäneet lastensuojelun asiakkuuden tarvetta. Vuonna 2017 lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli

7,5 prosenttia Vantaan 0 - 17-vuotiaista (3 533 eri lasta) kun tilanne vuonna 2016 oli 7,2 prosenttia (3 345 eri lasta).

Sosiaalityötekijöiden rekrytointi erityisesti lastensuojeluun on kansallinen haaste, mikä näkyi myös Vantaalla. Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti marraskuun kokouksessaan toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteiden vaikutuksia seurataan säännöllisesti ja niistä raportoidaan sosiaali- ja terveyslautakunnalle kuukausittain.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa; prosessin kehittämisen myötä myös täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät asetetussa määräajassa.

Maahanmuuttajapalveluissa avattiin toukokuussa tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille lapsille. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta.

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalueella pilotoitiin vuoden 2018 alussa vakiinnutettu organisaatiouudistus. Uudistuksessa palvelut organisoitiin kotona asumisen tuen ja erityisasumisen tulosyksiköihin, sairaalapalvelujen nimeksi muutettiin Vantaan sairaala.

Omassa kodissa asui vuoden 2017 lopussa 93,0 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 8,7 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin lähes 762 000 kotihoidon käyntiä (kasvua edellisvuodesta 4,2 %). Resurssien tarkoituksenmukaista ohjaamista tukeva toiminnanohjausjärjestelmä vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja varahenkilöstössä.

Omaishoitajien tukimuotoja kehitettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Omaishoitajien jaksamista tuettiin mm. koti- ja vastaanottokäynneillä sekä palvelusetelillä tarjotuilla ylimääräisillä vapaapäivillä uupumisriskissä oleville perheille. Omaishoidontuen piirissä oli 3 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Hoiva-asumisen jonot lyhenivät edelleen, eikä yksikään vantaalainen odottanut hoivapaikkaa yli kolmea kuukautta. Hoiva-asumisen toimintaa tehostettiin vuoden 2017 alussa käyttöön otetulla keskitetyn varahenkilöstön mallilla. Kokemukset henkilöstöresurssipoolista olivat hyviä sekä henkilöstön työtyytyväisyyden että sairauspoissaolojen näkökulmista.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin ja laajennettiin ns. Malminiitty-hanketta, jossa työllistetään kehitysvammaisia uudella toimintamallilla.

Vuoden 2017 alussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla osana Suomi 100 -juhlavuotta. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi valtuustokauden strategisen tavoitteiden toteuttamista mm. jatkamalla asukkaiden hyvinvointia edistävien palvelujen kustannustietoista uudistamista, laajentamalla asiakkaiden valinnanvapautta vaihtoehtoisilla palvelujen tuotantotavoilla sekä osallistumalla hallintorajat ylittävien hyvinvointiohjelmien toimeenpanoon.

Toimialan raportointivastuulla olevien strategisten päämäärien kehityssuunnat olivat positiivisia. Kansallisiin vertailutietoihin perustuvien mittareiden osalta ei tietoja vuodelta 2017 ollut arviointiin käytettävissä.

Talousarvion toteutuminen 2017

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2017 olivat 598,3 milj. euroa ja tulot 42,1 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2017 olivat 364,8 milj. euroa ja tulot 38,3 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 14,7 milj. eurolla (4 %) ja tulot alittuivat 2,9 milj. eurolla (8 %).

Palvelutuotannossa merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoissa. Henkilöstömenot mukaan lukien työvoiman vuokraus toteutuivat 5,1 milj. euroa talousarviota alempina. Lisäksi säästöä syntyi maahanmuuttajien ostopalveluista 2,1 milj. euroa, aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj., palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista 1,0 milj. euroa sekä terveydenhuollon yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystoimen määrärahoihin ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2017. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 23,4 milj. euroa parempi, ja lopullista määrärahaa 23,6 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen menot vuonna 2017 olivat 6,5 milj. euroa ja tulot 2,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 15,5 milj. eurolla ja tulot 10,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 5,4 milj. euroa parempi.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti –järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	445	0	445	251	194
Menot	-10 602	-14	-10 616	-5 226	-5 390
Toimintakate	-10 157	-14	-10 171	-4 975	-5 196

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelujen sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan luvut.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Apotti-hanketoimisto laajeni alkuvuodesta 2017, ja toimisto siirtyi uusiin tiloihin. Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä otetaan käyttöön yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla marraskuussa 2018. Apotti-hanke työllisti laajasti talous- ja hallintopalveluja. Valmisteluja järjestelmän käyttöönoton edellyttämän laajan koulutuskokonaisuuden onnistumiseksi ja palvelutason säilymisen varmistamiseksi toteutettiin. Tulosalue osallistui myös kaupunkitasoiseen tiedolla johtamisen Kompassi-hankkeeseen.

Talous- ja hallintopalvelut osallistui sote-uudistuksen valmisteluun sekä kaupunkitasoisissa että Uudenmaan liiton työryhmissä. Kehittämispäivässään toukokuussa tulosalue arvioi sote-muutoksen vaikutusta asiakkaisiin, kumppaneihin, peruskuntaan sekä omaan työhönsä. Lisäksi tulosalueella koordinoitiin ja valmisteltiin asiakkaan lausuntoa valinnanvapautta koskevasta lakiluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan osalta.

Toimialan systemaattisen kehittämisen tueksi järjestettiin kesäkuussa toimialan CAF-itsearviointi, jossa nostettiin esiin toiminnan vahvuudet ja lisäpanostusta vaativat kehittämiskohteet. Toimialan asiakastyytyväisyyskysely järjestettiin syksyllä, vastaajia oli 3 276. Ruotsinkielisten palveluiden parantamista edistettiin toimialatasoisin yhteisin suunnitelmin sekä Vantaan ensimmäistä osallistuvaa asukasbudjetointia kokeillen. Suorituskyvyn parantamiseksi tulosalueella käynnistettiin lean-pilotit hankinta-, talous- ja henkilöstöyksiköissä sekä toimialatasolla tutkimuslupaprosessin tehostamiseksi. Asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämistä jatkettiin mm. lääkelupaprosesseja uudistaen.

Kaupunkitason linjausten mukaisesti laadittiin Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma lautakunnan hyväksyttäväksi. Suunnitelma sisältää sekä tulosalueiden priorisoimat että toimialatason kehittämiskohteet.

Toimialalla osallistuttiin palveluverkkosuunnitelmaan sisältyvien rakennushankkeiden tarveselvitysten laadintaan sekä kaupunkitasoisen resurssinviisauden (ympäristöohjelman) suunnitteluun. Lisäksi edistettiin toimipaikkojen jätehuoltoa ja tuettiin toimialan tilajärjestelyjä käytössä olevien vaihtoehtojen puitteissa. Toimialan asiatarkastajille järjestettiin laskujen käsittelyn koulutuskokonaisuus.

Yhteistyössä yritysten ja järjestöjen kanssa valmisteltiin Vantaan hyvinvointiviikko, joka toteutettiin lokakuussa. Hyvinvointiviikolla oli yli 100 kaupunkilaisille suunnattua tapahtumaan. Helmikuussa järjestettiin toimialan henkilöstöjuhla. Juhla toteutettiin yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa, ja siihen osallistui 1 700 henkilöä. Sekä hyvinvointiviikko että henkilöstöjuhla olivat osa Suomi 100 -juhlavuotta.

Tulosalueella edistettiin ja koordinoitiin kansallisen kärkihankkeen Lape:n (Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) toteutumista pääkaupunkiseudulla ja Vantaalla.

Henkilöstöyksikössä koordinoitiin toimenpiteitä, jotka olivat seurausta toimialalla vuonna 2016 tehdystä työaikaselvityksestä. Lisäksi tehtiin selvitys lähiesimiesten psykososiaalisesta kuormituksesta, ja esimiesten hyvinvointia tukeva koulutuspilotti käynnistettiin. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen tukea tarjottiin uusille esimiehille, ja tapaturmien tutkintaprosessia kehitettiin. Terveysperusteisia uudelleensijoituksia koordinoitiin mm. työkokeiluina sekä hakemalla työntekijöiden terveydelle soveltuvia tehtäviä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialan arkistotoimi ja asiakirjahallinta päätettiin keskittää asiantuntijapalvelujen yksikköön kokonaisuudessaan vuoden 2019 alusta. Toteutus tapahtuu vaiheittain, muutos käynnistettiin loppuvuodesta 2017.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen menomäärärahassa oli varauduttu Kaunialan sairaalan ostoihin, tulosalueiden ennakoimattomiin menoihin, toimialan hankkeiden omavastuuosuuksiin, toimialatason koulutuksiin sekä varhaiseläkemaksuihin.

Tulosalueen menomääräraha alittui 5,4 milj. eurolla ja tulomääräraha 0,2 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimialan henkilöstömäärä [1)]	2 677	2 743	2 655
Toimialan esimiesten määrä	191	218	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä [2)]	55	55	69
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	44	44	53,8
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	2,1 %	2,0 %	2,6 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	28,8 %	25,2 %	36,1 %

[1)] Sisältää suun terveydenhuollon liikelaitoksen.
[2)] Sisältää tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	600	0	600	1 631	-1 031
Menot	-226 284	0	-226 284	-227 014	730
Toimintakate	-225 684	0	-225 684	-225 384	-300

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ja HYKS sopivat HUS:n tuottaman erikoissairaanhoidon palveluista suunnittelukokouksissa (sopimusohjaus). Erikoissairaanhoidon vuoden 2017 palvelutuotannosta ja määrärahasta sovittiin vuonna 2016 käydyissä kuntaneuvotteluissa. HUS:n ja Vantaan välinen palvelusopimus allekirjoitettiin 24.3.2017. HUS:n ja Vantaan välisissä kuntaneuvotteluissa Vantaan vuoden 2017 maksuosuudeksi eli palvelusopimuksen arvoksi sovittiin 215,2 milj. euroa.

HUS tuotti kunnalle palvelutuotteina NordDRG-tuotteita (hoitokokonaisuuksia), käyntituotteita, hoitopäivätuotteita sekä terveydenhuoltolain mukaisia erikoislääkärin konsultaatioita. Osa konsultaatio- ja koulutustoiminnasta toteutettiin Vantaan terveysasemilla. Vantaan tekstinkäsittely siirtyi liikkeenluovutuksella HUS-Servis liikelaitokselle, ja uniapneaa sairastavien potilaiden hoitotarvikkeet HUS:n vastuulta Vantaalle 1.1.2017 alkaen. Vantaan ja Keravan alueella Havukosken psykogeriatrinen vuodeosasto suljettiin ja Katriinan sairaalan yhteydessä aloitti geriatrinen terveyskeskusosasto, jonka toimintaa HYKS geropsykiatrian yksikkö tuki psykiatrisella sairaanhoitajapalvelulla, psykiatrisella erikoislääkärikierrolla ja konsultaatiotoiminnalla. Lisäksi HUS kehitti edelleen sähköistä virtuaalisairaalaa ja terveyskylää, joita kunnat voivat hyödyntää.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 5,6 prosenttia verrattuna vuoden 2016 tilinpäätökseen. Hoitopäivätuotteet vähenivät edellisvuodesta 9,3 prosenttia. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian erikoisalan palvelutuotannosta. Terveyskeskuksesta laaditut lähetteet muodostivat 62,8 prosenttia lähetevirrasta. Vuonna 2017 Vantaan terveyskeskuksesta kirjoitettiin HUS:iin 26 415 elektiivistä lähetettä. Kasvua edellisvuoteen oli 4,6 prosenttia. Yksityissektorin ja työterveyshuollon lähetteet huomioiden Vantaan lähetemäärä kasvoi 4,0 prosenttia verrattuna vuoden 2016 kertymään. HYKS:ssä laaditaan myös

sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen lähettämiä asiantuntijakonsultaatioita toteutui 3 956.

Osastojonoissa oli 2 149 potilasta poikkileikkaustilanteessa 31.12.2017. Heistä oli yli 6 kuukautta jonottaneita potilaita 55, joista 22 kirurgian ja 30 oli silmäsairauksien erikoisalojen jonoissa.

Siirtoviivepäivistä maksettiin vuonna 2017 yhteensä noin 25 000 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2017 olivat 227,0 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi HUS eläkevastuut (3,7 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,6 milj. euroa), eArkiston ja eResepti -järjestelmien käyttömaksut (0,4 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen ja erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,2 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat vuonna 2017 noin 218,0 milj. euroa sisältäen HUS:n ylijäämäpalautuksen. HUS:n vuoden 2017 ylijäämää palautettiin jäsenkunnille 108,7 milj. euroa. Vantaan osuus vuoden 2017 palautuksesta oli noin 8,6 milj. euroa.

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain mukaisista korvauksista kertyi 1,6 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha ylittyi 0,7 milj. eurolla ja tulomääräraha 1,0 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 0,3 milj. euroa parempi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	84 272	82 667	90 224
Poliklinikkakäynnit	256 636	247 220	269 911
Vuodeosastohoitopäivät	34 351	29 672	31 168
Kaikki jonossa olevat	2 409	2 140	2 149
Laskutetut siirtoviivepäivät	336	0	41
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. euroa [1)]	211,2	215,2	218,0
Euroa/asukas	963	971	977
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	2 570	1 640	1 547

[1)] Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen.

12 30
Terveydenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 830	0	3 830	3 763	67
Menot	-83 202	-18	-83 220	-80 603	-2 617
Toimintakate	-79 372	-18	-79 390	-76 840	-2 550

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Terveysasematoiminnassa aloitettiin päiväpoliklinikoiden vapaa valinta äkillisesti sairastuneille omalääkärittömille potilaille, ja jonotustilanne laitettiin näkyviin internet-sivuille. Alle yhden tunnin jonotusajalla lääkärin vastaanotolle pääsi 69,8 prosenttia potilaista (68,8% vuonna 2016). Vapaata valintaa käytti noin 3 prosenttia siihen oikeutetuista vantaalaisista.

Vuonna 2016 aloitetun matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen toiminta keskitettiin Martinlaakson terveysasemalle, ja toimintaa kehitettiin yhdessä A-klinikan ja HYKS Psykiatrian kanssa. Martinlaakson terveysasemalle perustettiin ihomuutospoliklinikka aiemmin Myyrmäen ja Tikkurilan terveysasemille perustettujen lisäksi. Ihomuutospoliklinikoille pääsee viikoittain ihomuutoksen arvioon ilman ajanvarausta. Aikuisten insuliinipumppupotilaiden (n=110) hoito siirtyi HUS:sta Koivukylän diabetesyksikköön, ja uniapneapotilaiden (n=1 100) hoitotarvikejakelu siirtyi HUS:sta Vantaalle. Uusien laitteiden vastaanottotarkastukset ja kaikkien laitteiden huollot siirtyivät HUS Lääkintätekniikan ylläpitämään lääkintälaiterekisteriin. Tekstinkäsittely siirtyi HUS Servikselle.

Yhteistyö HUS:n jalkautuvien erikoislääkärien kanssa toimi hyvin. Ortopedin ja reumalääkärin vastaanotot ovat Tikkurilan ja Myyrmäen terveysasemalla. Lisäksi Myyrmäen terveysasemalla on gastroenterologin vastaanotto IBD-poliklinikalla (tulehdukselliset suolistosairaudet), joka palvelee koko Vantaata. Psykiatri käy Martinlaakson terveysasemalla kerran kuukaudessa, jolloin lääkärit ja hoitajat voivat konsultoida häntä.

Palveluseteli otettiin käyttöön yleislääkärivastaanottoon ja ajoterveyden lausuntokäynteihin huhtikuussa, toistaiseksi palveluseteliä käytettiin odotettua vähemmän. Myös palvelusetelistä peruukin hankintaan on tehty päätös; aiemmin kilpailutettu toimittaja hoiti vielä vuoden 2017 toimitukset.

Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman perusparannus käynnistyi syksyn aikana. Aikuissosiaalityöltä vapautuneisiin tiloihin saneerattiin uusia vastaanottohuoneita, mikä helpotti terveysaseman vastaanoton tilaongelmaa.

Myyrmäen terveysasemalla käynnistettiin sähköisen 24h hoidontarpeen arvioinnin pilotti eHTA. Pilottia jatketaan kesään 2018. Palvelua kokeili syksyn aikana lähes 1 600 eri ikäistä käyttäjää, ja palaute oli sekä kuntalaisilta että hoitajilta positiivista. Kehittämistoimista huolimatta puhelinpalvelu oli terveysasemilla ruuhkaista, takaisinsoittojen määrä kasvoi, ja niihin vastaaminen virka-ajan puitteissa oli haasteellista. Puhelinpalvelut kilpailutettiin kaupungin toimesta, ja uuden operaattorin kanssa tehdään yhteistyötä palvelun muotoilussa tavoitteena mm. parantaa yhteydensaantia terveyspalveluihin. Digi-EKG otettiin käyttöön terveysasemilla ja omahoitopisteitä vahvistettiin potilaiden käyttöön tarkoitetuilla tietokoneilla.

Fysioterapian suoravastaanottotoiminta aloitettiin Myyrmäessä, Tikkurilassa ja Koivukylässä. Sekä asiakkaiden että työntekijöiden kokemukset olivat myönteisiä, ja toimintaa laajennetaan vuonna 2018. Puheterapian ryhmämuotoista vanhempain ohjausta lisättiin myös monikulttuurisille ja -kielisille perheille.

Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa aloitettiin Perhekeskustoiminnan valmistelu Aurinkokivessä sekä Karsikkokujalla yhdessä muiden Vantaan toimijoiden kanssa. Lisäksi aloitettiin avoneuvolakokeilu sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ”Kesäterkkari” -vastaanotot. Monitoimijainen perhevalmennus uudistettiin yhdessä asiakkaiden kanssa. Vantaan väestökasvun aiheuttamaa kuormitusta tasattiin neuvoloissa sekä henkilöstö- että asiakassiirroin. Äitiysneuvolan sähköisen asioinnin hanke käynnistyi yhteistyössä HUS Naistalon kanssa, sikiöseulontojen sähköistä ajanvarausta pilotoitiin ja etätulkkausta lisättiin.

Vuosi 2017 oli terveyspalveluissa terveyden edistämisen teemavuosi. Keväällä ja syksyllä vietetyillä terveyden edistämisen hyvinvointiviikoilla järjestettiin terveysasemilla asiakkaille suunnattuja tapahtumia. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa toteutettiin Neulo naperolle ja Panosta perheeseen -hankkeet, ja puheterapiassa oltiin aktiivisia Facebookissa teemavuoteen liittyen.

Apotin suunnitteluun ja käyttöönoton valmisteluun osallistui eri henkilöstöryhmien edustajia sekä täysipäiväisesti että asiantuntijarooleissa. Valmistelutyö edellytti runsasta ajankäyttöä. Hoitohenkilökunta ja osa kuntoutustoiminnan terapeuteista siirtyi yleistyöaikaan.

Ostopalvelulääkäreitä käytettiin neuvoloiden lakisääteisten tarkastusten toteutumiseksi. Terveysasemien lääkäritilanne oli hyvä.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2017 olivat 3,8 milj. euroa ja menot 80,6 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion tulot alittuivat 0,1 milj. eurolla ja menot 2,6 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 2,6 milj. euroa parempi.

Menojen säästöt syntyivät pääasiassa yhteispäivystyksen menoissa 0,9 milj. euroa ja henkilöstömenoissa (sisältäen henkilöstöpalvelujen ostot) 1,7 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelutilauksen mukaisena.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,84	0,92	0,82
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,66	0,76	0,64
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,3	3,5	2,8
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,7	3,7	3,5
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,4	2,2
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	42	55	44
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	66,6	70,0	69,8
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla on nimetty omalääkäri/ vrk	24	21	28,5
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti/ euroa	17,34	24,98	19,45
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm	3:45	3:00	4:05

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	21 110	0	21 110	14 061	7 049
Menot	-127 485	-55	-127 540	-109 763	-17 777
Toimintakate	-106 375	-55	-106 430	-95 702	-10 728

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perhepalvelujen tulosalueella työskenneltiin uuden sosiaalihuoltolain mukaisten velvoitteiden ja asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseksi. Tavoitteiden edistämiseksi tulosalueen organisaatio uudistettiin 1.8.2017 alkaen.

Aikuissosiaalityön tulosyksikössä aloitti elokuussa kaksi uutta yksikköä: uusien asiakkaiden palvelut - sekä nuorten ja aikuisten sosiaalityön toimintayksiköt. Uusien asiakkaiden palvelut -yksikköön keskitettiin uusien asiakkaiden asiakasohjaus ja moniammatillinen palvelutarpeen arviointi. Yksikössä tehdään myös lastensuojelutarpeen arvioinnit. Nuorten ja aikuisten sosiaalityön yksikköön sijoittuivat nuorten ja aikuisten suunnitelmallinen sosiaalityö. Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö keskitettiin elokuun alusta idän ja lännen toimintayksikköön tavoitteena asiakasmäärien tasaisempi jakaminen toimintayksiköiden kesken, työntekijöiden työhyvinvoinnin varmistaminen sekä tasalaatuisten sosiaalityön palvelujen varmistaminen. Psykososiaalisten palvelujen tulosyksikössä aloitti toimintansa lapsiperheiden varhaisen tuen yksikkö, johon koottiin sosiaalihuoltolain mukaisia ennaltaehkäiseviä palveluja. Tapaamispaikkatoiminta siirtyi lastensuojelun tulosyksiköstä psykososiaalisten palvelujen perheoikeudellisten asioiden yksikköön.

Perhepalvelujen organisaatiouudistuksen tavoitteena on tarjota lapsille ja perheille riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu. Uudistukset eivät vielä vaikuttaneet lastensuojelun asiakasmäärää vähentävästi. Lastensuojelun asiakasmäärät sekä avohuollossa että sijaishuollossa olivat suuret, ja kiireelliset sijoitukset kasvoivat. Myös huostaanottojen määrä kasvoi.

Sosiaalityön ammattilaisten rekrytointi on ollut haasteellista jo pitkään erityisesti lastensuojelussa. Lainsäädäntö on tuonut kunnille lisävelvoitteita palvelujen järjestämiseen ja tiukentanut henkilöstön kelpoisuusehtoja. Työntekijöiden suuri vaihtuvuus, jatkuva rekrytointi ja haasteet työvoiman saatavuudessa ovat kuormittaneet tulosyksiköitä. Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti kokouksessaan 20.11.2017 toimenpiteistä lastensuojelun kehittämiseksi sekä sosiaalityöntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Toimenpiteitä ovat mm. lastensuojelun sosiaalityön vahvistaminen systeemisen sosiaalityön mallin käyttöönotolla, lastensuojelun henkilöstöresurssin lisääminen, henkilöstöetuuksien ja kannustavan palkkauksen kokonaisuuden valmistelu sekä sosiaalityöntekijöiden osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Toimenpiteitä toteutetaan koko vuoden 2018 ajan, ja niistä raportoidaan lautakunnalle säännöllisesti.

Lapsiperheiden varhaisen tuen toimintaa vahvistettiin sopimalla Suomen Icehearts ry:n kanssa kolmen uuden joukkueen perustamisesta. HelsinkiMission kanssa tehtiin yhteistyösopimus äiti- ja isämentoritoiminnan käyttöönotosta Vantaalla. Tulosalue oli aktiivisesti mukana toteuttamassa lapsiperheiden palvelujen muutosohjelma Lape:a. Vantaa on muutosohjelmassa vastuussa perhekeskusmallin kehittämisestä pääkaupunkiseudulla; toiminnan kehittämistä koordinoidaan psykososiaalisissa palveluissa. Lastensuojelu osallistuu muutosohjelmaan kehittämällä erityis- ja vaativan tason toimintaa sekä palvelujen integraatiota.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta. Alkuvuoden vaikeuksien jälkeen Kela pystyi tekemään perustoimeentulotuen päätökset lain edellyttämässä määräajassa. Tämä vaikutti

täydentävän toimeentulotuen hakemusten käsittelemisen nopeutumiseen Vantaalla. Huhtikuusta alkaen kehitettiin prosessia, jonka ansiosta täydentävän toimeentulotuen käsittelyajat pysyivät täysin lain edellyttämässä määräajassa.

Aikuissosiaalityön uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä kehitettiin asiakasprosesseja ja tiimien välistä työtä. Syksyllä 2017 yksikössä aloitettiin lean-prosessi yhteistyössä terveydenhuollon kanssa tavoitteena kehittää monialaista yhteistyötä asiakkaan tarpeiden arvioimiseksi ja asiakassuunnitelman laatimiseksi. Sosiaalista kuntoutusta kehitettiin yksikön Steppi-tiimissä, ja tämän rooli vakiintui aikuissosiaalityössä. Steppi-tiimin työstä tehdyn opinnäytetyön perusteella tiimin asiakkaiden hyvinvointi lisääntyi. Aikuisten suunnitelmallisessa sosiaalityössä kehitettiin lapsiperheiden kanssa tehtävää työtä, aloitettiin kaikille asiakkaille tarkoitettu puhelinneuvontakokeilu sekä täsmennettiin sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnkuvia, parityötä ja jalkautuvaa työmallia.

Vantaa on mukana Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat - varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki -hankkeessa (Aku-hanke), jossa rakennetaan ennaltaehkäisevän asunnottomuuden kuntatasoinen ohjelma osana hallituksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmaa (Aune). Vuonna 2017 hankkeessa toimi kokemusasiantuntijoita, joiden kanssa mallinnettiin kokemusasiantuntijan työnkuvaa sosiaalipalveluissa.

Psykososiaalisissa palveluissa jatkettiin sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen kehittämistä uudessa lapsiperheiden varhaisen tuen toimintayksikössä. Lapsiperheiden tilapäiseen kotipalveluun otettiin käyttöön palveluseteli. Perheoikeudellisen yksikön lastenvalvojien palvelujen tavoitettavuutta parannettiin puhelimitse tehtävällä palveluohjauksella. STM:n ja Vantaan kaupungin sopimukseen perustuen vuonna 2017 toteutettiin yhdeksän valtakunnallisen valmiuden toimeksiantoa. Henkilökohtaisen budjetoinnin hanketta (Avain kansalaisuuteen) jatkettiin. Hankkeessa kehitetään asiakastyötä ja kokeillaan henkilökohtaisen budjetoinnin soveltumista eri tilanteisiin. Vantaan pilotin painopiste on kokeilla henkilökohtaista budjetointia sosiaalihuoltolain mukaisiin perheiden tukipalveluihin.

Perhe- ja terveyspalvelujen yhteistyönä valmisteltiin päihdepalvelujen vuoden 2018 alusta tapahtunut siirtyminen terveyspalveluihin. Perhepalveluihin jäi päihdepalvelujen kuntouttavat asumispalvelut, jotka siirtyivät muutoksen yhteydessä osaksi keskitettyä tuetun asumisen yksikköä. Omana toimintana toteutettava kotiin annettava päihdepalvelu alkoi toukokuussa, ja parhaillaan toimintaa arvioidaan ja kehitetään. Koisoniityn asumispalvelujen hanke viivästyi. Päihdepalvelut jatkoi yhteistyössä terveyspalvelujen ja HUS/psykiatrian kanssa matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelujen pilottia Martinlaakson terveysasemalla. Toiminta päätettiin vakinaistaa marraskuun lautakunnan päätöksellä.

Maahanmuuttajapalveluissa palvelua saavien pakolaisasiakkaiden määrä kasvoi yli 200 kotitaloudella vuoteen 2016 verrattuna. Uusiniityntien tuettu asumisyksikkö alaikäisille ilman huoltajaa maahan saapuneille aloitti toimintansa toukokuussa. Nuorten jälkihuoltoa vahvistettiin alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneiden 18 - 21-vuotiaiden osalta. Kotoutumista tukevaa kotivanhempi-toimintaa jatkettiin yhteistyössä Vantaan aikuisopiston, varhaiskasvatuksen ja maahanmuuttajapalvelujen kanssa. Lisäksi maahanmuuttajien työllistymistä tukevaa Tsemppari-toimintaa jatkettiin yhteistyössä TE-toimiston kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 109,8 milj. euroa ja tulot 14,1 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion menot alittuivat 17,8 milj. eurolla ja tulot 7,0 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 10,7 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyi Kelalle vuoden 2017 alusta. Toimeentulotuen määrärahavaraus vuodelle 2017 sisälsi kolmen kuukauden siirtymäajalle täysimääräisen varauksen, joka toteutui vain osittain; toimeentulotuen avustuksista säästyi 15,5 milj. euroa. Lisäksi maahanmuuttajapalvelujen ostopalveluista säästyi 2,1 milj. euroa ja aikuissosiaalityön ostopalveluista 1,1 milj. euroa. Henkilöstömenoista säästyi 0,8 milj. euroa. Käyttösuunnitelman merkittävin ylitys syntyi lastensuojelun perhehoidosta 1,0 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	96 %	100 %	95 %
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	100 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee *)	7,2 %	8,0 %	7,5 %
Uusien asiakkaiden yksikön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	..	3,5	3,7
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,5	3,5	2,7
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,7	3,5	3,2
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	4 847	4 750	4 328
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy **)	5,1	5,2	4
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täyttyy	100 %	100 %	100 %

*) Lastensuojelun tilastointia täsmennettiin lakimuutoksen jälkeen (SHL mukaista palvelua saneet poistettiin tilastosta), minkä vuoksi asetettu tavoitetaso vuodelle 2017 ei ole verrannollinen. TP2016 luku korjattu täsmennetyn tilastoinnin mukaiseksi.
**) Vuonna 2017 tilastointi tarkentui, eikä tilinpäätöstaso ole verrannollinen asetettuun tavoitetasoon tai vuoden 2016 tilinpäätöslukuun.

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	22 215	0	22 215	22 406	-191
Menot	-180 133	-152	-180 285	-175 683	-4 602
Toimintakate	-157 918	-152	-158 070	-153 277	-4 793

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2017 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan. Tulosalueella valmisteltiin organisaatiomuutos, jonka käyttöönottopilotit alkoivat kesällä 2017. Uudistuksessa vanhusten avopalvelujen, hoiva-asumisen palvelujen ja vammaispalvelujen tulosyksiköt korvattiin perustetuilla kotona asumisen tuen tulosyksiköllä ja erityisasumisen tulosyksiköllä. Sairaalapalvelujen tulosyksikön nimi muutettiin Vantaan sairaalaksi. Organisaatiomuutos vakiinnutettiin vuoden 2018 alusta.

Vammaisten palveluissa erityishuollon piirissä asiakkaita oli 973 henkilöä. Laitosasumisen purkaminen eteni edelleen siten, että laitosasumisessa asuvien osuus vuoden 2017 lopussa oli 2 prosenttia asumispalvelujen käyttäjistä. Kehitysvammaisten asumisessa tuetun asumisen osuus oli 22 prosenttia, ohjatun 15 prosenttia ja autetun 61 prosenttia. Asiakastyössä tehostettiin asumisvalmennusta.

Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin Malminiitty-hanketta osana vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevia toimintoja. Hanke keskittyi yksilökohtaiseen työvalmennukseen ja tukipalveluiden tuottamiseen. Vuoden 2017 aikana käynnistettiin Myyrinkodin pesulan toiminta ja Korson vanhustenkeskuksen pesulapalvelut, laajennettiin Simonkylän vanhustenkeskuksen pesulapalveluita ja vahvistettiin Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen tukipalvelukokonaisuutta. Lisäksi tuettiin vammaispalveluiden laitoshuollon toimintaa järjestämällä työvalmentajan tukikäyntejä ja konsultointia laitoshuollon laadun varmistamiseksi.

Vantaan 75 vuotta täyttäneistä asui kotona 93,0 prosenttia kotihoidon peittävyyden ollessa 8,7 prosenttia. Kotihoidon käyntien kokonaismäärä, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 4,2 prosenttia edellisvuodesta. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 995 asiakasta, mikä oli 10 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kotihoidon palveluseteli otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa, käyttö jäi vielä vähäiseksi.

Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttö vakiintui kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä ja kotihoidon varahenkilöstössä. Järjestelmästä saatavia raportteja kehitetään edelleen luotettavammiksi yhdessä palveluntuottajan kanssa. Kotihoidon varahenkilöstöön saatiin 11 uutta vakanssia. Kotihoidon varahenkilöstön toimintamallia ja tilauskäytäntöjä kehitettiin. Loppuvuodesta aloitettiin suunnittelu kohti kotihoidon resurssipoolia.

Omaishoitajien tukemista vahvistettiin koti- ja vastaanottokäynneillä, puhelimitse sekä sähköpostitse tapahtuvalla ohjauksella ja neuvonnalla. Omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien käyttö lisääntyi entistä laadukkaamman palveluohjauksen ja neuvonnan myötä. Omaishoitajien hyvinvointitapaamisten sisältöä kehitettiin ja systematisoitu. Uusien omaishoitajien lakisääteinen valmennusmalli kehitettiin valmiiksi. Uusina tukimuotoina uupumisriskissä oleville omaishoitoperheille tarjottiin lisävapaapäivä -palveluseteleitä sekä kotiin vietävää valmennusta. Tulokset lisävapaapäivä -palvelusetelistä on hyvät. Liikkumista tukevien palveluiden uudistaminen ja palveluohjauksen kehittäminen jatkui. Lisäksi saattajapalvelu -mallin ja puhelinpalvelun edelleen kehittäminen jatkuu.

Strategisen optimoinnin pilotointi käynnistettiin kolmessa kotihoidon toimintayksikössä. Etäkuntoutus- ja etähoitopilotti toteutettiin akuutti arviointi- ja kotikuntoutusyksikössä ja tehtiin päätös toiminnan jatkamisesta. Evondos -lääkeautomaattien käyttöä lisättiin, palvelu kilpailutettiin loppuvuodesta. Menumat ateria-automaattien käyttö jatkui pienimuotoisesti, ja palvelun kilpailutusta valmisteltiin yhdessä hankintakeskuksen kanssa.

Tehostetun kotihoidon toiminta muutettiin akuutti-, arviointi- ja kotikuntoutusyksiköksi. Kotikuntoutustoiminta on laajentunut sairaalasta kotiutuvien asiakkaiden tukemiseksi. Yhteistyössä asiakasohjauksen kanssa käynnistettiin vertaistoimintana omaishoitajalle pienryhmä, samanaikaisesti järjestettiin toimintaa myös omaishoidettavalle. Kaikissa päivätoimintakeskuksissa käynnistettiin osapäiväryhmiä. Päivätoiminta, HyväTyö -toiminta ja vapaaehtoistoiminta integroitiin toiminnalliseksi kokonaisuudeksi.

Vuoden 2017 lopussa vanhusten erityisasumisessa oli 1 198 laskennallista hoivapaikkaa. Palveluista 24 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 76 prosenttia ostopalveluina. Toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden, Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Aktiivista hoiva-asumista ja asiakaslähtöisyyttä sekä omaisten ja vapaaehtoisten osallisuutta kehitettiin kulttuurinmuutos-hanketta jatkaneella Imu Akatemia -koulutuksella sekä omais- ja asiakaspalautteen pohjalta.

Laitoshoidon vähentämistä ikääntyneiden erityisasumisessa (oma toiminta) jatkettiin palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Yksityisten laitoshoidon palveluntuottajien kanssa sovittiin muutosstrategia ja -aikataulut. Vuoden 2017 laitoshoidon ostopalvelupaikkoja oli käytössä 113, joista kaikki ovat Kaunialassa. Keskustelu palvelurakenteen muutoksesta on aloitettu Kaunialan kanssa. Palveluseteleiden määrää on pystytty

lisäämään kuluvan vuoden aikana pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoivassa. Myyrmäen uuden palveluja asumiskeskuksen rakentaminen ja toiminnan suunnittelu aloitettiin. Hämeenkylän uuden tehostetun palveluasumisen yksikön suunnittelutyöt aloitettiin.

Ikääntyneiden erityisasumisessa toimintaa tehostettiin keskitetyn varahenkilöstön tehokkaan käytön ja henkilöstön liikkuvuuden lisäämisen avulla. Henkilöstöresurssipooli käynnistyi 1.1.2017. Henkilöstöresurssipoolista saatiin positiivisia vaikutuksia henkilöstön työtyytyväisyyteen ja sairauspoissaoloihin. Lisäksi Seuren ostot vähenivät huomattavasti, vähennystä edellisvuodesta 96 prosenttia. Asumispalvelujen lääkäripalvelujen projektin siirto vanhus- ja vammaispalveluista terveyspalveluihin valmisteltiin syksyllä 2017, ja siirto toteutettiin 1.1.2018 alkaen.

Vantaan sairaalassa (Kauniala mukaan lukien) tuotettiin sairaalahoitojaksoja 25 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kotiutukseen päättyneiden hoitojaksojen osuus oli 72 prosenttia (tavoite 75 %). Geriatrisella vastaanotolla lääkärikäyntejä oli 26 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

AKOS 2:n laajennus ja kosteusvauriokorjaukset valmistuivat huhtikuussa 2017, minkä jälkeen AKOS-osastoilla oli käytössä kaikki laajennukseen suunnitellut sairaansijat. AKOS-osastoilla tuotettiin 42 prosentttia enemmän hoitojaksoja kuin vuonna 2016. Kolme kuntoutusosastoa toimi Katriinan sairaalan B-talon peruskorjauksen vuoksi väistötiloissa Korson vanhustenkeskuksessa. Katriinan osastojen sairaansijamäärä oli tämän vuoksi kuusi sairaansijaa edellisvuoden alkua pienempi. Kaunialasta ostettiin hoitopaikkoja suunniteltua enemmän.

Vantaan sairaalassa kotikuntoutusta kehitettiin yhteistyössä kotona asumisen tuen kanssa. Kotisairaalatoiminta siirtyi vuoden 2017 alussa vanhusten avopalveluista sairaalapalveluihin. Geropsykiatrian 5 tukiosastopaikkaa avattiin väistötiloissa toimivan osasto 3:n yhteyteen. Yhteistyö lähti väistötiloista huolimatta hyvin käyntiin. Palliatiivista poliklinikkatoimintaa kehitettiin yhteistyössä HUS:n kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2017 olivat 175,7 milj. euroa ja tulot 22,4 milj. euroa. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan. Tulosalueen lopullisen talousarvion menot alittuivat 4,6 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 4,8 milj. euroa parempi.

Merkittävimmät säästöt syntyivät henkilöstömenoista sisältäen vuokratyövoiman käytön 2,0 milj. euroa sekä palvelusetelimenoihin varatusta määrärahoista (1,0 milj. euroa). Tulosalueen asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 0,9 milj. euroa johtuen Kaunialan sairaalan ostopalveluista. Kaunialan sairaalan ostoihin oli kuitenkin varauduttu toimialan keskitetyssä määrärahassa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,7 %	92,5 %	93,0 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot)	730 870	730 000	761 736
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	27	28	28
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	2,7 %	3,0 %	3,0 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	9,1 %	9,5 %	8,7 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 303	2 295	2 569
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	9,8 %	9,5 %	9,4 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	13,9	14,0	18,3
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	18,0 %	24,0 %	21,8 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	126	128	132

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/ alitus
Liikevaihto	22 480	0	22 480	23 040	-560
Liiketoiminnan muut tuotot	240	0	240	249	-9
Materiaalit ja palvelut	-4 644	0	-4 644	-5 603	959
Henkilöstökulut	-15 645	0	-15 645	-15 806	161
Poistot ja arvonalentumiset	-103	0	-103	-88	-15
Liiketoiminnan muut kulut	-1 631	0	-1 631	-1 528	-102
Liikeylijäämä (-alijäämä)	697	0	697	262	434
Muut rahoitustuotot	0	0	0	18	-18
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-1	1
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-210	-18
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	469	0	469	53	417
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	125	-125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	0	469	178	292

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä säilyi vakaana vuoden 2017 aikana. Vuoden 2017 aikana annettiin palveluja 74 987 asiakkaalle (vuosi 2016 72 290 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli 461 541 kappaletta (vuonna 2016 430 566 kappaletta, muutos +7,2 prosenttia, palvelusopimuksen perustaso 417 277 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui jatkuvasti tehostettuun sisäiseen toimintaan sekä pääkaupunkiseudun sehyk-toiminnan siirtämisestä omaksi toiminnoksi.

Hoitotakuussa pysyttiin ja kiireettömään hoitoon hakeutuville asiakkaille ilmoitetaan välittömästi vastaanotto-aika. Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttö on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Digitalisaation valmistelu- ja kehittämistyö aloitettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönotto valmistui aikataulussa.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto vuonna 2017 oli 23,0 milj. euroa (vuonna 2016 22,6 milj. euroa, talousarvio 22,5 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,0 prosenttia ja talousarvioon 2,5 prosenttia joka johtuu merkittävältä osalta sisäisten palvelutuottojen kasvusta (kasvu verrattuna vuoteen 2016 oli 2,5 % ja talousarvioon verrattuna 1,0 %). Palvelusopimuksen mahdollistama 1,0 prosentin määrälauseke käytettiin liikelaitoksen eduksi. Palvelusopimuksen määrälliset tavoitteet saavutettiin jo vuoden 2017 marraskuussa. Anestesiahoidon myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2017 osalta anestesiahoidon myynti oli 115 000 euroa (kasvu vuoteen 2016 verrattuna +4,5 %). Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-päivystys) olivat 249 000 euroa (vuonna 2016 yhteensä 904 000 euroa), PKS-SEHYK toiminta siirrettiin omaksi toiminnoksi vuoden 2017 alusta alkaen.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat vuonna 2017 6,0 milj. euroa (vuonna 2016 6,0 milj. euroa ja talousarvio 5,8 milj. euroa), kasvu verrattuna vuoteen 2016 oli +0,5 prosenttia ja verrattuna talousarvioon +4,8 prosenttia. Muutosta verrattuna edelliseen vuoteen voidaan pitää pettymyksenä, vuonna 2018 uudistetaan työnjakoa kohdistamalla resursseja aikuishoitoon. Asiakasmaksutuotot on myös perinteisesti budjetoitu konservatiivisesti. Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat sopimuksen mukaisesti 16,4 milj. euroa (vuonna 2016 16,0 milj. euroa ja talousarvio 16,3 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen +2,5 prosenttia (talousarvioon +1,0 %). Painotettujen toimenpiteiden määrä 461 563 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 417 277 kpl +10,6 prosentilla. Vuoteen 2016 verrattuna määräkasvu oli +7,2 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella edelleen (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Suun terveydenhuollon erikoisyksikön toiminta käynnistyi vuoden alussa vaikuttaen positiivisesti määräkertymään. Liikelaitoksen politiikkana on tarjota täysipainotteisia palveluita asiakkaille sopimusmäärästä riippumatta.

Kokonaiskulut 2017 olivat 23,2 milj. euroa (toteutunut 2016 22,6 milj. euroa ja talousarvio 22,3 milj. euroa). Vuoteen 2016 verrattuna kulujen kokonaismuutos oli +2,6 prosenttia ja talousarvioon verrattuna muutos oli marginaalinen. Aine ja tarvikekäyttö sekä palveluostot kasvoivat toimenpiteiden volyymin kasvun johdosta, Suun terveydenhuollon erikoisyksikön ylösajokustannukset olivat 873 000 euroa, josta aineet ja tarvikkeet sekä palvelut olivat 328 000 euroa. Suhteutettuna talousarvion 2017 yhden painotetun toimenpiteen kulut laskivat 1,2 prosenttia sekä verrattuna vuoteen 2016 lasku oli 4,4 prosenttia. Kustannuskehitykseen tullaan jatkuvasti kiinnittämään huomiota vuonna 2018 käsittäen kaikki kustannuserät.

Henkilöstökulut vuonna 2017 olivat 15,8 milj. euroa verrattuna talousarvioon 2017 15,6 milj. euroa (muutos +1,0 %). Henkilöstökulujen kasvu selittyy erillispalkkiomäärän kasvusta johtuen toiminnan volyymikasvusta. Suun terveydenhuollon erikoisyksikön henkilöstömenot olivat 547 000 euroa. Kiky-sopimus kompensoi osaltaan lomapalkkoja.

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2017 1,5 milj. euroa (vuonna 2016 1,5 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+100 000 euroa) selittyy toiminnan koneiden ja laitteiden alemmasta vuokratasosta suunniteltuun verrattuna sekä luottotappioiden alemmasta tasosta sekä kirjattuihin luottotappioihin saaduista suorituksista. Sisäisten vuokrien taso nousi loppuvuodesta.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 88 000 euroa (vuonna 2016 57 000 euroa). Talousarvio alittui 15 000 euroa.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta 68 000 euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2017 käsiteltiin leasing -perusteisina, joten investointeja ei kirjattu. Vuonna 2016 investoinnit olivat 174 000 euroa. Kalustohankinnat tullaan jatkossa suorittamaan leasing-perusteisina. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina. Vuoden 2016 tilinpäätökseen sisällytettiin 125 000 euron suuruinen investointivaraus röntgenlaitteiston hankintaan, koska laitteisto hankittiin vuonna 2017 leasing-perusteisena on varaus purettu kokonaisuudessaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Liikelaitoksen tulos oli +178 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2016 ylijäämä oli +699 000 euroa). Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos +469 000 euroa alitettiin johtuen toiminnan volyymikasvun mukana tuomista rasitteista kustannuksiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen oman pääoman eräksi.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	373	181	191
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	263	-263
Rahavarojen muutos	373	444	-72

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
väestömäärä	214 605	216 154	219 341
asiakasmäärä	72 290	72 000	74 987
käyntikerrat	198 416	199 000	203 435
painotettujen toimenpiteiden*) määrä	430 566	417 277	461 541
henkilötyövuodet **) yhteensä	226,6	229,1	233,4
käynnit per asiakas	2,7	2,8	2,7
käynnit per henkilötyövuodet	875,6	868,6	871,6
painotetut toimenpiteet per käynti	2,17	2,10	2,27
painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi	1 900	1 821	1 977
toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 eur)	22 675	22 640	23 235
kokonaiskustannukset per asiakasmäärä	313,67	314,44	309,85
kokonaiskustannukset per väestömäärä	105,66	104,74	105,93

*) vaikeusastekertoimella määritellyt keskimääräiset suoritteet
**) yhden kokopäiväisen työntekijän vuosityöaika

13
Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth

Toimielin: Opetuslautakunta
Puheenjohtaja: Sami Kanerva
Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta
Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 088	51	37 139	39 150	-2 011
Menot	-437 966	-3 608	-441 574	-437 257	-4 317
Toimintakate	-400 878	-3 558	-404 435	-398 107	-6 328

13
Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	32 004	118	32 122	33 683	-1 561
Menot	-396 227	-3 345	-399 573	-396 113	-3 459
Toimintakate	-364 223	-3 228	-367 451	-362 431	-5 020

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi 515 oppilaalla. Kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden määrä on jatkanut kasvuaan vuonna 2017 ja myös vammaisopetuksen oppilaiden määrä on kasvanut voimakkaasti.

Keskeisenä muutoksena edelliseen vuoteen on ollut perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja toteuttaminen myös yläluokilla. Lisäksi toista vuotta on ollut käynnissä luokkien 1 - 2 varhennetun englannin opetus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi erityisen koulutustehtävän järjestämisluvan musiikki- ja tanssipainotteiseen opetukseen Vaskivuoren lukiossa, luonnontiedepainotteiseen (luonnontieteellis-matemaattinen LUMA) opetukseen Martinlaakson lukiossa ja englanninkieliseen IB-opetukseen Tikkurilan lukiossa.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaralanpuiston uusi päiväkoti ja Husaaritien neuvolatila saatiin varhaiskasvatuksen käyttöön. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oli lapsia vuonna 2017 keskimäärin 1 563 kuukaudessa eli 15,4 prosenttia kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista. Palvelusetelillä olleista lapsista vastaavasti 22 prosenttia oli osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa, mikä laski palvelusetelivarhaiskasvatuksen ennakoituja kustannuksia. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus vuonna 2017 oli 13,9 prosenttia.

Kirjastopalveluiden tärkein ja toivotuin uudistus on aukioloaikojen lisääminen. Tikkurilan, Myyrmäen ja Lumon kirjastot ovat lisänneet aukioloa itsepalvelun avulla merkittävästi.

Ruotsinkielisissä alakouluissa on aloitettu strategiseen johtajuuteen liittyvä rakenteellinen muutos, jonka tavoitteena on yhdistää alakouluja kahteen hallinnolliseen yksikköön, jotka koostuvat kahdesta tai useammasta toimipisteestä.

Kulttuuripalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumia ja toimintoja yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Kulttuuripalveluissa järjestettiin kaiken kaikkiaan 187 Suomi 100 -tapahtumaa.

Liikkuva päiväkoti -hanketta jatkettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja verkostoon saatiin mukaan kaikki Vantaan yli 100 varhaiskasvatusyksikköä. Liikkuva koulu -ohjelmassa toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen rahoittamana aktiivisia oppimisympäristöjä sekä koulujen pihoille että luokkatiloihin. Liikunta-apteekki -toiminta laajani Koivukylän terveysasemalle, joten palvelua tarjotaan tällä hetkellä kuudella terveysasemalla. Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2018–2022 päivitettiin.

Nuorisopalveluissa suurin vuonna 2017 käynnistynyt muutos oli organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän kokonaisvaltainen uudistaminen. Muutoksen tavoitteena oli nuorisopalveluiden organisaation johtamis- ja esimiesvastuiden ja tehtävänkuvien selkeyttäminen, yhtenäisten käytäntöjen luominen koko organisaatioon sekä yhteistyön lisääminen eri yksiköiden välillä.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Sivistystoimi sitoutui valtuustokauden 2013–2017 aikana lisäämään kaupungin elinvoimaa työelämää tukevien joustavien päivähoitopalvelujen avulla. Asetetun tavoitteen mukaisesti lapsen huoltajan hakiessa päivähoitopaikkaa, se järjestettiin kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita sijainnista. Elinvoimaa pyrittiin lisäämään myös vahvistamalla vantaalaisten koulutustasoa ja osaamista: perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä 98,0 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin ja perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus oli vuoden 2017 alussa 74,7.

Valtuustokaudella uudistettiin palveluja lisäämällä kuntalaisten osallisuutta ja yhteissuunnittelua. Lukiokoulutuksessa kehitettiin uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä mm. Digiluokka ja työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkein. Varhaiskasvatus kehitti huoltajien osallisuusmallia Martinlaakson päiväkodin suunnitteluprosessin yhteydessä. Myös perusopetus ja kirjasto toteuttivat osallisuutta, yhteissuunnittelua ja palvelumuotoilua edistäviä toimenpiteitä. Varhaiskasvatuksessa aloitti vuonna 2017 kaksi uutta yksityistä päiväkotia ja 20 tunnin varhaiskasvatuspalveluun perustettiin 22 uutta ryhmää. Myös sähköisiä palveluita ja asiointia kehitettiin; varhaiskasvatus otti elokuussa 2017 käyttöön mobiilisovelluksen läsnäolojen seurantaan, vanhempien kanssa viestitään yhä useammin sähköpostin välityksellä ja sosiaalisen median käyttö monipuolistuu.

Asetetun tavoitteen mukaisesti varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiokoulutus olivat kaikki palvelutuotannoltaan kustannustehokkaimpia kuuden suurimman kaupungin vuoden 2016 Varhaiskasvatuksen kuusikkovertailussa ja Kouluikkuna-vertailussa.

Talousarvion toteutuminen 2017

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena sivistystoimen tulomäärärahaa korotettiin yhteensä 0,05 milj. euroa ja menomäärärahaa 3,2 milj. euroa. Lautakuntien tekemän määrärahamuutosesitysten (2,3 milj. euroa) lisäksi Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n erillisestä esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi sivistystoimen ateriapalvelumäärärahoihin 0,9 milj. euron korotuksen. Vuosikatsauksen taulukoissa sarakkeessa talousarviomuutokset näkyy valtuuston hyväksymien muutosten lisäksi tulosalueiden väliset siirrot (esim. varhe -määrärahat) sekä opiskelija- ja kesätyöntekijöiden määrärahasiirrot kaupunginhallituksen määrärahoista toimialoille.

Sivistystoimen toimintatuotot ylittyivät alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon verrattuna 2,0 milj. euroa. Bruttoyksiköistä eniten toimintatuotot ylittyivät perusopetuksessa, 1,5 milj. euroa ja varhaiskasvatuksessa 0,3 milj. euroa. Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen toimintatulot ylittyivät 0,3 milj. euroa.

Toimintamenot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 0,7 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 4,3 milj. euroa. Suurimmat toimintamenojen alitukset bruttoyksiköissä kohdistuvat varhaiskasvatukseen 2,4 milj. euroa, liikuntapalveluihin 0,4 milj. euroa, nuorisopalveluihin 0,3 milj. euroa, yhteisiin palveluihin 0,3 milj. euroa ja ruotsinkieliseen tulosalueeseen 0,3 milj. euroa. Perusopetus ylitti toimintamenonsa 0,5 milj. euroa. Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen toimintamenot alittuivat 0,9 milj. euroa.

13 10
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-118	0	-118	-145	26
Toimintakate	-118	0	-118	-145	26

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2017 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 11 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui 8 kertaa. Yksilöasioiden jaosto kokoontui 1 kerran.

Lautakuntien yhteinen päätösseminaari vanhoille lautakunnille pidettiin kesäkuussa ja uusien lautakuntien talousarvioesitykseen liittyvä seminaari pidettiin elokuussa ja perehdytysseminaari marras-joulukuun vaihteessa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,145 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 122. Ylitys johtui palkkiosäännön muutoksesta (1.6.2017) sekä vanhalle ja uudelle lautakunnalle järjestetyistä seminaareista.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283
Toimintakate	-5 187	1 174	-4 013	-3 730	-283

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialan tilojen yhteiskäyttöä on selvitetty ja yhteiskäyttöisten tilojen määrä on kasvanut kolmella tilalla. Sähköistä asiointia on edistetty toimialalla ja osallistuttu varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmän määrittelyyn ja kilpailutukseen. Laadittiin toimialan Digitalisaatiostrategia. Robo-keskus perustettiin Tikkurilan kirjaston tilaan.

Sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä siirryttiin yhä enemmän käyttämään nykyaikaisia vuorovaikutteisia viestintäkanavia kuten sosiaalista mediaa, videoita ja kuvamateriaaleja. Samanaikaisesti vähennettiin paperisia painatuskuluja lähes puoleen. Sosiaalisen median käytöstä ja videoiden tekemisestä järjestettiin koulutusta.

Terveys- ja turvallisuusjohtamista tehostetiin lisäämällä tetu-käyntejä työyksiköissä ja kehittämällä johtamisen tukena hyödynnettävän turvallisuustiedon keräämisen käytäntöjä.

Tulosalueen työn hallittavuuden kehittämiseksi aloitettiin tulosalueiden kanssa neuvottelut työtehtävien ennakoimiseksi ja yhteistyön sujuvuuden lisäämiseksi.

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017 alusta alkaen. Johtosäännöt ja muut toimintaa ohjaavat säännöt yhdistyivät yhdeksi hallintosäännöksi. Delegoinnit päivitettiin uutta hallintosääntöä vastaavaksi.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palveluiden toimintamenot alittuivat noin 0,3 milj. euroa, johtuen mm. henkilöstökulujen alittumisesta 0,4 milj. euroa (sis. koko sivistystoimen varhaiseläkemäärärahan alittumisen 0,2 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	1,0 %	0,9 %	1,0 %
sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	24,9 %	22,7 %	25,3 %
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä *)	0,6 %	0,6 %	0,6 %

*) Yhteisten palveluiden henkilöstömenot vähennettynä toimialan varhaiseläkemenoperusteisen eläkemaksun (varhe) -määrärahalla.

13 30
Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 830	266	6 096	7 547	-1 451
Menot	-165 540	-1 711	-167 251	-167 706	455
Toimintakate	-159 710	-1 446	-161 156	-160 159	-996

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suomenkielisessä perusopetuksen 42 koulussa opiskeli 21 718 oppilasta. Kasvua edelliseen vuoteen oli 515 oppilasta.

Keskeisenä muutoksena edelliseen vuoteen on ollut perusopetuksen uuden opetussuunnitelman käyttöönotto ja toteuttaminen myös yläluokilla. Lisäksi toista vuotta on ollut käynnissä luokkien 1 - 2 varhennetun englannin opetus.

Vammaisopetuksen oppilaiden määrä on kasvanut voimakkaasti myös vuonna 2017.

Kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden määrä on jatkanut kasvuaan vuonna 2017. Pieni osa oppilaista on ohjattu maahanmuuttajien valmistavien ryhmien sijaan inklusiivisesti valmistavaan opetukseen, joka toteutetaan yleisopetuksen ryhmissä.

Oppilaan ohjauksen kehittämistyö on aloitettu vuonna 2017. Osa tätä on neljän yläkoulun kokeilut, jossa mahdollistetaan työelämäpainotteinen opiskelu muuallakin kuin alueellisilla joustavien perusopetuksen luokilla (JOPO). Kehittämistä jatketaan ja laajennetaan vuonna 2018.

Syksyllä 2017 lisättiin yksi polikliininen luokka vahvaa psykiatrista tukea tarvitseville oppilaille ja aloitettiin valmistelu em. toiminnan mahdolliselle laajentumiselle.

Talousarvion toteutuminen

Perusopetuksen noin 167 milj. euron talousarvio ylittyi noin 0,5 milj. euroa, käyttöasteen ollessa 100 prosenttia. Vammaisten ja maahanmuuttajataustaisten lasten ennakoitua suurempaan kasvuun saatiin talousarviomuu-

toksena (1,1 milj. euroa). Budjetin ylittäminen johtui pääasiassa seuraavista asioista: vammaisopetuksen avustajakulut 665 000 euroa, ennakoitua suuremmat siivouskulut 560 000 euroa ja koulukuljetuskustannukset 440 000 euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	21 203	21 391	21 718
käyttömenot euroa/oppilas	7 868	8 000	7 745
opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	56,5 %	56,0 %	54,0 %
huoneistoneliöt/oppilas	11,4	10,9	10,9
keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	17,7	17,8	18,3
jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	98 %
iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 290	2 300	2 431
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	43 %	40 %	46 %
oppilaita/oppilaanohjaaja	302	290	270
oppilaita/koulupsykologi	954	918	916

13 40
Lukiokoulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	420	0	420	531	-111
Menot	-22 413	-350	-22 763	-22 661	-102
Toimintakate	-21 993	-350	-22 343	-22 130	-213

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Digitaalisiin ylioppilaskirjoituksiin siirtymiseksi järjestettiin opettajien koulutuksia, testattiin koejärjestelmien toimivuutta, rakennettiin testiluokkia, laadittiin kaupunkitasoisia ohjeita sekä hankittiin koelaitteistoja varsinaisen koetilan varustamiseksi.

Lukiokoulutuksessa oppimistiloja, robotiikkaa, ohjelmointia ja työelämäyhteistyötä kehitettiin viidessä eri hankkeessa: Digiluokka -uudistuva oppimistila, Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab, Robolukio, Luovaa teknologiaa lukioihin sekä Tunne työ – suunnittele ura.

Lukioiden johtoryhmien työskentelyä sekä päivittäisen toiminnan johtamista kehitettiin nelipäiväisessä johtoryhmävalmennuksessa. Valmennus sisälsi muun muassa valmentavan johtamisen, strategisen ja arvojohtamisen sekä yhteisöllisen kehittämisen teemoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi (OKM/76/530/2017) Vantaan kaupungille erityisen koulutustehtävän järjestämisluvan musiikki- ja tanssipainotteiseen opetukseen Vaskivuoren lukiossa, luonnontiedepainotteiseen (luonnontieteellis-matemaattinen, LUMA) opetukseen Martinlaakson lukiossa ja englanninkieliseen IB-opetukseen Tikkurilan lukiossa.

Talousarvion toteutuminen

Lumon monitoimitilan vuokran nousu aiheutti lisäkuluja 250 000 euroa. Lisäksi lukiokoulutuksen keskitettyihin menoihin haettiin lisätalousarvio 100 000 euroa, kun perusopetuksen keväällä 2017 päättäneistä vammaisopetuksen oppilaista viisi ei saanut jatko-opintopaikkaa ammatillisesta erityisoppilaitoksesta ja nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalueella jouduttiin järjestämään heille koulutustakuun toteutumiseksi korvaavaa toimintaa lukuvuodeksi 2017–2018.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 632 *)	3 550	3 556
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä/lukio, keskiarvo **)	..	710	711
aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	304 ***)	360	259
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,86 %	2,30 %	2,06 %
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	86 %	89 %	87 %
kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,29	1,30	1,31
käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	5 861 ****)	6 129	6 043
huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	7,8	8,0	7,7

*) TP 2016-luku on 20.9.2016 opiskelijamäärä. Tulisi olla painotettu keskiarvo eli 3 561 opiskelijaa.
**) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.
***) TP 2016-luku on 20.9.2016 opiskelijamäärä. Tulisi olla painotettu keskiarvo eli 329 opiskelijaa.
****) Painotettua opiskelijamäärää käyttäen: 5 944 euroa / opiskelija (päivälukiot).

13 50 Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	18 700	-1 306	17 394	17 693	-299
Menot	-150 263	264	-149 999	-147 654	-2 345
Toimintakate	-131 563	-1 042	-132 605	-129 961	-2 643

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 varhaiskasvatuspaikkoja tuli kokonaisuudessaan 91 lisää. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa aloitti Vaaralanpuiston uusi päiväkoti ja Husaaritien neuvolatila saatiin varhaiskasvatuksen käyttöön. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa aloitti kaksi uutta päiväkotia. Kunnalliseen varhaiskasvatukseen tuli 46 uutta paikkaa ja yksityiseen varhaiskasvatukseen 138 (yht. 184). Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa luovuttiin yhdestä päiväkodista sekä kahdesta ryhmäperhepäiväkodista (-61). Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lopetti yksi päiväkoti (-14). Perhepäivähoitopaikat ovat vähentyneet 18 paikalla vuonna 2017.

Fyndetin yksiköt siirtyivät palveluseteliltä takaisin yksityisen hoidon tuelle (52 paikkaa). Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oli lapsia vuonna 2017 keskimäärin 1 563 kuukaudessa eli 15,4 prosenttia kunnallisen

varhaiskasvatuksen lapsista. Palvelusetelillä olleista lapsista vastaavasti 22 prosenttia oli osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa, mikä laski palveluseteli-varhaiskasvatuksen ennakoituja kustannuksia. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus vuonna 2017 oli 13,9 prosenttia.

Kehityksen ja oppimisen rakenteellisten tukitoimien piirissä olevien lasten osuus on tippunut edellisen vuoden joulukuun 7,7 prosentista 7,0 prosenttiin (syyskuu 2017). Arvion mukaan osapäiväisten lasten määrän kasvaessa rakenteellisia tukitoimia on tarvittu aiempaa vähemmän ja pedagogisen tuen vahvistuminen on myös vähentänyt tarvetta rakenteelliseen tukeen.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin selvitys subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen sukupuoli- ja lapsivaikutuksista.

Varhaiskasvatuksessa päättyi 31.12.2017 kolme hanketta. 1. Esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämishankeen tavoitteena oli edistää tieto- ja viestintäteknologian pedagogista käyttöä Vantaan esiopetuksessa. Hankkeessa kehitetty vertaisoppimisen malli juurrutetaan pysyväksi osaksi koko Vantaan varhaiskasvatusta. 2. Kohti uutta inklusiivista toimintakulttuuria- hanke pyrki vahvistamaan tukea tarvitsevan lasten osallisuutta lapsiryhmän toimintaan, varhaiskasvatuksen positiivista toimintakulttuuria sekä tieto- ja viestintäteknologian pedagogista hyödyntämistä kehityksen ja oppimisen tuen näkökulmasta. 3. Kasvun ja oppimisen tuen kehittämishanke oli Opetus- ja kulttuuriministeriön tukema ja kohdentui esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen. Hanke toteutui yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmän piirissä vuonna 2017 oli 68 lasta ennakoitua vähemmän. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli keskimäärin 79 lasta enemmän kuukaudessa kuin oli arvioitu. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 22 lasta arvioitua vähemmän kuukaudessa. Kotihoidon tuella oli 125 lasta vähemmän kuin oli arvioitu. Ennakkoväestötiedon perusteella varhaiskasvatusikäisten lasten määrä väheni Vantaalla vuonna 2017 n. 163 lasta. Tämä oli enemmän kuin virallisessa väestöennusteessa (-52).

Oman henkilöstön kustannukset alittuivat 5,1 milj. euroa, Seuren henkilöstöpalvelujen ostoihin käytettiin vastaavasti 5,0 milj. euroa. Henkilöstömäärärahaa oli leikattu talousarviossa 0,9 milj. euroa osa-aikaisen varhaiskasvatuksen vuoksi. Henkilöstökustannukset toteutuivat kokonaisuutena talousarvion mukaisesti.

Talousarviomuutoksena toimintakuluja pienennettiin 1,6 milj. euroa yksityisen palvelutuotannon arvioitua pienemmän käyttäjämäärän vuoksi. Avustukset (kotihoidontuki ja yksityisenhoidontuki kuntalisineen) toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti 29,5 milj. euroa, josta palvelusetelin osuus oli 7,8 milj. euroa.

Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat yhteensä 2,3 milj. euroa korjattuun käyttösuunnitelmaan nähden. Avustajia käytettiin huomattavasti vähemmän kuin aikaisemmin, koska rakenteellisten tukitoimien piirissä olleiden lasten määrä oli 0,7 prosenttia ennakoitua alhaisempi. Avustajamäärärahaa jäi käyttämättä 0,7 milj. euroa. Asiakaspalvelujen ostoja oli ennakoitua vähemmän, jonka vuoksi säästyi 0,4 milj. euroa. Varhaiskasvatus oli varautunut käyttösuunnitelman teon yhteydessä Vantin hinnankorotuksiin 0,5 milj. euroa. Hinnankorotusta ei kuitenkaan toteutettu vuoden 2017 alkupuolella ja varhaiskasvatus sai 0,5 milj. euron lisämäärärahan, jota ei kuitenkaan olisi tarvittu. Ateriapalvelujen määrärahasta jäi käyttämättä yhteensä 0,9 milj. euroa.

Lisätalousarvion myöntämisen yhteydessä varhaiskasvatuksen tulotavoitetta alennettiin 1,3 milj. euroa. Toteuma oli 17,7 milj. euroa, joka toteutui 0,3 milj. euroa ennakoitua paremmin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:			
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 199	10 043	10 122
Yksityinen varhaiskasvatus	1 425	1 654	1 632
Kerhotoiminta	772	850	773
Kotihoidon tuki	3 995	4 086	3 961
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	72,3 %	75,2 %	72,4 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista (joulukuun tilanne)	12,3 %	14,1 %	13,9 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus) **)	7,5 %	7,7 %	7,0 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	9 075	9 089	8 967

*) Suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä.
**) TP 2016 luku on vuoden 2016 lopun tilanne. TP 2017 luku on syyskuun 2017 tilanne.

13 55
Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	504	-90	414	405	9
Menot	-9 211	-625	-9 837	-9 742	-95
Toimintakate	-8 707	-715	-9 423	-9 337	-86

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston toiminta kehittyy odotetusti ja yleisten trendien mukaan: kirjojen, äänilevyjen ja elokuvien lainaaminen vähenee, kuten em. tuotteiden myyntikin. Suomessa julkaistun kirjallisuuden määrä on viime vuosina myös laskenut voimakkaasti. Kirjastoasiakkaiden kysyntä kohdistuu lehtiin ja verkon kautta käytettävissä oleviin aineistoihin. E-aineistojen osuus oli viime vuonna 7 prosenttia kokonaislainauksesta. Kirjaston kävijämäärät sen sijaan ovat kasvussa. Kirjastotiloja käytetään opiskeluun ja työskentelyyn yhä enemmän. Myös 2017 alussa voimaan astunut uusi kirjastolaki velvoittaa kehittämään ja tarjoamaan tällaista tilaa.

Vantaan toiseksi suurimman kirjaston Myyrmäen sulkeminen syyskuun lopussa peruskorjauksen vuoksi ei juurikaan pienentänyt kirjastojen yhteenlaskettua kävijämäärää, vaikka Myyrmäen osalta sulku merkitsi 120 000 asiakaskäynnin vähennystä tavanomaiseen määrään.

Vuonna 2017 uudistettiin tai peruskorjattiin Tikkurilan, Myyrmäen, Länsimäen ja Pähkinärinteen kirjastot. Kaikki suunnitelmat niin sisustuksen, varustuksen kuin toimintatapojen ja palveluiden osalta tehdään yhdessä asukkaiden kanssa. Suunniteluun osallistui arviolta 2 000 henkilöä kymmenissä palvelumuotoilutyöpajoissa ja muissa osallistamisen kanavissa.

Tärkein ja toivotuin uudistus on aukioloaikojen lisääminen. Tikkurilan, Myyrmäen ja Lumon kirjastot ovat lisänneet aukioloa itsepalvelun avulla merkittävästi. Viime vuonna valmisteltiin myös Pähkinärinteen ja Länsimäen kirjastojen avaamista ajoittain myös täysin ilman henkilökuntaa.

Kirjaston kaikki lainausautomaatit päivitettiin viime vuonna, samoin otettiin käyttöön kolme uutta lajittelevaa palautusautomaattia. Oma mobiilisovellus oli ensimmäisen kokonaisen vuoden tuotantokäytössä. Sitä käytettiin ahkerasti, 1,5 miljoonaa kertaa vuodessa. Sovellus hyödyntää aiemminkin käytössä ollutta suureen datamäärään perustuvaa henkilökohtaisen suosittelun järjestelmää, jonka käyttö on mobiilisovelluksen myötä 20-kertaistunut.

Kirjasto on tiivistänyt yhteistyötään muiden Helmet-kirjastojen kanssa. Yhteistyöllä on saatu aikaan merkittäviä kustannussäästöjä ja laatuparannuksia. Yhteistyön sopimuspohjaa on vahvistettu 2017 ao. apulaiskaupunginjohtajien laatimalla Helmet-sopimuksella.

Kirjaston uudistukset ovat herättäneet sekä kansainvälisen median että alan ammattilaisten mielenkiinnon. Kirjastossa otettiin useita ulkomaisia vieraita vastaan, ja Vantaan kaupunginkirjastoa esiteltiin Opetusministeriön varoin myös kirjastoalan suurimmassa kansainvälisessä konferenssissa IFLA:ssa Puolassa kahden esityksen voimin.

Vantaan kirjastoverkko ei ole pysynyt uusien alueiden rakentamisen mukana. Koivukylään ja Kivistöön on suunnitteilla uudet kirjastot lähivuosina, mutta edelleen on muutama kaupunginosa täysin ilman kirjastopalveluja.

Talousarvion toteutuminen

Palvelu-uudistukset, lean-johtaminen, automaatio ja yhteistyöverkostot ovat mahdollistaneet kehitystyön siten, että mitään lisäkustannuksia ei ole syntynyt, vaan Vantaan kaupunginkirjasto on edelleen yksi Suomen edullisimmista ja tehokkaimmista kirjastoista.

Maakuntauudistukseen liittyen kaupungin tilojen vuokria on tarkistettu, jolloin myös kirjaston menot ovat merkittävästi kasvaneet. Kirjastotoiminta on kuitenkin toteutunut täysin talousarvion ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
kävijät	1 817 126	1 800 000	1 781 572
aineistolainojen määrä	2 953 399	2 800 000	2 736 013
aineistolainaus/asukas	14	14	13
aineistomääräraha euroa/asukas	5	5	5
toimintamenot/ asukas	42	44	43

13 60
Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-170	0	-170	-165	-5
Toimintakate	-170	0	-170	-165	-5

Talousarvion toteutuminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli 150 000 euroa. Helsingin seudun kesäopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 15 000 euroa.

13 90
Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	720	0	720	632	88
Menot	-11 140	0	-11 140	-10 792	-348
Toimintakate	-10 420	0	-10 420	-10 160	-260

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin opetuslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa 7.6.2017 ja se otettiin käyttöön kaikissa toimintayksiköissä elokuussa 2017. Varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta jokaisessa toimintayksikössä on laadittu toimintasuunnitelma. Osa-aikaista varhaiskasvatusta järjestettiin varhaiskasvatuksen neljässä toimintayksiköissä joko osaviikkoisena tai osapäiväisenä.

Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin marraskuussa 2017. Ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta annettiin asteikolla 1 - 5 yleisarvosana 4,32.

Ruotsinkielisten palveluiden seitsemänsillä vuosiluokilla otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma 1.8.2017 alkaen. Uusi opetussuunnitelma astuu voimaan asteittain 2018–2019, jolloin se otetaan käyttöön myös kahdeksansilla ja yhdeksänsillä luokilla. Vaikka oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt olivat vielä edellisen opetussuunnitelman mukaiset, pedagogiset ratkaisut olivat jo nyt uuden opetussuunnitelman mukaisia kaikissa peruskouluissa. Alakoulujen opetussuunnitelmien oppiainetavoitteet tarkistettiin.

Alakoulujen strategiseen johtajuuteen on aloitettu rakenteellinen muutos, jonka tavoitteena on yhdistää alakouluja kahteen hallinnolliseen yksikköön, jotka koostuvat kahdesta tai useammasta toimipisteestä. Esikoulujen toiminta- ja johtajuusjärjestelmien ja toimintaympäristöjen tehostamistoimenpiteet on myös aloitettu.

Ruotsinkielisten palveluiden tulosalueella on alkanut yhteistyö Helsingin yliopiston ruotsinkielisen kasvatustieteiden laitoksen kanssa. Tulosalueen koulut ja päiväkodit toimivat yliopiston kanssa yhteistyötä tekevinä kumppanuuskouluina ja -päiväkoteina, joissa järjestetään opiskelijoitten harjoittelujaksoja. Harjoittelujen ohjaajina toimivia opettajia koulutettiin tehtäväänsä Helsingin yliopiston johdolla.

Syksyllä 2017 järjestettiin vantaalaisille maahanmuuttajalapsille ensi kertaa myös ruotsinkielistä valmistavaa opetusta sekä esi- että perusopetuksessa.

Ruotsinkielinen lukio tekee yhteistyötä suomenkielisten lukioiden kanssa ja osallistuu yhteisiin projekteihin, kuten LivingLab, Tunne työ – suunnittele ura sekä Luovaa teknologiaa lukioihin. Ruotsinkielinen lukio valmistautui yhteistyössä suomenkielisten lukioiden kanssa digitaalisiin ylioppilaskirjoituksiin siirtymiseen.

Talousarvion toteutuminen

Ruotsinkielinen tulosalue pysyi talousarviossaan vuonna 2017. Tulosalueen toimintatuotot jäivät 0,09 milj. euroa alle talousarvion, mikä johtui varhaiskasvatusmaksujen arvioitua pienemmistä tuloista. Toimintakuluissa

pysyttiin 0,35 milj. euroa alle talousarvion, mistä johtuen toimintakate jäi 0,3 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintakuluissa säästöä syntyi tulosalueen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökuluissa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	274	285	267
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa *)	80	0	0
Lapsia kerhotoiminnassa	14	16	12
Lapsia esiopetuksessa	88	88	75
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa **)	787	803	796
Käyttömenot euroa/ oppilas ***)	8 492	..	8 225
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas ***)	56,4 %	..	57, 0 %
Huoneistoneliöt/ oppilas	13,8	12,4	12,5
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	16,2	18,6	18,1
jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	99 %	98 %	98 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	136	132	130
Oppilasta/ koulupsykologi ****)	829	866	927
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	126	151	132
Kaikki tunnit/ vuosiviikkotunnit/ opiskelija	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/ opiskelija ***)	8 267	..	7 800
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	9,3	8,4	9,2

*) Ruotsinkieliset lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa ovat osa varhaiskasvatuksen tunnuslukuja.
**) Sisältää esiopetuksen oppilaat, koska esiopetus tapahtuu koulujen tiloissa.
***) Luku saadaan vasta käyttösuunnitelman valmistuessa.
****) Sisältää lukion opiskelijat, koska ruotsinkielisillä lukiolaisilla ei ole omaa koulupsykologia.

13 91
Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	310	262	572	508	64
Menot	-5 676	-325	-6 001	-5 934	-67
Toimintakate	-5 366	-63	-5 429	-5 426	-3

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kulttuuripalveluiden toiminta kaikissa tulosyksiköissä on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Asiakasmäärät ja suuret tapahtumat kasvoivat kulttuuristrategian edellyttämällä tavalla.

Kulttuuripalvelut toteutti Suomi 100 -juhlavuoden tapahtumia ja toimintoja yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Kulttuuripalveluissa järjestettiin kaiken kaikkiaan 187 Suomi 100 -tapahtumaa.

Toiminta toteutui kaikilta osin toimintasuunnitelman mukaisena, mutta kävijäodotukset rikottiin, kun Rock Festiin osallistui 50 000 kävijää ja Tikkurila festivaaliin 30 000 kävijää. Vantaan taidemuseo Artsi sai Suomen Museoliiton jakaman erikoispalkinnon toiminnastaan. Vantaan kaupunginmuseo sai, yhdessä kolmen muun museon kanssa, Museoliiton Vuoden viestintäteko -palkinnon Rakkauden tiloja -hankkeesta. Kulttuuritalo Martinuksen tapahtumatuotanto laajeni.

Kulttuurikeskus Vernissan ja Lumosalin näyttämötekninen henkilökunta siirrettiin Kulttuuritalo Martinuksen päällikön alaisuuteen (2+2).

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,262 milj. euroa ja menoarviota 0,262 milj. euroa.

Kulttuuripalveluiden talousarvio on toteutunut muutetun talousarvion mukaisena. Kulttuuripalveluiden yhteinen ulkopuolinen rahoitus vuonna 2017 oli 0,27 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kaikkien kulttuuritapahtumien yleisömäärä	244 606	141 300	212 759 *)
Taiteen perusopetuksen oppilaat (musiikkiopisto ja kuvataidekoulu) **)	6 865	2 775	3 039
Taiteen perusopetus euroa/oppilas ***)	..	1 760	1 410
Taiteen perusopetus euroa/asukas ***)	..	22,38	19,20
Kulttuuripalveluiden bruttoyksiköiden tulot (euroa) / asukas			2,28
Taiteen perusopetuksen tulot (euroa) / asukas			5,58
Avustukset, euroa/asukas ***)	..	5,05	4,35
Kävijämäärä kaupunginmuseossa	..	65 700	11 435
Kävijämäärä taidemuseossa + Galleria K	..	17 000	15 785
Käyttömenot euroa/asukas	49,62	48,64	48,18

*) Luku sisältää kuvataidekoulun Paalutorilla 24/7 olleen näyttelyn ja kävijäarvio on 50 000 hlöä.
**) Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu laskettu tuplana mukaan TP 2016.
***) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.

13 92
Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 000	641	5 641	5 474	167
Menot	-19 159	-864	-20 023	-19 594	-429
Toimintakate	-14 159	-223	-14 382	-14 120	-262

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapalveluiden vastuut ja toimintakenttä ovat laajentuneet viime vuosina huomattavasti. Liikuntapalveluiden vastuulle on siirtynyt Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi sekä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön koordinointi ja varausten hallinnointi sekä iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto. Vuonna 2017 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyivät monitoimitalon Lumon tilavaraukset. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan jatkettiin vuoden 2017 aikana.

Liikuntaan aktivointia jatkettiin keskittyen lapsiin ja nuoriin sekä seniori-ikäisiin kohdistuviin toimenpiteisiin. Liikkuva päiväkoti -hanketta jatkettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja verkostoon saatiin mukaan kaikki Vantaan yli 100 varhaiskasvatusyksikköä. Toimenpiteitä ja uusia ideoita viedään varhaiskasvatusyksiköihin kahden projektityöntekijän toimesta. Liikkuva koulu -ohjelmassa toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriön kärkihankkeen rahoittamana aktiivisia oppimisympäristöjä sekä koulujen pihoille että luokkatiloihin. Liikkuvan koulun liikunnanohjaajat ovat luoneet osallistamismallin, jonka kautta oppilaat pääsevät osallistumaan koulupihojen sekä luokkatilojen suunnitteluun. Uutena avauksena käynnistettiin yhteistyö kuraattoreiden kanssa. Heidän avullaan vähän liikkuville lapsille pyritään löytämään mielekäs tapa liikkua mm. vuoden aikana pilotoidun Sporttikaveri-toimintamallin avulla. Sporttia kaikille -hankkeen toiminta laajeni yli 100 kaikille avoimen harrasteliikuntaryhmän kokonaisuudeksi. Vuoden aikana käynnistettiin suunnittelu toimintamallin vakinaistamiseksi. Lasten ja nuorten harrastetavaratalo -hankkeessa kehitettiin harrasteliikuntamahdollisuudet yhteen palveluun kokoavaa verkkosivustoa Hobihobi.fi. Hankkeen pilotti käynnistetiin Aviapoliksen alueella.

Esikouluikäisten ja koululaisten uinninopetusta toteutettiin uudistetulla tuntijaolla. Uudistuksen myötä pystytään tarjoamaan 19 uinninopetuskertaa lasta kohden aiemman 16 sijaan. Oppilaisurheilukisoja järjestettiin entiseen tapaan kahdeksassa lajissa. Yläkoululaisten Urhea -toiminta laajeni myös 8. - 9. -luokkalaisille ja mukana oli yli 500 nuorta 13:sta eri lajista. Liikuntapalvelut tarjoaa toimintaan tilat ja ohjaajakorvaukset kohdeavustusten kautta.

Vuoden aikana järjestettiin useita maksuttomia tapahtumia, joissa oli mahdollista tutustua ja kokeilla eri liikuntalajeja. Suurin tapahtuma oli pääkaupunkiseudun koululaisille järjestetty School Action Day, joka kokosi yli 4 000 osallistujaa ja lapsiperheille suunnattu iltatapahtuma noin 1 000 osallistujaa. Alle kouluikäisten lasten perheille suunnattuja Perhepeuha -liikuntatapahtumia toteutettiin yhteistyössä seurojen kanssa. Tapahtumia oli vuoden aikana 10.

Liikuntapalveluiden ohjatun kurssitoiminta tarjoaa vaihtoehtoja seniori-ikäisille ja työikäisille liikkujille. Tarjolla on erilaisia jumppia, vesijumppia ja ohjattuja kuntosaliryhmiä, joita järjestettiin viikoittain yhteensä 220. Vuoden aikana käynnistetiin pilotti, jossa työikäisten iltavesijumpat toteutettiin yhteistyömallilla seurojen toimesta. Senioreiden vertaisohjaajatoimintaa laajennettiin ja syksyllä 2017 toiminnassa oli bocciaryhmä, sulkapalloryhmä sekä yhteensä 47 kuntosaliryhmää, jotka toimivat kolmella ikääntyneiden tarpeisiin suunnatulla seniorikuntosalilla. Ohjaamisesta vastaa 52 vertaisohjaajaa.

Liikunta-apteekki -toiminta laajani Koivukylän terveysasemalle, joten palvelua tarjotaan tällä hetkellä kuudella terveysasemalla. Liikuntapalvelut oli mukana pilotoimassa Ikäinstituutin Elämäni eläkevuodet -hanketta ja syksyllä järjestetty pilottiryhmä tavoitti erittäin hyvin terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien eläkeläisten kohderyhmää. Maksuttomia kauppakeskuskävelyitä eli ohjattuja yhteislenkkejä kauppakeskuksen tiloissa järjestettiin kerran kuukaudessa yhteistyössä kauppakeskus Jumbon ja viihdekeskus Flamingon kanssa. Liikuntapalvelut käynnisti yhteistyön vantaalaisten palvelutalojen kanssa liikunnan lisäämiseksi asukkaiden arkeen. Kokeiluun ilmoittautui 6 palvelutaloa, joissa liikunnanohjaajat asensivat lattiateippauksia ja jumppaohjeita asukkaiden ja henkilökunnan käytettäväksi. Lisäksi 100 päivää ennen Itsenäisyyspäivää käynnistettiin toimintaan osallistuvien palvelutalojen kesken hernepussinheittokisa.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin vuonna 2017 suunnitellusti. Korson tekojää, Kartanonkosken liikuntapuiston skeittipaikka ja tekojää, Lipunkantajan lähiliikuntapaikat sekä Rajakylän liikuntapuiston tekonurmi valmistuivat. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistä jatkettiin toimialojen välisenä yhteistyönä. Käytössä oli myös lasten ja nuorten osallistamismalli. Kilterin koulun lähiliikuntapaikkahanke valmistui, Koivukylän koulun lähiliikuntapaikan kehittämishanketta jatkettiin ja Lehtikuusen koulun ja Hakunilanrinteen päiväkodin lähiliikuntapaikkahanke käynnistyi. Hakunilan urheilupuiston ja Petikon ulkoilualueen hiihto-olosuhteita kehitettiin mahdollistamalla mm. aiempaa paremmat keinolumen olosuhteet. Varistonniityn frisbeegolfradan rakentamista jatkettiin. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Korson Palloseuran tekonurmihanke Jokivarteen ja Biitsi Vantaan beach volley-kenttähanke Vapaalanaukeelle valmistuivat. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat. Helsingin ja Espoon sekä pääkaupunkiseudun ulkoilijoiden kanssa yhteistyössä kehitettiin ulkoliikunta.fi-palvelu. Vuonna 2017 käyttöönotettu palvelu tarjoaa ajankohtaiset luistelu- ja latutiedot pääkaupunkiseudulta.

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2018–2022 päivitettiin. Liikuntarakentamisen painopisteet ja kehittämistarpeet on jaettu viiteen tavoitteeseen: ulkoliikuntapaikat ja lähiliikunnan palveluverkko, sisäliikuntapaikat, urheilupuistot, vapaa-aika, virkistys- ja liikunta-alueiden teemallinen yleiskaava sekä yksityiset hankkeet.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntatoimintaan tarkoitettuja avustuksia myönnettiin käyttäen kaikkia avustuslajeja, joista euromääräisesti suurimpana toiminta-avustukset. Kohdeavustusten kautta pystyttiin lisäämään kaikille avoimia harrasteliikuntatoimintoja. Vuokratukea haettiin ensimmäistä kertaa enemmän kuin sitä oli mahdollista jakaa. Lisääntynyt yksityisten liikuntatilojen määrä lisää painetta määrärahan korottamiselle. Tilavarausyksikkö koordinoi yli 1 000 tilan käyttöä (liikuntapalveluiden tilat, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käyttö). Timmi-tilavarausjärjestelmän kehittämistä jatkettiin tietohallinnon kanssa.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikunnanharrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2017 mm. lentopallon Power Cup, taitoluistelun SM-kilpailut, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali, Vantaa Kestävyyskierros eli Vantaa Hiihto, Extremerun, Vantaa Triathlon, Vuelta Vantaa ja Vantaan Maraton sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,641 milj. euroa ja menoarviota 0,682 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 0,167 milj. euroa (97 %) alle muutetun talousarvion. Alitus johtui lähinnä kuntosalien aiempaa pienemmistä kävijämääristä sekä käyttövuoromaksujen pienemmästä toteutumasta. Käyttövuoromaksuja ei kertynyt suunnitellusti liikuntapaikkojen teknisistä syistä johtuneista käyttökatkoista.

Toimintamenot toteutuivat 0,429 milj. euroa (98 %) alle muutetun talousarvion. Alitus johtui hankkeiden menojen toteutumisesta alle ennusteen ja VTK Kiinteistöt Oy:n omien tapahtumiensa osalta liikuntapalveluiden tilojen käytöstä maksamista hyvityksistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Asiakastyytyväisyys 1-5			
– uimahallit	3,87	4,00	*)
– kuntosalit	4,04	4,10	*)
Kokonaiskulut, euroa/as.	85,82	89,57	87,77
Toimintatuotot, euroa/as.	24,47	23,30	24,53
Avustukset, euroa/as.	4,98	5,47	5,99
– avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	20 %	22 %	22 %

*) Tietoa ei ole kerätty vuonna 2017.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, euroa/käynti	5,56	4,50	5,27
– uimahallien verorahoitusosuus, %	77 %	70 %	77 %
Toimitilaneliöt, m²	81 115	84 690 **)	80 933
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	66 %	65 %	69 %

**) TA 2017-luvussa virhe.

13 93
Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	520	345	865	893	-28
Menot	-7 350	-908	-8 258	-7 991	-267
Toimintakate	-6 830	-563	-7 393	-7 098	-295

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuorisopalveluiden varsinainen toiminta toteutui vuonna 2017 pääosin aiempaan tapaan. Kävijämäärät nuorisotiloilla nousivat jonkin verran nuorisopalveluiden omaan toimintaan osallistuneiden nuorten osalta, mutta ulkopuolisen käytön kävijämäärät laskivat johtuen mm. tiloilla tehtyjen remonttien aiheuttamista käyttökatkoista. Nuorten työpajojen päivittäiseen toimintaan osallistuneiden nuorten määrä kasvoi jonkin verran.

Etsivässä nuorisotyössä asiakasmäärät ovat kasvaneet ja asiakkuudet pidentyneet. Etsivän työn asiakkaat ovat koulutuksen ja työn ulkopuolella. 83 prosenttia asiakkaista on pelkän peruskoulun varassa. Kotiin tehtävällä työllä on huomattu olevan suuri merkitys nuoren palveluun kiinnittymisen kannalta. Nuorten elämäntilanteet ovat yhä toivottomampia eivätkä nuoret usein ole opiskelu- tai työkuntoisia. Suurin työ on saada nuoret motivoitumaan avun piiriin ja pysymään siinä. Kiinnostus etsivää nuorisotyötä kohtaan on kasvanut, mikä näkyy lisääntyneinä yhteydenottoina Kipinään, myös Kelasta ja terveydenhuollosta.

Nuorisotyön ilmiöinä nousi esiin useita erityisiä tarpeita, joihin pyrittiin vastaamaan. Yksi uudempi ilmiö on alaikäisten nuorten liikkumisen lisääntyminen ja sen myötä noussut tarve myös nuorisotyölle jalkautua sinne, missä nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Työmuotoa kehitettiin nuorisopalveluissa erityisesti ”Nuorisotyö

Raiteilla” -hankkeen toimesta myös laajan yhteistyöverkoston kanssa. Nuorten aikuisten osalta kehittämisessä keskityttiin erityisesti kaikkein vaikeimmin syrjäytyneiden nuorten auttamiseksi tarvittavien uusien toimintamallien rakentamiseen. Tätä tehtiin erityisesti ESR-rahoitteisessa ”Palvelu olen minä” -hankkeessa. Lisäksi hankemuotoisesti panostettiin mm. nuorten työelämätaitojen vahvistamiseen ja nuorisotyöntekijöiden digiosaamisen parantamiseen. Myös nuorisopalveluiden tunnuslukuja ja tilastointikäytäntöjä uudistettiin ja yhteistyömuotoja perusopetuksen kanssa yhtenäistettiin.

Vuoden 2017 aikana aloitettiin useita uusia tapoja ottaa koko henkilökunta mukaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen mm. yhteisen strategiatyöstön ja kehittämisen teemaryhmien kautta. Viestinnän kehittämiseen panostettiin sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä. Myös nuorisopalveluiden Suomi100 -panostus oli viestinnällinen "100 nuoren tarinaa" -projekti, jossa joka päivä sadan päivän ajan nostettiin omaan blogiin ja Vantaan Sanomien nettiversioon yhden vantaalaisen nuoren kuva ja tarina.

Syksyllä 2017 järjestettiin nuorisovaltuustovaalit, joissa oli ehdolla 57 nuorta. Heistä 30 (20 varsinaista ja 10 varavaltuutettua) valittiin nuorisovaltuustoon kaudeksi 2018–2019. Vaaleissa oli kaikkiaan 14 719 äänioikeutettua nuorta, joista 37,4 prosenttia käytti ääntään.

Tilojen osalta nuorisopalveluissa tapahtui useita muutoksia. Länsimäessä toteutettiin peruskorjaus, jonka tavoitteena oli tehdä nuorisotilan, kirjaston ja avoimen päiväkodin tiloista aluetta palvelevat nuoriso-, kirjasto- ja asukastilat. Nuoret ja muut alueen asukkaat osallistuivat vahvasti suunnitteluun peruskorjauksen eri vaiheissa. Pähkinärinteen nuorisotilan sisäilmakorjaukset valmistuivat ja tila päätettiin ottaa käyttöön uudella konseptilla yhdessä kirjaston kanssa. Tikkurilan pajatalon toiminnot, neljä työpajaa ja nuorisotila, päätettiin siirtää uusiin Liito-talon tiloihin Lummetie 2:ssa ja etsivän nuorisotyön eri toiminnot yhdistää Kipinä-taloon.

Suurin vuonna 2017 käynnistynyt muutos nuorisopalveluissa oli organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän kokonaisvaltainen uudistaminen. Muutoksen tavoitteena oli nuorisopalveluiden organisaation johtamis- ja esimiesvastuiden ja tehtävänkuvien selkeyttäminen, yhtenäisten käytäntöjen luominen koko organisaatioon sekä yhteistyön lisääminen eri yksiköiden välillä. Suunnitellut uudistukset pohjautuivat nuorisopalveluiden henkilökunnalta tulleisiin viesteihin ja arviointeihin. Uudistuksen myötä nuorisopalvelut jaettiin neljään tulosyksikköön: yhteiset palvelut, alueellinen nuorisotyö, työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö sekä hankkeet ja kehittäminen.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,35 milj. euroa ja menoarviota 0,79 milj. euroa.

Nuorisopalveluiden talousarvio on toteutunut muutettuun talousarvioon nähden siten, että menot alittuivat 0,27 milj. euroa. Nuorisopalveluiden toteutunut ulkopuolinen rahoitus oli 0,81 milj. euroa, joka koostui kahdeksasta eri hankerahoituksesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	433 678	400 000	314 426
Majoitusvuorokaudet leirialueilla (Kukonnotko ja Palajärvi) *)	..	7 900	7 325
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden määrä **)	1 638	1 900	1 114
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	55	70	56
Käyttömenot/asukas ***)	..	34,50	35,79
Avustukset/ asukas ***)	..	1,85	1,78
Nuorisotyön toimintatilojen kokonaismäärä	23	23	23
Nuorisotyön toimitilojen neliöt, m²	14 220	14 560	14 560

*) Uusi tunnusluku 1.1.2017 alkaen.
**) TP 2016 ja TA 2017 sisältävät työpajatoiminnan ja etsivän työn asiakasmäärät sekä sosiaalisen median kontaktit. TP 2017 ei sisällä sosiaalisen median kontakteja.
***) Laskentatapa muuttunut 2017: aiemmin käyttömenot ja avustukset per alle 29-vuotias, nyt per asukas.

13 70
Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	-100	2 100	2 451	-351
Menot	-32 534	-321	-32 855	-31 989	-866
Toimintakate	-30 334	-421	-30 755	-29 538	-1 216

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 Vantaan ammattiopisto Variassa valmistauduttiin ammatillisen koulutuksen reformiin mm. kehittämällä henkilöstön osaamista ja erilaisten oppimisympäristöjen käyttöä reformin tavoitteiden mukaisiksi. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä painotettiin erityisesti muutoksen edellyttämää pedagogista osaamista sekä digitaalisuuden hyödyntämistä pedagogiikassa. Henkilöstölle järjestettiin teemoitettuja työpajoja ja pedacafepajoja. Lisäksi opiskelijoille järjestettiin reformi-infot Varian kaikissa toimipisteissä.

Varian henkilöstön osaamista kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2017 Variassa oli käynnissä 28 projektia, joiden sisällöt liittyivät kansainvälisyyteen, osaamisperusteisen oppimisen ja ohjaamisen kehittämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen, robotiikan ja virtuaalipedagogiikan kehittämiseen sekä digitaalisen ohjaamisen ja palautteen antamisen menetelmän kehittämiseen.

Variassa jatkettiin vuonna 2016 luodun työelämäyhteistyömallin kehittämistä. Malli tähtää sopimusperustaiseen organisaatiokohtaiseen kumppanuuteen.

Varian näkyvyyden tehostamista ja markkinointityötä jatkettiin mm. kehittämällä jatkuvaa hakua reformin mukaiseksi.

Vantaa on koulutuksen järjestäjänä mukana Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa sekä osallistunut Ennakointikamari-yhteistyöhön.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarviota alennettiin 0,1 milj. euroa ja menomäärärahaa korotettiin 0,2 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen toimintakate toteutui 1,2 milj. euroa parempana kuin muutettu toimintakate. Toimintakatetta paransivat ennakoitua pienemmät henkilöstömenot ja palvelujen ostot sekä hanketulojen kasvu. Vuonna 2016 aloitetut ja vuonna 2017 jatketut säästötoimenpiteet vaikuttivat henkilöstömenoihin odotettua enemmän. Palvelujen ostojen pienentyminen (0,5 milj. euroa) johtui ennakoitua pienemmistä oppisopimuskoulutuksen ulkopuolisten koulutuspalveluiden ostoista ja koulutuskorvausten kokonaissumman pienentymisestä. Hanketulot kasvoivat noin 0,5 milj. euroa OKM:ltä saadulla kertaluontoisella avustuksella. Useamman vuoden sopeuttamistoimenpiteillä Varia on ennakoinut uuden rahoituslain voimaantuloa 1.1.2018.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	50 %	47 %	44 %
järjestämisluvan täyttöaste %	95 %	92 %	100 %

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
järjestämisluvan mukaiset opiskelijat *)	..	2 900	3 118
oppisopimuskoulutuksen opiskelijat	772	816	719
perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijat	48	43	71
käyttömenot euroa/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä)	7 772	7 602	7 285
huoneistoneliöt/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä, pl. oppisopimuskoulutus)	15,9	15,9	15,2

*) Tunnusluku käytössä 1.1. - 31.12.2017.

13 80
Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 609	33	1 642	1 611	31
Menot	-4 424	59	-4 365	-4 252	-113
Toimintakate	-2 815	92	-2 723	-2 641	-82

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistossa valmistauduttiin 1.1.2018 alkaen voimaantulleeseen oppivelvollisuusiän ylittäneiden opetusta koskevan perusopetuslain 46 § muutokseen, joka koskee aikuisten perusopetusta. Aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma laadittiin syksyn 2017 aikana ja hyväksyttiin opetuslautakunnan kokouksessa 5.12.2017. Vantaalla aikuisten perusopetusta järjestetään Vantaan aikuisopistossa sekä Vantaan ammattiopisto Variassa Menolippu -ryhmässä ja nuorten työpajoilla.

Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetusta koskeva rahoitusuudistus tuli voimaan 1.1.2017 alkaen. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden rahoitus perustuu jatkossa suoritettuihin kursseihin, kun aiemmin rahoituksen perusteena on käytetty 20.9. läsnä olevien opiskelijoiden lukumäärää.

Vantaan aikuisopistossa valmisteltiin myös kotoutumiskoulutukseen liittyvän luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen toteuttamista 2018 lähtien.

Talousarvion toteutuminen

Aikuisopiston talousarvion alkuperäinen toimintakate oli -2,8 milj. euroa. Kaupunginvaltuuston määrärahamuutoksena talousarvion katetta korjattiin -2,7 milj. euroon. Lopullinen toimintakate oli -2,6 milj. euroa.

Toimintakate on toteutunut muutettuun talousarvioon nähden siten, että kate alittui 0,08 milj. euroa aikuisopiston toiminnan vaikean ennustettavuuden vuoksi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
aikuisopiston opiskelijat (kursseille osallistuneet)	31 490	33 100	31 034
opetustuntien kokonaismäärä	46 805	44 000	47 349
kurssien määrä	1 768	1 650	1 895

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
kotouttamiskoulutuksen opiskelijat (Starttikurssit)	1 119	1 000	1 127
maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijat	55	75	84
– joista maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijoita	23	25	21
oman maksutulon osuus budjetista %	38 %	37 %	38 %

13 85 Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	975	0	975	1 029	-54
Menot	-3 925	-1	-3 926	-3 983	57
Toimintakate	-2 950	-1	-2 951	-2 953	2

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan musiikkiopiston toiminta on toteutunut toimintasuunnitelman mukaisesti. Opetusta annettiin yli 20 toimipisteessä eri puolilla Vantaata. Oppilasmäärät ja hakijamäärät pysyivät odotetulla tasolla. 100 soivaa hetkeä -konserttisarja sekä muut vuosittaiset konsertit ja tapahtumat toteutuivat suunnitellun mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan musiikkiopiston talousarvio on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisesti.

13 86
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	376	-76
Menot	-856	0	-856	-921	65
Toimintakate	-556	0	-556	-545	-11

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan kuvataidekoulun toiminnan käynnistymisestä tuli kuluneeksi 35 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin juhlanäyttely, VÄRINÄ. Näyttely rakennettiin neljään näyttelykonttiin Myyrmäen Paalutorille. Kävijöitä arveltiin olevan yli 50 000.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan kuvataidekoulun talousarvio on toteutunut käyttösuunnitelman mukaisesti.

14
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	220 335	0	220 335	245 930	-25 595
Valmistus omaan käyttöön	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Menot	-290 357	-7 204	-297 561	-266 181	-31 380
Menot ilman VOK	-202 312	-7 204	-209 517	-190 566	-18 951
Toimintakate	18 023	-7 204	10 818	55 364	-44 546

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2017

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla vuosi 2017 oli työntäyteinen, tapahtumarikas ja tuottoisa. Rakentaminen jatkui vilkkaana. Vuonna 2017 Vantaalle valmistui uutta kerrosalaa kaikkiaan 348 932 k- m^2. Uusia asuntoja valmistui vuoden 2017 aikana 3 290 kappaletta. Seudulliset asuntotuotantotavoitteet (MAL) ylitettiin reilusti. Vuoden aikana järjestettiin muun muassa arkkitehtikilpailu Aviapolis Urban Blocks - kansainvälinen ideakilpailu, Kormuniityn suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu, Kivistön koulun alueen suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu, sekä käynnistettiin Kivistön yhteisöllisen korttelin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu.

Toimialan johtoryhmä aloitti toimialan strategiatyön toukokuussa 2016 ja perusteellinen valmistelu näkyy kaupunginvaltuuston 11.12.2017 hyväksymässä valtuustokauden strategiassa. Valtuustostrategiaa valmisteltiin kanslian vetämissä työryhmissä, joissa toimialalta oli kattava edustus. Strategiatyö jatkui koko kevään ja toimialan henkilöt esittelivät ehdotuksia toimialan strategiasta valtuustokauden strategiaan. Työ jatkui valtuuston

osallistamisella ja lopullinen strategia laadittiin yhdessä luottamushenkilöiden kanssa. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala näkyy valtuustokauden strategiassa hyvin vahvasti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017. Hallintosääntö toi muutoksia myös maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalle. Yrityspalvelut sai uuden nimen: kiinteistöt ja asuminen, samalla mittausosasto siirtyi kuntatekniikan keskuksesta kiinteistöt ja asuminen -tulosalueelle. Rakennusvalvonta siirtyi ympäristölautakunnan alaisuudesta kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen.

Toimialalla kehitystyö jatkui vilkkaana. MATTI eli Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. MATTI -hankkeessa on aktiivisesti mukana kaikki toimialan tulosalueet. Henkilökunta on sitoutunut järjestelmän kehitystyöhön, joka etenee suunnitellusti. Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto toteutuu vuoden 2018 aikana.

Toimiala osallistui aktiivisesti myös Vantaan asiointipalveluiden kehittämiseen. Vuoden 2017 aikana päätettiin liittää toimialan asiakaspalvelu Vantaan kaupunkitasoiseen asiakaspalveluun vuonna 2018. Toimialalla sähköistä asiointia on kehitetty aktiivisesti. Kuntatekniikan keskus siirsi vuonna 2017 kaikki muut luvat paitsi viranhaltijapäätökset Lupapiste.fi-palveluun, tavoitteena on jatkaa kehittämistyötä niin että vuoden 2018 aikana kaikki kuntatekniikan keskuksen luvat käsitellään sähköisesti. Myös ympäristönsuojelun lupa- ja ilmoituskäsittelyssä otettiin käyttöön Lupapiste.fi -palvelu.

Tikkurilan toimitilaselvitykseen liittyvä työympäristön kehittämisprojekti käynnistyi alkuvuodesta 2017 henkilöstön kanssa tiiviissä yhteistyössä. Henkilöstön tavoitteet koottiin elokuussa aineiston pohjalta. Kaupunginjohtajan nimeämä Tikkurilan toimitilauudistuksen ohjausryhmä tapasi puheenjohtajana toimivan kaupunkisuunnittelujohtajan johdolla neljä kertaa vuoden aikana. Alueen rakentamista ohjaava asemakaavoitustyö on aloitettu kaupunkisuunnittelussa.

Sosiaalinen media on ainoa kanava, joka on vahvistanut viime vuosina asemaansa asukkaiden kotikuntaan liittyvän tiedonsaannin kanavana. Toimiala on aiemmin tuottanut muiden toimialojen tavoin sisältöä Vantaan kaupungin yhteisille, kaupunkitasoisille sosiaalisen median sivuille. Vantaan kaupunki suunnittelee ja rakentaa -Facebook-sivu käynnistettiin maaliskuussa 2017. Sivun tavoitteena on lisätä toimialan ja sen palveluiden tunnettavuutta, avata päätöksentekoa, kertoa osallistumismahdollisuuksista ja tapahtumista. Sivu toimii myös keskustelunaloittajana, ja yhtenä vuorovaikutuksen keinona kaupungin työntekijöiden ja asukkaiden välillä. Sivun seuraajamäärä kaksinkertaistui vuoden aikana 600:sta 1 200:aan.

Vuonna 2017 valmistauduttiin maksullisen pysäköinnin aloittamiseen. Aikataulussa pysyttiin kohtuullisesti ja maksullinen pysäköinti pääsi alkamaan 2.1.2018. Pysäköinnin maksujärjestelmä perustuu mobiilisovelluksiin niin, että ensimmäinen tunti on maksuton. Keskeisimmille paikoille hankittiin pysäköintiautomaatteja, jotta myös pidempiaikainen asiointi on mahdollista.

Vuonna 2017 Vantaalla vietettiin lähimetsien teemavuotta. Onnistunut teemavuosi toi vantaalaisille lisää tietoa lähimetsistä, sekä metsäoppaiden opastuksella, että erilaisin tapahtumin. Lähimetsien teemavuosi jatkuu 2018, jolloin keskitytään korpiin ja soihin.

Toimialan keskeinen asema kaupungissa näkyy myös siinä, että kaupunginhallitus nimesi 14.8.2017 toimialan vetovastuulle seuraavat toimikunnat:

- Myyrmäki-Kivistön kehittämistoimikunta
- Aviapolis-Tikkurila-Hakunilan kehittämistoimikunta
- Koivukylä-Korson kehittämistoimikunta
- Yleiskaavatoimikunta
- Sisäilma-asioiden neuvottelukunta

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2017

Investointiohjelmaa toteutettiin kustannustehokkaasti ja innovatiivisesti

- Maanmyyntivoitot ylittivät tavoitteen: toteutunut 43 milj. euroa.
- Kasvihuonekaasupäästöt vähenivät edelleen.
- Maksullinen pysäköinti toteutui vuoden vaihteessa 2017-2018.
- Keskusta-alueiden kaavahankkeita priorisoitiin.
- Asuntotuotanto oli edelleen vilkasta: uusia asuntoja valmistui 3 290.
- Pientaloalueita tiivistettiin Mapon mukaisesti.
- Sähköistä asiointia ja itsepalvelua lisättiin.

Joukkoliikennettä koskevien tavoitteiden raportointi toteutetaan myöhemmin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) raportoinnin yhteydessä.

Talousarvion toteutuminen 2017

Toimialan tulot ylittivät budjetoidun etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Toimialan käyttötalouskulut (ilman HSY) alittuivat 15,1 milj. euroa. Toimialan toimintakate oli 55 milj. euroa.

Vuoden 2017 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset käyttötalousosaan:

- Kiinteistöt- ja asuminen käyttötalouden menojen lisäys 940 000 euroa.
- Tilakeskuksen käyttötalousmenojen lisäys 6 milj. euroa.
- Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyömäärärahat 260 000 euroa.

Vuoden 2017 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset investointiosaan:

- Kunnallistekniikan investointimenojen lisäys 3,28 milj. euroa.
- Kiinteän omaisuuden ostomenojen lisäys 20,3 milj. euroa.
- Osakehankintamenojen lisäys 350 000 euroa.

Toimialan projektitoiminta

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan projektit on viety kaupungin projektiohjeen mukaisesti Vantaan yhteiseen Improlity-projektisalkkujärjestelmään, jossa ne myös raportoidaan.

Viime vuonna tai vuodenvaihteessa päättyneitä projekteja ovat:

- Maksullinen pysäköinti
- Kiinteistönhallinta- KiHa
- Vantaan tulevaisuuskuvat

Vielä edelleen jatkuvia projekteja ovat:

- MATTI (maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä)
- Suomen kasvukäytävä- projekti

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta
Puheenjohtaja: Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	44 777	0	44 777	59 877	-15 101
Menot	-16 354	-1 014	-17 368	-16 398	-970
Toimintakate	28 423	-1 014	27 409	43 479	-16 070

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	40 777	0	40 777	54 202	-13 425
Menot	-13 232	-998	-14 230	-13 004	-1 226
Toimintakate	27 544	-998	26 546	41 198	-14 651

Toiminnan kuvaus

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017, jonka jälkeen kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, kiinteistöt ja asuminen sekä kaupunkisuunnittelu. Erikseen sitovana nettoyksikkönä kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen kuuluu rakennusvalvonta.

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-80	0	-80	-92	12
Toimintakate	-80	0	-80	-92	12

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunta kokoontui 11 kertaa vuonna 2017. Lautakunnassa on jäsentä 17, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja sekä toimialan virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli yhteensä 300 pykälää eli keskimäärin 27 pykälää / kokous.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden kaupunkisuunnittelulautakunnan kokous pidettiin 21.8.2017.

Uuden kauden alussa järjestettiin toimialan, kaupunkisuunnittelulautakunnan alaista, koulutusta lautakunnan kokousten alussa. Toimialan kaikkien lautakuntien yhteinen koulutustilaisuus luottamushenkilöille järjestettiin Tampereella syyskuussa.

14 20
Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 229	0	2 229	3 083	-854
Menot	-3 407	0	-3 407	-3 325	-82
Toimintakate	-1 178	0	-1 178	-242	-936

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialahallinnon vuodesta 2017 muodostui aktiivinen kuten koko toimialalla. Toimialahallinnolla oli koko vuoden aktiivinen rooli kaupungin ja toimialan järjestelmäkehityksessä, muun muassa Kompassi-hankkeessa. Valmistelutyö toimialan asiakaspalvelun keskittämiseksi Vantaa-infoon alkoi loppuvuodesta 2017, ja alkuvuoden 2018 aikana toimialan asiakaspalvelu siirtyy Konserni- ja asukaspalvelujen toimialalle.

Pysäköinninvalvonnan toimintaa kehitettiin sähköisten järjestelmien osalta. Vuoden 2017 aikana kehitettiin sähköistä valvontapyyntö- sekä oikaisuvaatimuslomaketta helpottamaan kuntalaisten sähköistä asiointia. Lisäksi kehitettiin pysäköintivirhemaksujen mobiilijärjestelmää niin, että pysäköinnin maksulliset alueet ja ajoneuvotiedot ovat tarkastajien käytössä mobiilisti. Tämä helpotti maksulliseen pysäköintiin valmistautumista.

Toimialan viestinnän kehittämisessä on vuonna 2017 käännetty katse kohti kunnan viestinnän perustehtävää. Viestinnän kanavia, sisältöjä ja toimintatapoja on kehitetty suuntaan, joka mahdollisimman hyvin vastaisi uuden kuntalain sekä kaupungin uuden hallintosäännön mukaista viestinnän ydintehtävää.

Uutena kuntalaisviestinnän kanavana pilotoitiin viime vuonna alueellista uutiskirjettä, johon tuotettiin sisältöjä Tikkurilan suuralueen ajankohtaisista asioista. Uutiskirjeet laajenevat vuonna 2018 jokaiselle suuralueelle. Myös rakentamishankkeiden viestintää on kehitetty. Kuntatekniikan keskukselle on luotu uutta viestinnän toimintatapaa, jonka tavoitteena on, että katu- ja viheraluehankkeet löytyvät helposti, kattavasti ja ajantasaisesti kaupungin verkkosivuilta. Suunnitelmallisella hankkeiden media- ja someviestinnällä saavutetaan nykyistä suurempia yleisöjä ja vuoropuhelua.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon tulot ylittivät talousarvion 0,85 milj. eurolla. Toimintamenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Pysäköintivirhemaksut / kpl	32 517	49 200	52 560
Kasvu edellisestä vuodesta %	-10,2	25,5	61,6
Hallinnon henkilöstömenot (€) / toimialan kokonaismenot sis. vok (€), %	0,32	0,26	0,29
Toimialan koulutuspäivät	1 651	2 000	2 135

14 30
Kiinteistöt ja asuminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	38 298	0	38 298	50 889	-12 592
Menot	-5 468	-982	-6 450	-5 808	-642
Toimintakate	32 830	-982	31 847	45 081	-13 234

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kiinteistöt ja asuminen tulosalue perustettiin kaupungin uuden hallintosäännön mukaisesti 1.6.2017 alkaen. Yrityspalvelut sai uuden nimen: kiinteistöt ja asuminen, samalla kaupunkimittaus (ent. mittausosasto) siirtyi kuntatekniikan keskuksesta kiinteistöt ja asuminen -tulosalueelle.

Asuntorakentamisessa kerrostalotuotannon huomattava kasvu on jatkunut vuoden 2017 aikana. Vantaalla valmistui yhteensä 3 290 asuntoa, joista 387 oli valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoa, 93 asumisoikeusasuntoa ja 234 valtion takauslainalla rakennettua asuntoa.

Kaupunkimittaus on ollut mukana MATTI-hankkeen määrittely-, pilotointi- ja Julkaisu 1:n toteutusvaiheen tehtävissä. Vantaan kaupunkimallin 3D/LoD2-rakennusten katto- ja seinäpinnat on teksturoitu ja aineisto ominaisuustietoineen on julkaistu myös avoimena datana HRI-palvelussa. Johtokartan ylläpidossa otettiin käyttöön johtokartoitusten vastaanottojärjestelmä. Teiden ja kevyen liikenteen keskilinja-aineiston tietosisältöä on laajennettu (tien hallinnollinen luokka, kunnossapitoluokka, valaistustieto ja nopeusrajoitukset) ja aineisto on julkaistu jatkuvasti ajantasaisena karttarajapinnan kautta. Kartta.vantaa.fi-palveluun on vuonna 2017 lisätty mm. monikamerailmakuvat, Liikenneviraston kelikamerat ja Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri. Intranetin Vampatti-karttapalvelussa on julkaistu kymmeniä uusia aineistoja.

Talousarvion toteutuminen

Kerrostalotuotannon huomattavan kasvun johdosta kaupungille kertyi maanmyyntivoittoja 43 milj. euroa budjettitavoitteen ollessa 32,6 milj. euroa. Tulosalueen toimintakuluihin kaupunginvaltuusto myönsi 0,94 milj. euron määrärahakorotuksen yksittäisen maanmyyntitappion vuoksi. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 0,6 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Merkittäviä maanhankintaneuvotteluja käynnissä	10	10	12
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	5	5	8
Valmistuneet asunnot	2 972	2 400	3 290
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	318	720	387
Maanmyynti- ja vuokratulot (t€)	52 694	36 200	47 168
Kivistön maanmyyntivoitot koko maanmyyntituloista (t€)	6 774	8 000	8 350
Maanmittauspalveluiden tuottavuus (suoritteita kpl / henkilötyövuosi)	21,2	20,9	21,5
Tonttijaon laadinnan kestoaika (vrk)	48	48	62

14 40
Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	250	0	250	229	21
Menot	-4 278	-16	-4 293	-3 779	-514
Toimintakate	-4 028	-16	-4 043	-3 550	-493

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2017 on hyväksytty 26 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 209 835 k-m^2, josta 40 prosenttia on kaavoitettu kaupungin omistamalle maalle. Muuta rakennusoikeutta hyväksytyissä kaavoissa noin 173 065 k-m^2. Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 36 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2017 valmisteltavana kaikkiaan 169 kpl.

Kaupunkisuunnittelun toiminnan tehostamisessa keskeisintä on ollut osallistuminen Matti-järjestelmän pilotin määrittelyyn ja testaukseen sekä julkaisu 1:n suunnitteluun. Yleiskaavoituksen pilotti on saatu päätökseen ja loppuvuodesta osallistuttiin MATTI-järjestelmän ensimmäiseen julkaisuun, johon kuuluu mm. asemakaavaprosessi. MATTI-hankkeeseen kuuluu myös mittava toimintamallin muutos, jonka läpivientiä on jo aloitettu muutosjohtamisen kautta.

Vantaan tulevaisuuskuvat - hanke oli osa Suomi 100 -ohjelmaa. Kevään aikana kerättiin asiantuntijoiden ja asukkaiden näkemyksiä. Eri tavoilla hankkeeseen on osallistunut tähän mennessä kyselyiden kautta yli 1 300 ja kouluyhteistyön kautta noin 20 000 ihmistä. Hanke esiteltiin Vantaan valtuustoseminaarissa elokuussa ja se oli osa kaupunkistrategian valmistelua. Hankkeen pohjalta valmisteltiin myös yleiskaavatavoitteet.

Vantaan seuraava koko kaupungin yleiskaava laaditaan valtuustokauden aikana 2017–2020. Työ käynnistyi kaupunginhallituksen päätöksellä 22.5.2017 § 59. Yleiskaavatyötä ohjaa kaupunginhallituksen 14.8.2017 § 8 nimittämä yleiskaavatoimikunta, joka käsitteli syksyn kokouksissaan yleiskaavan tavoitteita ja hyväksyi ne osaltaan 4.12.2017. Syksyllä laadittiin myös yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka oli nähtävillä 14.10.-30.11.2017.

Tikkurilan toimitilaselvitykseen liittyvä työympäristön kehittämisprojekti käynnistyi alkuvuodesta 2017 henkilöstön kanssa tiiviissä yhteistyössä. Henkilöstön tavoitteet koottiin elokuussa aineiston pohjalta. Alueen rakentamista ohjaava asemakaavoitustyö on aloitettu kaupunkisuunnittelussa.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Tulosalueen toimintakulut alittivat talousarvion 0,5 milj. euroa johtuen mm. uusien rekrytointien viiveistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Hyväksytyt asemakaavat kpl	26	45	26
Uusi asuntokerrosala k-m²	159 025	265 000	209 835
Uusi toimitilakerrosala k-m²	1 648	200 000	173 065
Asemakaavan muutosaloitteet	167	140	169
Vuoden kaavoitushakemukset	42	40	40
Poikkeamispäätökset	76	70	86

14 75 Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 000	0	4 000	5 675	-1 675
Menot	-3 122	-16	-3 137	-3 394	256
Toimintakate	878	-16	863	2 282	-1 419

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Rakennusvalvonnan myönnettyjen lupien pinta-alalla mitattu rakentamisen kerrosalan volyymi on edellisvuoden ja oli noin 60 prosenttia pitkäaikaisen keskiarvon yläpuolella. Haetun ja aloitetun asuntorakentamisen kerrosalavolyymi ylittyi noin 3 000 asunnolla keskiarvon ollen 4 500 asuntoa. Vuoden vaihteessa 2017-2018 rakenteilla oli noin 7 400 asuntoa. Käytetyn asuinrakennusoikeuden kerrosalan määrä oli 350 000 k-m^2. Valmistuneiden asuntojen määrä ylitti toimintavuonna 1 400 asunnolla kymmenen vuoden keskiarvon ollen 3 290 asuntoa eli tältä osin MAL tavoite saavutettiin vuoden 2017 osalta. Liike-, varasto- ja toimistorakentaminen nousi merkittävästi edellisvuodesta ja saavutti normaalivuoden tason. Kehäradan vaikutuksesta Vantaa kasvaa enemmän kuin koskaan historiansa aikana.

Kehittämistoiminnassa keskeisintä on ollut sähköisen asioinnin kehittäminen. Sähköisen asioinnin alustan, Lupapisteen, kehitystyötä on tehty yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Koko lupaprosessi, alkutiedusteluista arkistointiin ja tietopalveluihin, hoidetaan sähköisesti.

Käsittelyaika saatiin pidettyä varsin kohtuullisena koko vuoden. Lupien käsittelyn keskiarvo on 39 vuorokautta. Rakennuslupien käsittelyajat ovat hieman lyhentyneet.

Talousarvion toteutuminen

Rakennusvalvonnan talousarvio saavutettiin toimintakatteen ollessa 2,3 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 1,4 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Aloitetut asunnot	4 299	2 400	5 032
Kokonaisala, m^2	428 000	400 000	562 000
Tulot/menot, %	161,7	125,5	167
Menot/lupien kokonaisala (€/m^2)	7,89	7,97	6,03
Valmistuneet rakennukset, kpl	592	400	624
Toimitilat m^2	1 021	1 021	1 021

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Tekninen lautakunta
Puheenjohtaja: Carita Orlando

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	175 050	0	175 050	185 347	-10 298
Valmistus omaan käyttöön	88 044	0	88 044	75 616	12 429
Menot	-270 338	-6 176	-276 515	-246 304	-30 211
Menot ilman VOK	-182 294	-6 176	-188 470	-170 688	-17 782
Toimintakate	-7 244	-6 176	-13 421	14 659	-28 080

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

14 5
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	142 237	0	142 237	143 471	-1 234
Valmistus omaan käyttöön	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Menot	-192 511	-6 020	-198 531	-166 495	-32 036
Menot ilman VOK	-137 228	-6 020	-143 248	-127 587	-15 662
Toimintakate	5 009	-6 020	-1 011	15 885	-16 896

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä tekninen lautakunta ja tilakeskuksen tulosalue sekä erikseen sitovana yksikkönä joukkoliikenne. Nettobudjetoituina erikseen sitovina yksikköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-80	0	-80	-53	-27
Toimintakate	-80	0	-80	-53	-27

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana. Lautakuntaan kuuluu 13 jäsentä ja kaupunginhallituksen edustaja, ja kokouksissa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli 161 pykälää, eli keskimäärin 15 pykälää per kokous. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kuuluvien lautakuntien koulutuspäivät pidettiin Tampereella syyskuussa.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden teknisen lautakunnan kokous pidettiin 22.8.2017.

15 20
Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	131 366	0	131 366	132 601	-1 235
Valmistus omaan käyttöön	55 283	0	55 283	38 908	16 374
Menot	-139 731	-6 020	-145 751	-127 562	-18 189
Menot ilman VOK	-84 448	-6 020	-90 468	-88 654	-1 815
Toimintakate	46 918	-6 020	40 898	43 948	-3 050

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tilakeskus järjestäytyi uuteen organisaatioon 1.3. alkaen (akj § 10/2017). Tilakeskuksen tulosalue jaettiin viiteen tulosyksikköön: hankevalmistelu, rakennuttaminen, kunnossapito, tilahallinta ja asuntovuokraus. Tulosalueen johtamisjärjestelmän kuvaus päivitettiin vuoden lopulla. Uuden toimintamallin yksityiskohdat tarkentuivat yksiköittäin vuoden aikana. Yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat ovat osana johtamisjärjestelmää.

Kiinteistönhallintajärjestelmä valmistui kokonaisuudessaan vuoden vaihteessa noin 2,5 vuotta kestäneen käyttöönottovaiheen jälkeen. Uuden järjestelmän piiriin kuuluvat kaikki kiinteistöhallinnan ydinprosessit, kuten kiinteistö- ja asiakastietojen hallinta, vuokraustoiminta, toimitilapalvelutuotannon hallinta, kiinteistön hoito ja

ylläpito sekä rakennuttaminen ja investointisuunnittelu. Toimitilojen ja niihin liittyvien toimitilapalveluiden tiedot on siirretty vähitellen uuteen järjestelmään. Vanhoista järjestelmistä luopuminen on tapahtunut vaiheittain ja viimeisistä rinnakkaisjärjestelmistä voidaan nyt luopua kokonaan. Uuden kokonaisvaltaisen järjestelmän hyödyt ovat saavutettavissa täysimääräisesti vasta, kun kaikki tieto löytyy samasta järjestelmästä.

Tilakeskus valmisteli sote- ja maakuntauudistukseen liittyviä vuokrauksia, joihin liittyen kartoitettiin Maakunnan tilakeskukselle vuokrattavat toimitilat ja asunnot sekä laskettiin niiden alustavat vuokrat. Samassa yhteydessä yhtenäistettiin konserniyhtiöiltä vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimuksia, joilla oli merkittäviä vaikutuksia tilakeskuksen käyttötalouteen.

Investointiohjelma valmisteltiin taloussuunnitelmakaudelle 2018–2021 toimialojen välisenä yhteistyönä. Väestöennusteiden tarkentuessa ohjelman sisältöä tarkistettiin vielä syksyn kuluessa. Toimitilatarpeet kasvoivat erityisesti uusien päiväkotihankkeiden ja aikaisemmin ohjelmassa olevien kohteiden laajennuksien osalta. Useiden hankkeiden aikatauluja on tarkistettu. Investointiohjelmaan tehtiin rakentamiskustannustason nousua vastaava indeksikorotus. Aikaisempiin vuosiin verrattuna huomattavasti korkeampi investointitaso on jo näkynyt tehtävien lisääntymisenä. Henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus ja rekrytointiongelmat vaikeuttavat tilannetta ja hankkeiden pitäminen aikataulussa on ollut haasteellista.

Talousarvion toteutuminen

Tilakeskuksen käyttötalousmenoihin oli vuodelle 2017 budjetoitu 84,5 milj. euroa. Talousarvion käyttötalouden toteutumaan ovat vaikuttaneet erityisesti kaupungin ja VTK Kiinteistöt Oy:n välisten vuokrasopimusten yhtenäistämisestä johtunut vuokratasojen nousu, Hämeenkylän koulun väistötilojen vuokraus sekä osoitteesta Lummetie 2 vuokrattavat perusopetuksen Simonkylän koulun väistötilat sekä Vantaan Valon ja nuorisopalveluiden vuokratilat, joilla korvataan uudisrakentamis ja perusparannustarpeita. Edellä mainittujen muutosten vaikutus vuoden 2017 ulkoa vuokrattujen tilojen vuokriin oli yhteensä noin 5,0 milj. euroa. Lisäksi muiden kiinteistöjen käyttömenoihin, jotka sisältävät mm. rakennusten energiakustannukset ja ylläpitopalveluiden hankintoja, tarvittiin lisämäärärahaa noin 1,0 milj. euroa. Näillä perusteilla tilakeskuksen käyttötalouden vuoden 2017 määrärahaa korotettiin 6,0 milj. eurolla.

Tilakeskuksen toimintatuotot ylittävät budjetin noin 1,2 milj. eurolla, joka johtuu pääosin ennakoitua suuremmista vuokratuotoista. Tulosalueen käyttötalouden toimintakulut jäävät noin 1,8 milj. euroa alle budjetoidun. Henkilöstömenoihin luettaviin siirtyviin eläkevastuisiin varattu osuus alitti noin 400 000 euroa. Kiinteistöjen lämmitys-, sähkö- ja vesimaksut toteutuvat kokonaisuutena suunnilleen budjetin mukaisesti. Loput määrärahaalitukset liittyvät muihin toimintakuluihin, joista suurin poikkeama aiheutuu tilakeskuksen vastuulle kuuluvien sisäisten vuokrien alituksesta reilulla miljoonalla eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Toimitilamäärä (m²)	826 182	823 571	821 002
Käyttökustannukset milj. €	15,9	15,3	16,0
Uudisrakentaminen (brm²)	11 370	8 220	2 910
Puretut kiinteistöt (m²)	620	1 200	2 060
Kiinteistöjen myynnit, myyntivoitto (t€)	731	250	176
Korjausvelka 75% (t€)	69 034	65 000	*)
Energiansäästö (t€)	450	450	410
Asiakastyytyväisyys tiloihin (KTI, 1-5)	3,45	-	**)

*) Varmistuu myöhemmin.
**) Tutkimusta ei ole tehty vuoden 2017 osalta.

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	10 871	0	10 871	10 870	1
Menot	-52 700	0	-52 700	-38 880	-13 820
Toimintakate	-41 829	0	-41 829	-28 010	-13 819

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2017 aikana Vantaan bussilinjastoon tehtiin joitakin muutoksia. Linja 612 Tammiston ja Tikkurilan välillä lakkautettiin kesäliikenteen alussa. Linjaa 561 puolestaan jatkettiin Aviapoliksen asemalta lentoasemalle syysliikenteen alussa ja samalla sen reittiä muutettiin kulkemaan Perintötien kautta. Myös linjan 621 reitti muutettiin kulkemaan Perintötien kautta. Syysliikenteen alussa uusi linja 553 aloitti liikennöinnin Hakunila – Porttipuisto – Malmi – Leppävaara -välillä. Näiden lisäksi tehtiin joitakin reitti- ja aikataulumuutoksia, mutta niillä on lähinnä paikallista vaikutusta.

Tuusula liittyi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) jäsenkunnaksi ja HSL aloitti vuoden 2017 aikana Tuusulan ja Keravan linjastosuunnitelman teon. Linjastosuunnitelma tulee vaikuttamaan osaltaan myös Vantaan bussilinjastoon. Toinen merkittävä Vantaan linjoihin lähitulevaisuudessa vaikuttava muutos on Lahdenväylän linjastosuunnitelma, jonka tekemisen HSL aloitti niin ikään vuoden 2017 loppupuolella.

Kivistön bussiterminaalin suunnittelussa ja toteutuksessa varaudutaan sähköbussien lataukseen. Terminaali toteutunee kauppakeskuksen rakentumisen myötä vuosina 2020–2021.

Talousarvion toteutuminen

HSL: n yhtymäkokous päätti hyvittää jäsenkunnille kuntaosuuksissa laskutettua länsimetron infran käyttökorvausta sekä palauttaa lisäksi Vantaan ylijäämäkertymää yhtymäkokouksessa tehdyn esityksen mukaan 10,0 milj. euroa. Vantaa toivoi ylimääräkertymän hyvittämistä, koska Vantaan toimintamenot alittivat jälleen talousarvion tuntuvasti. Vantaan osalta kuntaosuutta hyvitettiin yhteensä 10,5 milj. euroa. Ylijäämän palautuksella ei ollut tulosvaikutusta.

HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä, joten joukkoliikenteen toimintamenot alittivat reilusti talousarvion. Vantaan ylijäämä ei kuitenkaan kasvanut johtuen ylimääräisestä ylijäämäpalautuksesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Matkustajamäärä (nousua/arkivrk)		108 952	109 000 *)

*) Luku on arvio, sillä bussiliikenteen nousijatietoja ei ole saatavilla.

14 50
Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	27 038	0	27 038	35 433	-8 395
Valmistus omaan käyttöön	32 762	0	32 762	36 707	-3 945
Menot	-73 061	-152	-73 212	-74 602	1 390
Menot ilman VOK	-40 299	-152	-40 451	-37 895	-2 556
Toimintakate	-13 261	-152	-13 413	-2 462	-10 951

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 5,2 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden hallintosäännön tullessa voimaan kaupunkimittaus ent. mittausosasto siirtyi kuntatekniikan keskuksesta kiinteistöt ja asuminen tulosalueeseen. Siirron vuoksi kuntatekniikan keskuksen kuluvan vuoden talousarvio muuttui. Uudeksi talousarvioksi muodostui tuloille 18,0 milj. euroa ja menoille 31,4 milj. euroa, ja toimintakatteeksi - 13,4 milj. euroa.

Toimialan MATTI-hanke eteni suunnitellusti, ja julkaisun 1 määrittelyvaiheet vietiin onnistuneesti läpi. Loppuvuodesta järjestettiin julkaisun 1 toteutuksen sprintit, tuotekoulutukset testaajille sekä toimittajan aloittama integraatiotestaus ja konversiotestaus yhdessä toimialan kanssa. Kuntatekniikan keskus oli mukana erityisesti maankäytön suunnittelun ja toteutuksen prosesseissa. Osana asemakaavaprosessia tarkasteltiin myös yleissuunnittelua ja osana yleiskaavaprosessia liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Ylijäämämaiden vastaanotossa Petikonhuipulla (entinen Pitkäsuo) siirryttiin kesällä 2017 paperilipukkeiden myynnistä sähköiseen vastaanottojärjestelmään. Järjestelmän käyttöönoton jälkeen mm. puhtaita ylijäämämaita tuovat ajoneuvot tunnistetaan automaattisesti kameroilla rekisterinumeron perusteella ja vastaanottotoiminnan laskutus toimii sähköisesti.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin 12,2 milj. eurolla tulojen ollen 30,2 milj. euroa. Tulot ylittyivät vielä vuoden viimeiseen ennusteeseen nähden noin 6,9 milj. eurolla, sillä muutaman sopimuskorvauksen maksatus aikaistui vuodelta 2018 vuodelle 2017. Tulosalueen kulut ylittivät talousarvion kokonaisuudessaan noin 1,3 milj. eurolla. Kuntatekniikan keskuksen nettotavoite saavutettiin.

Maanläjityslippujen hintoihin on sisältynyt osuus täyttömäkien viimeistely- ja maisemointitarpeisiin, eli pakollisiin varauksiin. Vuoden 2017 tuloksesta näihin siirrettiin yhteensä 2,0 milj. euroa. Pakollisia varauksia on tehty yhteensä täyttömäkien viimeistelyyn noin 10,0 milj. euroa ja Sotungin kaatopaikan sulkemiseen noin 1,5 milj. euroa. Näiden summien arvioidaan riittävän käyttötarkoitukseen eikä jatkossa enää tarvita uusia varauksia em. kohteisiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikenneväylien kunnossapito (€/m²)	1,5	1,5	1,5
Rakennetun katuvihreän kunnossapito (€/m²)	0,24	0,26	0,25
Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Rakennetun puiston (A-luokka) kunnossapito (€/m²)	0,52	0,53	0,52
Maanläjitysalueille tuodut kuormat (kpl/a)	28 887	30 000	36 024

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 775	0	5 775	6 443	-668
Menot	-4 767	-4	-4 771	-5 207	435
Toimintakate	1 008	-4	1 004	1 236	-233

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan. Oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kaluston huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 44 prosenttia. Leasing-kaluston osuus ajoneuvoista on noin 60 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 12 prosenttia ja toimintakulut noin 8 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat. Toimintatuottoja sekä -kuluja lisäsivät ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä kaluston määrän lisääntyminen. Varikon sitova nettotavoite saavutettiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Polttoaineen kulutus (L/ajoneuvo/v)	1 586	1 600	1 634

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta
Puheenjohtaja: Maija Rautavaara

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	509	0	509	705	-196
Menot	-3 664	-14	-3 679	-3 479	-199
Toimintakate	-3 155	-14	-3 170	-2 774	-395

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-62	0	-62	-59	-3
Toimintakate	-62	0	-62	-59	-3

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2017 aikana. Lautakunnassa on 13 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2017 lautakunta käsitteli yhteensä 105 pykälää, eli keskimäärin 11 pykälää per kokous.

Uusi valtuustokausi aloitettiin poikkeuksellisesti 1.6.2017 ja uusi hallintosääntö astui voimaan. Uudet toimielimet valittiin kaupunginvaltuuston 12.6.2017 kokouksessa. Ensimmäinen, uuden ympäristölautakunnan kokous pidettiin 23.08.2017.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	509	0	509	705	-196
Menot	-3 602	-14	-3 617	-3 420	-196
Toimintakate	-3 093	-14	-3 108	-2 715	-392

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristökeskus on osallistunut maakuntauudistusta valmistelevien työryhmien työhön. Henkilöstöä on pidetty ajan tasalla muutoksen eri vaiheista. Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon henkilöstölle on myös järjestetty yhteisiä sparrauspäiviä. Maakuntauudistustiimin ympäristöterveys-ryhmässä valmisteltiin annetut toimeksiannot aikataulussa eli toukokuun loppuun mennessä.

Vantaan kaupunginhallitus nimesi elokuussa Vantaalle sisäilma-asioiden neuvottelukunnan edistämään kaupungin sisäilma-asioita. Ympäristökeskuksella on edustus neuvottelukunnassa.

Ympäristöterveydenhuolto on ollut mukana kehittämässä tulevaa valtakunnallista ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää, joka tulee korvaamaan nykyisen järjestelmän. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2019.

Ympäristönsuojelun lupa- ja ilmoituskäsittelyssä otettiin käyttöön Lupapiste.fi -palvelu. Tehtäviä priorisoiden luvat ja ilmoitukset käsiteltiin kohtuullisissa ajoissa ja tarkastuksista saatiin toteutettua riskinarvioinnin pohjalta tärkeimmät.

Uutta pidemmän tähtäimen ympäristöohjelmaa eli resurssiviisauden tiekarttaa valmisteltiin. Resurssiviisauden tiekartta on Vantaan kaupungin strateginen ohjelma, joka sisältää myös kaupungin ilmastotavoitteet sekä kiertotalouden edistämisen Vantaalla.

Kaksivuotinen Ilmastokatu -hanke loppui kesäkuussa.

Ympäristökeskuksen johdolla toteutettiin lähimetsävuosi, jonka avulla edistettiin lähimetsien tunnettavuutta, järjestettiin talkoita ja retkiä sekä tapahtumia. Lisäksi toteutettiin lähimetsäkysely päiväkodeille ja kouluille sekä laadittiin luontokartoituksia. Teemavuoden metsäoppaat olivat ympäristökeskuksen palveluksessa. Lähimetsävuoden merkeissä Vantaan kaupunki osallistui myös Suomi 100 -juhlavuoden metsähaastekampanjaan. Uusilla päätöksillä rauhoitettiin 124 ha metsää.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskuksen tulokertymä oli arvioitua suurempi johtuen ympäristöterveydenhuollon taksamuutoksesta. Erityisesti tupakkalupien vuosivalvontamaksuista saatiin tuloja ennakoitua enemmän. Muutos voi kuitenkin olla väliaikainen

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ympäristöterveys			
Luvat ja ilmoitukset	397	350	334
Tarkastusten määrä	1 837	2 000	1 645
Eläinlääkärin potilaat	4 633	5 000	4 588
Ympäristönsuojelu			
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	114	120	102
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	5 086	4 800	4 379
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 249	1 350	1 372

Liikelaitokset

Vantaan Työterveys liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/ alitus
Liikevaihto	6 900	0	6 900	7 292	-392
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	25	35	-10
Materiaalit ja palvelut	-2 504	0	-2 504	-2 785	281
Henkilöstökulut	-3 368	0	-3 368	-3 361	-7
Poistot ja arvonalentumiset	-44	0	-44	-21	-23
Liiketoiminnan muut kulut	-485	0	-485	-520	35
Liikeylijäämä (-alijäämä)	524	0	524	639	-115
Muut rahoitustuotot	0	0	0	2	-2
Kunnalle maksetut korkokulut	-10	0	-10	-10	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	0	-13	-11	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	511	0	511	628	-117
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-10	10
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	44	0	44	31	13
Tuloverot	-14	0	-14	-8	-5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	0	541	640	-99

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2017 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 5 prosenttia.

Liikelaitoksen jo vuosien varrella vakiintunut sisäinen auditointi sain rinnalleen ulkoisen auditoinnin prosessin, kun liikelaitos sai arvostetun laatusertifikaatin 9001/2015 työterveyshuollon toiminnasta. Samassa yhteydessä työterveyshuollon keskeiset prosessit mallinnettiin myös prosessikaavioin.

Liikelaitos panosti edelleen vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2017. Erityistä kiitosta saanut chat-palvelu otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2017. Työterveyshoitajien virtuaalivastaanotto laajeni myös työterveyslää-

käreiden vastaanotoksi ja otimme käyttöön sähköisen hoidontarpeenarvioinnin. Virtuaaliset ja digitaaliset ratkaisut laajentavat asiakaspalvelua ja kehittävät työterveyspalveluita entistä moniulotteisimmiksi palvellen eri asiakassegmenttejä.

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 86 865 eurolla ja se parani 37 592 euroa vuoteen 2016 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 631 euroa (2 664 euroa vuonna 2016) ja korkoa kaupungin lainasta 10 455 euroa (10 658 euroa vuonna 2016).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 455 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 631 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2017 lopussa 2,7 milj. euroa (2,4 milj. euroa vuonna 2016). Tilikauden 2017 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,008 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,6 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2016).

Liikevaihto oli 7,3 milj. euroa (6,9 milj. euroa vuonna 2016) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,035 milj. euroa (0,04 milj. euroa vuonna 2016). Myynti ylitti talousarvion 6 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,7 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,095 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,69 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2017 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 15 804,32 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2017 merimies-toimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	481	585	-104
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-261	261
Rahavarojen muutos	481	325	156

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-60	-55	-5

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2017 30 651,80 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tilikauden ylijäämä, 1000 EUR	608	541	641
Laskutettavan työajan osuus työajasta %	53 %	56 %	56 %
Asiakassopimukset yhteensä, kpl	4 464	4 200	4 701
Asiakassopimusten piirissä oleva henkilöstö, kpl	31 655	31 000	31 416
Kela 2 - sopimusten piirissä olevan henkilöstön osuus %	42 %	46 %	42 %
Asiakastyytyväisyys asteikolla 1-4	4,0	3,9	*)

*) Asiakkaiden toiveesta tehdään joka toinen vuosi. Ei tehty 2017.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/ alitus
Liikevaihto	36 875	0	36 875	37 164	-289
Liiketoiminnan muut tuotot	106	0	106	46	60
Materiaalit ja palvelut	-5 218	0	-5 218	-4 668	-550
Henkilöstökulut	-25 241	0	-25 241	-25 016	-225
Poistot ja arvonalentumiset	-1 486	0	-1 486	-1 339	-147
Liiketoiminnan muut kulut	-5 037	0	-5 037	-5 041	4
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 146	-1 146
Muut rahoitustuotot	0	0	0	2	-2
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	2	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 148	-1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	411	-411
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	1 559	-1 559

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalvelujen toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Vuonna 2017 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella oli 8 326 pelastustehtävää (vuonna 2016 pelastustehtäviä 7 120) Tehtävämäärässä oli noin 17 prosentin kasvu edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 34 845 (32 522 tehtävää vuonna 2016). Ensihoidon osalta kasvua oli 7 prosenttia.

Euroopassa ja Suomen Turussa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos on jatkanut valmistautumista uhka-ja vaaratilanteisiin. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärän ei ole enää vuosina 2016 ja 2017 ollut merkittävä eikä pelastustoimen alueelle perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden 2017 aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä valppaasti.

Pelastuslaitoksen johtokunta on vapauttanut nuohouksen vapaalle kilpailulle jo 1.1.2015 alkaen. Tilannetta seurataan edelleen aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tulevaisuuden SOTE- ja maakuntaratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen vuoden 2020 alussa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2020 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen jo vuonna 2016. Hallituksen esityksen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle. Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 148 036 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten jälkeen 1 559 391 euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,4 milj. euroa (27,7 milj. euroa vuonna 2016). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,05 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2016). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,14 milj. euroa. Toimintakulut olivat 24,9 milj. euroa (25,3 milj. euroa vuonna 2016). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,6 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,1 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,2 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti. Pelastustoimen liikeylijäämään 1,1 milj. euroa vaikutti henkilöstökulujen jääminen 0,5 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli säästöä 0,4 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,5 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 2,0 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2016). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,5 milj. euroa (1,4 milj. euroa vuonna 2016). Toimintakulut olivat 9,8 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,1 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,9 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-104	996	-1 100
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 184	1 184
Rahavarojen muutos	-104	-188	84

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 995 626 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -188 342 euroa laskee rahavarojen määrän 1 511 878 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	-1 220	-1 257	37
Muu pelastus- ja huoltokalusto	-80	-23	-57
Asemakalusto	-200	-243	43
Väestönsuojelujärjestelmät	-40	-44	4
Tietojärjestelmät	-50	0	-50
Investoinnit yhteensä	-1 590	-1 567	-23
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	76	-76
Investoinnit netto	-1 590	-1 491	-99

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 1,59 milj. euroa. Investointien tavoitetaso alitettiin 22 869 eurolla. Investointeihin kului 1,6 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksien 32 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 43 780 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1,5 milj. euroa. Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 1,3 milj. euroa. Asemakalustoon käytettiin 243 232 euroa ja väestöhälyttimiin 44 000 euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Valvontakäynnit ja paloturvallisuuden itsearvioinnit	7 746	6 479	5 992
Turvallisuusviestintä (henk.)	76 427	90 600	92 696
Pelastustoimen tehtävät	7 119	6 600	8 326
Ensihoitotehtävät	32 522	31 000	34 845
Menot €/asukas	82,38	81,60	79,60

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston sääntöjen 10 §:n mukaan rahastosta laaditaan tilikausittain tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä toimintakertomuksen.

Rahaston tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos siirretään tilinpäätöksestä rahastopääomaan.

Tuloslaskelma muodostetaan myönnettyjen lainojen koroista ja nostetuista avustuksista sekä saamattomien lainanlyhennysten luottotappioista. Luottotappioista päättää kaupunginhallitus.

Rahaston tilinpäätös yhdistellään kaupungin tilinpäätöksen.

Talousarvion toteutuminen

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 8,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana ei myönnetty uusia lainoja. Hissiavustuksia myönnettiin kaksi kappaletta määrältään 3 000 euroa ja 11.295,80 euroa.

Rahaston saatavien periminen

Vuoden 2017 aikana ei kirjattu luottotappiota.

Rahaston pääoma

Rahaston pääoma 31.12.2017 oli 92.804.533,42 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Kivistön keskustassa ja asuntomessualueella oli vuoden 2017 lopussa valmiina 35 kerrostaloa, joissa on 1 704 asuntoa. Rakenteilla oli 16 kerrostaloa, joihin valmistuu 984 asuntoa. Keimolanmäessä oli vuoden 2017 lopussa valmiina 8 kerrostaloa, joissa on 555 asuntoa. Rakenteilla oli neljä kerrostaloa, joihin valmistuu 294 asuntoa.

Kaiken kaikkiaan Kivistöön keskustaan ja Keimolanmäkeen on valmistunut 2 259 kerrostaloasuntoa, joissa asuu noin 3 260 asukasta. Kivistön keskustasta ja Keimolanmäestä kaupunki myi vuonna 2017 kahdeksan kerrostalotonttia.

Tikkurilaan valmistui Dixin toisessa vaiheessa liiketilaa 4 000 m^2 ja toimistoja kahteen tornitaloon 8 000 m^2. Viimeinen rakennusvaihe on aloittamatta. Vuoden 2017 aikana Tikkurilaan (Tikkurila, Jokiniemi, Viertola, Koivuhaka) valmistui 12 kerrostaloa ja asuntoja kaikki talotyypit huomioiden 606 kpl. Vuoden lopussa oli rakenteilla 25 kerrostaloa, joissa on 1 429 asuntoa. Asemasillan itäpäähän on rakenteilla 9 500 m^2:n toimisto- ja liikerakennus. Tikkurilan Silkin peruskorjaus on käynnissä. Ns. kirkon korttelin asemakaavamuutos on luottamusmieskäsittelyssä. Kirjastopuisto valmistui ja Tikkurilan Jokirannan suunnittelu on käynnissä.

Korson keskustassa on rakenteilla 120 asunnon tornitalo sekä kaksi muuta kerrostaloa. Myyrmäen keskustan asemakaava tuli voimaan. Purettujen Martinkeskuksen ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun tilalle on rakenteilla kerrostaloja ja päivittäistavarakauppa. Koivukylän keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu

järjestettiin syksyllä 2016. Kilpailuun jätettiin neljä kilpailuehdotusta. Voittajatahon kanssa on aloitettu kaavamuutoksen jatkotyöstäminen (Koivukylän kaavamuutos 002114/ Koivutorin kaavoitushanke) 12.9.2017 lähtien. Hakopolun Liikekiinteistö Oy:n kanssa on käyty jatkokeskusteluja alueen kehittämistä.

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis on maailman lentokenttäkaupunkien joukossa kuitenkin ainutlaatuinen. Alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Asumisen myötä alueella avautuu uudenlaisia toimintamahdollisuuksia ja liiketoimintamalleja.

Aviapoliksen aseman läheisyydessä toimitilarakentaminen jatkuu; Aviabulevardi II -toimistorakennuksen (26 300 k-m^2) rakennustyöt ovat käynnissä, samoin Technopoliksen laajennusosan (5 550 k-m^2) rakennustyöt ovat käynnissä. Mondo -toimistorakennuksen (42 400 k-m^2) suunnittelu on käynnistynyt.

Uuden, Perintötien varteen, sijoittuvan asuntoalueen asemakaavat ovat vahvistuneet ja ensimmäiset kerrostalot ovat rakenteilla.

Vantaan kaupunki järjesti yhdessä viiden maanomistajan kanssa avoimen kansainvälisen ideakilpailun ”Aviapolis Urban Blocks”, jonka tuloksena saatiin kehityskelpoisia, ideatasoisia suunnitelmia 15,6 hehtaarin kilpailualueelle. Alueen suunnittelu jatkuu parhaiden ideoiden pohjalta. Alueelle tavoitellaan monipuolisia kaupunkitoimintoja; asuntoja noin 3 000 asukkaalle ja lisäksi työpaikkarakentamista vähintään 20 prosenttia rakentamisen kokonaislaajuudesta. Alueelle sijoittuvat myös Manttaalipuisto ja Rälssipuisto sekä Atomi-monitoimirakennus, jonka on määrä valmistua vuonna 2022.

Useita asemakaavamuutostöitä on ollut työn alla.

Aviapolista on kehitetty paikallisessa sidosryhmäyhteistyössä (mm. Aviapolis- tapahtumassa 31.8 -1.9.2017). Aviapolista on markkinoitu lentokentän läheisyydestä hyötyville yrityksille ja sijoittajille muun muassa kiinteistöalan kansainvälisillä messuilla (MIPIM-tapahtuma Cannesissa keväällä ja ExpoReal Münchenissa syksyllä). Aviapoliksen markkinointia on toteutettu yhteistyösopimukseen perustuen alueen maanomistajien, yritysten sekä alueella toimivien rakennusliikkeiden kanssa.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865
Julkinen käyttöomaisuus	-5 000	0	-5 000	-2 135	-2 865

Rahaston investointimenot alittivat talousarvion 2,9 milj. eurolla vuonna 2017. Rahaston investointivaroilla toteutettiin Myyrmäen keskustan sekä Tikkurilan jokirannan kehittämistä ja Tikkurilan aseman alikulkua.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalista luototusta haetaan paljon erilaisten velkojen järjestelemiseen. Kaikissa ikäryhmissä näkyy edelleen paljon pienlainojen (ns. pikavippien) kanssa ongelmiin joutuneita. Lainsäädännön muutos 1.6.2013 ei ole juuri näkynyt sosiaalisessa luototuksessa tilanteen paranemisena. Pienlainat ovat kyllä lukumäärältään vähentyneet mutta euromääriltään kasvaneet.

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 51 kpl 299 136,04 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 970 kpl vuosina 2004-2017 yhteismäärältään 5 231 323,84 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 681 kpl. Luotoista on irtisanottu 186 kpl. Irtisanotuista luotoista on 127 kpl saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 98 kirjallista uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 133 kappaletta. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 51. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 53 ja suullisina 29, yhteensä 82 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 79 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 40 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luoton korotuksia myönnettiin viisi, ja yhdelle luotonsaajalle tehtiin maksuohjelman muutos.

Koko vuonna irtisanottiin yhdeksän luottoa. Kaksi irtisanomista peruttiin, kun luotonsaajat ottivat yksikköön yhteyttä ja heidän kanssaan saatiin sovittua maksuohjelma. Viisi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2017 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 777 812,68 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2018 on käytettävissä 647 057,47 euroa.

Vantaalla sosiaalisesta luotosta on peritty 1.8.2016 alkaen Euriborin sijaan korkolain 633/1982 12 §:n mukainen viitekorko (Sosterltk 13.6.2016). Tuotot ovat pienentyneet koron muuttumisen jälkeen, koska korot ovat olleet niin alhaiset.

Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen on kirjattu luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Sosiaalisen luototuksen saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka on vanhentunut. Suorituksia saadaan siis luottotappioksi kirjaamisen jälkeenkin, jolloin summa ei jää tosiasiassa kokonaan lopulliseksi luottotappioksi.

Luottotappiot 31.12.2017 ovat 286 099,13 euroa eli 5,46 prosenttia kaikista 31.12.2017 mennessä myönnetyistä 5 231 323,84 eurosta.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2017

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	45 554	-100	45 454	48 379	-2 925
Maksutulot	74 237	-1 306	72 931	84 615	-11 684
Tuet ja avustukset	22 187	1 347	23 533	15 094	8 439
Muut tulot	178 451	110	178 561	193 715	-15 154
Tulot yhteensä	320 429	51	320 480	341 803	-21 324
Valmistus omaan käyttöön	88 601	0	88 601	78 278	10 323
Henkilöstömenot	-453 836	-1 876	-455 712	-437 394	-18 318
Palvelujen ostot	-725 297	-2 710	-728 006	-694 017	-33 990
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 928	-3 249	-51 177	-52 814	1 637
Avustukset	-97 202	1 416	-95 786	-77 974	-17 813
Muut menot	-164 449	-6 797	-171 245	-170 085	-1 161
Menot yhteensä	-1 488 712	-13 215	-1 501 927	-1 432 282	-69 644
Toimintakate	-1 079 681	-13 164	-1 092 846	-1 012 201	-80 645
Verotulot	941 193	0	941 193	977 011	-35 817
Valtionosuudet	169 409	0	169 409	168 934	475
Korkotulot muilta	16 296	0	16 296	14 188	2 108
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	-0
Muut rahoitustulot muilta	16 106	0	16 106	15 315	791
Korvaus peruspääomasta liike-laitoksilta	71	0	71	71	-0
Korkomenot	-6 100	0	-6 100	-2 521	-3 579
Muut rahoitusmenot	-627	0	-627	-228	-399
Rahoitustulot ja -menot	25 915	0	25 915	26 994	-1 078
Vuosikate	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Poistot ja arvonalentumiset	-112 221	0	-112 221	-122 126	9 904
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-55 385	-13 164	-68 550	38 612	-107 161
Varausten ja rahastojen muutos	627	0	627	662	-35
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-54 758	-13 164	-67 923	39 273	-107 196

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2017	Liikelaitokset TP 2017	Yhteensä TP 2017
Myyntitulot	48 379	59 400	107 779
Maksutulot	84 615	6 925	91 540
Tuet ja avustukset	15 094	1 433	16 527
Muut tulot	193 715	67	193 783
Tulot yhteensä	341 803	67 825	409 628
Valmistus omaan käyttöön	78 278	0	78 278
Henkilöstömenot	-437 394	-44 184	-481 577
Palvelujen ostot	-694 017	-9 336	-703 353
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 814	-3 719	-56 533
Avustukset	-77 974	-0	-77 974
Muut menot	-170 085	-7 098	-177 183
Menot yhteensä	-1 432 282	-64 338	-1 496 620
Toimintakate	-1 012 201	3 487	-1 008 713
Verotulot	977 011	0	977 011
Valtionosuudet	168 934	0	168 934
Korkotulot muilta	14 188	0	14 188
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	15 315	22	15 337
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-2 521	-170	-2 691
Muut rahoitusmenot	-228	-72	-300
Rahoitustulot ja -menot	26 994	-219	26 774
Vuosikate	160 737	3 268	164 005
Poistot ja arvonalentumiset	-122 126	-1 448	-123 574
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0
Tilikauden tulos	38 612	1 820	40 432
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	402	402
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	156	156
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	662	0	662
Varausten ja rahastojen muutos	662	557	1 219
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39 273	2 377	41 651

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 409,6 milj. euroa, joka on 22,5 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2017. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 5,2 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle. Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 106 prosenttia.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 418,3 milj. euroa, joka on 58,8 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Toimintakulut sisältävät 5,2 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 96 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2017 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -1 008,7 milj. euroa, joka on 81,3 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Kunnille ominainen negatiivinen toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 18,7 milj. euroa eli 1,9 prosenttia. Kasvun syynä ovat erityisesti vertailuvuonna 2016 toteutuneet poikkeuksellisen suuret laskennalliset toimintatuloerät.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 977,0 milj. euroa vuonna 2017. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 23,2 milj. euroa eli 2,4 prosenttia. Verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 103,8 prosenttia. Vuoden 2017 verotuloista 819,0 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 80,7 milj. euroa yhteisöverosta ja 77,3 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2017 yhteensä 168,9 milj. euroa, joka on 10,8 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Talousarvion 2017 valtionosuusarvio, 169,4 milj. euroa, alittui 0,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 99,7.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 26,8 milj. euroa, toteuma ylitti 1,1 milj. eurolla talousarvion 2017. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korotasosta. Korkomenot toteutuivat 2,5 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 3,6 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2017 oli 164,0 milj. euroa, joka on 117,7 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2017. Vuosikate laski 9 prosenttia vuoden 2016 vuosikatteeseen nähden.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2017 123,6 milj. euroa, joka oli 109 prosenttia budjetoidusta ja 9,7 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on 14 milj. euron arvonalentumiset, joita ei ollut huomioitu talousarviossa. Suurimmat arvonalennukset kohdistuivat Myllymäen koulun, Kivistön koulun ja Hämeenkylän koulun purkamisten takia kirjattuihin ylimääräisiin arvonalentumisiin, joita on noin 8,5 milj. euroa. Lisäksi ylityksen taustalla on vuonna 2017 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 3 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2017 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 40,4 milj. euroa, joka oli 24,1 milj. euroa vuoden 2016 tulosta pienempi ja 108,0 milj. euroa muutettua talousarviota 2017 suurempi. Vuoden 2017 talousarviota parempi tulos johtuu pääasiassa tulojen osalta kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvistä sopimus- ja maanmyyntituottojen sekä kaupungin saamien verotulojen ennakoitua suuremmasta kasvusta. Tilikauden tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat myös toimintakulujen alittuminen erityisesti HSL:n kuntayhtymälle maksettujen kuntaosuuksien, toimeentulotukimenojen, henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 Rakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	-55 825	0	-55 825	-38 876	-16 949
Menot	0	0	0	33	-33
Netto	-55 825	0	-55 825	-38 908	-16 917

Kaupunginvaltuuston hyväksyi 16.11.2016 vuoden 2017 toimitilainvestointeihin 55,8 milj. euron määrärahan. Toimitilainvestointeihin käytettiin 2017 yhteensä 38,9 milj. euroa, joka alittaa määrärahat 16,9 milj. euroa.

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	33	-33
Menot	-25 290	0	-25 290	-11 414	-13 876
Netto	-25 290	0	-25 290	-11 381	-13 909

Tilakeskus hankki yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen lautakuntansa hyväksymää uudisrakentamisen työohjelmaa. Vuonna 2017 määrärahalla valmistuivat seuraavat hankkeet:

- Vaaralanpuiston päiväkoti,
- Talvikkitien paviljonkipäiväkoti ja
- Hämeenkylän koulun väistötilat Sanomalaan.

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2018 valmistuvat:

- Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus,
- Sanomalan väliaikaisen koulun vuokrattavien liikuntatilojen perustukset,
- Uomarinteen koulun laajennus,
- Martinlaakson päiväkoti,
- Kartanonkosken urheilupuiston huoltorakennus,
- Katrinebergin maatilan katos- ja konehallitila,
- polkupyörien parkkitila Tikkurilan aseman yhteyteen.

Konserniyhtiöiden hankkeista 2017 lopulla rakennusvaiheessa olivat:

- VAV:n hankkeet kehitysvammaisten asuntokohde Martinlaaksonkuja 2b:ssä,
- Myyrmäen vanhustenkeskus sekä
- erityisryhmien asuntokohde Orvokkirinne 4 Tikkurilassa.

Uudisrakennushankkeista suunnitteluvaiheessa 2017 lopussa olivat:

- Aurinkokivi II vaihe,
- Kaivokselan päiväkoti,
- Tikkurilan päiväkoti Neilikkatiellä ja
- Voimalatien tukikohdan katos- ja puuntyöstötilat.

Hämeenkylän uusi korvaava koulu sekä Rajatorpan uusi korvaava koulu ja päivähoitotila -hankkeet olivat vuoden lopulla allianssitoteutuksen kilpailutusvaiheessa, joiden suunnittelutyöt alkavat joulukuussa tehdyn kumppanivalinnan jälkeen vuoden 2018 alkupuolella.

Konserniyhtiöiden hankkeista 2017 suunnitteluvaiheessa olivat VAV:n hanke erityisryhmien asunto- ja palvelutiloja sisältävä Koisoniitty–hanke Koivuhaassa ja VTK:n hanke Ylästön II koulu lähiliikuntapaikkoineen.

Tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa 2017 oli seuraavia uudiskohteita: Korson kouluja korvaavat koululaajennukset Leppäkorpeen ja Nikinmäkeen, Jokiniemen koulujen laajennus ja muutostyöt päiväkotiratkaisuineen, Veturipolun päiväkodin korvaava Veturin päiväkoti, Hakunilan päiväkoti ja Pakkalan paviljonkikoulu sekä Martinlaakson, Myyrmäen ja Korson urheilukenttien huoltorakennukset.

Konserniyhtiöiden hankkeista tilakeskuksessa tarveselvitysvaiheessa olivat Luhtaanmäen paloasema sekä Tikkurilan hyvinvointikeskus ja Tikkurilan vanhustenkeskus.

Konsernin ulkopuolisilta tahoilta vuokrattavista tiloista tarveselvitysvaiheessa oli Kielotien päiväkotitilat ja hankesuunnitteluvaiheessa Tikkurilasta vuokrattavat kaupungin toimialahallintojen monitilatoimistotilat.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta Tikkurilasta vuokrattiin tiloja koulujen korjausrakentamisen aikaisiksi väistötiloiksi, työpajakeskus Vantaan Valolle sekä korvaavia tiloja nuorten työpajatoiminnoille. Lisäksi tehtiin vuokrasopimus korvaavista toimistotiloista Tikkurilassa sijaitsevasta ns. Silkin kiinteistöstä, joiden käyttöönotto on 2019 alkuvuodesta. Kivistöön rakennettavasta kauppakeskuksesta vuokrattavien sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistystoimen tilojen osalta käytiin uudet neuvottelut muuttuneiden tilatarpeiden ja kohteen muuttuneiden tilaratkaisuiden vuoksi, joiden tilojen käyttöönotto on 2020.

Esiselvityshankkeista vuoden 2017 aikana valmistui Tikkurilan alueen ja Myyrmäen alueen päiväkotiverkkoselvitykset. Vuodenvaihteessa oli meneillään Varian toimitilaselvitys ja Tikkurilan alueen kouluverkkoselvitys.

Uudisrakentamisen määrärahat alittuivat noin 14,2 milj. euroa. Alitus johtui suurien hankkeiden viivästymisellä. Seuraavat uudisrakennushankkeet jäivät kokonaan aloittamatta: Hämeenkylän uuden kouluhankkeen toteutusvaihe siirtyi vuosille 2019–2020 (päädyttiin vuokraamaan väliaikaistiloja), Voimalatien tukikohdan laajennushankkeiden aloitus siirtyi vuodelle 2018 sekä ensihoidon autotallitilojen rakentamisesta Myyrinkodin yhteyteen päätettiin luopua (haussa vuokratilat). Lisäksi seuraavien hankkeiden toteutusvaiheet olivat myöhässä: Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Uomarinteen koulun laajennus, Martinlaakson päiväkoti, Kartanokosken urheilukentän huoltorakennus, Katrinebergin maatilan katos- ja konehallitilat sekä polkupyörien parkkitila Tikkurilan aseman yhteyteen.

91 2 Korjausrakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015
Netto	-27 985	0	-27 985	-24 970	-3 015

Korjausrakentaminen hankeryhmän 2017 määräraha alittui 3,0 milj. euroa, johtuen osin hyvin menneistä hankkeista, osin aikatauluviiveistä ja osin aloittamattomista hankkeista.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita koulurakennusten korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Rajatorpan vanhan koulurakennuksen pohjakerroksen korjaustyöt.
- Simonkylän koulun korjaustyöt.
- Viertolan/Jokirannan koulun paviljonkitilojen uusiminen.
- Osittaisia peruskorjaustyöt seuraavissa päiväkodeissa: Hiekkaharju, Kiirunatie, Lintukallio, Saturnus, Timotej, Trolleby ja Yrttitie.
- Navethalia teatterin korjaus- ja muutostyö.
- Vantaankosken paloaseman peruskorjaus.

Vuonna 2017 valmistui mm. seuraavien koulurakennuksien vesikatto- ja julkisivukorjauksia:

- Jokiniemen alakoulun vesikattotyön III vaihe.
- Jokirannan koulun katon maalaus.
- Kulttuurikeskus Orvokin katon maalaus.
- Simonkallion koulun peltikaton maalaus.
- Sotungin koulun julkisivukorjaus.
- Tikkurilan lukion julkisivun rappauskorjaus ja
- Varia Tennistien ikkunakorjaus.

Lisäksi tehtiin julkisivun korjaus- ja maalaustöitä mm. seuraavissa päiväkodeissa: Louhela, Ruokopilli, Hämeenkylä, Husaari, Ollas, Hakunilanrinne ja Simonkylä. Myös Kuusijärven alueella korjattiin entisen asuinrakennuksen vesikatto.

Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin noin 3,7 milj. euron arvosta. Lisäksi sisäilmakorjauksia tehtiin VO –hankeryhmässä. Tilakeskuksen energiasäästöhankkeet Esco I ja Esco II jatkuivat 2017.

Vuoden 2017 lopussa suurempia rakennusvaiheessa olevia hankkeita olivat:

- Katriinan sairaalan B-osan perusparannus- ja potilasarkiston muutostyöt,
- Myyrmäen kirjaston korjaustyöt,

- Tuomelan koulun vesikattokorjaustyöt,
- Lehtikuusen ja Kivimäen koulujen pihojen peruskorjaustyöt,
- Korson vanhustenkeskuksen pihan peruskorjaustyöt,
- Malminiityn päiväkodin piha-alueen peruskorjaustyöt,
- Simpukan päiväkodin osittainen peruskorjaus ja
- Håkansbölen kartanoalueella Pehtorintalon perusparannustyöt.

Suunnitteluvaiheessa merkittävimpiä peruskorjaushankkeita 2017 olivat:

- Havukosken koulun peruskorjaus,
- Lehtikuusen/ Havu koulun liikuntasalin peruskorjauksen toinen vaihe,
- Tikkurilan uimahallin peruskorjaus sekä
- Uomarinteen koulun tilankäytön tehostaminen ja keittiötilojen laajennus (toteutus 2018 uudisrakennushankkeen yhteydessä).

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa vuonna 2017 olivat:

- Myyrinkodin päihdevieroitusyksikön muutostyöt,
- Jokiniemen koulutilojen muutos- ja peruskorjaustyöt,
- Korson alueen koulujen muutos- ja peruskorjaustyöt,
- Kuusikon koulun osittaiset peruskorjaustyöt,
- Västersundoms skolan perusparannustyöt, Hämevaaran päiväkodin osittainen peruskorjaus,
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Orvokin perusparannus sekä
- Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26
Netto	-2 550	0	-2 550	-2 524	-26

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöiden toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti. Vuonna 2017 valmistuivat Ojahaan päiväkodin korjaustyöt, Länsimäen kirjasto- ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt ja Keihäspuiston päiväkodin pihakorjaukset. Konserniyhtiö VTK:n hankkeista valmistui Leppäkorven päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt. Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,4 milj. euron arvosta.

Vuoden 2017 lopussa rakennusvaiheessa olivat Tikkurilan sosiaali- ja terveysaseman muutos- ja korjaustyöt. Konserniyhtiö VTK:n toimesta olivat käynnissä omistamansa Varia Aviapoliksen toimitilojen osittaiset peruskorjaus- ja muutostyöt. Hakunilan nuorisotilojen perusparannushanke sekä VTK:n hankkeista nuorisotilojen muutostyöt Lumon lukiossa olivat suunnitteluvaiheessa. Hankevalmisteluvaiheessa oli VTK:n toimesta kaupunginarkiston korvaavien toimitilojen muutostyöt Hosantie 2: teen.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728
Netto	-9 700	0	-9 700	-5 972	-3 728

Vuonna 2017 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterä kehittäminen (15 uutta palvelua).
- Tiedolla johtaminen, kompassi.
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristö toimialan suunnittelujärjestelmä, Matti.
- Yhdentyvän viestinnän kokonaisuuden käyttöönotto.
- Kiinteistönhallinta, Kiha.
- Asianhallinnan päivitykset.

Tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 6,2 milj. euroa. Tästä toteutui 5,9 milj. euroa (toteuma 95 %). Apotti-hanke eteni aikataulussa ja budjetin puitteissa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	620	-320
Menot	-30 000	-3 280	-33 280	-35 535	2 255
Kunnallistekniset työt	-30 000	-3 060	-33 060	-35 280	2 220
Liikennealueet	-22 900	-900	-23 800	-24 865	1 065
Urheilualueet	-2 250	-200	-2 450	-2 831	381
Virkistysalueet	-350	0	-350	-308	-42
Ympäristörakentaminen	-4 300	-1 960	-6 260	-7 003	743
Yhteishankkeet	-200	0	-200	-273	73
Kehärata	0	-220	-220	-255	35
Netto	-29 700	-3 280	-32 980	-34 914	1 934

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2017 budjetissa varattu yhteensä 30 milj. euroa. Loppuvuodesta 2017 anottiin määrärahamuutosesityksessä yhteensä 3,28 milj. euron lisämäärärahaa julkiselle käyttöomaisuudelle, jolloin talousarvio nostettiin 33,28 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi lopulta yhteensä noin 35,5 milj. euroa, joten ylitystä korotettuun talousarvioon nähden tuli vielä noin 2,22 milj. euroa.

Kehäradan takuutöihin ei ollut varauduttu vuoden 2017 talousarviossa. Kehäradalle anottiin määrärahamuutosta, jonka jälkeen talousarvioksi muodostui 220 000 euroa. Talousarvio ylittyi lopulta määrärahamuutoksen jälkeen noin 35 000 eurolla toteuman ollessa noin 255 000 euroa.

Liikennealueiden ja yhteishankkeiden rakentamisen määrärahoja oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 23,1 milj. euroa. Määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 24 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi yhteensä noin 25,1 milj. euroa, jolloin korotettu määräraha ylittyi noin 1,1 milj. eurolla. Syksyn säät ja vähäiset pakkaset mahdollistivat tavanomaista tehokkaamman ja pidemmän rakennuskauden, joten eräät rakennushankkeet etenivät suunniteltua nopeammin. Lisäksi esimerkiksi Keimolanmäessä päätettiin kiirehtiä infrarakkaa, jotta talonrakennusurakoitsijat pääsisivät mahdollisimman nopeasti rakentamaan taloja. Toisaalta päällysteet kuluivat voimakkaasti edellisenä leutona talvena (2016–2017), minkä vuoksi uudelleenpäällystysohjelmaa jouduttiin kesällä 2017 täydentämään lukuisilla lisäkohteilla.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita liikennealueiden hankkeita olivat:

- Peltolantie välillä Talvikkitie-Sinirikontie,
- Kaskelantie ja Kaskelanrinne,
- Primavera tori,
- Rasinrinteen risteyssilta ja Rautkallionkadun ylikulkusilta,
- Klökarsintie,
- Nuolitie välillä Tuupakantie-Kalliosolantie, Nuolenkärjenkuja ja
- Tuupakantien vesihuolto.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 5,2 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden rakentamiseen oli alkuperäisessä talousarviossa varattu yhteensä 2,6 milj. euroa ja määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 2,8 milj. euroon. Toteutuneita kustannuksia kertyi noin 3,1 milj. euroa, joten korotettu määräraha ylittyi 0,3 milj. eurolla. Lisäkustannuksia (1,9 milj. euroa) on aiheutunut mm. Hiekkaharjun urheilupuiston sähköistystöistä.

Merkittävimpiä vuoden 2017 aikana valmistuneita urheilualueiden hankkeita olivat:

- Rajakylän urheilupuisto, 1. vaihe
- Lipunkantajan kenttä
- Hakunilan urheilupuiston skeittipaikka ja raitti

Ympäristörakentamiseen oli varattu talousarviossa 4,3 milj. euroa ja määrärahamuutoksen jälkeen talousarvio nousi 6,26 milj. euroon. Määrärahoja käytettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti noin 7 milj. euroa, joten korotettu määräraha ylittyi 0,74 milj. eurolla. Määrärahojen ylitys aiheutui mm. eräiden vuodelta 2016 keskeneräisiksi jääneiden perusparannuskohteiden viimeistelytöistä, Jokiuoman taiteellisen lähiliikuntapaikan rakennustöistä sekä kaupunkikuvallisesti vaativan Kirjastopuiston lisä- ja muutostöistä. Merkittävin vuoden 2017 aikana valmistunut virkistysalueen hanke oli Tikkurilan Kirjastopuisto.

Valtionapupäätöksiin perustuvia ARA-hankkeita ei laskutettu vuonna 2017. Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,6 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	25	-25
Menot	-6 306	-700	-7 006	-5 080	-1 926
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	-615	0	-615	-148	-467
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	-1 250	0	-1 250	-239	-1 011
Sivistystoimen toimiala	-3 129	-700	-3 829	-3 578	-251
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	-1 312	0	-1 312	-1 115	-197
Netto	-6 306	-700	-7 006	-5 056	-1 950

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan irtaimen omaisuuden talousarvio oli 615 000 euroa, josta toteutui 148 387 euroa.

Asukaspalveluiden irtaimen hankintoja varten oli varattu 310 000 euroa, josta toteutui 148 387 euroa. Summalla uudistettiin valmennustalojen työtiloja 61 893 eurolla, Katrinebergin tiloja 43 114 eurolla, Koivukylän palvelutoria 20 733 ja eri asukastiloja 6 269 eurolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 0,2 milj. euroa, joka muodostui pääosin terveydenhuollon laitteista. Käyttö alitti määrärahan 1,0 milj. eurolla johtuen pääosin rakennushankkeiden valmistumisten siirtymisistä seuraavalle vuodelle.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan.

Sivistystoimen toimialan irtaimen omaisuuden korotetusta määrärahasta 3,8 milj. euroa toteutui 93 prosenttia eli 3,6 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin perusopetuksessa Metropolian väistötilojen ja Jokirannan paviljongin kalustamiseen sekä Hämeenkylä/Sanomalan koulutilojen kalustamiseen, johon saatiin 0,7 milj. euron määrärahan korotus. Varhaiskasvatuksessa irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Vaaralanpuiston ja Talvikkitien päiväkotien uudisrakennusten kalustamiseen ja 13 peruskorjatun päiväkodin kalustamiseen.

Muilla tulosalueilla irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Länsimäen peruskorjatun kirjaston ja nuorisotilan, Tikkurilan nuorisotilan kalustamiseen sekä ammatillisen koulutuksen, liikuntapalveluiden, kulttuuripalveluiden ja nuorisopalveluiden muiden tilojen kaluste- ja laitehankintoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan irtaimen omaisuuden osalta määräraha alitettiin 0,2 milj. euroa. Määrärahalla hankittiin pääosin ajoneuvokalustoa varikolle. Lisäksi hankittiin irtainta katutekniikkaan, geotekniikkaan sekä kaupunkimittaukseen.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	7 894	-4 394
Menot	-10 000	-20 300	-30 300	-24 154	-6 146
Kiinteän omaisuuden osto	-7 200	-20 300	-27 500	-22 981	-4 519
Maa-alueiden kunnostus	-2 800	0	-2 800	-1 172	-1 628
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 100	0	-2 100	-731	-1 369
Kaupungin pysyvään om. jäävien maa-alueiden kunnostus	-700	0	-700	-442	-258
Netto	-6 500	-20 300	-26 800	-16 259	-10 541

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli budjetoitu 7,2 milj. euroa, mutta määrärahaa korotettiin 27,5 milj. euroon. Korotustarve muodostui pääasiassa 2017 voimaan tulleisiin laajoihin asemakaavoihin liittyvien maankäyttösopimusten toteutumiseen tarvittavista ostomäärärahoista. Korotus tuli vastaavasti tuloina kuntatekniikan keskukselle.

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus oli vuoden 2017 budjetissa varattu yhteensä 2,8 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostus- ja esirakentamismenot olivat vuonna 2017 yhteensä noin 1,2 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 1,6 milj. euroa. Alitus johtuu pääosin siitä, ettei Tuupakan esirakentamista aloitettu vuoden 2017 aikana. Myöskään Vehkalan länsiosassa ei aloitettu uusia esirakentamiskohteita.

Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan kunnostuskulut olivat 0,73 milj. euroa ja kaupungin pysyvään omistukseen jäävien maa-alueiden kunnostuksen toteutuneet kulut olivat 0,44 milj. euroa.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0		0	1	-1
Menot	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Osakkeet	-1 020	-350	-1 370	2 078	-3 448
Kaupunginhallitus / osakkeiden osto	-500	-350	-850	2 602	-3 452
Apotti Oy	-520	0	-520	-515	-5
Ruukkukujan autopaikat	0	0	0	-9	9
Netto	-1 020	-350	-1 370	2 079	-3 449

Osakkeiden ostoihin varattua määrärahaa oli 1,3 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin KOY Vantaan kauppalan talon osakkeiden, Ruukkukujan autopaikkaosakkeiden ja VR-Yhtymä Oy Pk-seudun Junakalusto Oy osakkeiden ostoon yhteensä 0,8 milj. euroa. Lisäksi määräahaa on sopimuksen mukaan sijoitettu 515 194 euroa Apotti Oy:n sijoitetun vapaan pääoman osuuteen.

Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10 palautti vapaan oman pääoman rahastosta 3,5 milj. euroa.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2017	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteu-tuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	23 845	-12 224	11 621	120 199	-108 578
Vuosikate	56 836	-13 164	43 672	160 737	-117 065
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-32 991	-940	-32 051	-40 538	8 487
Investointien rahavirta	-81 060	-25 570	-106 630	-58 622	-48 008
Investointimenot	-117 851	-24 630	-142 481	-109 706	-32 775
Rahoitusosuudet investointimenoihin	300	0	300	620	-320
Käyttöomaisuuden myyntitulot	36 491	-940	35 551	50 463	-14 912
Toiminnan ja investointien rahavirta	-57 215	-37 794	-95 009	61 577	-156 586
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-3 371	0	-3 371	4 529	-7 900
Antolainasaamisten lisäykset	-8 000	0	-8 000	-45	-7 955
Antolainasaamisten vähennykset	4 629	0	4 629	4 573	56
Lainakannan muutokset	33 900	0	33 900	-90 089	123 989
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	94 000	0	94 000	90 000	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-60 100	0	-60 100	-190 977	130 877
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	10 888	-10 888
Oman pääoman muutokset	0	0	0	1 725	-1 725
Oman pääoman muutos	0	0	0	1 063	-1 063
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	662	-662
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	20 000	0	20 000	42 264	-22 264
Rahoituksen rahavirta	50 529	0	50 529	-41 572	92 101
Rahavarojen muutos	-6 686	-37 794	-44 480	20 005	-64 485
Nettolainanotto	33 900	0	33 900	-90 089	123 989

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	28,4	26,1	2,2	-0,9	1,3	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	20,2	17,5	2,7	0,0	2,7	2,5	2,3	0,3	0,0	0,3
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	45,6	45,7	0,0	3,0	3,0	5,1	4,5	0,6	0,0	0,6
17 10 Työllisyyspalvelut	N	35,8	35,8	0,0	0,0	0,0	4,6	4,9	-0,3	0,0	-0,3
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	401,4	371,3	30,1	0,2	30,4	47,6	40,5	7,1	0,0	7,1
12 20 Erikoissairaanhoito	B	226,3	227,0	-0,7	0,0	-0,7	0,6	1,6	-1,0	0,0	-1,0
13 Sivistystoimen toimiala	B	396,2	396,1	0,1	3,3	3,5	32,0	33,7	-1,7	0,1	-1,6
13 70 Ammatillinen koulutus	N	32,5	32,0	0,5	0,3	0,9	2,2	2,5	-0,3	-0,1	-0,4
13 80 Aikuisopisto	N	4,4	4,3	0,2	-0,1	0,1	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	3,9	4,0	-0,1	0,0	-0,1	1,0	1,0	-0,1	0,0	-0,1
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	13,2	13,0	0,2	1,0	1,2	40,8	54,2	-13,4	0,0	-13,4
14 75 Rakennusvalvonta	N	3,1	3,4	-0,3	0,0	-0,3	4,0	5,7	-1,7	0,0	-1,7
14 5 Tekninen lautakunta	B	84,5	88,7	-4,2	6,0	1,8	131,4	132,6	-1,2	0,0	-1,2
14 51 Joukkoliikenne	B	52,7	38,9	13,8	0,0	13,8	10,9	10,9	0,0	0,0	0,0
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	40,3	37,9	2,4	0,2	2,6	27,0	35,4	-8,4	0,0	-8,4
14 52 Varikko	N	4,8	5,2	-0,4	0,0	-0,4	5,8	6,4	-0,7	0,0	-0,7
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,7	3,5	0,2	0,0	0,2	0,5	0,7	-0,2	0,0	-0,2
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						941,2	977,0	-35,8	0,0	-35,8
Valtionosuudet	B						169,4	168,9	0,5	0,0	0,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,7	12,6	2,1	0,0	2,1
Muut rahoitustulot	B						16,0	15,2	0,8	0,0	0,8
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	6,1	2,5	3,6	0,0	3,6					
Muut rahoitusmenot	B	0,6	0,2	0,4	0,0	0,4					
Satunnaiset tulot	B						0,0	3,5	-3,5	0,0	-3,5
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakentaminen	B	25,3	11,4	13,9	0,0	13,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Korjausrakentaminen	B	28,0	25,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	2,6	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	9,7	6,0	3,7	0,0	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	30,0	35,3	-5,3	3,1	-2,2	0,3	0,6	-0,3	0,0	-0,3
93 7 Kehärata	B	0,0	0,3	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
94 Irtain omaisuus	B	6,3	5,1	1,2	0,7	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	10,0	24,2	-14,2	20,3	6,1	3,5	7,9	-4,4	0,0	-4,4
97 Osakkeet ja osuudet	B	1,0	-2,1	3,1	0,4	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-33,9	90,1	-124,0	0,0	-124,0					
LIIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,4	6,7	-0,3	0,0	-0,3	6,9	7,3	-0,4	0,0	-0,4
Keski-Uudenmaan pelastust. liikelaitos	N	35,5	34,7	0,8	0,0	0,8	37,0	37,2	-0,2	0,0	-0,2
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	21,9	22,9	-1,0	0,0	-1,0	22,7	23,3	-0,6	0,0	-0,6

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toimintatuotot		
Myyntituotot	72 953 082,68	71 608 916,42
Maksutuotot	90 979 607,33	110 858 447,98
Tuet ja avustukset	16 286 897,66	42 298 144,23
Muut toimintatuotot	71 761 638,92	73 961 955,76
	251 981 226,59	298 727 464,39
Valmistus omaan käyttöön	78 277 974,85	80 559 296,70
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 377 704 956,80	- 377 065 340,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 86 682 096,77	- 92 341 211,18
Muut henkilösivukulut	- 17 190 096,26	- 21 817 373,05
	- 481 577 149,83	- 491 223 924,48
Palvelujen ostot	- 667 413 339,49	- 655 115 545,17
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 56 510 956,56	- 49 274 885,86
Avustukset	- 77 731 944,18	- 124 850 193,20
Muut toimintakulut	- 55 739 258,33	- 48 857 258,89
	- 1 338 972 648,39	- 1 369 321 807,60
Toimintakate	- 1 008 713 446,95	- 990 035 046,51
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	977 010 570,84	953 810 090,17
Valtionosuudet	168 933 796,00	189 353 352,00
	1 145 944 366,84	1 143 163 442,17
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 187 872,82	14 256 707,62
Muut rahoitustuotot	15 337 145,22	15 461 534,12
Korkokulut	- 2 521 354,51	- 3 881 573,35
Muut rahoituskulut	- 229 309,29	- 122 420,94
	26 774 354,24	25 714 247,45
Vuosikate	164 005 274,13	178 842 643,11
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 109 518 110,08	- 107 015 595,02
Arvonalentumiset	- 14 055 400,87	- 9 121 567,25
	- 123 573 510,95	- 116 137 162,27
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	1 800 000,00
Tilikauden tulos	40 431 763,18	64 505 480,84
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	401 619,69	- 1 833 541,77
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	155 651,80	2 086 182,96
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	661 766,45	64 523,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 650 801,12	64 822 645,93

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	164 005 274,13	178 842 643,11
Satunnaiset erät	0,00	1 800 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 40 528 351,28	- 48 885 637,51
	123 476 922,85	131 757 005,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 111 287 308,89	- 146 692 353,55
Rahoitusosuudet investointeihin	652 306,68	1 306 047,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50 572 961,58	68 798 637,66
	- 60 062 040,63	- 76 587 668,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	63 414 882,22	55 169 336,71
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 44 625,00	- 132 425,38
Antolainasaamisten vähennykset	4 573 239,94	1 282 614,06
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90 000 000,00	80 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 190 977 261,79	- 97 822 656,61
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10 888 075,00	- 24 739 493,32
Oman pääoman muutokset	1 725 000,00	372 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	202 513,18	85 959,16
Vaihto-omaisuuden muutos	19 106 051,46	19 432 337,64
Saamisten muutos	26 503 370,74	2 339 847,88
Korottomien velkojen muutos	- 5 307 604,02	- 8 737 029,08
Rahoituksen rahavirta	- 43 331 240,49	- 27 918 845,65
Rahavarojen muutos	20 083 641,73	27 250 491,06
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	213 493 126,11	193 409 484,38
Rahavarat 1.1.	193 409 484,38	166 158 993,32
	20 083 641,73	27 250 491,06

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat	1 838 952 860,93	1 865 820 588,19
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	38 989,67	875 090,06
Muut pitkävaikutteiset menot	55 531 741,46	74 299 292,62
	55 570 731,13	75 174 382,68
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	292 760 066,29	277 760 121,36
Rakennukset	552 941 686,06	558 621 196,26
Kiinteät rakenteet ja laitteet	304 580 001,08	305 923 459,32
Koneet ja kalusto	16 603 289,39	18 290 407,68
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	34 384 538,07	36 584 057,05
	1 201 586 364,20	1 197 496 024,98
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	293 327 990,37	300 153 790,36
Muut lainasaamiset	287 903 748,95	292 476 988,89
Muut saamiset	564 026,28	519 401,28
	581 795 765,60	593 150 180,53
Toimeksiantojen varat	1 459 342,58	1 524 933,16
Valtion toimeksiannot	1 456 352,55	1 519 963,98
Lahjoitusrahastojen varat	2 990,03	4 969,18
Vaihtuvat vastaavat	281 069 293,58	306 595 074,05
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	607 156,85	542 390,66
Muu vaihto-omaisuus	0,00	19 170 817,65
	607 156,85	19 713 208,31
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	294 821,80	346 664,65
Muut saamiset	13 378 496,00	16 377 000,00
	13 673 317,80	16 723 664,65
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	21 651 295,96	28 735 708,78
Lainasaamiset	620 397,85	7 891 268,46
Muut saamiset	13 985 745,22	13 157 612,80
Siirtosaamiset	17 038 253,79	26 964 126,67
	53 295 692,82	76 748 716,71
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	212 407 380,84	192 323 739,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma	938 475 274,65	897 089 874,43
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 248 679,84	122 910 446,29
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	425 457 662,51	360 238 651,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	41 650 801,12	64 822 645,93
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2 737 538,16	3 294 809,65
Poistoero	2 642 220,23	3 043 839,92
Vapaaehtoiset varaukset	95 317,93	250 969,73
Pakolliset varaukset	11 631 969,12	9 659 327,95
Eläkevaraukset	218 000,00	233 800,00
Muut pakolliset varaukset	11 413 969,12	9 425 527,95
Toimeksiantojen pääomat	2 296 999,19	2 160 076,59
Valtion toimeksiannot	1 457 892,55	1 627 077,22
Lahjoitusrahastojen pääomat	839 106,64	532 999,37
Vieras pääoma	1 166 339 715,97	1 261 736 506,78
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	175 099 999,96	245 833 333,28
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	684 596 082,54	748 392 473,89
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 756 802,88
	859 696 082,50	999 982 610,05
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	70 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	28 796 391,43	54 025 912,10
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	461 213,57
Lainat muilta luotonantajilta	48 187 729,65	37 299 654,65
Saadut ennakot	32 513 872,79	32 723 174,57
Ostovelat	49 508 525,62	51 979 788,86
Muut velat	20 420 011,01	20 979 191,30
Siirtovelat	56 483 769,65	58 551 628,36
	306 643 633,47	261 753 896,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 121 481 497,09	2 173 940 595,40

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toimintatuotot	1 017 386 583,78	1 049 757 939,36
Toimintakulut	- 1 838 579 867,49	- 1 877 104 218,12
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	5 718 339,23	1 112 938,30
Toimintakate	- 815 474 944,48	- 826 233 340,47
Verotulot	977 010 570,84	953 800 858,50
Valtionosuudet	174 271 003,00	195 659 141,00
	1 151 281 573,84	1 149 459 999,50
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 807 547,14	10 712 679,14
Muut rahoitustuotot	2 321 101,68	4 183 831,03
Korkokulut	- 19 562 519,16	- 21 856 038,67
Muut rahoituskulut	- 1 611 665,82	- 2 987 007,39
	- 8 045 536,16	- 9 946 535,89
Vuosikate	327 761 093,20	313 280 123,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 214 622 545,97	- 194 209 252,26
Omistuksen eliminointierot	- 121 237,67	123 886,40
Arvonalentumiset	- 1 328 634,45	- 784 051,67
	- 216 072 418,09	- 194 869 417,53
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	815 821,41	13 526 399,69
	815 821,41	13 526 399,69
Tilikauden tulos	112 504 496,52	131 937 105,30
Tilinpäätössiirrot	712 579,26	56 262,54
Tilikauden verot	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Laskennalliset verot	- 5 792 288,17	- 5 719 462,87
Vähemmistöosuudet	- 18 439 394,55	- 15 376 985,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81 239 904,31	103 861 161,21

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	327 761 093,21	313 280 123,14
Satunnaiset erät	815 821,41	13 526 399,69
Tilikauden verot	- 7 745 488,75	- 7 035 758,25
Tulorahoituksen korjauserät	- 42 094 246,50	- 45 205 577,66
	278 737 179,37	274 565 186,92
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 304 270 454,10	- 321 693 199,51
Rahoitusosuudet investointeihin	953 435,86	1 797 714,36
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100 035 929,41	111 684 326,01
	- 203 281 088,83	- 208 211 159,14
Toiminnan ja investointien rahavirta	75 456 090,54	66 354 027,78
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	- 5 385 214,50
Antolainasaamisten vähennys	407 830,78	2 743 138,13
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	82 908 210,46	114 466 561,51
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 110 505 749,72	- 155 151 832,16
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 40 875 714,47	- 9 968 387,47
Oman pääoman muutokset	- 4 040 583,11	- 17 314 726,20
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	205 947,42	85 886,70
Vaihto-omaisuuden muutos	15 787 919,66	25 589 240,60
Saamisten muutos	11 973 012,76	69 454 698,21
Korottomien velkojen muutos	1 266 982,00	- 27 874 514,42
Rahoituksen rahavirta	- 42 872 144,22	- 3 355 149,60
Rahavarojen muutos	32 583 946,32	62 998 878,18
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	284 188 205,55	251 604 259,23
Rahavarat 1.1.	251 604 259,23	188 605 381,05
	32 583 946,32	62 998 878,18

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Pysyvät vastaavat	3 277 170 341,21	3 241 586 436,25
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 976 281,48	7 603 769,31
Muut pitkävaikutteiset menot	62 510 790,51	85 668 318,62
Ennakkomaksut	3 176 142,19	4 664 784,31
	75 663 214,18	97 936 872,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	385 977 406,16	379 017 786,66
Rakennukset	1 401 316 138,58	1 397 591 494,54
Kiinteät rakenteet ja laitteet	808 374 680,29	807 525 084,88
Koneet ja kalusto	78 744 768,05	75 091 906,91
Muut aineelliset hyödykkeet	8 074 675,11	8 844 205,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	158 893 271,29	126 401 654,71
	2 841 380 939,48	2 794 472 132,86
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	65 329 601,24	60 843 131,55
Muut osakkeet ja osuudet	95 489 396,70	87 373 487,74
Muut lainasaamiset	194 395 361,46	195 447 555,28
Muut saamiset	4 911 828,15	5 513 256,58
	360 126 187,55	349 177 431,15
Toimeksiantojen varat	3 322 594,49	3 642 681,54
Valtion toimeksiannot	2 086 483,73	1 938 930,36
Lahjoitusrahastojen varat	670 595,87	679 984,88
Muut toimeksiantojen varat	565 514,89	1 023 766,31
Vaihtuvat vastaavat	466 032 345,86	460 695 403,74
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	20 717 985,43	17 489 756,97
Muu vaihto-omaisuus	135 242,92	19 151 391,04
Ennakkomaksut	0,00	0,00
	20 853 228,35	36 641 148,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	12 282 073,26	14 202 713,99
Laskennalliset verosaamiset	1 842 603,83	1 328 944,88
Muut saamiset	0,00	2 638 547,00
Siirtosaamiset	1 948 565,12	1 950 290,30
	16 073 242,21	20 120 496,17
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	83 971 224,09	94 235 865,43
Lainasaamiset	952 534,84	2 184 912,43
Muut saamiset	27 001 617,23	25 441 181,89
Siirtosaamiset	32 992 293,59	30 467 540,58
	144 917 669,75	152 329 500,34
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 117 527,30	1 111 277,30
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	43 788,83	1 511 313,16
Muut arvopaperit	20 402 615,52	8 070 356,13
	21 563 931,65	10 692 946,58
Rahat ja pankkisaamiset	262 624 273,90	240 911 312,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 746 525 281,56	3 705 924 521,54

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
Oma pääoma	1 170 127 623,41	1 080 248 778,61
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Arvonkorotusrahasto	5 465 478,00	0,00
Muut omat rahastot	183 255 697,29	182 316 255,47
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	551 048 412,63	444 953 230,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81 239 904,31	103 861 161,21
Vähemmistöosuudet	103 658 693,62	93 116 742,71
Pakolliset varaukset	24 826 329,44	22 476 243,76
Eläkevaraukset	337 801,06	368 895,32
Muut pakolliset varaukset	24 488 528,38	22 107 348,44
Toimeksiantojen pääomat	4 164 411,46	4 278 551,10
Valtion toimeksiannot	2 089 606,88	2 046 043,60
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 507 488,36	1 208 744,31
Muut toimeksiantojen pääomat	567 316,22	1 023 763,19
Vieras pääoma	2 443 748 223,63	2 505 804 205,35
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	175 099 999,96	245 833 333,28
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 447 707 155,69	1 489 979 350,67
Lainat julkisyhteisöiltä	186 098 855,78	191 825 133,66
Lainat muilta luotonantajilta	14 617,25	14 718,80
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	135 420 238,14	131 634 685,45
Siirtovelat	106 057,00	1 232 000,00
Laskennalliset verovelat	40 812 821,40	35 833 755,23
	1 985 259 910,45	2 096 353 142,32
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	70 733 333,32	10 027 733,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	82 746 915,74	101 125 463,35
Lainat julkisyhteisöiltä	7 326,00	461 213,57
Lainat muilta luotonantajilta	8 457 034,41	71 545,23
Saadut ennakot	41 463 416,19	40 075 249,61
Ostovelat	91 879 506,04	92 895 436,54
Muut velat	52 258 401,84	53 108 101,32
Siirtovelat	106 816 041,16	108 886 862,57
Laskennalliset verovelat	4 126 338,48	2 799 457,52
	458 488 313,18	409 451 063,02
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 746 525 281,56	3 705 924 521,54

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varikon varaosavarasto on arvostettu keskihintaperiaatteen mukaisesti ja hoitotarvikevarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korko-optioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaa kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Johdannaissopimukset, ks. tarkemmin kappale 4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot/ Johdannaiset.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä + 1 725 000,00 euroa ja maa-alueiden arvon oikaisu -1 328 634,45 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy –alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt. VTK Kiinteistöt Oy -alakonserni on yhdistellyt osakkuusyhteisönään Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin 38,3 %:n omistusosuudella, mutta VAV Asunnot Oy:n osuus 17,7 %:a on yhdistelemättä. Näiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla, sekä VAV Asunnot Oy –alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki ja Metsolan Pysäköinti Oy. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:stä konsernitilinpäätökseen on yhdistelty vuoden 2016 osuus omasta pääomasta, koska vuoden 2017 tilinpäätöstietoja ei ollut saatavilla. VTK Kiinteistöt Oy -alakonserni on yhdistellyt osakkuusyhteisönään Kiinteistö Oy Ruusuparkin 26,6 %:n omistusosuudella, mutta VAV Asunnot Oy:n osuus 8,2 %:a on yhdistelemättä. Yhdistelemättä jätettyjen osakkuusyhtiöiden vaikutus konsernin lukuihin on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden olennaiset aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Johdannaissopimusten käsittely

Konsernin liitetietoon on Vantaan kaupungin johdannaisten lisäksi yhdistelty Vantaan Energia Oy -alakonsernin, VTK Kiinteistöt Oy -alakonsernin, VAV Asunnot Oy –alakonsernin, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä ETEVA –kuntayhtymän tilinpäätöksissään ilmoittamat johdannaiset.

Vantaan Energian on tilinpäätöksessään kirjannut kuluksi johdannaissopimuksen tekohetken ja tilinpäätöspäivän arvon välisen negatiivisen erotuksen. Nämä kirjaukset on konsernissa peruutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 115/24.1.2017 mukaisesti, jossa todetaan, että kirjanpitolautakunnan 1963/2016 lausuntoa johdannaisten käsittelystä ei sovelleta kuntien vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät seuraavat erät: Laurea Ammattikorkeakoulu Oy :n vuoden 2016 tilikauden pääomaosuusmenetelmällä kirjatun tuloksen oikaisu konsernissa 1 827 180,00 euroa. HSL palautti vuonna 2017 Vantaalle aikaisempina vuosina kertynyttä ylijäämää. 10 000 000,00 euroa ja käsitteli palautuksen myyntiään vähentävänä sisäisenä eränä. Sisäisen kaupankäynnin eliminointien jälkeen kyseisestä palautuksesta aiheutui 3 429 402,19 edellisten tilikausien ylijäämän lisäys Vantaan konsernissa. Koska HSL käsitteli kyseisen erän myyntinsä vähennyksenä, niin palautuksen seurauksena Vantaan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävä osuus tilikauden 2017 HSL:n tuloksesta väheni 1 857 394,71 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	363 772	374 300	4	140
Kaupunginjohtajan toimiala	2 227	2 190	2 257	2 250
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	10 908	10 493	8 751	8 822
Sosiaali- ja terveystoimi	278 955	290 619	42 046	71 450
Sivistystoimi	36 861	40 461	37 087	40 560
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	288 075	294 685	122 920	137 220
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	25 426	26 554	27 207	27 352
Vantaan Työterveys	4 227	4 036	4 773	4 504
Suun Terveydenhuolto	6 331	6 263	6 331	6 263
Marja-Vantaa	603	155	603	165
Sosiaalinen luototus	1	0	1	0
Asuntolainarahasto	1	1	1	1
Toimintatuotot yhteensä	1 017 387	1 049 758	251 981	298 727

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Kunnan tulovero	818 980	813 747
Osuus yhteisöveron tuotosta	80 699	66 169
Kiinteistövero	77 331	73 894
Verotulot yhteensä	977 011	953 810

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	197 718	125 953	197 718	220 693
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-45 527	47 370	-45 527	-47 370
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	22 080	22 337	16 743	16 031
Valtionosuudet yhteensä	174 271	195 660	168 934	189 353

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	379 701	374 282
Muiden palvelujen ostot	287 713	280 833
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	667 413	655 115

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	2017	2016
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	4	2
Keskustan valtuustoryhmä	7	6
Vihreä valtuustoryhmä	21	14
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	36	27
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	7	6
Kokoomuksen valtuustoryhmä	26	27
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	8	15
RKP:n valtuustoryhmä	3	3
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	112	100

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Eläkevastuu 1.1.	369	630	234	438
Vähennykset	-31	-261	-16	-205
Eläkevastuu 31.12.	338	369	218	234
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	15 533	14 451	9 426	8 452
Lisäykset	2 228	1 334	2 000	1 000
Vähennykset	-353	-252	-12	-27
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	17 408	15 533	11 414	9 426
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 575	6 459	0	0
Lisäykset	1 140	222	0	0
Vähennykset	-634	-107	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	7 081	6 575	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	39 696	43 771	42 971	48 777
Osakkeiden luovutusvoitot	0	971	0	871
Irtaimen omaisuuden luovutusvoitot	497	304	497	304
Muut luovutusvoitot	0	165	0	0
Luovutusvoitot yhteensä	40 193	45 211	43 468	49 952
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	957	12	957	0
Osakkeiden luovutustappiot	0	0	0	297
Muut luovutustappiot	10	173	0	0
Luovutustappiot yhteensä	967	185	957	297

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 530	12 561
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	13 930	13 961

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-402	1 834
Poistoeron muutokset yhteensä	-402	1 834

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot				
HUS-kuntayhtymä potilasvakuutuksen palautus ja jälkiseuranta-ajan pidentäminen	816	0	0	0
KOy Vantaan Helikopteritukikohta, lahjoitus	0	1 800	0	0
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän myyntivoitto HSY Ekokem Oyj:n osakkeiden myynnistä	0	11 726	0	0
Satunnaiset tuototyhteensä	816	13 526	0	0

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					875	74 299	75 174
Lisäykset tilikauden aikana					22	5 216	5 238
Siirrot erien välillä					0	2 516	2 516
Tilikauden poisto					-858	-26 499	-27 357
Poistamaton hankintameno 31.12.					39	55 532	55 571
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	277 760	558 621	305 923	18 290	317	36 584	1 197 496
Lisäykset tilikauden aikana	24 165	19 797	35 298	5 686	0	20 611	105 557
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	-620	-32	0	0	-652
Vähennykset tilikauden aikana	-9 223	-9 417	0	-68	0	-32	-18 740
Siirrot erien välillä	58	22 732	-1	76	0	-22 778	87
Arvonalennukset	0		0	0	0	0	0
Tilikauden poisto	0	-38 792	-36 021	-7 349	0	0	-82 162
Poistamaton hankintameno 31.12.	292 760	552 941	304 579	16 603	317	34 385	1 201 586

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: Yhdentyvä viestintä 1 094 830,85 euroa. Tiedolla johtaminen 874 733,56 euroa ja sähköinen asiointi 1 229 249,98 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 6 383 640,52 euroa. Kehittämismenojen poistotapana on tasapoisto ja poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	118 377	9 000	148 042	24 735	300 154
Lisäykset tilikauden aikana	805	0	0	541	1 346
Vähennykset tilikauden aikana	-1	0	0	0	-1
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-8 171	0	0	0	-8 171
Poistamaton hankintameno 31.12.	111 010	9 000	148 042	25 276	293 328

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	51 240	234 783	6 973	292 996
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	45	45
Vähennykset tilikauden aikana	-3 539	0	-1 035	-4 574
Poistamaton hankintameno 31.12.	47 701	234 783	5 983	288 467

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 039	990	410	340
Muut maa- ja vesialueet	379 599	378 154	293 679	277 420
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	0	-126	-1 329	0
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	5 339	0	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	385 977	379 018	292 760	277 760

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2017						
				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100,0 %	100,0 %	910	0	-1
As Oy Vantaan Katriinanrinne	Vantaa	100,0 %	100,0 %	166	1 010	25
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	17	0	-14
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100,0 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100,0 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	5 499	0	-25
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	753	370	13
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	24	0	-12
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100,0 %	100,0 %	3 016	263	145
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 481	2	-31
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 426	24	-27
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	4 025	7 679	95
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100,0 %	100,0 %	37	1	-2
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 139	7	-99
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 329	104	-305
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	8 436	29	-470
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	703	107	128
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	880	8 070	143
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	154 459	542 438	18 108
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	33 240	128 849	821
Kivistön Putkijäte Oy			100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Jönsaksentie 4			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Paloasema			100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5			100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy			100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy			100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä			100,0 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95,4 %	100,0 %	613	207	25
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	99,6 %	1 349	1 193	135
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	95,5 %	16 301	762	212
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	65,5 %	91,0 %	594	13	29
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	86,4 %	87,5 %	7	11	-6
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86,3 %	168	16	-34
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83,1 %	157	34	15
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77,1 %	2 055	36	-67
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	73,8 %	1 986	979	-156
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	84,6 %	84,6 %	714	74	-70
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	81,4 %	81,4 %	234	62	-455
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60,0 %	147 938	333 453	27 918
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0,0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52,4 %	283	273	-29

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2017						
				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	101 318	311 147	5 167
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	14 282	19 672	-441
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	349	77	5
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	194	1 417	2
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 852	6 189	70
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. Kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	47 652	83 589	345
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	40	10	0
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Kirjala	2,5 %	2,5 %	322	577	20
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	109	38	0
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	-2 236	17	5
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	117	18	20
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	-136	1 716	-41
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	-216	1	-10
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	16 733	3 067	513
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	-8	23	-2
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	412	1 433	-19
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	-872	8	0
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	341	11	-3
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	7 809	-	-
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	-315	1	-9
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	91	1	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	49,6 %			
Suomen Energia-Urakonti Oy	Helsinki	0,0 %	25,9 %			
Solar Power Holding Oy	Helsinki	0,0 %	24,1 %			
Kolsin Voima Oy	Kotka	0,0 %	22,5 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	38,3 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	26,6 %			
Yhdistelemättömät						
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vantaa	31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	17,7 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	8,2 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	842	0	1 776
Lainasaamiset	0	332	0	7 620
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	4 791	0	9 143
Siirtosaamiset	12 059	6 041	16 377	6 536
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	28	0	32
Saamiset yhteensä	12 059	12 034	16 377	25 107

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	13 378	16 377
Muut tulojäämät	1 949	2 055	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	936	373	10	18
Jaksotetut henkilöstökulut	160	479	0	0
Jaksotetut korot	161	54	22	25
Jaksotetut asuntolainojen korot	0	0	139	139
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	1 062	809	940	699
TEN-tuet Kehärata	0	2 807	0	2 807
Kotouttamislain mukaiset korvaukset	0	5 452	0	5 452
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	2 687	3 034	1 892	1 857
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 041	6 536
Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtosaamiset	0	0	5 003	0
Muut tulojäämät	27 986	17 354	2 991	9 432
Siirtosaamiset yhteensä	34 941	32 418	30 416	43 341

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2017	2016
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	10 998	9 903
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	9 912	8 817

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			91 160	89 493
Lisäykset			1 645	1 667
Peruspääoma 31.12.			92 805	91 160
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			23 804	24 274
Vähennykset			999	471
Peruspääoma 31.12.			22 805	23 804
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 831	1 829
Lisäykset			0	2
Vähennykset			53	0
Peruspääoma 31.12.			1 778	1 831
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			6 116	7 379
Vähennykset			1 255	1 263
Peruspääoma 31.12.			4 861	6 116
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	182 316	181 534		
Lisäykset	7 134	5 231		
Vähennykset	729	4 448		
Peruspääoma 31.12.	188 721	182 316		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	548 814	451 140	425 061	362 861
Lisäykset	474	0	1 725	0
Vähennykset	8	3 146	1 329	0
Oikaisu edelliseen tilikauteen	1 768	-3 041	0	-2 622
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	551 048	444 953	425 457	360 239
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	81 240	103 861	41 651	64 823
Oma pääoma yhteensä	1 170 128	1 080 249	938 475	897 090

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 642	3 044
Poistoero yhteensä	2 642	3 044

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat	67 167	72 900
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	390 879	386 748
Lainat julkisyhteisöiltä	0	4 630
Pitkäaikaiset velat yhteensä	458 046	464 278

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2017	2016
Pitkäaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	11 200	12 000
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	10 400	11 200
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	20 800	22 400
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	19 200	20 800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	21 000	22 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	19 833	21 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	9 500	10 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	9 000	9 500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	33 333	35 000
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	31 666	33 333
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014 =100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-65 000	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	0	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014 =100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 45.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36		
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	45 000	45 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016 =100336		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	40 000	0
- korko %: kiint. +0,155		
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	40 000	40 000
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	175 100	245 833

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014 =100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	65 000	
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30		
- lyhennys: kertalyhenteinen	-65 000	
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	65 000	
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	65 000	
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	70 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	245 833	251 567

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	338	369	218	234
Ympäristövastuut	17 408	15 533	9 952	8 452
Muut pakolliset varaukset	7 081	6 575	1 462	973
Muut pakolliset varaukset yhteensä	24 826	22 476	11 632	9 659

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	48 188	0	37 300
Ostovelat	0	9 007	0	8 583
Yhteensä	0	57 195	0	45 882
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	-7 386	0	-4 134
Yhteensä	0	-7 386	0	-4 134
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	1 346	0	1 128
Yhteensä	0	1 346	0	1 128
Vieras pääoma yhteensä	0	51 154	0	42 876

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	135 420	131 646	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	135 420	131 646	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 232	1 685	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	89 616	89 649	54 016	55 148
Korkojaksotukset	1 853	1 911	356	395
Muut siirtovelat	14 221	16 874	2 112	3 008
Siirtovelat yhteensä	106 922	110 119	56 484	58 552

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	142 447	125 077		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	183 998	155 275	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	436 322	390 387		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	945 686	909 847	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	1 129 684	1 065 122	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 856	15 731		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	12 898	17 802	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	12 898	17 802	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	11	240	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	3 717	6 102	0	0
Vakuudet yhteensä	3 728	6 342	0	0

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	21 631	84 381	29 141	22 293
Myöhemmin maksettavat	92 666	59 188	303 068	171 168
Vuokravastuut yhteensä	114 297	143 569	332 209	193 461
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	24 349	20 719	9 004	6 213
Myöhemmin maksettavat	208 552	173 917	12 937	11 510
Leasingvastuut yhteensä	232 901	194 636	21 942	17 722
Vuokravastuut yhteensä	347 198	338 205	354 151	211 184

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa.

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			579 630	599 830
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			355 608	340 783
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			224 021	259 347
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			267 738	259 725
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			172 000	172 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			156 397	143 669
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			15 603	28 331
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			115 671	134 111
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	93 875	100 002	52 100	53 100
Takauslimiitistä käytetty 31.12.	50 039	42 925	28 898	29 802
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.	43 837	57 077	23 202	23 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	61 418	62 535	19 643	15 633

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 227 906	1 034 820
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	812	772

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Urakkasopimukset	122 177	62 847	122 177	57 847
Maankäyttösopimukset	1 572	1 000	1 572	1 000
Muut sopimukset	136 829	97 212	1 599	3 357
Sopimusvastuut yhteensä	260 578	161 059	125 348	62 205
Arvonlisäveron palautusvastuu	36 700	31 667	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	297 278	192 726	125 348	62 205

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	367 667	288 876	150 000	85 000
Valuuttajohdannaiset	3 314	65 221	0	60 000
Muut johdannaiset	88 742	60 189	0	0
Nimellisarvot yhteensä	459 723	414 286	150 000	145 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-8 659	-12 051	-794	-1 543
Valuuttajohdannaiset	-234	-3 496	0	-3 686
Muut johdannaiset	288	-88	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-8 605	-15 635	-794	-5 229

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Ns. basis swapit

- 30 miljoona euroa, sopimuksen alkamispäivä 27.6.2012, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 30 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, sopimuksen alkamispäivä 27.12.2016, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 15 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 15 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, alkamispäivä 14.11.2016, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- Yllä mainitun basis swapin kumoava basis swap, 20 miljoonaa euroa, sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, alkamispäivä 14.11.2016, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

Yllä luetellut basis swapit kumoavat toisensa, jolloin positio on suljettu.

Koronvaihtosopimus vaihtuvasta kiinteään korkoon:

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 8.10.2008, päättymispäivä 8.10.2018, kaupunki maksaa kiinteää 3,59 % p.a korkoa ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen. Vastapuolella on oikeus, mutta ei velvollisuutta, irtisanoa tämä koronvaihtosopimus päättymään 3 kuukauden välein ennen sopimuksen eräpäivää.

Konsernin johdannaiset

Vantaan Energia suojaa sähkön hintariskejä tekemällä sähköjohdannaissopimuksia sekä myynnin että tuotannon osalta. Sähköjohdannaisten avoinna oleva nettovolyymi on johdannaisten juoksuaikana alempi kuin ennustettu erittäin todennäköinen spot-hintaisten hankintojen määrä. Polttoaineiden hintariskeiltä suojaudutaan tekemällä raaka-ainejohdannaiskauppoja. Yhtiö suojautuu dollarin arvonmuutoksilta tekemällä valuuttajohdannaiskauppoja. Hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiltä suojaudutaan päästöoikeusjohdannaissopimuksilla sekä huomioimalla päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset tuotannonsuunnittelussa. Korkoriskeiltä (pankkilainat ja leasingvelat) suojaudutaan korkojohdannaisilla.

ETEVA –kuntayhtymän johdannaisia ovat koronvaihtosopimus korkoriskin suojaamistarkoitukseen yksittäisen lainan osalta. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvakorko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2018. Lisäksi ETEVA:lla on lisähyötyswap, joka on tehty yksittäisen lainan korkoristin suojaamiseksi. Tällä koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

HSY:n tekemät johdannaissopimukset ovat lainoihin liittyviä koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten johdosta HSY:n maksettavat korot eivät muutu markkinakorkojen liikkeiden mukaan. Näin pienennetään korkoriskiä ja parannetaan tulevien korkomenojen ennakoitavuutta. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu. Mikäli ei-suojaavan sopimuksen markkina-arvo on negatiivinen, kirjataan se tilikauden kuluksi.

HSY:n johdannaissopimuksissa ei ole purkuehtoja. HSY:n valuutan- ja koronvaihtosopimuksella ulkomaan valuuttamääräinen (SEK) ja vaihtuvakorkoinen laina on vaihdettu euromääräiseksi ja kiinteäkorkoiseksi.

Muut HSY:n voimassa olevat johdannaissopimukset ovat tavanomaisia koronvaihtosopimuksia. SEB-pankin sopimus on suojaava edellyttäen, että 3 kuukauden Euribor on matalampi kuin 5,50 %. Mikäli Euribor ylittää tuon rajan, alkaa sopimuksesta maksettava korkotaso nousta. Tämä on kuitenkin erittäin epätodennäköistä sopimuksen voimassaoloaikana. Muut korkojohdannaiset ovat kokonaan suojaavia.

Korkojohdannaisten markkina-arvot seuraavat markkinakorkojen liikkeitä. Markkina-arvon muutos ei kuitenkaan vaikuta HSY:n maksaman koron määrään, joka on juuri koronvaihtojohdannaisella kiinnitetty. Markkina-arvo kuvaa hintaa, joka maksettaisiin (arvo negatiivinen) tai saataisiin (arvo positiivinen), jos johdannaissopimus purettaisiin nyt.

HUS:n johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia ja sähköjohdannaissopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset ja sähköjohdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Johdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana kulujen oikaisuiksi. Johdannaisten käypää arvoa ei ole kirjattu tilinpäätöksessä kuluksi. Käypä arvo on esitetty liitetietojen muissa taseen ulkopuolisissa järjestelyissä.

HUS:lla on korkoriskin suojaamistarkoituksessa kaksi koronvaihtosopimusta, joista kumpikin kohdistuu yksittäiseen lainaan. Vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi, osa lainan pääomasta on suojattu ja koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla. Osa sähkönkulutuksesta suojataan sähköjohdannaisilla. Sopimuksia on 24 kappaletta, ja ne on tehty kalenterivuosille 2018, 2019 ja 2020.

VAV Asunnot Oy on suojannut yhtiön vaihtuvakorkoisia korkotukilainoja, joiden omavastuukorko on 3,4 %:a, korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin. Korkotason ollessa negatiivinen aiheuttaa myös negatiivinen korkoero maksuvelvoitteen. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja ja siksi ne esitetään taseen ulkopuolisena vastuuna.

VAV Asunnot Oy:llä on koronvaihtosopimuksia kahdessa eri korkoryhmässä, vaihtuvakorko 12 kk Euribor, kiinteäkorko 1,034 % - 1,096 % ja vaihtuvakorko 6 kk Euribor, kiinteä korko 0,937 % - 0,952 %. Kaikki sopimukset erääntyvät 2025.

VTK Kiinteistöt Oy:llä on koronvaihtosopimus, joka liittyy 16.12.2010 nostettuun lainaan jonka maturiteetti on 17.12.2018. Johdannaissopimuksella (ns. basis swap) on vaihdettu ko. lainan viitekorko 1 kk:n euriborista 6 kk:n euriboriin. Sopimuksen tavoitteena on ollut pidentää lainan korkosidonnaisuutta ja siten suojata lainaa markkinakorkojen muutokselta minkä lisäksi sopimuksella on alennettu lainan korkokustannusta. Suojattavan riskin luonne on korkoriski ja suojauslaskentamalli on rahavirran suojaus. Suojaus on täysin tehokas, koska lainan ja suojaavan koronvaihtosopimuksen osatekijät ovat identtiset (pääoma, laina-aika, viitekorko, koronmääritys- ja maksupäivä). Suojattava erä ei ole ennakoitu liiketoimi. Lainasopimuksen mukaisesti VTK Oy maksaa ja vastaanottaa vaihtuvaa 1 kk:n euribor-korkoa joka kuukauden 16. päivä ja maksaa 6 kk:n euribor-korkoa 6 kk:n välein.

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2017 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 678 400 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2017 olivat yhteensä 26,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja

Ympäristöinvestoinnit olivat 3,3 miljoonaa euroa, josta valtaosa käytettiin Muihin ympäristönsuojelun toimenpiteisiin.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit

1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ulkoilmansuojelu	4	6	1 421	1 126	494	36
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	834	270	26	0
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	0	3 387	2 380	12	9 573
Maaperän ja pohjaveden suojelu	4	8	171	196	367	630
Melun ja tärinän torjunta	0	0	72	99	209	1 411
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	82	72	30	119
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	61	82	947	1 329	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	609	376	16 364	16 274	2 182	2 269
Ilmastonsuojelu	0	0	680	0	0	202
Ympäristötoiminta yhteensä	**678**	**472**	**23 958**	**21 746**	**3 322**	**14 241**
Verot, Investointien poistot	0	0	2 486	368	0	0
Kaikki yhteensä	**678**	**472**	**26 444**	**23 383**	**3 322**	**14 241**

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

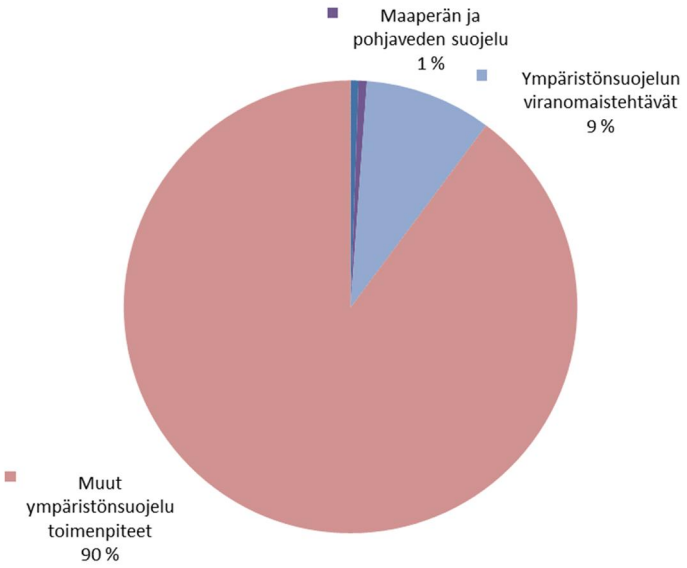
Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2017	2016
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,3 %	0,2 %
Ympäristötuotot / asukas	3,0 €	2,2 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	1,7 %	1,6 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	107,4 €	106,6 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	3,0 %	9,7 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	14,9 €	64,9 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2017 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 678 400 euroa. Se kattoi 0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 3,0 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristötuottojen jakauma

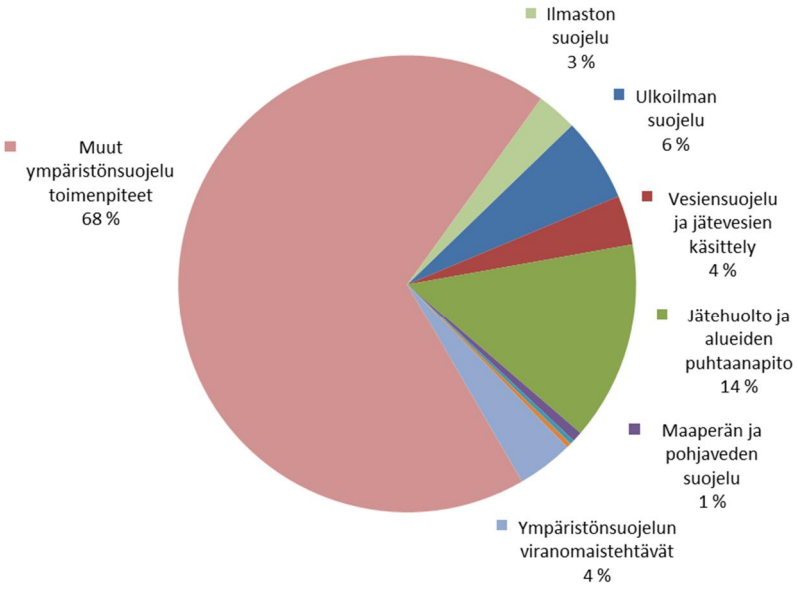
Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 26,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,4 milj. euroa). Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 3,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,4 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 947 300 euroa.

Kuvio: Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

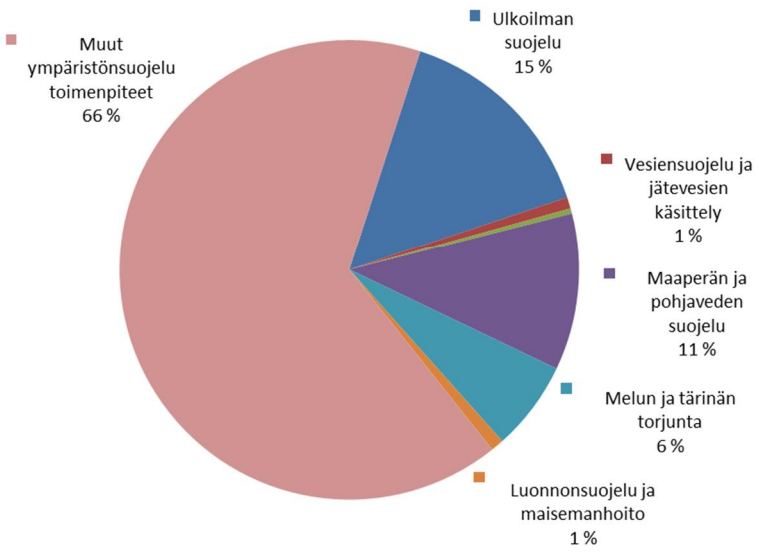

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit ovat menoja, jotka syntyvät hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 3,3 miljoonalla eurolla. Eniten, lähes 2,2 miljoonaa euroa, investoitiin ryhmään muut ympäristönsuojelutoimenpiteet.

Kuvio: Ympäristöinvestointien jakauma

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai tuloja pölynsidontatöistä yksityistiekuntien teillä 3 800 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2017 ei ollut.

Vuoden 2017 ulkoilman suojelun kulut tulivat lähes kaikki kuntatekniikan keskuksen katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista. yhteensä niiden osuus oli yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 494 000 euroa.

Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2017 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Vuonna 2017 ei ollut tuloja vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 834 159 euron kuluista koostui palveluiden ostosta tilakeskuksessa vuonna 2017. Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 10 277 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Kuntatekniikan keskus investoi pienvesien kunnostamiseen vuonna 2017 yhteensä 183 828 euroa.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2017.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2017 yhteensä 3,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,3 miljoonaa euroa. Kuntatekniikan keskuksen suuri kuluerä koostui ympäristön siivoamisen ja töhryjen poistoon liittyvistä kuluista. Tilakeskuksella oli jätehuollon kustannuksia 259 019 euroa. Sivistystoimen toimialalta kului jätehuoltoon 148 654 euroa, jotka koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (135 964 euroa) koostuivat jätteenkäsittelymaksoista.

Jätehuollon palvelut HSY:ltä, pääkaupunkiseudun kierrätyskeskukselta ja Paperinkeräys Oy:ltä maksoivat kaupungille vuonna 2017 runsaat 1,2 miljoonaa euroa.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 12 000 euroa.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot 3 988 euroa muodostuivat pääasiassa pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista.

Maaperän ja pohjaveden suojelun 170 845 euron kuluista suurin osa muodostui henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa (122 289 euroa) ja pelastuslaitoksessa (46 137 euroa). Pelastuslaitos käytti 2 353 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Vuonna 2017 maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 367 150 euroa, josta valtaosa kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen. Tilakeskus investoi 50 000 euroa.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2017.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (71 673 euroa) muodostuivat vuonna 2017 kuntatekniikan keskuksessa meluselvityksistä.

Kuntatekniikan keskus käytti investointina melun ja tärinän torjuntaan 209 443 euroa, jolla rakennettiin meluvalleja ja -esteitä.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2017.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat vuonna 2017 yhteensä 81 848 euroa. Siitä suurin osa oli suunnittelutyön henkilöstökuluja (51 829 euroa) kuntatekniikan keskuksessa.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 30 203 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 61 351 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 947 298 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2017.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli 609 223 euroa. Siitä suurin (593 926 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja luonto ja ympäristökerhoihin saadut tuet toivat sivistystoimelle tuloja 15 296 euroa.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 16,4 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (14,1 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 59 532 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 58 562 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 584 725 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (201 967 euroa) ja henkilöstökuluista (185 274 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (66 098 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat vuonna 2017 tilakeskukselle kuluja 593 926 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat 30 774 euroa. Kulut koostuivat maalämpöpumppujen luvituksesta, energianeuvonnasta ja ympäristöasiantuntijan palkkakuluista.

Smart & Clean -hankkeen koordinointi ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 43 400 euroa elinkeinopalveluille.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,2 miljoonaa euroa. Siitä oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (93 197 euroa). Tilakeskus teki muun muassa erilaisia energiansäästöinvestointeja 2,1 miljoonalla eurolla.

Ilmaston suojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja vuonna 2017.

Kuluja ilmaston suojelusta kertyi reilu 679 888 euroa. Se koostui eri toimialojen ympäristöryhmien työstä esimerkiksi kehittämishankkeissa.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi vuonna 2017 sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa ja polttoaineveroa 378 780 euroa. Yhteensä ympäristöperusteisia veroja maksettiin 2 486 200 euroa.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskus on varannut 1,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin. Vuonna 2017 rahaa käytettiin 7 013 euroa.

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Yleishallinto	8	6
Kaupunginjohtajan toimiala	178	172
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	966	960
Sosiaali- ja terveystoimi	3 206	3 188
Sivistystoimi	5 832	5 827
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	668	680
Yhteensä	10 858	10 833

Henkilöstökulut		
1 000 €	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	481 577	491 224
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-4 766	-5 340
Henkilöstökulut yhteensä	476 811	485 884

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2017	2016
Kansallinen kokoomus Vantaa	70	55
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Vantaa	17	11
Perussuomalaiset	20	22
Vantaan siniset ry	1	0
Suomen Kristillisdemokraatit	10	5
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	105	84
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	10	8
Vihreä liitto Vantaa	48	33
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnallisjärjestö Ry	30	19
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	314	240

Tilintarkastajan palkkiot		
1 000 €	2017	2016
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	88	78
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	28	8
Palkkiot yhteensä	116	86

Kunnan ja intressitahojen väliset liiketoimet

Liiketoimea on pidetty oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tarpeellisena varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun liiketoimen arvo on vähintään miljoona euroa (alv 0 %). Tietoja yksittäisistä liiketoimista on tarpeen mukaan yhdistelty, jotta kokonaisuuteen liittyvä oikea ja riittävä kuva on välitetty. Varsinaiset sopimukset (liiketoimet) on useissa tapauksissa allekirjoitettu alla näkyviä päätöksentekoon liittyviä ajankohtia myöhemmin (tilivuoden 2017 puolella).

Kaupunki omistaa VAV Asunnot Oy:n koko osakekannan. VAV Asunnot -konsernissa on tällä hetkellä tytäryhtiöinä VAV Palvelukodit Oy. Tilivuoden 2017 aikana kaupungin ja VAV Asunnot -konsernin välillä tehtiin liiketoimia 10 421 688 eurolla.

- VAV Palvelukodit Oy osti kaupungilta Myyrmäen palvelukeskuksen tontin 103 740 437 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 103 565 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.12.2016 § 15). Tontin hinta on muodostunut Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) hinnanmääritysperiaatteiden mukaisesti ja ehdot vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Palvelukodit Oy maksoi Koisotie 6:n rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 25 168 euroa.
- VAV Asunnot Oy osti Kaskelantie 1:n tontin 1 736 800 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 196 694 euroa sekä tontin lisärakennusoikeudesta 521 040 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.9.2016 § 21). Tontin hintana on käytetty ARA:n hyväksymää enimmäishintaa ja ehdot muutoin vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Asunnot Oy osti Kiulukuja 1:n tontin 1 462 500 eurolla ja maksoi hankkeen rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 42 585 euroa (Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 § 24). Tontin hintana on käytetty ARA:n hyväksymää enimmäishintaa ja ehdot muutoin vastaavat kaupunginhallituksen päättämiä luovutushetkellä voimassa olevia yleisiä luovutusehtoja.
- VAV Asunnot Oy osti määräalan tontista (92-91-9901-0) 335 749 eurolla (Kaupunginhallitus 23.5.2016 § 30). Määräalan kauppa on sisältynyt maankäyttösopimukseen, jonka osana yhtiö maksoi kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena lisääntyneestä rakennusoikeudesta yhteensä 1 031 745 euroa. Maankäyttösopimuksen käsittämä kokonaisuus on toteutettu tavanomaisin ehdoin.
- VAV Asunnot Oy maksoi Orvokkirinne 4:n rakennuslupaan liittyviä kustannuksia 37 756 euroa.
- VAV Asunnot -konserni maksoi lainatakauksien takausprovisioita 35 167 euroa.

VAV Asunnot -konserni on vuokrannut kaupungin sosiaali- ja terveystoimen käyttöön kohteita palvelutiloiksi sekä erityisasuntoina vuokrattavaksi muun muassa muistihäiriöisille ja huonokuntoisille vanhuksille sekä pitkäaikaisasunnottomille. Tekninen lautakunta 6.6.2017 päätti § 12 vuokrasopimuksiin tehtävästä tarkistuksesta. VAV Asunnot -konsernin vuokralaskutus kaupungilta tilivuoden 2017 aikana oli 6 571 010 euroa ja palvelumyynti 98 737 euroa eli yhteensä 6 669 748 euroa. Palvelumyynti on kaupungin maksuosuus asumisneuvonnasta ja yksittäisten asuntojen asukasvalinnasta.

Kaupunki omistaa VTK Kiinteistöt Oy:n koko osakekannan. Yhtiön tarjoaa toimitilapalveluja kaupunkikonsernin käyttöön. Se on voimassa oleviin sopimuksiin liittyen laskuttanut kaupungilta tilivuoden 2017 aikana kaikkiaan

15 601 417 euroa pääasiassa vuokrina. Yhtiön ja kaupungin välisiä vuokrasopimuksia on tarkistettu vuodesta 2015 lukien siten, että sopimukset ovat markkinaehtoisia:

- Tekninen lautakunta 24.3.2015 päätti § 14 vuokrata ns. liikuntalaitoskiinteistöt yhtiöltä.
- Tekninen lautakunta 14.2.2017 päätti § 10 Monitoimitalo Lumon vuokrauksen ehdoista (liittyy kokonaisuuteen, jonka osana tekninen lautakunta 8.11.2016 oli päättänyt § 13 pysäköintilaitoksen vuokrauksesta).
- Tekninen lautakunta 6.6.2017 päätti § 11 kaupungin ja VTK Kiinteistöt Oy:n välisten vuokrasopimusten sopimusehtojen yhtenäistämisestä.
- Tekninen lautakunta 3.10.2017 päätti § 6 vuokrata Myyrmäen sosiaali- ja terveyskeskuksen tilat yhtiöltä.

Varsinaisen toimitilojen vuokraukseen liittyvän päätoimialansa lisäksi yhtiö on vuokrannut kokonaan omistamansa Myyrmäen Urheilupuisto Oy:n sille vuokraaman henkilöstön edelleen kaupungin liikuntapalveluille (Yleisjaosto 9.3.2015 § 8). Henkilöstövuokrauksen tuotto (2017: 651 855 euroa) sisältyy edellä mainittuun yhtiön kokonaislaskutukseen. Henkilöstövuokrauksessa VTK Kiinteistöt -konsernissa (Myyrmäen Urheilupuisto Oy → VTK Kiinteistöt Oy) ja edelleenvuokraus kaupungille päättyy 31.5.2018 mennessä. VTK Kiinteistöt Oy:n kokonaan omistamille tytäryhtiöille kaupunki on myöntänyt asuntolainarahastosta lainaa seuraavasti:

- Kivistön Putkijäte Oy, avoimena 2 187 500 euroa per 31.12.2017, lainasta peritään 0,5 %:n korko. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kaupungin arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.
- Kivistön Pysäköinti Oy, avoimena 3 700 000 euroa per 31.12.2017, lainasta peritään 0,5 %:n korko. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kaupungin arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Kaupunki omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen (selvitystilassa) koko osakekannan. Kaupunki on päättänyt seuraavista yhtiön kanssa tehtävistä liiketoimista:

- Kaupunginhallitus päätti 12.12.2016 § 24 tehdä yhtiön kanssa ehdoiltaan tavanomaiset maankäyttösopimuksen, esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja esisopimus määräalan kaupasta. Päätöksen nojalla 9.2.2017 allekirjoitetulla kauppakirjalla kaupunki osti määräalan Vantaan kaupungin Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola -nimisestä tilasta RN:o 8:0 (kiinteistötunnus 92-409-8-0) 1 460 492 eurolla. Kauppahinnan osasuorituksena kuitattiin kaupungille tuleva osapuolten välillä 23.1.2017 allekirjoitetun maankäyttösopimuksen mukainen kustannusten korvaus 569 522 euroa. Loppuosa kauppahinnasta 890 970 euroa maksettiin yhtiölle rahana. Järjestelyssä on toteutettu kaupungin tavanomaisesti soveltamia ehtoja.
- Kaupunginvaltuusto päätti 13.11.2017 § 12 ostaa yhtiöltä tilat 92-409-8-0, 92-413-2-8 ja tilasta 92-409-6-9 2/3 määräosan 5 839 982 eurolla. Kauppahinta on käypä ja perustuu Verohallinnon antamaan tuloverotuksen ennakkoratkaisuun.

Kaupunki omistaa A-Tulkkaus Oy:n osakekannasta 99,6 %. Kaupunki on päättänyt toiminnan yhtiöittämisen yhteydessä yhtiön kanssa solmittavasta palvelusopimuksesta (Kaupunginhallitus 6.10.2014 § 15), joka on ehtonsa mukaisesti voimassa 30.9.2018 asti. Sopimuksen nojalla kaupunki on tilivuoden 2017 aikana ostanut yhtiöltä tämän toimialan mukaisia tulkkaus- ja käännöspalveluja 1 875 653 eurolla.

Kaupunki omistaa Kaunialan Sairaala Oy:n osakekannasta 45 %. Osana vuonna 2006 toteutettuja järjestelyjä Vantaan kaupunki osti Kaunialan sairaalan kiinteistön rakennuksineen Sotainvalidien Veljesliitto ry:ltä. Sairaalatoiminnasta vastaava Kaunialan Sairaala Oy on kiinteistöllä kaupungin vuokralaisena. Kaupunginhallitus päätti 8.2.2016 § 8 hyväksyä sairaalayhtiölle pysyväisluonteisen vuotuisen vuokrahuojennuksen 250 000 euroa 1.1.2015 alkaen johtuen vanhan päärakennuksen soveltumattomuudesta tuotantokäyttöön. Kaupunki on ostanut yhtiöltä terveys- ja sosiaalipalveluita tilivuoden 2017 aikana yhteensä 13 560 970 eurolla. Ostot perustuvat Sotainvalidien Veljesliitto ry:n ja Vantaan kaupungin väliseen 15.12.2006 allekirjoitettuun sopimukseen. Yhtiö maksoi maanvuokraa 15.12.2006 allekirjoitetun sopimuksen ja myöhempien tarkistusten perustella tilivuoden 2017 aikana kaikkiaan 1 802 887 euroa.

Kaupunki omistaa Vantaan Energia Oy:n osakekannasta 60 %. Kaupungin ja yhtiön välillä tehtiin asemakaavaan nro 2277 liittyvä maiden vaihto ja maankäyttösopimus (Kaupunginhallitus 23.5.2016 § 27). Vaihtokirja maa-alueista allekirjoitettiin 16.2.2017. Yhtiö maksoi järjestelyssä kaupungille maankäyttömaksua 2 445 889 euroa.

Kaupunki omistaa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n koko osakekannan. Yhtiö tarjoaa kaupunkikonsernille toimialansa mukaisia kiinteistönhoito-, siivous- ja ateriapalveluita. Yhtiön laskutus kaupungille on tilivuoden 2017 aikana ollut 45 523 812 euroa, joka jakautuu ateriapalveluihin 21 247 897 euroa, siivouspalveluihin 13 365 829 euroa ja kiinteistöpalveluihin (sisältäen vartiointipalvelut) 10 910 086 euroa.

- Tekninen lautakunta 19.5.2015 päätti § 28 hyväksyä kiinteistön hoito- ja kunnossapitopalvelua, tukipalveluja sekä ulko-alueiden hoitoa koskevan kiinteistönhoitosopimuksen, joka on ehtonsa mukaisesti voimassa 31.12.2020 asti.
- Hankintajohtaja on erillisillä päätöksillään päättänyt hallintosäännön 4 luvun 8 §:n 6. ja 7. kohtien mukaisen hankintatoimivaltansa nojalla kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden hankinnoista sekä kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnoista.

Kaupunginjohtajasopimus

Kaupunginjohtajan virkasuhde alkaa 1.3.2018 ja on voimassa toistaiseksi.

Molemminpuolinen irtisanomisaika on kaksi kuukautta.

Mikäli kaupunginhallitus neuvoteltuaan kaupunginjohtajan kanssa päätyy siihen, että on tarpeellista käynnistää luottamuspulan vuoksi irtisanomismenettely (kuntalaki 43 pykälä), voivat osapuolet sopia vapaaehtoisesta irtisanoutumisesta ennen menettelyn käynnistämistä.

Jos kaupunginjohtaja irtisanoutuu virkatehtävästään vapaaehtoisesti edellä sanotun mukaisesti, hänellä on oikeus saada kahdeksan (8) kuukauden rahapalkkaa vastaava erokorvaus irtisanomisajan palkan lisäksi. Korvaus pitää sisällään mahdolliset kvtessin mukaiset lomakorvaukset. Kaupunginjohtajalla ei ole työntekovelvollisuutta irtisanoutumisajalla silloin, kun hän itse irtisanoutuu edellä mainitussa tilanteessa.

Erokorvausta ei makseta, jos irtisanomismenettelyyn on ryhdytty siitä syystä, että irtisanomiseen on olemassa kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain tarkoittama viranhaltijasta johtuva syy virkasuhteen irtisanomiseen tai purkaminen.

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Euroopassa ja Suomen Turussa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos on jatkanut valmistautumista uhka-ja vaaratilanteisiin. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärän ei ole enää vuosina 2016 ja 2017 ollut merkittävä eikä pelastustoimen alueelle perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden 2017 aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä valppaasti.

Vuonna 2017 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella oli 8 326 pelastustehtävää (vuonna 2016 pelastustehtäviä 7 120) Tehtävämäärässä oli noin 17 %:n kasvu edellisvuoteen verrattuna. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 34 845 (32 522 tehtävää vuonna 2016). Ensihoidon osalta kasvua oli 7 %.

Pelastuslaitoksen johtokunta on vapauttanut nuohouksen vapaalle kilpailulle jo 1.1.2015 alkaen. Tilannetta seurataan edelleen aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Tulevaisuuden maakunta ja SOTE -ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen vuoden 2020 alussa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2020 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen jo vuonna 2016. Hallituksen esityksen perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastusjohtaja Pekka Vänskä ilmoitti jäävänsä eläkkeelle 9.3.2017 ja hän jäi vuosilomalle jo 1.12.2016 alkaen. Uudeksi pelastusjohtajaksi johtokunta valitsi Jyrki Landstedtin.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkas-tuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö, talouspäällikkö ja turvallisuusviestintäpäällikkö. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän ja muun henkilökunnan kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä on hoitanut vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talous-palvelukeskuksesta.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelman talousarviovertalu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 148 036 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten jälkeen 1 559 391 euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,4 milj. euroa (27,7 milj. euroa vuonna 2016). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,05 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2016). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,1 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 24,9 milj. euroa (25,3 milj. euroa vuonna 2016). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,6 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,1 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,2 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1 148 milj. euroa vaikutti henkilöstökulujen jääminen 0,5 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Materiaali- ja palvelukuluissa tuli säästöä 0,4 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,5 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 2,0 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2016). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,5 milj. euroa (1,4 milj. euroa vuonna 2016).

Toimintakulut olivat 9,8 milj. euroa (9,7 milj. euroa vuonna 2016). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,1 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,9 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Rahoitusosan talousarviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 995 626 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -188 342 euroa laskee rahavarojen määrän 1 511 878 euroon.

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 1,6 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 22 869 eurolla. Investointeihin kului 1 567 131 euroa. Investointien rahoitusosuuksien 32 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 43 780 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1 491 350 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 1 279 899 euroa. Asemakalustoon käytettiin 243 232 euroa ja väestöhälyttimiin 44 000 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuoden 2017 lopussa oli 476, joista määräaikaisia 55. Henkilöstö kasvoi 4 henkilöllä vuoteen 2016 verrattuna. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun 0,9 %:lla ollen 25 016 010 euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Pelastuslaitoksen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Vantaan kaupungille ja muille kunnille raportoidaan osavuosikatsauksien yhteydessä. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2017 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Valvontatoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvon alennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Niissä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla käyttämällä pelastuslaitosten yhteistä PERA-ohjelmaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 148 036 euroa. Tilikaudelle poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivaraukselle hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 411 355 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 559 391 euroa siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2017	Pelastus Toteuma	Pelastus Poikkeama	Ensihoito TA 2017 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama Hyvinkää	Ensihoito TA 2017 Peijas	Ensihoito Toteuma Peijas	Ensihoito Poikkeama Peijas
Liikevaihto	27 176	27 379	203	4 157	4 154	-3	5 542	5 632	90
Liiketoiminnan muut tuotot	106	46	-60	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-4 046	-3 612	434	-495	-470	25	-677	-586	91
Henkilöstökulut	-17 573	-17 097	476	-3 288	-3 287	1	-4 379	-4 632	-253
Poistot ja arvonalentumiset	-1 486	-1 338	148	0	-1	-1	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 178	-4 230	-52	-373	-400	-27	-486	-411	75
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 148	1 148	0	-4	-4	0	2	2
Rahoitustuotot ja -kulut	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 150	1 094	0	-2	-2	0	3	3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411	411	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 561	1 561	0	-4	-4	0	2	2

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	36 875	37 164	289
Liiketoiminnan muut tuotot	106	46	- 60
Materiaalit ja palvelut	- 5 218	- 4 668	550
Henkilöstökulut	- 25 241	- 25 016	225
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 486	- 1 339	147
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 037	- 5 041	- 4
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 146	1 146
Rahoitustuotot ja -kulut	0	2	2
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 148	1 148
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	411	411
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 559	1 559

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-104	1 003	1 107
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 191	-1 191
Rahavarojen muutos	-104	-188	-84

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2017	Toteuma	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	1 220	1 257	- 37
Muu pelastus- ja huoltokalusto	80	23	57
Asemakalusto	200	243	- 43
Väestönsuojelujärjestelmät	40	44	- 4
Tietojärjestelmät	50	-	50
Investoinnit yhteensä	1 590	1 567	23
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	76	- 76
Investoinnit netto	1 590	1 491	99

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	37 164 157,13	37 398 448,21
Liiketoiminnan muut tuotot	46 015,10	226 498,10
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 585 131,08	- 1 721 058,17
Palvelujen ostot	- 3 082 646,33	- 3 181 020,25
	- 4 667 777,41	- 4 902 078,42
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 575 334,74	- 19 419 163,30
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 237 609,22	- 4 417 213,87
Muut henkilösivukulut	- 1 203 066,24	- 1 237 098,54
	- 25 016 010,20	- 25 073 475,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 338 940,69	- 1 528 118,33
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 041 018,01	- 5 027 334,91
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 146 425,92	1 093 938,94
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 633,90	1 299,42
Muut rahoituskulut	- 23,96	0,00
	1 609,94	1 299,42
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 148 035,86	1 095 238,36
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	411 355,05	- 1 835 040,95
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	2 176 661,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 559 390,91	1 436 859,36

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	17,6	20,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	17,6	20,2
Voitto, %	3,1	2,9

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 146 425,92	1 093 938,94
Poistot ja arvonalentumiset	1 338 940,69	1 528 118,33
Rahoitustuotot ja -kulut	1 609,94	1 299,42
Tulorahoituksen korjauserät	9 748,15	- 182 106,57
	2 496 724,70	2 441 250,12
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 1 567 130,86	- 2 242 011,84
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000,00	102 880,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	34 032,26	329 032,27
	- 1 501 098,60	- 1 810 099,57
Toiminnan ja investointien rahavirta	995 626,10	631 150,55
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	682 605,85	1 438 140,29
Saamisten muutos muilta	- 1 450 642,80	- 68 089,54
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 5 827,95	4 969,65
Korottomien velkojen muutos muilta	- 410 103,18	- 434 054,54
Rahoituksen rahavirta	- 1 183 968,08	940 965,86
Rahavarojen muutos	- 188 341,98	1 572 116,41
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 511 878,14	1 700 220,12
Rahavarat 1.1.	1 700 220,12	128 103,71
	- 188 341,98	1 572 116,41

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	2 388 548	1 930 744
Investointien tulorahoitus, %	162,0	122,6
Kassan riittävyys, pv	15,2	16,7
Quick ratio	1,2	1,0
Current ratio	1,2	1,0

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 977 920,29	5 825 510,53
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	5 130 080,29	5 834 785,53
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	847 840,00	- 9 275,00
	5 977 920,29	5 825 510,53
Vaihtuvat vastaavat	7 945 737,91	7 365 639,84
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 179 187,55	618 530,89
Saamiset kunnalta	4 189 346,68	4 871 549,43
Muut saamiset	64 000,00	175 339,40
Siirtosaamiset	1 325,54	0,00
	6 433 859,77	5 665 419,72
Rahat ja pankkisaamiset	1 511 878,14	1 700 220,12
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 923 658,20	13 191 150,37
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	4 517 856,25	2 958 465,34
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 958 465,34	1 521 605,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 559 390,91	1 436 859,36
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	2 593 423,43	3 004 778,48
Poistoero	2 593 423,43	3 004 778,48
Vieras pääoma	6 812 378,52	7 227 906,55
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 879 732,13	2 300 920,94
Korottomat velat kunnalta	3 050,10	8 878,05
Muut velat	833 906,52	844 620,47
Siirtovelat	4 095 689,77	4 073 487,09
	6 812 378,52	7 227 906,55
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 923 658,20	13 191 150,37

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	51,1	45,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,3	19,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	33,5	33,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	4 517,9	2 958,5

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

1 000 €	2017	2016
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 331	26 603
Ensihoito	8 317	8 354
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	385	441
Ensihoitopalvelut	1 468	1 374
Yhteistoimintakorvaukset	471	426
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	191	200
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	47	227
Toimintatuotot yhteensä	37 210	37 625

Valtionosuuksien erittely

1 000 €	2017	2016
Palosuojelurahasto	31	153
Öljynsuojarahasto	0	19
Valtionosuuksien oikaisu v.2011-2015	0	-88
Valtionosuudet yhteensä	31	84

Palosuojelurahastolta saaduissa rahoitusavustuksista 1 tEUR on merkitty hyödykkeen hankintamenon korjauksen lisäykseksi ja 32 tEUR on keskeneräisessä käyttöomaisuudessa

Luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2017	2016
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,1
Kokoomus Uusimaa	1,3	1,2
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	1,1	0,9
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,1	0,2
Vihreä Uusimaa ry	0,2	0,3
Yhteensä	2,9	2,8

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	0	182
Irtaimen omaisuuden myyntitappiot	-10	0
Myyntivoitot ja -tappiot yhteensä	-10	182

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-411	1 835
Poistoeron muutokset yhteensä	-411	1 835

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 492	342	-9	5 826
Lisäykset tilikauden aikana	400	287	880	1 567
Rahoitusosuudet tilikaudella	-32	0	32	0
Vähennykset tilikauden aikana	-44	0	0	-44
Siirrot erien välillä	0	23	-23	0
Tilikauden poisto	-1 167	-172	0	-1 339
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 650	480	880	6 010

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 959	1 522
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 959	1 522
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	1 559	1 437
Oma pääoma yhteensä	4 518	2 959

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 593	3 005
Poistoero yhteensä	2 593	3 005

Vieras pääoma		
1 000 €	2017 Lyhyt-aikainen	2016 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	9	7
Yhteensä	9	7
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	787	911
Yhteensä	787	911
Vieras pääoma yhteensä	796	918

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 001	3 989
Muut tilinpäätösjaksotukset	95	84
Siirtovelat yhteensä	4 096	4 073

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2017	2016
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä	4 525	4 172
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 525	4 172
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä	1 144	1 338
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	590	552
Yhteensä	5 669	5 510

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
1 000 €	2017	2016
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 128	1 128
Sopimusvastuut yhteensä	1 128	1 128

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteisia	421	422
Määräaikaisia	55	50
Yhteensä	476	472

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 27.2.2018

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta

Nyberg Juha
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Perttu Helinä
jäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Ennevaara Anssi
varajäsen, Kerava

Makkonen Toni
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Mantelius Seija
jäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Palviainen Erja
jäsen, Pornainen

Lahdenperä Tuula
jäsen, Tuusula

Huhtaluoma Timo
jäsen, Tuusula

Landstedt Jyrki
pelastusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38.000 vastaanottokäyntiä ja asiakassopimusten määrä kasvoi n. 5 %. Liikelaitoksen jo vuosien varrella vakiintunut sisäinen auditointi sain rinnalleen ulkoisen auditoinnin prosessin, kun liikelaitos sai arvostetun laatusertifikaatin 9001/2015 työterveyshuollon toiminnasta. Samassa yhteydessä työterveyshuollon keskeiset prosessit mallinnettiin myös prosessikaavioin.

Liikelaitos panosti edelleen vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2017. Erityistä kiitosta saanut chat-palvelu otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2017. Työterveyshoitajien virtuaalivastaanotto laajeni myös työterveyslääkäreiden vastaanotoksi ja otimme käyttöön sähköisen hoidontarpeenarvioinnin. Virtuaaliset ja digitaaliset ratkaisut laajentavat asiakaspalvelua ja kehittävät työterveyspalveluita entistä moniulotteisimmiksi palvellen eri asiakassegmenttejä.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.
Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Jarkko Koivuniemi, puheenjohtaja	Raimo Huvila
Risto Hiltunen, varapuheenjohtaja	Sauli Heinonen
Sina Nordman	Eija Salmenkivi
Teija Toivonen	Maarit Lehtonen
Kirsi Mäkilaine	Marko Kosonen
Touko Niskakangas	Kristiina Rautio

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu työterveysjohtaja, johtava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen työterveysjohtaja. Johtoryhmän kokoonpanossa tapahtui muutoksia kesän 2017 aikana, kun uusina palvelupäällikköinä aloittivat Teija Korjala ja Emilia Vesanto, Meeri Kaakisen ja Riitta Pimiän jäätyä pois tehtävistä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2017

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 86 865 eurolla.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 631 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 10 455 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 455 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 631 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2017 lopussa 2,7 milj. euroa. Tilikauden 2017 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,008 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,6 milj. euroa.

Liikevaihto oli 7,3 milj. euroa (6,9 milj. euroa vuonna 2016) ja liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,035 miljoonaa euroa (0,04 miljoonaa euroa vuonna 2016). Myynti ylitti talousarvion 6 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,7 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,095 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,69 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2017 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 15 804,32 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2017 merimies-toimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2017 30 651,80 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2017 lopussa 69 henkilöä (69 vuonna 2016).
Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,4 milj. euroa vuonna 2016).
Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,28 milj. euroa. (1,12 milj. euroa vuonna 2016)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 0,2 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittyivät 12,2 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaympäristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjattujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015 ja se laajeni ulkoiseen auditointiin 2017 (ISO9001/2015 sertifikaatti). Auditointiin sisältyy johdon katselmus. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Lainsäädännölliset ja rakenteelliset uudistukset, mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon kustannusten korvattavuus tulevat vaikuttamaan merkittävästi liikelaitoksen toimintaan tulevaisuudessa. Muutokset ovat ennen kaikkea mahdollisuus, mutta sisältävät luonnollisesti myös riskejä muutosvaiheessa. Näihin riskeihin on varauduttu vaikuttamisverkostolla, huomioimalla mahdollisuuksien mukaan muutokset sopimustasolla sekä hyvällä yhteistyöllä palveluiden tuottajien kanssa, sekä hyvällä ja avoimella henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Vantaan Työterveysliikelaitoksen sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Se käsittää tiedossa olevien riskien hallitsemiseksi käyttöönotettuja keinoja, toimintatapoja ja valvontatoimenpiteitä.

Liikelaitoksen sisäinen valvonta on osa liikelaitoksen johtamisjärjestelmää ja työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista sekä lainsäädännön ja ohjeiden noudattamista. Sisäistä valvontaa on sisäinen laadun auditointi sekä ulkoinen auditointi.

Liikelaitoksen riskienhallinnasta vastaa viimekädessä toimitusjohtaja. Esimiehet ohjaavat sekä valvovat alaistensa toimintaa ja ryhtyvät korjaaviin toimenpiteisiin, mikäli havaitsevat väärinkäytöksiä johtamassaan toiminnassa. Talouspäällikön ja toimitusjohtajan vastuualueella on talouden valvonta. Henkilöstön on raportoitava epäilemänsä väärinkäytökset tai rikkomukset esimiehelleen sekä poikkeamalokiin sharepointiin.

Liikelaitoksen toimintaprosessit on kuvattu menettelyohjein, joihin toiminta perustuu ja joiden toteutumista seurataan päivittäisessä johtamisessa.

Säännölliseen valvontaan on kuulunut 2017 mm. seuraavat asiat.

- johdolle laadittavat raportit (talous-, henkilöstö-, asiakkuus-, prosessiraportit sekä sisäinen auditointi)
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta (esim. lokitarkastukset, tietojärjestelmien ja puhelinjärjestelmien seurantaraportit)
- talousarvion toteutumisen seuranta (johtoryhmässä, johtokunnassa ja apulaiskaupunginjohtajan kanssa läpikäytävä kuukausiraportti).
- toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamisen valvonta (mm. esimiestyönä kuukausipalavereissa ja työntekijävarteissa sekä päivittäisessä johtamisessa)
- Liikelaitokselle on johtosäännöissä määritellyn mukainen mm. sopimusten ja laskujen hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä nimetyille henkilöille
- Riskienarviointi toteutetaan ja raportoidaan kaupunkitasoisesti määritellyn frekvenssin, sisällön ja menetelmän mukaisesti.
- Liikelaitoksessa on suoritettu ulkoinen auditointi ja liikelaitos on saanut työterveyshuollon toiminnastaan ISO9001/ 2015 laatusertifikaatin.

Sisäinen valvonnan kautta tulleiden havaintojen ja raporttien valossa, voidaan sanoa, että riskienhallintasuunnitelma on tukenut liikelaitoksen vuoden 2017 asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallinnalla ja sisäisellä valvonnalla voidaan perustellusti olettaa olleen positiivinen vaikutus laatuun ja tuloksellisuuteen riskien ennakoivan hallinnan kautta.

Alkuvuonna toteutetussa sisäisessä auditoinnissa tuli ilmi, että erilaisten toimintaa ohjaavien dokumenttien löytäminen on ollut ajoittain vaikeaa. 1.8.2017 liikelaitos siirtyi käyttämään sharepointia, ja kaikki liikelaitoksen toimintaa ohjaavat dokumentit siirrettiin sharepointiin, josta ne ovat helposti ja yhteneväisesti löydettävissä. Tietojärjestelmien häiriöt ja niihin liittyviin toimintaa häiritseviin poikkeamiin on kehitetty yhteistyöprosesseja tietohallinnon kanssa. Tietojärjestelmähäiriöistä aiheituvia ongelmia on näillä järjestelyillä saatu ennaltaehkäistyä ja rajattua.

Potentiaalinen tuleva sote- ja maakuntauudistus luo työterveyshuollon toimintakentälle mahdollisesti suuriakin muutoksia. Muutokset ovat pääsääntöisesti mahdollisuuksia, mutta myös riskejä, joihin tulee varautua. Liikelaitos on luonut tulevista muutoksista skenaarioita ja valmistellut mahdollisuuksien mukaan toimintaa odotettavissa oleviin muutoksiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun kaikkia vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä tiedetä. Eduskuntakäsittelyyn tuleva lakiesitys sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä siirtää työterveyshuollon järjestämisvastuun 1.1.2020 maakunnalle. Palveluiden tuottajina ovat yksityiset, yleishyödylliset tai maakunnan palvelulaitoksen yhtiöt sikäli kun toiminnan tulkitaan tapahtuvan kilpailluilla markkinoilla. Muut palvelut tuottaa maakunnan palvelulaitos. On todennäköistä, että työterveyshuollon palvelutuottajien palvelukonseptit, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulevat lähivuosina muuttumaan merkittävästi ja liikelaitos on lähtenyt tähän muutokseen jo nyt mukaan toiminnan digitalisaation ja uudenlaisten työterveyshuollon palveluiden kehittämiseksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 627 526 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 20 916,44 euroa.

Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2017 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 640 200,39 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 900	7 292	392
Liiketoiminnan muut tuotot	25	35	10
Henkilöstömenot	-3 368	-3 361	7
Materiaalit ja palvelut	-2 504	-2 786	-282
Muut kulut	-485	-521	-36
Poistot	-44	-21	23
Liikeylijäämä (alijäämä)	524	638	114
Muut rahoitustuotot ja kulut	-13	-11	2
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	44	21	-23
Tuloverot	-14	-8	6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	541	640	99

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	541	640	99
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	0	0
Investointien rahavirta	-60	-55	5
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta		-260	-260
Rahavarojen muutos	481	325	-156

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Aineeton omaisuus	-30	-24	6
Irtain omaisuus	-30	-31	-1
Yhteensä	-60	-55	5

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	7 291 613,71	6 935 192,09
Liiketoiminnan muut tuotot	34 883,67	40 877,31
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 95 517,61	- 83 414,97
Palvelujen ostot	- 2 689 271,61	- 2 351 128,71
	- 2 784 789,22	- 2 434 543,68
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 2 641 553,19	- 2 659 845,52
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 615 375,03	- 595 243,33
Muut henkilösivukulut	- 104 518,11	- 146 358,31
	- 3 361 446,33	- 3 401 447,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 20 916,44	- 36 020,19
Liiketoiminnan muut kulut	- 520 485,83	- 504 287,55
Liikeylijäämä (-alijäämä)	638 859,56	599 770,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 218,94	2 619,54
Kunnalle maksetut korkokulut	- 10 455,45	- 10 658,00
Korvaus peruspääomasta	- 2 612,55	- 2 664,00
Muut rahoituskulut	- 484,47	- 401,04
	- 11 333,53	- 11 103,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	627 526,03	588 667,32
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 9 735,36	1 499,18
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	30 651,80	34 521,01
Tuloverot	- 8 242,08	- 16 086,01
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	640 200,39	608 601,50

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	25,3	30,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	25,3	30,0
Voitto, %	8,6	8,5

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	638 859,56	599 770,82
Poistot ja arvonalentumiset	20 916,44	36 020,19
Rahoitustuotot ja -kulut	- 11 333,53	- 11 103,50
Tuloverot	- 8 242,08	- 16 086,01
	640 200,39	608 601,50
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 54 998,47	- 34 521,01
Toiminnan ja investointien rahavirta	585 201,92	574 080,49
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	- 141 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 134 610,84	- 438 538,05
Saamisten muutos muilta	- 144 562,12	- 17 661,84
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 42,10	- 6 919,43
Korottomien velkojen muutos	18 617,36	- 109 068,18
Rahoituksen rahavirta	- 260 597,70	- 713 187,50
Rahavarojen muutos	324 604,22	- 139 107,01
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	632 108,26	307 504,04
Rahavarat 1.1.	307 504,04	446 611,05
	324 604,22	- 139 107,01

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	2 176 903	1 576 042
Investointien tulorahoitus, %	1 164,0	1 763,0
Lainanhoitokate	22,3	21,1
Kassan riittävyys, pv	34,2	17,5
Quick ratio	3,9	3,3
Current ratio	3,9	3,3

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	73 143,47	39 061,44
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	2 142,00	9 473,81
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	24 346,67	0,00
	26 488,67	9 473,81
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	46 654,80	29 587,63
	46 654,80	29 587,63
Vaihtuvat vastaavat	3 720 700,46	3 116 923,28
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	592 894,62	447 994,35
Saamiset kunnalta	2 495 645,58	2 361 034,74
Muut saamiset	52,00	390,15
	3 088 592,20	2 809 419,24
Rahat ja pankkisaamiset	632 108,26	307 504,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 793 843,93	3 155 984,72
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	2 548 484,52	1 908 284,13
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 870 784,13	1 262 182,63
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	640 200,39	608 601,50
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	144 114,73	165 031,17
Poistoero	48 796,80	39 061,44
Vapaaehtoiset varaukset	95 317,93	125 969,73
Vieras pääoma	1 101 244,68	1 082 669,42
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	257 774,63	161 548,15
Korottomat velat kunnalta	3 039,06	3 081,16
Muut velat	134 534,48	115 802,16
Siirtovelat	555 896,51	652 237,95
	951 244,68	932 669,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 793 843,93	3 155 984,72

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	71,0	65,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	15,0	15,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	15,0	15,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	2 511,0	1 870,8
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2017	2016
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 553	2 472
Myyntituotot muilta	4 739	4 463
Muut tuet ja avustukset	35	41
Toimintatuotot yhteensä	7 327	6 976

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi			

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	10	-1
Poistoeron muutokset yhteensä	10	-1

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	9	0	9
Lisäykset tilikauden aikana	0	24	24
Tilikauden poisto	-7	0	-7
Poistamaton hankintameno 31.12.	2	24	26

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30	0	30
Lisäykset tilikauden aikana	31	0	31
Tilikauden poisto	-14	0	-14
Poistamaton hankintameno 31.12.	47	0	47

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 870	1 403
Ylijäämän siirto	0	-141
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 870	1 262
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	640	608
Oma pääoma yhteensä	2 548	1 908

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	49	39
Poistoero yhteensä	49	39

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	548	634
Muut tilinpäätösjaksotukset	8	18
Siirtovelat yhteensä	556	652

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteisia	69	69
Yhteensä	69	69

Luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,8	0,8
Perussuomalaiset	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,8	0,8
Vantaan vihreät	0,1	0,1
Yhteensä	1,8	1,8

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla 14.2.2018

Jarkko Koivuniemi
Puheenjohtaja

Risto Hiltunen
Varapuheenjohtaja

Sina Nordman

Teija Toivonen

Kirsi Mäkilaine

Touko Niskakangas

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino yhdessä liikelaitoksen alijäämän kattamisen kanssa olivat keskeiset tavoitteet toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä pysyi lähes ennallaan 2017. Vuoden aikana annettiin palveluja 74 987 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 4 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui 143 704 hammaslääkärikäyntiä (147 073 käyntiä vuonna 2016, (vähennystä edelliseen vuoteen 2 %), 48 493 suuhygienistikäyntiä (45 388 käyntiä vuonna 2016, lisäystä edelliseen vuoteen 7 %) sekä 11212 hammashoitajakäyntiä (9 541 käyntiä vuonna 2016, lisäystä 18 % edelliseen vuoteen). Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6362 (6 698 potilasta vuonna 2016).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynneissä 7 % kasvua 2016 vuoteen verrattuna (v. 2017 24 547 851 käyntiä, v. 2016 22 851). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen käyttö oli väestösuhdetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit lisääntyivät 3 % ollen kuitenkin käyntien suhteessa samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna (v. 2017 9245 käyntiä ja v. 2016 8972 käyntiä).

Hoitotakuussa pysyttiin. Palvelut tuotettiin lähes 100 % omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastyytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9 vuonna 2017.

Vantaan kaupunki irtisanoutui SEHYK yhteistyösopimuksesta kesäkuussa 2016 ja oma erikoishammashoito päätettiin aloittaa omana tuotantona 1.1.2017 alkaen. Erikoisyksikössä on edustettuna kaikki suun terveydenhuollon erikoisalat sekä ajanmukainen välineistö. Oman yksikön toiminta käynnistyi toivotulla tavalla ja alkuhankinnoista huolimatta kustannukset olivat PKS-SEHYK toimintaa matalammat.

Digitalisaation valmistelu- ja kehittämistyö aloitettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. Yhteistyöllä laadittiin suun terveydenhuollon digitalisaation kehittämissuunnitelma ja aikataulutus. Työssä käytettiin palvelumuotoilua ja osallistettiin sekä asiakkaita että henkilöstöä. Yhteistyötä digitalisaatiokehittämisessä tehtiin myös työterveysliikelaitoksen kanssa. Oma Vantaa -palvelu otettiin käyttöön laskutuksen asiakaspalveluun vuoden alussa. Palvelun kautta suun terveydenhuollon asiakkaat voivat asioida sähköisesti laskutukseen liittyvissä kysymyksissä. Sähköisen hoidontarpeen arviointipalvelun kokeilu aloitettiin marraskuussa. Palvelussa asiakkaat voivat arvioida hoidon tarpeen kiireellisyyttä ja jättää yhteydenottopyynnön. Oikomishoidossa testattiin lasten hampaiston digitaalista skannausta oikomishoitoon erikoistuneen hammaslääkärin tekemän tutkimuksen sijaan. Skannauksen avulla tehostetaan oikomishoidon seulontatoimintaa. Suun terveydenhuolto liittyi ensimmäisten kuntien joukossa Kanta-palveluihin. Esimiehille suunnattu toiminnanohjausjärjestelmä henkilöstö- ja tilaresurssien hallintaan ja toiminnan tehostamiseen otettiin käyttöön joulukuussa. Etätulkkipalvelu vieraskielisten potilaiden hoitotilanteisiin otettiin käyttöön. Lisäksi digitalisaatiosuunnitelman mukaisia toimintoja kartoitettiin ja suunniteltiin mm. etäkonsultaatiotoimintamallia sekä materiaalien varastonhallintajärjestelmää. Digitalisaatiokehittämisessä huomioitiin tuleva Apotti-järjestelmä siten, että digikehittäminen palvelee tulevaa asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynneillä.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Suun terveydenhuollon toimijat osallistuivat Vantaan monitoimijaiseen perhevalmennuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen koko Vantaan alueella. Suun terveydenhuolto osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan TERHO-ryhmän toimintaan.

Päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa jatkettiin asumiskeskus Koisonrannan kanssa. Jatkettiin yhteistyötä terveyspalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (Asva) palveluita paljon käyttävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoiva-asumisen piirissä olevien sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.

Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin edelleen huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa. Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja kehitettiin yhteisiä toimintamalleja.

Varhaiskasvatuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä Hymyhammas-terveystuokioiden pitämisellä esiopetuksessa. Sivistystoimen toimialan ja kouluterveydenhuollon kanssa jatkettiin yhteistyötä koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja päivitettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantin ateriapalvelun kanssa tehtiin yhteistyötä lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi. Suun terveydenhuolto haastoi yläkoulut kilpailemaan perumattomien poisjääntien vähentämisessä ja samalla käyttämään verkkomuotoista suun terveystiedon opetusta.

Suun terveydenhuolto osallistui erilaisiin tapahtumiin kuten hyvinvointimessuille, Vantaan hyvinvointiviikolle, Varian hyvinvointipäiviin, puolustusvoimien kutsuntoihin ja ehkäisevän päihdetyön viikolle tuoden suun terveyttä esille.

Suun terveydenhuollon edustajat osallistuivat pääkaupunkiseudun kaupunkien suun terveydenhuollon yksiköiden hammasterveys eli HATE-hammasterveys-työryhmän toimintaan.

Kesäkuussa suun terveydenhuolto osallistui koko Vantaa tasoiseen Muuntamo –projektiin. Tikkurilaan pystytetyssä kontissa suun terveydenhuolto esitteli tapahtumassa mm. uusia digitalisaation muotoja. Ohjelmassa oli mm. suun terveyden edistämistä, kilpailu ja etävastaanoton esittelyä.

Suun terveydenhuolto teki yhteistyötä kouluterveydenhoitajien kanssa koko kesän ajan ”Kesäterkkari” –toiminnan muodossa. Suun terveydenhuollolla oli terveydenedistämis ständi Myyrmäkitalolla ja Koivukylän terveysasemalla, joissa hammashoitaja oli tavattavissa kerran viikossa.

Kuntalaisille tuotiin tutuksi suun terveyden edistämistä ja oma hoitoa erilaisten materiaalien kautta. Materiaalia tuotettiin internettiin sekä jaettavaksi erilaissa tapahtumissa.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkitien, Myyrmäen ja Länsimäen hammashoitoloissa. Oikomishoidon tiimeissä työskenteli erikoishammaslääkärien johdolla oikomiseen perehtyneitä hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia. Myyrmäessä toimiva hammaslaboratorio teki tarvittavat oikomiskojeet, mutta niitä hankittiin tarpeen mukaan myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Loviisan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan, Järvenpään ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Terveydenhuollon palvelut
Suun terveydenhuolto

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
suun terveydenhuollon asiakkaat	68059	69134	67821	69068	70114	73407	72290	74987
tutkitut	36708	39741	37404	37855	37791	39418	40230	36871
käynnit yhteensä	186149	194002	193983	195118	193485	197140	198416	203435
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat	114059	125960	125787	130493	129537	123611	122338	122617
käynnit hammaslääkärillä	137426	138942	144147	146032	144238	144287	147073	149550
käynnit suuhygienistilla	46390	48183	46001	44269	42404	44377	45388	48514
käynnit aikuissuuhygienistiyksikössä	-	-	-	-	-	-	- -	
aikuissuuhygienistiyksikön asiakkaat 1.4.2008 alkaen	-	-	-	-	-	-	- -	
käynnit hammashoitajalla	5743	6613	7265	9601	10787	12397	9541	11212
peruuttamattomat poisjäännit	12034	11986	9619	9752	9526	9354	8972	9245
peruuttamattomien poisjääntien kliiniset tunnit	7279	7329	5870	5881	5746	5621	5306	5420
kiireettömän hoidon jonossa	6561	4182	3689	3951	4221	5177	0	0
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk	3kk 2vk	3kk 3vk	0	0
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	34,44	27,72	26,16	26,28	26,16	26,64	27,10	26,76
hammaslääkärissäkäynti/potilas (toistuvuus)	2,02	2,01	2,71	2,71	2,65	2,57	2,53	2,55
Suun terveydenhuollon kustannukset								
kokonaiskustannukset (1000 €)	17501	20571	21818	22176	22176	22548	22678	23235
euroa/tutkittu	477	518	583	585	587	572	564	630
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	4871	5174	5318	5254	5424	5538	6047	6045
joista aikuissuuhygienistiyksikössä (1000 €) 1.4.2008 alkaen	-	-	-	-	-	-	-	-
toimeentulotuen asiakkailta perimättä jätetyt (1 000 €)	-	-	-	-	-	-	-	-

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158 euroa.

Liikevaihto oli 23.039.592 euroa (22.577.926 vuonna 2016), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,0% mikä johtuu pääosiltaan palvelusopimuksen tuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 248.794 euroa (895.279 euroa vuonna 2016), muutos pohjautuu erikoishammashoidon siirtymisestä omaksi toiminnaksi vuoden 2017 alusta alkaen.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6.044.867 euroa (6.012.055 euroa vuonna 2016) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16.436.541 euroa (16.033.290 euroa vuonna 2016), vuoden 2017 palvelutuotot perustuvat palvelusopimukseen, muutos vuoteen 2016 verrattuna oli +2,5 %, vuoden 2017 palvelusopimus sisälsi 1,0 %:n määräylityksen joka saavutettiin perussopimusmäärän lisäksi jo marraskuussa 2017. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli 461.541 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 417.277 + 4173 kappaletta +9,5 %:lla. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2017 oli 430.566 kappaletta ja muutos vuoteen 2016 verrattuna oli +7,2 %. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön jatkuvasta tehostamisesta (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoitotoimenpiteisiin. Vuoden 2017 kasvua selittää myös suunterveydenhuollon erikoisyksikön aloitus vuoden alusta.

Operatiiviset kulut olivat 22.025.957 euroa (vuonna 2016 22.462.644 euroa), josta materiaali- ja palveluostoja oli 5.603.289 euroa (vuonna 2016 5.222.472 euroa), muutos johtuu toimenpiteiden volyymikasvun johdosta sekä suun terveydenhuollon erikoisyksikön toiminnan tuomista erilliskustannuksista. Henkilöstökulut v. 2017 olivat 15.806.093 euroa (vuonna 2016 15.634.843 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2017 1.528.439 euroa (vuonna 2016 1.534.779 euroa).Operatiiviset kulut yhtä painotettua toimenpidettä kohden vuonna 2017 olivat 47 euroa (vuonna 2016 52 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 88.129 euroa (vuonna 2016 70.549 euroa).

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 177.874 euroa ylijäämäinen (vuonna 2016 ylijäämä oli 671.745 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2017 rahoitettiin leasingperusteella joten investointeja ei kirjattu taseeseen (vuonna 2016 kirjatut investoinnit olivat 174.374 euroa). Vuoden 2017 tulos sisältää 125.000 euron investointivarauksen purkamisen johtuen varauksen perusteiden muuttumisesta.

Liikelaitoksen pysyvät vastaavat olivat vuoden 2017 lopussa 171.921 euroa, muutos edellisestä vuodesta -128.452 euroa. Vaihtuvat vastaavat vuoden 2017 lopussa olivat 7.413.922 euroa (vuonna 2016 7.254.180 euroa). Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2017 lopussa 3.209.614 euroa (vuonna 2016 3.237.930 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2017 lopulla olivat 3.220.789 euroa (vuonna 2016 2.776.423 euroa).

Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2017 lopussa oli 1.607.343 euroa. Liikelaitoksen peruspääoma on täysin katettu.

Toiminta vuonna 2017

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään 1.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön 7 luvun 8 §:n mukaan. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos vastaa suun terveydenhuollon johtajan johdolla suun terveydenhuollon palvelujen (sis. suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen sekä kiireellisen suun terveydenhuollon) tuottamisesta. Hallintosäännön 8 luvun 9 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginvaltuusto nimeää johtokunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2017 aikana 7 kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupunginvaltuusto päätti 12.6.2017 § 21 kokouksessaan vahvistaa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä lukumääräksi 6 toimikaudeksi 2017–2021, ja valita Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokuntaan toimikaudeksi 2017–2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Raija Heikkonen, puheenjohtaja	Ulla-Maija Kopra
Jari Ahokas, varapuheenjohtaja	Sina Nordman
Matti Lepistö	Jan Edelmann
Joni Hilden	Kari Hokkanen
Anni Salonen	Leila Mäkynen
Tanja Vahvelainen	Kim Hyvärinen

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.10.2017 lähtien viiteen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut Pohjois-Vantaa, Keski-Vantaa, Länsi-Vantaa sekä oikominen ja Vantaan suun erikoishoidon yksikkö. Tulosyksiköitä johtaa johtava ylihammaslääkäri ja ylihoitaja. Toimipisteitä on 25 sekä 2 liikkuvaa yksikköä.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2017 aikana yhteensä 329 henkilöä (319 vuonna 2016) joista määräaikaisia oli 44 (48 vuonna 2016). Henkilöstökulut olivat 15.806.093 euroa (15.634.843 euroa vuonna 2016).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportointi tapahtuu kolmannes vuosittain.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset on hoidettu osana kaupungin vakuutuksia ja ne kilpailutettiin vuonna 2013. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2017 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 177.874 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	22480	23040	560
Liiketoiminnan muut tuotot	240	249	9
Materiaalit ja palvelut	-4644	-5603	-959
Henkilöstökulut	-15646	-15806	-160
Poistot ja arvonalentumiset	-103	-88	15
Liiketoiminnan muut kulut	-1631	-1529	102
Liikeylijäämä (-alijäämä)	696	263	-433
Muut rahoitustuotot	0	18	18
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-210	17
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	125	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	469	178	-291

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	373	181	-192
Rahoituksen rahavirta	0	263	263
Rahavarojen muutos	373	444	71

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	200	0	-200

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	23 039 592,14	22 577 926,48
Liiketoiminnan muut tuotot	248 794,17	895 279,01
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 038 720,09	- 1 236 439,00
Palveluiden ostot	- 3 564 569,86	- 3 986 033,43
	- 5 603 289,95	- 5 222 472,43
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 12 522 035,01	- 12 207 923,38
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 2 721 014,86	- 2 741 906,39
Muut henkilösivukulut	- 563 043,19	- 685 013,30
	- 15 806 093,06	- 15 634 843,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 88 129,76	- 70 549,55
Liiketoiminnan muut kulut	- 1 528 439,70	- 1 534 779,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	262 433,84	1 010 561,44
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	18 339,01	14 052,14
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159 158,04	- 159 158,00
Korvaus peruspääomasta	- 68 210,04	- 68 210,00
Muut rahoituskulut	- 530,55	- 499,95
	- 209 559,62	- 213 815,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	52 874,22	796 745,63
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	125 000,00	-125 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	177 874,22	671 745,63

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,2	26,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,2	26,8
Voitto, %	0,2	3,5

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	262 433,84	1 010 561,44
Poistot ja arvonalentumiset	88 129,76	70 549,55
Rahoitustuotot ja -kulut	- 209 559,62	- 213 815,81
	141 003,98	867 295,18
Investointien rahavirta		
Investointimenot	40 322,58	- 174 374,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	181 326,56	692 920,68
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	405 662,58	374 196,38
Saamisten muutos muilta	- 121 038,32	- 44 733,08
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 82 495,14	82 511,14
Korottomien velkojen muutos muilta	60 910,71	- 108 649,68
Rahoituksen rahavirta	263 039,83	303 324,76
Rahavarojen muutos	444 366,39	996 245,44
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 220 789,49	2 776 423,10
Rahavarat 1.1.	2 776 423,10	1 780 177,66
	444 366,39	996 245,44

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 709 104	1 527 777
Investointien tulorahoitus, %	-349,7	497,4
Lainanhoitokate	1,9	6,4
Kassan riittävyys, pv	50,9	44,5
Quick ratio	2,0	1,9
Current ratio	2,0	1,9

Balansräkning för Affärsverket för mun- och tandhälsa i Vanda	1.1 – 31.12.2017	1.1 – 31.12.2016
AKTIVA		
Bestående aktiva	171 921,03	300 373,37
Materiella tillgångar		
Maskiner och inventarier	171 921,03	300 373,37
	171 921,03	300 373,37
Rörliga aktiva	7 413 460,14	7 254 180,19
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	982 639,66	861 721,08
Fordringar på kommunen	3 209 830,99	3 615 971,37
Övriga fordringar	200,00	64,64
	4 192 670,65	4 477 757,09
Kassa och bank	3 220 789,49	2 776 423,10
AKTIVA TOTALT	7 585 381,17	7 554 553,56
PASSIVA		
Eget kapital	1 607 343,42	1 429 469,20
Grundkapital	974 435,00	974 435,00
Föregående räk.per. överskott (underskott)	455 034,20	- 216 711,43
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	177 874,22	671 745,63
Avskrivningsdifferens och frivilliga reserver	0,00	125 000,00
Reserver	0,00	125 000,00
Främmande kapital	5 978 037,75	6 000 084,36
Långfristigt		
Lån från kommunen	2 273 680,16	2 273 680,16
Kortfristigt		
Leverantörsskulder	463 006,24	434 108,41
Räntefria skulder till kommunen	16,00	82 511,14
Övriga skulder	650 317,57	648 539,96
Resultatregleringar	2 591 017,78	2 561 244,69
	3 704 357,59	3 726 404,20
PASSIVA TOTALT	7 585 381,17	7 554 553,56

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	21,2	20,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	25,7	25,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	28,0	26,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	632,9	455,0
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 273,7	2 273,7

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2017	2016
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	58	108
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	143	129
Myyntituotot muilta	6 115	6 020
Opetuspalvelumaksut	7	6
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 717	16 316
Liiketoiminnan muut tuotot	249	895
Toimintatuotot yhteensä	23 289	23 474

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	Koneet ja kalusto	
1 000 €	2017	2016
Poistamaton hankintameno 1.1.	300,00	197
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	174
Vähennykset tilikauden aikana	-40,00	0
Tilikauden poisto	-88,00	-71
Poistamaton hankintameno 31.12.	172	300

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	455	-217
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	455	-217
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	178	672
Oma pääoma yhteensä	1 607	1 429

Vapaaehtoiset varaukset		
1 000 €	2017	2016
Investointivaraus	0	125
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	0	125

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 534	2 523
Muut tilinpäätösjaksotukset	57	38
Siirtovelat yhteensä	2 591	2 561

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2017	2016
Tilikaudella maksetut	93	129
Myöhemmin maksettavat	439	188
Vuokravastuut yhteensä	532	317

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2017	2016
Virka- ja työsuhteisia	285	271
Määräaikaisia	44	48
Yhteensä	329	319

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Kansallinen kokoomus Vantaa	810	720
Perussuomalaiset	150	135
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	1 296	1 445
Vihreä liitto Vantaa	238	200
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	2 494	2 500

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2017 allekirjoitukset

Raija Heikkonen
johtokunnan puheenjohtaja

Jari Ahokas
johtokunnan jäsen, varapuheenjohtaja

Matti Lepistö
johtokunnan jäsen

Joni Hildén
johtokunnan jäsen

Tanja Vahvelainen
johtokunnan jäsen

Anni Salonen
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 14.2.2018

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla 19 4 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	42,80	30,16	0,00				72,95
Myyntituotot, sisäiset	5,58	29,24	0,00	-5,58	-29,24	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	84,09	6,89	0,00				90,98
Maksutuotot, sisäiset	0,50	0,03	0,03	-0,50	-0,03	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	15,09	1,19	0,00				16,29
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,24	0,00	0,00	-0,24	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	71,09	0,07	0,60				71,76
Muut toimintatuotot, sisäiset	121,61	0,00	0,41	-121,61	0,00	-0,41	0,00
Valmistus omaan käyttöön	76,14	0,00	2,13				78,28
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-437,38	-44,18	-0,01				-481,58
Palvelujen ostot, ulkoiset	-655,97	-7,32	-4,12				-667,41
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,92	-2,01	0,00	33,92	2,01	0,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	0,00	-3,72	-0,01				-3,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-52,81	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	-52,79
Avustukset, ulkoiset	-77,73	0,00	0,00				-77,73
Avustukset, sisäiset	-0,24	0,00	0,00	0,24			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-51,27	-3,66	-0,80				-55,74
Muut toimintakulut, sisäiset	-118,01	-3,43	0,00	118,01	3,43	0,00	0,00
Toimintakate	-1 010,45	3,49	-1,75	24,51	-24,07	-0,44	-1 008,71
Verotulot	977,01						977,01
Valtionosuudet	168,93						168,93
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,59	0,02	1,60				14,21
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00	0,00	-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	15,25	0,00	0,07				15,31
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-2,52	0,00	0,00				-2,52
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17	0,00	0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,15	0,00	-0,08				-0,23
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Vuosikate	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-107,57	-1,45	-0,50				-109,52
Arvonalentumiset	-14,06	0,00	0,00				-14,06
Tilikauden tulos	39,27	1,82	-0,66	24,27	-23,82	-0,44	40,43
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,56	0,66				1,22
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	39,27	2,38	0,00	24,27	-23,82	-0,44	41,65

	Rahoituslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	160,90	3,27	-0,16	24,27	-23,82	-0,44	164,01
Tulorahoituksen korjauserät	-40,54	0,01					-40,53
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-107,57	-1,58	-2,13				-111,29
Rahoitusosuudet investointeihin	0,62	0,03					0,65
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	50,54	0,03	0,00				50,57
Toiminnan ja investointien rahavirta	63,95	1,76	-2,30	24,27	-23,82	-0,44	63,41
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,04		0,00				-0,04
Antolainasaamisten vähennykset	0,33		4,25				4,57
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	90,00						90,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-190,98						-190,98
Lyhytaikaisten lainojen muutos	10,89						10,89
Oman pääoman muutokset	1,73		0,00				1,73
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,20						0,20
Vaihto-omaisuuden muutos	19,11						19,11
Saamisten muutos	28,12	-1,34	-6,14	0,36	-0,38	5,88	26,50
Korottomien velkojen muutos	0,67	-0,42	0,30	-5,95	0,09	0,00	-5,31
Rahoituksen rahavirta	-39,99	-1,76	-1,59	-5,59	-0,29	5,88	-43,33
Rahavarojen muutos	23,97	0,00	-3,88	18,68	-24,11	5,43	20,08

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	650,00	660,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 60,86	- 60,18
Liiketoiminnan muut kulut	2 126,81	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	2 715,95	599,82
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 588 997,13	1 612 978,70
Muut rahoitustuotot	53 037,49	53 688,16
	1 642 034,62	1 666 666,86
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 644 750,57	1 667 266,68
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 644 750,57	- 1 667 266,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	2 715,95	599,82
Rahoitustuotot ja -kulut	1 642 034,62	1 666 666,86
Toiminnan rahavirta	1 644 750,57	1 667 266,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten vähennykset muilta	4 247 196,80	1 282 614,06
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 5 879 029,28	- 3 893 916,03
Saamisten muutos muilta	3 504,52	301 005,74
Korottomien velkojen muutos muilta	- 16 422,61	0,00
Rahoituksen rahavirta	- 1 644 750,57	- 2 310 296,23
Rahavarojen muutos	0,00	- 643 029,55
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	643 029,55
	0,00	- 643 029,55

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	52 152 155,12	56 399 351,92
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	52 152 155,12	56 399 351,92
Vaihtuvat vastaavat	40 652 378,30	34 776 853,54
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	40 325 455,10	34 446 425,82
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	187 949,08	191 316,85
Siirtosaamiset	138 974,12	139 110,87
VASTAAVAA YHTEENSÄ	92 804 533,42	91 176 205,46
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	92 804 533,42	91 159 782,85
Muut omat rahastot	92 804 533,42	91 159 782,85
Vieras pääoma	0,00	16 422,61
Siirtovelat	0,00	16 422,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	92 804 533,42	91 176 205,46

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Valmistus omaan käyttöön	2 134 912,84	102 956,73
Liiketoiminnan muut tuotot	602 945,45	165 493,67
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 707,03	- 1 489,94
Palvelujen ostot	- 2 425 434,89	- 236 471,62
	- 2 427 141,92	- 237 961,56
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 7 043,55	0,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4,93	0,00
Muut henkilösivukulut	- 1 712,07	0,00
	- 8 760,55	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 497 396,42	- 497 355,99
Liiketoiminnan muut kulut	- 803 119,61	- 3 736,15
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	- 76,25	0,00
	- 76,25	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 998 636,46	- 470 603,30
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	998 636,46	470 603,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 998 636,46	- 470 603,30
Poistot ja arvonalentumiset	497 396,42	497 355,99
	- 501 240,04	26 752,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 134 912,84	- 102 956,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	10 199 215,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	- 2 636 152,88	10 123 011,40
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	2 692 598,80	- 10 055 220,54
Saamisten muutos muilta	- 379 067,90	- 101 060,10
Korottomien velkojen muutos muilta	322 621,98	33 269,24
Rahoituksen rahavirta	2 636 152,88	- 10 123 011,40
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	7 920 889,72	6 283 373,30
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 683 020,15	6 180 416,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 237 869,57	102 956,73
	7 920 889,72	6 283 373,30
Vaihtuvat vastaavat	15 268 199,48	17 581 730,38
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	14 687 861,85	17 380 460,65
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	505 176,00	126 108,10
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 189 089,20	23 865 103,68
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	22 805 204,95	23 803 841,41
Muut omat rahastot	22 805 204,95	23 803 841,41
Vieras pääoma	383 884,25	61 262,27
Lyhytaikainen		
Ostovelat	375 884,25	53 262,27
Muut velat	8 000,00	8 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 189 089,20	23 865 103,68

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liiketoiminnan muut tuotot	1 328,20	269,21
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 2 832,45	- 3 060,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 577,00	9 640,95
Muut rahoitustuotot	13 987,37	5 945,75
Muut rahoituskulut	- 77 051,97	- 10 744,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	- 52 991,85	2 051,13
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	52 991,85	- 2 051,13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 504,25	- 2 790,85
Rahoitustuotot ja -kulut	- 51 487,60	4 841,98
Toiminnan rahavirta	- 52 991,85	2 051,13
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 502,72	964,31
Saamisten muutos muilta	117 832,45	78 626,72
Rahoituksen rahavirta	119 335,17	79 591,03
Rahavarojen muutos	66 343,32	81 642,16
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	225 491,79	159 148,47
Rahavarat 1.1.	159 148,47	77 506,31
	66 343,32	81 642,16

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 777 812,68	1 830 804,53
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	294 821,80	346 664,65
Saamiset kunnalta	896 215,26	897 717,98
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	73 009,39	155 782,08
Lainasaamiset	288 274,44	271 491,35
Rahat ja pankkisaamiset	225 491,79	159 148,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 777 812,68	1 830 804,53
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 777 812,68	1 830 804,53
Muut omat rahastot	1 777 812,68	1 830 804,53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 777 812,68	1 830 804,53

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Liikevaihto	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	413 732,24	422 333,07
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 824,39	- 2 785,50
Palvelujen ostot	- 1 694 796,56	- 1 712 785,98
	- 1 698 620,95	- 1 715 571,48
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 254 888,71	1 263 238,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Toiminnan rahavirta	- 1 254 888,71	- 1 263 238,41
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 254 888,71	1 286 426,56
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	- 23 188,15
Rahoituksen rahavirta	1 254 888,71	1 263 238,41
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Vahinkorahaston tase	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	4 862 016,12	6 120 721,95
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	4 862 016,12	6 120 721,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 862 016,12	6 120 721,95
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	4 861 128,79	6 116 017,50
Muut omat rahastot	4 861 128,79	6 116 017,50
Vieras pääoma	887,33	4 704,45
Lyhytaikainen		
Ostovelat	887,33	4 704,45
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 862 016,12	6 120 721,95

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.
Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Pääkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254900 Ostovelat muille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tositelajit ja numerosarjat 2017	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tililuettelo vuodelta 2017	Asta-arkistointijärjestelmässä
Varastokirjanpidot	
Varikko	atk-tuloste
Hoitotarvikevarasto	atk-tuloste
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2017

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13803999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
16	B5	13819001 - 13820999	Palvelukassa	Käenkukka
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myymäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	01	10000000 - 12999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	990000000 - 999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelukeskus
AF	03	30000000 - 38999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	02	20000000 - 23999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	06	60000000 - 60999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
D5	54	540000000 - 549999999	Saku/Merlot Medi	KuPeLa /1211
D7	56	560000000 - 569999999	SoftMedic	Työterveys/1210
DG	16	160000000 - 169999999	Asiakkaat-hyvitys	Talouspalvelukeskus
DL	31	310000000 – 319999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	08	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	180000000 - 189999999	Asiakk. -lasku	KuPeLa /1211
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K5	33	330000000 - 339999999	PSOP toimittajalasku	Talouspalvelukeskus
K9	K9	500000000 - 599999999	Rahapalautukset	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	00	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	930000000 - 939999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

Liitetietojen tositelajiluettelo 2017

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
LT		1-999	Liitetiedot	Talouspalvelukeskus

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio
= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Velat ja vastuut prosentteina käyttötuloista, %
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

(Kunta ja konserni) Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

(Liikelaitos) Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 26.3.2018

Vantaan kaupunginhallitus

Sari Multala

Timo Juurikkala

Susanna Bruun

Lauri Kaira

Säde Tahvanainen

Paysal Abdi

Pentti Hakulinen

Pirkko Kotila

Mika Niikko

Anitta Orpana

Sakari Rokkanen

Ritva Viljanen

Kaupunginjohtaja

~~Vaula Norrena~~

Pentti Puoskari

Minna Kuusela

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19.4. 2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

YHTEYSTIEDOT

Vantaan kaupunki
p. 839 11 (vaihde)
Asematie 7,
01300 Vantaa

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Audiator Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2017

Vantaan kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Vantaan kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla 19.4.2018

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 4 §

5 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan vaali toimikaudelle 2017–2021

VD/5244/00.00.01.00/2017

RV/JM/NJ/AV

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 10 §:n mukaan Vantaan kaupunginvaltuusto asettaa toimikaudekseen Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan, joka toimii kaupunginhallituksen alaisena, kuntalain 51 §:n mukaisena Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kuntien yhteisenä toimielimenä. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta toimii pelastuslain tarkoittamana monijäsenisenä pelastusviranomaisena.

Vantaan kaupunginvaltuusto valitsee johtokunnan jäsenet Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kuntien asettamista jäsenehdokkaista. **Keski-uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen** mukaisesti johtokunnassa on 15 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Vantaan kaupunki on pyytänyt Hyvinkään kaupunkia, Järvenpään kaupunkia, Keravan kaupunkia, Mäntsälän kuntaa, Nurmijärven kuntaa ja Tuusulan kuntaa asettamaan kaksi jäsenehdokasta ja kaksi henkilökohtaista varajäsenehdokasta sekä Pornaisten kuntaa asettamaan yhden jäsenehdokkaan ja yhden henkilökohtaisen varajäsenehdokkaan johtokuntaan. Viimeinen jäsenkunnan ilmoitus asetetuista ehdokkaista saapui maaliskuussa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kunnat ovat asettaneet seuraavat jäsenehdokkaat:

Kunta	**Jäsen**	**Henkilökohtainen varajäsen**
Hyvinkää	Seppo Nieminen	Raija Kuosmanen
	Timo Riskilä	Niko Kostia
Järvenpää	Helinä Perttu	Veikko Peltonen
	Sonja Huttunen	Kari Haapanen
Kerava	Erkki Kauranen	Margit Lindholm
	Paavo Timonen	Anneli Luusalo
Mäntsälä	Tuuli Särkijärvi	Tomi Janhunen
	Raimo Finer	Johanna Koski
Nurmijärvi	Timo Savolainen	Mariette Rahijärvi
	Siiri Peltonen	Ismo Uusitalo
Pornainen	Mira Ohvo-Harhakoski	Jukka Turunen
Tuusula	Tuula Lahdenperä	Jari Hagström
	Jukka Parkkima	Sari Juhila
Vantaa	Juha Nyberg	Ann-Mari Patshijew
	Miika Kostamo	Naima El Issaou

Vantaan kaupunginvaltuusto nimeää johtokunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginhallitus 9.4.2018 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) toimitettavaksi Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan vaali toimikaudeksi 2017–2021 ja
b) valittavaksi Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2017–2021.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 5

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) toimittaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan vaali toimikaudeksi 2017–2021 ja
b) valita Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toimikaudeksi 2017–2021.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta toimikaudeksi 2017–2021, ja

Kunta	**Jäsen**	**Henkilökohtainen varajäsen**
Hyvinkää	Seppo Nieminen	Raija Kuosmanen
	Timo Riskilä	Niko Kostia
Järvenpää	Helinä Perttu	Veikko Peltonen
	Sonja Huttunen	Kari Haapanen
Kerava	Erkki Kauranen	Margit Lindholm
	Paavo Timonen	Anneli Luusalo
Mäntsälä	Tuuli Särkijärvi	Tomi Janhunen
	Raimo Finer	Johanna Koski
Nurmijärvi	Timo Savolainen	Mariette Rahijärvi
	Siiri Peltonen	Ismo Uusitalo
Pornainen	Mira Ohvo-Harhakoski	Jukka Turunen

Tuusula	Tuula Lahdenperä	Jari Hagström
	Jukka Parkkima	Sari Juhila
Vantaa	Juha Nyberg	Ann-Mari Patshijew
	Miika Kostamo	Naima El Issaou

b) valita Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnalle puheenjohtajaksi Miika Kostamo ja varapuheenjohtajaksi Juha Nyberg toimikaudeksi 2017–2021.

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

6 § **Teknisen lautakunnan varajäsenen ja teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaalin toimittaminen toimikaudeksi 2017–2021**

VD/4952/00.00.01.00/2017
RV/AV

Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan varajäsenen ja teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali.

Teknisen lautakunnan varajäsenen tehtävä

Hallintosäännön 10 luvun 4 §:n mukaan tekninen lautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain 13 a luvun tarkoittamana kunnan monijäsenisenä toimielimenä ja viranomaisena, maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viranomaisena, eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettuna viranomaisena ja postilaissa tarkoitettuna kunnanrakennusvalvontaviranomaisena.

Tekninen lautakunta vastaa:
- kaupungin toimitilajohtamisesta, toimitilastrategiasta sekä kaupungin eri toimialojen tarvitsemien riittävien ja asianmukaisten toimitilojen hankkimisesta, hallinnasta ja isännöintitehtävistä
- kaupungin rakennetun ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä, kunnossapidosta ja kiinteistönhoidosta
- toimitilojen hankevalmistelusta ja rakennuttamisesta
- liikenteen ja yhdyskuntatekniikan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä julkisen kaupunkitilan hallinnasta ja hoidosta
- yhdyskuntateknisten rakentamis- ja ylläpitopalvelujen ja varikkotoimintojen tuottamisesta ja kaupungin varikkotoiminnasta
- kaupungin liikenneturvallisuustyöstä
- yleisistä ja yksityisistä teistä annetuissa laeissa kunnan tielautakunnalle säädetyistä tehtävistä
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.

Hallintosäännön 8 luvun 4 §:n mukaan kaupunginvaltuusto valitsee lautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:
1) asianomaisen lautakunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2) henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos

kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginvaltuusto valitsi 12.6.2017 § 18 tekniseen lautakuntaan toimikaudeksi 2017–2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen	**Henkilökohtainen varajäsen**
Carita Orlando, puheenjohtaja	Nina Merjola-Repo
Anniina Kostilainen, varapuheenjohtaja (kv 28.8.2017 § 5)	Matti Happonen
Mika Kasonen	Sauli Ahopelto
Mika Rautio	Markku Miettinen
Katja Siniketo-Pietilä	Johanna Ropponen
Päivi Laakso	Tiina-Maaria Päivinen
Kia Koskelin	Virpi Mäkinen
Kari Lopperi	Marko Tuppurainen
Jarno Eskelinen	Pertti Heinonen
Emmi Pajunen	Ansu Balac
Timo Auvinen	Tanja Aidanjuuri-Vestala
Hannu Palmu	Kaisa Kauppinen
Anu Pia Järveläinen	Teemu Uimonen

Teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen tehtävä

Hallintosäännön 8 luvun 5 §:n mukaan teknisessä lautakunnassa on yksityistiejaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee teknisen lautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä yksityistiejaostoon.

Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginvaltuusto valitsi 12.6.2017 § 19 teknisen lautakunnan yksityistiejaostoon toimikaudeksi 2017-2021 seuraavat henkilöt:

Jäsen	**Henkilökohtainen varajäsen**
Kari Lopperi, puheenjohtaja	Pertti Heinonen
Sauli Ahopelto, varapuheenjohtaja	Mika Rautio
Johanna Ropponen	Katja Siniketo-Pietilä
Tiina-Maaria Päivinen	Kia Koskelin
Matti Happonen	Ansu Balac
Tanja Aidanjuuri-Vestala	Timo Auvinen

Kaupunginhallitus 9.4.2018 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) todettavaksi, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan varajäsenen täydennysvaali, ja
b) toimitettavaksi teknisen lautakunnan varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017-2021.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) todettavaksi, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali, ja
b) toimitettavaksi teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017–2021.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 6

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) todeta, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan varajäsenen täydennysvaali, ja
b) toimittaa teknisen lautakunnan varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017-2021,
c) todeta, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali, ja
d) toimittaa teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017-2021.

Päätös:
Päätettiin
a) todeta, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan varajäsenen täydennysvaali, ja
b) valita teknisen lautakunnan varajäseneksi Paavo Antila jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017-2021,
c) todeta, että Pertti Heinosen poismenon vuoksi on suoritettava teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäsenen täydennysvaali, ja
d) valita teknisen lautakunnan yksityistiejaoston varajäseneksi Paavo Antila jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2017-2021.

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

7 § Asemakaavamuutos 002350 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 17. Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6

VD/5740/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/JKÖ/MHN/MKU/ET/AV

Voimalantie 5 ja 6 toimitilakiinteistöjen rakennusoikeuksia lisätään yhteensä 11 236 k-m² Murata Electronics Oy:n tarpeisiin. Pysäköintiä keskitetään Voimalantie 6:en, jolta poistetaan vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus. Osa Myllymäenpolun katualueesta muutetaan Martinkylänsarka -nimiseksi lähivirkistysalueeksi.

Asemakaavamuutos koskee osia kortteleista 17105 ja 17120 sekä virkistys- ja katualueita, kaupunginosassa 17, Martinlaakso.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osia kortteleista 17105 ja 17120 sekä katualueita kaupunginosassa 17, Martinlaakso.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osaa korttelissa 17105, kaupunginosassa 17, Martinlaakso.

Alue sijaitsee Martinlaakson kaupunginosassa Kehä III:n eteläpuolella Tyttökummun pientaloalueen länsipuolella Voimalantie 5 ja 6 kiinteistöillä.

Kaavan hakija
Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Murata Electronics Oy, Kiinteistö Oy Kvarnbacka sekä Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Kumoutuvan asemakaavan KM-korttelialueen Voimalantie 6 tontin omistaa Murata Electronics Oy. Vantaan kaupunki omistaa kaavamuutosalueen katualueet sekä kumoutuvan asemakaavan KTTY-korttelialueen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin, jolla Murata Electronics Oy toimii vuokralaisena.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä. Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen taustaaineistojen valmisteluun ovat osallistuneet Murata Electronics Oy sekä heidän konsultteinaan NCC Suomi Oy, Optiplan Oy, Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy, Trafix Oy ja Helimäki Akustikot Oy.

Yleiskaava
Asemakaavamuutosalue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten varattua työpaikka-aluetta (TP) sekä LDEN 55–60 dB lentomeluvyöhykettä (m²). Muutosalueen itäpuolella on osuus historiallista tietä (Suuri Rantatie).

Asemakaavan muutos
Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 toimitilakiinteistön (KTY) kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 8 977 k-m² ja valtaosa sen pysäköinnistä osoitetaan Voimalantie 6 rakentamattomalle tontille. Voimalantie 6 muutetaan vähittäiskaupan suuryksikön korttelialueesta (KM) liike- ja toimitilarakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 2 259 k-m² ja vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus poistuu. Tontille ei myöskään saa rakentaa päivittäistavarakauppaa.

Kaavamuutoksen tavoitteena on Myllynkivenkuja 6:ssa toimivan Murata Electronics Oy:n nykyisten toimintaolosuhteiden ja tulevaisuuden kehittämisedellytysten turvaaminen.
Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6:n toimistorakennuksien sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuus- ja varastorakennuksien (KTY) laajentaminen edellyttää uudisrakennuksen toteuttamista kiinteistön nykyiselle pysäköintialueelle. Kiinteistöön liitetään 87 m^2 osuus Myllymäenpolun katualueesta. Myllymäenpolun katualueen pohjoinen osuus muutetaan lähivirkistysalueeksi (VL), jonka nimeksi annetaan Martinkylänsarka (ruots. Mårtensbytegen).

Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä tarkistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi mm. hulevesien hallinnan ja rakenteiden ääneneristävyyden osalta sekä lisätään määräykset polkupyöräpaikkojen vähimmäismääristä uusien mitoitusohjeiden mukaisesti. Kiinteistöjen rakennusten enimmäiskorkeus osoitetaan kerroslukujen sijaan vesikaton enimmäiskorkeustasona (+62.5). Kaavamuutoksen yhteydessä muutetaan Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tonttijakoa, jolloin kortteliin 17105 muodostuu tontti 12. Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 6,5 ha. Kumoutuvan asemakaavan kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 36 014 km^2. Kaavamuutoksen uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on 47 250 k-m^2 (KTY, KLTY) korttelitehokkuudella e=0,72.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 15.6.2017.

Kaavan vireille tulosta on MRL 62 §:n mukaisesti ilmoitettu 12.8.2017 Vantaan kaupungin Asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Asiasta jätettiin yhteensä 11 mielipidettä ja viranomaiskannanottoa, joista viisi on alueen asukkailta. Niiden sisällöistä on tiivistelmät kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014). Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja sisältää kaksi työpaikkatonttia.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta: Kiinteistön Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 omistaa Vantaan kaupunki, joten sen rakennusoikeuden lisäys ei edellytä maankäyttösopimusta. Kiinteistön Voimalantie 6 käyttötarkoitus KM muuttuu KLTY:ksi ja mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön toteuttamiselle poistuu, minkä johdosta kiinteistön 2 259 k-m^2 rakennusoikeuden määrän lisäys ei johda kiinteistön merkittävään arvonnousuun eikä siten edellytä maankäyttösopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002350 sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5–6,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Murata Electronics Oy maksaa muutoskustannukset, yhteensä 10 000 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 5.2.2018 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002350 sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5 - 6,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokaksi 3 ja todeta, että hakija Murata Electronics Oy maksaa muutoskustannukset, yhteensä 10 000 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.2.-22.3.2018. Tänä aikana ei jätetty yhtäkään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 5.2.2018 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin neljä (HSY, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Tukes, Uudenmaan ELY-keskus) ja saatiin kolme kappaletta.
ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että hulevesien hallinnan mitoituskriteerit tulisi esittää kaavamääräyksissä, selostuksen vaikutusten arviointia tulisi täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa ja kaava-aineistoista tulisi ilmetä selkeästi, mitkä liikenneverkon parantamistoimet aiheutuvat asemakaavan toteuttamisesta ja minä ajankohtana toimet on tarpeen toteuttaa. HSY toteaa, että kaavamääräyksissä tulisi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.

Tehdyt tarkistukset
KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Voimalantie 4:n Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu ELY-keskuksen lausunnon johdosta. KLTY-korttelialueen kaavamääräyksiin on HSY:n lausunnosta johtuen lisätty määräys syväjuuristen kasvien istuttamiskiellosta maanalaisten johtojen alueelle.
Nähtävillä olleen 29.1.2018 päivätyn kaavaselostuksen väärä vesihuollon esisuunnitelma on korvattu oikealla versiolla. Asemakaavan seurantalomakkeessa väärään sarakkeeseen päätynyt kevyen liikenteen katujen pinta-alatieto (0,0404 ha) on korjattu.
Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Esisopimus kiinteistökaupasta
Murata Electronics Oy on asemakaavamuutosehdotuksen nähtävilläolon jälkeen ilmoittanut haluavansa ostaa osoitteessa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 sijaitsevan tontin, jonka Vantaan kaupunki omistaa. Siten asemakaavamuutokseen liittyy em. tonttia koskeva esisopimus kiinteistökaupasta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.4.2018 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002350 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5–6.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Asemakaavamuutosehdotus 002350 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5–6 pannaan täytäntöön sitten kun kaupunginhallituksen asemakaavamuutosehdotuksen esisopimusta koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 17

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002350 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5–6.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002350 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 17 Martinlaakso / Voimalantie 5–6.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutosselostus 16.4.2018
- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018
- Liikenneselvitys, päivitetty 6.4.2018 (Trafix Oy)

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 050 312 2132, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
asemakaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 050 302 9283, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002350 VOIMALANTIE 5 – 6

MARTINLAAKSO

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002350. Kaavoitus on tullut vireille 15.6.2017.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä virkistys- ja katualueet kaupunginosassa 17, Martinlaakso (kumoutuvan asemakaavan osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä katualueet).

Tonttijako ja tonttijaon muutos:

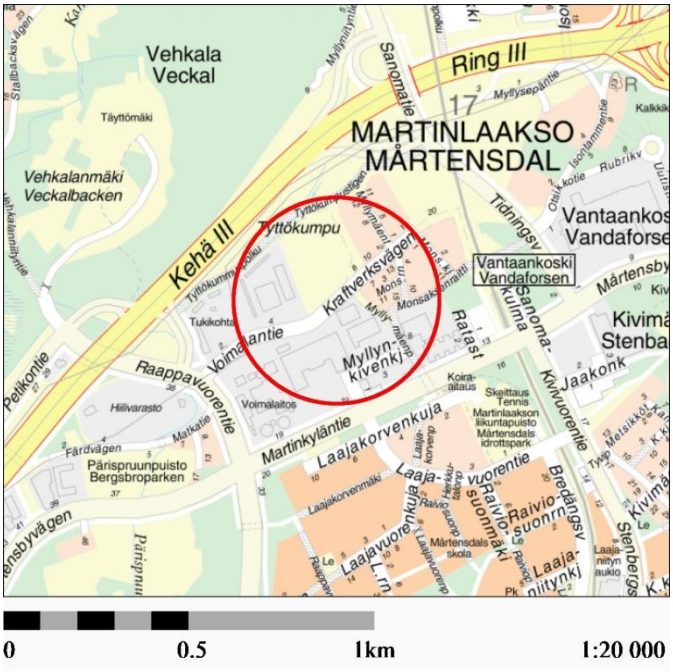
osa korttelissa 17105 kaupunginosassa 17, Martinlaakso.

Kaavamuutoksen keskeinen sisältö: Voimalantie 5 ja 6 toimitilakiinteistöjen rakennusoikeuksia lisätään yhteensä 11 236 k-m^2 Murata Electronics Oy:n tarpeisiin. Pysäköintiä keskitetään Voimalantie 6:en, joka muutetaan vähittäiskaupan suuryksikön tontista liike- ja toimitilarakennusten tontiksi. Osa Myllymäenpolun katualueesta muutetaan Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi.

Kaavamuutokseen liittyy esisopimus kiinteistökaupasta, koska Murata Electronics Oy on ostamassa Voimalantie 6:n tontin Vantaan kaupungilta. Kaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Kaavan laatija: Jukka Köykkä, kaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; jukka.koykka@vantaa.fi, puh. 050 302 9283.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Martinlaakson kaupunginosassa Myllynkivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6. Suunniteltavaan alueeseen sisältyvät kortteleiden 17105 ja 17120 itäosat sekä Myllymäenpolun katualue.

Aluetta rajaa pohjoisessa Myllymäenojan suojaviheralue ja etelässä Myllynkivenkuja. Lännessä aluetta rajaavat teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten kortteli 17105 sekä liike- ja toimisto- sekä ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten kortteli 17120. Idässä alue rajautuu Myllymäensaran virkistysalueeseen sekä Tyttökummun pientaloasutukseen.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Kiinteistö Oy Kvarnbacka, Murata Electronics Oy sekä Vantaan kaupunki ovat jättäneet kaavamuutoshakemuksen 5.6.2017.

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 15.6.2017. Siihen liittyvät mielipiteet pyydettiin 28.8.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 11 kappaletta. Kaavoitus ilmoitettiin kaupungin Asukaslehdessä vireille 12.8.2017.
- Hankkeesta järjestettiin 14.8.2017 asukastilaisuus, johon osallistui 21 asukasta.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 sekä kaupunginhallitus 5.2.2018.
- Kaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 21.2.–22.3.2018. Siitä saatiin 3 lausuntoa mutta ei yhtäkään muistutusta. Tarkistettu kaavaehdotus sekä lausuntojen vastineet on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 16.4.2018. Tarkistukset eivät ole merkittäviä eivätkä edellytä uutta nähtävillä oloa.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 4
2. Lähtökohdat 5
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 5
2.2 Suunnittelutilanne 14
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 17
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 17
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 17
3.3. Asemakaavan tavoitteet 21
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 22
4. Asemakaavan kuvaus 24
4.1 Kaavan rakenne 24
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 26
4.3 Aluevaraukset 26
4.4 Kaavan vaikutukset 28
4.5 Ympäristön häiriötekijät 35
4.6 Nimistö 35
5. Asemakaavan toteutus 35
6. Kaavatyöhön osallistuneet 36
7. Asemakaavan seurantalomake 37
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 39

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavamuutos 002350 liikenneselvitys, 17.1.2017, päivitetty 6.4.2018, Trafix Oy
- Meluselvitys, Voimalantie 5-6, 18.1.2018, Helimäki Akustikot Oy
- Hulevesisuunnitelma, hulevesien hallintasuunnitelma, 3.11.2017, Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy

1. TIIVISTELMÄ

Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Murata Electronics Oy, Kiinteistö Oy Kvarnbacka sekä Vantaan kaupunki ovat hakeneet asemakaavan muuttamista siten, että Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 8 977 k-m^2 ja valtaosa sen pysäköinnistä osoitetaan Voimalantie 6 rakentamattomalle tontille. Voimalantie 6 muutetaan vähittäiskaupan suuryksikön korttelialueesta (KM) liike- ja toimitilarakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 2 259 k-m^2 ja vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus poistuu. Kaavamuutoksen tavoitteena on Myllynkivenkuja 6:ssa toimivan Murata Electronics Oy:n nykyisten toimintaolosuhteiden ja tulevaisuuden kehittämisedellytysten turvaaminen.

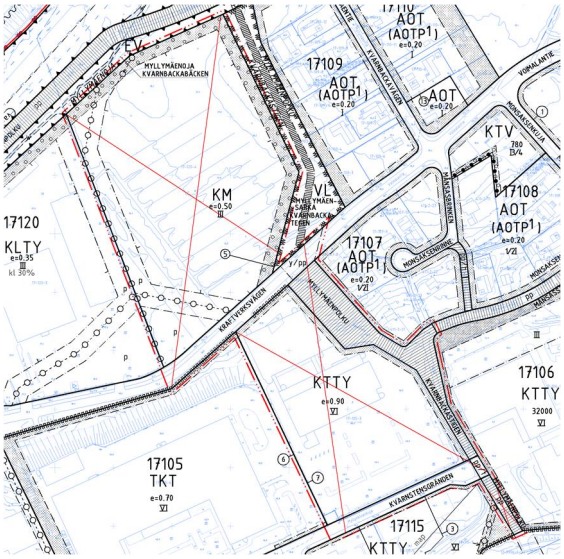
Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6:n toimitilojen laajentaminen edellyttää uudisrakennuksen toteuttamista kiinteistön nykyiselle pysäköintialueelle. Kiinteistö osoitetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY) toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia varten. Kiinteistöön liitetään n. 87 m^2 osuus Myllymäenpolun katualueesta. Myllymäenpolun katualueen pohjoinen osuus muutetaan lähivirkistysalueeksi (VL), jonka nimeksi annetaan Martinkylänsarka (ruots. Mårtensbytegen).

Kaavamerkintöjä ja –määräyksiä tarkistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi mm. hulevesien hallinnan ja rakenteiden ääneneristävyyden osalta sekä lisätään määräykset polkupyöräpaikkojen vähimmäismääristä uusien mitoitusohjeiden mukaisesti. Kiinteistöjen rakennusten enimmäiskorkeus osoitetaan kerroslukujen sijaan vesikaton enimmäiskorkeustasona (+62.5). Kaavamuutoksen yhteydessä muutetaan Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tonttijakoa, jolloin kortteliin 17105 muodostuu tontti 12.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 6,55 ha. Kaavamuutosalueen uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on 47 250 k-m^2 (KTY ja KLTY) korttelitehokkuudella e=0,72.

Kaavamuutos 002350

Kumoutuva asemakaava

2. LÄHTÖKOHDAT

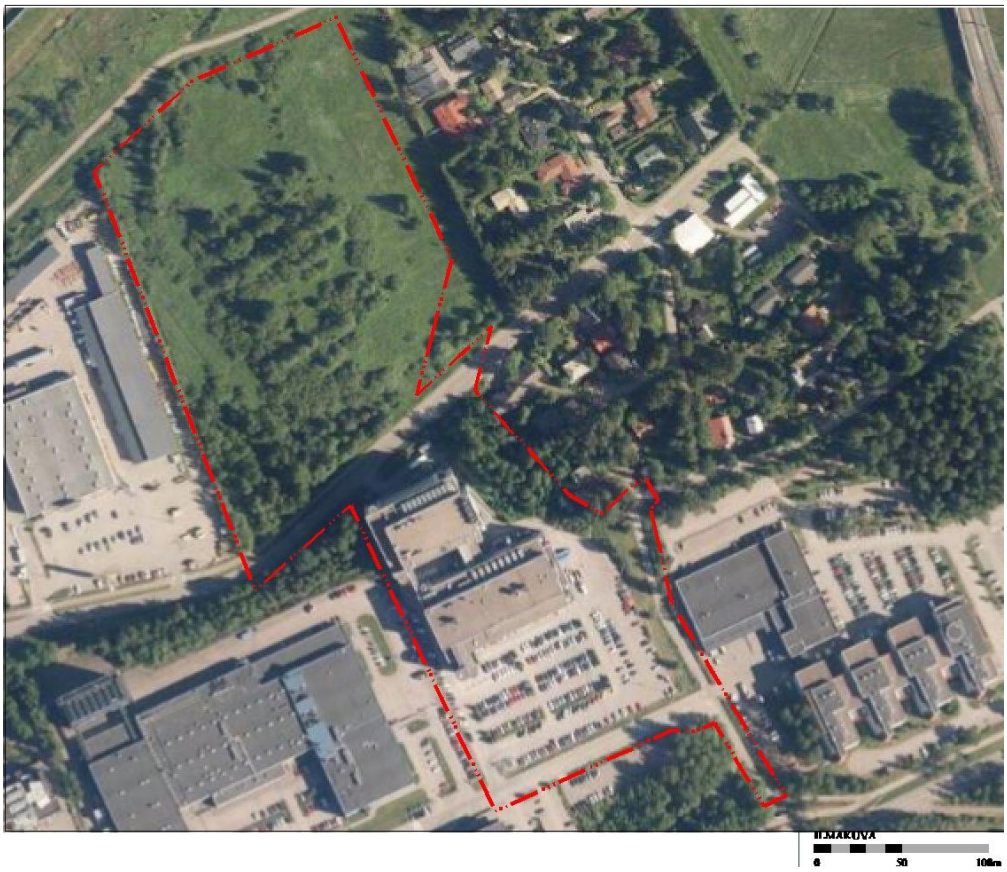
2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijoittuu lähes valmiiksi rakennetun työpaikka-alueen ympäristöön Tyttökummun pientaloalueen länsi- ja lounaispuolelle. Alueen länsi- ja pohjoispuolen kaupunkikuvaa hallitsevat Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, Kehä III ja sähkön voimajohtolinjat. Voimalantie 6:n rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti on entistä peltoa, jonka metsittyminen on alkanut 1980-luvulla. Vantaankosken juna-asema sijaitsee n. 330 m kaavamuutosalueesta itään.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 teollisuus- ja tuotantorakennukset ovat valmistuneet v. 1997. Kiinteistön asemakaavoitetusta kokonaisrakennusoikeudesta 18 273 k-m^2 on käytetty noin 18 000 k-m^2. Rakennukset on vuokrattu Murata Electronics Oy:lle, joka valmistaa kiinteistöllä puhdastilaprosseilla kiihtyvyys-, kallistus- ja kulmanopeusantureita kuljetusvälineisiin sekä terveysteknologian sovelluksiin ja instrumentteihin. Antureiden valmistus perustuu piin syövytykseen ja ohutkalvojen lisäämiseen. Yritys on globaali markkinajohtaja mm. ajonvakautusjärjestelmien ja sydämentahdistimien liikeantureissa. Kiinteistöllä työskentelee noin 940 työntekijää ja henkilöautopaikkoja on yhteensä noin 300. Kiinteistön henkilöauto-, huolto- ja tavaraliikenne hoidetaan Myllynkivenkujan kautta.

Alue liittyy Voimalantien ja Raappavuorentien sekä Myllynkivenkujan ja Martinkyläntien välityksellä Kehä III:en. Tieliikenteestä on tehty vuoden 2011 liikennetiedoilla Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys 2012. Sen perusteella liikennemelun päiväajan keskiäänitaso $L_{Aeq\ klo\ 7–22}$ kahden metrin laskentakorkeudella on valtaosalla kaavamuutosaluetta 45-55 dB ja Tyttökummunpolkuun rajautuvalla alueen pohjoisosalla 55-60 dB.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Myllynkivenkuja sekä Monsaksenraitti, jonka linjaus on jäänne aluetta itä-länsisuunnassa halkoneesta Suuresta rantatiestä, sijaitsevat itä-länsiuuntaisella selänteellä, joka muodostaa alueen maisemarakenteen selkärangan. Selänteen pohjoispuoleista entistä peltolaaksoa rajaa pohjoisessa Kehä III sekä Vehkalanmäen ja Vehkalan metsäiset mäet. Peltolaakson metsittyminen on alkanut 1980-luvulla.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutosalue kuuluu Myllymäenojan valuma-alueeseen. Myllymäenoja laskee vetensä Pitkäjärveen. Pitkäjärvestä vedet virtaavat Espoon halki lounaaseen purkautuen lopulta Espoonlahteen. Myllymäenoja kuuluu Vantaan ympäristökeskuksen pienvesien tutkimusohjelmaan. Myllymäenojalla suoritettiin virtaama- ja sademäärämittauksia syksyllä 2016. Myllymäenoja on Kivistön rakentumisen seurantakohde. Myllymäenojassa on tulvaherkkä kohta Kehä III:n ja Raappavuorentien kohdalla.

Voimalantie 6 tontti on nykyisin metsittynyttä vanhaa peltoaluetta, jonka reunassa virtaa lähialueen kuivatusta palveleva oja. Tämän ojan lisäksi tontilla kulkee vanhoja pelto-ojia, jotka ovat osittain jo kasvaneet umpeen. Myllynkivenkuja 6:n tontti on puolestaan hyvin vahvasti rakennettu, eikä vettä läpäisevää pintaa juurikaan ole. Tontin pinta-alasta suurin osa on katto- ja asfalttipintaa. Kaavamuutosalue ei sijaitse pohjavesialueella.

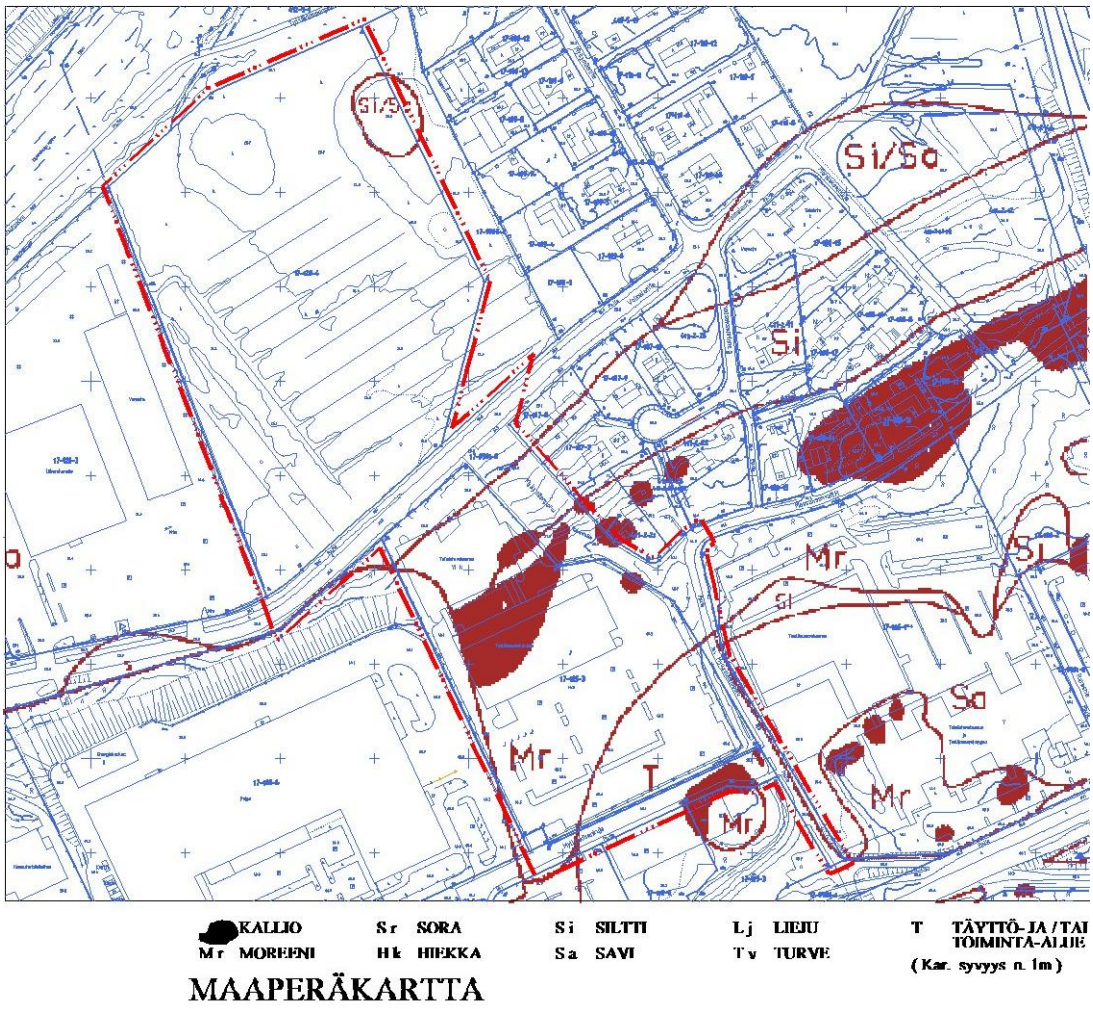
Maaperä

Voimalantie 6 maaperän kantavuus on heikko. Maanpinnan korkeustaso vaihtelee keskimäärin välillä +26…+27. Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy on 10.5.2017 tehnyt tontin eteläosista pohjatutkimuksen (12 painokairausta, 4 siipikairausta) ja alustavan perustamistapasuunnitelman tontin pysäköintialueen suunnittelua ja rakentamista varten. Pinnassa olevan humuskerroksen alla on savea. Saven paksuus vaihtelee 7…9 metrin välillä ja on pehmeämpää alueen länsireunalla. Saven alapuolella on kantavampaa silttiä ja hiekkaa. Tiivis moreeni alkaa noin tasolta +5…+10.

Voimalantie 4:n kiinteistöllä ei piha-alueiden rakentamisessa päävesijohdon päälle ole huomioitu maaperän vahvistamista ja alueella on ollut vesijohtovuotoja 1 kpl 1993, 2 kpl 1996 ja 1 kpl 2002. Voimalantie 6:n kohdalla putkimateriaali (Ø400) on asbestisementtiä ja Voimalantie 4:n kohdalla valurautaa. Asbestisementtiputki on vedenjakelun kannalta valurautaputkea häiriöherkempi tärinälle, painumiselle yms. HSY:n nykykäytännöt edellyttävät päävesijohdon huomiointia. Mikäli johtokujan päälle halutaan sijoittaa liikennöintialueita yms., putket on suojattava painumiselta esim. paalulaatalla. Paalulaatta tulee pystyä siirtämään sivuun mahdollisessa kunnossapitotilanteessa eli varustaa nostokoukuin ja suunnitella laattojen koot siten, että ne ovat nostettavissa.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 rakennettu kiinteistö sijaitsee maaperäkartan mukaan moreeniylängöllä, jonka perustamisolosuhteet ovat kaavamuutosalueen pohjoisosan savista peltolaaksoa paremmat.

Uusien rakennusten perustaminen voi edellyttää paalutusta. Rakentamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja -suunnitelmiin.

Topografia

Maasto laskee pohjoiseen päin mentäessä. Alueen korkein kohta on Myllymäenpolun ja Monsaksenraitin liittymän ympäristössä. Korkeusasemalla +40 oleva Myllynkivenkuja 6 / Voimalantie 5 kiinteistön eteläpiha muodostaa kaavamuutosalueen korttelialueiden korkeimman selänteen. Kiinteistön pohjoispuolella olevan Voimalantien korkeusasema on kaavamuutosalueella +27. Rakentamattoman Voimalantie 6 kaupan tontin korkeusasema on tontin koillisosassa +29,5 ja länsireunassa +26.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Myyrmäen suuralueeseen kuuluvassa Martinlaaksossa oli vuoden 2017 alussa 11 752 asukasta, jonka väkiluku on noussut vuodesta 2007 noin 560:lla. Martinlaaksossa yli 65-vuotiaiden osuus on 21,2 %, mikä on suurempi kuin Vantaan keskiarvo (15 %).

Asuminen

Kaavamuutosalueen itäpuolella Tyttökummussa on asutusta pientaloissa noin 36 asuinkiinteistöllä. Kaavamuutosalueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Myyrmäen suuralueen työpaikkojen määrä väheni vuosina 2004 - 2014 noin 1 600:lla. Martinlaaksossa oli v. 2014 lopussa yhteensä 5 300 työpaikkaa. Murata Electronics Oy:llä on Martinlaaksossa Myllynkivenkuja 6 toimitiloissa noin 940 työntekijää.

Yhdyskuntarakenne

Tyttökummun asuntoalueen länsipuolella sijaitsevan Murata Electronics Oy:n sekä muut ns. Martinlaakson yritysalueen toimitilat liittyvät Myllynkivenkujan, Martinkyläntien ja Raappavuorentien välityksellä kaavamuutosalueen pohjoispuoleiseen Kehä III:en. Kaavamuutosalueen pohjoisosa kytkeytyy Voimalantien ja Raappavuorentien välityksellä Kehä III:en. Vantaankosken juna-asema sijaitsee kaavamuutosalueesta n. 350 m itään.

Kaavamuutosalueesta noin 230 m länsilounaaseen sijaitsee Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, joka toimi Vantaan Energian päävoimalaitoksena v. 2014 saakka, jolloin Itä-Vantaan Ojankoon valmistunut suuri jätevoimala otettiin myös käyttöön.

Kaupunkikuva

Alueen kaupunkikuvaa hallitsee Voimalantien ja Raappavuorentien liittymän kaakkoiskulmassa sijaitseva suuri Martinlaakson voimalaitos. Martinlaakson yritysalueen keskellä sijaitsevan Murata Electronics Oy:n toimitilat Myllynkivenkuja 6:ssa on rakennettu v. 1997. Kookkaat mutta linjakkaat rakennukset muodostavat Kehä III:lle näkyvän maamerkin.

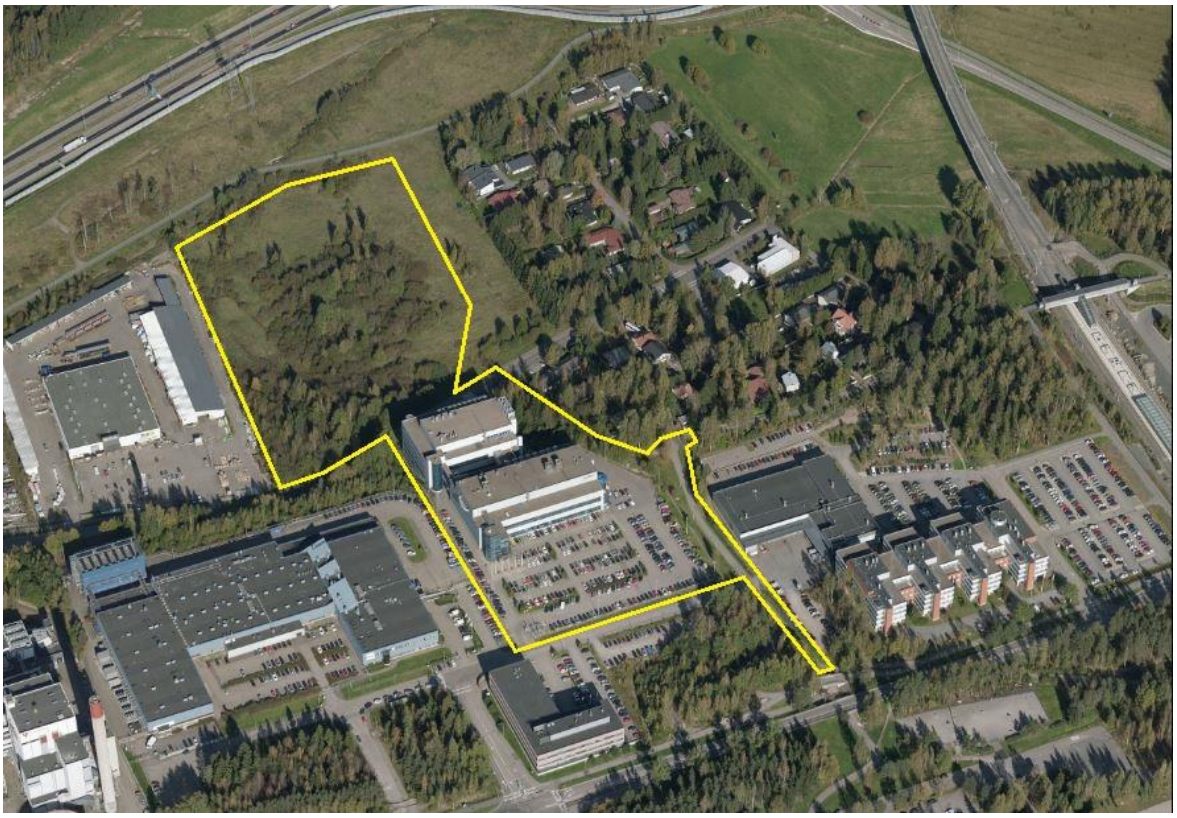
Voimalantie 6:n rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti kaavamuutosalueen pohjoisosassa on metsittyvää peltolaaksoa. Sen länsipuolella Voimalantien ja Kehä III:n välissä sijaitsevat iso rakennustarvikkeiden myymälä sekä kaupungin läntinen aluetukikohta (mm. katu- ja viheralueiden ylläpito yms.) laajoin varikkopihoin.

Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitseva Tyttökummun asuntoalue muodostuu harjakattoisista pientaloista. Rakennusten, puuston ja vaihtelevien maastonmuotojen muodostama kokonaisvaikutelma on ihmisläheinen. Vanhimmat asuinrakennukset ovat 1950-60 –luvuilta. Aluetta on täydennysrakennettu 1980-luvun ensivaiheen jälkeen erityisesti 2000-luvulla.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalueen itäpuolella on säilynyt osa keskiajalta peräisin olevaa Turun ja Viipurin linnoja yhdistänyttä Suurta Rantatietä, joka on yksi Suomen historian merkittävimmistä historiallisista maanteistä. Tielinjaus noudattaa alueella Monsaksenraittia, jonka linjauksen ja luonteen säilyminen on turvattava.

Kaavamuutosalueella ei ole Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Viistoilmakuva etelästä (v. 2016), kaavamuutosalueen rajaus keltaisella.

Viistoilmakuva lännestä (v. 2016), Murata Electronics Oy (Voimalantie 5/Myllynkivenkj. 6 oikealla)

Viistoilmakuva idästä (v. 2016), Murata Electronics Oy (Voimalantie 5/Myllynkivenkj. 6 vasemmalla)

Virkistys

Myllymäenpolku sekä sen jatkeena toimiva Voimalantie 6 ja Tyttökummun asutuksen välinen viheralue (nyk. Myllymäensarka) on asemakaavoitettu v. 1998 (Vantaankoski 3 –asemakaava nro 170600) pohjois-eteläsuuntaiseksi Martinlaaksosta Vehkalaan sekä Kehä III:a reunustaville kevyen liikenteen yhteyksille johtavan virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteysverkoston osaksi. Myllymäensaran viheraluetta reitteineen ei ole toteutettu.

Liikenne

Kaavamuutosalue sijoittuu Voimalantien varteen, joka on kokoojakatu. Voimalantie sekä Myllynkivenkuja ja Martinkyläntie liittyvät Raappavuorentien välityksellä Kehä III:en. Voimalantie on yleiskaavassa suunniteltu Raappavuorentien ja Sanomatien yhdistäväksi pääkaduksi. Nykytilanteen keskimääräisen arkivuorokausiliikenteen (KAVL) liikennemäärätiedot ovat:

- Voimalantien länsiosuudella noin 1 400 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 20 %, yöliikennettä 10 %
- Voimalantien itäosuudella noin 200 ajon/vrk, josta josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 6 %
- Myllynkivenkujalla noin 700 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 6 %
- Martinkyläntiellä noin 6 450 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 12 %, yöliikennettä 12 %
- Raappavuorentiellä noin 7 550 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 11 %, yöliikennettä 12 %
- Kehä III:lla noin 60 800 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 11 %, yöliikennettä 12 %
- Sanomatiellä noin 4 900 ajon/vrk, josta raskasta liikennettä 6 %, yöliikennettä 12 %

Kaavamuutosta varten Trafix Oy:n laatiman liikenneselvityksen mukaan iltahuipputuntina (liikennelaskenta 13.9.2017 klo 15.30-16.30) Voimalantieltä Raappavuorentielle poistuu 86 ajoneuvoa ja Raappavuorentieltä Voimalantielle liikennöi 56 ajoneuvoa. Murata Electronics Oy:n (Myllynkiven-

kuja 6) työvuoron vaihtumisen iltahuipputuntina (liikennelaskenta 19.9.2017 klo 14.30-15.30) Myllynkivenkujalta Martinkyläntielle poistuu 165 ajoneuvoa (joista arviolta 80 ajoneuvoa liittyy työvuoron vaihtoon) ja Martinkyläntieltä Myllynkivenkujalle liikennöi 22 ajoneuvoa. Iltaruuhkatunnilla (15.30-16.30) liikenne suuntautuu pääosin Kehä III:lle. Lännen suunnasta Kehä III:n rampilta Raappavuorentielle vasemmalle (etelään) kääntyvät liikennevirrat jonoutuvat hetkellisesti mutta viivytykset ovat lyhyitä. Martinkyläntien ja Raappavuorentien valoliittymään syntyy ajoittain lyhytaikaisia ruuhkia; pääsuunnan palvelutaso on välttävä, sivusuunnan tyydyttävä.

Lähimmät bussiyhteydet kulkevat Martinkyläntiellä, jolla liikennöi 15 bussilinjaa. Näillä pääsee mm. Vantaankosken, Martinlaakson ja Myyrmäen asemille, Kivistöön, Linnaisiin, Peijakseen, Tikkurilaan, Mellunmäkeen, Helsingin keskustaan sekä Espoon keskukseen. Lähimmälle pysäkille Martinkyläntielle (Myllynkivenkuja V1736) on Myllymäenkuja 6:sta noin 200 metrin kävelymatka. Vantaankosken juna-asemalle on Myllynkivenkuja 6:sta noin 350 m matka joko Monsaksenraittia tai Martinkyläntietä pitkin.

Voimalantien pohjoisreunassa on kevyen liikenteen väylä, joka on Myllymäenpolun itäpuoleisella osuudella molemmilla reunoilla Voimalantietä. Kuntatekniikan keskus on toteuttanut Voimalantielle katuvalaistuksen v. 2017. Myllynkivenkujan eteläreunassa on jalkakäytävä. Kevyen liikenteen reitistö johtaa mm. Monsaksenraittia pitkin Vantaankosken juna-asemalle. Kehä III:n ja Monsaksenpolun väliin asemakaavoitettua osuutta Myllymäenpolun kevyen liikenteen ja ulkoilureitistön yhteydestä ei ole rakennettu.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin, jonka ylävesisäiliön tilavuus on 4500 m³. Painetasot vaihtelevat alueella arvion mukaan välillä +82…+95. Vedensyöttö Myyrmäen painepiiriin tapahtuu Helsingistä Pitkäkosken puhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta.

Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta merkittävän päävesijohdon (Ø400) putkimateriaali on Voimalantie 6:n kohdalla asbestisementtiä. Asbestisementtiputki on vedenjakelun kannalta häiriöherkkä maaperän tärinöille ja vajoamisille. HSY:n kanta on, että putken päälle ei tule Voimalantie 6 heikosti kantavan maaperän alueella toteuttaa ajoväyliä, pysäköintialueita tms. rakenteita ilman maaperän kantavuutta lisääviä toimia tai putkia suojaavia paalulaattoja tms. Putken päälle mahdollisesti toteutettavien rakenteiden tulee olla sellaisia, että ne voidaan putkien kunnostustoimenpiteitä varten siirtää helposti sivuun.

Jätevesiviemäröinti

Alueen jätevedet johdetaan etelään Martinlaakson jätevedenpumppaamolle, josta ne johdetaan edelleen Myyrmäen, Vapaalan, Hämeenkylän ja Hämevaaran kautta Espoon viemäriverkostoon. Espoossa jätevedet päätyvät lopulta puhdistettavaksi Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Voimalantie 6:n tontille satavat vedet valuvat tontin länsirajalla olevaan ojaan, josta vedet päätyvät tontin pohjoispuolella viheralueella virtaavaan Myllymäenojaan.

Myllynkivenkuja 6:n hulevedet jakautuvat kahteen suuntaan. Tontin pohjoisosassa muodostuvat hulevedet johdetaan Voimalantien avo-ojaan, joka purkaa vedet Voimalantie 6 länsireunan avo-ojaan. Siitä vedet päätyvät edelleen Myllymäenojaan. Tontin eteläosan hulevedet on johdettu Myllynkivenkujan hulevesiviemäriin. Myllynkivenkujan viemärissä vedet johtuvat lounaaseen purkautuen Laajakorvessa avo-ojaan. Avo-ojassa vedet virtaavat takaisin pohjoisen suuntaan päätyen Myllymäenojaan KehäIII:n eteläpuolella.

Kaukolämpö

Myllynkivenkuja 6:n kiinteistö on liitetty kaukolämpöverkkoon, jonka maanalaisten johtojen runkoverkko on Myllymäenpolun katualueen alla. Runkoverkko johtaa Voimalantie 6:ssa sijaitsevan rakentamattoman vähittäiskaupan suuryksikkötontin lounaisosan halki Voimalantie 4:n kiinteistölle.

Sähköverkko

Myllymäenpolun sekä Voimalantien katualueiden alla on Vantaan Energian keskijänniteverkon (20 kV) maakaapeleita. Kaavamuutosalueen ulkopuolella Kehä III:n ja Tyttökummunpolun välissä on Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto Espoo-Tammisto yhteisellä voimajohtoalueella Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 2x110 kV voimajohtojen kanssa.

Ympäristöhäiriöt

Kaavamuutosalueen nykytilanteen merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteestä. Kaavamuutosalue on lentomeluvyöhykkeellä, jolla melutaso on L_{DEN} 55-60 dB, mikä aiheuttaa asuin- ja toimistorakennuksien rakenteille ääneneristävyysvaatimuksia. Ulko- ja sisämelun erotuksen (äänitasoero) DL tulee Vantaan ympäristölautakunnan rakennuslupajaoksen 30.10.2007 päätöksen perusteella olla vähintään 32 dB toimistotiloissa ja 35 dB asuintiloissa.

Kehä III:a lähimmillä Tyttökummun asuinkiinteistöillä ylittyvät pihoja koskevat päivä- ja yöajan liikennemelun ohjearvot.

2.1.4 Maanomistus

Kumoutuvan asemakaavan KM-korttelialueen Voimalantie 6 tontin omistaa Murata Electronics Oy. Vantaan kaupunki omistaa kaavamuutosalueen katualueet sekä kumoutuvan asemakaavan KTTY-korttelialueen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin, jolla Murata Electronics Oy toimii vuokralaisena.

Tunnus	Maanomistaja	Pinta-ala (ha)
KTTY	Vantaan kaupunki	2,03
Kadut	Vantaan kaupunki	0,97
KM	Murata Electronics Oy	3,55
Yhteensä		6,55

0
75
150m
MAANOMISTUS
(29.1.2018)
Vantaan kaupunki
Kaupungin poisvuokraama

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

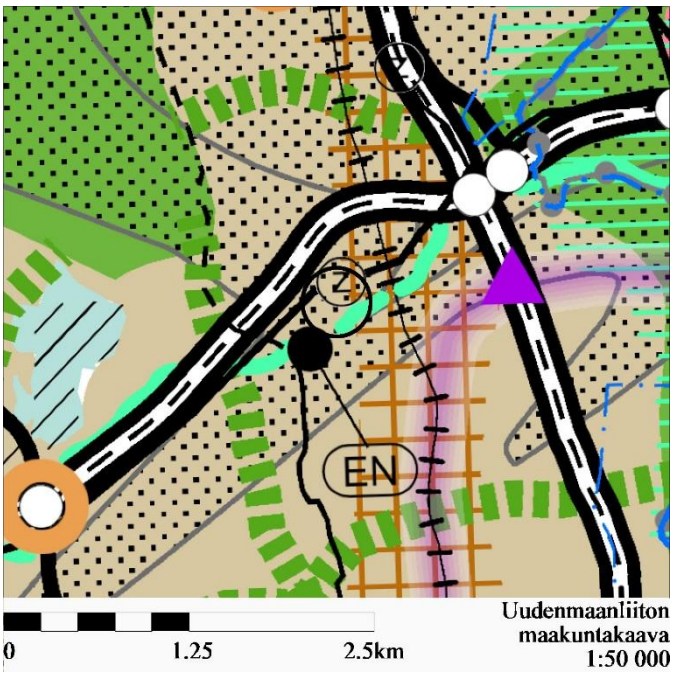
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta olevasta yhdyskuntarakenteesta irralleen. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen osiossa 4.

Maakuntakaava

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on taajamatointojen aluetta ja Helsinki – Vantaan lentoaseman lentomelualuetta 1, jolla melutaso LDEN on 55 – 60 dBA. Muutosalueen itäosa on tiivistettävää ja muuta aluetta tehokkaammin rakennettavaa aluetta . Alueella on osuuksia Suuresta rantatiestä, joka on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde . Alueen pohjoispuolella on 400 kV sähkön voimajohto . Alueen lounaispuolella on energiahuollon alue .

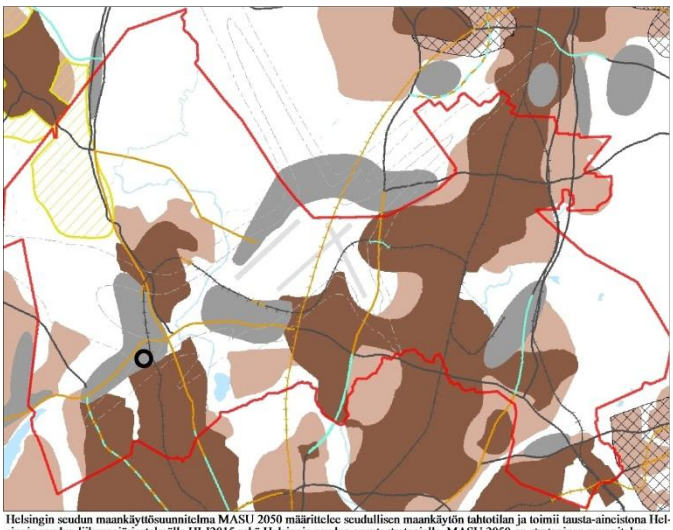
Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010, 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014 ja 3. vaihemaakuntakaavan 14.12.2012.

Kauppa on sidottu osaksi muun yhdyskuntarakenteen kehittämistä ohjaamalla se ensisijaisesti keskusta-alueille. Tavoitteena on, että erityisesti päivittäiset kaupalliset palvelut olisivat saavutettavissa joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen ja että asiointimatkat olisivat kohtuulliset. Keskustojen ulkopuolelle ohjataan sellaista seudullista kauppaa, joka ei kilpaile keskustakaupan kanssa, kuten tilaa vievää kauppaa. Tällaisia ovat esimerkiksi auto-, huonekalu- ja rautakaupat.

Rakentamattoman Voimalantie 6 säilyttäminen vähittäiskaupan suuryksikön tonttina ei olisi maakuntakaavan mukainen, joten käyttötarkoitus KM-korttelialueena on kaavamuutoksessa poistettu.

Kaavamuutos on maakuntakaavan mukainen.

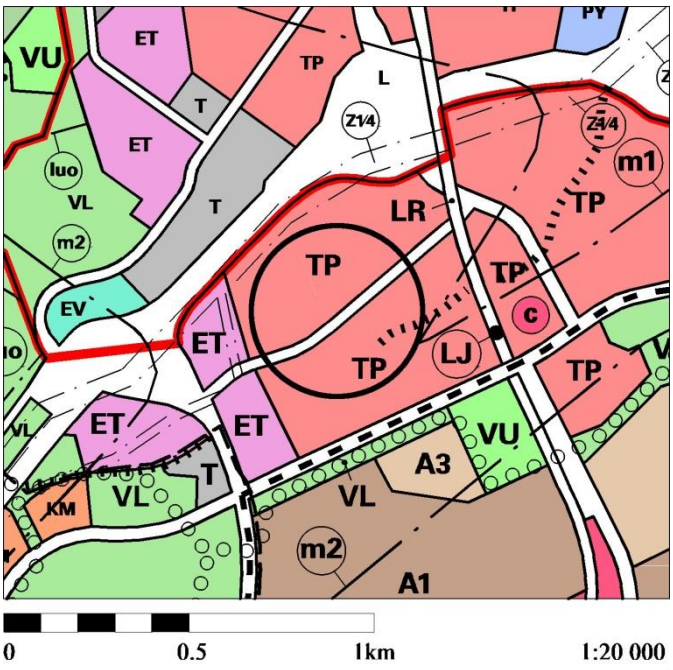
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Seudulliset teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät on soitettu harmaalla ( ). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten varattua työpaikka-aluetta (TP). Alue on LDEN 55 – 60 dB lentomeluvyöhykettä 2 (m2). Voimalantie ja Martinkyläntie on osoitettu pääkaduksi. Muutosalueen itä- puolella on osuus historiallista tietä ''''''. Kehä III:n eteläreunassa on 110 kV:n ja 400 kV:n sähkön voimansiirtolinjat (Z1/4).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009.

Rakentamattoman Voimalantie 6 säilyttäminen vähittäiskaupan suuryksikön tonttina ei olisi yleiskaavan mukainen, joten käyttötarkoitus KM-korttelialueena on kaavamuutoksessa poistettu.

Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

Vantaankosken kaavarunko (nro 014600)

Vantaan kaupunki, Rakennusliike SRV, Sanoma-konserni ja VTT järjestivät vuonna 2015 – 2016 ideakilpailun, jossa haettiin tulevaisuuden yrityskampuksen konseptia Vantaankosken alueelle. Kilpailun voitti L Arkkitehdit Oy:n johtama työryhmä. Alueen maankäytön kehittämisen ja asemakaavoituksen linjausperiaatteiden lähtökohdaksi laaditaan kaavarunko ideakilpailun voittajatyön pohjalta. Kaavarunko ei saa lainvoimaa. Kaavarunkotyö on käynnistynyt syksyllä 2017. Sen yhtenä keskeisenä suunnitteluperiaatteena on kehittää Kehä III:a, Martinkyläntietä sekä Kehärataa reu-

nustavien alueiden kaupunki- ja maisemakuvaa. Alueelle halutaan kehittää uusia ratkaisuja työnteon, toimitilojen ja palveluiden järjestämiseksi.

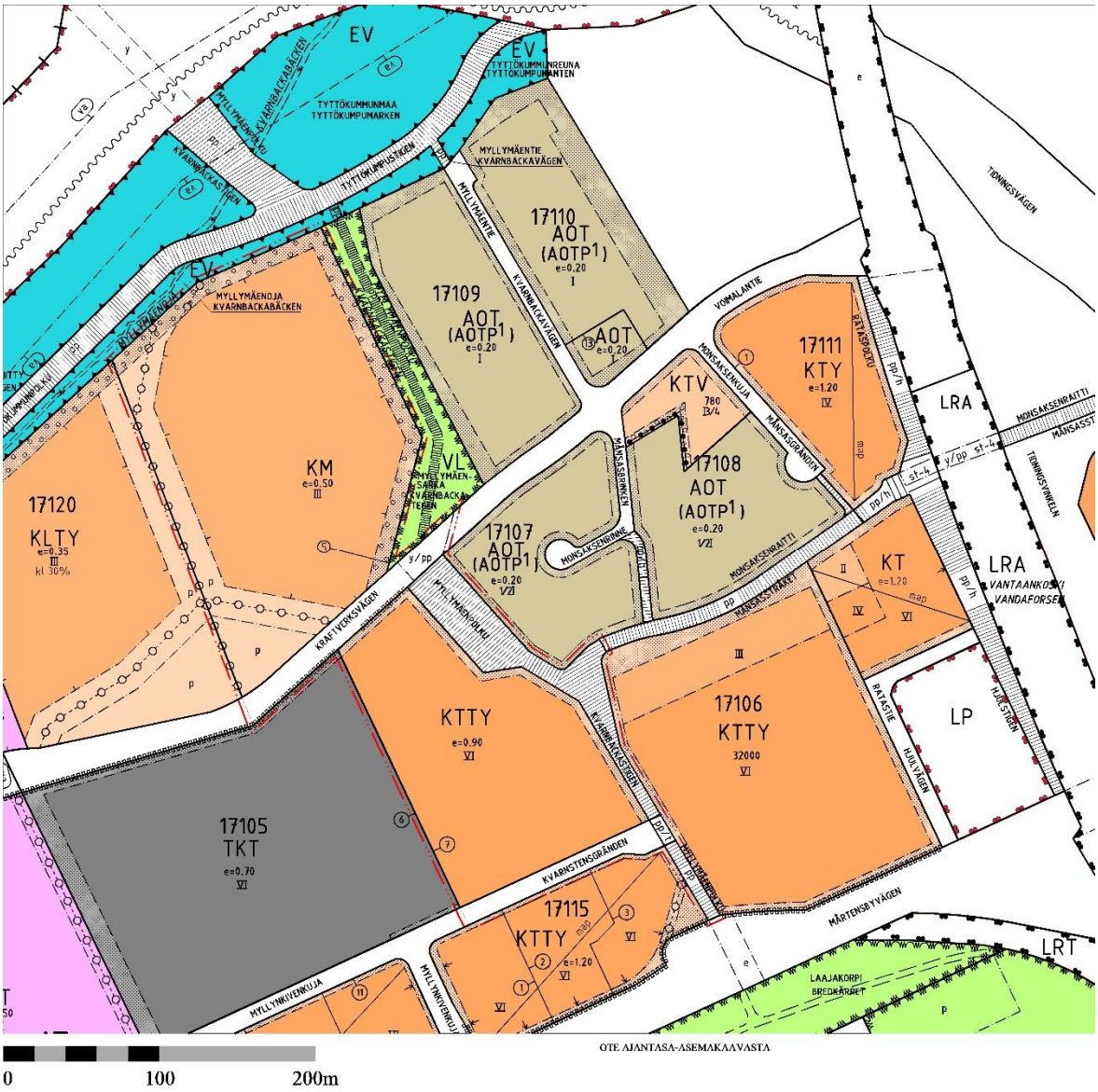
Länsi-Vantaan ratakaupungin visio (Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017)

Visiossa alueen (Myyrmäki, Martinlaakso, Vantaankoski) suunnittelun kannalta tärkeitä aiheita mm. ovat: keskustojen elinvoimaisuus, vahva paikallisidentiteetti ja paikanhenki, mieleenpainuva kaupunkikuva, viisaasti täydentyvä kaupunki, sujuva ja kestävä liikkuminen, työ ja palvelut lähellä.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040 (Kaupunkisuunnittelulautakunta 9.11.2015)

Lähialueen nykyiset suuret kaupan alueet sijaitsevat Petikossa ja Varistossa. Myyrmäen ja Martinlaakson keskusta-alueet ovat kaupan ensisijaisia sijainteja. Vantaankosken asemanseutu on potentiaalinen uuden päivittäistavarakaupan tai lähipalvelujen sijaintipaikka.

Asemakaava

OTE AJANTASA-ASEMAKAAVASTA

Korttelin 17120 itäosa on osoitettu kaupunginvaltuuston 26.2.2001 hyväksymällä asemakaavan muutoksella nro 001518 liikerakennusten korttelialueeksi (KM), jolle saa sijoittaa enintään kolmi-

kerroksisen (III) ja rakennusoikeudeltaan 17 741 k-m^2 (e=0,50) kokoisen vähittäiskaupan suuryksikön, joka ei saa olla päivittäistavaramyymälä. Tontin pohjois- ja itäreunassa on alueita, jotka tulee istuttaa. Tontin lounaisosassa on pysäköintialue (p) ja alue maanalaisille johdoille (-o-).

Korttelin 17105 itäosa on osoitettu kaupunginvaltuuston 17.6.2002 hyväksymällä asemakaavan muutoksella nro 001676 toimistorakennusten ja/tai ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (KTTY). Korttelialueen rakennusoikeuden (yht. 18 273 k-m^2) määrittävä tehokkuusluku on e=0,9. Korttelialueelle saa rakentaa enintään kuusikerroksisia (VI) rakennuksia. Myllymäenpolkua vasten on alueen osia, joilla tulee olla istutuksia.

Myllymäenpolku on osoitettu sisäasiainministeriön 21.5.1975 vahvistamalla VANTAANKOSKI 1 – asemakaavalla nro 170400 yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi katualueeksi.

Maisematyölupa (17-1289-17-MAI)

Voimalantie 6:n puiden kaatamiseksi, pintamaan poistamiseksi, kaivuutöille sekä maan stabiloinnille on 16.11.2017 myönnetty maisematyölupa tontille suunnitellun tulevan maantasopysäköintialueen esirakentamistöitä varten.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Kiinteistö Oy Vantaan Myllynkivenkuja 6, Kiinteistö Oy Kvarnbacka, Murata Electronics Oy sekä Vantaan kaupunki ovat jättäneet kaavamuutoshakemuksen 5.6.2017 ja kaavamuutokselle on annettu numero 002350. Kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin ja postitettiin mm. kaavamuutosalueen rajanaapureille 15.6.2017 sekä vireilletulosta ja oas-mielipiteiden kuulemista tiedotettiin Vantaan kaupungin Asukaslehdessä 12.8.2017.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (kiinteistöt ja asuminen, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, HSL, HSY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on 15.6.2017 tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköposteilla viranomaisille. Vireilletulos-

ta on ilmoitettu Vantaan kaupungin Asukaslehdessä 12.8.2017. Asukastilaisuus järjestettiin Murata Electronics Oy:n tiloissa Myllynkivenkuja 6:ssa 14.8.2017, johon osallistui 21 asukasta.

Alustavat mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavoituksen lähtökohdista pyydettiin toimittamaan 28.8.2017 mennessä. Mielipiteitä ja viranomaiskannanottoja saatiin yhteensä 11 kpl.

Asukasmielipiteissä (5 kpl, 6 allekirjoittajaa) todetaan, että TV-, radio- sekä langattomat datayhteydet Tyttökummun asuinalueella ovat heikentyneet ympärille rakennettujen korkeiden työpaikka- ja voimalarakennusten myötä merkittävästi ja Myllynkivenkuja 6 lisärakentaminen pahentaa ongelmaa. Alueelle, esimerkiksi Myllynkivenkuja 6 katolle, tarvitaan uusi signaalivahvistin. Voimalantien, Kehä 3:n liittymän sekä hiilikentän risteykset Raappavuorentielle ovat liian lähellä toisiaan ja nykyliikennemäärilläkin tukkoisia ja vaarallisia. Kaavamuutoksen hankkeet lisäävät liikennettä, melua ja päästöjä entisestään. Liittymä tulisi muuttaa kiertoliittymäksi tai valo-ohjatuksi ja Voimalantielle tarvitaan katuvalaistus. Myllynkivenkuja 6 käytettävät kemikaalimäärät ja päästöt ilmaan tulevat lisääntymään, Murata Electronics Oy:n tulee minimoida päästöt. Myllymäenpolun ja asuinkiinteistöjen väliin tarvitaan leveä ja korkean kasvuston vyöhyke toimitilakorttelialueiden ja ulkoilureitin häiriöitä vastaan. Lisäksi Voimalantie 6 liikerakennusten korttelialueen ja Myllymäensaran viheralueen väliin tulee toteuttaa aita tai maavalli istutuksineen. Myllymäensarkaan kaavoitettua kevyen liikenteen reittiä ei tulisi toteuttaa, koska se lisää häiriöitä asutukselle. Rakentamattomalla Voimalantie 6 tontilla elää mm. peuroja, fasaaneja, jäniksiä ja kettuja. Voimalantie 6 liikerakennusoikeutta (nyt 17 742 k-m^2) tulisi vähentää 10 000 k-m^2:ön. Voimalantie 6 maaperä on huonoa ja sen paaluttamisen meluhaitta tulisi ajoittaa arkipäiville klo 8-16. Vantaankosken ideakilpailun (kevät 2016) voittajasuunnitelman perusteella Tyttökummun länsipuolelle ehdotetaan puistomaista pientaloasutusta, minkä kanssa kaavamuutos on ristiriidassa.

Vantaan kaupunginmuseo: Kaavamuutosalueen itäpuolella on säilynyt osa keskiajalta peräisin olevaa Turun ja Viipurin linnoja yhdistänyttä Suurta Rantatietä, joka on yksi Suomen historian merkittävimmistä historiallisista maanteistä. Tielinjaus noudattaa alueella Monsaksenraittia, jonka linjauksen ja luonteen säilyminen on turvattava. Kaavamuutosalueella ei ole Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

HSY toteaa, että voimassa olevaan asemakaavaan on kortteliin 17120 (Voimalantie 6) merkitty n. 20 m leveä johtokuja kunnallisteknisiä johtoja varten. Johtokujalla sijaitsee kaukolämpöjohtojen lisäksi runkovesijohto, runkoviemäri ja jakeluvesijohto. Runkovesijohto on Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta kriittinen ja on materiaaliltaan häiriöherkkää asbestisementtiputkea. Putket on perustettu hirsiarinalle, jonka suurin riski on lahoaminen pohjavedenpinnan laskiessa. Rakentaminen ei saa laskea pohjavedenpintaa merkittävästi. Voimalantie 6 maaperäolosuhteet ovat myös kantavuudeltaan haastavat. Mikäli putkien päälle sijoitetaan esimerkiksi ajoyhteyksiä tai pysäköintialueita, ne tulee toteuttaa siten, että putkia ei kuormiteta ja putkien painuminen estetään. Nykyiseen kaavaan merkityt johtokuja-alueet tulee säilyttää asemakaavassa ja osoittaa tontin maankäytössä viheralueeksi tai muuksi häiriötä aiheuttamattomaksi alueeksi.

Fingrid Oyj: Asemakaava-alueen ulkopuolella on Fingrid Oyj:n 400 kV (kilovoltin) voimajohto Espoo - Tammisto yhteisellä voimajohtoalueella Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 2x110 kV voimajohtojen kanssa.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n 20kV keskijännitekaapelit sekä Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputket sijaitsevat Myllymäenpolun sekä Voimalantien katualueiden alla. Kaukolämpöputkia on myös Voimalantie 6:n tontin lounaisosassa. Mikäli maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Voimalantie 6:n kiinteistö tarvitsee tilavarauksen muuntamolle alueen kehittyessä.

Caruna toteaa, ettei kaavamuutosalueella ole heidän sähköverkkoa. Myöskään Gasumilla ei ollut kommentoitavaa kaavamuutoksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksesta ei ole ollut tarpeen järjestää viranomaiskokousta.

Kaavamuutos on laadittu Vantaan kaupungin eri organisaatioiden asiantuntijoiden kanssa yhteistyönä. Kaupungin eri asiantuntijaorganisaatioiden edustajista muodostuva Länsi-Vantaan aluetiimi on myös käsitellyt kaavamuutosta 10.1.2018.

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen sekä lausuntojen ja muistutusten huomioiminen.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut kaupunginhallituksen 5.2.2018 päätöksellä MRA 27 §:n mukaisesti nähtävillä 21.2.–22.3.2018 ja kaupunkisuunnittelu on pyytänyt siitä lausunnot Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta, Tukesilta, Uudenmaan ELY-keskukselta sekä HSY:ltä.

Muistutuksia ei jätetty.

Lausuntoja saatiin 3 kpl. Lausuntojen huomioiminen on esitetty kunkin lausunnon yhteydessä *kursiivilla ja merkeillä (→)*. Erillinen vastine lausunnoille on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 16.4.2018.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes): Murata Electronics Oy:n toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia ja sen toimintaa valvoo Tukes. Laitoksen toiminnalle suunniteltu muutos edellyttää Tukesille tehtävää muutosilmoitusta, jonka käsittelyn yhteydessä Tukes arvioi tulevan laajennuksen sijoituksen sopivuutta sekä laitoksen teknisiä turvallisuusratkaisuja. Tukesilla ei vielä ole käytettävissään toiminnan laajennusta koskevia asiakirjoja mutta alustavana kannanottonaan Tukes arvioi, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle. Kaavamuutosta suunniteltaessa on syytä huomioida alueella mahdollisesti kulkevien maakaasuputkien aiheuttamat suojaetäisyydet. Kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitsevien Gemalto Oy:n pintakäsittelylaitoksen sekä Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitoksen toiminnat ovat vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia, minkä ei arvioida aiheuttavan erityistä vaaraa kaavamuutosalueelle.

(→Myllynkivenkujan maakaasuputket on huomioitu kaavamuutoksessa. Myllynkivenkuja 6:ssa sijaitsevan Murata Electronics Oy:n laitokseen suunnitellun muutoksen edellyttämän muutosilmoituksen tekemisestä tarkoin tiedoin ja yksityiskohdin sekä ilmoituksen toimittamisesta Tukesille, mikä ei ole ko. asemakaavamuutoksessa ratkaistava asia, vastaa toiminnanharjoittaja Murata Electronics Oy.)

Uudenmaan ELY-keskus: Kaavan laadinnassa on otettu huomioon valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melun ohjearvot ja meluselvityksessä esitetyt vaatimukset.

Asemakaava-alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Kaavan toteuttaminen edellyttää ajoneuvoliikenteen järjestelyjen parantamistoimia. Raappavuorentiellä sijaitsevan Kehä III:n ramppiliittymän sekä Voimalantien liittymän etäisyys on liian lyhyt, mikä heikentää liittymien toimivuutta jo nykytilanteessa. Kaava-aineistoista ei käy selkeästi ilmi, mitkä siinä esitetyt liikenneverkon parantamistoimet seuraavat asemakaavan toteuttamisesta ja minä ajankohtana toimet on tarpeen toteuttaa. Osa toimenpiteistä kohdistuisi Kehä III:lle eli maantielle, minkä vuoksi Vantaan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen tienpitäjän on tarpeen neuvotella niistä. Kaava-aineistoissa jää epäselväksi, mikä on Sanomatielle suuntautuvan Voimalantien jatkeen toteuttamisen vaikutus Raappavuorentien liikennemääriin ja Raappavuorentien liittymissä, kuten Kehä III:n ramppiliittymässä, tarvittaviin parantamistoimiin. Oheiset asiat tulee selventää kaava-aineistoissa.

(→Kaavamuutosta toteutetaan vaiheittain ja vuoden 2040 ennustetilanteessa kaavamuutoksen edellyttämiksi arvioituja liikenneverkon parantamistoimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan vasta

muutaman kymmenen vuoden kuluttua. Ensimmäisessä toteutusvaiheessa Voimalantie 6:en rakennetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat noin 500 autopaikkaa, joista noin 280 siirretään Myllynkivenkuja 6:sta, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 8 977 k-m^2. Ensimmäinen toteutusvaihe ei edellytä katuverkon ja liittymien parantamista. Voimalantiehen tukeutuvan kaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2 259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna kaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei myöskään muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi. Asemakaavamuutoksen mahdollistaman rakennusoikeuden hyödyntäminen Voimalantie 6:n tontilla ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa ja siltä osin kaavavarannon toteutuminen ja siihen liittyvän liikenteen kasvu on epävarmaa. Voimalantien jatkaminen Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta. Martinlaakson pohjoisosiin Vantaankosken alueelle on 25.8.2017 käynnistynyt kaavarungon nro 014600 laatiminen, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma on toimitettu mm. Uudenmaan ELY-keskukseen. Kaavarungossa, jonka laadinnan osallinen ja yhteistyökumppani mm. Uudenmaan ELY-keskus on, tutkitaan ja määritellään Kehä III:n liittymä- ja kaistajärjestelyihin sekä alueen katuverkkoon, kuten esimerkiksi Voimalantien jatkeen, tulevaisuudessa v. 2040 ennustetilanteessa tarvittavat parannustoimenpiteet. Kaavamuutoksen liikenneselvitystä sekä kaavaselostusta on tarkistettu ja täydennetty em. asioiden osalta.)

Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia tulee täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa.

(→Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia kohdassa 4.4.1 ”Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat” on täydennetty em. asioilla. Voimalantie 5:n sekä Voimalantie 4:n liiketilat eivät yhdessä tai erikseen muodosta merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.)

Kaava-alueen alapuolisen Myllymäenojan rannat ovat paikoin hyvin tulvaherkkiä alueita, joten virtaamien äärevöitymisen ehkäisemiseksi on hulevesien viivytykseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Alapuolisen uomaston virtaamatilanne voi oikein mitoitetuilla viivytysratkaisuilla jopa parantua nykyisestä. Hulevesisuunnitelmassa esitetyt viivytystilavuuden alueelliset mitoituskriteerit on syytä esittää kaavamääräyksissä.

(→Asemakaava ohjaa alueen maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen ja hulevesien hallinnan mitoituskriteerit voivat siinä välissä muuttua ja tiukentua. Kriteerien kirjaaminen tarkkoina numeraalisina kaavamääräyksinä johtaisi tällöin siihen, että ne ja kaava vanhenisivat hulevesien osalta liian pian. Vantaalla on rakennuslupaprosessissa aina noudatettava kaupungissa voimassaolevaa viimeisintä hulevesiohjelmaa, joka sisältää hulevesien kokonaisvaltaiseen hallintaan liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja hulevesien käsittelyn prioriteettijärjestyksen. Ohjelman keskeinen tavoite on, että veden kiertokulku rakentamisen jälkeenkin on mahdollisimman paljon luonnontilaisen kaltainen. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää alueen ojien tulvimista. Kaavamääräyksiä kuitenkin tarkistetaan hulevesien hallinnan osalta muotoon ”Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.”, mikä sitoo hulevesien hallintaa koskevat viimeisimmät ja lopputuloksen kannalta parhaat kriteerit tonttien rakentamiseen.)

HSY: Lausunnon sisältö vastaa heidän aiempaa (s. 19) kannanottoaan. Sen lisäksi todetaan, että putkien päälle johtokuja-alueelle ei voida antaa lupaa perustaa pysäköintialuetta ilman putkien suojaamista paalulaatalla tai kevennyksellä. Kaavamääräyksissä tulee mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita. Jatkosuun-

nittelussa ja toteutuksessa tulee esittää myös HSY:lle mm. suunnitelma putkilinjan suojauksesta sekä pohjaveden hallintasuunnitelma tarkkailuohjelmineen soveltaen rakennusjärjestyksen 55 §:ä.

(→Asemakaavamuutoksen johtokujat on osoitettu kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Kaavamerkintä "Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa." johtaa rakentamisen luvituksessa siihen, että johtokujalle ei voi rakentaa rakennuksia tms. kiinteitä rakennelmia. Kaavamääräys "Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon." puolestaan edellyttää, että mahdollisuudet ja edellytykset rakentaa johtokujalle on ensiksi selvitettävä johtojen omistajilta, kuten esim. HSY:ltä. Lisäksi merkintä ja määräykset varmistavat, että maanalaiset putket on suojattava painumiselta esimerkiksi lausunnossa mainituilla paalulaatalla tai kevennyksellä tms. tarkoitukseen parhaiten sopivalla ratkaisulla ja siten, että putkien kunnossapito on helppoa. Tällöin em. rakenteiden tulee tarvittaessa myös olla siirrettävissä putkien päältä pois. Koska paalulaatta on kiinteä rakenne, jollaisia johtokujalle ei toisaalta myöskään haluta, ei nimenomaisesti sellaisen rakenteen vaatimista ole syytä lisätä kaavamääräyksiin. Syväjuuriset istutukset on kuitenkin tarkoituksenmukaista kieltää KLTY-korttelialueen johtokujalla, mikä on lisätty kaavamääräyksiin.)

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset kaavakarttaan ja -määräyksiin

KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu ELY-keskuksen lausunnon johdosta. KLTY-korttelialueen kaavamääräyksiin on HSY:n lausunnosta johtuen lisätty määräys syväjuuristen kasvien istuttamiskiellosta maanalaisten johtojen alueelle.

Kaavaselostuksen väärä vesihuollon esisuunnitelma on korvattu oikealla versiolla. Asemakaavan seurantalomakkeessa väärään sarakkeeseen päätynyt ja siten huomioimatta jäänyt kevyen liikenteen katujen pinta-alatieto (0,0404 ha) on korjattu.

Tehdyt tarkistukset eivät ole merkittäviä, eivätkä ne edellytä kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Maankäyttö suunnitellaan siten, että se ei heikennä seudullisesti keskeisiä luontoarvoja.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.

- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):
- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Vantaan tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa mm. edistämällä elinkeinoelämän kehittämistä ja korkean jalostusarvon työpaikkojen lisäämistä sekä täydennysrakentamista. Hulevesien hallinnassa on noudatettava Vantaan kaupungin hulevesiohjelmaa (Kh 11.5.2009).

3.3.2 Muut tavoitteet

Murata Electronics OY:n tavoitteena on heidän kiinteistönsä nykyisten toimintaolosuhteiden ja tulevaisuuden kehittämisedellytysten turvaaminen.

Asukasmielipiteiden tavoitteissa (kts. 3.2.2) korostuvat lisääntyvästä liikenteestä, melusta ja päästöistä erityisesti lähialueen asutukselle kohdistuvien ympäristöhäiriöiden minimoiminen.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Asemakaavamuutoksessa ei kumoutuvan asemakaavaratkaisun, eli alueen asemakaavan säilyminen ennallaan, lisäksi ole tutkittu muita vaihtoehtoja kuin asemakaavamuutoksen mukainen ratkaisuvaihtoehto.

Kaavamuutoksen perusteltuna lähtökohtana on Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajentaminen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistöllä ja sen toimintojen laajenemisen mahdollistaminen rakentamattomalle Voimalantie 6 tontille Voimalantien yli.

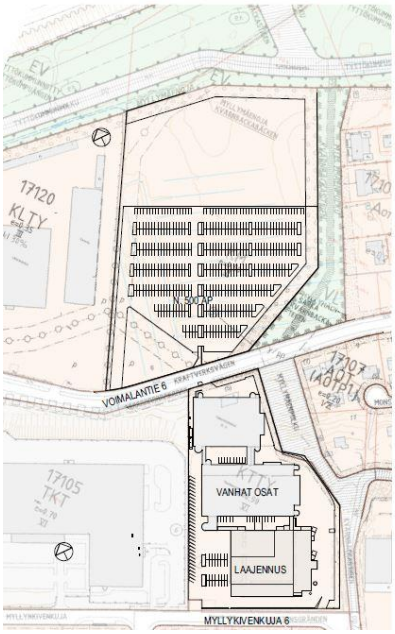
3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

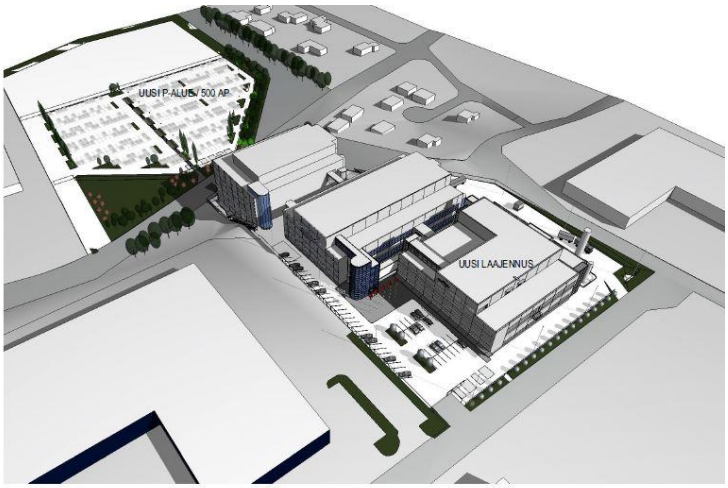
Kaavamuutoksen keskeisenä lähtökohtana on Murata Electronics Oy:n nykyisten ja kehittämistä edellyttävien toimintojen sijoittaminen ja mitoittaminen Tyttökummun asuinalueen läheisyyteen Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien toimitilojen tontille sen nykyisiä rakennuksia laajentaen ja huomioiden lähialueen asutus sekä virkistysalueiden toimivuus siten, että kokonaisuudesta saadaan toimiva ja kokonaistaloudellisesti toteuttamiskelpoinen. Toimitilojen laajentaminen ei ole mahdollista ilman, että valtaosa toimitilojen pysäköinnistä siirretään ja toteutetaan Voimalantie 6 tontille. Ensimmäisessä laajennusvaiheessa pysäköintipaikat toteutetaan maantasoratkaisuna eikä Voimalantie 6 tontille rakenneta rakennuksia. Monsaksenrinteen asuinkiinteistöjen ja Myllynkivenkuja 6 toimitilakiinteistön välinen osuus puustoisesta ja rakentamattomasta Myllymäenpolun katualueesta muutetaan Martinkylänsaran lähivirkistysalueeksi, joka jää suojavyöhykkeeksi asutuksen ja toimitilojen väliin.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttaminen rakentamattomalle kumoutuvan asemakaavan KM-korttelialueelle Voimalantie 6 tontille ei ole nykyisen maakuntakaavan, yleiskaavan ja kaupan sijoittumista ohjaavan lainsäädännön mukaista, joten tontin KM-käyttötarkoitus on poistettu ja tontin kokonaisrakennusoikeudesta sallitaan liiketilojen osuudeksi enää enintään 4 000 k-m^2. Kumoutuvan asemakaavan kielto päivittäistavarakaupan tilojen rakentamisesta tontille säilyy. Tontti on osoitettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), mikä tarvittaessa mahdollistaa Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajentamisen tontille Voimalantien yli. Ratkaisu lisää yrityksen kehittämismahdollisuuksia Voimalantien molemmilla puolilla sijaitsevilla kiinteistöillä merkittävästi. Kumoutuvassa asemakaavassa tontin itäosaan Myllymäensaran lähivirkistysaluetta ja Tyttökummun asuinaluetta sekä pohjoisosaan Myllymäenojaa vasten osoitetut 10 m levyiset suojavihervyöhykkeet säilytetään asemakaavamuutoksessa.

Kumoutuvassa asemakaavassa oleva varaus kevyen liikenteen yhteydelle ja ulkoilureitille, joka yhdistää Martinkyläntien eteläpuoleiset virkistysalueet Kehä III:n pohjoispuoleisiin virkistysalueisiin, säilyy asemakaavamuutoksessa. Kumoutuvan asemakaavan mukainen Myllymäenpolun kevyen liikenteen siltavaraus Voimalantien yli poistetaan. Voimalantien eteläpuoleinen Martinkylänsaran VL-alue on enimmillään n. 13 m korkeammalla kuin tien pohjoispuoleinen Myllymäensarka. Riittävän korkeaksi Voimalantien yli rakennettava silta johtaisi pitkään, korkeaan ja erittäin kalliiseen ratkaisuun.

Kaavamuutosehdotuksen mukainen maankäyttöratkaisu sovittaa parhaiten yhteen lähtökohdista johdetut ja eri tahojen mielipiteiden ja kannanottojen asettamat tavoitteet asemakaavan muutokselle.

-LAAJENNUKSEN KOKO N. 8900 m2 KERROSALAA

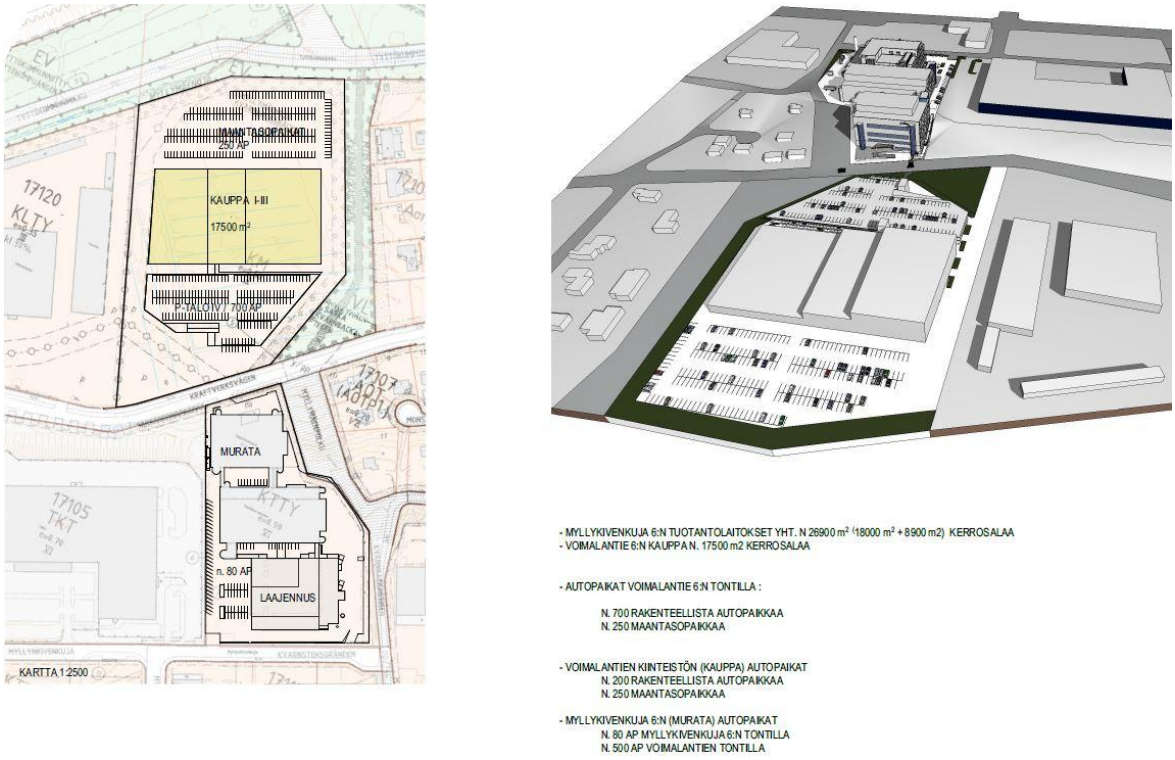
- AUTOPAIKAT
N. 80 AP MYLLYKIVENKUJA 6:N TONTILLA
N. 500 AP MAANTASOSSA VOIMALANTIE 6:N TONTILLA

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6, hankkeen 1. laajennusvaihe (Optiplan Oy)

Voimalantie 6, luonnos 1. laajennusvaiheen tarvitsemasta maantason p-alueesta (Optiplan Oy)

Voimalantie 6, hankkeen 2. laajennusvaihe (Optiplan Oy)

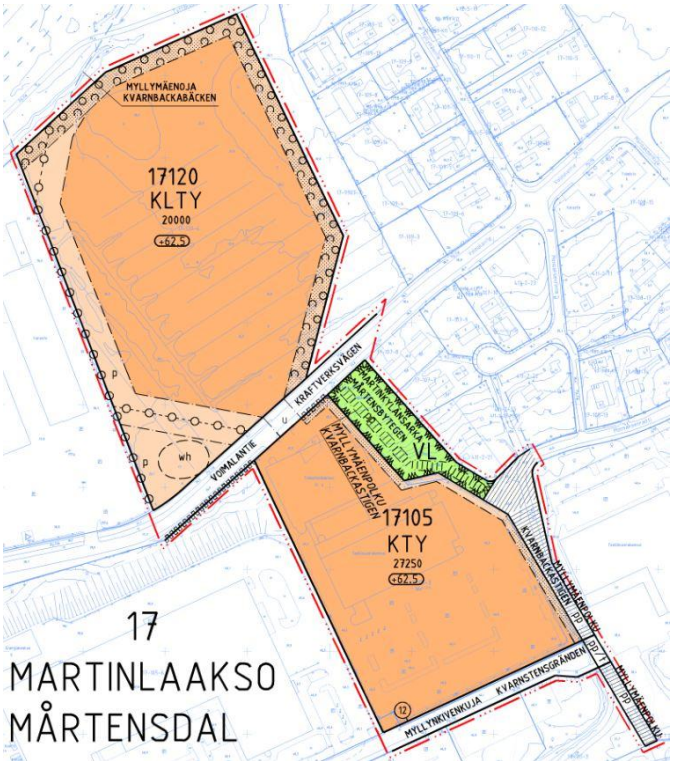
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Myllymäenpolun pohjoisosan katualueesta liitetään 87 m^2 osa kortteliin 17105 muodostettavaan tonttiin 12, joka osoitetaan toimitilarakennusten korttelialueeksi (KTY). Tontin kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 8 977 k-m^2. Rakennusten enimmäiskorkeus rajoitetaan vastaamaan nykyisiä rakennuksia ja korttelialueen itäreunoille osoitetaan istutusvyöhykkeet Martinkylänsaran

uutta lähivirkistysaluetta ja Myllymäenpolun katualuetta vasten. Uudisrakennus toteutetaan nykyisten rakennusten eteläpuolella olevan pysäköintialueen päälle ja valtaosa kiinteistön pysäköinnistä siirtyy Voimalantie 6 tontille. Kiinteistölle on tonttiliittymät Myllynkivenkujalta ja Voimalantieltä.

Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 itäpuolelle muodostetaan rakentamattomasta ja puustoisesta Myllymäenpolun katualueen pohjoisesta osuudesta Monsaksenrinteen asutuksen suuntaan suojavyöhykkeeksi Martinkylänsarka-niminen lähivirkistysalue ja sen halki kevyen liikenteen väylä.

Voimalantie 6 rakentamaton vähittäiskaupan suuryksikön tontti (KM) korttelissa 17120 muutetaan liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka kokonaisrakennusoikeuden määrää lisätään 2 259 k-m^2. Mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön (17 742 k-m^2) toteuttamisesta poistuu ja tontilla voi kokonaisrakennusoikeudesta käyttää enintään 4 000 k-m^2 osuuden liiketiloja varten. Kumoutuvan asemakaavan mukainen määräys, että tontille ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää, säilyy.

Martinkylänsaran lähivirkistysalue (VL) sekä Myllymäenpolun kevyen liikenteen yhteys liittävät alueen osaksi kaupungin virkistysaluever-kostoa.

4.1.1 Mitoitus

Murata Electronics Oy:n kiinteistöllä Voimalantie 5/Myllynkivenkuja 6 on nykyisin n. 940 työpaikkaa. Kaavamuutoksen myötä kiinteistölle on mahdollista sijoittaa yhteensä n. 1 140 työpaikkaa.

Kumoutuvan asemakaavan kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 36 014 k-m^2, josta 18 273 k-m^2 on osoitettu pinta-alaltaan n. 2,03 ha laajuiselle Murata Electronics Oy:n toimitilarakennusten korttelialueelle (KTTY) ja 17 741 k-m^2 n. 3,55 ha laajuiselle vähittäiskaupan suuryksikön mahdollistavalle liikerakennusten korttelialueelle (KM).

Kaavamuutoksen jälkeen toimitilarakennusten korttelialueen (KTY) uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on yhteensä 27 250 k-m^2 ja pinta-ala n. 2,04 ha. Korttelialueen uuden kokonaisrakennusoikeuden suhteen tontin pinta-alaan ilmoittava laskennallinen tehokkuusluku e=1,34. Liikerakennusten korttelialue (KM) on muutettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (KLTY), jonka uusi kokonaisrakennusoikeuden määrä on yhteensä 20 000 k-m^2 ja pinta-ala (n. 3,55 ha) säilyy ennallaan. Korttelialueen uuden kokonaisrakennusoikeuden suhteen tontin pinta-alaan ilmoittava laskennallinen tehokkuusluku e= 0,56.

KTY-korttelialueen sekä KLTY-korttelialueen tarvitsemat pysäköintilaitokset ja maantason pysäköintialueet on mitoitettu noin 950 henkilöautolle ja ne on osoitettu KLTY-korttelialueelle Voimalantie 6:en. Myllynkivenkuja 6:n KTY-tontille jää n. 80 autopaikkaa. Ensimmäisessä vaiheessa KLTY-korttelialueelle toteutetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat 500 autopaikkaa. Auto- ja polkupyöräpaikkojen määrä korttelialueilla on:

-	toimistot	1 ap / 60 k-m^2	1 pp / 50 k-m^2
-	tuotantotilat	1 ap / 100 k-m^2	1 pp / 240 k-m^2
-	varastot	1 ap / 150 k-m^2	1 pp / 240 k-m^2
-	liiketilat	1 ap / 80 k-m^2	1 pp / 50 k-m^2
-	rautakauppa	1 ap / 100 k-m²	1 pp / 180 k-m²
-	noutopiha	ei auto-/pp-paikkavaatimusta	
-	näyttelytilat	1 ap / 30 k-m^2	ei pp-paikkavaatimusta

Myllymäenpolun katualueesta on muutettu 0,27 ha:n osa Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi.

Asemakaavan muutosalueen pinta-ala on n. 6,55 ha. Kaavamuutosalueen rakennusoikeuden laskennallinen tehokkuusluku on e=0,72.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Korttelialueiden rakennusten laajennukset noudattavat Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 nykyisten rakennusten mittakaavaa. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivumateriaalien laatua koskevia määräyksiä. Rakennusten vaikutusta arvokkaaseen maisemaan vähennetään mm. korttelialueiden reunoille muodostetuilla istutusvyöhykkeillä sekä niiden itäpuolelle muodostetuilla lähivirkistysalueilla. Kaavamuutoksessa on hulevesien käsittelyä, koskevat kaavamerkinnät ja –määräykset.

4.3 ALUEVARAUKSET

Kaavamuutosalueen eteläosa on Murata Electronics Oy:n toimitilarakennusten korttelialuetta (KTY), jolle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia. Korttelialueen itäpuolella ovat Martinkylänsarka-niminen lähivirkistysalue (VL) sekä Martinkylänpolku-niminen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katualue. Voimalantien pohjoispuolella on liike- ja toimistorakennusten korttelialue (KLTY) työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten.

4.3.1 Korttelialueet

Voimalantie 6 (KLTY) ja Voimalantie 5 (KTY) korttelialueiden yhdistäminen toisiinsa mahdollistetaan sallimalla korttelit yhdistävän ulokkeen rakentaminen Voimalantien yli siten, että alikulkuaukon vapaan korkeuden on oltava vähintään 4,7 m. Ulokkeen mahdolliset pilarit tai muut rakenteet eivät saa ulottua katualueen puolelle vaan ne on toteutettava tontille.

KTY, toimitilarakennusten korttelialue

Asemakaavamuutoksella sekä tonttijaolla ja tonttijaon muutoksella on muodostettu kortteliin 17105 toimitilarakennusten korttelialue (KTY) ja tontti nro 12. Korttelialueelle on osoitettu kokonaisrakennusoikeudeltaan 27 250 k-m^2 kokoiselle toimistorakennuksille sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille teollisuus- ja varastorakennuksille rakennusala, mikä mahdollistaa nykyisten rakennusten kehittämisen ja tarvittavat laajennukset. Rakennusten vesikattojen enimmäiskorkeus (+62.5; korkeusjärjestelmä N2000) noudattaa tontille jo rakennettuja rakennuksia. Rakennusten muodostamaa kaupunkikuvaa ohjataan julkisivujen materiaalien korkeatasoisuutta koskevalla vaatimuksella. Rakennuksista on järjestettävä luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Tontille ajetaan Myllynkivenkujan tonttiliittymän kautta. Lisäksi tontin pohjoisosan huoltopihalle on tonttiliittymä Voimalantieltä. Henkilökunnan henkilöautojen pysäköintialue maantasossa (p) sijoittuu tontin länsi- ja eteläosaan ja on mitoitettu noin 80 autolle. Loput tarvittavista autopaikoista saa sijoittaa Voimalantie 6 KLTY-tontille. Auto- ja polkupyöräpaikoille on asetettu rakennuksiin to-

teutettavien käyttötarkoituksien kerrosneliömääriin perustuvat vähimmäismäärät. Tontin itäreunaan on virkistysaluetta ja kevyen liikenteen väylää vasten ja asutuksen suuntaan muodostettu noin 5 m levyinen reunavyöhyke, joka on istutettava. Maisemointia myös tuetaan edellyttämällä, että tontille on istutettava kasvillisuutta, puita ja pensaita alueille, joita ei tarvita muihin toimintoihin. Ulkovarastointi pihoilla on kielletty.

Toimistotilojen sekä vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuorien rakenteet on äänieristettävä alueella mitoittavana melulähteenä olevaa lentomelua vastaan.

Hulevesiä on viivytettävä ja hallittava ennen kuin ne voidaan johtaa yleiseen hulevesijärjestelmään.

KLTY, liike- ja toimitilarakennusten korttelialue

Kortteliin 17120 on muodostettu liike- ja toimitilarakennusten korttelialue (KLTY). Korttelialueelle on osoitettu kokonaisrakennusoikeudeltaan 20 000 k-m^2 kokoiselle toimisto- sekä työvoimavaltaisille ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomille teollisuus-, varasto- ja liikerakennuksille rakennusala. Liiketilojen enimmäismäärä on kaupan ohjauksen lainsäädännön ja ylempien kaavatasojen perusteella rajoitettu yhteensä 4 000 k-m^2:in eikä tontille saa rakentaa päivittäistavarakauppaa. Rakennusten vesikattojen enimmäiskorkeus (+62.5; korkeusjärjestelmä N2000) noudattaa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontille jo rakennettuja rakennuksia. Rakennuksista on järjestettävä luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Tontille ajetaan Voimalantien tonttiliittymän kautta. Ne Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 KTY-tontin tarvitsemat autopaikat, jotka eivät mahdu KTY-tontille, on toteutettava Voimalantie 6 KLTY-tontille. Tontille toteutetaan Myllynkivenkuja 6:n KTY-tontin ensimmäisen laajennusvaiheen tarvitsemat n. 500 autopaikkaa maantasoon. Auto- ja polkupyöräpaikoille on asetettu rakennuksiin toteutettavien käyttötarkoituksien kerrosneliömääriin perustuvat vähimmäismäärät. Polkupyöräpaikat on sijoitettava pääsisäänkäyntien yhteyteen. Tontin itäreunaan on virkistysaluetta vasten ja asutuksen suuntaan muodostettu noin 10 m levyinen reunavyöhyke, jolle on vähintään 1,5 m korkealle maavallille istutettava havupuita ja pensaita tiheäksi kasvustoksi. Maisemointia myös tuetaan edellyttämällä, että tontille on istutettava kasvillisuutta, puita ja pensaita alueille, joita ei tarvita muihin toimintoihin. Ulkovarastointi on toteutettava siten, etteivät varastoitavat materiaalit yms. näy haitallisesti kadulle tai lähiympäristöön.

Tontin lounaisosaan on osoitettu alueen osat maanalaisia johtoja ja yleisiä putkiverkostoja (kaukolämpö-, viemäri-, vesijohtoverkosto) varten. Maaperän kantavuus on heikkoa ja em. verkostot ovat vanhoja eivätkä kestä ulkopuolista rasitusta. Siksi em. verkostot on suojattava painumiselta, mikäli niiden yli tai päälle halutaan rakentaa ajoyhteyksiä tai maantason pysäköintialueita. Verkostojen on oltava tarvittaessa helposti huollettavissa tms. ylläpidettävissä, mikä on huomioitava niiden yli tai päälle toteutettavissa rakenteissa ja suojausratkaisuissa. Johtokujalle ei myöskään saa ilman johtojen omistajien lupaa istuttaa syväjuurisia kasveja. Tontilta on varattava maantasoon tila tai paikka yleisen sähkönjakelun tarvitsemalle muuntamolle.

Toimistotilojen sekä vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuorien rakenteet on äänieristettävä alueella mitoittavana melulähteenä olevaa lentomelua vastaan.

Hulevesiä on viivytettävä ja hallittava voimassa olevien hulevesien viimeisimpien käsittelyvaatimusten mukaan ja ajankohdan parasta tekniikkaa käyttäen tontilla ennen kuin ne voidaan johtaa yleiseen hulevesijärjestelmään. Tontin lounaisosaan on osoitettu alue hulevesien käsittelylle.

4.3.2 Muut alueet

VL, lähivirkistysalueet

Kumoutuvan asemakaavan mukainen Myllymäenpolun katualueen puustoinen ja rakentamaton pohjoinen osuus (n. 0,27 ha) muutetaan Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi. Myllymäenpolku jatkuu virkistysalueen läpi Voimalantien pohjoispuoleiselle Myllymäensarka-nimiselle lähivirkistysalueelle osaksi kaupungin virkistysyhteysverkostoa.

Katualueet

Kaavamuutosalueella on osuuksia autoliikenteelle tarkoitetuista Myllynkivenkujan ja Voimalantien katualueista sekä kevyelle liikenteelle tarkoitetusta Myllymäenpolun katualueesta, jonka kaavamerkintä, joka sallii myös polkupyöräilyn, päivitetään nykykäytännön mukaiseksi (pp). Myllynkivenkujan itäpään kääntöpaikalta Myllymäenpolun kevyen liikenteen väylän yli oleva kumoutuvan asemakaavan mukainen tonttiajoyhteys (pp/t) korttelin 17106 tontille 1 (Myllynkivenkuja 8) säilyy

Voimalantie on osa yleiskaavan mukaista pääkatuverkostoa, joka yhdistää Raappavuorentien ja Sanomatien. Voimalantie 5 ja 6 tonttien rakennusten yhdistäminen toisiinsa mahdollistetaan sallimalla ne yhdistävän ulokkeen rakentaminen Voimalantien yli. Voimalantie on tulevaisuudessa mahdollinen erikoiskuljetusreitti. Katualueen ylittävän ulokkeen, joka yhdistää Voimalantie 6 (KLTY) ja Voimalantie 5 (KTY) korttelialueet, alikulkuaukon vapaan korkeuden on oltava vähintään 4,7 m.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista. Kaavamuutosta varten on laadittu selvitykset liikenteestä, liikennemelusta sekä hulevesien hallinnasta.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle tai rakennettavaksi asemakaavoitetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

Vaikutusten arviointi on ollut osa kaavan laadintaa ja vaikutusten arviointia on tehty kaavoituksen eri vaiheissa. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa kaavamuutoksen mahdollistaman maankäytön ja siihen liittyvien toimintojen merkittävät vaikutukset. Asemakaavamuutoksen vaikutukset on arvioitu kaupungin omana työnä. Viranomaisten lausunnot ja muiden osallisten kannanotot ovat osa vaikutusten arviointia.

Mikäli tonttien asemakaavoja ei muutettaisi, niiden nykyiset käyttötarkoitukset ja kokonaisrakennusoikeudet säilyisivät ennallaan. Tällöin Murata Electronics Oy ei voisi kehittää toimintojaan eikä toteuttaa tarpeellisia tilojensa uudelleenjärjestelyjä ja laajennuksia. Yritys joutuisi kehittämään ja laajentamaan muita tehtaitaan mm. Euroopassa ja Aasiassa. Se voisi johtaa Vantaan toimintojen alasajoon ja siirtämiseen pois Suomesta. Myös nykyisen kumoutuvan asemakaavan mukaisen 17 742 k-m^2 kokoisen vähittäiskaupan suuryksikön rakentamismahdollisuus Voimalantie 6:n tontille säilyisi ilman kaavamuutosta ennallaan eikä kaupan liiketilojen kokonaismäärä vähenisi 4 000 kerrosneliömetriin.

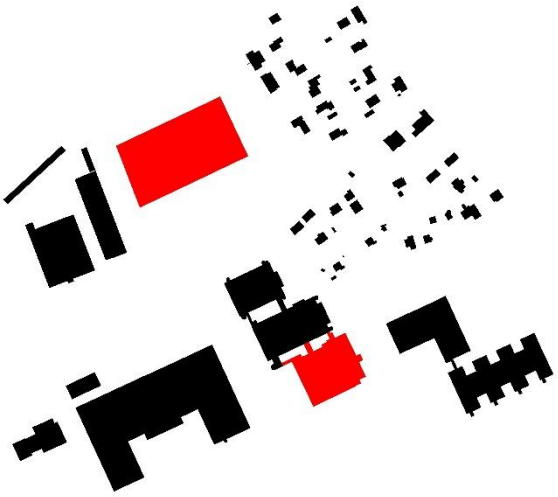
4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos ei sisällä asuntorakentamista, joten sillä ei ole suoraa vaikutusta alueen väestön rakenteeseen ja kehitykseen. Murata Electronics Oy:n toimitilojen laajennuksen lisäys työpaikkojen

määrään voi välillisesti vähäisessä määrin vaikuttaa alueen tai Vantaan väestön rakenteeseen ja kehitykseen positiivisesti.

Yhdyskuntarakenne

Murata Electronics Oy:n Myllynkivenkuja 6 laajentuva kiinteistö sijoittuu Martinlaakson yritysalueelle Tyttökummun pientaloalueen länsipuolelle. Toimitilojen laajennus monipuolistaa ja täydentää alueen yhdyskuntarakennetta.

Voimalantie 6 liike- ja toimistorakennusten kiinteistö, jolle ei saa toteuttaa päivittäistavarakauppaa eikä vähittäistavarakaupan suuryksikköä, sijaitsee olevassa yhdyskuntarakenteessa siihen tukeutuen ja on henkilöautolla ja joukkoliikenteellä (alle 500 m) eri väestöryhmien saavutettavissa.

Uudet rakennukset on esitetty punaisella.

Kaupunkikuva

KTY- ja KM -korttelialueiden rakennusten arkkitehtuuri, materiaalivalinnat ja yksityiskohtaisempi suunnittelu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa, mitä kaavamääräykset ohjaavat. Kaavamääräyksillä rakennusten julkisivuilta edellytetään korkealuokkaisia materiaaleja, rajoitetaan ulkovarastointialueiden näkymistä ympäristöön sekä edellytetään istutusvyöhykkeitä tonteille. Korttelialueiden täydennysrakentaminen ja uudet istutukset kohentavat alueen kaupunkikuvaa.

Asuminen

Kaavamuutos ei sisällä asumiselle tarkoitettuja alueita ja rakennuksia, minkä osalta vaikutus asumiseen on vähäinen. Voimalantie 6 sekä Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 toimitilojen laajennukset ja niihin sisältyvä lisäliikenne eivät nosta liikennemelun tasoa Tyttökummun asuntoalueen asuinkiinteistöillä yli Valtioneuvoston ohjearvojen.

Voimalantie 6 sekä Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tonttien itäreunoihin osoitetut istutusvyöhykkeet sekä niiden itäpuolella olevat lähivirkistysalueet muodostavat toimitilatonttien ja Tyttökummun asutukseen väliin asumista suojaavan vyöhykkeen. Voimalantie 6:n itäreunaan on toteutettava vähintään 1,5 m korkea maavalli istutuksineen. Kaavamuutoksen mukaisista laajentuvista toiminnoista asumiselle aiheutuvien haittojen ei katsota olevan merkittäviä.

Asukasmielipiteissä on todettu, että TV-, radio- sekä langattomat datayhteydet Tyttökummun asuinalueella ovat heikentyneet ympärille rakennettujen korkeiden työpaikka- ja voimalarakennusten myötä merkittävästi ja Myllynkivenkuja 6 lisärakentamisen katsotaan pahentavan ongelmaa. Alueelle, esimerkiksi Myllynkivenkuja 6 katolle, tarvitaan asukasmielipiteen mukaan uusi signaalivahvistin. Ko. langattomien datayhteyksien toiminta ja ominaisuudet, kuten esimerkiksi laajakaistaliittymän nopeus, määritellään asiakkaan ja operaattorin hyväksymässä liittymäsopimuksessa. Operaattorin on toteutettava yleiset viestintäpalvelunsa niin, että ne ovat tekniseltä laadultaan

hyviä. Asemakaavamuutoksen ratkaisut eivät estä operaattoreita tarvittaessa toteuttamasta ko. yhteyksien edellyttämiä tukiasemia yms. kiinteistönomistajan suostumuksella esimerkiksi Murata Electronics Oy:n kiinteistöille.

Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat

Asemakaavamuutos lisää Murata Electronics Oy:n kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla mahdollistamalla Murata Electronics Oy:n nykyisten työpaikkojen säilymisen, kehittämisen ja lisäämisen alueella. Myllynkivenkuja 6:en arvioidaan muodostuvan n. 150-200 uutta työpaikkaa.

Voimalantie 6 on nykyisin voimassa olevassa mutta kaavamuutoksen myötä kumoutuvassa asemakaavassa liikerakennusten korttelialuetta KM, jolle on saanut sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön mutta ei päivittäistavaramyymälää. Kumoutuvan asemakaavan liiketilojen määrä 17 742 k-m^2 vähenee yhteensä 4 000 kerrosneliömetriin mutta tontin kokonaisrakennusoikeuden nosto yhteensä 20 000 kerrosneliömetriin ja käyttötarkoituksen muuttuminen työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkojen rakennuksia varten kompensoi muutoksen vaikutuksia alueen palveluiden ja työpaikkojen määrään. Käyttötarkoituksen muutos työvoimavaltaisiksi toiminnoiksi lisää alueen työpaikkojen ja palveluiden määrää kumoutuvan nykyisen asemakaavan tilanteeseen verrattuna.

Koska uusi asemakaava sisältää kumoutuvaan asemakaavan verrattuna huomattavasti vähemmän liiketilaa eikä salli Voimalantie 6:en päivittäistavaramyymälää, eivät kaavamuutoksen mahdollistamat liiketilat juurikaan vaikuta muiden lähikauppojen toimintaedellytyksiin. Kaavamuutoksen mukaisten liiketilojen toteuttaminen vaikuttaa muun kuin päivittäisvarakaupan myynnin myymälöihin (vaatetus, urheilu, taloustavara, sisustus, rakentaminen yms.), jotka ovat pääkaupunkiseudulla ja Vantaalla keskittyneet aluekeskuksiin, tavarataloihin sekä mm. Petikko-Varistoon, Vantaanportti-Jumbo-Tammistoon ja Porttipuisto-Hakkilaan. Uudet liiketilat voivat vähäisessä määrin ohentaa em. alueiden potentiaalia ko. tuoteryhmien myynnissä. Uusi myymälä joutuu toisaalta myös kilpailemaan em. kaupan alueiden myymälöiden kanssa. Suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Alueelle sijoittuvat palvelut ovat saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. Suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset siten mahdollisimman vähäiset. Kaavamuutoksen vaikutukset kaupan palveluverkkoon yms. ovat kumoutuvaan asemakaavan verrattuna vähäisemmät.

Vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan MRL:ssä yli 4 000 k-m2 suuruista vähittäiskaupan myymälää. Voimalantie 6:en saa rakentaa liiketiloja enintään 4 000 k-m^2. Sen naapurikiinteistö Voimalantie 4 on asemakaavoitettu liike- ja toimistorakennusten ja/tai ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä on 9 707 k-m^2. Rakennusoikeudesta saa toteuttaa enintään 30 % liiketiloiksi mutta ei päivittäistavarakaupan tiloiksi. Kaavamuutoksen myötä Voimalantie 4 ja 6 liiketilojen yhteenlaskettu pinta-ala vähenee yhteensä 13 742 k-m^2.

Merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alaraja auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskaupalle, jotka voivat perustelluista syistä kaupan laatu huomioiden sijoittua Vantaalla myös keskusta-alueiden ulkopuolelle, on maakuntakaavan mukaan 30 000 k-m^2. Voimalantie 4:ssä sijaitseva rautakauppa (Starkki) muodostuu 3 943 k-m^2 liikerakennuksesta sekä yhteensä 3 899 k-m^2 laajuisista varastorakennuksista. Voimalantie 4 ja 6 liikekiinteistöjen rakennusten yhteenlaskettukaan koko ei ylitä em. seudullisen merkittävyyden rajaa. Maakuntakaavan mukaan muun erikoistavaran kaupan, jollainen Voimalantie 4 ei nyt ole, osalta seudullisen merkittävyyden koon alaraja on 10 000 k-m^2. Voimalantie 6 tai Voimalantie 6 ja 4 yhdessä eivät myöskään muodosta erikoistavaran kaupan osalta merkitykseltään seudullista vähittäiskaupan suuryksikköä tai myymäläkeskittymää. Mikäli Voimalantie 4:n kaupan laatua halutaan tulevaisuudessa

muuttaa tai tiloja laajentaa, on sitä koskevassa lupaharkinnassa ja ratkaisuissa, joita MRL sekä maakunta- ja yleiskaavat ohjaavat, huomioitava myös Voimalantie 6:n kaupan laatu ja koko.

Kaavamuutoksen myötä Martinlaakson asuntoalueen työpaikkaomavaraisuus lisääntyy.

Hanke on VAT:n mukainen.

Taloudelliset vaikutukset

Kaupunki ei peri omistamansa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön rakennusoikeuden lisäyksestä itseltään maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaista korvausta siitä, että maanomistajalla on velvollisuus osallistua yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Kiinteistön maapohjan omistava Vantaan kaupunki tulee lisärakennusoikeuden myötä nostamaan tontista perittävää maanvuokraa, jolla osaltaan katetaan yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvia kustannuksia. Mikäli Murata Electronics Oy ostaa Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin Vantaan kaupungilta vuokraamiseen sijaan, kaavamuutoksesta aiheutuvia kustannuksia katetaan tontista maksettavalla hinnalla.

Voimalantie 5 /Myllynkivenkuja 6 sekä Voimalantie 6 tonttien rakennusoikeuksien lisäykset nostavat niistä maksettavia kiinteistöveroja, joista kunkin tontin maanomistaja vastaa itse. Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 tontin omistava Vantaan kaupunki kattaa lisääntyviä kustannuksia mm. tontinvuokralla.

Kaavamuutoksen mahdollistaman kokonaisrakennusoikeuden mukaisten toimitilojen, rakennusten, pihojen, liikennejärjestelyjen yms. rakentamisesta aiheutuu niiden rakennuttajalle (Murata Electronics Oy) kustannuksia, jotka yritys kuitenkin on katsonut toimintansa kannalta välttämättömiksi ja on siten valmis maksamaan ne.

Raappavuorentien liittymät sekä Voimalantielle että Kehä III:lle toimivat nykytilanteen iltapäivän huipputunnin liikennemäärillä tyydyttävästi tai välttävästi. Voimalantien ja Kehä III liittymien välinen etäisyys Raappavuorentiellä on nykyisinkin niin lyhyt, etteivät liittymät ole toimivuudeltaan ja sujuvuudeltaan optimaalisia. Kun kaavamuutoksen sallima kokonaisrakennusoikeus toteutetaan Voimalantie 6:en, on em. liittymien järjestelyjä muutettava, jotta liikenne ei jonoudu katuverkolla haitallisesti. Tällöin toteutettavista liikenneverkon parannustoimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista vastaa Vantaan kaupunki.

Hankkeen katsotaan pitkällä aikavälillä olevan kaupungille taloudellisesti kannattava.

Sosiaalinen ympäristö

Kaavamuutoksen sisältämä rakentaminen ja toimitilojen laajentaminen eivät ole Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 sekä Voimalantie 6 lähimpien asuinkiinteistöjen asukkaiden ensisijaisesti toivoma ratkaisu ja se muuttaa heidän suhdettaan lähiympäristöönsä ja kokemustaan siitä.

Myllynkivenkuja 6 toimitilojen ja Voimalantie 6 liike- ja toimitilarakennusten tontin sekä Tyttökummun pientaloasutuksen väliin jää suojavyöhykkeeksi nykyinen Myllymäensaran lähivirkistysalue ja uusi Martinkylänsaran lähivirkistysalue. Virkistysalueita ei ole toteutettu eivätkä ne ole lähialueen asukkaiden aktiivisimmassa käytössä olevaa keskeistä sosiaalista ympäristöä. Toimitilojen ja kaupan tontin itäreunoihin asutusta vasten muodostetut reunavyöhykkeet, joille on istutettava puita ja pensaita, toimivat näköesteinä yms. suojavyöhykkeinä asutuksen suuntaan. Kaavamuutos ei poista alueen sosiaalisen ympäristön keskeisiä osatekijöitä ja vaikutukset sosiaaliseen ympäristöön ovat siltä osin vähäisiä. Nykyisille ja uusille asukkaille muodostuu ajan myötä uusi side ja suhde lähiympäristöönsä alueen istutusten kasvettua ja alueen rakennuttua valmiiksi.

Kaupan rakenne on keskittynyt isoihin kokonaisuuksiin kulutusvoimaisten asiakkaiden ehdoilla, jotka haluavat laajoja ja monipuolisia tuotevalikoimia, jollaisia mm. pienet lähikaupat eivät pysty kilpailukykyisesti tarjoamaan. Nykytrendien mukainen myymäläverkoston harveneminen, joka on

tapahtunut ja tästä kaavamuutoksesta huolimatta tulee jatkumaan, lisää asiointimatkojen pituutta sekä niihin kuluvaa aikaa ja kustannuksia erityisesti autottomille. Lähikauppojen korkeampi hintataso ja rajoittunut tuotevalikoima heikentää vanhusten, työttömien yms. asemaa. Voimalantie 6 liiketiloihin ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa lähipalveluverkkoon vaikuttavaa päivittäistavarakauppaa, joten liiketilojen toteuttamisen vaikutukset sosiaaliseen toimivuuteen ja eriytymiseen eivät ole merkittäviä.

Virkistys

Myllymäenpolun kevyen liikenteen katualueen rakentamaton ja puita kasvava pohjoinen osuus muuttuu Martinkylänsarka-nimiseksi lähivirkistysalueeksi, mikä lisää virkistysalueiden pinta-alaa n. 0,27 ha. Kumoutuvan asemakaavan kevyenliikenteen reitin siltavarauksesta Voimalantien yli luovutaan, koska suunnitellun sillan rakentamiselle aiheutuisi maaston huomattavista korkeuseroista johtuen merkittäviä lisäkustannuksia. Virkistysalueita ei ole rakennettu reitteineen valmiiksi eivätkä ne siten ole alueen asukkaiden aktiivisessa virkistysaluekäytössä. Muutokset eivät ole merkittäviä Martinlaakson virkistysalueiden laajuuden ja virkistysalueverkoston rakenteen ja käytettävyyden kannalta. Kaavamuutos ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistöllä on nykytilanteessa maantasossa pysäköintikentällä noin 280 autopaikkaa. Myllynkivenkujan toimitilojen 8 977 k-m^2 laajennus on asemakaavamuutoksen toteuttamisen ensimmäinen vaihe. Sen myötä Myllynkivenkujan kiinteistölle jää n. 80 autopaikkaa ja 280 autopaikkaa siirtyy Voimalantie 6:n tontille, jolle toteutetaan yhteensä n. 500 autopaikkaa. Kaavamuutoksen mahdollistamassa lopputilanteessa, jolloin myös Voimalantie 6:n rakennusoikeus toteutettaisiin, tontille tarvittaisiin Myllynkivenkujalta siirtyneet autopaikat huomioiden autopaikoitus yhteensä lähes tuhannelle autolle.

Murata Electronics Oy:n tuotantotiloissa työskennellään arkisin kolmessa työvuorossa (ma–pe: 6.30–14.45, 14.30–22.45, 22.30–6.45) ja viikonloppuina kahdessa työvuorossa (la–su: 10.30–22.45, 22.30–10.45). Työvuorojen työntekijöiden ajoneuvoliikenne keskittyy työvuorojen vaihtumishetkiin. Kaavamuutoksen myötä työntekijöiden määrä ja työntekijäliikenne kasvavat.

Oheisen taulukon perusteena ovat Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskuksen antamat tiedot keskiarkivuorokausiliikenteestä (KAVL):

LIIKENNEMÄÄRÄT (KAVL, ajon./vrk)	**v. 2017** lähtö-tilanne	**raskasta** liiken-nettä	**v. 2017** 1. hankevaihe, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** ei kaavaa, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** uusi kaava, ei Voimalan-tien jatketta	**v. 2040** ei kaavaa, Voimalan-tien jatke	**v. 2040** uusi kaava, Voimalan-tien jatke
Voimalantie länsipuoli	1 500	20 %	3 300	2 530	7 530	4 000	5 030
Voimalantie itäpuoli	200	6 %	200	200	200	4 000	2 700
Voimalantie 6 (p-alue)	-	-	1 900	-	5 000	-	5 000
Myllynkivenkuja	700	6 %	700	800	800	800	800
Martinkyläntie	6 450	12 %	6 450	7 460	11 000	8 000	8 400
Raappavuorentie	7 550	11 %	7 550	10 330	13 000	13 000	13 000
Kehä III	60 800	11 %	60 800	67 050	67 050	67 050	67 050
Sanomatie	4 900	6 %	4 900	5 400	6 900	6 400	8 400

V. 2040 ennustetilanteessa, kun Voimalantien jatke Sanomatielle on valmis, raskasta liikennettä on Voimalantien länsipuolella 10 %.

Trafix Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen liikenneselvityksen.

Kaavamuutoksen myötä valtaosa Muratan liikenteestä siirtyy Myllynkivenkujalta Voimalantielle. Kaavamuutoksen mahdollistamat toimitilojen laajennukset vaikuttavat liikenteellisesti merkittävimmin Voimalantien liikennemäärään sekä Voimalantien ja Raappavuorentien liittymän toimivuuteen. Voimalantien länsiosan liikennemäärä (KAVL) kasvaa nykytilanteeseen verrattuna ilman

yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle Muratan hankkeen 1. toteutusvaiheessa noin 2,4 kertaiseksi. Voimalantien länsiosan liikenne kasvaa ilman Voimalantien jatketta vuoden 2040 liikennemäärien ennustetilanteessa ja kaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakennusoikeus huomioiden noin 5 000 ajoneuvolla (KAVL) eli noin 5,4 kertaiseksi. Ennustetilanteen liikennemäärien arviointia ja toteutumista heikentää se, että Voimalantie 6:n kaiken rakennusoikeuden toteuttaminen ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa.

Myös yleiskaavan mahdollistaman Voimalantien jatkeen toteuttamiseen Sanomatielle saakka liittyy runsaasti epävarmuustekijöitä, mikä heikentää oleellisesti sen vaikutusten realistista arvioimista vuoden 2040 ennustetilanteessa. Voimalantien jatkaminen Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta. Voimalantiehen tukeutuvan kaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2 259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna kaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla.

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 kiinteistön työntekijöiden pysäköinnin siirtyminen Voimalantie 6:n tontille ei hankkeen 1. vaiheessa edellytä katuverkon ja sen liittymien parantamista. Kun myös Voimalantie 6:n kiinteistölle toteutetaan kaikki kaavamuutoksen mukaisen kokonaisrakennusoikeuden mahdollistamat liike- ja toimitilat, ja liikenneverkolla on v. 2040 ennustetilanteen liikennemäärät, on Raappavuorentien liittymiä Voimalantielle sekä Kehä III:lle parannettava. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei kuitenkaan muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi.

Martinlaakson pohjoisosien, ml. Vantaankosken alue ja Kehä III, liikenneverkon parannustoimenpiteiden tarpeita ja toteuttamisajankohtia ratkotaan mm. Vantaan kaupungin 25.8.2017 käynnistämässä kaavarungossa nro 014600, jonka laadinnan osallisena ja yhteistyökumppanina on mm. Uudenmaan ELY-keskus.

Vesihuolto

Kaavaa varten ei ole tarvetta laajentaa nykyisiä vesihuoltoverkostoja. Voimalantie 6:n johtorasitealueella varaudutaan rakentamaan tulevaisuudessa uusi runkovesijohto ja runkojätevesiviemäri palvelemaan Luoteis-Vantaan tarpeita. Voimalantie 6:n maaperä on kantavuudeltaan hyvin heikkoa eikä tontilla olevia putkia ole suunniteltu kestämään päälle tulevaa kuormitusta. Mikäli putkien päälle sijoitetaan esimerkiksi ajoyhteyksiä tai pysäköintialueita, ne tulee toteuttaa siten, että putkia ei kuormiteta ja putkien painuminen estetään. Ajoyhteys tulee vesihuollon kohdalla rakentaa esimerkiksi paalulaatan tms. päälle, siten että laatat ovat siirrettävissä vesihuollon päältä pois putkien mahdollista huoltamista varten.

Voimalantie 6:n länsirajalla virtaa avo-oja, joka säilytetään ennallaan, sillä se palvelee alueen kuivatusta laajemminkin. Oja perataan tontin rakentamisen yhteydessä. Hulevesien hallinnasta on laadittu kaavatyön yhteydessä hulevesien hallintasuunnitelma. Hulevesien hallinnan ja viivytyksen rakenteet on mitoitettu siten, että järjestelmän viivytystilavuus vastaa rakennetun tontin hulevesikertymää ja tontilta poistuva virtaama vastaa nykyisen rakentamattoman alueen tilannetta. Hulevesien hallinnassa on noudatettava kaupungin hulevesiohjelmaa ja rakentamisajankohdan viimeisimpiä vaatimuksia sekä parasta mahdollista tekniikkaa ja hallintajärjestelmiä. Voimalantie 6:n osalta suunnitelma on laadittu kahdelle vaiheelle. Ensimmäinen vaihe kuvaa tilannetta, jossa tontti on ainoastaan pysäköintikäytössä ja toinen vaihe tilannetta, jossa pysäköinnin lisäksi tontilla on Muratan toimintaa palveleva lisärakennus tai liikerakennus. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää Myllymäenojan tulvimista.

Myllynkivenkuja 6:n tontilla hulevesiä tulee viivyttää niiltä osin kuin tontilla tehdään muutoksia. Siten lisärakennuksen alueeksi muuttuvan nykyisen asvaltoidun pysäköintialueen hulevesien viivytysvaatimuksien lähtökohtana onkin alueen virtaamien vertaaminen luonnontilaan. Siltä osin Myllynkivenkuja 6:n tontilta tulevaisuudessa poistuva huippuvirtaama pienentyy nykyiseen verrattuna.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä nykytilanteessa on lentomelu, mikä on huomioitu tarvittavina toimistotilojen ja vastaavien ns. hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristysvaatimuksina.

Trafix Oy on laatinut kaavamuutosta varten liikenneselvityksen ja Helimäki Akustikot Oy meluselvityksen. Murata Electronics Oy:n laajennuksen myötä lisääntyvän liikennemäärän muutokset ilmanlaatuun jäävät pieniksi.

Meluselvityksen sisältämän laskennallisen tarkastelun perusteella melu lisääntyy kaavamuutoksen ensimmäisen vaiheen (Myllynkivenkujan toimitilojen laajennukset, pysäköinnin keskittäminen Voimalantie 6:en maantasoratkaisuna) myötä kaavamuutosalueen lähimmillä asuinkiinteistöillä alle 2,5 dB. Myös vuoden 2040 ennustetilanteessa, ilman yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle, kaavamuutoksen kaikki laajennukset ja niiden sisältämä lisäliikenne nostavat kaavamuutosalueen lähimmillä asuinkiinteistöillä melua alle 2,5 dB.

Voimalantie 6:n tontille rakennettava asvaltoitu pysäköintialue ei vaimenna Kehä III:lta Tyttökumpuun ulottuvaa liikennemelua vaan heijastaa sitä siten, että melun päiväohjearvo ylittyy meluselvityksen mallinnuksen perusteella Voimalantie 7:n asuinkiinteistön pohjoispihalla 0,1–1,1 dB. Voimalantie 6 on jo nykyisessä asemakaavassa liikerakennusten korttelialueen tontti, jolle voidaan ilman nyt laadittavana olevaa asemakaavamuutosta rakentaa Kehä III:lta kantautuvaa liikennemelua voimistavia asvalttipintoja, parkkipaikkoja ja rakennuksia. Kaavamuutoksen kaavamääräyksillä edellytetään, että Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja –pensaista ja reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste.

Murata Electronics Oy:n tuotannon ja toiminnan laajentaminen sekä aloittaminen edellyttää asemakaavan muutoksen lisäksi myös uutta ympäristölupaa, jossa määritellään tarvittavat ehdot toiminnalle ja rajoitukset mm. olennaisten päästöjen ja jätteiden osalta.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavamuutosalueella ei ole arvokkaiksi luokiteltuja luontokohteita.

Murata Electronics Oy:n Voimalantie 5 /Myllynkivenkuja 6 kiinteistöä lisärakennetaan jo rakennetuille osille tonttia. Rakentamaton Voimalantie 6 tontti on ollut metsittyvää peltoa, jonka eteläosista on poistettu puusto ja pintamaat 16.11.2017 myönnetyn maisematyöluvan (17-1289-17-MAI) mukaisesti.

Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen hulevesiselvityksen ja hulevesien alustavan hallintasuunnitelman.

Myllynkivenkuja 6:n osalta läpäisemättömän pinnan osuus tontilla ei juuri muutu, sillä lisärakennus sijoittuu nykyisen pysäköintialueen paikalle. Kaavamuutoksen myötä hulevesiä tulee kuitenkin viivyttää niiltä osin kuin muutoksia tontilla tehdään, joten virtaaman tontilta tulisi pienentyä nykyiseen tilanteeseen nähden.

Voimalantie 6 on nykytilanteessa rakentamatonta metsittynyttä peltoa mutta jo kumoutuvassa asemakaavassa osoitettu rakennettavaksi tontiksi. Kaavamuutoksen mahdollistaman rakentamisen myötä tontti muuttuu asfaltoiduksi pysäköintialueeksi ja kattopinnaksi, joten tontin virtaamaolosuhteet tulevat muuttumaan. Hulevesiä edellytetään viivytettävän tontilla hulevesien hallinnan viimeisimpien käsittelyvaatimusten mukaisesti ennen niiden johtamista eteenpäin, joten huippuvirtaamat tontilta eivät juurikaan kasva nykytilanteeseen verrattuna eivätkä äärevöitä Myllymäenojan luontaista tulvimista.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Uudet rakennukset ovat kuitenkin energiataloudellisempia kuin vanhat. Alueen rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Alueen lisärakentaminen nykyistä yhdyskuntarakennetta täydentäen luo edellytyksiä ilmastonmuutoksen kannalta haitallisten vaikutusten hillitsemiselle.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lento- ja tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on otettu huomioon VAT:n mukaisesti.

4.6 NIMISTÖ

Kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmä on 4.9.2017 hyväksynyt kaavamuutosalueelle oheiset nimet:

Martinkylänsarka, Mårtensbytegen

Osa Myllymäenpolun katualuetta muuttuu Martinkylänsarka-nimiseksi virkistysalueeksi (VL). Voimalantien pohjoispuolella on Myllymäensarka, Kvarnbackategen. Myllymäen ja Martinkylän vanha kylänraja kulkee Voimalantien kohdalla. Nimipari ilmentää kylärajaa.

Myllymäenpolku, *Kvarnbackastigen*

Martinkylänsarka-nimiselle VL-alueelle tulee myös vanha ulkoilureitin nimi (virkistysalueelle kursiivilla). Reitti menee pohjoisempana sillalla Kehä III:n yli Myllymäen kaupunginosaan.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kiinteistön Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 omistaa Vantaan kaupunki, joten sen rakennusoikeuden 8 977 k-m^2 lisäys ei edellytä maankäyttösopimusta. Kiinteistön Voimalantie 6 käyttötarkoitus KM muuttuu KLTY:ksi ja mahdollisuus vähittäiskaupan suuryksikön toteuttamiselle poistuu, minkä johdosta kiinteistön 2 258 k-m^2 rakennusoikeuden määrän lisäys ei johda kiinteistön merkittävään arvonnousuun eikä siten maankäyttösopimukseen. Murata Electronics Oy neuvottelee Vantaan kaupungin omistaman Myllynkivenkuja 6:n tontin ostamisesta.

Murata Electronics Oy:n tavoitteena on aloittaa rakentaminen toimitilojensa laajentamiseksi Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja kiinteistöllä välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen. Tässä ensimmäisessä rakennusvaiheessa toteutetaan Voimalantie 6:n KLTY-tontille Voimalantie 5 / Myllynkivenkuja 6 KTY-tontin ensimmäisen laajennusvaiheen tarvitsemat n. 500 autopaikkaa maantasoon. Liiketilojen toteuttamiseksi Voimalantie 6:en ei vielä ole ilmaantunut hanketta.

Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu vesihuolto kohdan 2.1.3 mukaan ja siihen kaavamuutoksesta aiheutuvat muutokset ovat kohdassa 4.4.1.

Murata Electronics Oy:n tuotannon ja toiminnan laajentaminen sekä aloittaminen edellyttää asemakaavan muutoksen lisäksi myös uutta ympäristölupaa, jossa määritellään tarvittavat ehdot toiminnalle ja rajoitukset mm. olennaisten päästöjen ja jätteiden osalta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Murata Electronics Oy:	Bach Nguyen	
NCC Finland Oy:	Jenni Ijäs	
	Jari Harapainen	
Optiplan Oy:	Jouni Mäkinen	
Trafix Oy:	Jouni Ikäheimo	
Helimäki Akustikot Oy	Anttoni Kananen	
	Miikka Valtonen	
Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy:	Seppo Rämö	
	Svetlana Fedorova	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Timo Kallaluoto	alue-arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Marko Hoffrén	suunnitteluavustaja
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
Kuntatekniikan keskus :	Elina Kettunen	vesihuollon suunnittelu
	Satu Nätynki	viheraluesuunnittelija
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
	Pirjo Suni	liikenneinsinööri
Ympäristökeskus:	Saara Juopperi	johtava ympäristötarkastaja
	Ari Pietilä	ympäristösuunnittelija
Kiinteistöt ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI, Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 16. päivänä huhtikuuta 2018,

Jukka Köykkä	Timo Kallaluoto
kaavasuunnittelija	aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	30.01.2018
Kaavan nimi	002350 17 Martinlaakso Voimalantie 5-6		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	15.06.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002350
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	6,5473	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	6,5473

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

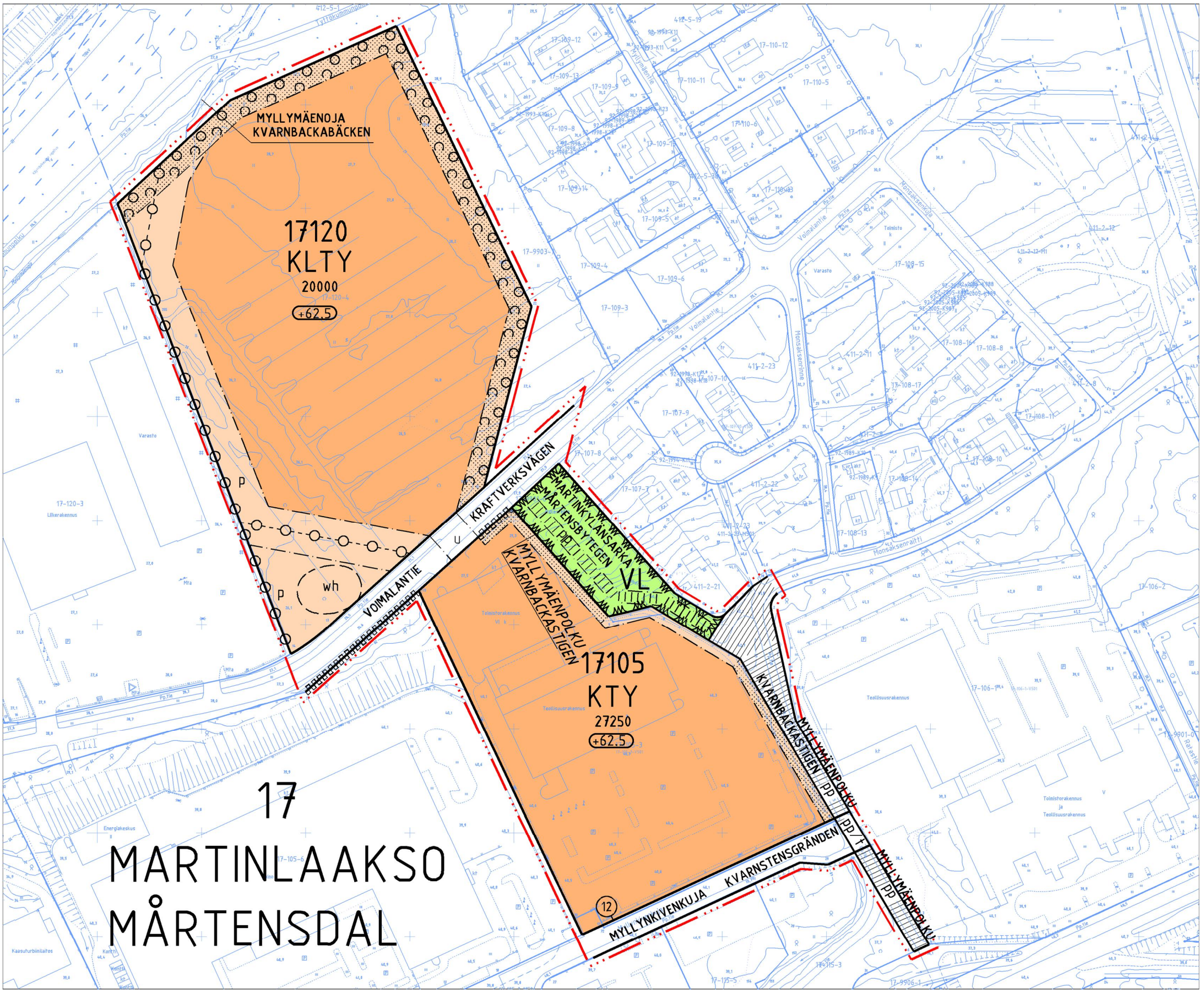
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**6,5473**	**100,0**	**47250**	**0,72**	**0,0000**	**11236**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	5,5871	85,3	47250	0,85	0,0087	11236
T yhteensä						
V yhteensä	0,2734	4,2	0		0,2734	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6868	10,5	0		-0,2821	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

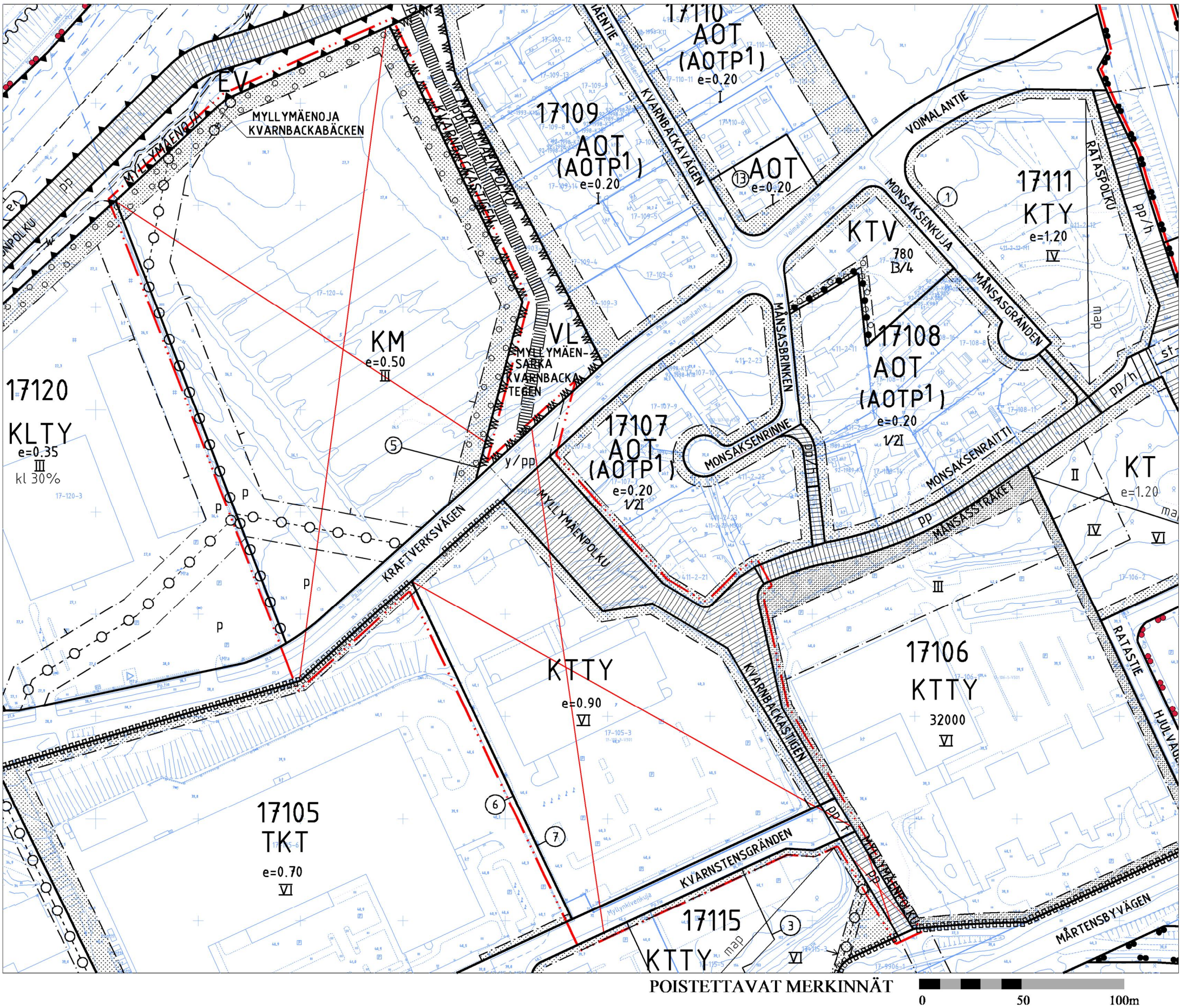
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**6,5473**	**100,0**	**47250**	**0,72**	**0,0000**	**11236**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	5,5871	85,3	47250	0,85	0,0087	11236
KM	0,0000		0		-3,5482	-17741
KTY	2,0389	36,5	27250	1,34	2,0389	27250
KLTY	3,5482	63,5	20000	0,56	3,5482	20000
KTTY	0,0000		0		-2,0302	-18273
T yhteensä						
V yhteensä	0,2734	4,2	0		0,2734	0
VL	0,2734	100,0	0		0,2734	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,6868	10,5	0		-0,2821	0
Kadut	0,4583	66,7	0		0,0000	0
Kev.liik.kadut	0,2285	33,3	0		-0,2821	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

MYLLYMÄENOJA
KVARNBACKABÄCKEN
17120
KLTY
20000
+62.5
KRAFTVERKSVÄGEN
VOIMALANTIE
MYLLYMÄENPOLKU
KVARNBACKASTIGEN
VL
17105
KTY
27250
+62.5
MYLLYNKIVENKUJA
KVARNSTENSGRÄNDEN
MYLLYMÄENPOLKU
17
MARTINLAAKSO
MÅRTENSDAL
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
75
150m

17120
KLTY
e=0.35
III
kl 30%
EV
MYLLYMÄENOJA
KVARNBACKABÄCKEN
KM
e=0.50
III
VL
MYLLYMÄEN-
SARKA
KVARNBACKA
TEGEN
17109
AOT
(AOTP1)
e=0.20
I
17110
AOT
(AOTP1)
e=0.20
I
13
AOT
e=0.20
I
KVARNBACKAVÄGEN
VOIMALANTIE
MÅNSASBRINKEN
MÅNSASGRÄNDEN
MONSAKSENKUJA
KTV
780
B/4
17111
KTY
e=1.20
IV
RATASPOLKU
pp/h
17108
AOT
(AOTP1)
e=0.20
1/2I
17107
AOT
(AOTP1)
e=0.20
1/2I
MONSAKSENRINNE
MONSASSTRÄKET
MONSAKSENRAITTI
KT
e=1.20
II
IV
VI
III
MYLLYMÄENPOLKU
KRAFTVERKSVÄGEN
KTTY
e=0.90
VI
17106
KTTY
32000
VI
KVARNBACKASTIGEN
RATASTIE
HJULVÄG
17105
TKT
e=0.70
VI
KVARNSTENSGRÄNDEN
MYLLYKIVENKUJA
17115
KTTY
VI
MÅRTENSBYVÄGEN
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 3
002350	16.4.2018	685491, 686491	

Vantaan kaupunki

VOIMALANTIE 5 - 6

Kaupunginosa 17, Martinlaakso

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 17105 ja 17120 sekä virkistys- ja katualueet.

Tonttijako ja tonttijaon muutos

Osa korttelissa 17105.

1:2000

Vanda stad

KRAFTVERKSVÄGEN 5 - 6

Stadsdel 17, Mårtensdal

Ändring av detaljplanen

Delar av kvarteren 17105 och 17120 samt rekreations- och gatumområden.

Tomtindelning och ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 17105.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

KLTY **Liike- ja toimitilarakennusten korttelialue.**

Alue varataan työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten.

Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaramyymälää.

Rakennusoikeudesta enintään 4 000 k-m² saa olla liiketilaa.

Teknisiä tiloja ja IV-konehuoneita saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle.

Noutopiha tulee kattaa.

Korttelialueelle tulee varata maantasoon tila muuntamolle, joka on helposti huollettavissa. Muuntamon saa rakentaa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Rakennuksista tulee järjestää luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy kadulle tai naapuritontin käyttöpihoille. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för affärs- och verksamhetsbyggnader.

Området reserveras för arbetsintensiva kontors-, produktions och servicearbetsplatser som inte orsakar olägenheter för miljön.

På området får inte placeras någon dagligvaruaffär.

Högst 4 000 m²-vy av byggrätten får utgöras av affärslokaler.

Tekniska utrymmen och maskinrum för ventilation får placeras ovanom yttertaket.

Avhämtningslagret ska ha tak.

I kvartersområdet ska i markplanet reserveras utrymme för transformator som är lätt att underhålla. Transformatorn får byggas utöver den anvisade våningsytan.

I kontorslokaler och motsvarande tysta arbetsrum ska ljudisolering ΔL mot flyg- och trafikbuller i ytterhöljet vara minst 32 dB.

Från byggnaderna ska en smidig och trygg gångförbindelse till hållplatser för kollektivtrafik ordnas.

Områdena och skärmtaken för upplagring utomhus ska avgränsas så att det material som lagras inte syns på ett iögonenfallande sätt från gatan eller grannfastighetens gårdsplaner. Upplagringen utomhus får inte inverka negativt på landskapet eller på annat vis vara till skada för miljön.

2 / 3

Korttelialueelle tulee istuttaa kasvillisuusvyöhykkeitä alueen osille, jotka eivät ole muun toiminnan kannalta välttämättömiä.

Rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta.

Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja -pensaista. Reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste.

Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.

Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa istuttaa syväjuurisia kasveja eikä rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 ap / 80 k-m²
	1 pp / 50 k-m²
Toimistot	1 ap / 60 k-m²
	1 pp / 50 k-m²
Tuotantotilat	1 ap / 100 k-m²
	1 pp / 240 k-m²
Varastot	1 ap / 150 k-m²
	1 pp / 240 k-m²
Rautakauppa	1 ap / 100 k-m²
	1 pp / 180 k-m²
Noutopiha	ei auto-/pp-paikkavaatimusta

Polkupyöräpaikat sijoitetaan pääsisäänkäyntien yhteyteen.

Korttelialueelle on toteutettava ne tontin 17105/12 autopaikat, jotka eivät mahdu ko. tontille.

KTY

Toimitilarakennusten korttelialue.

Alueelle saa rakentaa toimistorakennuksia sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia teollisuus- ja varastorakennuksia tai niiden yhdistelmiä.

Teknisiä tiloja ja IV-konehuoneita saa sijoittaa vesikaton yläpuolelle.

Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Rakennuksista tulee järjestää luonteva ja turvallinen kulku joukkoliikenteen pysäkeille.

Lastaukseen käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla reunavyöhykkeellä.

Tontille on istutettava puita ja pensaita. Korttelialueelle tulee istuttaa kasvillisuusvyöhykkeitä alueen osille, jotka eivät ole muun toiminnan kannalta välttämättömiä.

Tontteja ei saa käyttää ulkovarastointiin.

Pysäköintiin varatut alueet on erotettava muista pihaalueista rakentein ja istutuksin.

Tontille saa rakennusoikeiden lisäksi rakentaa auton säilytykseen tarkoitettuja tiloja.

Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.

På kvartersområdet ska planteras zoner med växtlighet på de områdesdelar vilka inte är nödvändiga med tanke på den övriga verksamheten.

Till bygglovet ska bifogas en utredning över bullret och en plan för hur det bekämpas.

Mot Kvarnbackategen ska en randzon skapas av tätt planterade barrträd och -buskar. På randzonen ska förverkligas en jordvall eller ett bullerhinder vars översida ligger på minst 1,5 m höjd över kvartersområdets marknivå.

För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten. Dagvattnet ska fördröjas på tomten.

På den del av området som reserverats för underjordiska rör och ledningar får man på grund av markgrundens dåliga bärighet inte, utan tillstånd av den som äger ledningen, plantera djuprotade växter eller bygga körförbindelser, parkeringsområden osv. Ifall byggande är möjligt ska rören skyddas från förkastningar i markgrunden genom sådana lösningar som underlättar rörens och ledningarnas underhåll.

Minimiantalet bil- och cykelplatser:

Affärslokaler	1 bp / 80 m²-vy
	1 cp / 50 m²-vy
Kontor	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 50 m²-vy
Produktionslokaler	1 bp / 100 m²-vy
	1 cp / 240 m²-vy
Lager	1 bp / 150 m²-vy
	1 cp / 240 m²-vy
Järnaffär	1 bp / 100 m²-vy
	1 cp / 180 m²-vy
Avhämtningslager	inget bil-/cykelplatskrav

Cykelplatser ska placeras vid huvudingångarna.

I kvartersområdet ska de parkeringsplatser förverkligas som hör till tomt 17105/12 och inte får plats på tomten i fråga.

Kvartersområde för verksamhetsbyggnader.

På området får byggas kontorshus samt industri- och lagerbyggnader som inte orsakar miljöstörningar, eller kombinationer av dessa.

Tekniska utrymmen och maskinrum för ventilation får placeras ovanom yttertaket.

I kontorslokaler och motsvarande tysta arbetsrum ska ljudisolering ΔL mot flyg- och trafikbuller i ytterhöljet vara minst 32 dB.

Högklassiga material ska användas för byggnadernas fasader.

Från byggnaderna ska en smidig och trygg gångförbindelse till hållplatser för kollektivtrafik ordnas.

Del av tomt för lastning som ska avgränsas med ett minst två meter högt sikthindrande staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon.

På tomten skall planteras träd och buskar. På kvartersområdet ska planteras zoner med växtlighet på de områdesdelar vilka inte är nödvändiga med tanke på den övriga verksamheten.

Tomterna får inte användas för upplagring utomhus.

De områden som reserveras för parkering ska avskiljas från de övriga gårdsplanerna med konstruktioner och planteringar.

På tomten får byggas förvaringsplatser för bilar utan hinder av byggnadsrätten.

För bygglovet ska en tomtvis dagvattenplan utarbetas i enlighet med de gällande kraven för hantering av dagvatten. Dagvattnet ska fördröjas på tomten.

3 / 3

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:		Minimiantalet bil- och cykelplatser:	
Toimistot	1 ap / 60 k-m² 1 pp / 50 k-m²	Kontor	1 bp / 60 m²-vy 1 cp / 50 m²-vy
Tuotantotilat	1 ap / 100 k-m² 1 pp / 240 k -m²	Produktionslokaler	1 bp / 100 m²-vy 1 cp / 240 m²-vy
Varastot	1 ap / 150 k-m² 1 pp / 240 k-m²	Lager	1 bp / 150 m²-vy 1 cp / 240 m²-vy
Näyttelytilat	1 ap / 30 k-m²	Utställningslokaler	1 bp / 30 m²-vy
Tontin 17105/12 autopaikkoja saa sijoittaa KLTY-tontille 17120/5.		Bilplatserna för tomt 17105/12 får placeras på KLTY-tomt 17120/5.	

VL	Lähivirkistysalue.	Område för närrekreation.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
17	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MART	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
(12)	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
17105	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VOIMALANTIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
MYLLYMÄEN	Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.
27250	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
+62,5	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.	Högsta höjd för byggnads vattentak.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
u	Uloke. Alikulkukorkeuden on oltava vähintään 4,7 metriä.	Utsprång. Höjden ska vara minst 4,7 meter.
wh	Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
	Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.	Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.
	Katu.	Gata.
pp	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
pp/t	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla tontille ajo on sallittu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata där infart till tomt är tillåten.
pp	Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.	För allmän gång- och cykeltrafik reserverad del av område.
p	Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

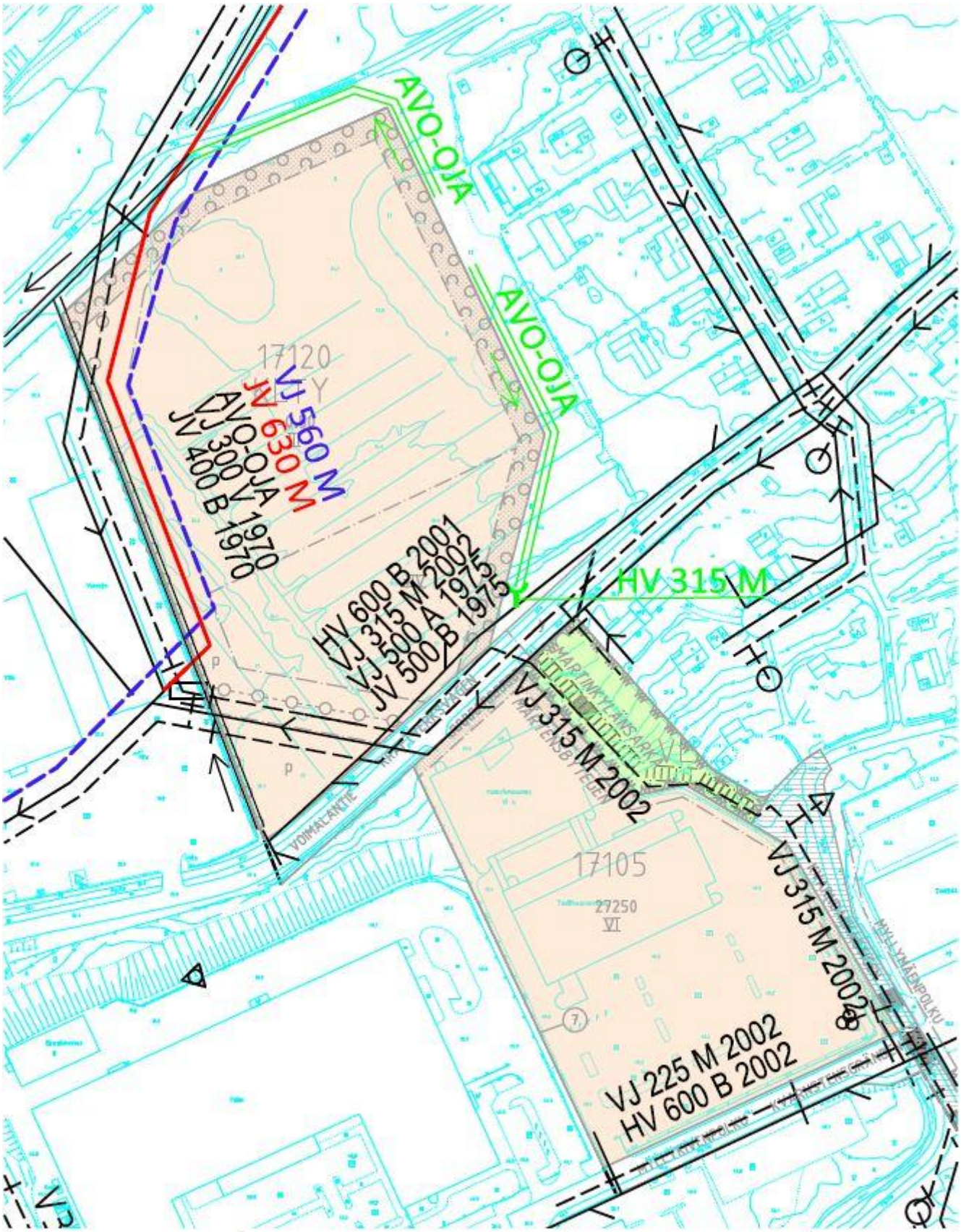
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Vantaan kaupunki copyright Elina Kettunen tulosteen laatija 13.11.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 002350 Voimalantie 5-6 0 40 200 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:2000 mittakaava

VANTAAN KAUPUNKI

Asemakaavamuutosehdotus nro 002350
Voimalantie 5 – 6
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / 16.4.2018

Kaupunginhallitus 5.2.2018 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **nro 002350**. Lausuntoja pyydettiin 4 kpl ja saatiin 3 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 Uudenmaan ELY-keskus	Hulevesien hallinnan mitoituskriteerit tulisi esittää kaavamääräyksissä. Selostuksen vaikutusten arviointia tulisi täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa. Kaava-aineistoista ei ilmene selkeästi, mitkä liikenneverkon parantamistoimet aiheutuvat asemakaavan toteuttamisesta ja minä ajankohtana toimet on tarpeen toteuttaa.	KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu.
NRO 2 Tukes	Murata Electronics Oy:n toimintaa valvoo Tukes, jonka alustava arvio on, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle.	-
NRO 3 HSY	Kaavamääräyksissä tulisi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.	Lisätään kaavamääräys, jolla kielletään syväjuuriset istutukset KLTY-korttelialueen johtokujalla.
NRO 4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	-	-

NRO
1

Lausunto:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Saapunut: 19.3.2018
Dn:o VD/5740/10.02.04.01/2017

Lausunto UUDELY/5957/2017

19.03.2018 Julkinen

kirjaamo@vantaa.fi

Vantaan kaupunki
Asematie 7
01300 VANTAA

Viite: lausuntopyyntö 6.2.2018

Lausunto asemakaavan muutosehdotuksesta, Vantaa, 17. Martinlaakso, Voimalantie, nro 002350

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Voimalantie 5-6 asemakaavan muutosehdotuksesta (kaava nro 002350).

Melu

Kaava-alue rajoittuu Kehä III:een, sen eteläpuolelle. Kaava-alueen itäpuolella on asuinalue, jonka itäpuolella sijaitsee Kehärata. Kohde sijaitsee lentomelualueella M2 (Lden 55-60 dB). Kaava-alueen 18.1.2018 päivätyssä meluselvityksessä on tutkittu, millaisin meluntorjuntatoimenpitein asemakaavaan suunnitellut muutokset voidaan toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melunohjearvot toteutuisivat.

Kaavakartassa määrätään, että KLTY ja KTY-kortteleissa toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristävyyden lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB. Lisäksi KLTY-korttelin osalta määrätään, että rakennuslupaan on liitettävä selvitys melusta ja suunnitelma sen torjumisesta ja että Myllymäensarkaa vasten on muodostettava reunavyöhyke tiheään istutetuista havupuista ja -pensaista. Reunavyöhykkeelle on toteutettava yläreunaltaan vähintään 1,5 m korttelialueen maanpinnantasoa korkeammalla oleva maavalli tai melueste. Kaavan laadinnassa on otettu huomioon meluselvityksessä esitetyt vaatimukset.

Liiketilat

Liike- ja toimistorakennusten korttelialueelle sallitaan muuta kuin päivittäistavarakauppaa 4000 k-m^2. Asemakaavaselostuksen vaikutusten arviointia tulee täydentää tarkastelulla liiketilojen yhteisvaikutuksista naapuritontin liiketilojen kanssa.

Hulevedet

Kaava-alueen alapuolisen Myllymäenojan rannat ovat paikoin hyvin tulvaherkkiä alueita. Virtaamien äärevöitymisen ehkäisemiseksi hulevesien viivytykseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Hulevesisuunnitelmassa esitetyt viivytystilavuuden alueelliset mitoituskriteerit on syytä esittää kaavamääräyksissä. Oikein mitoitetuilla viivytysratkaisuilla alapuolisen uomaston virtaamatilanne voi jopa parantua nykyisestä.

Liikenne

Asemakaava-alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä kohtalaisesti. Kaavan toteuttaminen edellyttää ajoneuvoliikenteen järjestelyjen parantamistoimia. Raappavuorentiellä sijaitsevan Kehä III:n ramppiliittymän sekä Voimalantien liittymän etäisyys on liian lyhyt, mikä heikentää liittymien toimivuutta jo nykytilanteessa. Asemakaava-aineistossa esitetään parantamistoimenpiteinä Kehä III:n

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Puhelin 0295 021 000 PL 36
http://www.ely-keskus.fi/uusimaa 00521 HELSINKI

ramppiliittymän ja Voimalantien liittymän liikennevalojen yhteen kytkemistä sekä muun muassa Kehä III:n rampin vasemmalle kääntyvän ryhmityskaistan pidentämistä.

Kaava-aineistosta ei käy selkeästi ilmi, mitkä siinä esitetyt liikenneverkon parantamistarpeet seuraavat asemakaavan toteuttamisesta, eikä myöskään se, minä ajankohtana mitkäkin toimenpiteet on tarpeen toteuttaa. Lisäksi Kaava-aineistossa jää epäselväksi, mikä on Sanomatielle suuntautuvan Voimalantien jatkeen toteuttamisen vaikutus Raappavuorentien liikennemääriin ja sen myötä Raappavuorentien liittymissä, kuten Kehä III:n ramppiliittymässä, tarvittaviin parantamistoimiin. Oheiset asiat tulee selventää kaava-aineistossa.

Osa toimenpiteistä kohdistuisi Kehä III:lle eli maantielle, minkä vuoksi Vantaan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen tienpitäjän on tarpeen neuvotella yhdessä liikenneverkon parantamistoimista. Kaava-aineistoon sisältyvässä liikenneselvityksessä esitetään lisäksi yleisestä liikenteen kasvusta johtuen ideoita Kehä III:n raappavuorentien eritasoliittymän parantamiseksi. Niistäkin kannattaa keskustella yhdessä.

Vastine:
Asemakaavamuutosselostuksen vaikutusten arviointia kohdassa 4.4.1 ”Palvelut, kaupan sijoittuminen ja työpaikat” on täydennetty tarkastelulla asemakaavamuutoksen mukaisen Voimalantie 6:n sekä sen naapurikiinteistöllä Voimalantie 4:ssa sijaitsevan naapuritontin liiketilojen yhteisvaikutuksista. Liiketilat eivät yhdessä tai erikseen muodosta merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä.

Asemakaava ohjaa alueen maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen ja hulevesien hallinnan mitoituskriteerit voivat siinä välissä muuttua ja tiukentua. Kriteerien kirjaaminen tarkkoina numeraalisina kaavamääräyksinä johtaisi tällöin siihen, että ne ja kaava vanhenisivat hulevesien osalta liian pian. Vantaalla on rakennuslupaprosessissa aina noudatettava kaupungissa voimassaolevaa viimeisintä hulevesiohjelmaa, joka sisältää hulevesien kokonaisvaltaiseen hallintaan liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja hulevesien käsittelyn prioriteettijärjestyksen. Ohjelman keskeinen tavoite on, että veden kiertokulku rakentamisen jälkeenkin on mahdollisimman paljon luonnontilaisen kaltainen. Kaavamuutos ei nykytilanteeseen verrattuna äärevöitä hulevesivirtaamia eikä lisää alueen ojien tulvimista. Kaavamääräyksiä kuitenkin tarkistetaan hulevesien

hallinnan osalta muotoon *”Rakennuslupaa varten on laadittava tonttikohtainen hulevesisuunnitelma voimassa olevien hulevesien käsittelyvaatimusten mukaan. Hulevedet tulee viivyttää tontilla.”* , mikä sitoo hulevesien hallintaa koskevat viimeisimmät ja lopputuloksen kannalta parhaat kriteerit tonttien rakentamiseen.

Asemakaavamuutoksen mahdollistamaa rakentamista toteutetaan vaiheittain pitkän ajan kuluessa, joten vuoden 2040 ennustetilanteessa asemakaavamuutoksen edellyttämiksi arvioituja liikenneverkon parantamistoimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan vasta muutaman kymmenen vuoden kuluttua. Ensimmäisessä toteutusvaiheessa Voimalantie 6:en rakennetaan Murata Electronics Oy:n tarvitsemat yhteensä noin 500 autopaikkaa, joista noin 280 siirretään Myllynkivenkuja 6:sta, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa 8 977 k-m^2. Ensimmäinen toteutusvaihe ei edellytä katuverkon ja liittymien parantamista. Voimalantiehen tukeutuvan asemakaavamuutoksen osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden määrä kasvaa kumoutuvaan asemakaavaan ja nykytilanteeseen verrattuna 2259 k-m^2 mutta liikennettä tuottavan vähittäiskaupan rakennusoikeuden määrä vähenee 13 741 k-m^2. Kumoutuvaan asemakaavan verrattuna asemakaavamuutos ei lisää liikennemääriä Voimalantiellä ja siihen liittyvällä liikenneverkolla. Asemakaavamuutoksen mahdollistama kaikki rakentaminen ei myöskään muuta alueen liikenneverkkoa toimimattomattomaksi. Asemakaavamuutoksen mahdollistaman rakennusoikeuden hyödyntäminen Voimalantie 6:n tontilla ei ole Murata Electronics Oy:n suunnitelmissa ja siltä osin asemakaavavarannon toteutuminen ja siihen liittyvän liikenteen kasvu on epävarmaa. Voimalantien jatkaminen yleiskaavan mukaisesti Sanomatielle saakka siirtäisi liikennettä Martinkyläntieltä Voimalantielle mutta myös Voimalantien länsiosan liikennettä tien itäosan jatkeelle ja käyttämään Sanomatietä. Jatke vähentäisi liikennettä Raappavuorentien ja Voimalantien liittymässä ja parantaisi liittymän toimivuutta.

Vantaan kaupunki on 25.8.2017 käynnistänyt kaavarungon nro 014600 laatimisen Martinlaakson pohjoisosiin Vantaankosken alueelle, minkä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on toimitettu mm. Uudenmaan ELY-keskukseen. Kaavarungossa, jonka laadinnan osallinen ja yhteistyökumppani mm. Uudenmaan ELY-keskus on, tutkitaan ja määritellään Kehä III:n liittymä- ja kaistajärjestelyihin sekä alueen katuverkkoon tulevaisuudessa ja vuoden 2040 ennustetilanteessa tarvittavat parannustoimenpiteet, ml. Voimalantien jatke. Asemakaavamuutoksen liikenneselvitystä sekä kaavaselostusta on tarkistettu ja täydennetty em. asioiden osalta.

Tarkistukset:
KLTY- sekä KTY -korttelialueiden hulevesien hallinnan kaavamääräyksiä sekä kaavaselostuksen vaikutusten arviointia Voimalantie 6:n ja sen naapuritontin Starkin liiketilojen yhteisvaikutuksista sekä liikenneverkon parantamistoimia koskevia kaava-aineistoja on tarkistettu vastineessa esitetyllä tavalla.

NRO
2

Lausunto:

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

LAUSUNTO

13.2.2018 807/36/2018

Vantaan kaupunki / Kirjaamo
(Kaupunkisuunnittelu)
Asematie 7
01300 VANTAA

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 19. 02. 2018
Dn:o VD/5740/10.02.04.01/2017

Lausuntopyyntö 6.2.2018 (asianumero VD/5740/10.02.04.01/2017)

Asia **Lausunto Vantaan kaupungin asemakaavaehdotuksesta 002350**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on vastaanottanut Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun lausuntopyynnön, joka koskee Vantaan kaupungin Martinlaakson kaupunginosassa Myllykivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6 sijaitsevaa aluetta.

Vantaan kaupungin tavoitteena on mahdollistaa alueella sijaitsevan Murata Electronics Oy:n toiminnan laajeneminen. Tällöin voidaan mahdollistaa työpaikkojen säilyminen ja lisääminen yrityksen Vantaan tuotantotiloissa.

Murata Electronics Oy:n toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia ja sen toimintaa valvoo Tukes. Laitokselle suunniteltu muutos edellyttää Tukesille tehtävää muutosilmoitusta. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä Tukes arvioi tulevan laajennuksen sijoituksen sopivuutta sekä laitoksen teknisiä turvallisuusratkaisuja. Tukesilla ei vielä ole käytettävissään yrityksen laajennusta koskevia asiakirjoja. Alustavana kannanottona Tukes arvioi, ettei muutos aiheuta erityistä vaaraa laitoksen ympäristölle tai asutukselle. Kaavamuutosta suunniteltaessa on syytä huomioida alueella mahdollisesti kulkevien maakaasuputkien aiheuttamat suojaetäisyydet.

Laitoksen länsipuolella sijaitsevat Gemalto Oy:n pintakäsittelylaitos sekä Vantaan Energia Oy:n Martinlaakson voimalaitos, joiden toiminta on vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia. Laitosten ei arvioida aiheuttavan erityistä vaaraa kaavamuutosalueelle.

Tukesilla ei ole muuta huomautettavaa lausuntopyynnön johdosta.

Vastine:
Myllynkivenkujan maakaasuputket on huomioitu kaavamuutoksessa.

Myllynkivenkuja 6:ssa sijaitsevan Murata Electronics Oy:n laitokseen suunnitellun muutoksen edellyttämän muutosilmoituksen tekemisestä tarkoin tiedoin ja yksityiskohdin sekä ilmoituksen toimittamisesta Tukesille, mikä ei ole ko. asemakaavamuutoksessa ratkaistava asia, vastaa toiminnanharjoittaja Murata Electronics Oy.
Tarkistukset:

-

NRO
3

Lausunto:

HSY

Lausunto 1 (1)

764/00.02.022.0220/2017

22.3.2018

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 22.3.2018
Dn:o VD/5740/10.02.04.01/2017

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunkisuunnittelu
Asematie 7
01300 Vantaa

VD/5740/10.02.04.01/2017

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS NRO 002350, VOIMALANTIE 5-6, 17. KAUPUNGINOSA, MARTINLAAKSO

Kaavamuutosalue sijaitsee Martinlaakson kaupunginosassa Myllykivenkujan sekä Kehä III:n välissä Tyttökummun lounaispuolella osoitteissa Voimalantie 5 ja 6. Siihen sisältyvät kortteleiden 17105 ja 17120 itäosat sekä Myllymäenpolun katualue. Murata Electronics Oy:llä on tarve laajentaa Vantaan tehtaansa tuotanto- ja tuotekehityslinjoja, jolloin rakennusoikeutta on tarve lisätä noin 8500 – 10 000 k-m^2. Laajennusosan tulisi olla valmiina v. 2019 syksyllä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi.

Asemakaavan muutosalueella on voimassa olevaan asemakaavaan kortteliin 17120 merkitty n. 20 m leveä johtokuja kunnallisteknisiä johtoja varten. Johtokujalla sijaitsee kaukolämpöjohtojen lisäksi runkovesijohto, runkoviemäri ja jakeluvesijohto. Runkovesijohto on Luoteis-Vantaan vedenjakelun kannalta kriittinen ja materiaaliltaan häiriöherkkää asbestisementtiputkea. Maaperäolosuhteet parkkialueeksi suunnitellulla tontilla osoitteessa Voimalantie 6 ovat kantavuudeltaan haastavat.

Putkien päälle johtokuja-alueelle ei voida antaa lupaa perustaa parkkialuetta ilman putkien suojausta paalulaatalla tai kevennyksellä. Nykyiseen kaavaan merkityt johtokuja-alueet tulee säilyttää asemakaavassa. Johtokuja-alue tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksenä tulee lisäksi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita. Lisäksi ehtona parkkialueen rakentamiselle on, ettei pohjavedenpintaa tule laskea merkittävästi. Putket on perustettu hirsiarinalle, jonka suurin riski on lahoaminen pohjavedenpinnan laskiessa.

Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee noudattaa Vantaan kaupungin rakennusjärjestystä. Jatkosuunnittelussa tulee esittää mm. suunnitelma putkilinjan suojauksesta sekä pohjaveden hallintasuunnitelma tarkkailuohjelmineen soveltaen rakennusjärjestyksen 55§:ää. Kyseiset suunnitelmat tulee esittää HSY:lle.

Vastine:
Asemakaavamuutoksen johtokujat on osoitettu kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Niitä koskeva kaavamerkintä *”Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.”* johtaa rakentamisen luvituksessa siihen, että johtokujalle ei voi rakentaa rakennuksia tms. kiinteitä rakennelmia. Kaavamääräys *”Maanalaisia johtoja varten varatulle alueen osalle ei maaperän heikosta kantavuudesta johtuen saa ilman johdon omistajan lupaa rakentaa ajoyhteyksiä, pysäköintialueita yms. Mikäli rakentaminen on mahdollista, putket on suojattava painumiselta sellaisella ratkaisulla, joka mahdollistaa putkien helpon kunnossapidon.”* puolestaan edellyttää, että mahdollisuudet ja edellytykset rakentaa johtokujalle on ensiksi selvitettävä johtojen omistajilta, kuten esim. HSY:ltä. Lisäksi merkintä ja määräykset varmistavat, että maanalaiset putket on suojattava painumiselta esimerkiksi lausunnossa mainituilla paalulaatalla tai kevennyksellä tms.

tarkoitukseen parhaiten sopivalla ratkaisulla ja siten, että putkien kunnossapito on helppoa. Tällöin em. rakenteiden tulee tarvittaessa myös olla siirrettävissä putkien päältä pois. Koska paalulaatta on kiinteä rakenne, jollaisia johtokujalle ei toisaalta myöskään haluta, ei nimenomaisesti sellaisen rakenteen vaatimista ole syytä lisätä kaavamääräyksiin. Syväjuuriset istutukset on kuitenkin tarkoituksenmukaista kieltää KLTY-korttelialueen johtokujalla, mikä on lisätty kaavamääräyksiin.

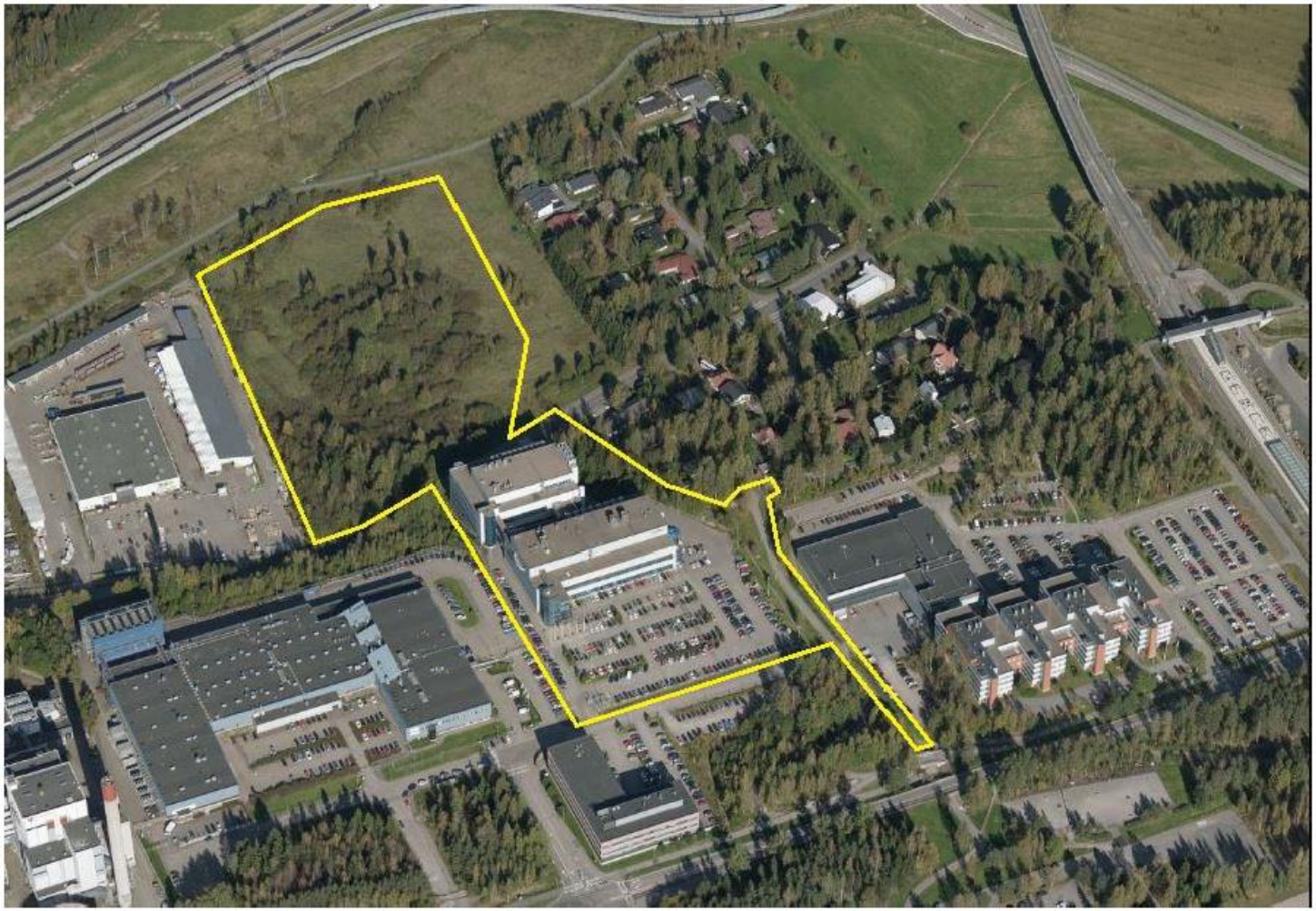
Tarkistukset:
Lisätään vastineessa esitetyllä tavalla kaavamääräys, jolla kielletään syväjuuriset istutukset KLTY-korttelialueen johtokujalla.

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

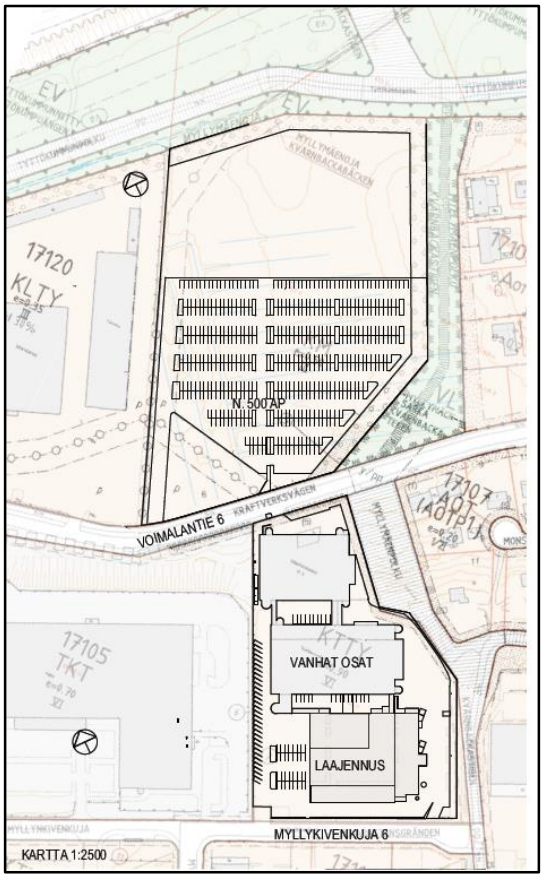
LIIKENNE 17.1.2018

(päivitys 4.4.2018)

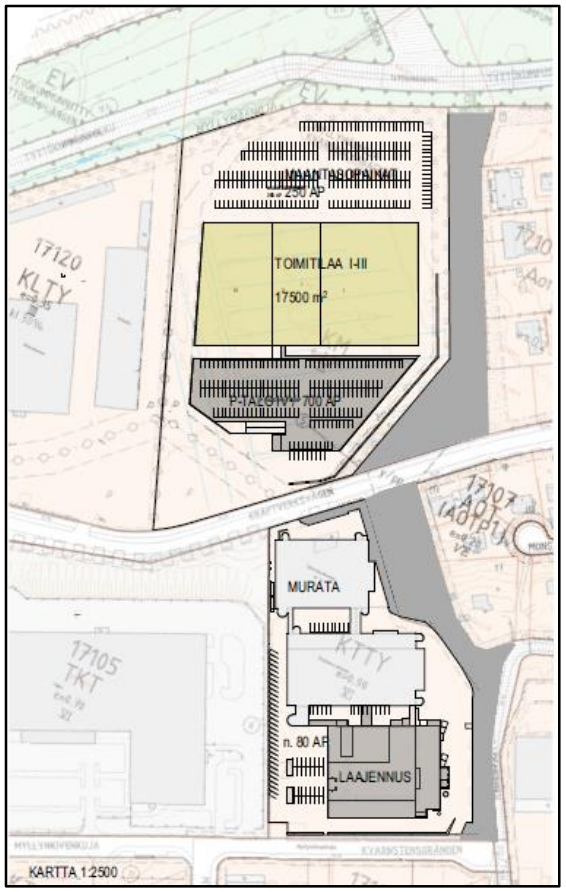
SUUNNITTELUALUE

Viistoilmakuva v. 2016 etelästä katsottuna. Kaavatyön alustava likimääräinen aluerajaus on osoitettu keltaisella viivalla.

MURATA - KAAVAMUUTOSHAKEMUKSEN VIITEKUVA / VAIHE 1
LUONNOS 20.10.2017 JOUNI MÄKINEN ARKKITEHTI

MURATA - KAAVAMUUTOSHAKEMUKSEN VIITEKUVA / VOIMALANTIE 6:N TONTINKÄYTTÖVISIO
LUONNOS 28.12.2017 JOUNI MÄKINEN ARKKITEHTI

MAANKÄYTTÖSUUNNITELMAT

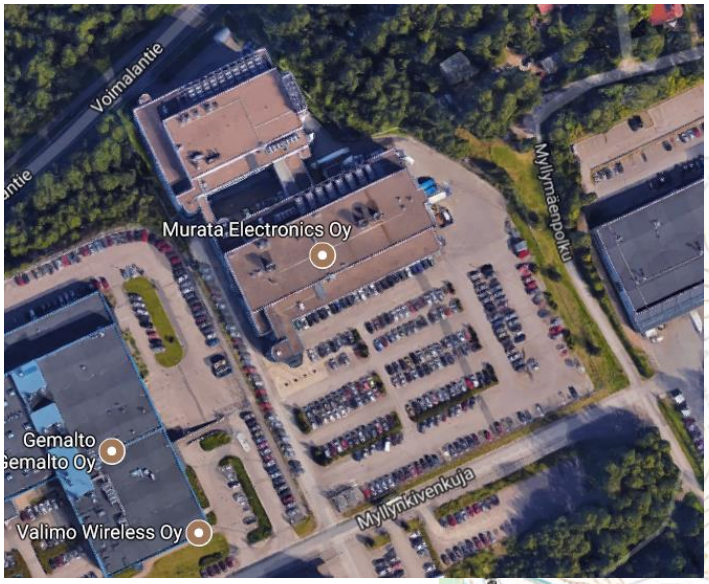
1.VAIHE

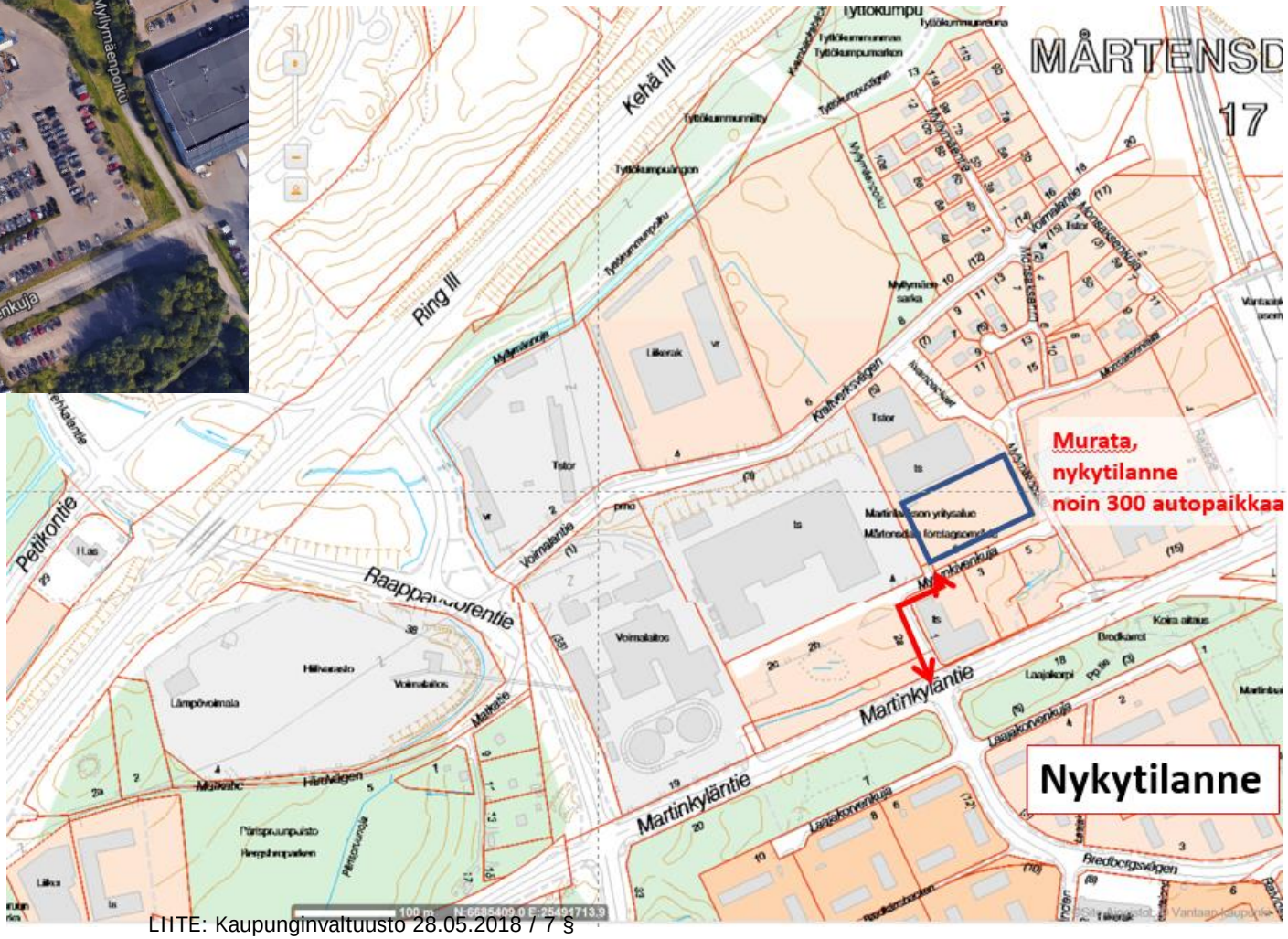
- Murata Electronics Oy:n laajennus noin 8500 kem2
- Voimalantie 6:n alueelle Muratan työntekijöiden pysäköinti, noin 500 autopaikkaa.
- Nykyisin autopaikkoja on Myllykivenkujan pohjoispuolisella alueella noin 300 autopaikkaa. Laajennuksen toteutuessa autopaikkoja jää em. alueelle noin 100 kpl.

LOPPUTILANNE

- Voimalantien 6:n alueelle toteutetaan noin 17500 kem2 liikerakennus. Rakennus ei saa sisältää päivittäistavarakauppaa.
- Pysäköintiä Voimalantien pohjoispuoliselle alueelle on esitetty noin 950 autopaikkaa.

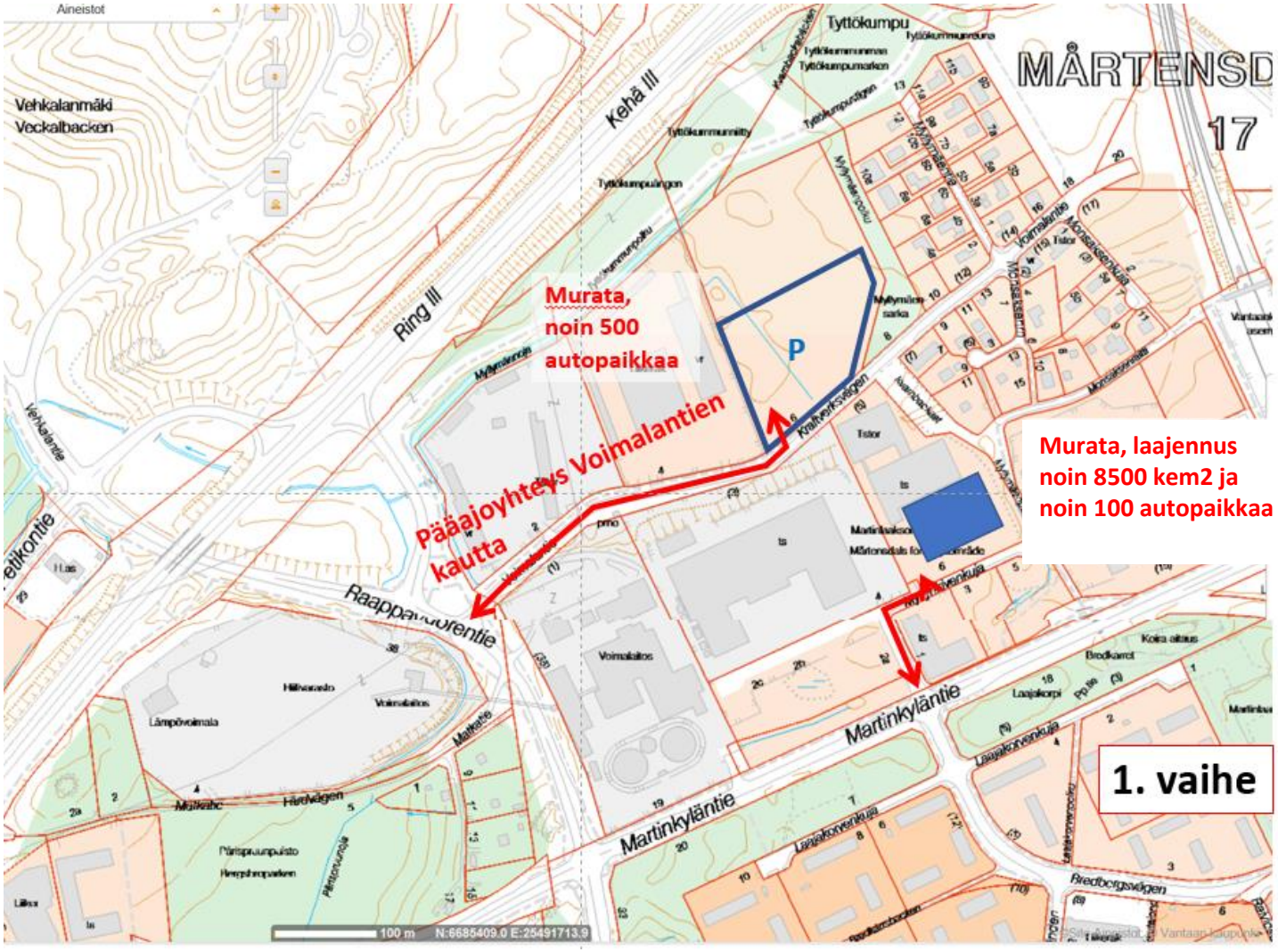
Nykytilanteen liikenteen periaatteet

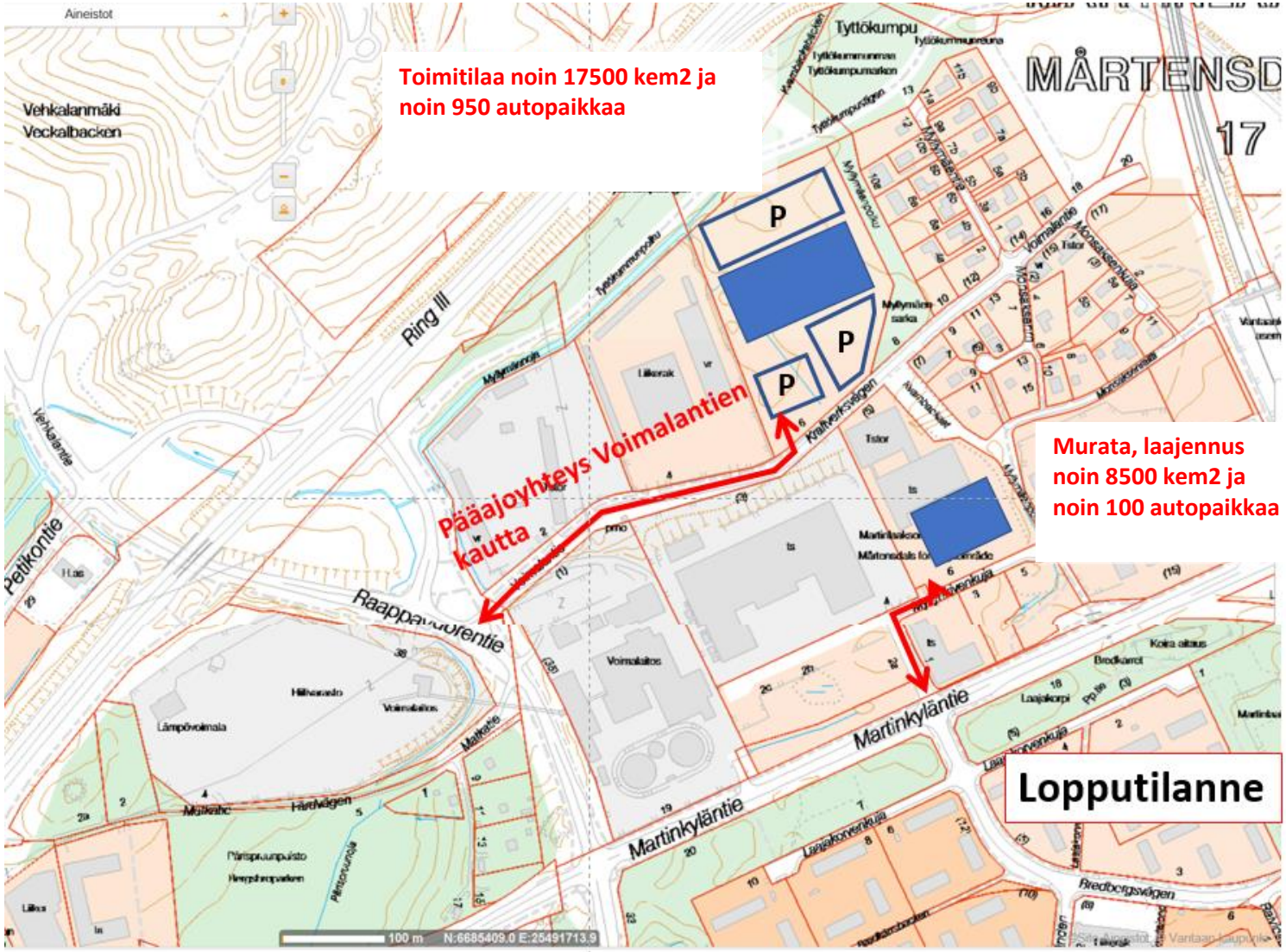

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350 **LIIKENNE 17.1.2018**

1.VAIHE, PERIAATE

2.VAIHE, PERIAATE

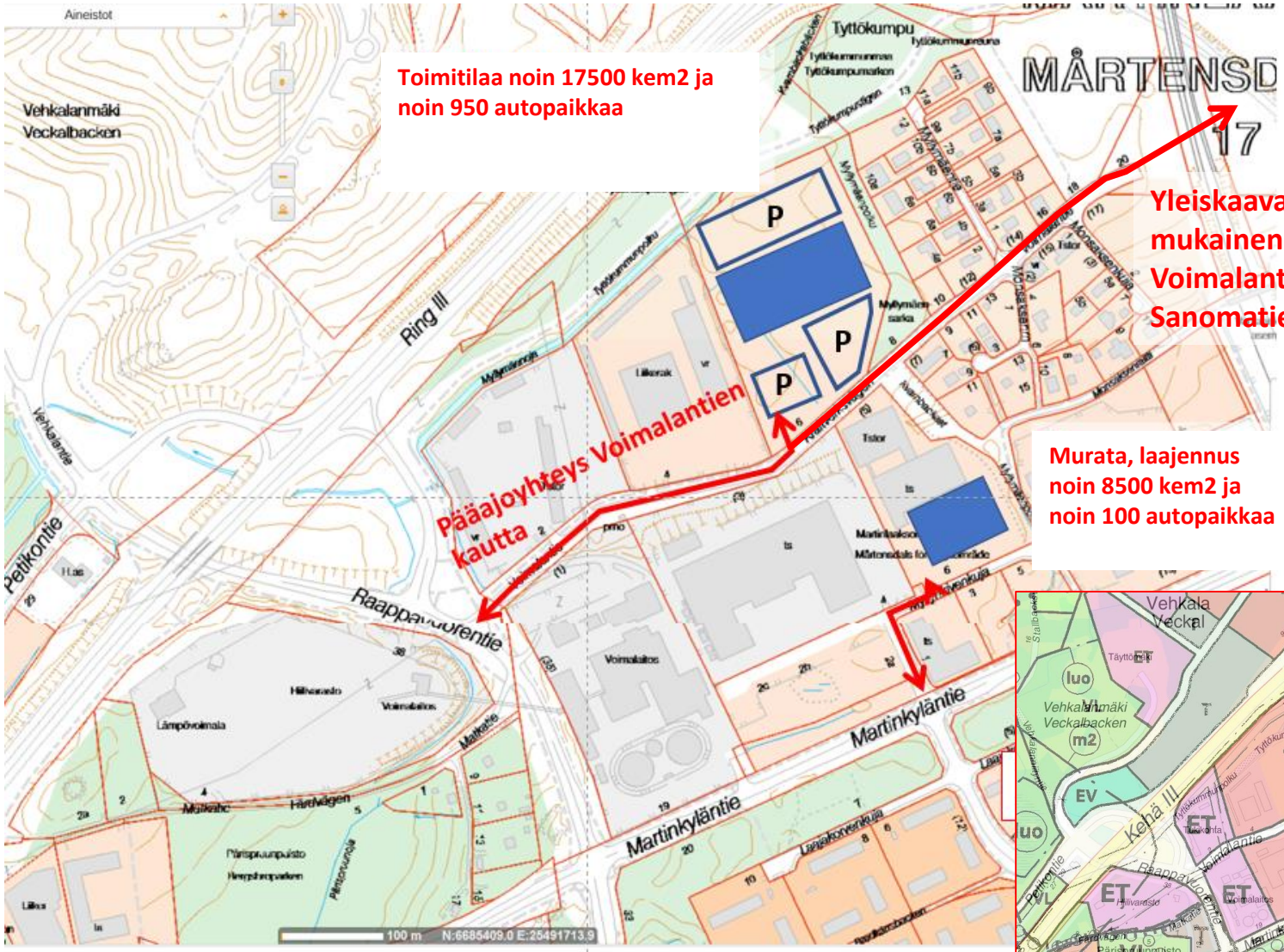

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

LIIKENNE 17.1.2018

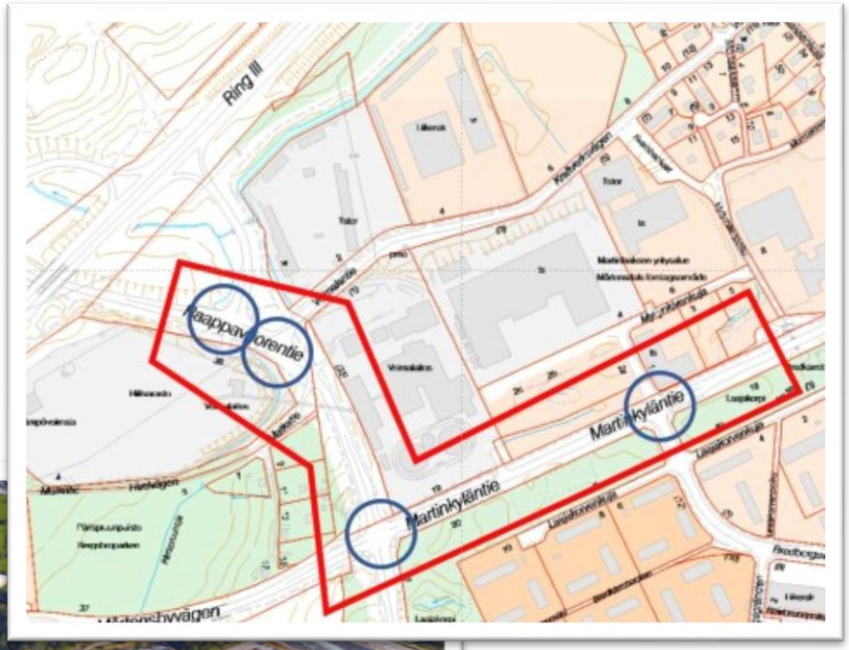
trafix

LOPPUTILANNE, PERIAATE

Aineistot
Vehkalanmäki
Veckalbacken
Tyttökumpu
MÅRTENSD
17
Toimitilaa noin 17500 kem2 ja
noin 950 autopaikkaa
Yleiskaavan
mukainen
Voimalantien jatke
Sanomatielle !
P
P
P
Ring III
Pääajoyhteys Voimalantien
kautta
Murata, laajennus
noin 8500 kem2 ja
noin 100 autopaikkaa
Raappavuorentie
Martinkyläntie
Petikontie
Lämpövoimala
Voimalaitos
Pientarikuja
Hartvägen
Myllymäentie
Tyttökumpu
Tyttökummuntie
Tyttökummunaukio
Tyttökummunkuja
Tyttökummunpolku
Tyttökummunkaari
Tyttökummunkatu

Nykyiset liikennemäärät

Liikennelaskennat ja liikenteen simuloinnin alue

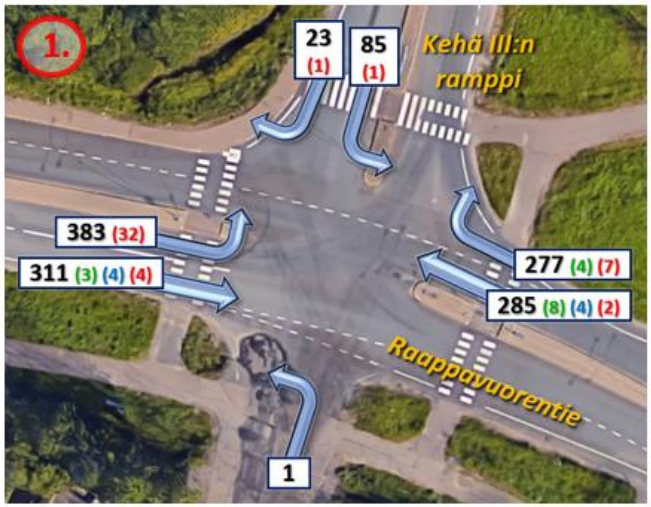

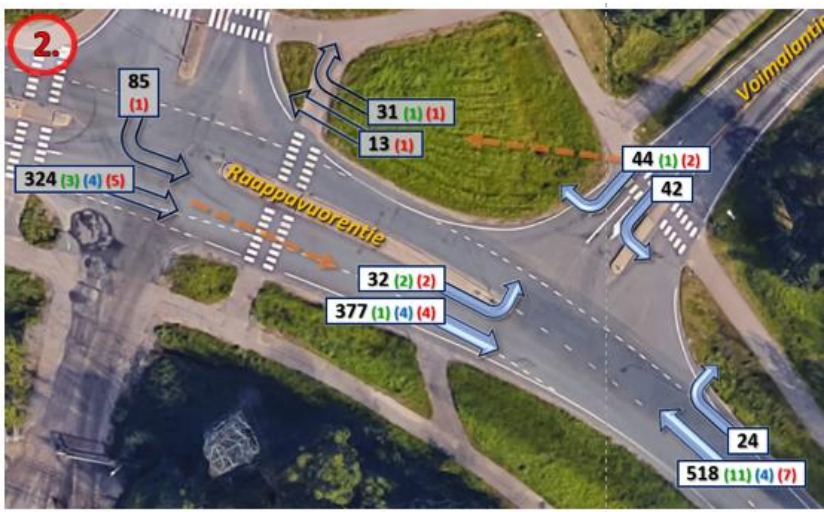
trafix

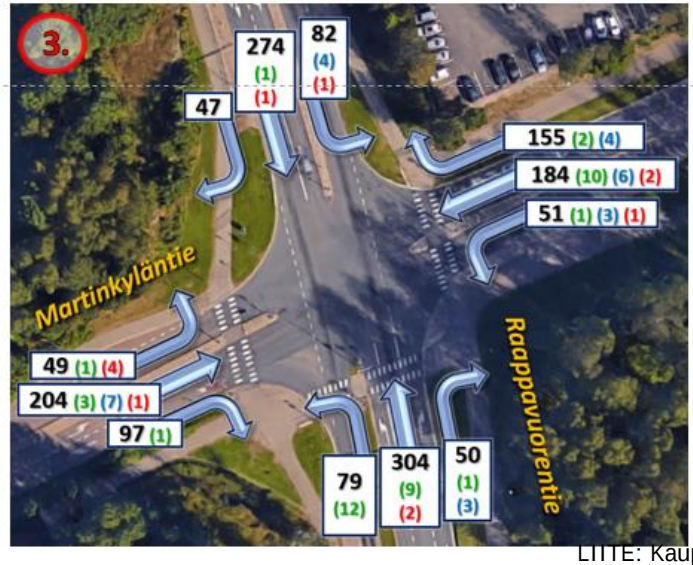
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

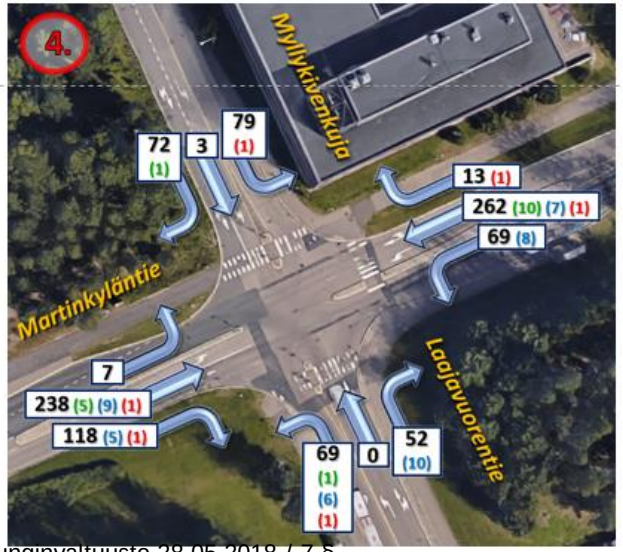
LIITTYMÄT

- Iltahuipputunti
  13.9.2017 klo
  15:30 – 16:30

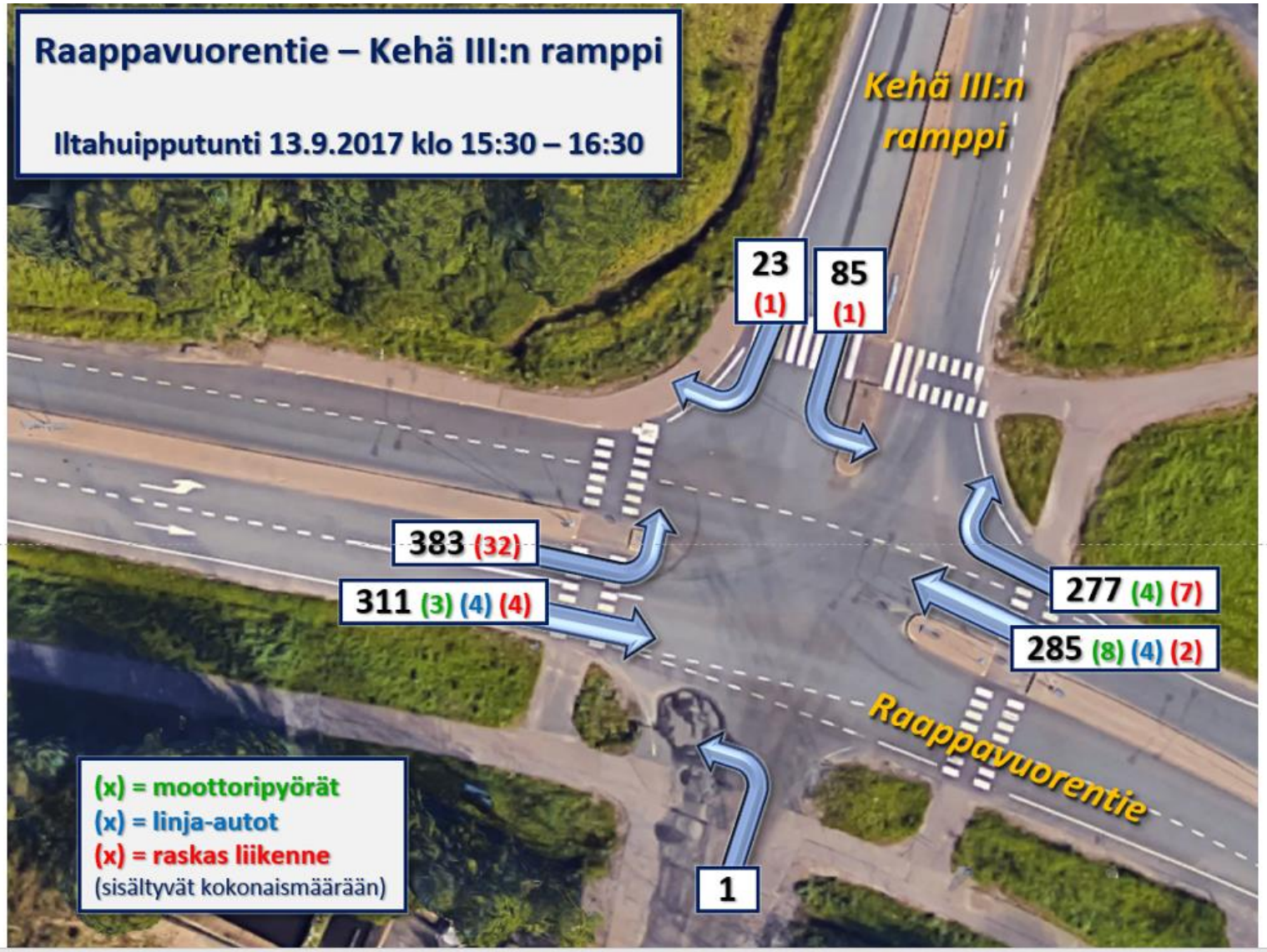

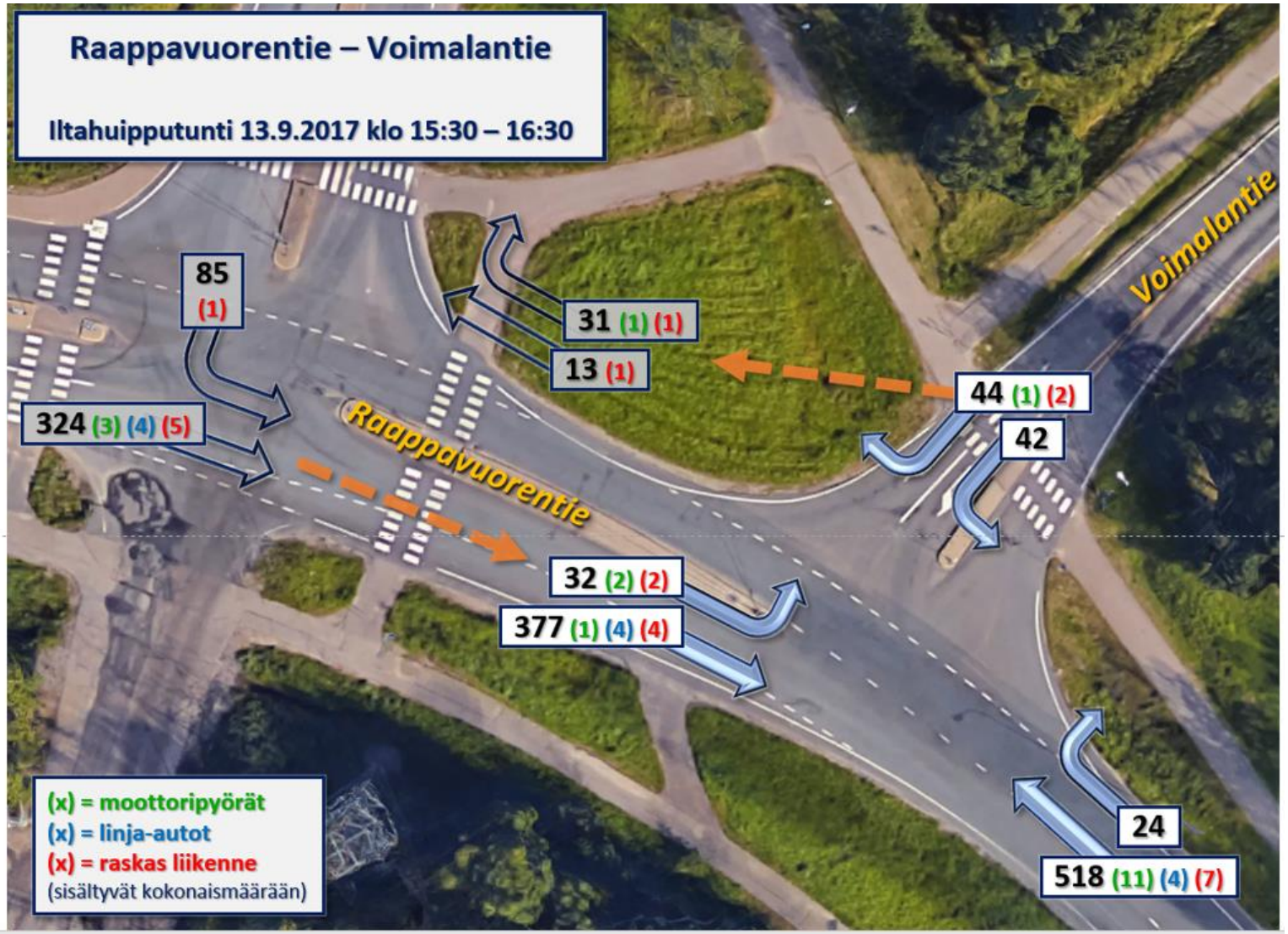
(x) = moottoripyörät
(x) = linja-autot
(x) = raskas liikenne
(sisältyvät kokonaismäärään)

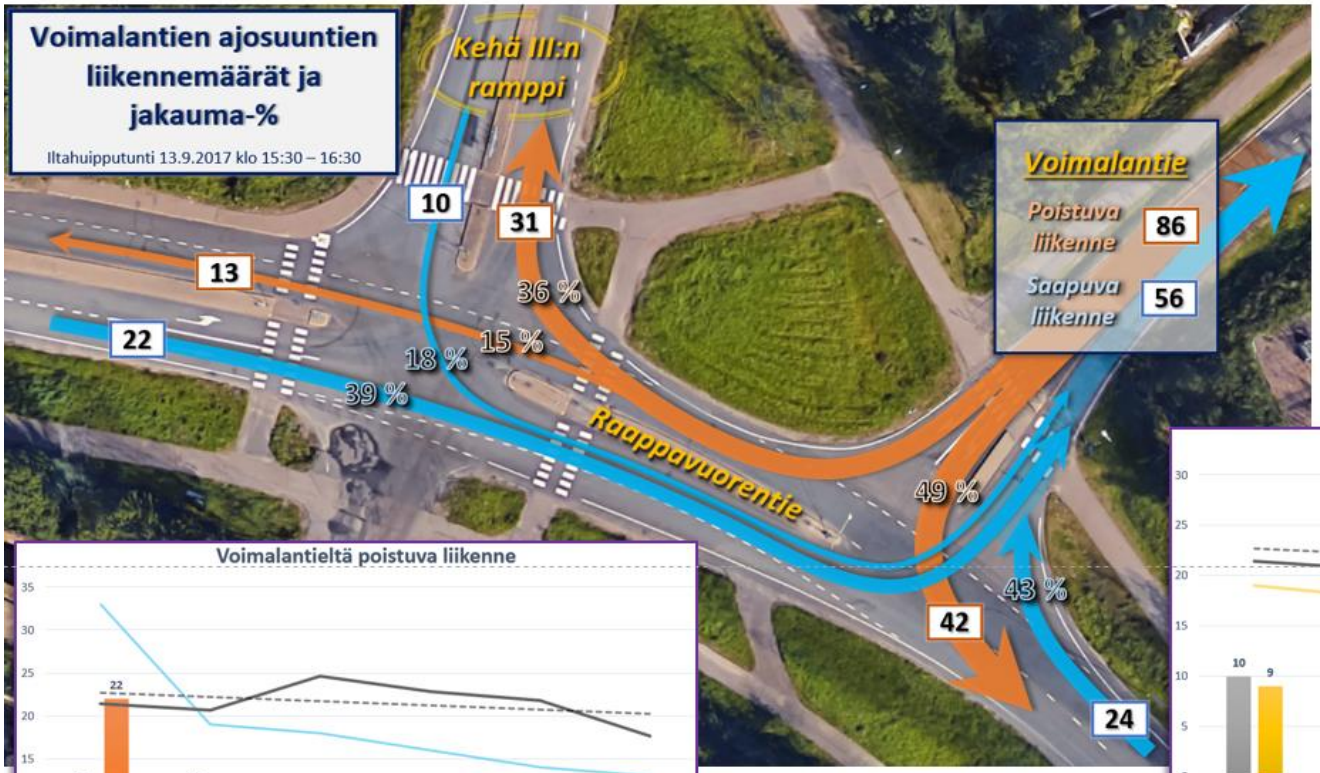
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

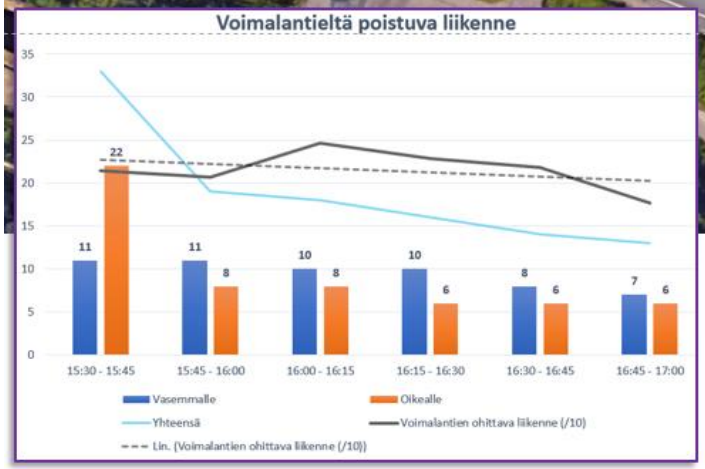
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

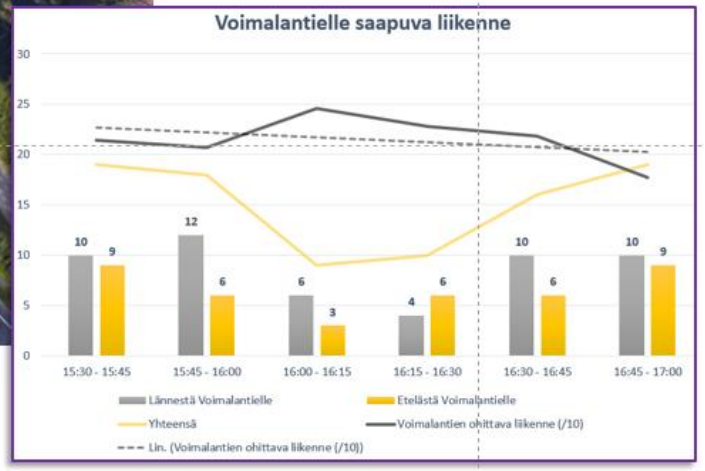
Nykyiset liikennemäärät (laskennat)

- Saapuvan liikennevirran huippu on jakautunut tarkastelujakson alkuun ja loppuun
- Työmatkaliikenteen ja kaupan liikenteen huippuajankohdat

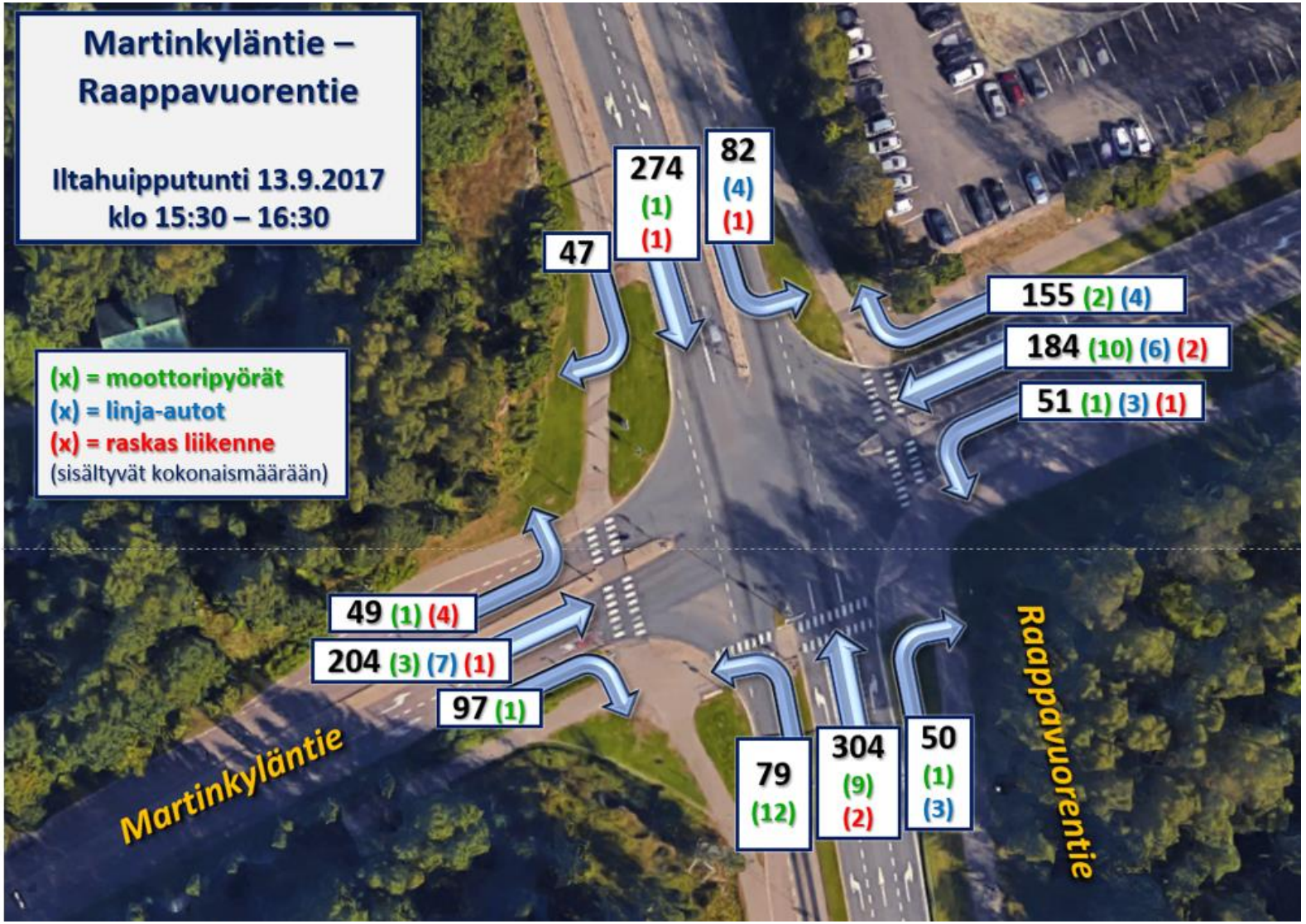

- Voimalantieltä Kehä III:lle poistuva liikennevirta painottuu tarkastelujakson alkuun: iltahipputunnin aikana 58 % ajoneuvoista on liikkeellä ensimmäisen 15 minuutin aikana

trafix

Nykyiset liikennemäärät

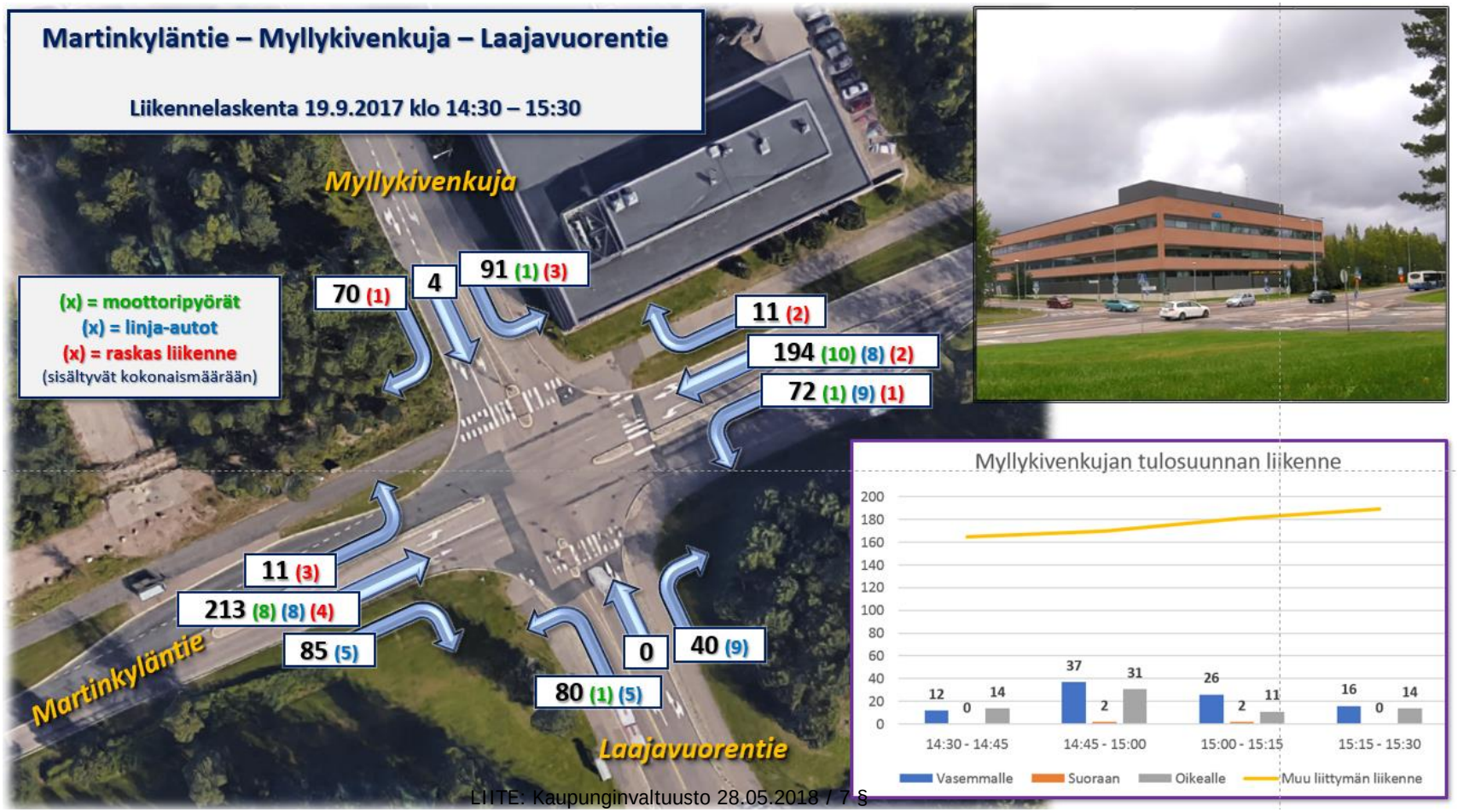

Nykyiset liikennemäärät

Nykytilanteen liikennemäärät, MURATAN työvuoron vaihtumisen aikainen liikenne

- → **Klo 14.45-15.15 yhteensä 105 ajoneuvoa ulos, näistä arviolta 75-80 ajoneuvoa työvuoron vaihdosta syntyvää.**
- → **Pysäköinnin siirtyessä Voimalantien puolelle, tämä liikenne pääosin poistuu Myllykivenkujan liittymästä ja siirtyy Voimalantielle.**

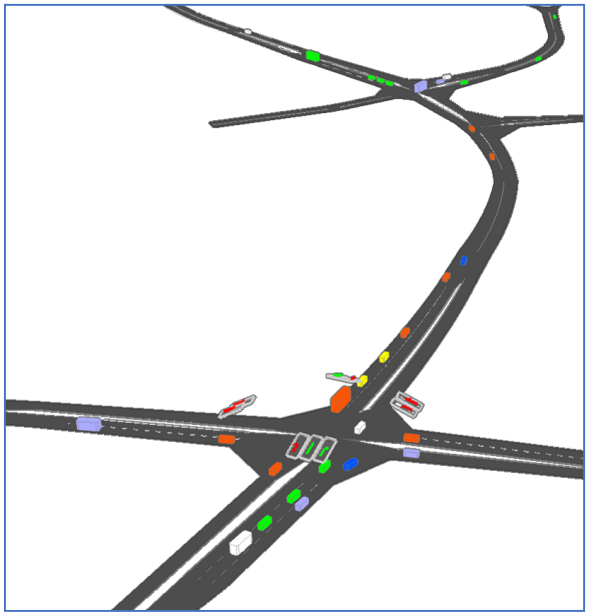
Nykytilanteen liikenteen toimivuus

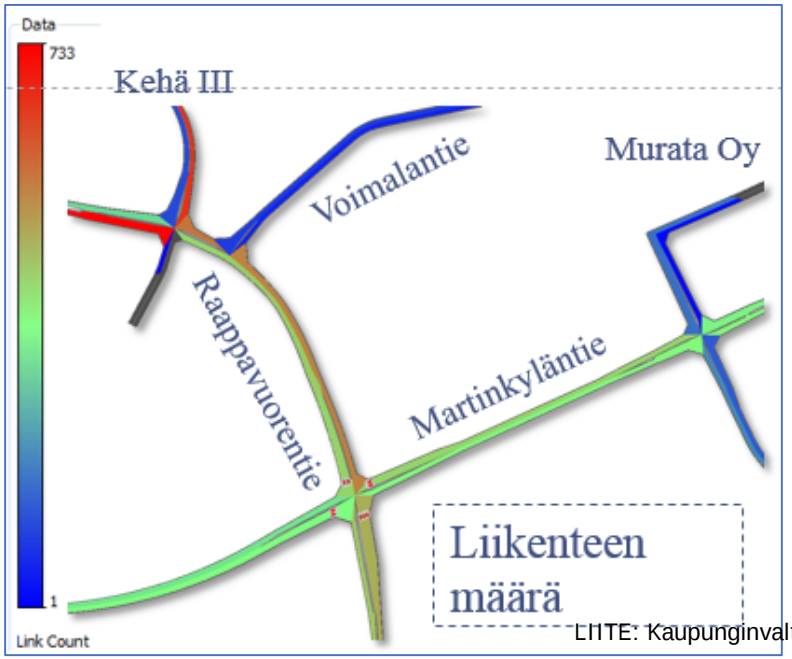
Iltaruuhkatunnilla (15:30-16:30) liikenne suuntautuu pääosin Kehä III:lle.

Kehä III:n rampin liittymästä rampilta vasemmalle kääntyvät liikennevirrat jonoutuvat hetkellisesti; viivytykset ovat lyhyitä.

Martinkyläntien ja Raappavuorentien valoliittymään syntyy ajoittain lyhytaikaisia ruuhkia; pääsuunnan palvelutaso on välttävä, sivusuunnan tyydyttävä.

Muilta osin liikenteen toimivuus on hyvä.

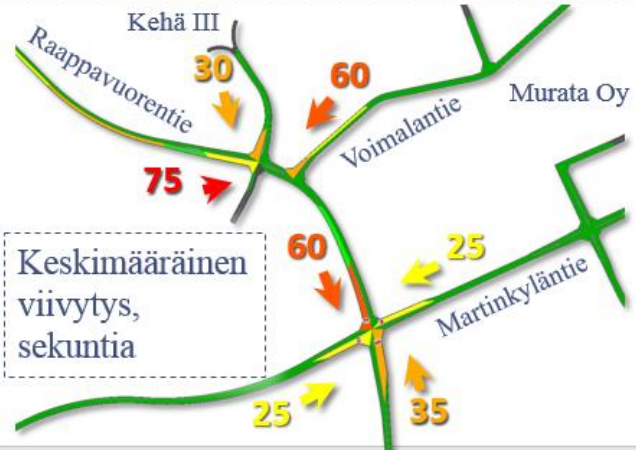

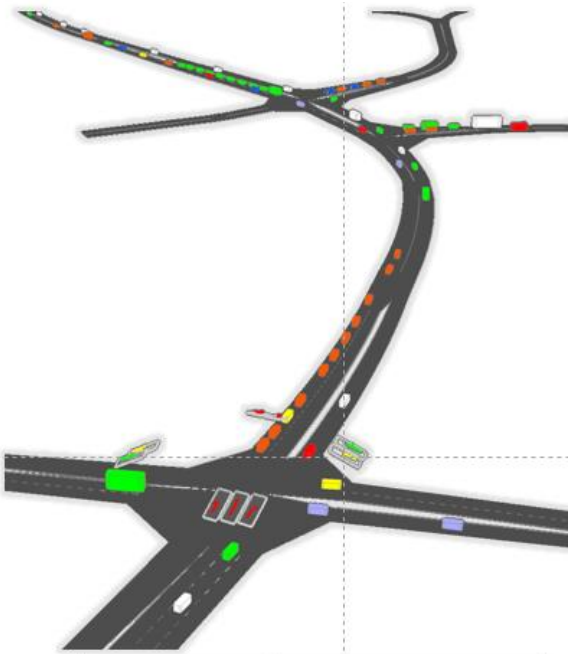

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

Muratan kaavamuutos lisää Voimalantielle liikennettä noin 5000 ajon/vrk:ssa. Kaavamuutoksen toteutumisesta ei ole tarkkaa tietoa, mutta tässä tarkastelussa on oletettu alueen muun liikenteen kasvavan toteutusajankohtaan mennessä vähintään 20 %. Tuo liikenteen lisäys 20 % ja Muratan kaavamuutoksen lisäliikenne Voimalantiellä aiheuttaa tarpeen liikenneverkon parannuksiin Raappavuorentiellä Kehä III:n ja Voimalantien liittymissä. *HUOM ! 1.vaiheessa Muratan pysäköinnin siirtyessä pääosin Voimalantien pohjoispuolelle, liikenneverkko ei tarvitse parantamistoimenpiteitä.*

Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
B (hyvä)	5,1 – 15,0
C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
D (välttävä)	25,1 - 40,0
E (huono)	40,1 - 60,0
F (erittäin huono)	> 60,0

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

PIENET PARANNUSTOIMENPITEET ?

- Ryhmittymiskaistojen pidennykset Raappavuorentielle pohjoisesta Kehä III:lle vasemmalle kääntyville sekä Kehä III:n ja Voimalantien tulosuunnille
- Martinkyläntien ja Raappavuorentien liikennevaloliittymän valo-ohjelman säätö (kiertoaika 100 s).

→ Pitkät jonot ja viivytykset poistuvat Voimalantieltä ja Martinkyläntien ja Raappavuorentien liittymästä.

→ Raappavuorentiellä lännen tulosuunnalla vasemmalle kääntyvien kaistapituus ei edelleenkään riitä, suunta ruuhkautuu hetkittäin koko matkalta

→ Ratkaisuna yhteen kytketyt liikennevalot nykyisiin liittymiin tai jokin isompi muutos (liittymävälin kasvattaminen yms.).

VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

LIIKENNE 17.1.2018 (päivitys 4.4.2018)

Ongelma nykytilanteessa ja tulevaisuudessa (ilman toimenpiteitä):

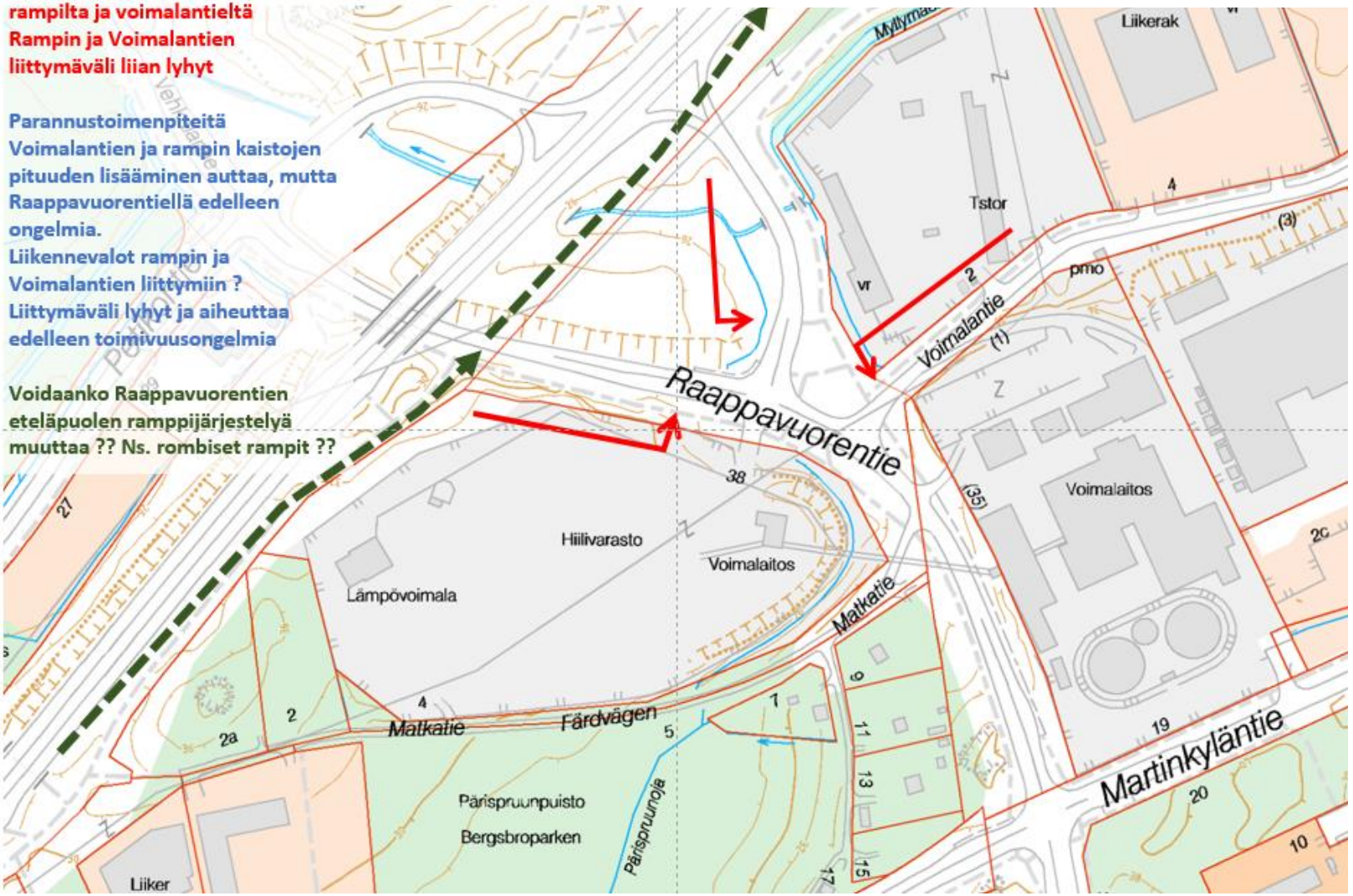
- **Vasemmalle kääntymisen kaistat Raappavuorentieltä rampille, rampilta ja voimalantieltä**
- **Rampin ja Voimalantien liittymäväli liian lyhyt**

→ **Parannustoimenpiteitä Voimalantien ja rampin kaistojen pituuden lisääminen auttaa, mutta Raappavuorentiellä edelleen ongelmia.**

→ **Liikennevalot rampin ja Voimalantien liittymiin ? Liittymäväli lyhyt ja aiheuttaa edelleen toimivuusongelmia**

→ **Voidaanko Raappavuorentien eteläpuolen ramppijärjestelyä muuttaa ?? Ns. rombiset rampit ??**

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus

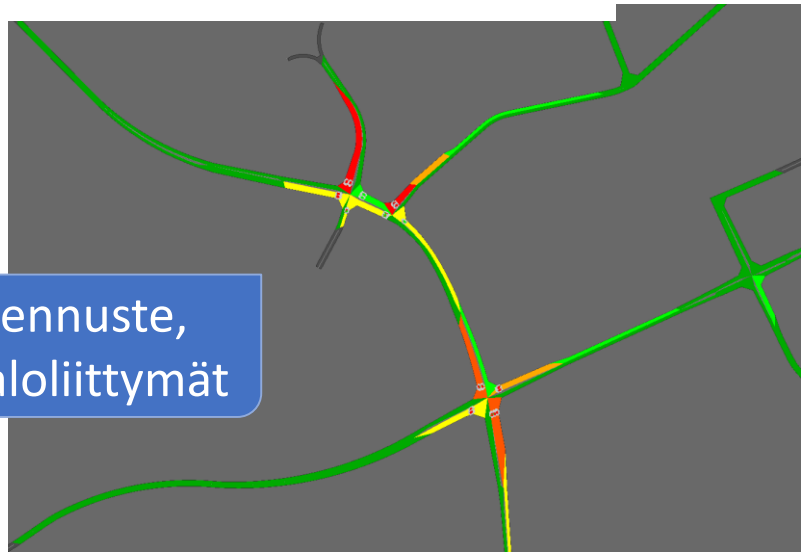

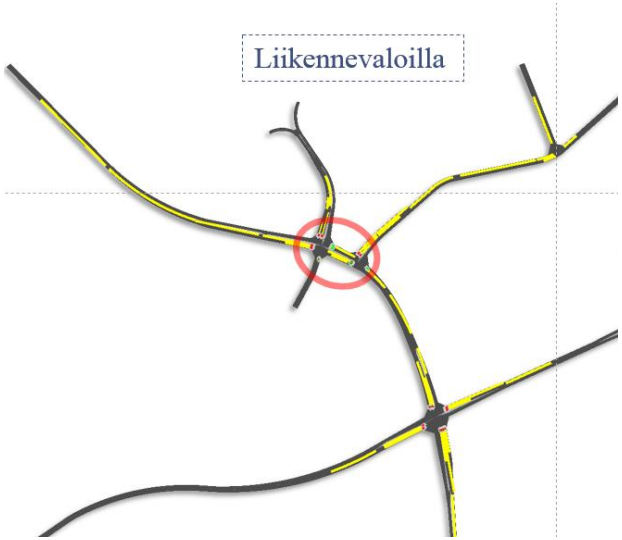
VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350

LIIKENNE 17.1.2018 (päivitys 6.4.2018)

Kaavamuutoksen mukainen lisäliikenne ja koko liikenneverkon liikenteen kasvu noin 20 %, liikenteen toimivuus NYKYISIIN LIITTYMIIN LIIKENNEVALOT ?

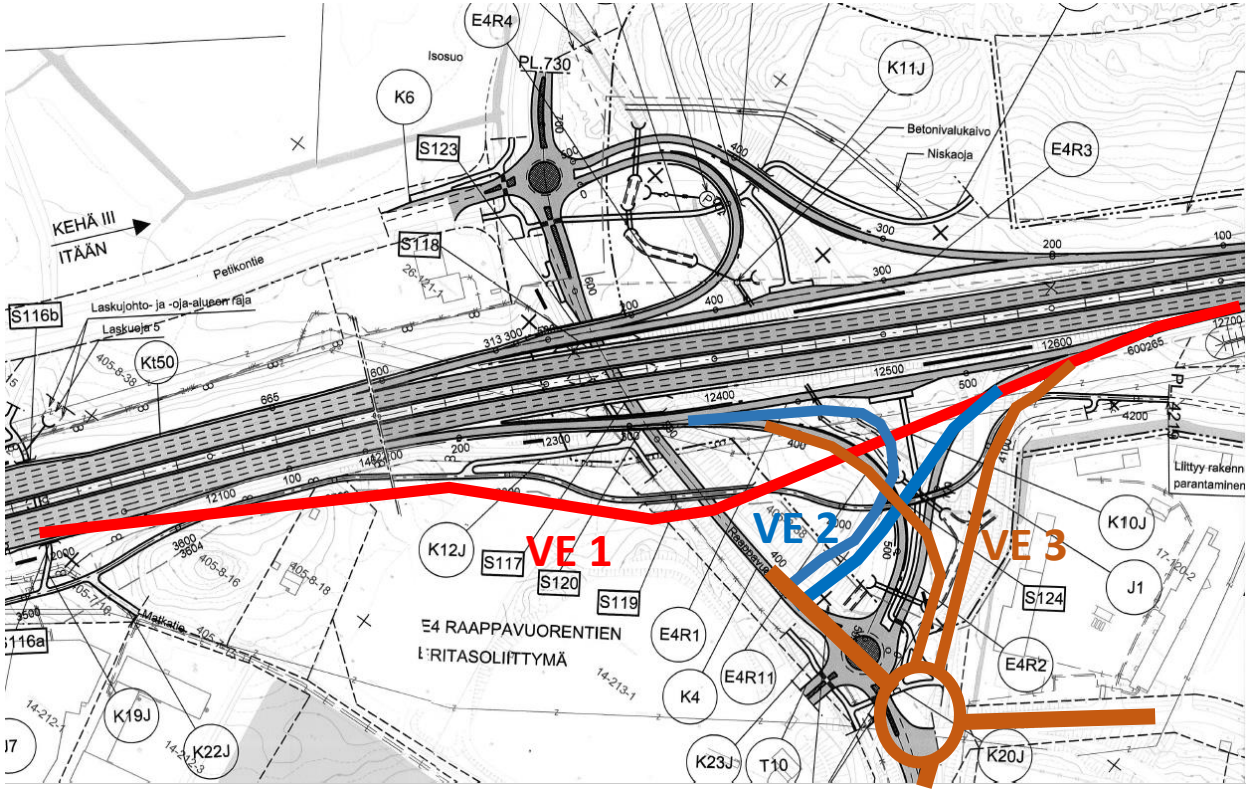
→ LIIKENTEEN TOIMIVUUS HUONO. RAMPPILIITTYMÄN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄVÄLI LIIAN LYHYT ! JOKO LIITTYMÄVÄLIÄ KASVATETTAVA JOTTA SAADAAN RIITTÄVÄN PITKÄ VASEMALLE KÄÄNTYVIEN KAISTA POHJOISESTA VOIMALANTIELLE TAI LIITTYMÄT KYTKETTÄVÄ JOTENKIN YHDEKSI LIITTYMÄKSI.

Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
B (hyvä)	5,1 – 15,0
C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
D (välttävä)	25,1 - 40,0
E (huono)	40,1 - 60,0
F (erittäin huono)	> 60,0

KEHÄ III:N PARANTAMISSUUNNITELMA, RAAPPAVUORENTIEN ERITASOLIITTYMÄ TOIMIVUUDEN PARANTAMINEN, IDEOITA

Vaihtoehto 1 (VE1), Kehä III:n eteläpuolen rampit ns. rombisiksi. Ramppiliittymän ja Voimalantien väli kasvaa ja liikenne saadaan toimivaksi. Ongelmana länsipuolella Petikon eritasoliittymän läheisyys ja siksi tämä ratkaisumalli on mahdoton ilman jotain rinnakkaisramppi yms ratkaisua.

Vaihtoehto 2 (VE2), eteläpuolen silmukkarampin geometriaa 'tiukennetaan' jolloin ramppiliittymän ja Voimalantien väli kasvaa ja Voimalantielle vasemmalle kääntyville saadaan vähintään noin 60 m pitkä kääntymiskaista.

Vaihtoehto 3 (VE3), Kehä III:n eteläpuolen ramppiliittymä ja Voimalantien liittymä yhdistetään yhdeksi laajaksi kiertoliittymäksi.

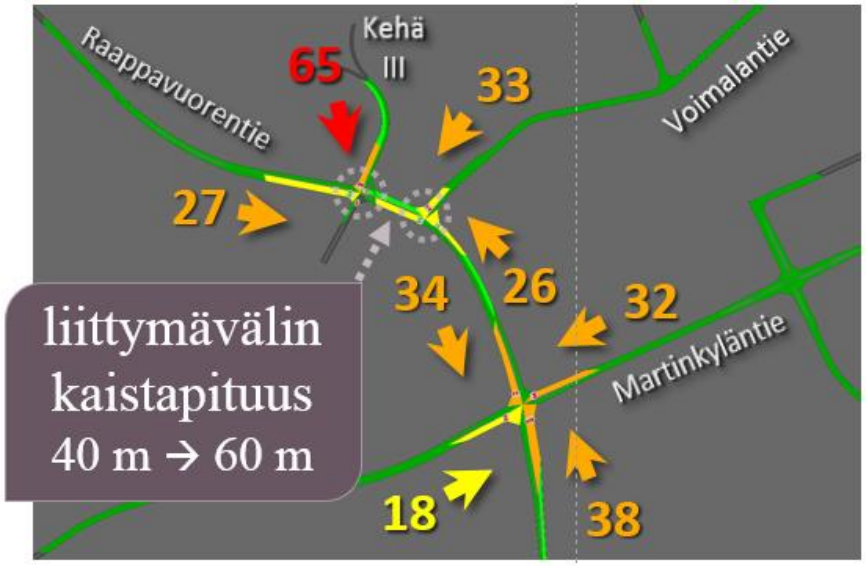
LIIKENTEEN TOIMIVUUS, LIIKENNE-ENNUSTE, RAAPPAVUORENTIEN JA KEHÄ III:N RAMPPIEN JA VOIMALANTIEN IDEOIDEN TOIMIVUUS ?

→ **VE 1 (ROMBISET RAMPIT).** LIITTYMIEN TOIMIVUUS HYVÄ MUTTA RATKAISU KEHÄ III:LLA LÄHES MAHDOTON.

→ **VE2 (RAMPPILIITTYMÄN SIIRTO POHJOISEMMAKSI JA LIIKENNEVALOT).** TOIMIVUUS SAADAAN HUONOSTA VÄLTTÄVÄKSI MIKÄ HYVÄKSYTTÄVÄ TASO.

→ **VE 3 (LAAJA KIERTOLIITTYMÄ).** TOIMIVUUS HUONO KOSKA RAAPPAVUORENTIELTÄ POHJOISESTA ITÄÄN SUUNTAUTUVA LIIKENNEVIRTA JONOUTTAA ETELÄSTÄ JA VOIMALANTIELTÄ SAAPUVAT LIIKENNEVIRRAT.

Liikenteen toimivuus vaihtoehdossa 2.

	Palvelutaso	Keskimäär. viivytys (s/ajon.)
	A (erittäin hyvä)	≤ 5,0
	B (hyvä)	5,1 – 15,0
	C (tyydyttävä)	15,1 - 25,0
	D (välttävä)	25,1 - 40,0
	E (huono)	40,1 - 60,0
	F (erittäin huono)	> 60,0

LIIKENNEMÄÄRÄT ALUEEN KATUVERKOLLA

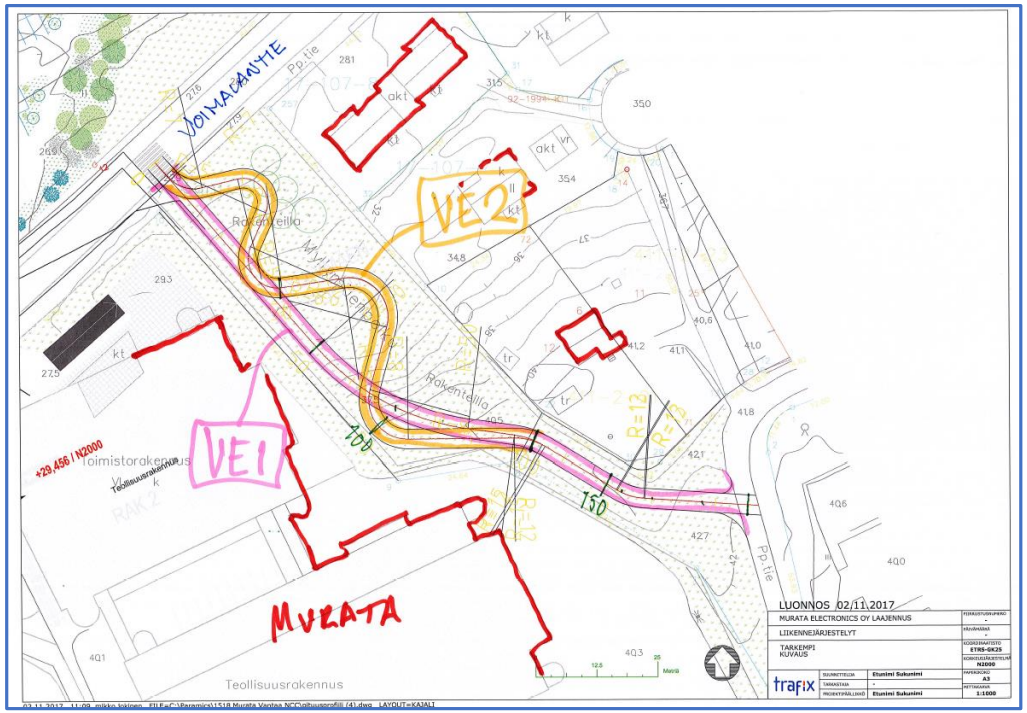
Oheisessa taulukossa on esitetty katuverkon ja Voimalan pysäköintialueen liikennemäärät (ajoneuvoa vuorokaudessa)
Lähde: Vantaan kaupunki

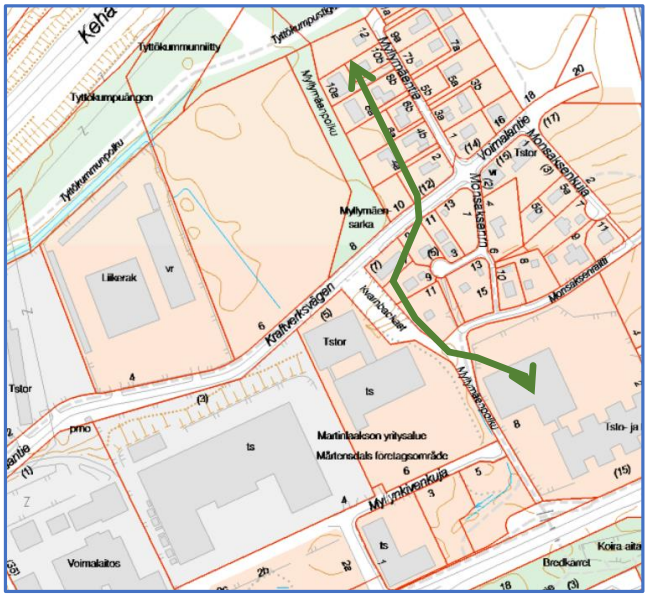
Väylä	KAVL 2017 ilman kaavamuutosta, ei Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	**KAVL 2017, Muratan pysäköinnin toteutus Voimalantien pohjoispuolelle (ajon.vrk)**	KAVL 2040 ilman kaavamuutosta ja Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	KAVL 2040 kaavamuutoksella, ei Voimalantien jatketta [ajon./vrk]	KAVL 2040 ilman kaavamuutosta, Voimalantien jatke [ajon./vrk]	KAVL 2040 kaavamuutoksella ja Voimalantien jatkeella [ajon/vrk]
Kehä III	60800	60800	67050	67050	67050	67050
Sanomatie	4900	4900	5400	6900	6400	8400
Martinkyläntie	6450	6450	7460	11000	8000	8400
Raappavuorentie	7550	7550	10330	13000	13000	13000
Myllykivenkuja	700	700	800	800	800	800
Voimalantie, suunnitellusta parkkialueesta länteen	1400	3300	2530	7530	4000	5030
Voimalantie, suunnitellusta parkkialueesta itään	200	200	200	200	4000	2700
Suunniteltu parkkipaikka	-	1900	-	5000	-	5000

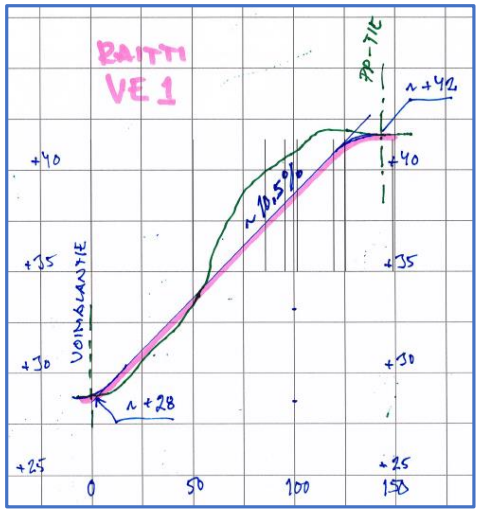
→ Merkittävimmin hanke vaikuttaa Voimalantien liikennemääriin. Ilman yleiskaavan mukaista Voimalantien jatketta Sanomatielle liikennemäärä kasvaisi kaavan toteuduttua Voimalantien länsiosassa 5000:lla autolla. Jos Voimalantien jatke on toteutettu, vähentää se Voimalantien länsiosan liikennettä vuoden 2040 ennusteessa noin 3500 ajoneuvoa vuorokaudessa ja lisää itäosalle noin 2500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

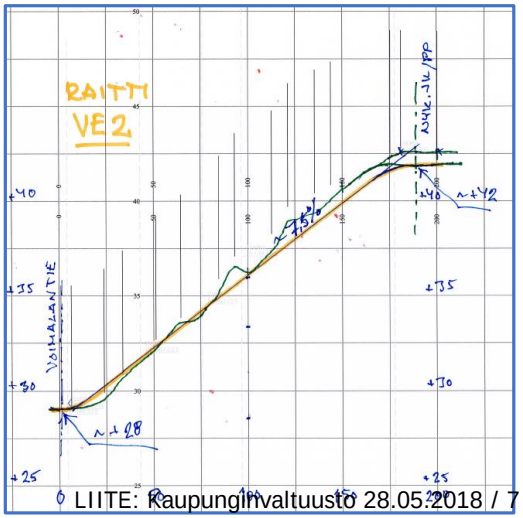
VOIMALANTIE 5-6 VANTAA
Asemakaavan muutos nro 002350 **LIIKENNE 17.1.2018**

MYLLYMÄENPOLKU

Myllymäenpolun jatkaminen etelästä Voimalantielle ?

Muratan itäpuolella on kaavallinen varaus Myllymäenpolun jatkamiselle Voimalantielle ja edelleen pohjoiseen Kehä III:n suuntaan. Maastollisesti paikka on erittäin haastava. Nykyinen Myllymäenpolku on noin tasolla +42 ja Voimalantien noin tasolla +28. Eli korkeuseroa on 14 m. Jos polku linjataan suorana (VE1), niin raitin pituuskaltevuus on noin 10-11 % mikä ei täytä mitään esteettömyysvaatimuksia. Jos raitti linjataan mutkitellen (VE2), niin pituuskaltevuus saadaan noin 7-8 %:iin, mikä on juuri ja juri hyväksyttävä kaltevuus. Raitin mutkittelussa suuri osa metsäsaarekkeen puustosta poistuu.

YHTEENVETO:

MURATAN KAAVAMUUTOS VAIKUTTAA LIIKENTEELLISESTI VAIN VOIMALALANTIEN LIIKENNEMÄÄRÄÄN JA RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄN TOIMIVUUTEEN.

- → **1. VAIHEESSA MURATAN TYÖNTEKIJÖIDEN PYSÄKÖINNIN SIIRTYMINEN VOIMALANTIEN POHJOISPUOLELLE EI VIELÄ EDELLYTÄ KATUVERKON JA LIITTYMIEN PARANTAMISTA.**
- → **TÄSSÄ LIIKENNESELVITYKSESSÄ ON OLETETTUKAAVAMUUTOKSEN MUKAISEN TOIMITILARAKENNUKSEN TOTEUTUVAN AIKAISINTAAN NOIN VUONNA 2025 , JOLLOIN SEUDUN LIIKENNEVERKON LIIKENNEMÄÄRIEN ON OLETETTU KASVAVAN NOIN 20 %. EM. LIIKENTEEN YLEINEN KASVU JA KAAVAMUUTOKSEN AIHEUTTAMA LISÄLIIKENNE EDELLYTTÄVÄT JO PARANNUKSIA RAAPPAVUORENTIELLÄ KEHÄ III:N JA VOIMALANTIEN LIITTYMISSÄ.**

KEHÄ III:STA ON LAADITTU PARANTAMISSUUNNITELMA, JOSSA KEHÄ III:N ETELÄPUOLISETN RAMPPIEN LIITTYMÄSSÄ ON KIERTOLIITTYMÄ JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄ TAVALLISENA TASOLIITTYMÄNÄ. KYSEINEN JÄRJESTELY EI OLE TOIMIVA, VAAN EDELLYTTÄÄ RAMPPILIITTYMÄN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄN VÄLIMATKAN KASVATTAMISTA TAI LIITTYMÄJÄRJESTELYN KOKONAA UUDELLEEN POHTIMISTA.

YLEISKAAVASSA ESITETTY VOIMALANTIEN JATKAMINEN SANOMATIELLE SIIRTÄÄ LIIKENNETTÄ MARTINKYLÄNTIELTÄ VOIMALANTIELLE MUTTA MYÖS SIIRTÄÄ VOIMALANTIEN LÄNSIOSAN LIIKENNETTÄ ITÄOSAAN ELI KÄYTTÄMÄÄN SANOMATIETÄ. JOTTA VOIMALANTIESTÄ EI TULISI LÄPIAJOKATUA, TULEE SE SUUNNITELLA HITAASTI LIIKENNÖIDYKSI. TÄMÄ TARKOITTAA MM. HIDASTEITA KADUN KESKIVAIHEILLE MYLLYMÄENPOLUN KOHDALLE. VOIMALANTIEN JATKE SANOMATIELLE VÄHENTÄÄ LIIKENNETTÄ RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIITTYMÄSTÄ MIKÄ PARANTAA KYSEISEN LIITTYMÄN TOIMIVUUTTA.

MYLLYMÄENPOLUN JATKAMINEN VOIMALANTIELLE ON PYSTYGEOMETRIAN VUOKSI HAASTAVAA JA EDELLYYTTÄÄ JATKOSSA VIELÄ TARKEMPAA SUUNNITTELUA.

HUOM ! VANTAAN KAUPUNKI ON PARHAILLAAN KÄYNNISTÄMÄSSÄ KOKO VANTAANKOSKEN SEUDUN LIIKENNEVERKKOSUUNNITELMAA. TÄMÄN SELVITYKSEN YHTEYDESSÄ TUTKITAAN MYÖS KEHÄ III:N, RAAPPAVUORENTIEN JA VOIMALANTIEN LIIKENNEJÄRJESTELYJEN PARANTAMISTARVETTA TÄTÄ SELVITYSTÄ TARKEMMIN !

8 § **Asemakaavamuutos nro 002120 ja tonttijako, 13 Vapaala / Vapaalantie 10**

KA/3872/10.02.04.01/2010
TLA/TKA/SRU/ET/MKU/ET/AV, HY-L

Vapaalantie 10c:n kohdalle kaavoitetaan kuusi omakotitonttia puiston ja tarpeettoman leveän katualueen paikalle. Kaavamuutos on yleiskaavan, maapoliittisten linjausten ja Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteiden mukainen. Vapaalantien itäpuolella on laajempi Ilpolanpuisto.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 13005 kaupunginosassa 13 Vapaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa puisto- ja katualueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 13005.

Alueen sijainti
Vapaalantie 10c

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki, kiinteistöt ja asuminen

Maanomistus
Vantaan kaupunki

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaava on tehty kaupungin omana työnä.

Yleiskaava
Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, joissa on katsottu, että tämä puisto ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Tonttitehokkuudeksi on esitetty e = 0,25. Suunnitteluperiaatteissa on tarkasteltu rakentaminen ja puistojen riittävyys koko kaupunginosan laajuudella.

Alueella on avokalliota ja sekametsää. Maaperältään alue on kalliota ja moreenia. Naapuritonteilla on pientaloja, paitsi eteläpuolella kerrostaloja. Vastapäätä on laajempi Ilpolanpuisto.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puisto- ja katualueita.

Asemakaavan muutos
Asemakaavamuutoksessa puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO. Vapaalantien katualue on tarpeettoman leveä.

Rakennusoikeutta annetaan kuudelle 120–170 k-m²:n suuruiselle omakotitalolle, yhteensä 950 k-m². Tällöin tonttitehokkuudeksi muodostuu keskimäärin e = 0,27 (vaihtelee e = 0,23 … 0,36), mikä on sama

kuin aiemmin Ilpolantien ja Kierretien väliin kaavoitetuilla tonteilla (Kv 20.5.2013). Naapuritonteilla tonttitehokkuudet ovat e = 0,20 ja 0,29. Eteläpuolella on myös kerrostalotontti (e = 0,65).

Suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi annetaan kaksi, paitsi pohjoisimmalla tontilla yksi.

Rakennukset kaartuvat kadun mukaan ja ne kehystävät vastapäistä kalliomäkeä. Rakennukset ovat tiilitaloja, kuten viereisetkin talot.

Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon. Asemakaava sallii myös sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, enintään 25 % rakennusoikeudesta.

Kaikki tontit liittyvät valmiiseen katuun. Alueen molemmissa päissä on valmis kunnallistekniikka, mutta tontitus edellyttää jonkin verran uuden kunnallistekniikan ja puuttuvan jalkakäytävän rakentamista.

Alueella kasvaa *masmalo (*Anthyllis vulneraria*)*, joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu kasvi, mutta luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan. Rauhoitetut kasvit voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen tonttien myymistä.

Alue liittyy katuun ja sopii hyvin pientalotonteiksi. Vastapäätä on laajempi virkistysalue, Ilpolanpuisto.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 20.9.2010.
Mielipiteet pyydettiin 27.10.2010 mennessä.
Asemakaavamuutoksen luonnos oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 3.10. – 1.11.2011.
Kaavatilaisuudet pidettiin paikalla 4.10.2010 ja Rajatorpan koululla 5.10.2011.

Mielipiteissä mm.
- vastustettiin puiston rakentamista,
- esitettiin, että rakentamista tulisi vähemmän ja matalampana,
- huomautettiin, että alueella kasvaa rauhoitettu kasvi (masmalo),
- huomautettiin pysäköintijärjestelyistä,
- Asunto Oy Vantaan Viveka ja sen asukkaat ilmoittivat, että heille oli myyty asunnot puiston vierestä,
- naapuri ilmoitti, että on hoitanut puistoa.

Kaikki mielipiteet vastineineen on kaavaselostuksessa.

Mielipiteiden johdosta suunnitelmaa on tarkennettu niin, että pohjoisin talo on pienempi ja yksikerroksinen ja autot voi kääntää tonteilla. Tonttimäärää ei kuitenkaan ole vähennetty, koska tontit eivät ole kaupunkitonteiksi erityisen pieniä ja ne liittyvät rasitteettomina valmiiseen katuun.

Käsittelyt
Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.11.2012 jätti asian pöydälle.
Asia poistettiin kaupunkisuunnittelulautakunnan 26.11.2012 listalta.
Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, mihin on järjestetty erillinen osallistuminen ja vuorovaikutus.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 22.9.2014), joiden mukaan kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata ja joissa luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä. Kaava tuottaa kaupungin maalle asuntokerrosalaa 950 k-m2, yhteensä kuusi pientalotonttia. Naapuritonttien tonttitehokkuudet ovat e = 0,20 ja e = 0,29.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 § 19

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 18.12.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002120 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 10,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.1. – 22.2.2018. Tällöin jätettiin kuusi muistutusta, joissa vastustettiin rakentamista ja tonttitehokkuutta.

Kyseessä on yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa rakentamista samassa korttelissa Ilpolantien ja Kaavintien välisellä täydennysrakentamisalueella. Lisäksi tämä täydennysalue sijaitsee lähinnä Vapaalan palveluita.

Muistutukset ja vastineet ovat liitteenä.

Kaavalausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot.
Lausuntoja pyydettiin ja saatiin 1 kpl.
HSY ilmoitti saman kuin kaavaselostuksessa eikä ollut huomautettavaa.

Tehdyt tarkistukset
Kaavaan on lisätty kallioalue ja istutusalue naapuritontteja vastaan.
Poistettu puuaitamääräys paitsi Vihdintietä vastaan.
Lisätty tontille 22 liittymäkielto Vapaalantien ja Kierretien risteyksestä.
Kaavaselostusta on tarkistettu.
Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Valtiolla on alueella noin 120 m²:n omistus, mihin kaupungilla on lunastusoikeus tontin vähäisempänä osana.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.4.2018 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002120 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 10.

Käsittely:
Varapuheenjohtaja Raja-Aho esitti asian hylkäämistä. Jäsen Lehmuskallio kannatti tehtyä hylkäysesitystä. Jäsen Räsänen kannatti kaupunkisuunnittelujohtajan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavan kaupunkisuunnittelujohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat varapuheenjohtaja Raja-Ahon hylkäysesitystä, äänestävät ei.

Äänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Eklund, Forsberg, Merelä, Mäkelä, Räsänen, Silvennoinen-Hiisku, Valtanen, Vanhanen, Ala-Kapee-Hakulinen) ja 7 ei-ääntä (Kärki, Lehmuskallio, Lind, Nguyen, Päärni, Raja-Aho, Åstrand). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunkisuunnittelujohtajan esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002120 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 10.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002120 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 10.

Käsittely:
Valtuutettu Irja Ansalehto-Salmi esitti asian käsittelyn aikana valtuutettu Jouko Jääskeläisen kannattamana asian palauttamista takaisin valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat palautusesitystä, äänestävät ei.
Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 44 jaa-ääntä ja 20 ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi palautusesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 16.4.2018
- Muistutukset ja vastineet 16.4.2018
- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018
- Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys, 014300, (12.9.2016) tarkistettu 2.10.2017
- Äänestyspöytäkirja 28.5.2018 § 8

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 050 312 2132, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002120 VAPAALANTIE 10

VAPAALA

Timo ja Heini Kallaluoto

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002120

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Vapaalantie 10:n kohdalle kaavoitetaan kuusi omakotitonttia puiston ja katualueen paikalle. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen. Vapaalantie 4:n kohdalle kaavoitetaan Lidl.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 13 Vapaala
osa korttelia 13005
(Kumoutuvan asemakaavan puisto- ja katualueita.)

Tonttijako

osa korttelia 13005

Kaava-alueen sijainti

Vapaalantie 10

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki kaavamuutosta 8.9.2010.
- Osallistuminen MRL 62 § mukaisesti 20.9. - 27.10.2010.
- Kaavaluonnos oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 3.10. – 1.11.2011.
- Kaavatilaisuudet pidettiin paikalla 4.10.2010 ja Rajatorpan koululla 5.10.2011.
- Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan suunnitteluperiaatteet.
- Kaavaehdotus nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018.

1. TIIVISTELMÄ

Kierretien ja Vapaalantien risteyksestä pohjoiseen. Kaava-alue vasemmalla. TKa 2010.

Vapaalantieltä Kierretie 1:n suuntaan. TKa 2010.

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen (aiemmin yrityspalvelut) hakee asemakaavamuutosta asuintonttien muodostamiseksi Vapaalantie 10:ssä sijaitsevan puiston kohdalle.

Alueella on avokalliota ja sekametsää. Maaperältään alue on kalliota ja moreenia. Naapuritonteilla on pientaloja, paitsi eteläpuolella kerrostaloja. Vastapäätä on Ilpolanpuisto.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että alue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puisto- ja katualueita. Vapaalantien katualuevaraus on tarpeettoman leveä. Paikalle voidaan muodostaa kuusi omakotitonttia.

Asemakaavamuutoksessa puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO. Rakennusoikeutta annetaan kuudelle 120 – 170 k-m2:n suuruiselle omakotitalolle, yhteensä 950 k-m2. Tällöin tonttitehokkuudeksi muodostuu keskimäärin e = 0,27 (vaihtelee e = 0,23 ... 0,36). Suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi annetaan kaksi, paitsi pohjoisimmalla tontilla yksi.

Rakennukset kaartuvat kadun mukaan ja ne kehystävät vastapäistä kalliomäkeä. Rakennukset ovat tiilitaloja, kuten viereisetkin talot.

Asemakaava sallii myös sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, enintään 25 % rakennusoikeudesta.

Kaikki tontit liittyvät valmiiseen katuun. Alueen molemmissa päissä on valmis kunnallistekniikka, mutta tontitus edellyttää jonkin verran uuden kunnallistekniikan ja puuttuvan jalkakäytävän rakentamista.

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu kasvi, mutta luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen. Rauhoitetut kasvit voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan.

2. LÄHTÖKOHDAT

Ilmakuva etelästä 2016.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Vapaala on 1930-luvulta alkaen rakennettua pientaloaluetta, osin kerrostaloaluetta.

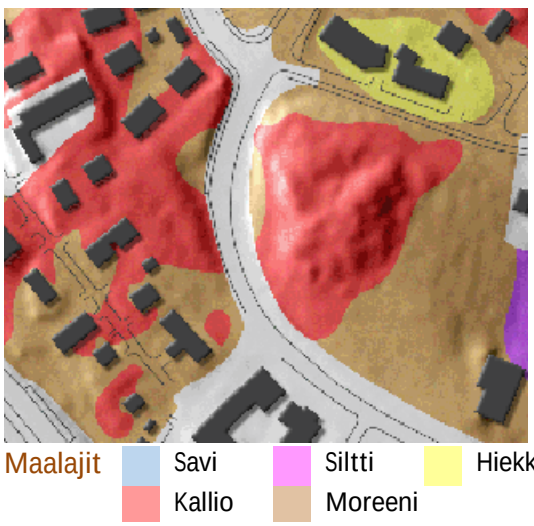
2.1.2 Luonnonympäristö

Puusto on mäntyvaltaista, myös kuusia, koivuja ja haapoja. Maaperä on kalliota ja moreenia. Alueen merkitys on maisemallinen ja pääasiassa naapureihin kohdistuva.

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Ilmakuva v. 1976.

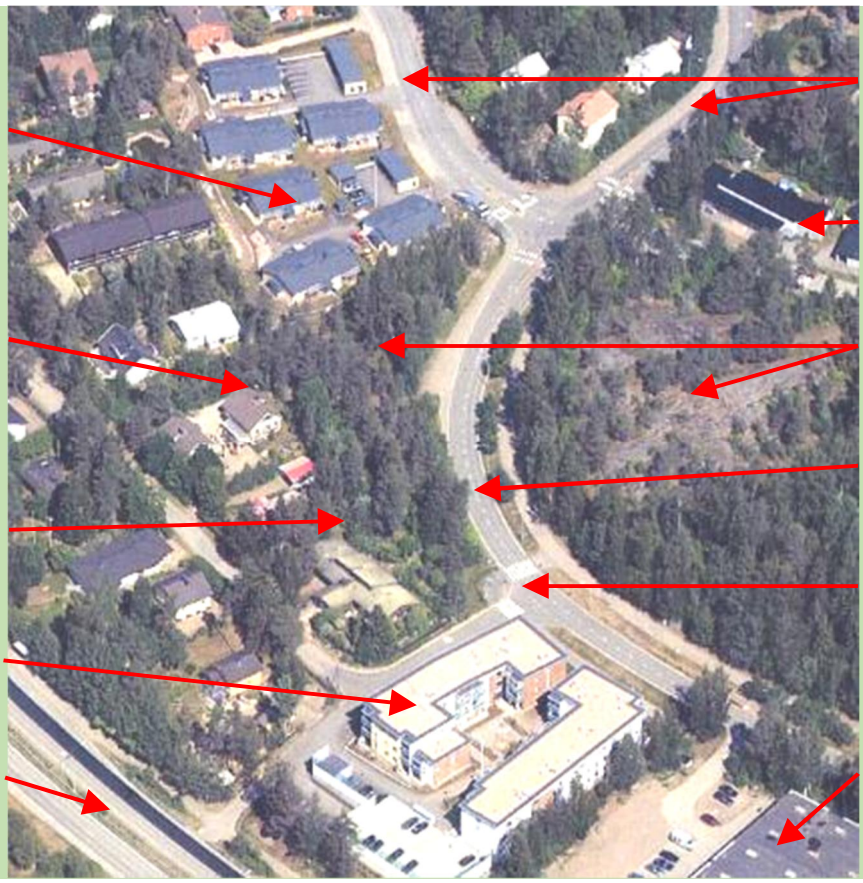
Pientalot valmistuivat 1.11.2010. Yleiskaava hyväksyttiin 17.12.2007.

Korttelin muilla tonteilla 1952 - 2000 valmistuneita pientaloja.

Pientaloista on näkymiä puistoon.

Kerrostalot valmistuivat 29.9.2010.

Vihdintien alikulku ja bussipysäkit.

Katu jatkuu, pientaloaluetta.

Asuntola ja seurakuntatalo 1992.

Kalliometsää, nyt puistoa.

Kokoojakatu kahden kalliometsän välissä.

Valmis kunnallistekniikka alueen etelä- ja pohjoispäässä.

Kauppavarasto 1976.

TKa

Lähiympäristön analyysi.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Alue on rakentamaton. Naapuritonteilla on omakoti- ja paritaloja ja eteläpuolella kerrostalo. Pohjoispuolinen pientaloyhtiö *Asunto Oy Vantaan Viveka* on valmistunut 1.11.2010.

Palvelut

Vapaalassa on koulu, päiväkoteja ja ostoskeskus. Vapaalantielle on kaavoitteilla Lidlin kauppa (asemakaavamuutos 002345). Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on 2,2 km.

Virkistys

Alue on nyt puistoa, joka rajoittuu viiteen tonttiin ja katuun. Puistolla ei ole erityistä merkitystä viherverkoston osana. Vapaalantien itäpuolella on isompi Ilpolanpuisto.

Liikenne

Autoliikenne: Vihdintien liikennemäärä on tällä kohdalla 24 970 ajon/vrk (2016). Vapaalantie on tällä osuudella Vihdintien rinnakkaistie ja kokoojakatu, mutta ei yleiskaavan pääkatu. Vapaalantien liikennemäärä Nuijatiestä pohjoiseen on 2 800 ajon/vrk (2016).

Joukkoliikenne: Tämä alue kuuluu joukkoliikenteen runkovyöhykkeeseen. Bussit Vapaalantieltä Myyrmäkeen ja Helsinkiin, Vihdintieltä Helsinkiin.

Kevyt liikenne: Vapaalantien itäreunassa kulkee kevyen liikenteen raitti. Länsireunassa on 2,5 m leveä jalkakäytävä entisen bussipysäkin kohdalla.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole kulttuurihistoriallisia kohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Vapaalantie, kaarteen keskikohtaa. TKa 2010.

Vapaalantie, kaava-alueen pohjoisosa. TKa 2010.

Tekninen huolto

Alueelle on valmis kunnallistekniikka alueen molemmissa päissä. Näitä yhdistävä osuus on rakennettava. Alueen eteläpäässä on myös kaukolämpö. Vapaalantiellä kulkee 20 kV sähköjohto.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

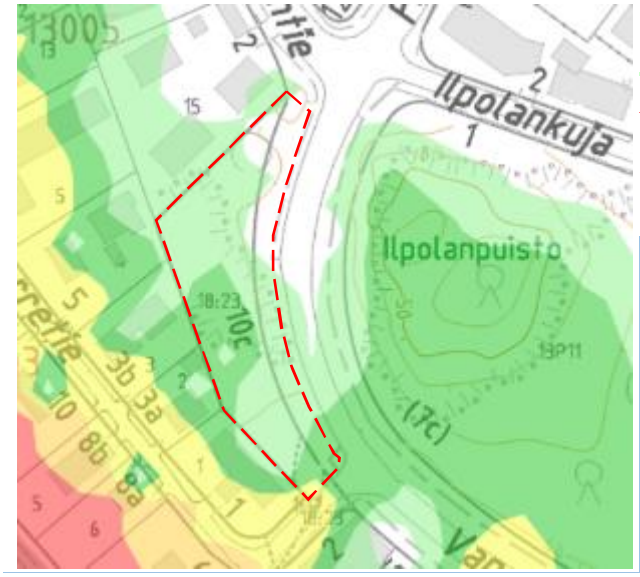
Lentomelu

Alueen lentomelutaso Lden 50 - 55 dB edellyttää asunnoilta 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta 28 dB ääneneristävyyttä. Alue soveltuu asumiseen.

Ilmailulaitos 4.12.2002: Vuosien 2003 - 2020 ennusteiden melualueiden verhokäyrä; Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tiemelu

Alue soveltuu asumiseen. Ääneneristävyysvaatimus lentomelua vastaan on merkitsevä.

Tiemelutilanne 2016, päivällä klo 7-22.

45-50 50-55 55-60 60-65
65-70 70-75 75- dB

Vantaan ympäristökeskus 2016

Tiemelun huomioon ottaminen		
Tieliikennemelu-vyöhyke Aeq (dB)	Äänitasoero asunnoissa ΔL (dB)	Äänitasoero toimistoissa ΔL (dB)
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...59,9	30	25
50...54,9	30	–

Maanomistus

Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm., että suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä. (14.12.2017)

– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) Varisto on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alue on tiivistettävää aluetta. Muissa vaihemaakuntakaavoissa alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.

– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- -(K)- Maakaasun runkoputki.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 (MASU 2050)

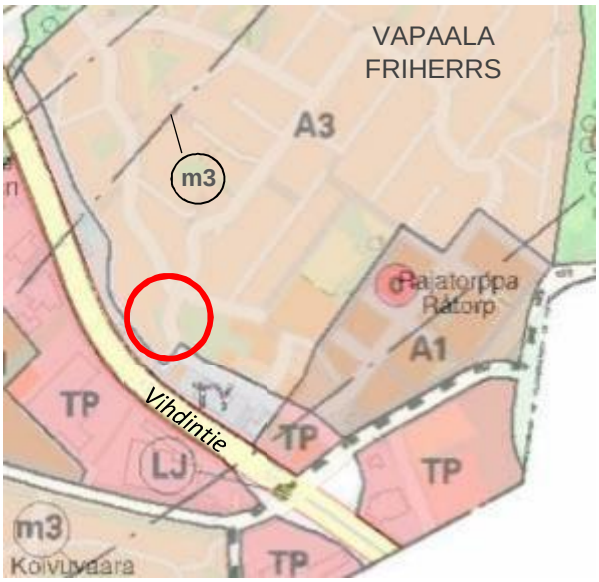
Maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta. (Kv 11.5.2015)

- Seudun ensisijaisesti kehitettävät vyöhykkeet 2016-50.
- Kuntien muut kehittämisalueet 2016-50.
- Seudun teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (selostuksen s. 67, kuva 8.4, katso kartta jäljempänä). Yleiskaavaan ja sen selostukseen voi tutustua internetissä http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007 Yleiskaavaa voi katsoa myös *kartta.vantaa.fi*

– Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

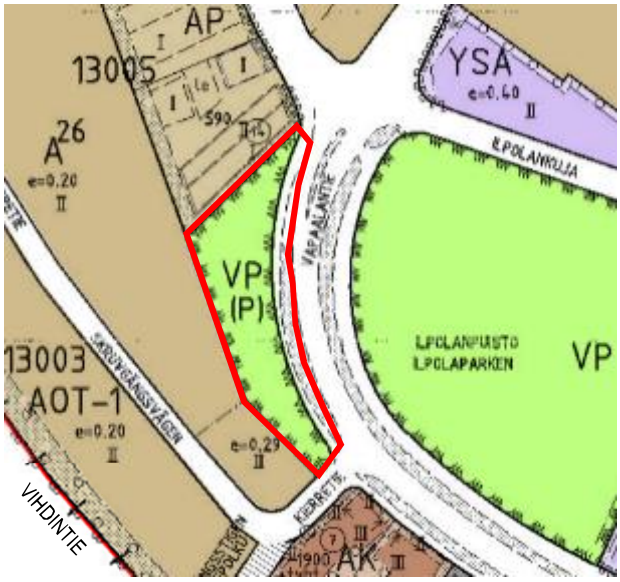
Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
TP	Työpaikka-alue.
TY	Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
VL	Lähivirkistysalue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
o o o o	Ohjeellinen ulkoilureitti.
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyht.
○	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

Alueella on voimassa seuraavat asemakaavat

- 130200, Vapaala, vahvistettu sisäasiainministeriössä 16.5.1980, jossa alue on puistoaluetta P.
- 000007, vahvistettu SM 13.1.1972, jossa alue on puistoaluetta P ja katualuetta.

Ajantasa-asemakaava.

A26	Asuntorakennusten korttelialue.
AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
AOT-1	Yhdistettyjen pientalojen ja teollisuus-rakennusten korttelialue.
AP	Asuinpientalojen korttelialue.
VP(P)	Puisto (puistoalue).
YSA	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue.
13005	Korttelin numero.
590	Kerrosala.
e=0,20	Tonttitehokkuus eli kerrosalan suhde tontin alaan.
II	Suurin kerrosluku room. numeroin.
:::::::::	Istutettava alueen osa.
	Kaavamuutosalueen rajaus.

A26-korttelialueella tontin vähimmäispinta-ala on 400 m2 / asunto ja tontin peittoprosentti saa olla enintään 15 %.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

Poikkeamisluvat

Vapaalassa on myönnetty poikkeamislupia pientalotonteille tonttitehokkuudella e = 0,25. Sama tonttitehokkuus on esitetty myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017). Poikkeamisia on myönnetty myös tontin vähimmäispinta-alasta (400 m2 / asunto) ja tontin peittoprosentista (15 %).

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet

Vapaalan viheralueet: 1. Ilpolanpuisto. 2. Vapaalantie 10. 3. Kairapuisto. 4. Kierremetsikkö. 5. Kierrepuisto. 6. Hohtimet. 7. Solmupuisto. 8. Nikkarinaukee. 9. Hamarapuisto (osa). 10. Nikkarinaukee. 11. Uurrepuisto. 12. Talttapuisto. 13. Kaavintie 26. 14. Vuolutie 9b. 15. Vuolupuisto. 16. Naulatie 16.

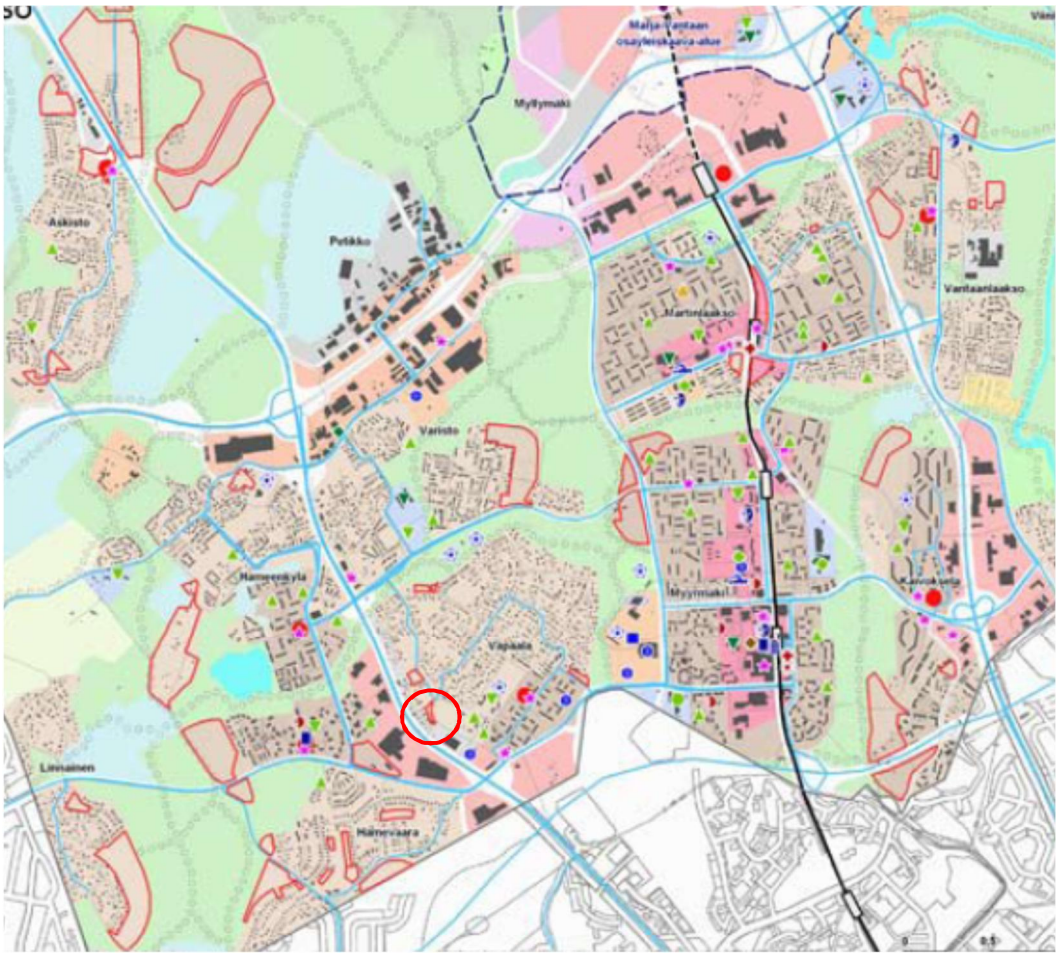
Viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla.

Kehittämisehdotukset

- Soveltuu rakennetuksi puistoksi.
- Soveltuu luonnonmukaiseksi puistoksi.
- Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, reunaehdot huomioiden rakentaminen mahdollista.
- Soveltuu suojaviheralueeksi tai rakentamiseen työpaikka- ja teollisuustoiminnoille.
- Selvitysalueen ulkopuolinen viheralue.

Selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on nostettu esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä. Omakotitonttien tonttitehokkuudeksi esitetään e = 0,25.

Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, jotka ovat kaavoitusta valmistelevaa tausta-aineistoa. Suunnitteluperiaatteissa esitetty rakentaminen ratkaistaan erillisin kaavamuutoksin ja poikkeamisluvin.

Täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Yleiskaavan selostus s. 67, kuva 8.4.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensisijassa kaupungin maata, keskustoja ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Varmistetaan 320 000 k-m2 asuntokaavoitus esisijaisesti kaupungin maalle, keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille.

– Kaava kuuluu joukkoliikenteen runkovyöhykkeeseen ja tuottaa kaupungin maalle kuusi pientalotonttia, asumista yhteensä 950 k-m2.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön. (Kv 11.5.2015)

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

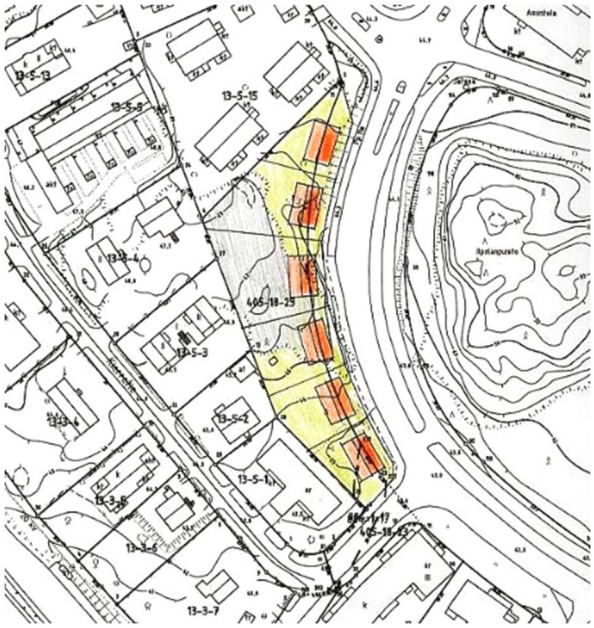
Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki asemakaavamuutosta 8.9.2010 siten, että puistoalue muutetaan yleiskaavan mukaisesti omakotitonteiksi. Kaupungin tavoitteena oli tuolloin 50 omakotitontin luovuttaminen vuosittain.

Vantaan yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) ensisijaista on kaupungin maan kaavoitus ja luovutettavien pientalotonttien lukumäärää päätettiin lisätä vuosittain 100 tonttiin.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan liikenne-, elinkeino- ja ympäristökeskus ELY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, Helsingin seudun liikenne HSL, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty alustava luonnos mahdollisesta rakentamisesta.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

● Ensimmäinen osallistuminen ja vuorovaikutus

- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 20.9.2010, jolloin se lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä.
- *Vireille tulosta* ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 25.9.2010. Alueella järjestettiin paikalla käynti 4.10.2010 klo 16.30, paikalla oli sijaisena arkkitehti Asta Tirkkonen. Lisäksi aluearkkitehti oli tavattavissa puhelimitse. Ruotsinkielinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 9.10.2010. Mielipiteet, kannanotot ja tavoitteet kaavoitukselle pyydettiin 27.10.2010 mennessä.

Ensimmäisessä osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. *Paikalla käynnillä* 4.10.2010 klo 16.30 oli läsnä 27 osallista ja aluearkkitehdin sijaisena arkkitehti Asta Tirkkonen:
- v. 2007 tehty kaavamuutos täydennysrakentamiseen; kun on ostettu asunnot, on sanottu, että alue on puistoa ja rakentamisessa on vaadittu, että puistoon ei kosketa; alueella on rauhoitettu kasvi (masmalo), talot ahtaasti; metsäiset (asunnot) myyty, puuston poistuminen, Kierretien talosta sanottiin, että tulee kaksikerroksinen, mutta tulikin kolmekerroksinen.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), mutta rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan (Stefan Skog 28.10.2010).

2. *Yksitoista asukasta (1 – 11)*, 6.10.2010:
Vastustamme yllämainittua kaavamuutosta useammastakin syystä. Em. kaavamuutos tulee lisäämään alueen liikennettä, puisto ja viheralueen määrä supistuu merkittävästi ja alueen viihtyvyys kärsii.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Laajemmat liikenteelliset vaikutukset ja suhde viheralueisiin on tutkittu yleiskaavan laatimisen yhteydessä. Myös Vapaalan suunnittelu-periaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

3. *Asukas 12*, 6.10.2010: vastustan kyseessä olevaa kaavamuutosta.

4. *Asukkaat 13 ja 14*, 6.10.2010: Vastustamme kyseessä olevaa kaavamuutosta.

5. *Helsingin seudun liikenne HSL*, 11.10.2010: Ei huomautettavaa. Nykyiset pysäkinpaikat palvelevat ko. alueita ja asutuksen lisäys tukee joukkoliikenteen järjestämistä.

6. *Asukkaat 15 ja 16*, 16.10.2010:
Olemme ostaneet asunnon rakenteilla olevasta Asunto Oy Vantaan Vivekasta osoitteesta ---. Tonttimme rajoittuu asemakaavamuutoksen kohteena olevaan tonttiin. Myyntitilanteessa ei meille kerrottu mitään suunnitellusta kaavamuutoksesta. Nykyinen kapea puistoalue tonttimme reunalla vaikutti ostopäätökseemme, koska näkymä ikkunoistamme on virkistävän luonnonmukainen. Olemme nyt pettyneitä ostokseemme, koska näkymämme ikkunoistamme muuttuu ratkaisevasti. Tunnemme olomme petetyiksi, koska asiasta ei ostovaiheessa meille informoitu. Kummeksun myös asiaa, että tontin Asunto Oy:lle myynyt Vantaan kaupungin yrityspalvelut on se, joka hakee nyt kaavamuutosta. Olen varma että ko. kaupungin yrityspalvelut, eli siis Vantaan kaupunki on jo myyntivaiheessa tiennyt kaavamuutoksen suunnittelusta. Näinkö Vantaan kaupunki kohtelee asukkaitaan, kun kyseessä on tonteilla rahastaminen. Kiinteistömme arvo laskee jo siitä, jos näkyvyys estyy, sekä siitä että vehreys tontista ja ympäristöstä vähenee. Emmekä ole vielä asuneet asunnossamme päivääkään.

Jos kaavamuutos toteutuu, niin Vapaalantie 10[c:hen] tulisi 6 kpl ilmeisesti 2-kerroksisia omakotitaloja. Liikenne muutenkin vilkkaalla tiellä vielä lisääntyisi. Vapaalantien ja Vanhan Hämeenkyläntien risteyskohdan ollessa vieressä. Tiellä on ennestään kova läpiajoliikenne Rajatorpantieltä sekä Variston suunnasta. Tontin muodosta ja koosta johtuen taloja tulisi todella tiheästi, tontti on niin kapea koko matkaltaan Vapaalantien suuntaisesti. Lisäksi pientaloalueellakin pitäisi olla viheralueita aina välissä. Kaavamuutosta haetaan myös läheiseen metsäpalaan Kierretien ja Vanhan Hämeenkyläntien väliin (muutoshanke no: 002111?) johon myös kaavoitetaan omakotitalotontteja. Jos sekin toteutuu, viheralueet vähenevät Vapaalassa huomattavasti.

Jos kumminkin kaava päätetään toteuttaa, esittäisimme seuraavaa. Kaksi pohjoisinta tonttia voisi jättää viheralueeksi, jolloin rakennuksetkaan ei niin varjostaisi tonttiamme ja haittaisi näkyvyyttä. Rakennukset pitäisi olla yksikerroksisia, kuten naapurirakennuksetkin. Tonttien määrää vähentämällä saisi asumisväljyyttä, joka sopisi Vapaalan vanhaan asuntokantaan.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeinen tavoite. Asemakaavamuutos on tullut vireille 8.9.2010. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27, joka on sama kuin Ilpolantien tonteilla. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

7. *Asukkaat 17 ja 18*, 17.10.2010, vertaa nro 26:
Perusteluja sille, että vastustamme ehdottomasti ko. suunnitteluvaiheessa olevaa asemakaavamuutosta:
1. Tuntuu aivan käsittämättömälle, että Vantaan kaupungilla ei olisi muualla parempia, suurempia tontteja.
2. Tontti on erittäin ahdas, pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan omakotitaloja ja niille paikoitustiloja (liittymät autoille)
3. Olimme pitkään hakeneet Vapaalan alueelta sopivaa asuntoa ja innostuimme kovasti As Oy Vivekasta pääasiassa siksi, että asuntomme vieressä on rauhallinen metsikkö / puisto. Ostimme asunnon ---, joka on puiston vieressä kauniin kallion ja metsikön vastapäätä.
4. Talot tulisivat olemaan aivan tien vieressä, joten liikennejärjestelyt tuntuvat aivan mahdottomilta.
5. Autoliikenne lähellä risteystä tulisi kasvamaan huomattavasti.
6. Puistotontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltään masmalo.
7. Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin puistotontille rakennetaan taloja.

=> 1. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Täydennysrakentamiskohteita on eri puolilla kaupunkia. 2. Havainnekuvien mukaisesti talot ja autopaikat mahtuvat tonteille. 3. Kyseessä on yleiskaavan (Kv 17.12.2007) täydennysrakentamiskohde. 4. Kyse on tavanomaisesta kaupunkirakentamisesta. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. 5. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. 6. Masmaloesiintymä ei estä alueen rakentamista (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan (Stefan Skog 28.10.2010). 7. Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (2017) on arvioitu myös virkistysalueiden riittävyys. Kadun toisella puolella on Ilpolanpuisto.

8. *Asukkaat 19 ja 20*, 20.10.2010, vertaa nro 27:
Olemme asuneet Vapaalassa 39 vuotta. RakennusPetäjältä tuli sopivia asuntoja myyntiin yhdessä tasossa, ja vielä puiston reunaan mainostivat. Ja varasimme asunnon ---, koska meille sanottiin että tämä puistoalue säilyy, niin luotimme RakennusPetäjään. Nämä puistoon rajoittuvat talot olivat vielä kalliimpia kuin toiset talot. Olihan se niin kapea tästä meidän kohdalta että ilman muuta emme voineet uskoa, että siihen rakennetaan taloja. Olisimme ilman muuta valinneet toisen kohteen, jos olisimme tienneet tästä rakentamisesta aivan talomme eteen. Ei mitään omaa rauhaa, kun pihamme ovat aivan vastakkain. Olitte varmasti tietoisia, että siihen on tulossa taloja, ja vielä 2-tasoon 6-taloa.

Meidän kantamme on, että jos on pakko rakentaa, niin korkeintaan 3 - 4 asuntoa ja ainoastaan yhteen tasoon. Koska meidän muiden talot ovat yhdessä tasossa, meille siitä on eniten haittaa kun olemme siinä rajalla.

Puiston olisi säilyttävä siinä Vivekan rajalla, sehän estää melua ja muuta häiriötä, ja pitäähän viheralueita ja puistoja olla jaettuna vähän joka puolella, niin se luo viihtyisyyttä asuinalueelle.

Liikenne lisääntyy ja muuttuu vaarallisemmaksi koululaisille, siinä on 2 koulua, pikkuisten päiväkotia, kehitysvammaisten hoitokoti, ja toinen kehitysvammaisten asuintalo Ilpolanpuiston vieressä. Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin puistontontille rakennetaan taloja. Autoliikenne lähellä risteystä tulisi kasvamaan. Tontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltään masmalo.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamiskohde. Asemakaavamuutos on tullut vireille 8.9.2010. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. Masmaloesiintymä ei estä tontin rakentamista. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

9. *Asunto Oy Vantaan Viveka*, 22.10.2010, vertaa nro 30:
Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 20.9.2010 antamallaan ilmoituksella tiedottanut asianosaisia vireille pannusta kaavamuutoksesta sekä asianosaisten mahdollisuudesta osallistua kaavoitukseen. Lähettämässään osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10 [c:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja ja perustellut hakemusta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde. Hankkeen johdosta on järjestetty 4.10.2010 ko. alueella tilaisuus, jossa aluearkkitehdin olisi pitänyt olla tavattavissa ja haastateltavissa. Paikalla ollut sijainen ei ollut perehtynyt asiaan.

Rakennuspetäjä Oy on Asunto Oy Vantaan Vivekan pääurakoitsijana ostanut yhtiölle 16.12.2009 tehdyllä kaupalla Vantaan kaupungilta korttelin 13005 tontit 15 ja 16 osoitteessa Vanha Hämeenkyläntie 4a ja 4b [nyt Ilpolantie 2 ja 4]. Näistä tontti 15 (4a) rajoittuu nyt vireille pantuun asemakaavan muutosalueeseen. Asunto Oy Vantaan Vivakan rakennusaikainen hallitus ilmoittaa Asunto Oy Vantaan Vivekan, pääurakoitsijan sekä osakkeenomistajien puolesta vastustavansa aiottua asemakaavamuutosta.

Kauppakirja Asunto Oy Vantaan Vivekan ja Vantaan kaupungin kesken allekirjoitettiin 16.12.2009 ja se perustui Vantaan kaupungin 21.5.2008 tekemään varauspäätökseen. Ostajan käsityksen mukaan myyjän eli Vantaan kaupungin on jo kaupantekoaikaan pitänyt tehdä naapuritonttiin liittyviä kaavamuutosvalmisteluja ja sen olisi tullut näistä suunnitelmista kertoa ostajalle, jota se ei ole tehnyt. Maakaaren säännösten mukaan myyjän tulee kertoa ostajalle myös naapurikiinteistön osalta muun muassa tiedossaan olevat viranomaisten päätökset, jotka voivat vaikuttaa kaupan kohteena olevan kiinteistön käyttöön tai arvoon. Asunto Oy Vantaan Vivekan omistamat rakennukset on nyt suunniteltu ja rakennettu lähtien siitä olettamasta, että nykyisen asemakaavan mukainen tilanne säilyy ja naapurissa on puistoa. Jos yhtiö olisi saanut tiedon siitä, että myyjä suunnitteleekin naapurikiinteistön osalta muutosta myös asuntokäyttöön, olisi tämä vaikuttanut yhtiön rakennussuunnitelmiin ja myös asuntojen hinnoitteluun ja sitä kautta koko kiinteistön arvoon. Erityisesti ne osakkeenomistajat, jotka ovat hankkineet huoneistonsa puiston puoleiselta sivulta, tuntevat olonsa kovin pettyneiksi, koska myös hinnoittelussa on puistonäkymä ollut vahvasti vaikuttamassa. On huomattava, että nyt käynnistetyn kaavamuutoksen hakija on sama kuin edellä mainittu myyjä, eli Vantaan kaupungin yrityspalvelut. Yhtiö katsookin, että jos kaavamuutos suunnitellussa muodossa toteutuu, on sen ostamassa kiinteistössä virhe, joka oikeuttaa sen saamaan hinnanalennusta.

Nyt käynnistetyn kaavamuutoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritelty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan "yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde". Esitetyssä aineistossa on mukana ote yleiskaavasta, jossa ko. alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti

palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjata täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuintontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen puistoalue asuntotonteiksi.

Siinä tapauksessa, että kaupunkisuunnittelulautakunta kuitenkin, edellä esitetyistä perusteluista huolimatta, päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, tulee Asunto Oy Vantaan Viveka esittämään, että suunniteltuja rakennuksia ei toteutettaisi kaksikerroksisina, kuten nyt ilmeisesti on suunniteltu, vaan yksikerroksisina, kuten naapuritontinkin rakennukset. Tällöin rakennusten varjostava vaikutus olisi vähäisempi kuin nyt suunnitellussa tapauksessa. Samoin tulisi alueen väljyyttä lisätä vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. neljään tai viiteen jättämällä esim. kaksi pohjoisenpuoleista tonttia viheralueeksi tai puistoksi.

=> Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, yleiskaavan selostus s. 67). Yleiskaava ja sen selostus ovat nähtävissä internetissä kaupungin sivuilla. Asemakaavamuutoksen valmistelu alkoi 8.9.2010. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa.

Kuva Asunto Oy Vantaan Vivekan myyntiesitteestä. Julkisivut ovat pääosin tiiliverhoiltuja, osin puupaneelia, katot harmaata betonikattotiiltä. / www.huoneistokeskus.fi 29.12.2010

10. *Asukkaat 21 ja 22*, 25.10.2010, vertaa nro 24 ja 34:
Olemme ostaneet Asunto Oy Vantaan Vivekalta asunnon, joka valmistuu marraskuun lopulla. Teimme asuntokaupat vuoden 2010 alussa pian sen jälkeen kun asuntoja ruvettiin myymään. Ainoa ehtomme ostamiselle oli ostaa asunto puiston vierestä ---. Halusimme puistonäkymän, muut asunnot eivät olisi tulleet kyseeseen. Missään vaiheessa meille ei kerrottu, että viereiseen puistoon suunnitellaan asuntorakentamista.

Nyt lokakuussa ilmeni, että puistoksi ilmoitetulle pienelle alueelle ollaan tekemässä asemakaavan muutosta ja että alueelle tulisi sen mukaan kuusi pientaloa. Jos suunnitelma toteutuu, katsomme tulleemme petetyksi. Petoksen tekijä ei ole rakennuttaja vaan Vantaan kaupunki, joka ilmoittaa kaavamuutoksesta siinä vaiheessa, kun Vivekan asunnot ovat valmistumassa, vajaa vuosi rakennuttajan tontin ostamisen jälkeen. Tuntuu siltä, että muutosta on suunniteltu jo ennen kaupantekoa.

Jos suunnitelma toteutuu, aiheutuu siitä meille suurta haittaa. Vastaostetun asuntomme arvo heikkenee, jos puistonäköala heti ikkunoidemme edessä muuttuu mahdollisesti 2-kerroksisiksi taloiksi, oman pihamme rauha häiriintyy lähelle tulevien rakennusten vuoksi, liikenne lisääntyy kadulla ja sen aiheuttama melu kuuluu selvemmin, jos suojaava puusto ja kallio häviävät. Onko Vantaan kaupunki valmis korvaamaan meille asuntomme arvonalennuksen?

Muutosten alaisena oleva alue on puistoksikin pieni suunnitelluille kuudelle talolle. Tontin kapeuden vuoksi jokainen talo tarvitsee oman katuyhteyden Vapaalantielle, mikä nykyisillä liikennemäärillä aiheuttaa paljon vaaratilanteita. Tietääksemme nykyään suositaan tonttikatuja, jolloin liittymät isommille teille vähenevät ja liikenneturvallisuus paranee.

Jos kuitenkin lähiympäristön vastustuksesta huolimatta Vantaan kaupunki itsepintaisesti muuttaa puiston asuntoalueeksi, toivomme, että ko. alueelle saa rakentaa vain yksikerroksisia rakennuksia ja että tonttien määrää vähennetään puoleen eli kolmeen. Toivottavaa on, että oma piha-alueemme ei jää isojen, etelän puolella olevien rakennusten varjoon ja ettei näkymämme muutu karsina-aidaksi.

4.10.2010 tilaisuudessa Vapaalantiellä ilmeni, että ko. puistossa kasvaa rauhoitettu kasvi. Se on tärkeä huomioonotettava asia.

Olisimme toivoneet, että asiaa valmistellut viranhaltija olisi ollut itse paikalla kuulemistilaisuudessa 4.10.2010. Pikakomennuksen saanut asiaan perehtymätön henkilö ei pystynyt antamaan sitä tietoa, mitä olimme hakemassa.

Toivomme, että meidän ja muiden alueen asukkaiden valitukset huomioidaan, niin että voimme muuttaa tyytyväisin mielin uuteen asuntoomme ja jatkaa asumista Vantaalla, jossa olemme viihtyneet yli 40 vuotta.

=> Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, yleiskaavan selostus s. 67). Asemakaavamuutoksen valmistelu alkoi 8.9.2010. Puut eivät merkittävästi suojaa melulta kuten rakennukset. Naapurikiinteistöille ei korvata kaavoituksen tuottamaa hyötyä eikä haittaa. Rakentamisen vuoksi liikenne ei lisäänny merkittävästi. Vapaalantie ei ole yleiskaavan pääkatu, joten sille voidaan osoittaa tonttiliittymiä, joita kadulla jo onkin. Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Rauhoitettu masmalo ei lain mukaan estä rakentamista ja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011.

11. *Vapaalan omakotiyhdistys ry*, 24.10.2010, vertaa nro 31:

Suunnitellut asemakaavamuutokset merkitsevät Vapaalan puistoalueiden supistumista. Kaavoitusalue 002120 toimii lähiasukkaiden suoja-alueena Vapaalantien liikennettä ajatellen, Kaavoitusalue 002111, joka kattaa Hohtimet-puiston, toimii asukkaiden ulkoilualueena ja vaimentaa Vihdintien liikenteen melua. Asutuksen tiivistyessä ja liikenteen lisääntyessä Vapaalan sisäiset puistot ovat entistä tärkeämpiä eikä niitä omakotiyhdistyksen mielestä pidä vähentää.

Yllä mainitut kaavoitusalueet on kuitenkin yleiskaavassa merkitty täydennysrakentamiskohteiksi ja aiotaan nyt kaavoittaa omakotitonteiksi. Vapaalan Omakotiyhdistys haluaa esittää kaavoitukselle seuraavia tavoitteita.

Alustavien luonnosten mukaan pyritään hyvin tiiviiseen rakentamiseen. Vapaalantien alue on kapea suikale lähitalojen ja tiealueen välissä. Kuuden asunnon sijoittaminen tälle kaistaleelle vaikuttaa liian suurelta määrältä. Kaava-alueen viereen, Vanhan Hämeenkyläntien [nyt Ilpolantien] puolelle on juuri valmistumassa pientaloja. Uusia omakotitaloja suunniteltaessa on otettava huomioon viereisellä tontilla tehdyt kallioleikkaukset ja maansiirrot ja pyrittävä muutenkin alueen yhtenäiseen yleisilmeeseen. Vapaalantie on alueen liikenteen valtaväylä, joten uusien tonttien katuliittymät on suunniteltava huolellisesti.

Alustavassa luonnoksessa Hohtimien alueelle on sijoitettu 22 omakotitonttia. Määrä on liian suuri ja tontteja on vähennettävä, koska alueelle täytyy rakentaa myös sisäisiä teitä ja on huomi-

oitava mm. autopaikat, jätehuolto ja talvisin tarvittavat lumenkasauspaikat. Vanha Hämeenkyläntie [nyt Ilpolantie] on vilkkaasti liikennöity ja vaarallinen, joten katuliittymät on suunniteltava huolellisesti. Alueen suurien korkeuserojen vuoksi on kiinnitettävä huomiota hulevesien imeyttämiseen maaperään. Hohtimien läpi kulkeva kevyen liikenteen väylä muodostaa yhteyden Vapaalasta Pähkinärinteeseen ja Lammaslammen ulkoilualueille ja kaavoituksessa on nämä yhteydet turvattava.

Vapaalan asemakaavassa pientaloille asetettujen tehokkuusmääräysten tulee olla suunnittelun lähtökohtana, mutta koska kaava ei sisällä yksityiskohtaisia rakentamismääräyksiä, Hohtimien alueella on ohjeistettava rakentajia niin, että alueesta tulee yhtenäinen ja tasapainoinen kokonaisuus.

Vapaalan Omakotiyhdistys on jo pitkään esittänyt melusuojausta Vihdintien varteen. Molemmat kaavoitettaviksi suunnitellut alueet sijaitsevat melualueella kuten koko Vapaalan läntinen osa. Yhdistys esittää melusuojauksen pikaista rakentamista.

=> Ilpolantien – Hohtimien kaava on jo voimassa ja rakenteilla. Puut eivät suojaa merkittävästi melulta kuten rakennukset. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin Ilpolantiellä. Kaavassa annetaan määräyksiä rakennustavasta. Vihdintien melusuojaus kuuluu valtiolle.

12. *Asukas 23*, 25.10.2010:

Asiani koskee asemakaavamuutoksia nro 002111 ja 002120 Vapaalassa ja molemmilla kaavoituskohteilla maanantaina 4.10.2010 järjestetyissä paikallakäynneissä esiin nousseita huomioita. On ikävää, ettette päässeet henkilökohtaisesti paikalle, tällä kertaa joitakin asukkaiden kysymyksiä jäi epäselväksi, te olisitte varmasti voineet antaa vastauksia niihin. Tässä esittämäni näkökohdat koskevat molempia em. kaavamuutoksia ellei toisin mainita.

Paikallakäynneissä jaossa olleiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmien luonnoksista käy ilmi, että kaavamuutoksella ei tavoitella ainoastaan puistojen muuttamista asuinkäyttöön, vaan pyrkimys on myös kohti entistä tiiviimmän asuinalueen rakentamista. Voimassaolevan yleiskaavan tavoitteet pientaloalueen tiivistämisestä ja täydentämisestä täyttyvät hyvin, mutta kyseenalaiseksi jää tavoite eheyttämisestä. Nykyisellään Vapaala on perinteistä pientaloaluetta, jonka luonne on varsin vihreä. Kaavaluonnoksissa tontit ovat kuitenkin varsin pieniä ja talot lähellä toisiaan, mikä ei jätä tilaa alueelle tyypillisen luonnonläheisyyden säilymiselle rakentamisaikana tai puutarhamaisuuden syntymiselle myöhemminkään.

Kyse ei ole siitä, etteikö näille puistoalueille voisi rakentaa mitään, päinvastoin. Uusi rakentaminen kyseisille alueille todella eheyttäisi kaupunkikuvaa, mutta se ei saa tapahtua niin, että uusi rakennettu alue poikkeaa oleellisesti vanhasta ympäristöstään. Esitetyt kaavaluonnokset ovat aivan liian tiiviisti rakennettuja, jotta luonnonläheinen ilme voisi säilyä. Hyvänä esimerkkinä käyvät muutamat uudisrakennuskohteet kaavamuutosalueiden välisellä osalla Vanhaa Hämeenkyläntietä [nyt Ilpolantietä]. Uudisrakennusten rakentaminen on vaatinut kaiken tontilla olevan kasvillisuuden hävittämisen ja kaupunkikuvan repimisen. Viimeaikainen kehitys alueella on ollut huolestuttavaa, pahimpana esimerkkinä täysin paikalleen sopimattoman kerrostalon rakentaminen nyt kaavoituksen kohteena olevan Vapaalantie 10 [c:n] naapuritontilla. Oletan, että aluearkkitehtina tunnette alueen riittävän hyvin, jotta ymmärrätte huoleni sen kaupunkikuvasta. Toivoisin, että tehdyistä virheistä voisi ottaa opiksi ja siten estää uusien syntyminen.

Puuston merkitystä kummassakaan kohteessa ei tule aliarvioida myöskään meluntorjumisen näkökulmasta. Metsävyöhykkeet ovat edullisia ratkaisuja liikennemelun suodattamiseen, sillä ne vähentävät äänien leviämistä ympäristöön, toisin kuin kalliit meluaitaratkaisut, joiden periaate nojaa äänen heijastamiseen toisaalle. Puuston hävittäminen kaavoituskohteissa vaikuttaisi oleellisesti Vihdintien liikennemelun leviämiseen koko Vapaalan alueelle.

Kierretie 2 – 4:n kerrostalot valmistuivat 2010. Julkisivut ovat pääasiassa ohutrappausta ja osin tiililaattaa. Optiplan Arkkitehdit. TKa 26.2.2018

Uusiin kaavoihin olisi siis vähintäänkin saatava maininta olemassaolevan puuston säilyttämisestä ja istutusten vähimmäismäärästä tontin pinta-alaan suhteutettuna. Luonnollisesti rakennuslupien saamisen edellytyksenä tulisi olla selvitys toimenpiteistä puuston suojelemiseksi ja uusien kasvien istuttamisesta. Hyvänä esimerkkinä perusteista tälle on erään asukkaan tilaisuudessa esittämä näkemys siitä, että hänen täytyy hankkia kaupungilta lupa omalla tontillaan olevan yksittäisen puun kaatamiseen, mutta uusilla tonteilla näyttää olevan mahdollista kaataa surutta kaikki puusto. Kyseisessä tapauksessa lupaa edes yhden puun kaatamiseen ei ollut myönnetty.

Jonkinasteinen suhteellisuudentaju kaavoituksessa olisi myös pidettävä mielessä, sillä tuntuu epätarkoituksenmukaiselta tuottaa vanhalle asuinalueelle sopimatonta rakentamista vain parin sinne sopivan lisätontin takia. Täysin uusien asuinalueiden sisälle sen sijaan saadaan luotua kymmenenkin lisätonttia alueen yhtenäistä ilmettä rikkomatta. Esitetyt luonnokset muuttuisivat jo oleellisesti paremmiksi jos uusia tontteja kaavoitettaisiin edes kuudesosa vähemmän, mikä tarkoittaisi kaikkiaan neljää tai viittä tonttia esitettyä vähemmän. Silloinkin tonttitehokkuus säilyisi nykyistä rakennuskantaa suurempana, eikä riski huonon rakennusten suunnittelun asuinoloja pilaavasta vaikutuksesta olisi niin suuri kuin tiiviisti kaavoitetulla alueella. Koko Vantaan asuntotilanne tuskin kaatuu siihen, että edellä mainituille täydennysrakentamispaikoille kaavoitetaan 28 tontin asemesta 23.

=> Hyvä tehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin Ilpolantiellä. Naapuritonttien tonttitehokkuudet ovat e = 0,20, 0,29 ja kerrostalon osalta e = 0,89. Vapaalaa on rakennettu 1930-luvulta alkaen. Nykyisin alueen sijainti on keskeisempi kuin ennen, kaupungin ja erityisesti Myyrmäen kehittymisen vuoksi. Puut eivät suojaa melulta kuten rakennukset. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

13. *Vantaan Energia*, 25.10.2010, vertaa nro 29:

- *Sähköverkko:* Vantaan Energia Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat alueella karttaliitteiden mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

- *Kaukolämpöverkko:* Asemakaavan muutosalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöjohtoja liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

=> Johdot näkyvät kaupungin johtokartalla. Alue voidaan liittää kaukolämpöön.

14. *Asukkaat 24 ja 25*, 26.10.2010:

1. Taustaa

Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 20.9.2010 antamallaan ilmoituksella tiedottanut asianosaisia vireille pannusta kaavamuutoksesta sekä asianosaisten mahdollisuudesta osallistua kaavoitukseen. Lähettämässään osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10[c:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja ja perustellut hakemusta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde.

2. Yleiskaavan käyttötarkoitus

Nyt käynnistetyn kaavamuutoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde”. Esitetyssä aineistossa on mukana ote yleiskaavasta, jossa ko. alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen puistoalue asuntotonteiksi.

3. Liikennejärjestelyt ja rakentaminen

Kyseinen puistoalue on erittäin pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan suunniteltuja kuutta omakotitaloa. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiivisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on uusi paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja. Myös tonteille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunnitelluilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä.

4. Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi. Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.

5. Viheralueet

Kyseinen kaavamuutos muiden samaan aikaan suunniteltujen kaavamuutosten kanssa hävittäisi vehreydestä tunnetun Vapaalan viimeisimmätkin puistoalueet. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet. Muita kommentteja Hankkeen johdosta on järjestetty 4.10.2010 ko. alueella tilaisuus, jossa aluearkkitehdin olisi pitänyt olla tavattavissa ja haastateltavissa. Paikalla ollut sijainen ei ollut perehtynyt asiaan. Vantaan kaupunki on käyttänyt osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa vanhentunutta ilmakuvaa, josta kyseisen alueen tiivisrakentaminen ei käy ilmi. Kyseisessä kuvassa ei näy kyseisen puisto-alueen viereiselle tontille rakennettu paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka.

6. Yhteenveto

Kaikilla edellä mainituilla perusteilla ilmoitamme, että vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista. Mikäli vastoin näkemystämme kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksi kerroksina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään tai kolmeen. Tällöin kyseisen alueen kaksi tai kolme pohjoisen-puoleista tonttia jäisi viheralueeksi tai puistoksi.

=> 1 – 2. Täydennysrakentamiskohde on esitetty yleiskaavan selostuksessa s. 67. Myös Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että tämän alueen voi rakentaa. 3. Alueelle mahtuu kuusi omakotitaloa. Liikenne ei lisäänny merkittävästi. Rakentaminen onnistuu varovaisella louhinnalla (ns. etanadynamiitilla). 4. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), kasvit voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. 5.Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa on tarkasteltu sekä rakentamisalueet että viheralueiden riittävyys. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa oli esitetty tuorein ilmakuva vuodelta 2009. Pidetty toinen asukastilaisuus 5.10.2011. 6 Pohjoisimmasta talosta tulee yksikerroksinen. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

15. *Asukas 26*, 26.10.2010, vertaa nro 19, 32 ja 36:

1. Puisto-alue, johon omakotitalotontit on suunniteltu, on hankalan muotoinen, kokonaan kalliota ja erittäin ahdas kuudelle omakotitalolle.
2. Liikennejärjestelyt tonteille olisivat liittymineen vaikeat. Tontin molemmin puolin on risteykset.
3. Vantaan kaupunki ei näköjään arvosta vanhoja paikallisia asukkaita lainkaan. Olemme uskoneet ja luottaneet, että vähäiset puistot ainakin säilyvät ilonamme ja säästyvät tehorakentamiselta.
4. Olemme jo saaneet tänä syksynä viereemme kerrostalot, jotka eivät sovi omakotitaloalueelle ollenkaan ja tuovat rauhattomuutta ja valtavasti lisää liikennettä.
5. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa aivan täyteen, kaikki pienet puistokaistaleetkin? Puisto-alueen puut olisivat todella hyvät saasteen suodattajat lento- ja Vihdintien liikenteelle.
6. Monta kertaa suunniteltu ja luvattu meluaita Vihdintien varteen viipyy edelleen…
7. Olen istuttanut kaupungin luvalla edessäni olevalle puisto-alueelle puita ja pensaita. Olen pitänyt puistoa kunnossa yli 20 vuotta. Olen leikannut nurmikkoa monta kertaa kesässä ja kustantanut itse bensat leikkuriin. Lisäksi olen omakustanteisesti ostanut puistoon lisää pensaita, puita ja kukkasipuleita sekä lannoitteet joka kevät ja syksy. Puistossa kasvaa paljon tulppaaneja ja narsisseja, joita tullaan ihailemaan kauempaakin. Kauniit kukat ovat tuottaneet monelle myös mielihyvää, kun he ovat siitä ohi kävelleet. Tässäkö on siis kaupungin kiitos minulle pitkäaikaisesta työstäni puiston hoitamisen ja kauneuden eteen??? Ei kun talo vaan siihen, johon se ei mielestäni edes tule mahtumaan. Älytöntä.

=> 1. Alueelle sopii kuusi omakotitaloa. Maaperä on samanlaista kuin korttelissa muutenkin. 2. Tonteille tulee tavanomaiset tonttiliittymät. Auto voidaan kääntää tontilla. 3. Kasvavassa

kaupungissa tarvitaan lisää tonttimaata. Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamisalue. Viereen jää isompi Ilpolanpuisto. 4. Kerrostalot sijoittuivat yleiskaavan teollisuusalueelle. 5. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. 6. Vihdintie on valtion maantie. Valtion tulee rakentaa meluaita vasta tien parantamisen yhteydessä. 7. Kaupungin puiston omatoiminen kunnossapito ja ehostus eivät estä asemakaavan muuttamista.

16. *Neljä asukasta (27 – 30)*, 26.10.2010, vertaa nro 35:
Vastustamme molempien alueiden nykyisen asemakaavan mukaisen puistoalueen muuttamisen miksikään muuksi. Käytämme jatkuvasti molempia puistoalueita. Tarvitsemme nämä pienet puistoalueet omaksi ja muiden asukkaiden lähivirkistysalueeksi.

=> Kasvavassa kaupungissa tarvitaan lisää tonttimaata. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Viereen jää isompi Ilpolanpuisto.

17. *Asukkaat 31 ja 32*, 26.10.2010:
Vastustamme aiottua asemakaavamuutosta. Olemme ostaneet huoneiston Asunto Oy Vantaan Vivekasta, jonka rakennukset on suunniteltu ja rakennettu sen mukaan, että asemakaavaan merkitty puistoalue säilyy. Huoneistokeskus ei ole informoinut missään vaiheessa asunnon ostajille, että ko. tontille on suunnitteilla muutoksia. Tällä perusteella ostajille ei ole mielestämme kerrottu kaikkea tarpeellista tietoa, jota asunnon ostopäätöstä tehtäessä pitäisi olla. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi tulisi negatiivisia vaikutuksia mm. liikennejärjestelyihin ja läheinen puistoalueen häviäminen. Vastustamme aiottua asemakaavamuutosta.

=> Kyseessä on yleiskaavan (Kv 17.12.2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteiden (Kh 11.12.2017) mukainen täydennysrakentamiskohde. Asemakaavamuutos on tullut vireille vasta 8.9.2010.

18. *Asukas 33*, 26.10.2010, vertaa nro 33:
Vastustan kyseistä asemakaavan muutosehdotusta. Ainakin seuraavat seikat näyttävät varsin ongelmallisilta (vielä sen paremmin perehtymättä asiaa sivuavaan juridiikkaan):

1. Kyseinen alue on voimassa olevan asemakaavan mukaan puistoaluetta. Täydennysrakentaminen ei saa tuhota korttelin viimeistä puistoa. Jo kaupungilla on tavoitteena saada myyntiin määrätty määrä tontteja niin on huomattavasti helpompaa kaavoittaa kaavoittamattomia alueita eikä väkisin tärvellä jo aiemmin kaavoitettuja viihtyisiä alueita niiden viimeisiä puistoalueita kaavoittamalla ne muuhun käyttöön.
2. Muutosalue on molemmista päistään hyvin kapea joten ainakaan ehdotetun kaltainen tiivis rakentaminen ei ole edes järkevää saati sitten perusteltua.
3. Kyseisen puistoalueen muuttaminen rakennusmaaksi alentaa naapurikiinteistöjen arvoja runsaasti etenkin kun ko. alue on ahdas ja se on tarkoitus rakentaa todella tiiviisti.
4. Kaikki naapurikiinteistöt on rakennettu olettaen että voimassa oleva asemakaava takaa puistomaisen ympäristön. Tämä on otettu huomioon rakennuksia suunniteltaessa. Kiinteistön ostajan on voitava luottaa siihen että asemakaava on sitova ja kaupungin (=kaavoittajan) tulisi huomioida nykyisten asukkaiden etu. Asemakaavassa naapuritontilla olevalla puistolla on aina tontin arvoa korottava vaikutus. Tiiviisti rakennettujen alueiden arvo on selvästi alempi kuin väljästi rakennettujen. Lisäksi jos asemakaavaa muutetaan esitetyllä tavalla jälkikäteen niin jo rakennettujen kiinteistöjen suunnittelussa lähtökohtina olleet maasto ja etenkin valoisuus tuhoutuvat.
5. Toisaalta ko. puistoalueen omistaja saa selkeää taloudellista hyötyä ehdotetusta muutoksesta eli toiset hyötyvät muutoksesta taloudellisti kun taas toisille siitä on selkeää taloudellista haittaa. Tämä sotii tasapuolisen kohtelun periaatetta vastaan. Kaupunki käyttää kaavoitusmonopoliaan oman etunsa tavoitteluun naapuruston kustannuksella.

Mikäli Vantaan kaupunki jatkaa muutosehdotuksen eteenpäinviemistä varaan itselleni mahdollisuuden täydentää yllä olevaa valitustani kunhan olen ehtinyt paremmin perehtyä asiaan eli mitkä seikat yllä mainittujen lisäksi puoltavat sitä, että ko. alue säilyy puistona kuten se nykyisessä voimassa olevassa asemakaavassa on.

=> 1. Yleiskaavan tavoitteena on täydennysrakentaminen, ei kaupunkirakenteen laajentaminen. Rakentaminen on edullisinta olevan katuverkon ja kunnallistekniikan yhteyteen ja valmiiden palvelujen luokse. Viereen jää virkistysalueeksi Ilpolanpuisto. 2. Alueelle mahtuu kuusi taloa.
3. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27, kun naapuritonteilla on e = 0,20 ja 0,29.
4. Asemakaavaa on voitava myös muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Kaavoituksella ja kaupungin kehityksen myötä kiinteistöjen arvot voivat nousta tai laskea, mitä ei korvata.
5. Kasvavassa kaupungissa pientalotonteille on jatkuva kysyntä.

19. *Asukas 26*, puhelu 2.11.2010, vertaa nro 15, 32 ja 36:
Kierretien ja Vapaalantien risteys on kokonaan kalliota, kuutta taloa ei saada mahtumaan, ei ajatella vanhoja asukkaita, olen hoitanut aluetta, en ole kunnalta saanut apua, kunta voisi alueen myydä tai lahjoittaa, kaikki käyvät katsomassa, tukala ja hankala paikka, kokonaan kalliota, saatiin jo kerrostalot riesaksi, joista kauhea liikennehaitta, meilläkin portin edusta autoja täynnä, talolla vain pari kolme vieraspaikkaa, maksullisia, joten ei viedä sinne, todella hankala, kovaa maata vain pieni pala, kulkee lapsia paljon, kulku tonteille, kallioiset pahat tontit.

=> Alueelle mahtuu kuusi taloa. Puiston omatoiminen hoito ei merkitse, että alue pitäisi jättää rakentamatta. Liikenne ei kasva merkittävästi. Kaupungin kasvaessa kaupunki tiivistyy, mistä aiheutuu myös haittoja. Uusi rakentaminen sijoittuu entistä vaikeammin rakennettaville paikoille.

20. *Keski-Uudenmaan pelastuslaitos*, 2.10.2010, vertaa nro 37:
Olemme tutustuneet osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja pyydämme huomioimaan jatkosuunnittelussa seuraavat seikat:
- Rakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen paloturvallisuudelle asettamat vaatimukset.

=> Rakentamisessa noudatetaan yleisiä rakentamismääräyksiä.

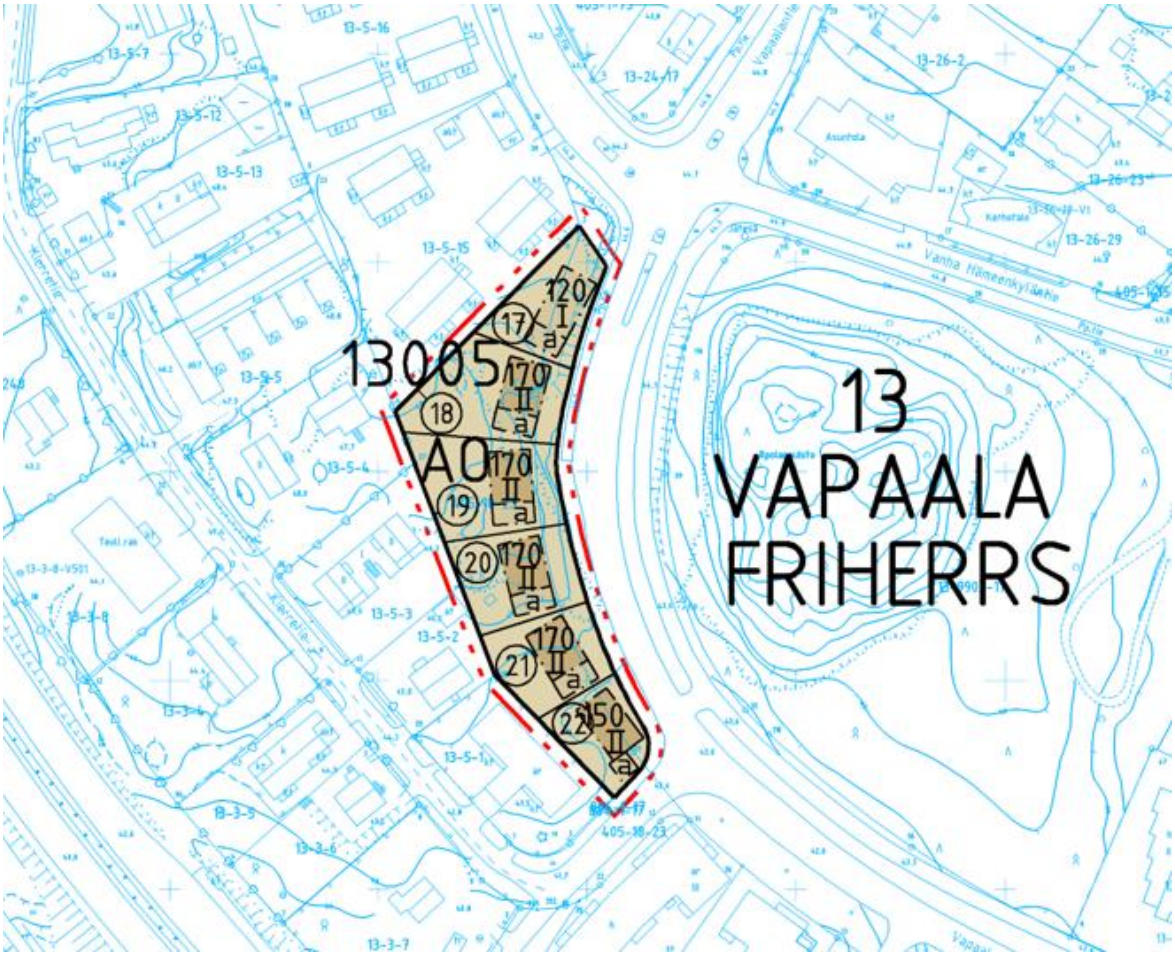
21. *Myyrmäen aluetoimikunta* 9.11.2010 merkitsi kaavoituskatsauksen tiedoksi. Vertaa nro 38.

22. Lisäksi tontteja kysyttiin puhelimitse rakentamiseen.

● Toinen osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen luonnos päivättiin ja postitettiin osallisille 23.9.2011 ja julkaistiin internetissä 26.9.2011. Luonnos oli nähtävillä 3.10. – 1.11.2011 maankäytön asiakaspalvelussa (Kielotie 28) ja Myyrmäen yhteispalvelupisteessä (Kilterinraitti 6). Mielipiteet pyydettiin 1.11.2011 mennessä.

Yleisötilaisuus pidettiin Rajatorpan koulussa 5.10.2011 klo 17 – 19, josta ilmoitettiin kirjeessä 23.9.2011 ja Vantaan Sanomissa 1.10.2011. Läsnä oli 99 osallista. Aluearkkitehti oli tavattavissa myös puhelimitse 5.10.2011.

Asemakaavamuutoksen luonnos, joka oli nähtävillä MRL 62 § mukaisesti 3.10. – 1.11.2011.

Toisessa osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

23. *Asukasillassa* 5.10.2011 kaavaluonnokseen saatiin seuraavat kommentit:
1. kaupunki on pettänyt, koska alueen piti olla puistoa.
2. nyt kuusi tonttia, vähemmän taloja, vain neljä taloa
3. kaksikerroksiset liian korkeita, ei kellareita, korkeus rajoitettava
4. kaksi pohjoisinta taloa pois
5. pohjoisimman talon kohdalla tilaa on vain 10 metriä
6. eteläisin talo pois
7. tulee hollantilaistyyppistä slummia
8. liikennemäärät?
9. liittymät?
10. liikenne on ongelmallinen, kadulla esiintyy myös pysäköintiä (ajorataa ei kavenneta)
11. tarvitaan jalkakäytävä Vapaalantien länsipuolelle.
12. masmalo siirretään - uskomatonta
13. rakennusliike Petäjä ja kiinteistömyyjä Huoneistokeskus ovat jättäneet kirjeen

=> 1 – 4 ja 6. Alue on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde ja sijaitsee kokoojakadun varrella. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä. 5. Talon päädyssä noin 13,9 metriä. 7. Vapaalassa ja Varistossa on yhtä pieniä tontteja. 8. Vapaalantiellä 2 800 ajon/vrk. 9. Omakotitonteille tulee omat tonttiliittymät. 10. Pysäköintiä esiintyy pysäkkisyvennyksen kohdalla. 11. Luonnoksessa on esitetty jalkakäytävä. 12. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. 13. As. Oy Vantaan Vivekan

kirje on tullut (mielipide nro 9, katso myös jäljempänä nro 30, jossa liitteenä Rakennuspetäjä Oy:n kirje). Huoneistokeskus ei ole jättänyt kirjettä.

24. *Asukkaat 21 ja 22*, 17.10.2011, vertaa nro 10 ja 34:
Ostimme Huoneistokeskuksen kautta vuoden 2010 alussa Vapaalaan rakennettavasta asunto-osakeyhtiöstä asunnon, rakentajana Rakennuspetäjä Oy. Rakennukset valmistuivat marraskuussa 2010. Ostopäätökseen vaikutti mahdollisuus saada asunto puiston vierestä. Missään vaiheessa ei Huoneistokeskus tai Rakennuspetäjä kertonut, että ikkunoidemme eteen, muutaman metrin päähän suunnitellaan omakotitaloja. Koimme siis suuren yllätyksen syyskuussa 2010, kun Vantaan asemakaavayksikkö ilmoitti, että viereiseen pieneen metsikköön suunnitellaan kuuden omakotitalon täydennysrakentamista. Lähetimme silloin aluearkkitehti Timo Kallaluodolle valituksemme asiasta. Valituksen lähetti myös Asunto Oy Vantaan Viveka, jota silloin vielä hallinnoi Rakennuspetäjä Oy. Valituksen allekirjoittaja on Antti Paavola. Tässä valituksessa Rakennuspetäjä väittää, ettei tiennyt kaavamuutosvalmisteluista, vaikka niistä maakaaren säännösten mukaan myyjän (Vantaan kaupungin yrityspalvelut) olisi pitänyt kertoa ostajalle.

Asemakaavaluonnos on nähtävillä 3.10 – 1.11.2011 ja asiasta järjestettiin yleisötilaisuus 5.10.2011. Asiaa koskevat mielipiteet tulee ilmoittaa aluearkkitehdille 1.11.2011 mennessä.

Nykyisen luonnoksen mukaan tontit 17 ja 18 rajoittuvat pihaamme. Ne ovat pienen pihamme etelä- ja kaakkoispuolella ja suunnitellut rakennukset tulevat varjostamaan pihaamme sekä ennen kaikkea pilaamaan puistonäkymämme. Tarkoittaako täydennysrakentaminen sitä, että pienet puistot poistetaan? Se vähentää alueella asuvien viihtyisyyttä ja esimerkiksi pienten lasten oppimista luonnossa liikkumiseen.

Luonnoksessa mainitaan "Masmaloesiintymä (Anthyllis vulneraria), joka sijaitsee tonteilla 13005/17 ja 18, on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää." Ihmettelemme rauhoitetun kasvin siirtämistä. Eikö rauhoitetun kasvin juurineen ottaminen ole kiellettyä ja mistä sille löytyy paikka, jossa se pystyy elämään? Mainitut kaksi tonttia ovat ne, jotka ennen kaikkea toivomme säilyvän puistona. Muut neljä tonttia ovat tosi ahtaalla ja talot on suunniteltu lähes kiinni vilkkaaseen katuun.

Olemme myös huolissamme liikenteen lisääntymisestä, sillä ko. omakotitaloista kuten myös hiukan pohjoisemmaksi suunnitellun muutosalueen (002111) taloista tulee suora yhteys jo nyt vilkkaasti liikennöidyille Vapaalan ja Vanha Hämeenkyläntielle [nyt Ilpolantie]. Tietääksemme nykyään suositaan ns. tonttikatuja, mutta näihin kohteisiin niitä ei ole suunniteltu, ilmeisesti ahtaiden alueiden vuoksi.

Asuimme yli 40 vuotta Tikkurilassa, josta halusimme muuttaa tyttäremme lähelle Vapaalaan. Etsimme kauan 1-kerroksista asuntoa ja tämä asunto miellytti meitä, tärkeänä viihtyisyystekijänä viereinen puisto. Katsomme tulleemme petetyiksi, jos tämä asemakaavamuutos toteutuu. Silloin myös asuntomme arvo laskee, sillä puistonäköala vaikutti asuntojen hinnoitteluun.

Toivomme, että arvoisa lautakunta ko. asemakaavamuutosta käsitellessään ottaisi huomioon meidät, jotka olemme ostaneet asunnot puistonäkymällä. Ehdottomasti toivomme tonttien 17 ja 18 rakentamisen perumista, mutta alueen ahtauden vuoksi koko suunnitelman voisi peruuttaa. Vapaalassakin näyttää olevan useita rakentamattomia tontteja uusien omakotitalojen rakentamiseen.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteiden (2017) mukainen täydennysrakentamisalue. Molemmissa on arvioitu sekä rakentaminen että viheralueiden riittävyys. Asemakaavamuutos tuli vireille vasta 8.9.2010. Alueelle mahtuu kuusi tonttia. Tontille 17 tulee muita pienempi ja matalampi talo. Viereen jää Ilpolanpuisto. Masmalo ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan (luonnonsuojelulain 48 §). Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Uudet tontit liittyvät valmiiseen katuun. Kasvavassa kaupungissa

pientalotonteille on jatkuva kysyntä. Kaavoitus voi nostaa tai laskea eri kiinteistöjen arvoja eikä arvonmuutoksia korvata naapureille.

25. *Asukas 27*, 17.10.2011:
Nykyinen kaava kyseisellä tontilla on puisto. Olemme ostaneet asunnon viereiseltä tontilta noin vuosi sitten metsämaisemalla. Nyt siihen ollaan suunnittelemassa kuutta omakotitaloa. Tontti on hyvin pieni ja kallioinen ja lisäksi tontilla on kaksi rahoitettua kasvia.

Onko tarkoituksen mukaista suunnitella tällaiselle tontille niin tiheää rakentamista, kun Vantaalla kuitenkin on maata.

On ikävää jos suunniteltu luonnos toteutuu ja pilaa meidän ihanan metsämaiseman, jos on pakko rakentaa, voisi ainakin harkita esim. 3-4 taloa, 6 taloa on aivan liikaa niin pienelle tontille.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakentamisalue, joita on muuallakin kaupungissa. Masmalo ei estä alueen rakentamista. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

26. *Asukkaat 17 ja 18*, 12.10.2011, saapunut 18.10.2011, vertaa nro 7:
Tässä perusteluja sille, että vastustamme ehdottomasti ko. suunnitteluvaiheessa olevaa asemakaavamuutosta.

Perusteluja tähän ovat:

- kyseinen tontti ei ole niin iso kuin kartassa näkyy, Rakennuspetäjän edustaja sanoi meille, että kalliota on räjäytetty Vapaalantien puolelta metri enemmän kuin oli alun perin suunniteltu. Eli tonttimme raja on Vapaalantien puolelta lähempänä Vapaalantietä kuin kartasta ilmenee
- tuntuu aivan käsittämättömältä, että näin pienelle puistotontille suunnitellaan kuutta taloa, kuka edes ostaisi tonttia, jonka pinta-ala on 400 m2!??
- tontti on erittäin pieni, kolmionmuotoinen, johon on varmasti mahdoton saada mahtumaan 6 taloa ja niille paikoitustilat
- olimme pitkään hakeneet Vapaalan alueelta sopivaa asuntoa ja innostuimme kovasti As Oy Vantaan Vivekasta nimenomaan siksi, että asuntomme vieressä on rauhallinen metsikkö / puisto. Ostimme asunnon ---, joka on puiston vieressä vastapäätä kaunista kalliota ja metsikköä
- asuntomme edessä olevaa kalliota ei voi räjäyttää, koska se on niin lähellä taloa ---
- talot tulisivat olemaan aivan tien vieressä, joten liikennejärjestelyt tuntuvat aivan mahdottomilta
- autoliikenne tulisi kasvamaan lähellä risteystä huomattavasti
- puistotontilla kasvaa rauhoitettua kasvia nimeltä masmalo
- Vapaalasta tulisi häviämään kaikki viheralueet, jos jokaiselle pienellekin tontille rakennetaan taloja
- tämä kaikki on aiheuttanut inhimillistä tragediaa ja unettomia öitä, koska me nimenomaan teimme päätöksen ostaa asunto --- suojaisan puistonäkymän ansiosta, meitä on petetty asiassa ja haluaisimme keskittyä muihin asioihin. Tämä on vienyt jo suhteettoman paljon aikaa ja haluaisimme siirtyä elämään normaalia elämää.

Liite: Lausuma, luonnos edellä mielipiteessä 9 esitetystä Asunto Oy Vantaan Vivekan lausumasta 22.10.2010, paitsi luonnoksen lause "...vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. neljään tai viiteen jättämällä..." on päällekorjattu liitteessä "...vähentämällä tonttien määrää kuudesta esim. 1 - 3 jättämällä...".

=> Kallion räjäyttely kaupungin puistosta ei laajenna tonttia. Helsingissä pienimmät tontit ovat alle 200 m2. As. Oy Vantaan Vivekalla on tonttia 457 m2 / asunto. Kaikki eivät halua hoitaa isoa pihaa. Havainnekuva osoittaa, että alueelle mahtuu kuusi taloa autopaikkoineen (2 ap / tontti). Alue on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde (Kv 17.12.2007, selostuksen s. 67). Varovaisella louhintatekniikalla voidaan louhia jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa.

Kaupungeissa taloja rakennetaan myös aivan katurajaan kiinni. Rakentaminen lisää liikennettä vain noin 18 ajoneuvoa / vrk. Masmalo ei estä alueen rakentamista (luonnonsuojelulain 48 §), rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan. Viereinen isompi Ilpolanpuisto säilyy viheralueena. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

27. *Asukkaat 19 ja 20*, 24.10.2011, vertaa nro 8:
Olimme yleisötilaisuudessa Rajatorpan koululla 5.10.2011. Meidän kantamme on, että Vapaalantie 10[c - 10h] tontille ei rakenneta. Olemme ostaneet Asunto Oy Vantaan Vivekalta asunnon puistonreunasta, näin ollen meitä on petetty, jos siihen rakennetaan. Tälläkin hetkellä ihailen ihanaa ruskamaisemaa, mikä näkyy meidän ikkunasta. Olisin tosi pettynyt, jos tulevaisuudessa se poistuu, ja tuijottelisin toista taloa. Yöunet tässä ovat menneet, kun asia pyörii koko ajan mielessä. Puistonäkymä poistuu, mikä on meille tosi tärkeä, kun valitsimme asunnon, emme olisi ostaneet, jos olisimme tienneet, että siihen on tulossa taloja. Onhan se niin kapea tästä pohjoispäästä, ilman muuta uskoimme Rakennus Petäjää, kun he sanoivat, että puisto säilyy. Nämä puiston reunassa olivat vielä kalliimpia. Talomme ovat aivan vastakkain, terassilla ei ole mitään omaa rauhaa, yksityisyys häiriintyy, koska olemme niin lähekkäin. Mutta jos on pakko rakentaa, niin tontin N:o 17 ja 18 pitää poistaa meidän edestä. Toivoisin teidän miettivän sitä, kumpi ratkaisu teistä olisi parempi, jos itse olisitte samassa tilanteessa kuin me nyt, ei kaikkea voi mitata rahassa. Kyllä Vantaalla riittää maata muuallakin. Kyllä pitäisi ajatella myös ihmisten viihtyvyyttä, ei se näin pienestä palasta pitäisi olla kiinni.

=> Kyseessä on yleiskaavan (2007) täydennysrakennuskohde, joita on muuallakin kaupungissa. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

28. *Vantaan kaupunginmuseo*, 28.10.2011:
Kaupunginmuseo huomauttaa, että kaavan osallisiin tulee lisätä Museovirasto. Vantaan kaupunginmuseon ja Museoviraston välisen yhteistyösopimuksen perusteella Museovirasto toimii arkeologisen kulttuuriperinnön toimivaltaisena viranomaisena Vantaan kaupungin alueella. Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön osalta kaavamuutoksen luonnoksesta.

=> Arkeologiasta vastaa nykyisin kaupunginmuseo. Alueella ei ole tunnettuja muinaismuistoja.

29. *Vantaan Energia*, 25.10.2011, saapunut 28.10.2011, vertaa nro 13:
Mielipide on saman sisältöinen kuin aiempi mielipide nro 13, katso se.

30. *Asunto Oy Vantaan Viveka*, 28.10.2011, vertaa nro 9:
1. Taustaa
Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 23.9.2011 antamallaan asemakaavan muutoksen luonnoksella tiedottanut asianosaisia vireillä olevasta kaavamuutoksesta sekä varannut asianosaisille tilaisuuden lausua mielipiteensä. Lähettämässään asemakaavamuutoksen luonnoksessa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10[c:n – 10 h:n] kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja. Asemakaavayksikkö on perustellut kaavamuutosta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde

2. Yleiskaavan käyttötarkoitus
Nyt kaavamuutos luonnoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen ”täydennysrakentamis -kohde”. Yleiskaavasta Vapaalan alue on määritelty pientaloalueeksi (A3).

Tällä määrittelyllä on Asunto Oy Vantaan Vivekan mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen pieni puistoalue asuntotonteiksi.

3. Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta

Yleisötilaisuudessa 5.10.2011 aluearkkitehti Timo Kallaluoto kertoi, että Vantaan kaupungilla on ollut jo vuodesta 2007 tieto ja alustavat suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemankaavan muuttamiseksi pientalotonteiksi. Vantaan kaupunki on myynyt 16.12.2009 tehdyllä kiinteistökaupalla kaksi tonttia Asunto Oy Vantaan Vivekalle. Vain noin 10 kuukauden kuluttua kyseisestä kaupasta syyskuussa 2010 kaupungilla on ollut jo valmiina asemakaavamuutosehdotus, josta on tiedotettu asianosaisia ja on pyydetty mahdollisia lausumia muutosehdotukseen. Edellä mainittu lyhyt aika kiinteistökaupasta muutosehdotukseen osoittaa myös sen, että Vantaan kaupungilla on ollut kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemakaavan muuttamiseksi.

Asunto Oy Vantaan Viveka on 16.12.2009 ostanut tontit 92-13-5-16 ja 92-13-5-15 Vantaan kaupungilta. Asunto Oy Vantaan Vivekan rakennettujana toimineen Rakennuspetäjä Oy:n toimitusjohtaja Ari Hernesniemen mukaan silloisia Asunto Oy Vantaan Vivekan edustajia ei ole informoitu kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitellusta asemakaavamuutoksesta, jossa Asunto Oy Vantaan Vivekan rajanaapurina oleva alue muutetaan puistoalueesta pientalotonteiksi. Kyseessä on sellainen tieto, joka on ollut edellä mainitun tiedon perusteella myyjän tiedossa ja josta myyjän eli Vantaan kaupungin olisi pitänyt ilmoittaa ostajalle. Kyseinen tieto olisi vaikuttanut maksettuun kauppahintaan sekä rakennusten sijoitteluun.

Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että se tulee vaatimaan Vantaan kaupungilta maakaaren 2 luvun myyjän virhevastuuta koskevien säännösten perusteella kauppahinnanalennusta, mikäli asemakaavaa muutetaan ehdotuksen mukaisesti. Kauppahinnanalennuksen suuruus tarkentuu myöhemmin saatuamme kiinteistövälittäjän arvion sen suuruudesta.

4. Tonttien rakentaminen

Kyseinen puistoalue on erittäin pienikokoinen ja kolmion muotoinen, johon on vaikea saada mahtumaan suunniteltuja kuutta omakotitaloa. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiivisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on uusi paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja.

Louhinta- ja räjäytystöiden tekijät ovat ankarassa vastuussa aiheuttamistaan vahingoista. Lisäksi kiinteistön omistajat voivat joutua helposti korvausvastuuseen urakoitsijoiden teoista. Kiinteistön omistajan vastuusta tarkemmin esimerkiksi korkeimman oikeuden tuomiossa KKO:1996:59. Asunto Oy Vantaan Viveka korostaa, että tulevat tontin omistajat voivat joutua louhinta- ja räjäytystöiden tilaajina korvaamaan louhinta- ja räjäytystöiden aiheuttamat vahingot yhteisvastuullisesti louhinta- ja räjäytystöiden tekijöiden kanssa.

5. Liikennejärjestelyt

Tonteille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunniteltuilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa ei ole millään tavalla ratkaistu liikennejärjestelyihin liittyviä ongelmia. Tämä liikennejärjestelyjen hoitamattomuus tulee aiheuttamaan huomattavasti vaaratilanteita ja pahimmassa tapauksessa onnettomuuksia erittäin vilkasliikenteisellä Vapaalantiellä.

Lisäksi varsinkin tontit 17 ja 18 ovat pinta-alaltaan hyvin pieniä, jolloin talvella lumen kasaus tonteille ei ole mahdollinen. Tätä kiinteistön hoitoon talvisin olennaisesti kuuluvaa asiaa ei ole huomioitu ollenkaan asemakaavassa.

6. Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi.
(http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kukkakasvit/masmalo) Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa todetaan, että masmaloesiintymä on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää. Masmalon siirtäminen asemakaavaluonnoksen mukaisesti uuteen kasvupaikkaan ei turvaa masmalon säilymistä, sillä heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa ja uudessa kasvupaikassa ei ole mitään takeita masmalon selviämisestä. Masmalo on kyseisellä puistoalueella löytänyt luonnollisen kasvupaikkansa.

Asunto Oy Vantaan Viveka katsoo, että asemakaavaluonnoksessa ei ole huomioitu riittävällä tavalla luontoarvoja. Lisäksi luonnonsuojelulain 48 §:n perusteella masmalon siirtämiseen tarvitaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa, jolloin pelkkä maininta masmalon siirrosta rakennusluvassa ei ole riittävä toimenpide.

7. Viheralueet

Kyseinen kaavamuutos muiden samaan aikaan suunniteltujen kaavamuutosten kanssa hävittäisi vehreydestä tunnetun Vapaalan viimeisimmätkin puistoalueet. Kuitenkin asutuksen tiivistyessä ja liikenteen lisääntyessä Vapaalan sisäiset puistot ovat entistä tärkeämpiä. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet.

8. Katselmus alueella

Viveka pyytää, että poikkeuksellisesti kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenet tekisivät kyseisessä kohteessa katselmuksen, jotta lautakunnan jäsenet saisivat kuvan kyseisestä alueesta ja siihen liittyvistä liikenteellisistä ongelmista sekä rakennusteknisistä haasteista.

Katselmuksesta pyydämme olemaan yhteydessä Asunto Oy Vantaan Vivekan hallituksen puheenjohtaja Juho Koikkalaiseen.

9. Yhteenveto

Kaikilla edellä mainituilla perusteilla Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että vastustaa asemakaavan nro 002120 muuttamista.

Mikäli vastoin Asunto Oy Vantaan Vivekan näkemystä kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksi kerroksina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään tai kolmeen. Tällöin kyseisen alueen kaksi tai kolme pohjoisenpuoleista tonttia eli tontit 17 - 19 jäisivät viheralueeksi tai puistoksi.

=> 1 – 2. Yleiskaavan tavoitteena on, että "kaupunkirakennetta täydennetään, tiivistetään ja uudistetaan" (kaavaselostuksen s. 21). 3. Maakaupan aikaan suunnitelmana on ollut vain yleiskaava, jossa alue on pientaloaluetta, ja yleiskaavan selostus, jossa alue on esitetty täydennysrakentamisen mahdollisuutena (s. 67). Asemakaavamuutos on tullut vireille vasta 8.9.2010.
4. Alueelle mahtuu kuusi omakotitaloa. Varovaisella louhintatekniikalla voidaan louhia jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa. Myös Asunto Oy Vantaan Viveka on toteutettu samanlaiseen kalliomaastoon. 5. Vapaalantiellä on muitakin tonttiliittymiä. Tontit 17 ja 18 eivät ole erityisen pieniä (525 ja 754 m2). 6. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan "Mitä 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentissa säädetään, ei estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustointaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia." Tällöin ELY-keskuksen lupaa ei tarvita ja kaavaluonnoksessa esitetty sidonnaisuus rakennuslupaan voidaan tarpeettomana poistaa. Rauhoitettuja kasveja voidaan ennen rakentamista siirtää uuteen kasvupaikkaan. 7. Yleiskaavassa ja Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on arvioitu myös viheralueiden riittävyys. Vieressä on Ilpolanpuisto. 8. Lautakunta harkitsee itse, pitääkö katselmuksen. 9. Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 on päättänyt lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää. Vaihtoehdot on arvioitu jäljempänä.

Liite edelliseen:
Rakennuspetäjä Oy, 18.10.2011:
As. Oy Vantaan Vivekan hallitukselle

Koska Rakennuspetäjä Oy:öön on oltu yhteydessä ja on annettu ymmärtää, että Rakennuspetäjä Oy olisi ollut tietoinen, tai sen olisi pitänyt olla tietoinen valmisteilla olleesta kaavamuutoksesta, joka koskee As. Oy Vantaan Vivekan omistaman alueen eteläpuolella olevan puistoalueen muuttamista omakotitonteiksi, ilmoitamme seuraavaa:

Kohteen rakennusvaiheen loppupuolella saimme Vantaan kaupungilta tiedon vireillä olevasta kaavamuutoksesta. Ilmoituksen mukaan asunto-osakeyhtiön viereiselle tontille suunnitellaan kaavamuutosta, jonka myötä sille voitaisiin rakentaa omakotitaloja. Ilmoitimme muutosaloitteesta viipymättä kaikille osakkeenomistajille ja olemme yhteistyössä pyrkineet vaikuttamaan siihen, että alue säilyisi nykyisessä käytössä.

Vantaan kaupungin kaavamuutoksesta järjestämän tiedotustilaisuuden mukaan viereisen tontin kaavamuutos perustuu yleiskaavaan. Selvityksemme mukaan kyseinen yleiskaava on tullut voimaan vasta tammikuussa 2010. Muutoksesta ei ole tiedotettu yhtiötämme, eikä siitä myöskään ole mainintaa taloyhtiön kauppakirjassa. Tontti on ostettu Vantaan kaupungilta. Yleiskaavan muutos on siten tullut myös meille uutena tietona kohteen rakentamisvaiheessa. Alue on ollut siihen saakka, ja on edelleen merkitty asemakaavaan merkinnällä P eli puisto.

Luonnollisesti sekä meidän yhtiönä, että alueen asukkaiden tulee varautua siihen, että millä tahansa alueella voidaan tehdä kaavamuutoksia. Yleisenä periaatteena emme tästä syystä esimerkiksi asuntojemme markkinoinnista lähtökohtaisesti käytä lupauksia naapuritonttien myöhemmästä käytöstä.

Pyrimme kuitenkin yhteistyössä kanssanne edelleen vaikuttamaan siihen, että asunto-osakeyhtiön naapuritontti jäisi puistoksi, joksi se nykyisessä asemakaavassa on merkitty.

=> Vuoden 2007 yleiskaava tältä osin kuulutettu voimaan 25.2.2009, mutta kaava-alue on ollut pientaloaluetta myös vuosien 1983 ja 1992 yleiskaavoissa. As Oy Vantaan Vivekan asemakaavamuutos 001700 kuulutettiin voimaan 13.6.2007.

31. *Vapaalan omakotiyhdistys ry*, 27.10.211, saapunut 29.10.2011, vertaa nro 11:
Vapaalan Omakotiyhdistys otti jo vuosi sitten, 24.10.2010, kantaa Vapaalantie 10:een suunniteltuihin pientaloihin. Sen jälkeen suunnittelutyötä on jatkettu, mutta edelleenkin alueelle halutaan

rakentaa kuusi pientaloa. Määräyksissä esitetään tonteille varattavan kaksi autopaikkaa kullekin, mutta se näyttää vaikeasti toteutettavalta. Myös jäteastiat ja talvisin satava lumi täytyy pystyä sijoittamaan pienille tonteille.

Suunniteltu tonttien määrä on omakotiyhdistyksen mielestä liian korkea. Kaavoitettava alue on suikalemainen, kummastakin päästä hyvin kapea ja varsinkin lähellä Vanhan Hämeenkyläntien [Ilpolantien] risteystä kallioinen alue, ja siksi yhdistys esittää tonttien määrän rajoittamista neljään.

Luonnoksen mukaan kultakin tontilta olisi katuliittymä Vapaalantielle. Vapaalantie on kuitenkin alueen kokoojakatu, jolla on runsaasti liikennettä. Omakotiyhdistys esittää tonttien käyttöä suunniteltavan niin, että katuliittymien määrää voidaan vähentää.

=> Tontit eivät ole erityisen pieniä. Pieninkin tontti on 415 m2. Juuri alueen suikalemaisuus mahdollistaa alueen jakamisen kuuteen tonttiin. Autopaikat ym. mahtuvat tonteille.

32. *Asukas 26*, 29.10.2011, vertaa nro 15, 19 ja 36:

1. Uusi kaavaluonnos ei ole ottanut yhtään huomioon valituksia aikaisemmasta luonnoksesta
2. Onko tosiaan Vantaan etu tarjota näin hankalia, pieniä ja vaikeasti rakennettavia tontteja kun Vantaalta löytyy rakennusmaata riittävästi muualtakin.
3. Liikennejärjestelyt tonteille ovat vaikeat. Risteykset ovat molemmin puolin tonttia, sekä paljon liittymiä pienelle alueelle. Tontin numero 22 liittymä on suoraan risteysalueelta. Jo nyt kerrostalojen myötä pysäköinti on mennyt aivan villiksi Kierretiellä. Pelastusajoneuvot eivät mahdu kulkemaan siitä.
4. Kerrostalojen myötä katuosuudelle luvattiin jalankulkutie joka oli piirretty luonnoksiin, mihin jäänyt näistä luonnoksista?
5. Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä. Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 § 42. Kaava- alueella kasvaa suojeltu kasvi.
6. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa, kaikki pienetkin puistokaistaleet ja puut ovat hyviä ilmansuodattajia lentoliikenteen ja Vihdintien melulle ja saasteille.
7. Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi maisemaan ollenkaan tänne omakotitalojen keskelle. Olemme aikaisemmin muuttaneet alueelle puistomaisen ja väljemmän rakentamisen houkuttelemana. Vapaala on alkujaan huvilakaupunginosa joka tulisi sellaisena säilyttää.
8. Kaavaluonnoksessa tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta myös siitä syystä että niille on käynti suoraan risteysalueelta, sekä myöskin tontilla 22 on pintavesiviemäri.
9. Olen laittanut Vapaalantien ja Kierretien kulma-alueen puistosta kuntoon kaupungin luvalla. Olen istuttanut puut ja pensaat sekä paljon kukkasipuleita. Leikkaan nurmikon ja lannoitan istutukset. Paikan kukkaloistoa tullaan ihastelemaan ja katselemaan kauempaakin. Tässäkö kiitos 25 vuoden työstä kaupungin hyväksi!!

=> 1. Pysäköinnin helpottamiseksi etupihoja on isonnettu. 2. Täydennysrakentamiskohteita on muuallakin kaupungissa. Rakennuspaikka ei ole erityisen vaikea. 3. Tontin 22 liittymä on Kierretien puolelta, ei risteyksestä. Kierretien leveys on tällä kohdalla yli 11 m, josta ajorata 5,5 m, mikä on riittävä kahden ajoneuvon kohtaamiseen. 4. Kerrostalojen kohdalle on rakennettu jalkakäytävä. 5. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan rauhoitus ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen. 6. Yleiskaavan laatimisen yhteydessä on tarkasteltu sekä rakentamis- että viheralueiden riittävyys. Vantaan kaupungin alueesta kolmasosa on varattu luonnonsuojelu- ja virkistysalueiksi. 7. Vapaalan alku on 1930-luvulla. Kaupunki on siitä kehittynyt ja väestömäärä kasvaa, jolloin tarvitaan uusia asuntoja. 8. Tonttiliittymät eivät ole risteyksessä. Johtoja voidaan siirtää. Kadulle rakennetaan hulevesiviemäri. Rakentaminen ei poikkea tavanomaisesta kaupunkirakentamisesta. 9. Puiston hoitaminen on kiitettävää, mutta se ei voi estää alueen kaavoitusta asuintonteiksi.

33. *Asukas 33*, 31.10.2011, vertaa nro 18:

Nyt vireillä olevassa kaavamuutosehdotuksessa on kaksi perustavaa laatua olevaa epäkohtaa:

A. Kaupunki haluaa ottaa korttelin viimeisetkin puistot asuinkäyttöön ja heikentää olemassa-olevan asutuksen asemaa oleellisesti.

B. Menetelmä, jolla kaupunki tähän pyrkii, on maankäyttö- ja rakennuslain vastainen.

Vantaan kaupunki on tekemässä kaavamuutosta MKR:n hengen vastaisesti osayleiskaava-prosessia käyttäen jolloin naapuritonttien omistajien vaikutusmahdollisuudet ovat käytännössä olemattomat. Naapureita kuulematta Vantaa on hyväksynyt alueelle osayleiskaavan muutoksen minkä jälkeen tätä vastaavan asemakaavan hyväksyminen on käytännössä pelkkä muodollisuus eikä naapureilla ole minkäänlaisia todellisia vaikutusmahdollisuuksia kaavoitukseen. Toisaalta näin pienessä ja rajallisessa kohteessa ei osayleiskaavan laatimisprosessin käyttö ole edes mitenkään perusteltua. Yleiskaavan tarkoitus on ohjata kunnan maankäyttöä (lähinnä kaavoittamattomien alueiden). Vantaan kaupungilla on suunnitteilla todella mittavassa määrin uusia asuinalueita joten tällaisen todella pienen puistoalueen ottaminen asuinkäyttöön ei ole tässäkään mielessä perusteltua. Maankäyttö- ja rakennuslain perusperiaatteiden mukaan yleiskaavan tai asemakaavan muuttamisesta ei saisi koitua haittaa muutosalueen tai sen rajalla olevien kiinteistöjen omistajille.

Alla lyhyt selvitys miten Vantaan kaupunki on jättänyt oleellisilta osin ainakin seuraavat MKR:n säädökset huomioimatta:

1) 4§ Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

"Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa."

Nyt Vantaa yrittää yleiskaavamuutoksen avulla toteuttaa asemakaavaprosessiin kuuluvaa suunnittelua ja muuttaa voimassa olevaa asemakaavaa siten että naapureille ei jää käytännössä mahdollisuutta vaikuttaa asioiden käsittelyyn. Ko. muutosalue on todella pieni joten kyseessä ei voi olla "alueiden käytön pääpiirteistä kunnassa". Eli näin pienien alueiden muuttaminen ei ole yleiskaavaan kuuluvaa suunnittelua.

2) 5§ Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet

"Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää: .... 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista; 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;"

Sekä rakennetun ympäristön että luontoarvojen säilyminen on jätetty vaille riittävää huomiota. Olemassa oleva rakennuskanta on suuniteltu siten että kortelissa on pieni puistoalue. Tätä tosiasiaa ei ole kaavoituksessa mitenkään huomioitu.

3) 6§ Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen

"Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen."

Vantaan kaupunki on lähtenyt muuttamaan voimassa olevaa asemakaavaa muuttamalla ensin yleiskaavaa. Yleiskaavamuutoksen saatua lain voiman on asemakaavan muuttaminen enää pelkästään muodollisuus eikä muutosalueen naapureilla ole mitään käytännön mahdollisuutta vaikuttaa siihen säilyykö esimerkiksi aiemmin rakennettujen kiinteistöjen rajalla oleva puisto puistona vai rakennetaanko se tupaten täyteen ympäristöä korkeampia rakennuksia.

Tilanteessa, jossa alueella on voimassa oleva asemakaava, ei kaavottajalla MKR:n 6§:n hengen mukaan ole oikeutta laatia uutta yleiskaavaa joka on ristiriidassa asemakaavan kanssa ilman että naapurustoa informoidaan kuten asemakaavaa muutettaessa eli tiedottamalla jo tässä vaiheessa naapuritonttien omistajia suunnitteilla olevista muutoksista. Vain tällainen menettely takaa naapuritonttien omistajille edes teoreettiset mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristön muutoksiin.

Tämä on ollut lainlaatijan tarkoitus eikä se että annetaan mahdollisuus sanoa mielipide vasta sen jälkeen kun se käytännössä on jo liian myöhäistä.

Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yleiskaavan saatua lain voiman ovat käytännössä olemattomat. Kaavoittaja voi vedota voimassa olevaan yleiskaavaan, joka kävelee voimassa olevan vanhemman asemakaavan yli, onhan kunnalla kaavoitusmonopoli. On kohtuutonta vaatia muutosalueen naapureilta että he seuraavat kaupungin suunnitteluprosesseja tällaisella tarkuudella.

Vantaan kaupunki on käyttänyt väärin ja tarkoitushakuisesti osayleiskaavaa eikä normaalia asemakaavan muutosprosessia, joka takaa kuntalaisille (muutosalueen naapureille) todellisen mahdollisuuden vaikuttaa kaavoitusprosessiin lain tarkoittamalla tavalla.

Tiedoitustilaisuuksien järjestäminen sekä naapuruston kuuleminen tässä vaiheessa tapahtuu aivan liian myöhään koska asia päätetään käytännössä osayleskaavaa laadittaessa. Tiedottaminen pitäisi keskittää suunnitteluprosessin siihen vaiheeseen jolloin suunnitteluun on mahdollista vielä vaikuttaa.

Asianosaisia, joiden kiinteistöjen naapurustoon ollaan tekemässä oleellisia muutoksia olevaan asemakaavaan, pitäisi tiedottaa tässä vaiheessa (ei sitten kun kaikki on käytännössä sovittu eli yleiskaava vahvistettu). Osayleiskaavan laatiminen tapahtuu "varkain" ilman että kuntalaisilla on käytännössä mahdollisuuksia vaikuttaa yleiskaavan suunnitteluun millään tavoin. Yleiskaavan valmistuttua naapuritonttien kuulemismenettely on lähinnä muodollisuus eikä sillä ole enään mitään todellisia käytännön vaikutusmahdollisuuksia kaupungin suunnittelukoneistoa vastaan.

4) 39 § Yleiskaavan sisältövaatimukset

"yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. seuraavaa 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Lisäksi: Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa."

Yleiskaavaa muutettaessa ei ole riittävässä määrin otettu huomioon rakennettua ympäristöä, luonnonarvojen vaalimista eikä viheralueiden riittävyyttä.

5) 54 § Asemakaavan sisältövaatimukset

"Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää."

Kaupunki on sivuuttanut olemassa olevan asutuksen edut ja on aiheuttamassa naapurustolle kohtuutonta haittaa. Myös moni muu tämän pykälän tavoite on unohtunut kaavaehdotuksen laatijoilta. Kyseinen puistoalue on molemmista päistään niin kapea että on tällaisia alueita ei tiettävästi missään muualla ole kaavoitettu asuinkäyttöön. Myöskään jalankulun ja paikoituksen järjestäminen ei täytä hyvälle suunnittelulle asetettavia vaatimuksia.

6) 106 § Asemakaavan toteuttamisesta maksettava korvaus

"Jos asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu maanomistajalle erityistä haittaa tai vahinkoa, kunta tai, jos alue on tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen korvaamaan tästä johtuvan vahingon, jollei sitä ole pidettävä vähäisenä."

Kaupunki ei ole millään tavoin ilmaissut että se on korvausvelvollinen mikäli asemakaava saisi lain voiman.

Pyydän että Vantaan kaupunki peruuttaa tätä asiaa koskevat aiemmat päätöksensä ja jättää kaavamuutosehdotuksen nro 002120 tekemättä säilyttäen ko. alueen puistona kuten voimassa olevassa asemakaavassa on vahvistettu. Vantaan kaupunki on kaavoittamassa suuria alueita mm. asuinkäyttöön ns. Marja-radan varteen joten tällaisten todella pienten alueiden muuttamiselle ei pitäisi olla mitään tarvetta.

Lopuksi haluan liittää aiemmin lähettämäni kannanoton vaatimuksineen tämän valituksen osaksi.

=> Yleiskaavaa (2007) ja Vapaalan suunnitteluperiaatteita (2017) laadittaessa on tutkittu sekä rakentamis- että viheralueiden riittävyys. Yleiskaavaan on sisältynyt oma kaavaprosessinsa. Yleiskaavan keskeinen periaate on täydennysrakentaminen. 1. Yleiskaavassa alue on pientalo-aluetta. 2. Puistoa muutetaan korttelialueeksi, koska se liittyy katuun ja kunnallistekniikkaan ja kasvavassa kaupungissa on pulaa pientalotonteista. 3. Yleis- ja asemakaavoja on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Sekä yleiskaavaan että asemakaavamuutokseen on sisältynyt lain mukainen osallistuminen ja vuorovaikutus. 4. Yleiskaavaan on sisältynyt sekä luontoarvojen että viheralueiden riittävyyden arvioinnit. Laissa tavoitteena on myös riittävät asuntotuotannon edellytykset. 5. Kaavoja laadittaessa on otettava huomioon myös kaupungin kasvu ja tonttitarpeet. Kaupungeissa on pienempiäkin tontteja. 6. Alueen omistaa kaupunki. Kaavoituksen tuomia arvonnousuja ja -laskuja ei korvata naapureille. Täydennysrakentaminen on kestävän kehityksen mukaista.

34. *Asukkaat 21 ja 22*, 31.10.2011, vertaa nro 10 ja 24:
Mielipide on saman sisältöinen kuin nro 24, lukuun ottamatta seuraavia lisäyksiä:

--- Mahdollinen rakentamisvaihe aiheuttaa myös elämiseemme suurta haittaa räjäytyksineen ja meteleineen.

Ympäristöministeriön ylitarkastajan mukaan on vältettävä vahingoittamasta rauhoitettuja kasveja ja masmalon siirtämiseen tarvitaan lupa (Luonnonsuojelulaki 48 §), joten kasvin siirtäminen ei tapahdu helpolla, pelkästään lapioon tarttumalla.

=> Varovaisella louhintatavalla louhinta on mahdollista jopa aivan toisen talon viereen kuten kaupunkikeskustoissa. Masmalo ei estä rakentamista ja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan.

35. *Asukkaat 27 ja 30*, 31.10.2011, vertaa nro 16:
Vaadimme, että asemakaava säilyy ennallaan ja alue pysyy puistona. Haluamme, että Vantaan kaupunki peruuttaa tätä asiaa koskevat aiemmat päätöksensä ja jättää kaavamuutosehdotuksen nro 002120 tekemättä säilyttäen ko. alueen puistona kuten voimassa olevassa asemakaavassa on vahvistettu.

Asemakaavamuutosehdotus ja havainnekuva ovat tässä vaiheessa liian summittaisia. *Tontin tehokkuuslukua ei ole ilmoitettu ymmärrettävästi.* Rakennuspaikkojen sekä autopaikkojen (2 kpl per tontti) sijainti rajoista ei tule selkeästi ilmi kaavamuutoksesta.

Kaavan valmistelussa ei ole otettu mitään kantaa liikennejärjestelyihin, jotka tälläkin hetkellä ovat puutteellisia jalkakäytävän osalta. Myöskään Kierretien alun liikennejärjestelyjä ei ole hoidettu luvatulla tavalla.

Nykyiset puistoalueella sijaitsevat rauhoitetut kasvit tulee säilyttää nykyisellä, puistoksi kaavoitetulla luonnollisella kasvupaikalla, eikä niitä tule siirtää.

Nykyistä asemakaavaa ei tule muuttaa, koska se vie viimeisen puistoalueen korttelista.

Tonttimme on ostettu nimenomaan sen vuoksi, että takana tontti rajoittuu puistoon. Nyt jos asemakaavaa muutetaan, niin tonttimme arvo tulee laskemaan.

Nyt vireillä olevassa kaavamuutosehdotuksessa on kaksi perustavaa laatua olevaa epäkohtaa:

A. Kaupunki haluaa ottaa korttelin viimeisetkin rakentamattomat alueet (=puistot) asuinkäyttöön ja heikentää nykyisen asutuksen asemaa oleellisesti.

B. Menetelmä, jolla kaupunki tähän pyrkii, on selvästi maankäyttö- ja rakennuslain (tai ainakin sen hengen) vastainen.

Kaavamuutosta ollaan tekemässä MKR:n hengen vastaisesti osayleiskaavaprosessia käyttäen ja näin rajoittaen naapuritonttien omistajien vaikutusmahdollisuuksia oleellisesti. Näin pienessä ja rajallisessa kohteessa ei osayleiskaavan laatimisprosessin käyttö ole mitenkään perusteltua. Yleiskaavan tarkoitus on ohjata kunnan maankäyttöä (lähinnä kaavoittamattomien alueiden). Vantaan kaupungilla on suunnitteilla todella mittavassa määrin uusia asuinalueita joten tällaisen todella pienen puistoalueen ottaminen asuinkäyttöön ei ole tässäkään mielessä perusteltua. Yleiskaavan tai asemakaavan muuttamisesta ei saisi koitua haittaa muutosalueen tai sen rajalla olevien kiinteistöjen omistajille.

Alla lyhyt selvitys miten Vantaan kaupunki on jättänyt oleellisilta osin ainakin seuraavat MKR:n säädökset huomioimatta:

1) 4 § *Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä*

"Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa."

Nyt Vantaa yrittää yleiskaavamuutoksen avulla toteuttaa asemakaavaprosessiin kuuluvaa suunnittelua ja muuttaa voimassa olevaa asemakaavaa siten että naapureille ei jää käytännössä mahdollisuutta vaikuttaa asioiden käsittelyyn. Ko. muutosalue on todella pieni joten kyseessä ei voi olla "alueiden käytön pääpiirteistä kunnassa". Eli näin *pienien alueiden muuttaminen ei ole yleiskaavaan kuuluvaa suunnittelua.*

2) 5 § *Alueiden käytön suunnittelun tavoitteet*

"Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;

4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;"

Sekä rakennetun ympäristön että luontoarvojen säilyminen on jätetty vaille riittävää huomiota. Olemassa oleva rakennuskanta on suunniteltu siten että korttelissa on pieni puistoalue. Tätä tosiasiaa ei ole kaavoituksessa mitenkään huomioitu.

3) 6 § *Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen*

"Kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, siten kuin jäljempänä tässä laissa säädetään. Kaavoja valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen."

Vantaan kaupunki on lähtenyt muuttamaan voimassa olevaa asemakaavaa muuttamalla ensin yleiskaavaa. Yleiskaavamuutoksen saatua lain voiman on asemakaavan muuttaminen enää pelkästään muodollisuus eikä muutosalueen naapureilla ole mitään käytännön mahdollisuutta vaikuttaa siihen säilyykö esimerkiksi aiemmin rakennettujen kiinteistöjen rajalla oleva puisto puistona vai rakennetaanko se tupaten täyteen ympäristöä korkeampia rakennuksia.

Tilanteessa, jossa alueella on voimassa oleva asemakaava, ei kaavoittajalla MKR:n 6§:n hengen mukaan oikeutta laatia uutta yleiskaavaa joka on ristiriidassa asemakaavan kanssa ilman että naapurustoa informoidaan kuten asemakaavaa muutettaessa eli tiedottamalla jo tässä vaiheessa naapuritonttien omistajia suunnitteilla olevista muutoksista. Vain tällainen menettely takaa naapuritonttien omistajille edes teoreettiset mahdollisuudet vaikuttaa elinympäristön muutoksiin. Tämä on ollut lainlaatijan tarkoitus eikä se että annetaan mahdollisuus sanoa mielipide vasta sen jälkeen kun se käytännössä on jo liian myöhäistä.

Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet yleiskaavan saatua lain voiman ovat käytännössä olemattomat. Kaavoittaja voi vedota voimassa olevaan yleiskaavaan, joka kävelee voimassa olevan vanhemman asemakaavan yli, onhan kunnalla kaavoitusmonopoli. *On kohtuutonta vaatia muutosalueen naapureilta että he seuraavat kaupungin suunnitteluprosesseja tällaisella tarkkuudella.*

Vantaan kaupunki on käyttänyt väärin ja tarkoitushakuisesti osayleiskaavaa eikä normaalia asemakaavan muutosprosessia, joka takaa kuntalaisille (muutosalueen naapureille) todellisen mahdollisuuden vaikuttaa kaavoitusprosessiin lain tarkoittamalla tavalla.

Tiedotus tilaisuuksien järjestäminen sekä naapuruston kuuleminen tässä vaiheessa tapahtuu aivan liian myöhään koska asia päätetään käytännössä osayleskaavaa laadittaessa. Tiedottaminen pitäisi keskittää suunnitteluprosessin siihen vaiheeseen jolloin suunnitteluun on mahdollista vielä vaikuttaa. Asianosaisia, joiden kiinteistöjen naapurustoon ollaan tekemässä oleellisia muutoksia olevaan asemakaavaan, pitäisi tiedottaa tässä vaiheessa (ei sitten kun kaikki on käytännössä sovittu eli yleiskaava vahvistettu). Osayleiskaavan laatiminen tapahtuu "varkain" ilman että kuntalaisilla on käytännössä mahdollisuuksia vaikuttaa yleiskaavan suunnitteluun millään tavoin.

Yleiskaavan valmistuttua naapuritonttien kuulemismenettely on lähinnä muodollisuus eikä sillä ole enää mitään todellisia käytännön vaikutusmahdollisuuksia kaupungin suunnittelukoneistoa vastaan.

4) 39 § *Yleiskaavan sisältövaatimukset*

"yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. seuraavaa

8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä

9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Lisäksi:

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Yleiskaavaa muutettaessa ei ole riittävässä määrin otettu huomioon rakennettua ympäristöä, luonnonarvojen vaalimista eikä viheralueiden riittävyyttä.

5) 54 § *Asemakaavan sisältövaatimukset*

"Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää."

Kaupunki on sivuuttanut olemassa olevan asutuksen edut ja on aiheuttamassa naapurustolle kohtuutonta haittaa. Myös moni muu tämän pykälän tavoite on unohtunut kaavaehdotuksen laatijoilta.

6) 106 § *Asemakaavan toteuttamisesta maksettava korvaus*

"Jos asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu maanomistajalle erityistä haittaa tai vahinkoa, kunta tai, jos alue on tarkoitettu tai osoitettu valtion tarpeisiin, tämä on velvollinen korvaamaan tästä johtuvan vahingon, jollei sitä ole pidettävä vähäisenä."

Kaupunki ei ole millään tavoin ilmaissut että se on korvausvelvollinen mikäli asemakaava saisi lain voiman.

=> Kaavakartalla esitetään rakennusalat ja kerrosalat. Tehokkuusluvut tonteittain ja autopaikat on esitetty jäljempänä. Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää. Kaavoitus ja kaupungin kehitys nostavat ja laskevat eri tonttien arvoja eikä arvonmuutoksia korvata naapureille. Vapaalantien toiselle puolelle jää Ilpolanpuisto. Yleiskaavassa on tutkittu sekä rakentamistarpeet että virkistysalueiden riittävyys. Yleiskaavaan on sisältynyt oma kaavaprosessinsa. Yleiskaava on ohjeena asemakaavoja muutettaessa. Tavoitteena on myös riittävä asuntotuotanto. Täydennysrakentaminen olevan katuverkon ja kunnallistekniikan yhteyteen on kestävän kehityksen mukaista ja edullisempaa kuin uusien alueiden rakentaminen. Alue on pientaloaluetta myös vuosien 1983 ja 1992 yleiskaavoissa. Yleis- ja asemakaavoja on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Asemakaavamuutoksesta on tiedotettu naapureille maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

36. *Asukas 26 ja 110 allekirjoittanutta*, 31.10.2011, vertaa nro 15, 19 ja 32:
Kuten mielipide nro 32 (29.10.2011) seuraavalla lisäyksellä: Vastustetaan --- (kohdat 1 - 9) ---
Alueella on suuri vastustus pienen puistoalueen rakentamista kohtaan. Ohessa liitteenä nimilista.

=> Katso vastine mielipiteeseen nro 32.

37. *Keski-Uudenmaan pelastuslaitos*, 14.11.2011, vertaa nro 20:
pyydämme huomioimaan jatkosuunnittelussa seuraavat seikat:
- Katujen ja tonttiliittymien suunnittelun yhteydessä huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus. Tonttiliittymän tulee sijaita osoitteen mukaisessa kohdassa.
- Rakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen paloturvallisuudelle asettamat vaatimukset. Pientalojen alueella on asuinrakennusten lisäksi kiinnitettävä huomiota avoimien autokatosten ja piharakennusten paloturvalliseen sijoitteluun. Luonnoksessa on esitetty autosuoja kytkettäväksi asuinrakennuksen kylkeen. Autosuojan etäisyys naapuritontilla olevaan rakennukseen tulee olla väh. 8 metriä ilman erityisiä rakenteellisia paloturvallisuusmääräyksiä. Mikäli naapuritonteilla olevat rakennukset sijoitetaan lähemmäksi kuin 8 metrin päähän toisistaan, on huomioitava palomääräysten vaikutukset seinärakenteisiin (palo-osastoivat ulkoseinät tai palomuuri).

=> Rakentamisessa noudatetaan yleisiä rakentamismääräyksiä.

38. *Myyrmäen aluetoimikunta*, 15.11.2011, vertaa nro 21:
Päätettiin
a) hyväksyä rakentamisluonnos ja
b) todeta, että liittymien määrää on pienennettävä Vapaalantien varrella.

=> Jokainen omakotitontti tarvitsee tonttiliittymän. Niitä tulee Vapaalantielle vain viisi. Liittymien yhdistäminen ei vähentäisi liikennettä, mutta edellyttäisi, että naapuritonttien ajopihat rakennettaisiin samaan tasoon, ja muuttaisi kaavan rakenteen, joka antaa vaikutelman omakotitaloista.

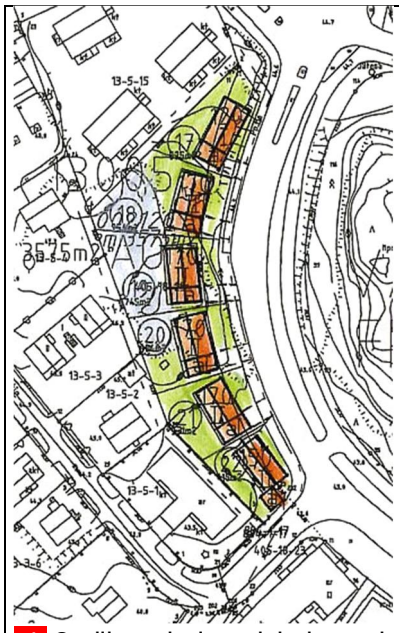
● Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin järjestetty osallistuminen

Vapaalan asemakaavamuutoksia ja poikkeamislupia varten on laadittu koko kaupunginosan pientaloalueen kattava täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet.
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin 5.11.2015 ja mielipiteet pyydettiin 6.12.2015 mennessä. Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 hyväksyi suunnitteluperiaatteet nähtäville ja ne olivat nähtävillä MRA 30 §:n mukaisesti 9.11. – 8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostettiin Rajatorpan koulussa 18.10.2016, jolloin paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta. Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluperiaatteet 11.12.2017.

3.3 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TAVOITTEET

Tavoitteena on kaavoittaa yleiskaavan täydennysrakentamisalue pientalotonteiksi. Rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen ratkaisu. Kadun varteen saadaan kuusi tonttia, joista päissä olevat ovat pieniä sekä pinta-alaltaan että rakennusoikeudeltaan, mutta rakennettavissa.

2. Eteläisin tontti rakentamatta. Sen paikalle saataisiin pysäköintialue. Alue voitaisiin toteuttaa yhtiömuotoisesti, mutta kaikki talot sijaitsevat kuitenkin kadun vieressä. Vain viisi taloa.

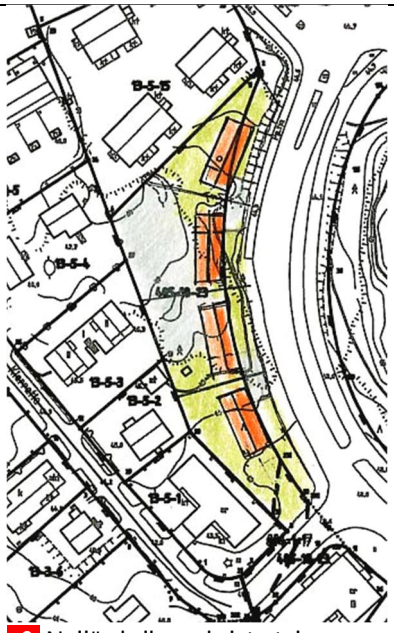
3. Kaksi pohjoisinta tonttia rakentamatta ja ne jäisivät puistoksi. Rakentamaton alue toimisi lähinnä muutaman talon pihan laajennuksena. Yleistä merkitystä puistolla ei olisi. Vain neljä taloa.

4. Vaihtoehtojen 2 ja 3 yhdistelmä. Saadaan vain kolme tonttia, mutta yhtenäinen puisto kuitenkin menetetään. Alhaisin tehokkuus.

5. Pienimmät tontit molemmista päistä jätetään rakentamatta tai liitetään seuraaviin tontteihin. Jäljelle jäisi neljä taloa. Katso => 6.

6. Neljä yksikerroksista taloa. Koko alue tulisi kuitenkin rakennetuksi kuten vaihtoehdossa 1, mutta taloja olisi vähemmän.

Uusin ilmakuva. / Google maps 2017. Internetissä ilmakuvaa voi tarkastella neljästä eri suunnasta.

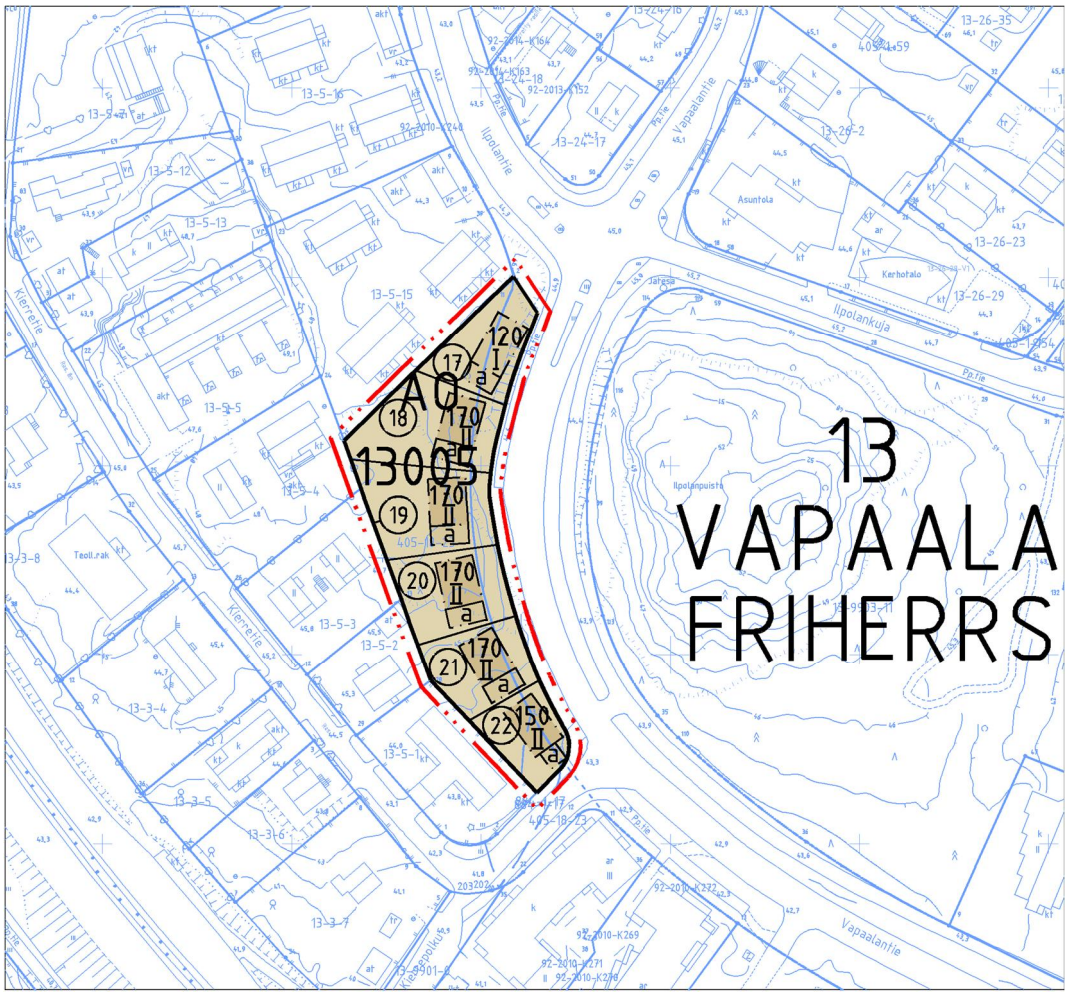
Yksikerroksisina rakennusoikeus putoaisi noin 33 %, koska kaavan rakennusalat on suunniteltu 1,5 – 2-kerroksista rakentamista varten. Omakotitaloista tulisi pieniä (100 – 130 k-m2). Kaksikerroksisuutta perustelee myös Vapaalantien varrella oleva muu rakentaminen.

Kaavoitusta on jatkettu vaihtoehdon 1 mukaisesti, jolloin saadaan kuusi rasitteetonta tonttia.

Kaavoitettavat tontit eivät ole erityisen pieniä (415 – 754 m2), Vapaalan asemakaava sallii 400 m2:n tontteja esim. A26-alueilla. Rakennusoikeudet vastaavat kysynnän huippuun (120 – 170 k-m2). Tonttitehokkuuskin on pientalorakentamiseen tavanomainen (e = 0,23 – 0,36). Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien uusilla tonteilla (Kv 20.5.2013). Kierretie 1 on e = 0,29. Esimerkiksi Helsingissä on myös alle 200 m2:n tontteja ja Kivistössä Kvartsijuonenkujalla tonttitehokkuus on jopa e = 0,85.

Tässä tapauksessa rakentamisen tehokkuutta ja määrää perustelee myös läheiset palvelut (koulu, päiväkodit, joukkoliikenne ja lähelle kaavoitettava Lidl) sekä Myyrmäen aluekeskuksen läheisyys. Lisäksi tonttitehokkuutta parantaa alueen pitkulainen muoto.

Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin yleiskaavan täydennysrakentamisalue ja kuusi omakotitaloa jäisi toteutumatta. Tällöin alue säilyisi yleisenä puistona, mutta lähinnä vain viiden naapuritontin reviirinä, koska Vapaalantie erottaa alueen Ilpolanpuistosta. Rakentamistarve tulisi toteuttaa jonnekin muualle, kauemmas palveluista.

MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018 nähtävillä ollut asemakaavan muutosehdotus.

3.2 KAAVAMUUTOKSEN KÄSITTELYT

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 hyväksyi kaavaehdotuksen nähtäville. Kaavamuutosehdotus oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 24.1. – 22.2.2018. Tällöin jätettiin kuusi muistutusta, joista on erillinen asiakirja. Muistutusten johdosta kaavaan on lisätty kallio- ja istutusalueet ja liittymäkielto tontille 22 Vapaalantien ja Kierretien risteyksestä sekä poistettu puuaitamääräys paitsi Vihdintietä vastaan. Kaavaselostusta on tarkistettu.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnekuva suunnitellusta rakentamisesta ja suhde ympäristöön. / Timo ja Heini Kallaluoto 2011.

Kaavaratkaisu

Kaavamuutoksella puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO. Alueelle muodostetaan kuusi omakotitonttia, joiden rakennusoikeus vaihtelee 120 – 170 k-m2 ja se on yhteensä 950 k-m2. Tonttitehokkuus vaihtelee e = 0,23 ... 0,36. Keskimääräinen tonttitehokkuus on e = 0,27. Suurin sallittu kerrosluku on kaksi, pohjoisimmalla tontilla kuitenkin yksi.

Rakennukset kaartuvat kadun mukaan ja ne kehystävät vastapäistä kalliomäkeä. Ilpolantien kulmauksessa oleva kallio säilyy. Rakennukset ovat tiilitaloja, kuten viereisetkin talot.

Asemakaava sallii myös sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, enintään 25 % rakennusoikeudesta. Tämä mahdollistaa etätyön ja yritystoiminnan omassa asunnossa.

Kaavaratkaisun perustelut

Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan (Kv 17.12.2007) mukainen ja kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Viheralueiden riittävyys on tarkasteltu yleiskaavan laatimisen yhteydessä ja tarkemmin Vapaalan täydennysrakentamisselvityksessä.

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (Kv 22.9.2014), joiden mukaan kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata ja luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä.

Vapaalaan on laadittu koko Vapaalan pientaloalueen käsittävä täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet (Kh 11.12.2017), joissa on katsottu, että tämä alue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Suunnitteluperiaatteissa Vapaalan pientalotonteille on esitetty tonttitehokkuus e = 0,25. Sen sijaan Vapaalantietä vastapäätä oleva laajempi Ilpolanpuisto on esitetty luonnonmukaiseksi puistoksi.

Vantaalla pientalotonteille on jatkuva kysyntä. Sijaintinsa puolesta paikka on keskeinen (palvelut lähellä, aluekeskukseen 2,2 km) ja alue soveltuu hyvin asumiseen.

Koska alue tulee rakennetuksi, se on tarkoituksenmukaista kaavoittaa riittävän tehokkaasti. Keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 on sama kuin samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien uudella omakotialueella (Kv 20.5.2013). Kaava-alueen hyvä tehokkuus johtuu myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tonttitehokkuus vaihtelee e = 0,23 ... 0,36, tehokkain tontti on alueen eteläpäässä kerrostalon naapurissa. Naapuritonttien tonttitehokkuudet ovat e = 0,20, e = 0,29 ja kerrostalotontilla e = 0,89. Vapaalan asemakaavassa pientalotonttien tonttitehokkuus vaihtelee välillä e = 0,20 (yleinen) ... 0,42 (yksittäinen).

Naapurissa Asunto Oy Vantaan Vivekan tontit ovat pinta-alaltaan 2768 m2 ja 2720 m2 ja niillä on yhteensä 12 asuntoa, jolloin tonttialaa on 457 m2 / asunto. Kaavamuutosalueella tonttialaa on keskimäärin 595 m2 / asunto ja pieninkin yksittäinen tontti on 415 m2. Naapurissa A26-korttelialueella tontille saa rakentaa yhden asunnon 400 m2 kohti. Omakotitonteilla koko tontti on omaa asuntokohtaista pihaa.

Vapaalantien katualuevaraus on tarpeettoman leveä, joten katualuetta voidaan liittää tontteihin.

Kaikki tontit liittyvät valmiiseen katuun. Alueen molemmissa päissä on valmis kunnallistekniikka, mutta tontitus edellyttää puuttuvan kunnallistekniikan ja puuttuvan jalkakäytävän rakentamista.

Rakennettu ympäristö

Alueelle voidaan rakentaa kuusi uutta omakotitaloa, jotka liittyvät Vapaalantiehen ja muodostavat Vapaalantien ulkokaarteelle yhtenäisen talorivin. Autokatokset sijoittuvat talojen väleihin eivätkä tällöin hallitse kaupunkinäkymää. Yhden tontin tonttiliittymä on Kierretieltä.

Uusista taloista tulee harmaatiilikattoisia ja julkisivuiltaan vaaleita ja tiilipintaisia. Näin uusi rakentaminen liittyy rakennusrivin molemmin puolin rakennettuun ympäristöön. Yhtenäisestä rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

Rakennusten itäpuolelle muodostuu etupihat. Kadun varteen rakennetaan puuttuva jalkakäytäväosuus ja kadulle jää 1 metrin leveä lumitila.

Havainnekuva suunnitelluista tonteista. / Heini Kallaluoto 2011 + TKa 2018.

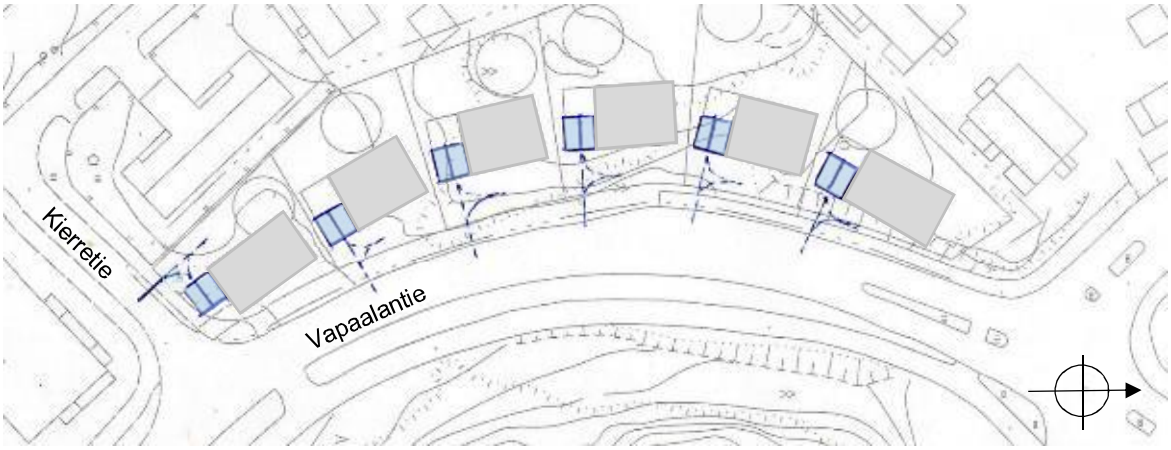

Asemapiirros suunnitellusta rakentamisesta. / TKa 2012.

Kaavamuutosalueella rakennusoikeuteen ja tonttitehokkuuteen vaikuttavat alueen muoto ja sijainti kadun vieressä, katusivun pituus sekä sijainti Kierretien kerrostalotontin naapurissa. Esitetyllä tavalla rakennettuna talot muodostavat kaaren, joka kehystää kadun toisella puolella kohoavaa kalliomäkeä.

Luonnonympäristö

Alueella kasvaa *masmalo* (Anthyllis vulneraria), joka on luonnonsuojelulain 42 §:n ja -asetuksen 29 §:n mukaisesti rauhoitettu kasvi, mutta luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan tämä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Tästä annetaan kaavamääräys. Esiintymä voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen kuin tontit rakennetaan.

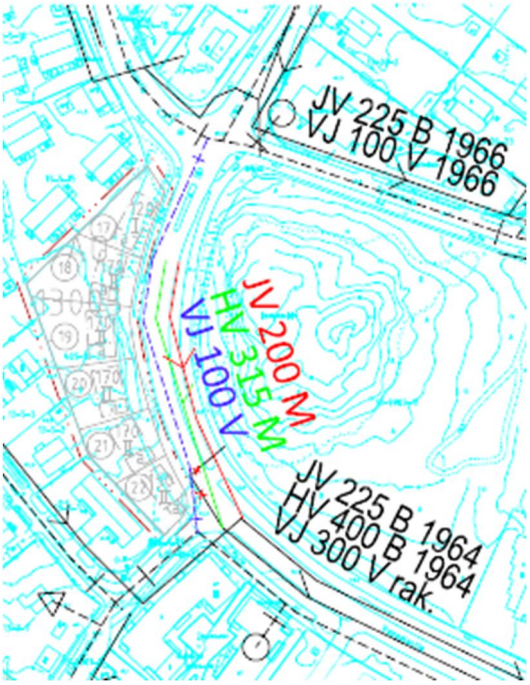

Pysäköintiratkaisu. Jokaisella tontilla on kaksi autopaikkaa. Auto voidaan kääntää tontilla. Viisi tonttia liittyy Vapaalantiehen. Yksi tontti liittyy Kierretiehen. / TKa 2012.

Liikenne

Uudet tonttiliittymät tulevat Vapaalantielle ja Kierretielle. Uusien asuntojen liikennetuotos on noin 18 – 24 ajon/vrk, millä ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen. Liikenteen kokonaissuoritteen kannalta täydennysrakentaminen on edullisempaa kuin hajarakentaminen.

Kaavassa sovelletaan kaupunkisuunnittelulautakunnan 31.3.2004 § 27 hyväksymää Vantaan asuinalueiden pysäköinnin mitoitusohjetta, jonka mukaan autopaikkojen vähimmäismäärä on erillistaloille 2 autopaikkaa / asunto.

Vesihuollon yleissuunnitelma.
Elina Kettunen 8.12.2017

Tekninen huolto

Vapaalantiellä ei ole nyt vesihuoltoa. Kadulle rakennetaan vesijohto, hulevesiviemäri ja jätevesiviemäri. Puhelinjohto ja pienjännitesähköjohto eteläisimmällä tontilla 22 tulee siirtää. Tonteille voidaan rakentaa kaukolämpö yhtä aikaa vesihuollon kanssa.

Vesihuolto

Kaava-alue liitetään Vapaalantien rakennettuun vesihuoltoverkostoon jatkamalla Vapaalantien vesijohtoa, jätevesiviemäriä ja hulevesiviemäriä kattamaan kaavoitettavat tontit. Vesijohto yhdistetään Ilpolantien vesijohtoon, jolloin käyttövarmuus paranee. Vesihuollon suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat arviolta 120 000 €.

Vedenjakelu

Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Alueen painetaso vaihtelee välillä +86,00 ... +95,00.

Viemäröinti
Kaava-alueen jätevedet johdetaan Vapaalantien jätevesiviemäriin. Vapaalasta jätevedet johdetaan runkoviemärissä Vihdintien ali Hämeenkylään ja sieltä Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, josta ne ohjataan Suomenojan jäteveden-puhdistamolle.

Hulevesi
Pinta- ja perusvedet johdetaan katualueelle rakennettavaan hulevesiviemäriputkeen. Hulevedet tulee kuitenkin käsitellä kiinteistökohtaisesti hyödyntäen maaston muotoiluja ja kerroksellista, monipuolista kasvillisuutta. Hulevettä voidaan varastoida tontilla kastelua varten. Kattovedet voidaan imeyttää tontilla, mikäli maaperä soveltuu imeytykseen ja siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Huleveden käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti. Hulevesien viivyttämisestä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Tonttijako
Asemakaavaan merkitään sitova tonttijako.

4.1 KAAVAN RAKENNE

Puisto- ja katualueita muutetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO. Alueelle muodostuu kuusi omakotitonttia.

Uudet tontit

Tontti	Osoite	Pinta-ala m2	Rakennusoikeus k-m2	Tonttitehokkuus e
17	Vapaalantie 10f	524	120	0,23
18	Vapaalantie 10e	753	170	0,23
19	Vapaalantie 10d	743	170	0,23
20	Vapaalantie 10c	604	170	0,28
21	Vapaalantie 10b	530	170	0,32
22	Vapaalantie 10a	415	150	0,36

Osoitteet tarkistettu. Pinta-alat tarkentuvat tontinmittauksessa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vapaalantien itäpuolella on laajempi virkistysalue, Ilpolanpuisto.

Rakennusalat on rajattu luonnosten mukaisiksi. Lisäksi asemakaavassa annetaan tarpeelliset määräykset katoista, julkisivuista, aidoista ja istutuksista. Puuaita Vihdintietä vastaan torjuu tie-melua.

Kaavan nähtävillä olon jälkeen tehdyt tarkistukset
- Kaavaan on lisätty kallio- ja istutusalueet.
- Poistettu puuaitamääräys paitsi Vihdintietä vastaan.
- Kaavaan on lisätty autokatoksen toteuttamismahdollisuus autotallina palomääräysten vuoksi.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Luonnonympäristöä muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat kuitenkin yleiskaavan keskeisiä periaatteita ja hajarakentamista edullisempaa. Kaavamuutoksessa menetetään kapea puisto, joka ei ole osa laajempaa viheralueverkostoa. Vapaalantien itäpuolella on laajempi virkistysalue, Ilpolanpuisto. Omakotitonteille sijoittuu myös istutuksia.

Kaavamuutos tuottaa kuusi uutta omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta asuntorakentamisesta ja omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta. Uusien omakotitalojen rakentaminen tuottaa isoja asuntoja ja asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa asuinoloja.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen: Rakentaminen sijoittuu nykyisen kaupunkirakenteen sisään sekä olevan kadun, kunnallistekniikan ja palvelujen yhteyteen, mikä on kestävän kehityksen mukaista.

Vaikutukset nykytilanteeseen: Vapaalantien viereiseen kalliometsään rakennetaan kuusi uutta omakotitaloa. Viideltä tontilta poistuu suora yhteys puistoon, mutta Vapaalantien toisella puolella on laajempi puisto.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön: Uudet tiilipintaiset omakotitalot sijoittuvat Vapaalantiellä rappaus- ja tiilipintaisen kerrostalon (Kierretie 2) ja tiilipintaisen omakotitalon (Vapaalantie 12a) väliin. Saman korttelin naapuritonteilla on tiili- ja puupintaisia erillistaloja. Lähimmillään uudet talot sijoittuvat 8 metrin etäisyydelle nykyisistä taloista, mikä vastaa kaupungin rakennusjärjestystä.

Vaikutukset luonnonympäristöön: Tontilla oleva luonnonympäristö muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Masmalokasvusto voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen tonttien myymistä.

Liikenteelliset vaikutukset: Uusi asuminen tuottaa liikennettä noin 18 – 24 ajon /vrk, millä ei ole merkittävää vaikutusta katuverkon toimivuuteen. Täydennysrakentaminen on liikenteen kokonaissuoritteen kannalta edullisempaa kuin hajarakentaminen ja mahdollistaa joukkoliikenteen käytön.

Sosiaaliset vaikutukset: Kaava vastaa väestönkasvun haasteeseen ja perheasuntojen tarpeeseen. Nyt viiden tontin vieressä olevaa puistoaluetta muuttuu tonteiksi. Naapurit kokevat puiston menetyksen ja uudet talot häiritseviksi. Kuusi perhettä voi rakentaa alueelle omakotitalon, jolloin alueelle muuttaa uusia asukkaita. Liike-, toimisto- ja työtilojen salliminen mahdollistaa etätyön ja yrittäjyyden oman asunnon yhteydessä, mikä voi monipuolistaa alueen palveluja ja katukuvaa. Tämäntapaisten asuntojen tulee nimenomaan sijaita kokoojakadun varrella. Vanhoja asuntoja vapautuu myyntiin. Rakentaminen tarjoaa työtä.

Kaavan laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenneverkkoon, palveluihin ja ilmastoon ovat vähäiset. Kaavamuutos vastaa kaupungistumisen ja väestömäärän lisäyksen haasteeseen. Täydennysrakentaminen tiivistää kaupunkirakennetta, mutta on hajarakentamista edullisempaa.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tonttien Vihdintien puoleiselle sivulle on rakennettava 1,5 m korkea tiivis puuaita.

Rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lentomelua vastaan on oltava asunnoissa vähintään 32 dB sekä liike-, toimisto- ja työtiloissa vähintään 29 dB. Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään rakennusjärjestyksessä.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaupunki myy tai vuokraa tontit rakentajille, kun kaava on tullut voimaan, kunnallistekniikka on rakennettu ja Vapaalantien sähkökaapelit on siirretty. Alueella kasvava masmaloesiintymä voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan ennen tonttien myymistä.

Havainnepiirrokset ja asemapiirros osoittavat, kuinka rakentaminen on toteutettavissa. Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupungilta

Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Asta Tirkkonen	asemakaavasuunnittelija (2010)
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Marko Hoffren	suunnitteluavustaja
	Eeva Juusela	suunnitteluavustaja
	Tuukka Kaattari	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämisp.
	Tomi Henriksson	asumisasioiden päällikkö
	Petteri Leinonen	lakimies
	Hannes Oksanen	lakimies
Kuntatekniikan keskus	Pekka Haasanen	liikenneinsinööri
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
	Marika Orava	suunnitteluinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Matti Kärki	lupa-arkkitehti
	Jorma Suokas	tarkastusrakennusmestari
Ympäristökeskus	Stefan Skog	ympäristöjohtaja

Kaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 2.3.2011 ja 7.3.2018.
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

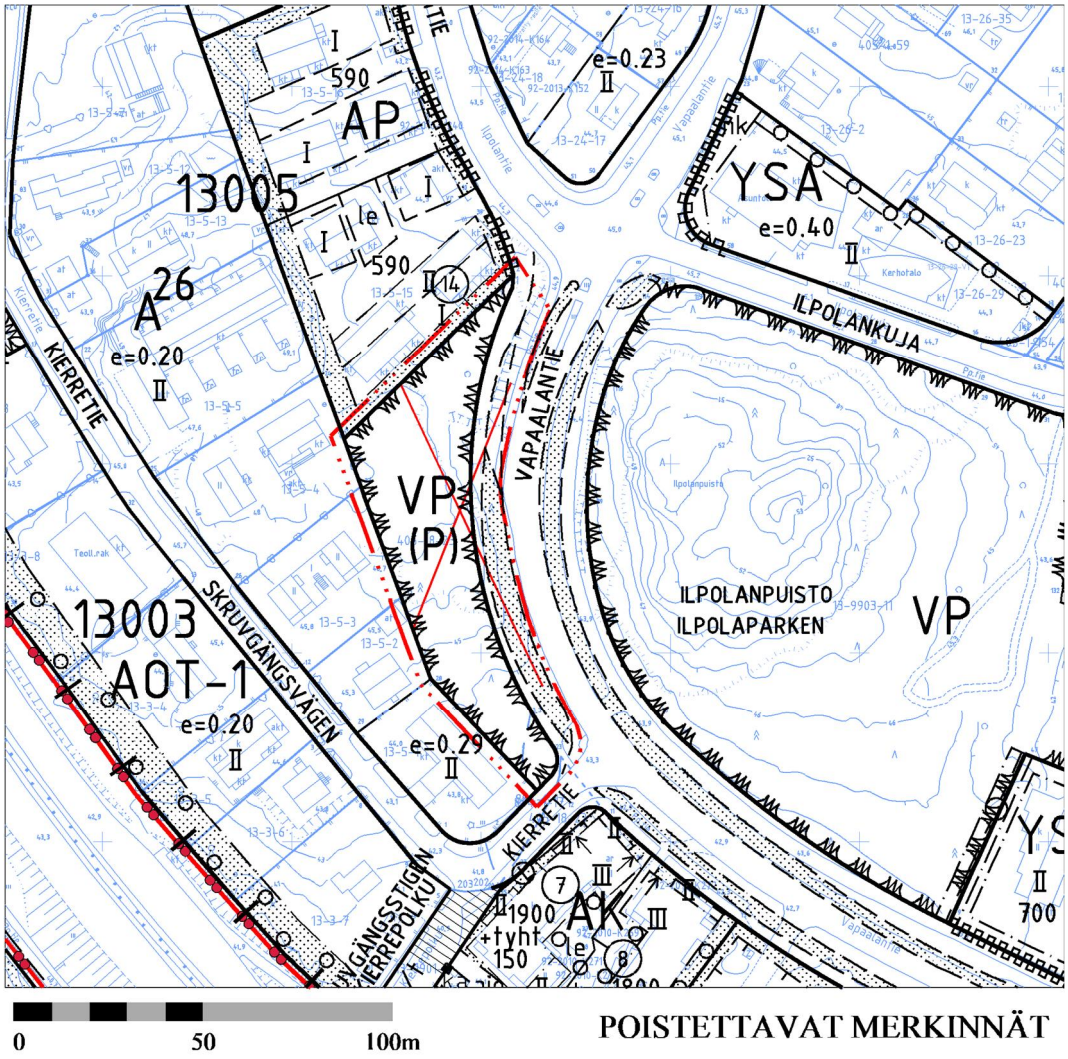
Vantaa 16.4.2018

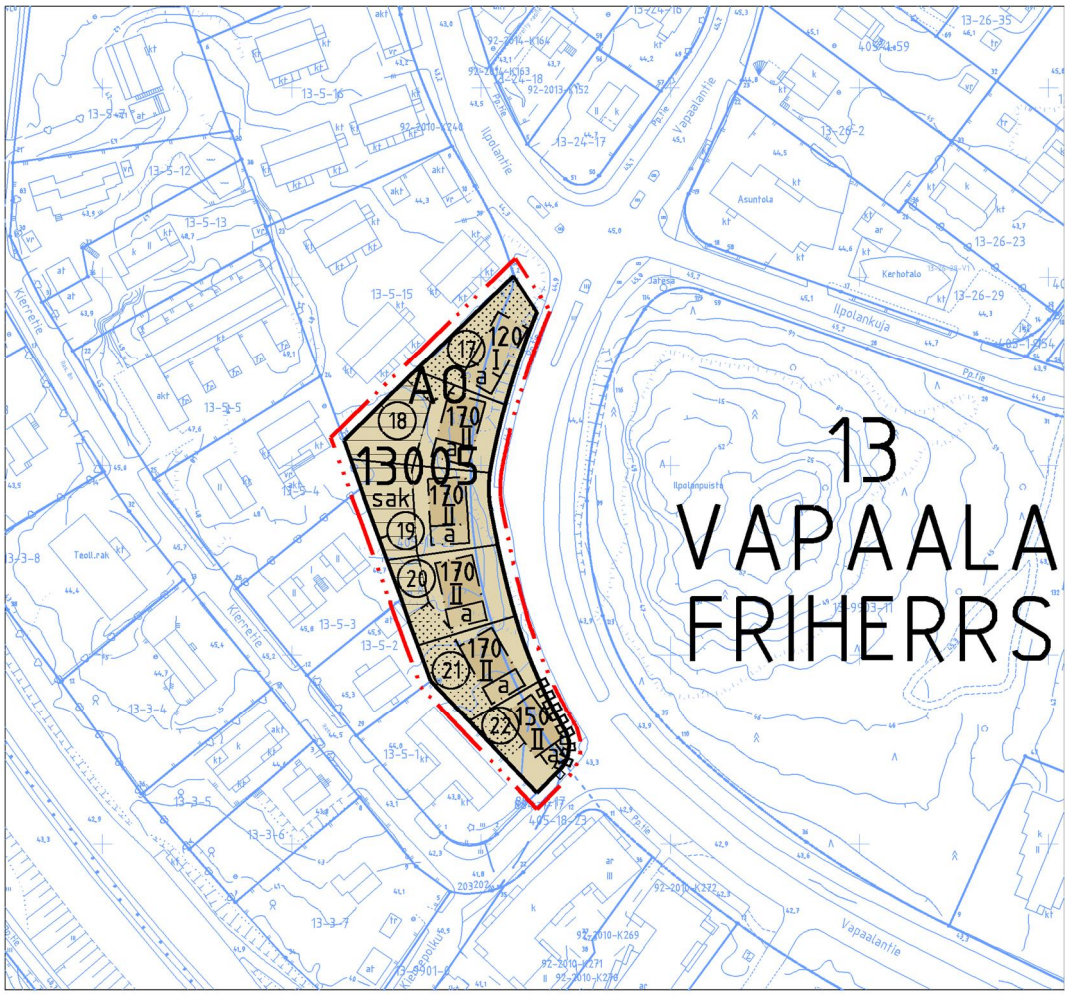
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu / Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

7. ASEMAKAAVAKARTTA JA –MÄÄRÄYKSET

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2 Baskartbladens nummer
002120	16.4.2018	682489

Vantaan kaupunki

VAPAALANTIE 10

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 13005.

Tonttijako

Osa korttelia 13005.

1:2000

Vanda stad

FRIHERRSVÄGEN 10

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

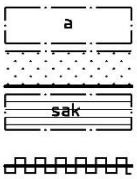
Del av kvarteret 13005.

Tomtindelning

Del av kvarteret 13005.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Jokaiselle tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon.	På varje tomten får byggas i högst en bostad.
	Tontille saa sijoittaa sellaisia liike-, toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista, yhteensä enintään 25 % rakennusoikeudesta.	På tomten får placeras sådana affärs-, kontors- och arbetslokaliteter som inte stör boendet, sammanlagt högst 25 % av byggnadsrätten.
	Rakennuksissa on käytettävä harjakattoa.	I byggnaderna ska användas åstak.
	Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili.	Takmaterialet ska vara av grå taktegel.
	Kattokaltevuuden tulee olla 1:2.	Taklutningen ska vara 1:2.
	Rakennuksissa tulee olla vaaleat avoräystäät.	Byggnaderna ska ha ljusa och öppna takfötter.
	Julkisivumateriaalin tulee olla paikalla muurattu keltainen savitiili tiilenvärisin saumoin.	Fasadmaterialet ska bestå av på platsen murad gul lertegel med tegelfärgade fogar.
	Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan.	Bostadsbyggnad ska byggas invid byggnadsgränsens gatusidan.
	Kuistin ja terassin saa rakentaa rakennusalan ulkopuolelle, ei kuitenkaan 4,0 metriä lähemmäksi naapuritontin rajaa eikä 1,5 metriä lähemmäksi katualueen rajaa.	Kvisten och terrassen får byggas utom byggnadsgränsen, men dock inte närmare än 4,0 meter granntomtens gräns och närmare än 1,5 meter gatuområdets gräns.
	Kadun puolella on oltava istutuksia.	På gatusidan ska vara planteringar.
	Kadun puoleiset ajo- ja kävelyalueet ja autopaikat on päällystettävä harmain kivetyksin tai laatoituksin.	Kör- och gångområdena på gatusidan och bilplatserna ska beläggas med gråa stenar eller plattor.
	Tonteilla 13-005-17 ja -18 sijaitsee masmaloesiintymä (Anthullis vulneraria), joka luonnonsuojelulain 48 §:n 1. momentin mukaan ei estä rakennustoimintaa eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä, mutta jota on vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.	På tomterna 13-005-17 och -18 ligger getväpplingsförekomst (Anthullis vulneraria) som enligt naturvårdslagets 48 § 1. momentet hindrar inte att marken används för byggande, inte heller ändamålsenlig användning av en byggnad eller anordning, men då ska det emellertid undvikas att fridlysta växter skadas eller störs, om detta är möjligt utan avsevärda merkostnader.
	Tontit on rajattava Vihdintien suuntaan 1,5 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla.	Tomterna ska gränsas mot Vichtisvägen med 1,5 meter högt tätt staket av trä.
	Tontti tulee aidata toista tonttia vastaan pensasaidalla tai kivimuurilla.	Tomten ska inhägnas mot andra tomterna med häck eller stenmur.
	Vähintään 1 autopaikka / asunto tulee sijoittaa autokatokseen tai autotalliin, jonka saa rakentaa auton säilytyspaikan rakennusalalle rakennusoikeuden lisäksi.	Minst 1 bilplats / bostad ska placeras i bilskydd eller i garage som får byggas på byggnadsytan för förvaringsplats för bil utöver byggnadsytan.
	Autopaikkoja on varattava 2 kpl / tontti.	Bilplatser ska reserveras 2 st / tomt.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
⑰	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAP	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13005	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
170	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.

Auton säilytyspaikan rakennusala.

Istutettava alueen osa.

Maisemallisesti merkittävä avokallio.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.

Del av område som bör planteras.

Berghäll viktig ur landskapsmässig synpunkt.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	27.02.2018
Kaavan nimi	002120 Vapaala 13 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	23.09.2011
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002120
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,3570	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,3570

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3570**	**100,0**	**950**	**0,27**	**0,0000**	**950**
A yhteensä	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2733	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,0837	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,3570**	**100,0**	**950**	**0,27**	**0,0000**	**950**
A yhteensä	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
AO	0,3570	100,0	950	0,27	0,3570	950
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,2733	0
VL	0,0000		0		-0,2733	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0000		0		-0,0837	0
Kadut	0,0000		0		-0,0837	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavan muutosehdotus 002120 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.1. – 22.2.2018.
Tällöin jätettiin kuusi muistutusta.

Muistuttaja	Muistutuksen tiivistelmä	Tarkistukset
Nro 1 **Muistuttajat** **A ja B**	Vastustamme hanketta. Jos meille olisi kerrottu täydennysrakennushankkeesta, emme olisi ostaneet asuntoa. Asuntomme arvo tulee laskemaan. Tiivistäminen voidaan hoitaa jossakin muualla. Lidl lisää liikennettä. Tontti on erittäin ahdas.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.
Nro 2 **Asunto Oy** **Vantaan Viveka**	Alue on asemakaavassa puistoa ja yleiskaavassa pientaloaluetta, joka on pääkäyttötarkoitus ja voi sisältää puistojakin. Täydennysrakentaminen tulisi tapahtua tontteja tiivistämällä. Vaadimme kauppahinnan alennusta, koska kiinteistökauppaa tehtäessä ei informoitu asemakaavamuutoksesta. Puistoalueen rakentaminen on vaikeaa ja edellyttää louhintaa. Tontille liikennejärjestely on vaativa ja kallis. Tonteilta ajettaisiin suoraan Vapaalantielle. Liikenne lisääntyy Lidlin valmistuessa. Puistossa kasvaa rauhoitettu masmalo. Vapaalan puusto ja vehreys on vähentynyt. Kaavamuutos poistaisi puistoa. Rakennukset tulisi tehdä yksikerroksisina ja tonttien määrä pudottaa neljään tai kolme yksikerroksista paritaloa.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Havainnekuvia tarkistettu.
Nro 3 **Muistuttaja C**	Ei ole huomioitu valituksia. Tontit pieniä ja vaikeasti rakennettavia. Liikennejärjestelyt vaikeat. Kerrostalojen kohdalle luvattiin jalkakäytävä. Rauhoitetun kasvin poimiminen ja hävittäminen on kielletty. Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa? Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi tänne. Tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta. Olen hoitanut puistoa. Alueella on suuri vastustus. Liitteenä vanha nimilista (110 allekirjoitusta).	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Tontille 22 liittymäkielto risteyksestä.
Nro 4 **Vapaalan omakotiyhdistys ry**	Omakotiyhdistys vastustaa erityisesti tonttitehokkuutta e = 0.27. Täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteita ei ole noudatettu. Maanpäällistä kellaria ei tule sallia. Määräys rakentamisesta kiinni rakennusalan rajaan on ristiriidassa muiden määräysten kanssa. Puuaitamääräys ei sisälly suunnitteluperiaatteisiin. Vapaalantien liikenne lisääntyy ja kaventaminen vähentää näkyvyyttä. Masmaloesiintymä tulisi säilyttää.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet. Poistettu puuaita paitsi Vihdintietä vastaan.
Nro 5 **Muistuttajat** **D ja E**	Puisto on kallioinen ja erittäin ahdas, rakentaminen vaikeaa. Tonteille pitää mahtua autopaikat, roskakatokset ja lumi. Pysäköinti heikkenee, estetään vieraiden käynti. Rakentaminen vaatii varovaista louhintaa. Kuuden omakotitalon mahduttaminen on vaikeaa. Tontin 22 rakennusoikeus 0,36 on Vantaan ennätys. Kaksikerroksiset talot yksikerroksisten eteen ei ole viihtyisää. Päivittäinen näkymä estetään. Yleisnäkymä Vapaalaan tullessa heikkenee. Vastustamme asemakaavan muuttamista.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.
Nro 6 **Muistuttajat** **F ja G**	Ostimme asunnon puiston vierestä. Kaava ei vastaa täydennysrakentamisselvitystä, erityisesti vehreys. Huomioitava kalliomäkien säilyttäminen. Liikenne lisääntyy. Kannattaako rakentaminen? Haluamme säilyttää puistonäkymän.	Kaavaan lisätty kallio- ja istutusalueet.

NRO 1

Muistuttajat A ja B

Muistutus

Luonnollisesti vastustamme näin älytöntä Vantaan kaupungin täydennysrakennushanketta, joka on vaivannut meitä jo 8 vuoden ajan.

Jos meille olisi kerrottu täydennysrakennushankkeesta kun olimme ostamassa puisto-alueeseen rajoittuvaa paritaloa emme tietenkään olisi ostaneet ko. asuntoa ! Koemme että meitä on petetty.

Jos hanke toteutuu niin asuntomme arvo tulee huomattavasti laskemaan. Tuskin kukaan tulee ostamaan tätä asuntoa jos hanke toteutuu.

Tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen voidaan hoitaa aivan jossakin muualla. Liikenne tulee lisääntymään merkittävästi, koska lähelle valmistuu Lidl. Tontti on erittäin ahdas, siihen ei millään mahdu 6 eikä 4 taloa. Kaikki ne valtuuston ja lautakunnan jäsenet, jotka ovat käyneet paikan päällä ovat olleet tyrmistyneitä, että eihän tällaiselle paikalle voida mitään rakentaa. Meidän olennaisin tekijä asunnon ostopäätökselle oli alueen luonnon-läheisyys ja erityisesti terassiltamme aukeava näkymä tälle pienelle puistoalueelle jonka Vantaan kaupunki nyt haluaa raiskata. Mittamme on täynnä.

Vastine

Vantaan karttapalvelussa on ollut ja on yhä nähtävillä asemakaava- ja yleiskaavatilanne. Yleiskaava 2007 ja sen kaavaselostus on ollut ja on yhä nähtävillä internetissä kaupunki-suunnittelun sivuilla. Yleiskaavan pientaloalueelle voidaan kaavoittaa pientaloja.

Kaupungin kasvun, kehityksen ja kaavoituksen myötä asuntojen arvot voivat nousta tai laskea eikä arvonmuutoksia korvata. Kehittyvissä kaupungeissa asuntojen arvot yleisesti nousevat, taantuvissa laskevat.

Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen ei heikennä liikenteen toimivuutta.

Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää. Kaupunginvaltuuston 11.5.2015 hyväksymässä Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa 2050 Vapaala kuuluu seudun ensisijaisesti kehitettäviin vyöhykkeisiin.

Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti rakennusmaata. Täydennysrakentamiskohteita on myös muissa kaupunginosissa. Vapaalan suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kaupungin-hallituksessa 11.12.2017 ja niiden täydennysrakentamisselvityksessä katsotaan, että tämä puisto ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista.

Kaavakartta ja havainnepiirros osoittavat, että rakentaminen mahtuu tonteille. Pientalo-tontteja kaavoitetaan tehokkaamminkin. Virkistysalueeksi jää isompia puistoja kuten Ilpolanpuisto.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

NRO 2

Asunto Oy Vantaan Viveka

Muistutus

”Asunto Oy Vantaan Vivekan lausuma koskien asemakaavan muutoshanketta n:o 002120

1.
Kuulutuksessa haivatut epäkohdat

Kaavakartta ja määräykset

- Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan. Kuvissa kuitenkin piirretty selvästi irti rajasta.

Selostuksessa

- Sivu 37/51 3.4 asemakaavaratkaisun vaihtoehdot kuva 2 asuntoihin piirretty autokatokset, vaikka tontilla on pysäköinnille varattu alue. Tällä on saatu tontti näyttämään ahtaammalta.

- Sivu 41/51 havainnekuvassa myös vasemman puoleisen päätytontin talo piirretty yksikerroksisena, vaikka se on ehdotuksessa kaksikerroksinen. Kyseisen tontin tehokkuus on nostettu arvoon e36, joka on pientalo tontille uusi Vantaan ennätys. 415m tontille saisi rakentaa 150m2 asunnon.

2.
Taustaa

Vantaan kaupungin Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö on 23.9.2010 antamallaan asemakaavan muutoksen luonnoksella tiedottanut asianosaisia vireillä olevasta kaavamuutoksesta sekä varannut asianosaisille tilaisuuden lausua mielipiteensä. Lähettämässään asemakaavamuutoksen luonnoksessa asemakaavayksikkö on ilmoittanut Vantaan kaupungin yrityspalveluiden hakevan kaavamuutosta siten, että Vapaalantie 10cn – 10 h:n kohdalle kaavoitettaisiin pientalotontteja. Ilmoitusvaiheessa asemakaavayksikkö on perustellut kaavamuutosta sillä, että kyseessä olisi yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde.

3.
Yleiskaavan käyttötarkoitus

Nyt kaavamuutos luonnoksen alainen alue on vahvistetussa asemakaavassa määritetty puistoksi (P). Asemakaavamuutoksen perusteluna on esitetty toimenpiteen olevan ”yleiskaavan mukainen ”täydennysrakentamis -kohde”. Yleiskaavassa Vapaalan alue on määritelty pientaloalueeksi (A3). Tällä määrittelyllä on käsityksemme mukaan tarkoitus kertoa alueen pääkäyttötarkoitus, joka on pientaloalue. Sen sisällä on pääkäyttötarkoituksen lisäksi sitä palvelevia alueita, kuten liikennealueet, puistoalueet, mahdollisesti palvelutoimintojen alueet, kuten päiväkodit, ym. Yleiskaavassa voidaan ohjeistaa täydennysrakentamista, kuten tässä tapauksessa mahdollisesti on tapahtunut, mutta sen tulisi normaalisti tapahtua mm. vanhoja asuntontteja tiivistämällä eikä, kuten tässä tapauksessa, muuttamalla vahvistetun asemakaavan mukainen pieni puistoalue asuntotonteiksi.

4.
Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta

Yleisötilaisuudessa 5.10.2011 aluearkkitehti Timo Kallaluoto kertoi, että Vantaan kaupungilla on ollut jo vuodesta 2007 tieto ja alustavat suunnitelmat kyseisen puistoalueen asemakaavan muuttamiseksi pientalotonteiksi.

5.
Asunto Oy Vantaan Viveka on 16.12.2009 ostanut tontit 92-13-5-16 ja 92-13-5-15 Vantaan kaupungilta. Asunto Oy Vantaan [Vivekan] rakennuttajana toimineen Rakennuspetäjä Oy:n toimitusjohtaja Ari Hernesniemen mukaan silloisia Asunto Oy Vantaan Vivekan edustajia ei ole informoitus kiinteistökauppoja tehtäessä suunnitellusta asemakaavamuutoksesta, jossa Asunto Oy Vantaan Vivekan rajanaapurina oleva alue muutetaan puistoalueesta pientalo-tonteiksi. Kyseessä on sellainen tieto, joka on ollut myyjän tiedossa ja josta myyjän eli Vantaan kaupungin olisi pitänyt ilmoittaa ostajalle. Kyseinen tieto olisi vaikuttanut maksettuun kauppahintaan sekä rakennusten sijoitteluun.

6.
Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että se tulee vaatimaan Vantaan kaupungilta maakaaren 2 luvun myyjän virhevastuuta koskevien säännösten perusteella kauppahinnan alennusta, mikäli asemakaavaa muutetaan ehdotuksen mukaisesti.

7.
Tonttien rakentaminen

Kyseinen puistoalue on kallioinen ja päistä erittäin kapea. Nykyiselle puistoalueelle rakentaminen on vaikeaa, sillä tiiviisti rakennetulla pientaloalueella perustusten tekeminen, vaatii rakennuttajalta ja rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuuttaa varsinkin louhimisessa. Kyseisen puistoalueen välittömässä läheisyydessä on marraskuussa 2010 valmistunut paritaloyhtiö Asunto Oy Vantaan Viveka sekä useita omakotitaloja ja muita pientaloja, jotka kärsivät helposti tärinä- tai räjäytysvahinkoja.

Louhinta- ja räjäytystöiden tekijät ovat ankarassa vastuussa aiheuttamistaan vahingoista. Korostamme, että tulevat tontin omistajat voivat joutua louhinta- ja räjäytystöiden tilaajina korvaamaan louhinta- ja räjäytystöiden aiheuttamat vahingot yhteisvastuullisesti louhinta- ja räjäytystöiden tekijöiden kanssa. Kiinteistön omistajan vastuusta tarkemmin esimerkiksi korkeimman oikeuden tuomiossa KKO:1996:59.

8.
Liikennejärjestelyt

Tontille on erittäin vaativaa ja kallista rakentaa toimivaa liikennejärjestelyä, sillä nyt suunnitelluilta tonteilta ajettaisiin suoraan erittäin vilkasliikenteiselle Vapaalantielle, joka on kyseisen Vapaalan alueen läpi menevä pääväylä. Liikenne tulee jatkossa lisääntymään merkittävästi tällä väylällä Lidlin valmistuessa.

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa ei ole millään tavalla ratkaistu liikennejärjestelyihin liittyviä ongelmia. Tämä liikennejärjestelyjen hoitamattomuus tulee aiheuttamaan huomattavasti vaaratilanteita ja pahimmassa tapauksessa onnettomuuksia erittäin vilkasliikenteisellä Vapaalantiellä, joka sijaitsee Rajatorpan koulun läheisyydessä ja näin monen ala-asteikäisen koulureitillä. Asukkaiden ja vieraiden pysäköintiin ei ole osoitettu pysäköintilevennyksen korvaavaa ratkaisua.

9.
Rauhoitettu kasvi

Kyseisellä puistoalueella kasvaa rauhoitettu kasvi nimeltään masmalo. Masmalo on jääkauden jälkeisen arovaiheen kasveja, joka nykyisessä havumetsiä suosivassa ilmastossamme joutuu tyytymään harjujen ja kuivien ketojen tarjoamiin vähiin aromaisiin laikkuihin. Heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa. Masmalo on maassamme hyvin harvinainen, mutta sitäkin monimuotoisempi.[1] Kyseisen puistoalueen nykyisen rajanaapurin Asunto Oy Vantaan Vivekan rakentamiseen liittyvissä rakennuslupa ja muissa kaavavaiheissa masmalon on todettu säilyvän kyseisellä puistoalueella. Nyt suunniteltu kaavamuutos ja sen seurauksena rakentaminen tuhoaisi rauhoitetun ja harvinaisen masmalon esiintymisalueen.
[1] http://www.luontoportti.com/suomi/fi/kukkakasvit/masmalo

Asemakaavamuutoksen luonnoksessa todetaan, että masmaloesiintymä on siirrettävä toiseen kasvupaikkaan ennen kuin rakennuslupa voidaan myöntää. Masmalon siirtäminen asemakaavaluonnoksen mukaisesti uuteen kasvupaikkaan ei turvaa masmalon säilymistä, sillä heikkona kilpailijana se pärjää huonosti muun kasvillisuuden puristuksessa ja uudessa kasvupaikassa ei ole mitään takeita masmalon selviämisestä. Masmalon on kyseisellä puistoalueella löytänyt luonnollisen kasvupaikkansa.

10.
Viheralueet

Alueella äskettäin tapahtuneiden kaavamuutosten (Ilpolantie ja Hohtimet-alue sekä Vapaalantie-Vapaalanpolku) ja rakentamisen vuoksi on Vapaalan puusto ja vehreys huomattavasti vähentynyt. Kyseinen Vapaalantie 10 C -kaavamuutos poistaisi osan Ilpolanpuistosta ja näin pienentäisi huomattavasti virkistysalueen kokoa. Vantaan kaupungin tulisi huolehtia kaupunkilaisten viihtyvyydestä säilyttämällä vähäiset virkistysalueet.

11.
Yhteenveto

Kaikilla mainituilla perusteilla Asunto Oy Vantaan Viveka ilmoittaa, että vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista.

Mikäli vastoin Asunto Oy Vivekan näkemystä kaupunkisuunnittelulautakunta päättäisi edetä asemakaavan muutoshankkeessa, esitämme, että rakennukset tehdään yksikerroksisina ja tonttien määrä tulisi pudottaa neljään ja pohjoisen puoleista kapeaa tonttia ei otettaisi käyttöön. Vaihtoehtoisesti voitaisiin toteuttaa yhtiömuotoisena 3 yksikerroksista paritaloa, jolloin 6 asuntoa toteutuisi. Tällöinkin kyseisen alueen pohjoisenpuoleinen tontti jäisi viheralueeksi tai puistoksi.

Vaihtoehtoisen kaavoituksen toteutumisesta huolimatta, taloyhtiö ei tule luopumaan tontin kauppahinnan alennusvaatimuksesta.”

Vastine

1.
Kuulutuksessa haivatut epäkohdat
Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan, ei kiinni kadun rajaan. Rakennusala on kaavakartalla tummanruskea alue, jolla on rakennusoikeusluku. Rakennusalan ja kadun väliin jää rakentamaton alue ja kadun puolelle vielä noin 1 m leveä lumitila ja jalkakäytävä. Havainnekuvat vastaavat kaavaa.

Tarkistetaan sivun 37 kuva 2 ja sivun 41 havainnekuva esitetyllä tavalla.

Asemakaavamuutoksissa kukin alue suunnitellaan kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin. Kun alue tulee rakennetuksi, se kannattaa rakentaa riittävän tehokkaasti.

Tonttitehokkuus voi vaihdella eri tonteilla. Vapaalassa esiintyy pientalotonteilla myös e = 0,35 (Sahatie 9), e = 0,36 (Kaavintie 24) ja e = 0,42 (Höylätie 20) tonttitehokkuuksia. Varistossa Sirppikujan omakotitonteilla esiintyy e = 0,30 … 0,37 tonttitehokkuuksia. Pakkalaan Pitotielle on kaavoitettu pientaloja e = 0,40 ja 0,60 tonttitehokkuuksilla sekä Kivistöön Kvartsijuonenkujalle jopa e = 0,85 tonttitehokkuudella. Siten e = 0,36 tehokkuus ei ole Vantaallakaan tavaton, ottaen vielä huomioon, että kyse on kulmatontista kerrostalon (e = 0,89) naapurissa. Muilla tonteilla tehokkuus on vastaavasti alempi.

Asunto Oy Vantaan Vivekan naapuritonteilla tonttitehokkuus on vain e = 0,23(**!**), joten kaavassa on otettu yhtiön mielipide huomioon. Kaava-alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa rakentamista samassa korttelissa Ilpolantien ja Kierretien välisillä uusilla tonteilla. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä Vapaalan palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

Vapaalan asemakaavassa (esimerkiksi A26-alueilla) tontin vähimmäiskoko on 400 m2.

2.
<u>Taustaa</u>
–

3.
<u>Yleiskaavan käyttötarkoitus</u>
Oikeusvaikutteisen yleiskaavan pientaloalueelle voidaan asemakaavoittaa pientalotontteja. Täydennysrakentamisalueita on määritelty tarkemmin yleiskaavan selostuksessa (s. 67). Lisäksi yleiskaavaa on tarkennettu Vapaalan suunnitteluperiaatteilla kaupunginhallituksessa 11.12.2017. Tavoitteena on kaavoittaa tontteja ensi sijassa kaupungin maalle.

4.
<u>Kauppahinnanalennusta Vantaan kaupungilta</u>
Mainittu tieto ja suunnitelma vuonna 2007 on ollut vain yleiskaava, jossa puistoalue on pientaloaluetta A3, ja yleiskaavan selostuksessa esitetty täydennysrakentamisalue (s. 67 kuva 8.4). Muuta tarkempaa suunnitelmaa ei vielä tuolloin ole ollut. Asemakaavamuutosta on haettu vasta 8.9.2010. Varhaisin rakentamisluonnos on kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa vasta 20.9.2010.

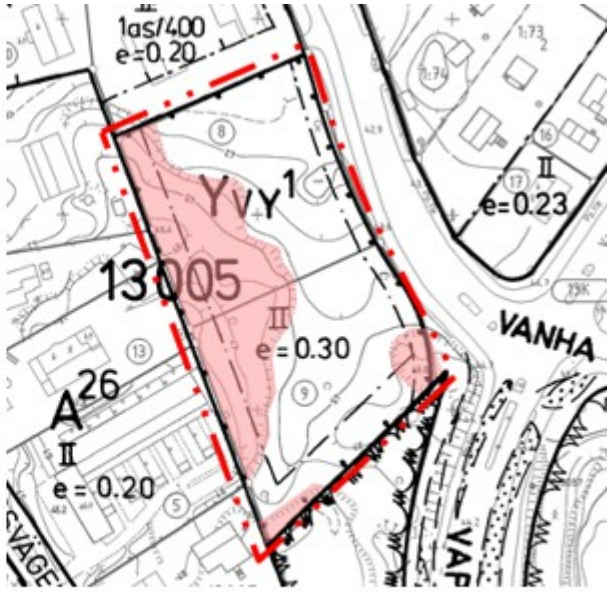
5.
Vantaan kaupungin ja Asunto Oy Vantaan Vivekan c/o Rakennuspetäjä Oy välisessä kauppakirjassa 16.12.2009 todetaan, että ostaja on tutustunut kaupan kohteita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat muun muassa kaavakartat ja -määräykset ja että ostaja on tutustunut myös naapuritontteja koskeviin kaavakarttoihin ja -määräyksiin. Yleiskaavamääräyksen mukaan alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Kaavat ovat yleisesti nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi*** ja yleiskaavasta on kaupungin verkkosivuilla ollut silloin ja on yhä nähtävissä kaavakartta, kaavamääräykset, kaavaselostus ja selvitykset, <u>http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007</u>

6.
Kaupungilla on oikeus muuttaa asemakaavaa. Perustetta kauppahinnan alennukselle ei ole. Tontti 92-13-5-16 ei rajoitu puistoalueeseen. Sitä paitsi alue on yhä puistoa, vielä 8 vuotta maakaupan jälkeen.

7.
Tonttien rakentaminen
Asunto Oy Vantaan Viveka on rakennettu samanlaiseen kallio- ja moreenimaastoon. Taloja rakennetaan vaikeampaankin maastoon ja voidaan rakentaa jopa kaupunkien keskustoihin aivan toisen talon viereen varovaisella louhintatekniikalla (etanadynamiitilla), mikä on tänä päivänä yleistä.

Maalajit (1 m syvyydessä).
Kallio. Moreeni. Siltti.

Asemakaavatilanne Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla 21.3.2007. Pohjakartalla näkyvät tonteilla olleet avokalliot (tehostus puneella), joita on louhittu.

8.
Liikennejärjestelyt
Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen (Vapaalantie 4) lisää liikennettä erityisesti Rajatorpantien suuntaan, mutta ei heikennä liikenteen toimivuutta. Vapaalantiellä on jo nyt tonttiliittymiä. Omakotitontin liittymää käytetään vain muutaman kerran päivässä. Tonttiliittymiä esiintyy Vantaalla myös kaduilla, joiden liikennemäärä on yli 8 000 ajon/vrk. Rakentaminen ei heikennä kouluteiden turvallisuutta, koska Vapaalantiellä ei ole nyt tonttien kohdalla jalkakäytävää vaan se on kadun toisella puolella. Vapaalantiellä on 40 km/h nopeusrajoitus.

Asemakaavassa vaaditaan jokaiselle tontille 2 autopaikkaa / asunto, joka on Vantaalla tavanomainen omakotitontin pysäköintinormi, ja käytössä myös Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla. Asemakaavaan on varattu nykyinen pysäköintilevennyksen tila. Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

9.
Rauhoitettu kasvi
Asunto Oy Vantaan Vivekan tontilla voimassa olevassa asemakaavassa 001700 ja sen kaavaselostuksessa (21.3.2007) ei todeta masmaloesiintymää. Kaavassa määrätään vain, että rakennustöiden aikana puiston puoleista kasvillisuutta on suojattava, mikä on luonnollista, koska rakentamisen tulee pysyä oman tontin puolella.

Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Vantaan ympäristökeskuksen mukaan rauhoitettuja kasveja voidaan myös siirtää uuteen kasvupaikkaan (ympäristöjohtaja Stefan Skog 28.10.2010).

10.
Viheralueet
Kasvavassa kaupungissa tonteille on jatkuva kysyntä. Täydennysrakentaminen on hajarakentamista edullisempaa ja kestävän kehityksen mukaista. Asemakaavaa on voitava muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää. Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue, jonka tiivistäminen ja täydentäminen on perusteltua ja ylemmänasteisen kaavoituksen mukaista.

Nyt käsiteltävä nimetön puistoalue ei kuulu Ilpolanpuistoon, joka sijaitsee Vapaalantien toisella puolella. Kaupunginhallituksen 11.12.2017 hyväksymiin Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin liittyvässä täydennysrakentamisselvityksessä on todettu, että tämä puistoalue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Vapaalassa säilyy isompia puistoja, kuten Ilpolanpuisto, Sahapuisto sekä Vapaalaa ympäröivä laaja yhtenäinen virkistysalue, johon kuuluvat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.

11.
Yhteenveto
Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 asetti tavoitteeksi kaavoittaa ensi sijassa kaupungin omaa maata ja päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää (100 kpl/vuosi). Tavoitteellista on ensi sijassa rasitteettomien omakotitonttien kaavoitus, mikä on tässä mahdollista ilman uuden kadun rakentamista. Yhtiön naapuritonteilla tonttitehokkuus on suunnitteluperiaatteita alempi, e = 0,23. Pohjoisimmalla tontilla on muita pienempi yksikerroksinen talo. Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet Asunto Oy Vantaan Vivekan tonttia vastaan.

Kauppahinnan alennusvaatimusta, joka on perusteeton, ei käsitellä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavaprosessissa.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet Asunto Oy Vantaan Vivekan tonttia vastaan.
Tarkistetaan kaavaselostukseen sivun 37 kuva 2 ja sivun 41 havainnekuva.

NRO 3
Muistuttaja C

Muistutus

1 Uusi kaavaluonnos ei ole ottanut yhtään huomioon valituksia aikaisemmasta luonnoksesta.
2 Onko tosiaan Vantaan etu tarjota näin hankalia, pieniä ja vaikeasti rakennettavia tontteja kun Vantaalta löytyy rakennusmaata riittävästi muualtakin.
3 Liikennejärjestelyt tonteille ovat vaikeat. Risteykset ovat molemmin puolin tonttia, sekä paljon liittymiä pienelle alueelle. Tontin numero 22 liittymä on suoraan risteysalueelta. Jo nyt kerrostalojen myötä pysäköinti on mennyt aivan villiksi Kierretiellä. Pelastusajoneuvot eivät mahdu kulkemaan siitä.
4 Kerrostalojen myötä katuosuudelle luvattiin jalankulkutie joka oli piirretty luonnoksiin, mihin jäänyt näistä luonnoksista?
5 Rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Sama koskee soveltuvin osin rauhoitetun kasvin siemeniä. Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096 § 42. Kaava-alueella kasvaa suojeltu kasvi.
6 Miksi Vapaalan tämä osa täytyy tehorakentaa, kun pienetkin puistokaistaleet ja puut ovat hyviä ilmansuodattajia lentoliikenteen ja Vihdintien melulle ja saasteille.
7 Saimme jo kerrostalot, jotka eivät sovi maisemaan ollenkaan tänne omakotitalojen keskelle. Olemme aikaisemmin muuttaneet alueelle puistomaisen ja väljemmän rakentamisen houkuttelemana. Vapaala on alkuaan huvila kaupunginosa joka tulisi sellaisena säilyttää.
8 Kaavaluonnoksessa tontit 17 ja 22 tulisi jättää rakentamatta myös siitä syystä että niille on käynti suoraan risteysalueelta, sekä myöskin tontilla 22 on pintavesiviemäri.

Olen laittanut Vapaalantien ja Kierretien kulma-alueen puistosta kuntoon kaupungin luvalla. Olen istuttanut puut ja pensaat sekä paljon kukkasipuleita. Leikkaan nurmikon ja lannoitan istutukset. Paikan kukkaloistoa tullaan ihastelemaan ja katselemaan kauempaankin. Tässäkö kiitos 25 vuoden työstä kaupungin hyväksi!!

Alueella on suuri vastustus pienen puistoalueen rakentamista kohtaan. Ohessa liitteenä nimilista.

Liite
Nimilista asemakaavamuutos nro 002120. vastaan
[110 allekirjoitusta]

Vastine

1 Kaavaehdotus perustuu yleiskaavaan, jossa alue on pientaloaluetta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue.
2 Vapaalan asemakaava sallii 400 m2:n tontit muun muassa A26-alueilla. Myös Kierretie 1:n paritalotontti on 1054 m2 eli 527 m2/asunto. Maaperä on vankkaa kalliota ja moreenia kuten naapuritonteilla. Täydennysrakentamisalueita on muissakin kaupunginosissa.
3 Liikennejärjestely on tavanomainen, Vapaalantielle on muitakin tonttiliittymiä. Tontin 22 liittymä ei ole risteysalueelta, vaan Kierretieltä, kuten kaavaselostuksessa (s. 42) on esitetty. Kierretien ajorata on tavanomainen, 5,4 m leveä ja riittävä henkilöauton ja paloauton tai jopa kahden kuorma-auton kohtaamiseen. Kierretiellä on nyt pysäköintikielto.
4 Kerrostalon kohdalla on jalkakäytävä. Tälle kaava-alueelle se tehdään tämän kaavamuutoksen myötä.

5 Luonnonsuojelulain 20.12.1996/1096 § 48:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laiteen tarkoituksenmukaista käyttämistä.
6 Kaupunginhallituksen 11.12.2017 hyväksymiin Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin liittyvässä täydennysrakentamisselvityksessä on todettu, että tämä puistoalue ei ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Vapaalassa säilyy isompia puistoja, kuten viereinen Ilpolanpuisto sekä Vapaalaa ympäröivä laaja yhtenäinen virkistysalue, johon kuuluvat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.
7 Kerrostalot on rakennettu omakotialueen ja teollisuusalueen väliin, lähelle Vapaalan palveluita. Vapaala rakennettiin 1930-luvulla Hämeenkylän maantien (Ilpolantien) varrella sijaitsevaksi syrjäiseksi omakotialueeksi, kauas Pitäjänmäen asemalta. Vuoden 1980 asemakaavassa rakennusoikeuksia nostettiin ja alueelle kaavoitettiin uusia tontteja. Nykyisin Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue, jonka tiivistäminen ja täydentäminen on perusteltua ja yleiskaavan mukaista. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti uutta tonttimaata. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.
8 Tonteille 17 ja 22 ei kuljeta risteysalueelta. Vapaalantielle rakennetaan hulevesiviemäri.

Kaupunki kasvaa, joten kaavoitustavoitteita on lisätty. Tavoitteena on ensi sijassa kaupungin maiden kaavoittaminen ja erityisesti pientalotonttien lisääminen. Alueen hoitaminen ei merkitse, että yleiskaavan täydennysrakentamisalue tulisi jättää kaavoittamatta ja rakentamatta.

Muistutukseen on liitetty yli kuusi vuotta vanha nimilista, joka liittyy kaavaselostuksen mielipiteeseen nro 36 / 31.10.2011. Useiden allekirjoittajien osoitteena on Vanha Hämeenkyläntie, joka on muuttunut Ilpolantieksi 1.4.2014. Listan allekirjoittaessaan allekirjoittajat eivät ole tutustuneet kaavaehdotukseen 18.12.2017 ja sen kaavaselostukseen perusteluineen, jotka ovat olleet nähtävillä 24.1. – 22.2.2018.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.
Tontille 22 merkitään liittymäkielto Vapaalantien ja Kierretien risteyksestä.

NRO 4
Vapaalan omakotiyhdistys ry

Muistutus

1.
Vapaalantie 10:n kaavamuutos on ollut pitkään vireillä. Vapaalan omakotiyhdistys otti asiaan kantaa jo 2010. Tontti oli yleiskaavassa merkitty täydennysrakentamiskohteeksi, mutta omakotiyhdistys vastusti erityisesti suunniteltua tonttitehokkuutta, jonka perusteella tontille ehdotettiin kuutta omakotitaloa. Silloisten suunnitelmien mukaan tonttitehokkuus olisi ollut n. e = 0.27.

2.
Vuonna 2017 kaupunginhallitus hyväksyi Vapaalan täydennysrakentamissuunnitelman, jonka mukaan tavoitteellinen tonttitehokkuus erillispientaloille on e = 0,25. Vapaalantie 10:n kaavamuutoksessa tonttitehokkuus on edelleen keskimäärin e = 0.27, kahdella tontilla jopa yli e = 0.3. Täydennysrakentamisen tueksi laadittiin tarkemmat suunnitteluperiaatteet. Näitä määräyksiä ei ole noudatettu, toisin kuin samaan aikaan nähtävillä olevassa Raspitien ja Vuolutien kaavaehdotuksessa (002275).

3.
Täydennysrakentamissuunnitelman mukaan rakennusten suurin kerrosluku on kaksi, mutta omakotiyhdistys esittää, että Vapaalantie 10:n kaavamääräyksiin otetaan maininta myös siitä, että maanpäällistä kellaria ei sallita.

4.
Vapaalantie 10:n kaavakartassa on määräys: *Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan.* Tämä on käsittämätön määräys ja ristiriidassa sekä kaavamuutoksen muiden määräysten että siihen liittyvien kuvien kanssa.

5.
Kaavakartassa määrätään myös: *Tontit on rajattava Vihdintien suuntaan 1,5 metriä korkealla tiiviillä puuaidalla*. Tällaista määräystä ei sisälly ainakaan suunnitteluperiaatteisiin, päinvastoin esimerkiksi kaavamuutoksessa 002275 määrätään: *Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.*

6.
Kaavamuutoksen yhteydessä tonttialaa halutaan kasvattaa Vapaalantien katualuetta kaventamalla. Alue sijaitsee risteysalueella, jolla varsinkin ruuhka-aikoina on vilkas liikenne. Lähitulevaisuudessa se lisääntyy lähelle rakennettavan Lidlin päivittäistavarakaupan myötä. Katualueen kaventaminen vähentää näkyvyyttä ja talvisin tarvittavaa lumitilaa.

7.
Suunnitteluperiaatteissa korostetaan maisemallisesti merkittävien puiden säilyttämistä. Saman periaatteen perusteella tulisi myös alueella oleva masmaloesiintymä säilyttää.

8.
Vapaalan omakotiyhdistyksen mielestä on käsittämätöntä, että kaupunki heti täydennysrakentamissuunnitelman hyväksymisen jälkeen haluaa kaavoittaa Vapaalantie 10:n puistoalueen suunnitelmassa päätettyä tehokkaammin eikä noudata siihen sisältyviä suunnitteluperiaatteita. Tämän vuoksi omakotiyhdistys esittää, että asemakaavamuutos 002120 palautetaan uudelleen valmisteluun.”

Vastine

1 – 2.
Asemakaavamuutoksissa kukin alue tutkitaan ja suunnitellaan koko kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin.

Alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa aiemmin samaan kortteliin Ilpolantien ja Kierretien väliin kaavoitettua täydennysrakentamisaluetta. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Nyt kaavoitettavalla alueella tonttitehokkuudet ovat 0,23, 0,23, 0,23, 0,28, 0,32 ja 0,36. Näistä kolmella pohjoisimmalla tontilla on suunnitteluperiaatteita alempi tehokkuus. Korkein tehokkuus esiintyy eteläisimmällä kulmatontilla kerrostalon (e = 0,89) naapurissa. Alueen hyvä tehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös lähinnä Vapaalan nykyisiä palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa kauppaa. Vapaalan asemakaava sallii yleisesti 400 m2:n tontit. Vain yksi tontti on alle 500 m2. Kerrosalat vastaavat tonttikysynnän huippuun.

3.
Nykylain mukaan maanpäällistä kellaria ei saa rakentaa, joten määräyksen toistaminen nykyisissä asemakaavoissa on tarpeetonta.

4.
Rakennus tulee rakentaa kiinni rakennusalan kadunpuoleiseen rajaan, ei kadun rajaan. Rakennusala on kaavakartalla tummanruskea alue, jolla on rakennusoikeusluku. Havainnepiirrokset vastaavat kaavamääräystä.

5.
Vihdintien puoleinen puuaita torjuu Vihdintien tiemelua, mikä ei onnistu pensasaidalla. Puuaitamääräys poistetaan muilta rajoilta. Pensasaitaa ei voi istuttaa kalliolle, joten sallitaan myös kivimuuri.

6.
Lidlin kaavamuutoksen 002345 liikenneselvityksessä todetaan, että nykytilanteeseen nähden Lidlin rakentuminen (Vapaalantie 4) lisää liikennettä erityisesti Rajatorpantien suuntaan, mutta ei heikennä liikenteen toimivuutta. Selvityksen perusteella Vapaalantietä ei ole tarpeen leventää. Tontteihin liitetään vain tarpeeton katualue, ei jalkakäytävälle eikä lumitilaksi varattua tilaa. Ajorataa ei kavenneta. Katualuetta kavennetaan ulkokaarteen puolelta, joten näkyvyys kadulla ei heikkene.

7.
Masmalo on hernekasvi, korkeudeltaan vain 10 – 40 cm. Luonnonsuojelulain 48 §:n mukaan masmaloesiintymä ei estä alueen käyttämistä rakennustoimintaan eikä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä.

8.
Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue, joka sijaitsee joukkoliikennevyöhykkeellä ja lähinnä Vapaalan palveluita ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa. Asemakaavamuutoksissa kukin alue suunnitellaan kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita tarkemmin. Tonttitehokkuus ja poikkeamat on perusteltu edellä.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

NRO 5
Muistuttajat D ja E

Muistutus

Tonttien rakentaminen

1.
Kyseinen puistoalue on kallioinen ja erittäin ahdas kolmionmuotoinen tontti, jolle rakentaminen on vaikeaa. Tontille pitää saada mahtumaan kaksi autopaikkaa, autot käännettyä tontilla, roskakatokset mahtumaan ja talvisin lumen mahduttaminen tontille.

2.
Tällä hetkellä Vapaalassa on erittäin heikosti pysäköintipaikkoja, joka mahdollisuus näin ollen vielä heikkenee, eli estetään vieraiden käynti. Asukkaiden sosiaalista kanssakäymistä heikennetään.

3.
Rakentaminen vaatii rakentajalta erityistä osaamista ja varovaisuutta louhimisessa, sekä rakennuttajalla, että louhijalla on ankara vastuu aiheuttamistaan vahingoista.

4.
Kuuden omakotitalon mahduttaminen näin haasteelliselle ja pienelle tontille on erittäin vaikeaa. Tontin n:ro 22 osalta rakennusoikeus 0,36, joka on tontille uusi Vantaan ennätys tehokkuudessa.

5.
Kaksikerroksisten talojen rakentaminen yksikerroksisten eteen ei ole yleisilmeen kannalta viihtyisää. Asukkaan hyvinvointia heikentää huomattavasti, jos päivittäinen näkymä estetään.

6.
Kuuden talon rakentaminen heikentää yleisnäkymää Vapaalaan tullessa. Nyt on vastassa etelästä tullessa hieno vihreä alue kaarteen vasemmalla puolella.

7.
Vastustamme asemakaavan n:o 002120 muuttamista.

Vastine

1.
Koko kortteli on maaperältään samanlaista kallio- ja moreenimaata, joka on rakentamiseen vantaalaisittain hyvää ja vankkaa maaperää. Jo Vapaalan voimassa oleva asemakaava sallii 400 m2:n tontit A26-alueilla, johon nyt kaavoitettava alue rajautuu. Autopaikoitus on esitetty kaavaselostuksen sivulla 42. Tontille mahtuu myös roskasäiliö ja lumet.

2.
Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

3.
Taloja rakennetaan vaikeampaankin maastoon ja voidaan rakentaa jopa kaupunkien keskustoihin aivan toisen talon viereen varovaisella louhintatekniikalla (etanadynamiitilla), mikä on tänä päivänä yleistä.

4.
Kaavakartta ja havainnekuvat osoittavat, että talot mahtuvat tonteille. Tonttitehokkuus voi vaihdella eri tonteilla. Vapaalassa esiintyy pientalotonteilla myös e = 0,35 (Sahatie 9), e = 0,36 (Kaavintie 24) ja e = 0,42 (Höylätie 20) tonttitehokkuuksia. Varistossa Sirppikujan omakotitonteilla esiintyy e = 0,30 ... 0,37 tonttitehokkuuksia. Pakkalaan Pitotielle on kaavoitettu pientaloja e = 0,40 ja 0,60 tonttitehokkuuksilla sekä Kivistöön Kvartsijuonenkujalle jopa e = 0,85 tonttitehokkuudella. Siten e = 0,36 tehokkuus ei ole Vantaallakaan tavaton, ottaen vielä huomioon, että kyse on kulmatontista kerrostalotontin (e = 0,89) naapurissa. Muilla tonteilla tehokkuus on vastaavasti alempi. Kolmella pohjoisimmalla tontilla tehokkuus on e = 0,23. Kaava-alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa rakentamista samassa korttelissa Ilpolantien uusilla tonteilla. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti myös alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä nykyisiä Vapaalan palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

5.
Vapaalan asemakaava sallii yleisesti kaksikerroksista rakentamista.

6.
Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uudet talot kehystävät vastapäistä Ilpolanpuistoa, joka jää virkistysalueeksi.

7.
–

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.
Poistettu puuaita paitsi Vihdintietä vastaan.

NRO 6
Muistuttajat F ja G

Muistutus

1.
Historiaa

Varasimme Rakennuspetäjä Oy:ltä Asunto Oy Vantaan Vivekan asunnon keväällä 2009. Tärkeä valintakriteeri oli saada asunto puiston vierestä, puistonäkymällä, sillä vieressä oli asemakaavassa vahvistettu pieni puisto. Puistoon rajoittuneet asunnot olivat muita kalliimpia. Yllätys oli suuri, kun ennen asunnon valmistumista, 23.9.3010, meille tiedotettiin, että alueelle haetaan kaavamuutosta kuutta pientaloa varten. Olemme valittaneet kaava-muutoksesta 24.10.2010 ja 31.10.2011. Kaupunkisuunnittelulautakunta jätti muutoksen pöydälle 12.11.2012.

Nyt kaavamuutos on taas vireillä entisillä perusteilla ja suunnitelmilla. Muistutusaika on 22.2.2018 asti.

2.
Asunto Oy Vantaan Viveka vaatii omassa muistutuksessaan kauppahinnan alennusta, jos asemakaavamuutos toteutuu (11.2.2018).

3.
Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvitys 014300 (Kh 11.12.2017)

Puistojen erittelystä **Vapaalantie 10 C-puisto** (2720 m2) (s. 29):

Tausta: 1960 – 1970 -luvulla Vapaalantien rakentaminen erotti Ilpolanpuiston metsäalueesta. Viereillä asemakaavamuutos 002120, jossa alueelle ehdotettu asuinrakentamista.

Luonnonolot: Kapea luonnonmukainen kaistale. Kallioinen moreeniselänne, puusto mänty-valtainen. Myös kuusia, koivuja ja haapoja. Rahoitettu masmalo, joka voidaan tarvittaessa siirtää kasvamaan toiseen paikkaan.

Toiminnot: Eteläpäässä tontti levittäytynyt viheralueen puolelle. Rajoittuu katuun. Ilmeisesti ei käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit: Ei rakennettua yhteyttä. Ilmeisesti ympäröiville tonteille kulkemisesta muodostunut polkua.

Kaupunkikuva: Maisemallisesti tärkeä osa Ilpolanpuiston kokonaisuutta, kallioiden ja mäntyjen muodostama reunavyöhyke.

Palaute: Vireillä olevan kaavahankkeen yhteydessä viheraluetta on puolustettu tärkeänä maisemassa. **Rakentamiseen hankala: kapea pieni tila, joka pelkkää kalliota.**

Rakennettavuus: Hankala kohde rakentamiseen, sillä edellyttäisi maastonmuotojen ja ainakin osan avokalliosta ja puustosta säilyttämistä maisemassa. Lisäksi tonttiyhteydet hankala toteuttaa turvallisesti mutkaisessa risteyksessä. Alueelle mahtuisi nämä maiseman erityispiirteet säilyttäen korkeintaan kolme tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena: Viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

4.

- Tummalla korostetut kohdat ovat mielestämme reunaehtoja alueen rakentamiselle. Kuitenkin muutoksen monessa perustelukohdassa, mm. useissa vanhojen valitusten päivitetyissä vastineissa, käytetään lausetta ”rakentaminen reunaehdot huomioiden mahdollista.” Jos tummalla merkityt, monen asiantuntijan laatimat kommentit eivät ole reunaehtoja niin mitä ne ehdot ovat?
- Alueelle siis mahtuisi korkeintaan kolme tonttia. Kuitenkin siihen ollaan nyt tunkemassa kuusi tonttia. Suunnitteluperiaatteissa Vapaalan tonttitehokkuudeksi määriteltiin e=0,25. Tässä suunnitelmassa e-luvut ovat 3x 0,23 – 0,28 – 0,32 – 0,36. Siis kolmen tontin tehokkuus ylittää Kalan ja Kh:n hyväksymät luvut. Ehdotetuilla luvuilla alue tulee niin täyteen ahdetuksi, että asumisviihtyvyys heikkenee ja viherrakentamista ei mahdu tonteille. Vapaalassa ei tule sallia tällaista tiivistämistä!
- Vapaalan selvityksessä ehdotetut keskeiset ratkaisut perustuvat toteutettavuuteen, asukkaiden esittämiin toiveisiin sekä alueen yleisilmeen kunnioittamiseen. (Tiivistelmä s. 3)
- Suunnitteluperiaatteet ovat kaavoitusta valmistelevaa aineistoa. Sen käytössä tulee huomioida ja kuunnella asukkaiden mielipiteitä. Vuosina 2010-2011 kaavamuutoksesta annettiin 38 muistutusta. Niistä suurin osa oli asukkailta, jotka kaikki vastustivat puiston muuttamista tonteiksi.

5.

Selvityksessä mainitaan moneen kertaan vehreys, vehreät näkymät, tilan jättäminen vehreydelle. Lisäksi mainitaan ”viheralueilla on merkitystä virkistyksen lisäksi maisemallisesta, ekologisesta sekä pienilmastollisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.” (s.27). Kaupungin omistamien viheralueiden muuttamista tonteiksi pidetään alueen asukkaiden edun vastaisina (s.60).

6.

Selvityksen mukaan jatkosuunnittelussa on huomioitava mm.:

Vapaalassa on runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Tärkeätä olisi kuitenkin tiivistämisen vastapainona tukea alueen tunnistettavia piirteitä kuten maastonmuotoja, vehreitä näkymiä, kaupunkikuvan viihtyisyyttä sekä tonttien toimivuutta (s. 18).

6a.

Huomioitavaa: (s.38):

Asemakaavoituksen yhteydessä maisemaa ja viheraluerakennetta koskevia tavoitteita ja ratkaisuja tulee tarkentaa.

Kalliomäet keskeisinä alueen maamerkkeinä ja näköalapaikkoina säilytetään. Myös pienempiä kalliopaljastumia säilytetään.

Viheralueita säilytetään mahdollisimman suurina kokonaisuuksina. Osa Vapaalan pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi. Rakennettaessa näille alueille tulee säilyttää maisemakuvan ja maisemarakenteen ominaispiirteitä.

Kun tontteja tai viheralueita täydennysrakennetaan, tulee riittävän viherrakenteen säilyminen varmistaa tontti- ja pihasuunnittelun yhteydessä.

Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee säilyttää Vapaalan tärkeää ominaispiirrettä, katujen vehreää maisemakuvaa.

6b.
Selvityksen johtopäätöksiä, mm. (s.69):

Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta

Kasvillisuus on kaupunkikuvan kannalta merkittävä. Se tasaa sääilmiöiden vaikutusta ja luo miellyttävää mikroilmastoa, tarjoaa elinympäristöjä monille lajeille sekä tuottaa terveellistä ympäristöä.

Maastonmuotojen ja avokallioiden säilyminen on myös tärkeää alueen kaupunkikuvan tunnistettavuuden kannalta.

Tontin maastonmuodot ja avokalliot huomioidaan ja maisemallisesti merkittävät puut säilytetään.

6c.
Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät
Vapaalan rakennuskanta on ilmeeltään monipuolista ja kerrostunutta. Mittakaavaltaan hillityllä rakentamisella, tontin rajaamisella sekä riittävällä kasvillisuudella ja luonnon-muotojen säilyttämisellä alueen yleisilmettä voidaan vaalia.

- Miten Vapaalan vihreä maisemakuva ja maisemarakenteen ominaispiirteet säilytetään, jos rakennettaessa kaikki puut hävitetään ja kalliot louhitaan pois? Tällaista rakentamista alueella on tapahtunut jo liikaa esimerkiksi oma Viveka-taloyhtiömme, Ilpolantien ja Hohtimet-alue ja viimeisenä Vapaalantie- Vapaalanpolku- luhtitalorakentaminen sekä nyt vireillä olevat suunnitelmat muuttaa Vapaalantien puiston lisäksi viisi muuta puistoa tonteiksi.
- Kalliot eivät kasva uudelleen ja isot kauniit kuuset ja männyt ovat menetettyjä! Vapaalan alueen ”parturointi” voisi loppua!
- Asukkaat korostavat viheralueiden säilymistä, myös luonnontilassa, ja väljyyden säilymistä.

6d.
Liikenteestä Vapaalantiellä

Jos kuusi taloa rakennetaan, arvioidaan liikenteen lisääntyvän vain hiukan. Kuitenkin suurimmassa osassa asuntoja on kaksi autoa, joilla liikutaan päivittäin ja useampaan kertaan.

Lähelle, Vapaalantien toiselle puolelle, rakennetaan parhaillaan 10 luhtitaloasuntoa, joista suuntautuu liikennettä myös pohjoiseen päin. Vapaalassa suunnitellaan tällä hetkellä kuuden puiston muuttamista asuinalueiksi. Vaikka viisi muuta puistoa ovat alueen pohjoisosassa, suuntautuu niiltäkin liikennettä Vapaalantien kokoojakadulle. Vapaalantien eteläpäähän on tulossa LIDL-kauppa, joka lisää myös autojen määrää.

Pohjoisesta tultaessa Vapaalantie Ilpolantien jälkeen kaartaa niin että pihaan meno ja sieltä poistuminen tulevat olemaan näkemäesteen vuoksi hankalia.

Lasten määrä alueella lisääntyy ja läheiseen alakouluun menijät joutuvat vaaraan Vapaalan-tien ja Ilpolantien risteyksessä.

Katualueelta poistuu tällä hetkellä tarpeellisia pysäköintipaikkoja.

6e.
Kannattaako

Onko taloudellisesti kannattavaa tehdä kunnallistekniset muutostyöt pientä tonttimäärää varten? Vesi- ja viemärityöt sekä sähkölinjat, kun niitä joudutaan tuomaan alueelle, ovat tietääksemme aika hintavia.

6f.
Muuta

Vapaalan täydennysrakentamisselvitys on Kala:n 20.11.2017 ja Kh:n 11.12.2017 hyväksymä. Kala nosti samalla alueen rakennusoikeuden 0,22->0,25, joten rakennusoikeus lisääntyi huomattavasti jo olemassa olevilla tonteilla. Näinollen puistoja ei tarvitse haalia tonteiksi.

6g.
Kaavamuutoksessa ei ole noudatettu selvityksen periaatteita. Mitä ja ketä varten selvitys tehtiin, jos sitä ei noudateta edes kaupungin omissa hankkeissa?

6h.
Asemakaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivätty 23.9.2011. Se olisi tullut päivittää laaditun täydennysrakentamissuunnitelman mukaiseksi.

7.
Muistutuksella Vapaalantien kaavamuutoksesta haluamme:

1 säilyttää asuntomme eteläpuoleisen puistonäkymän. Sen vuoksi ostimme asunnon.
2 säilyttää Vapaala vihreänä kaupunginosana, mikä se on ollut aikaisemmin ja viisailla päätöksillä jatkossakin.
3 antaa etelästä Vapaalaan tuleville vehreän näkymän, Vapaalan portin. Ilpolantien puisto Vapaalantien oikealla puolella ei näy tulijalle samalla tavoin kuin Vapaalantie 10 C- puisto ja sen kalliomuodostelmat.
4 tuoda esiin Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvityksen asukkaan näkökulmasta. Selvitys oli suuri ponnistus monelle taholle ja ensimmäinen Vantaalla. Sitä tulee hyödyntää mukana olleiden ja alueella asuvien asukkaiden näkökulmasta. Eikä pidä unohtaa niitä monia mainintoja, jotka selvityksessä puolustavat Vapaalan vehreyttä tulevaisuudessakin.

Vastine

1.
Historiaa
Puisto on voimassa olevassa asemakaavassa puistoaluetta, mutta kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta ja yleiskaavan mukainen täydennysrakentamiskohde (yleiskaavaselostuksen s. 67 kuva 8.4). Kaavatilanne on ollut ja on yhä nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi***. Lisäksi yleiskaava, yleiskaavan selostus ja selvitykset ovat olleet ja ovat yhä nähtävillä kaupunkisuunnittelun internetsivuilla. Kaavoihin on voinut tutustua myös kaupunkisuunnittelun asiakaspalvelussa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 hyväksyi kaavamuutoksen nähtäville, kun Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet oli hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.12.2017.

2.
Vantaan kaupungin ja Asunto Oy Vantaan Vivekan c/o Rakennuspetäjä Oy välisessä kauppakirjassa 16.12.2009 todetaan, että ostaja on tutustunut kaupan kohteita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat muun muassa kaavakartat ja -määräykset ja että ostaja on tutustunut myös naapuritontteja koskeviin kaavakarttoihin ja -määräyksiin. Yleiskaavamääräyksen mukaan

alueelle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja. Kaavat ovat yleisesti nähtävillä kaupungin karttapalvelussa ***kartta.vantaa.fi*** ja yleiskaavasta on kaupungin verkkosivuilla ollut silloin ja on yhä nähtävissä kaavakartta, kaavamääräykset, kaavaselostus ja selvitykset, http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007

Kauppahinnan alennusvaatimusta, joka on perusteeton, ei käsitellä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavaprosessissa.

3.
Vapaalan alueen täydennysrakentamisselvitys 014300 (Kh 11.12.2017)
Asemakaavamuutoksissa kukin alue tutkitaan ja suunnitellaan koko kaupunginosan yleisiä suunnitteluperiaatteita ja täydennysrakentamisselvitystä tarkemmin.

Tämä alue sijaitsee joukkoliikennevyöhykkeellä sekä lähinnä Vapaalan palveluita ja kaavoitettavaa uutta isoa Lidlin päivittäistavarakauppaa.

Muistuttajat vetoavat täydennysrakentamisselvitykseen, jossa alueesta todetaan: ”Ilmeisesti ei käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva.” Kokoojakatu on rajannut alueen erilleen Ilpolanpuistosta. Maaperältään tontti vastaa Asunto Oy Vantaan Vivekan maaperää, joten tontti on rakennettavissa. Vaikeampiakin kalliotontteja rakennetaan. Tonttiliittymät eivät sijoitu risteyksiin. Kaavakartta, havainnekuvat ja asemapiirros osoittavat, että alueelle mahtuu hyvin kuusi taloa, kun alueeseen sisältyy myös tarpeetonta katualuetta.

Kaavaratkaisu on perusteltu tarkemmin kaavaselostuksessa, jossa on arvioitu myös kaavaratkaisun vaihtoehtoja. Kolmen tontin vaihtoehto on tutkittu kaavaselostuksessa ja siitä todetaan, että ”saadaan vain kolme tonttia, mutta yhtenäinen puisto kuitenkin menetetään”. Täydennysrakentamisselvityksessä ei ole esitetty rakentamisalueesta yhtään piirustusta. Kolme tonttia on virhearvio, sillä kaavoituksessa tontteja on ollut koko ajan kuusi. Myös pinta-ala on 3575 m2 eikä 2720 m2, jossa ei ole huomioitu tarpeetonta katualuetta. Kolme tonttia johtaisi alhaiseen e = 0,13 tehokkuuteen, joka ei ole yleiskaavan tiivistämis- ja täydentämistavoitteiden eikä Vapaalan suunnitteluperiaatteidenkaan mukainen. Täydennysrakentamisselvityksessä rakentamisalueeksi on esitetty koko puisto.

Kuten muistutuksessakin kehittämispotentiaalista todetaan, ”viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä”.

4.
Kyseessä on oikeusvaikutteisen yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Alueen keskimääräinen tonttitehokkuus e = 0,27 vastaa samaan kortteliin Ilpolantien ja Kierretien väliin rakennettuja uusia omakotitontteja. Lisäksi naapurissa Kierretie 1 on tonttitehokkuus e = 0,29. Hyvä tonttitehokkuus johtuu erityisesti alueen pitkulaisesta muodosta. Tämä alue sijaitsee myös lähinnä Vapaalan nykyisiä palveluja ja kaavoitettavaa uutta isoa kauppaa. Kolmella pohjoisimmalla tontilla, Asunto Oy Vantaan Vivekan naapurissa, tehokkuus on vain e = 0,23, kun eteläisimmällä kulmatontilla kerrostalon (e = 0,89) naapurissa tehokkuus on e = 0,36, mikä ei ylitä Vapaalassa jo esiintyviä pientalotonttien tehokkuuksia (Kaavintie 24, e = 0,36; Höylätie 20, e = 0,42). Alueelle on valmiina kunnallistekniikka alueen etelä- ja pohjoispäissä.

Osallistumisvaiheessa tuli 33 asukkaalta 23 mielipidettä ja nimilista. Lisäksi saatiin mielipiteitä asuntoyhtiöltä ja omakotiyhdistykseltä. Nähtävilläolovaiheessa tuli 6 muistutusta.

Asemapiirroksessa ja havainnekuvissa kaikille tonteille on esitetty viherrakentamista. Kaavamääräys edellyttää kadun ja talon väliin istutuksia. Kaavaan merkitään säilytettävä kallio ja istutusalueet naapuritontteja vastaan.

5.
Selvityksessä on esitetty myös viheralueina säilyvät alueet, kuten viereinen Ilpolanpuisto. Lisäksi Vapaalaa ympäröi laaja virkistysalue: Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto. Toisaalta kaupungin pientalotonteille on jatkuva kysyntä.

6a.
Selvityksen mukaan jatkosuunnittelussa on huomioitava mm.:
Huomioitavaa: (s.38):
Muistutuksessakin viitataan periaatteeseen, että ”Osa pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi.” Kaavaan merkitään säilytettävä avokallio ja istutettavat alueet. Alue kehystää isompaa Ilpolanpuistoa, joka on kadun toisella puolella ja jonka kallio- ja metsäalue säilyy.

6b.
Selvityksen johtopäätöksiä, mm. (s.69):
Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta
Kaava sisältää istutusmääräyksiä ja tonteille jää myös luonnonvaraista pihaa.

6c.
Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät
Asemakaavoituksen tulee vastata voimakkaasti kasvavan kaupungin haasteeseen. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan jatkuvasti uutta rakennusmaata. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate, ei hajarakentaminen eikä uusien asuinalueiden perustaminen. Helsingin seudun maankäyttösuunnitelmassa 2050, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 11.5.2015, maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta ja Vapaala kuuluu ensisijaisesti kehitettävään vyöhykkeeseen, koska Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen läheinen pientaloalue.

6d.
Liikenteestä Vapaalantiellä
Tämä kaavamuutos lisää liikennettä arviolta 18 – 24 ajon/vrk. Myös bussipysäkit ovat lähellä. Pääosa liikenteestä suuntautuu etelään Rajatorpantien suuntaan. Lidlin tulo ei liikenneselvityksen mukaan heikennä katuverkon toimivuutta. Liikenne mahtuu hyvin katuverkolle. Luhtitien jatkaminen Myyrmäkeen vähentää Vapaalan läpiajoa. Uudet tontit sijaitsevat ulkokaarteella, jolloin näkemäestettä ei ole. Vapaalantien ja Ilpolantien risteyksessä on keskikorokkeet, jolloin jalankulkija ylittää yhden ajosuunnan kerrallaan. Nopeusrajoitus on 40 km/h. Ilpolankujalla ei ole pysäköintikieltoa, joten siellä saa pysäköidä.

6e.
Kannattaako
Asuintonttien kaavoittaminen on hyvin kannattavaa ja kattaa hyvin kulut. Kunnallistekniikka on lähellä. Kalliimpaa on perustaa uusia asuntoalueita.

6f.
Muuta
Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 asetti tavoitteeksi kaavoittaa ensi sijassa kaupungin omaa maata ja päätti lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää (100 kpl/vuosi). Täydennysrakentamisselvityksessä tämä alue on esitetty rakennettavaksi. Asemakaavaehdotus menee

kaupunkisuunnittelulautakunnan, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksymis-käsittelyihin.

6g.
Rakennusoikeutta nostettiin 0,20 -> 0,25, minkä voi saada poikkeamisluvalla myös yksityisille tonteille. Tämä mahdollistaa uuden talon rakentamisen kotitontille tai tontin myymisen. Täydennysrakentamisselvitys sisälsi myös joidenkin virkistysmerkitykseltään vähäisten pienten puistojen rakentamisen. Kaikki täydentäminen edellyttää joko poikkeamislupaa tai kaavamuutosta, jossa rakentaminen suunnitellaan selvitystä tarkemmin. Samassa korttelissa Ilpolantiellä on jo kaavoitettu keskitehokkuudella 0,27, jota nyt esitetään myös tälle alueelle. Kolmella pohjoisimmalla tontilla, Asunto Oy Vantaan Vivekan naapurissa, tonttitehokkuus on kuitenkin vain e = 0,23(**!**), joten kaavassa on huomioitu naapureiden mielipide. Talttapuiston, Uurrepuiston, Vuolupuiston ja Naulapuiston kaavamuutoksissa sovelletaan tonttitehokkuutta e = 0,25.

6h.
Kaavaprosessi on hoidettu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Kaavaan on järjestetty osallistuminen kaksi kertaa 20.9. – 27.10.2010 ja 23.9. – 1.11.2011, jolloin nähtävillä ollut luonnos vastaa asemakaavaehdotusta. Suunnitteluperiaatteista järjestettiin osallistuminen 5.11. – 6.12.2015. Suunnitteluperiaatteet ja täydennysrakentamisselvitys olivat nähtävillä 9.11. – 8.12.2016. Asemakaavan muutosehdotus oli nähtävillä 24.1. – 22.2.2018, jolloin nähtävillä oli myös kaavaselostus, joka on sisältänyt päivitetyn suunnittelutilanteen kuvauksen ja kaavaratkaisun perustelut.

7.
Alueen tonttitehokkuus on vielä niin alhainen, että tonteille jää runsaasti vehreyttä, kuten kaavan havainnekuvat osoittavat. Tonteista jää rakentamatta noin 75 %, kun otetaan huomioon rakentaminen ainakin osin kahteen kerrokseen, autosuojat ja varastot. Kaavassa annetaan määräyksiä säilytettävästä kallioalueesta ja istutuksista.

Tarkistukset

Kaavaan lisätään kallio- ja istutusalueet.

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS 002120
VAPAALANTIE 10
13. VAPAALA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosmuutosehdotuksesta 002120. Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

NRO 1
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Lausunto

Vesihuollon järjestäminen on esitetty kaavaselostuksessa olevassa vesihuollon esisuunnitelmassa. Aluetta varten on rakennettava uutta yleistä vesijohtoa 140 metriä sekä jäte- ja hulevesiviemäriä kumpaakin noin 90 metriä. Uuden vesihuollon rakentamiskustannukset ovat kaavaselostuksen mukaan noin 120.000 euroa (alv 0 %). Kustannusarvio tarkentuu jatkosuunnittelun yhteydessä.

Pinta- ja perusvedet johdetaan katualueelle rakennettavaan hulevesiviemäriin. Hulevedet tulee käsitellä myös kiinteistökohtaisesti huomioon ottaen Vantaan kaupungin hulevesistrategia.

Vastine

Asiat on huomioitu kaavaselostuksessa.

Tarkistukset

–

VAPAALAN PIENTALOALUEEN TÄYDENNYSRAKENTAMISSELVITYS

014300

2.10.2017

Vantaa
Vapaala

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

SISÄLLYSLUETTELO

1 Perustiedot 2
2 Tiivistelmä 3
2.1 Tausta 4

3 Työn tarkoitus ja soveltaminen 6

4 Lähtökohdat 7
4.1 Alueen sijainti 7
4.2 Vapaalan kehitys 9
4.3 Vapaalan luonne 11
4.4 Luonnonympäristö 11
4.5 Rakennettu ympäristö 14
4.6 Maanomistus 49

5 Suunnittelutilanne 50
5.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 50
5.2 Maakuntakaava 50
5.3 Yleiskaava 50
5.4 Asemakaava 51

6 Selvitystyön vaiheet 58

7 Vuorovaikutus 59
7.1 Osallistuminen ja yhteistyö 59

8 Johtopäätökset 67
8.1 Tehokkuusluvun arviointi 67
8.2 Suunnitteluperiaatteet 69
8.3 Selvitystyöhön osallistuneet 71

Lähteet 72

Taitto
Kari Tervo

1 PERUSTIEDOT

Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys, työnumero 014300.
Selvitystyö on tullut vireille 5.11.2015.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

2 TIIVISTELMÄ

Suunnittelualue sijaitsee Myyrmäen suuralueella, Vihdintien ja Myyrmäen urheilupuiston välisellä alueella. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 95 ha ja asukkaita alueella on noin 2200. Tontteja selvitysalueella on noin 600. Pääosalla aluetta voimassa oleva vuoden 1980 asemakaava sallii enintään kaksikerroksisten erillispientalojen rakentamisen pääosin tehokkuudella e=0,20. Asemakaava sallii rakentamista selvitysalueelle yhteensä noin 159 000 k-m^2. Rakennettua kerrosalaa alueella on tällä hetkellä noin 121 380 k-m^2 eli kaavan toteutumisaste on tällä hetkellä noin 76 %.

Alueen kehittäminen on aloitettu Vantaan pientaloalueiden täydennysrakentamisen kehittämishankkeen ensimmäisenä kohteena vuonna 2015. Työn tavoitteena on selvittää täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja reunaehtoja alueella. Samalla tutkitaan, mistä tekijöistä suunnittelualueen rakentamisen luonne koostuu ja missä määrin tätä luonnetta tulee kehittää tai vaalia sekä esittää keinoja näiden mahdollistamiseksi.

Asukasyhteistyö on ollut työssä tärkeässä asemassa. Syksyllä 2015 paikallisilta kerättiin lähtötietoja ja näkemyksiä alueesta. Samalla koottiin aktiiviryhmä, jonka kanssa tulevia suunnitteluperiaatteita työstettiin yhdessä. Selvitystyön yhteydessä on järjestetty kaksi yleisötilaisuutta, kaksi aktiiviryhmän erillistä tapaamista sekä kuusi suunnittelijavastaanottoa paikallisten kanssa. Lisäksi näkemyksiä on saanut ilmaista nettikyselyillä sekä suoraan suunnittelijalle.

Alueelle tyypillistä selvityksen perusteella on mm. vehreys, pienipiirteinen ja moni-ilmeinen rakentaminen ja historian ja rauhallisuuden tuntu. Palautteen pääsisältönä ovat olleet joko puoltavat tai vastustavat näkemykset täydennysrakentamisesta, liikenteen ja kunnallistekniikan ongelmat, kuten katujen kunto sekä tärkeinä koetut virkistysalueet ja paikat alueella. Alueen yleisilmettä on toivottu kohennettavan monessa suhteessa.

Tässä työssä esitettävät jatkosuunnittelun tarpeet pohjautuvat historian ja nykytilanteen kattavaan selvitykseen, sekä maanomistajien mielipiteisiin ja kaupungin asettamiin linjauksiin täydennysrakentamisen edistämisestä. Lähteinä on käytetty pääasiassa kaupungin omia kartta- ja paikkatietoaineistoja ja asiantuntijatietoa, työn yhteydessä toteutettua maanomistajakyselyä ja asukkailta saatua palautetta ja omakotiyhdistykseltä saatua historia-aineistoa. Myös vuonna 2011 tehdyn Omat Kadut OK -hankkeen tuloksia on voitu hyödyntää. Tässä selvityksessä ehdotetut keskeiset ratkaisut perustuvat toteutettavuuteen, asukkaiden esittämiin toiveisiin sekä alueen yleisilmeen kunnioittamiseen.

Selvityksen perusteella alueen rakennustehokkuutta on mahdollista nostaa tonttitehokkuuteen e=0,25, jolloin alueelle tulisi nykyisen lisäksi noin 31100 k-m^2 rakennusoikeutta. Nykyisen jäljellä olevan asemakaavavarannon ja mahdollisen tonttitehokkuuden noston (e=0,25) toteutuminen tarkoittaisi yhteensä noin 1000 uutta asukasta. Selvitykseen perustuvissa suunnitteluperiaatteissa käsitellään mm. tontin rakennusoikeutta, autopaikkojen määrää tonteilla, kasvillisuutta, piha-alueen käsittelyä ja katuun rajautumista. Suunnitteluperiaatteita esitetään sovellettavaksi Vapaalassa yleiskaavan A3-alueella siten, että alueeseen sisältyy korttelin 13076 asuntorakentamisen korttelialue kokonaisuudessaan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

2.1 TAUSTA

Mitä on täydennysrakentaminen?
Täydennysrakentamisella voidaan tarkoittaa 1) kokonaisen alueen lisärakentamista ja kehitettävien alueiden tunnistamista tai 2) yksittäisen tontin rakentamisen tehostamista laajentamalla olemassa olevan rakennuksen asuinalaa, rakentamalla uudis- tai lisärakennus tai lohkomalla uusi kiinteistö. Toisinaan muutosten yhteydessä saatetaan purkaa vanha, huonokuntoinen rakennus. Täydennysrakentamista voi toteuttaa olemassa olevalla rakennusoikeudella. Mikäli alueen aiempi suunnittelu on perustunut väljempään rakentamiseen, voi kohteen rakentamista asemakaavassa ohjaavaa tehokkuutta (ns. e-luku tai rakennusoikeuden määrä kerrosneliömetreinä) olla tarpeen muuttaa.

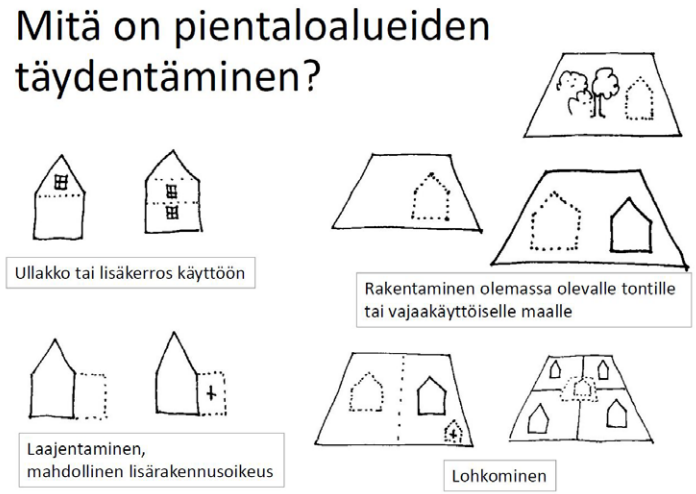
Erilaiset ratkaisut usein rikastuttavat alueen kaupunkikuvaa ja asuntotarjontaa. Pääosin tiivistyvä rakentaminen edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua, rakentamisen korkeampaa laatutasoa sekä naapurien huomioimista. Parhaimmillaan maanomistajat voivat saavuttaa yhteisiä hyötyjä suunnitellessaan ratkaisuja naapureiden kanssa yhteistyössä.

Pientaloalueiden täydennysrakentaminen Vantaalla
Vantaan kaupunkisuunnittelua ohjaavat tällä hetkellä mm. Valtuustokauden strategia 2013–2017 (kv 17.6.2013 ja 15.6.2015), Vantaan arkkitehtuuriohjelma (Kv 11.5.2015) sekä kaupunkisuunnittelun vuosittainen työohjelma. Vantaan tavoitteena on kehittyä kaupunkina, jossa toiminnot sijaitsevat lähellä kotia, joukkoliikenne on kannattavaa sekä keskustoja ja vanhoja asuntoalueita kehitetään, elävöitetään ja täydennetään.

Vantaan 79 pientaloaluetta ovat merkittävä osa kaupunkia ja sen tulevaisuutta. Vantaan asuntokunnista asui 38 % pientaloalueilla vuonna 2014. Kaupungin tavoitteena on tulevina vuosina kasvattaa pientaloasumisen tarjontaa hyvän joukkoliikenteen alueilla. Tämä tarkoittaa täydennysrakentamista eli tiivistämistä nykyisillä pientaloalueilla.

Vantaalla aloitettiin syksyllä 2015 kolmivuotinen kaupunkisuunnittelun ja rakennusvalvonnan kehittämishanke pientaloalueiden täydennysrakentamisen edistämiseksi. Tavoitteena on etsiä uudet työkalut ja yhteistyömallit pientaloalueiden laadukkaaseen tiivistämiseen ja kehittämiseen, sekä selvittää mahdollisimman monen pientaloalueen täydennysrakentamisen mahdollisuudet ja huomioitavat erityistarpeet. Koska pääosa pientaloalueiden maanomistajista on yksityisiä, halutaan selvitystyön ohessa antaa myös tukea ja neuvontaa täydennysrakentamiseen ryhtyville toimijoille. Hanke on osa vuoden 2016 ja 2017 kaupunkisuunnittelun työohjelmaa.

Vastaava kehittämistyötä on mm. Järvenpäässä, Espoossa ja Helsingissä. Leea Riittinen on tehnyt Vantaan Kivistön pientaloalueelle täydennysrakentamisselvityksen diplomityönä vuonna 2013. Tämän työn rakennetta, aineistoa ja teemojen käsittelytapaa on hyödynnetty runsaasti myös tässä selvityksessä.

Työn aikana on jaettu paikallisille tietoa täydennysrakentamisen eri muodoista.

Täydennysrakentamisen työkaluja päätöksenteossa

Poikkeamispäätökset ovat nopea tapa nostaa tonttitehokkuutta tontti kerrallaan. Keveytensä vuoksi prosessissa alueen asukkailla ei ole asemakaavan mukaisia tiedon saannin ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Poikkeamispäätökset eivät myöskään päivity asemakaavaan ilman erillistä kaavamuutosta.

Asemakaavamuutokset yksittäisillä tonteilla ovat laissa vaadittavien selvitysten ja osallistamisen vuoksi melko hitaita. Vantaalla on 79 pientaloaluetta. Tonttikohtaiset kaavamuutokset pientaloaluilla täydennysrakentamisen mahdollistamiseksi tuntuvat raskaalta työkalulta. Tällaisessa ”postimerkkikaavoituksessa” jää myös usein muodostamatta alueellinen kokonaisratkaisu, joka saattaa olla tarpeen laajemman täydennysrakentamisaallon yhteydessä. Kattava, koko alueen asemakaavamuutos sitoo kaikkia kiinteistöjä, mitä osa maanomistajista vastustaa. Mahdollisuutena on toteuttaa alueella myös osittainen kaavamuutos.

Keventäviä malleja asemakaava- ja poikkeamismenetelmien rinnalle on parhaillaan ympäristöhallinnon harkinnassa. Alueellinen poikkeaminen tai vaiheittain päivitettävä asemakaava ovat mahdollisia toimintatapoja tulevaisuudessa, joskin ne edellyttävät vielä lakimuutosta.

Nämä eri päätöksenteon vaihtoehdot on huomioitu suunnitteluperiaatteiden valmistelussa.

3 TYÖN TARKOITUS JA SOVELTAMINEN

Tarve täydennysrakentamisen linjauksille Vapaalassa
Vapaala on suosittu asuinalue Myyrmäen ja Rajatorpan palveluiden tuntumassa. Omakotialueen tiivistyminen on käynnistynyt yksittäisillä poikkeamisluvilla ja kaavamuutoksilla. Vapaalan pientaloalueen voimassaoleva asemakaava on pääosin vuodelta 1980. Yli 30 vuoden kuluessa niin yhteiskunta, kansalliset tavoitteet kuin lainsäädäntökin ovat muuttuneet. Tämän vuoksi myös asemakaavan ajantasaisuus rakentamista ohjaavana työkaluna on haluttu arvioida ja mahdollisesti päivittää.

Lisärakentamista halutaan myös helpottaa uusilla suunnitteluperiaatteilla ja käytännöillä. Tiivistyvä rakenne tekee suunnittelusta vaativampaa ja se edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueen suunnittelemista kokonaisuutena.

Selvitys
Selvityksen tavoitteena on tehdä aluekohtainen tarkastelu Vapaalan pientaloalueelle täydennysrakentamisesta eli rakennusoikeuden noston mahdollisuuksista ja reunaehdoista. Alueen rakennettua ja luonnonympäristöä, väestöä, maanomistusta ja suunnittelutilannetta koskevat taustatiedot on päivitetty Ympäristöhallinnon asemakaavoitukselle edellytetyllä tarkkuudella. Aluekohtaisessa tarkastelussa voidaan nostaa esiin paikallisia haasteita sekä ratkaisuja niihin. Taustaselvityksessä on painotettu alueen toimijoiden tavoitteiden ja alueen tunnistettavien ominaispiirteiden esiin nostamista. Paikallisilta saatujen tietojen, Vantaan karttapalvelun karttatiedon ja tarkempien paikkatietoaineistojen sekä maastokäyntien perusteella on arvioitu, miten rakentamista ohjaavia reunaehtoja tulisi päivittää. Samalla on noussut esiin lisärakentamisen paikkoja sekä suosituksia jatkotyötä varten.

Selvitystyössä on tehtävänä

1. koota asemakaavatason suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot alueelta,
2. koota eri toimijoiden tavoitteet ja kehittämistarpeet yhteen ja
3. luoda jatkosuunnittelua varten kokonaiskäsitys Vapaalan keskeisimmistä piirteistä ja kehittämistarpeista.

Suunnitteluperiaatteet
Selvityksen pohjalta on muodostettu koko alueen kattavat suunnitteluperiaatteet. Suunnitteluperiaatteet ovat tässä hankkeessa kaavarunkoa tai kehityskuvaa vastaava välivaihe ennen tarkempaa suunnittelua. Ne eivät ole maankäyttö- ja rakennuslain mukainen virallinen työkalu, mutta tässä tapauksessa mahdollisten muutosten laajuuden vuoksi vuorovaikutus ja päätöksenteko on haluttu toteuttaa virallista asemakaavaprosessia vastaavalla tavalla.

Suunnitteluperiaatteiden avulla halutaan säilyttää alueen omaleimaisuus ja kehittyminen. Suunnitteluperiaatteita hyödynnetään yksittäisten poikkeamislupien tai tulevien asemakaavamuutosten pohjana. Valmiiksi määriteltyjen reunaehtojen on tarkoitus keventää ja sujuvoittaa alueen täydennysrakentamista

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

4 LÄHTÖKOHDAT

4.1 ALUEEN SIJAINTI

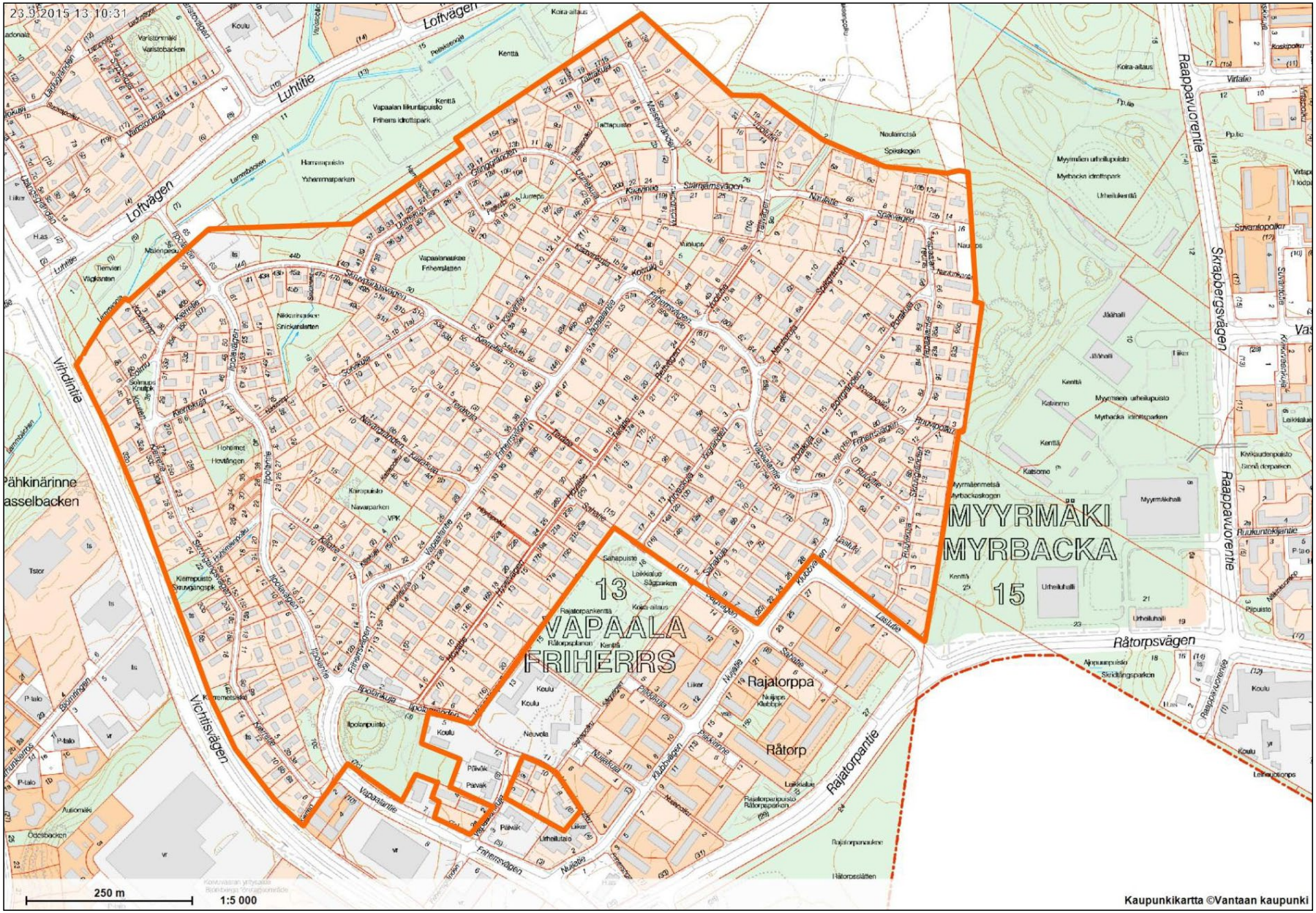
Vantaan kaupunginosajaossa Vapaala (kaupunginosa nro 13) muodostuu kahdesta toisistaan poikkeavasta asuinalueesta: vanhasta Vapaalan omakotitaloalueesta ja Rajatorpan kerrostaloalueesta. Tässä selvityksessä tarkastellaan ainoastaan Vapaalan pientaloaluetta. Selvitysalue kattaa Vihdintien, Luhtitien, Myyrmäen urheilupuiston ja Rajatorpan kerrostaloalueen rajaaman alueen.

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Myyrmäen suuralueella, liikenteellisesti keskeisellä paikalla Vihdintien ja Myyrmäen urheilupuiston välissä. Alue on 1 – 2,5 km päässä Myyrmäen keskustan palveluista ja Kehäradan juna-asemasta. Vapaalan eteläpuolelle sijoittuu Rajatorpan kerrostaloalue. Muita lähietäisyydelle sijoittuvia asuinalueita ovat Pähkinärinne, Varisto ja Hämeenkylä.

Selvitysalueen kokonaispinta-ala on 95 ha (954 900 m^2). Tontteja alueella on yhteensä 609 kpl. Rakennuskanta koostuu 1930-luvulta lähtien rakentuneesta pientaloasumisesta. Lisäksi selvitysalueeseen sisältyy 16 kpl asemakaavan mukaista virkistysaluetta, joiden roolia viheralueverkostossa tarkastellaan. Selvityksessä huomioidaan myös selvitysalueen ulkopuoliset reitit, palvelut, yhdyskuntarakenne ja suunnittelutilanne.

Selvitysalueen sijainti osoitekartalla osana laajempaa aluetta.

Selvitysalueen rajaus kartalla tarkemmin.

4.2 VAPAALAN KEHITYS

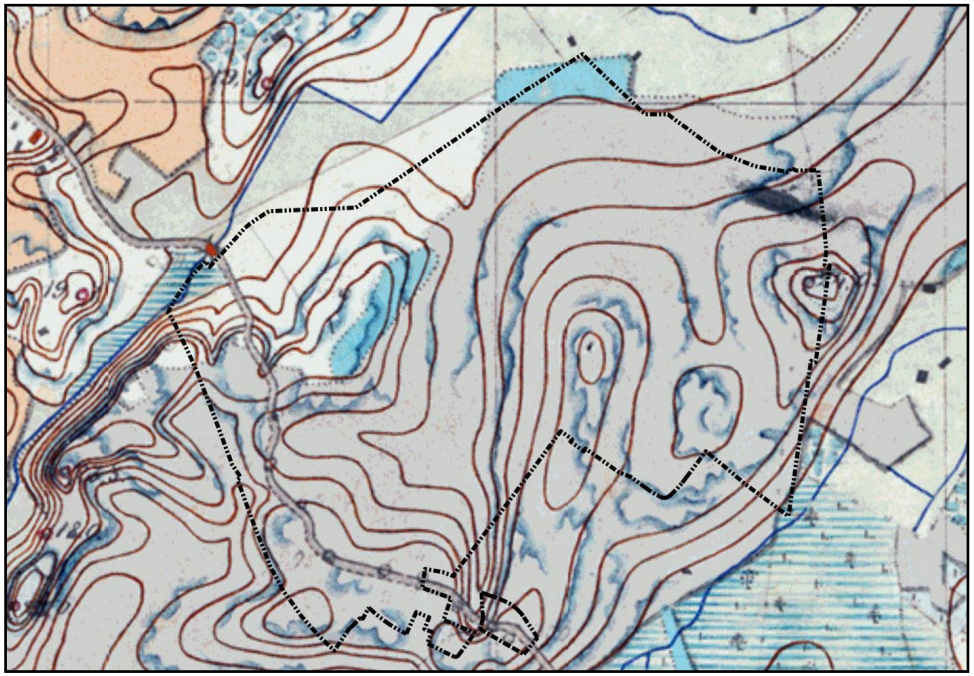
Vapaalan tienoo kuului takametsinä Labbaksen ratsutilaan viimeistään 1500-luvun puolivälistä alkaen. Friherrs (Vapaalan virallinen nimi vuoteen 1967 asti) on syntynyt neljän tilan maista: Övre Labbas, Jussas, Nedre Labbas ja Råtorp. Ylä-Labbaksen ja Jussaksen tilanomistaja Sahlbergit teetättivät v. 1936 mailleen maanmittausinsinööri Einar Rauramolla palstoitussuunnitelman, jonka pohjalta tuli myyntiin yli 200 edullista tonttia. Muodostunut Friherrs oli nykyisen kunnan länsiosassa ensimmäinen taajama. Ennen tonttimyyntiä alueella oli ollut vain kolme pientaloa sekä Råtorpin tila. Råtorpin tilan mailla sijoittuivat myöhemmin koulun tontti, urheilukenttä sekä Rajatorpan asuinalue.

1930-luvulla Friherrs oli harvaan asuttua Helsingin maalaiskuntaa. Vanha Hämeenkyläntie tuli etelästä Pitäjänmäen asemalta ja yhtyi Kuninkaantiehen eli Suureen Rantatiehen (Kehä III). Hämeenkylä, Martinkylä ja Kaarela olivat lähimmät naapurialueet. 1930-luvun Friherrsin rakentaminen sijoittui Ilpolantien ja siitä haarautuvien Höylätien (ent. Pitkätie) ja Vapaalantien (ent. Valtatie) koillispään tuntumaan. Friherrs jakautui ”etukylään” ja Friherrsin torpalta (ent. Elannonmäki) itäpuolelle sijoittuvaan ”peräkylään”. Kylän keskusta palveluineen sijoittui Vapaalantien varteen. Friherrsin ensimmäiset tontin ostajat olivat usein työläisiä, joten alue oli alkuun vahvasti työväestön kylä.

1930-luvulla yleistynyttä yksityisten maaomistajien maidensa palstoittamista ei juurikaan kunnan puolesta ohjattu rakentamismääräyksin. Kunnallistekniikkaa ja vesihuoltoa ei tuohon aikaan ollut. Tällä tavoin 1930-luvulla syntyneiden omakotitaloalueiden kehitys olikin pitkälti riippuvaista asukkaidensa omasta aktiivisuudesta.

1940-luvulla Friherrsiin osoitettiin rintamamiestontteja. Vuonna 1946 alueelle tehtiin rakennuskaava ja siihen liittyvät rakentamismääräykset. Rakentaminen tuli luvanvaraiseksi vuonna 1949. 1950-luvun tuntumassa palvelut alkoivat kehittyä, mm. Ilpolan koulu (1948) ja Friherrsin terveystalo (1955) aloittivat toimintansa.

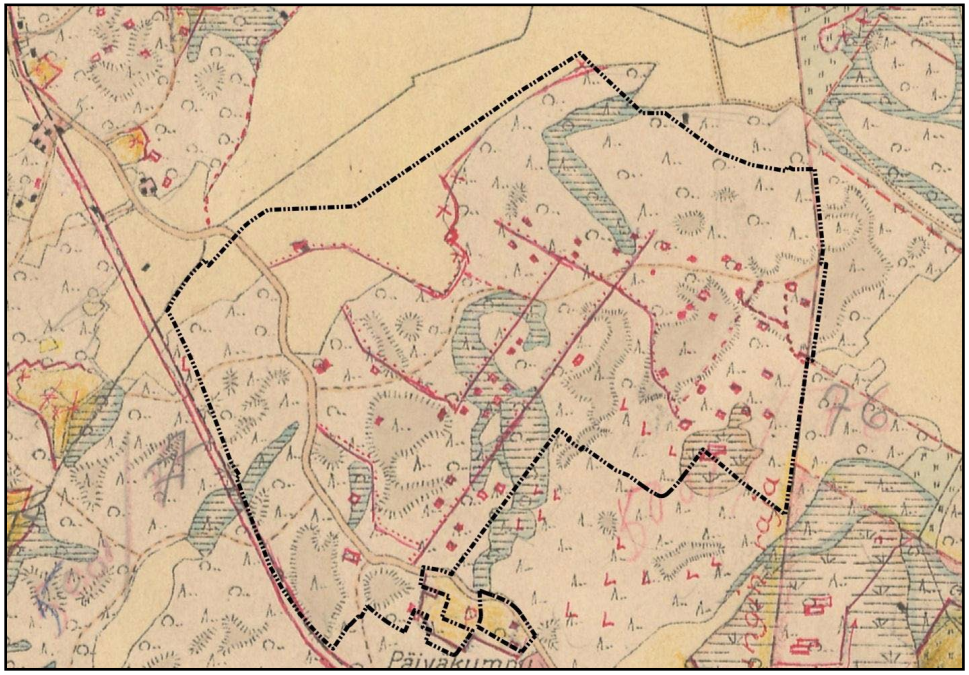
1960- ja 70-lukujen taitteessa uudet kerrostaloalueet nousivat aluerakentamissopimusten myötä Rajatorppaan (rakennusvuodet 1969 – 74) ja Myyrmäkeen (1968 –). Martinlaakson rata avattiin vuonna 1975. Tässä yhteydessä alueen palvelutarjonta siirtyi Vapaalan ulkopuolelle. Vapaalantien, Vapaalankujan, Vihdintien ja Rajatorpantien rajaamalla alueella teollisuuskortteleiden rakentaminen alkoi v. 1973. Myös pientalorakentaminen vilkastui 1970-luvun lopulla.

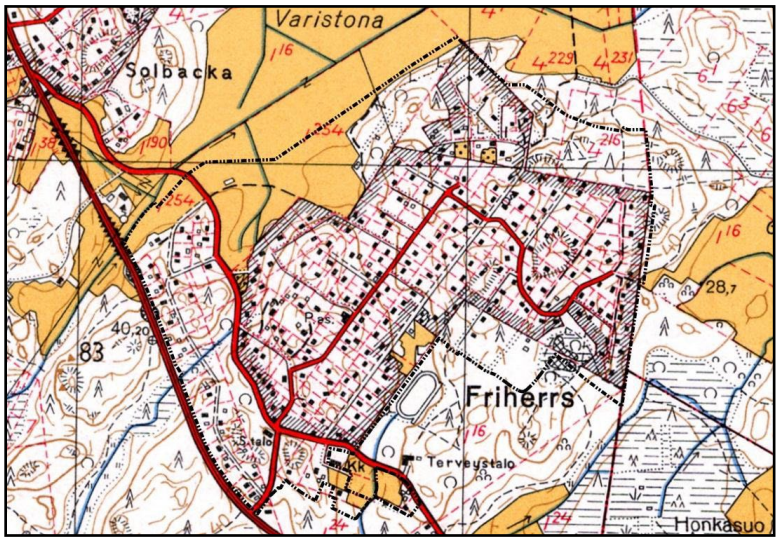
Vapaala rajattuna mustalla katkoviivalla Senaatin kartalle vuodelta 1872. Alueen halki kulki jo tuolloin nykyinen Ilpolantie.

Suomenkielinen nimi Vapaala korvasi vuonna 1967 virallisena alueen aiemman nimen Friherrs. Vaihtoehtoja olivat mm. Ilpola, Vapaaherrankylä ja Risu. Monet paikalliset kutsuvat aluetta yhä Friherrsiksi tai Frisuksi.

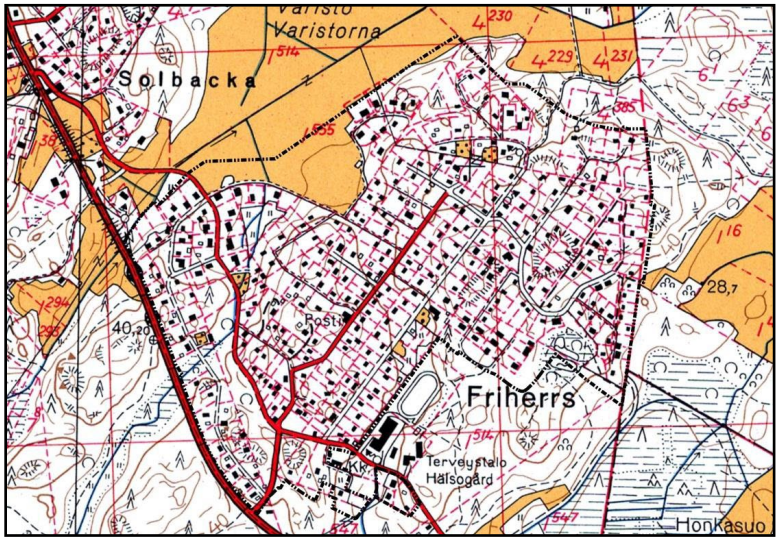
1980-luvulta saatiin lainvoimaiseksi alueen ensimmäinen laajempi asemakaava. Kaavatyö toi muutoksia mm. alueen viheralueverkostoon ja laajensi asutusta Uurrekujalle, Talttakujalle ja Vuolutietä pohjoiseen. Tämän jälkeen keskeisimpiä muutoksia alueen rakenteeseen ovat tuoneet yksittäiset asemakaavamuutokset, poikkeamispäätökset ja tonttien lohkomiset, jotka ovat lisänneet asukasmäärää ja paikoin tiivistäneet Vapaalaa.

Vapaala rajattuna mustalla katkoviivalla Senaatin kartalle vuodelta 1872. Alueen halki kulki jo tuolloin nykyinen Ilpolantie.

Selvitysalue rajattuna mustalla katkoviivalla vuoden 1958 peruskartalle.

Selvitysalue rajattuna mustalla katkoviivalla vuoden 1967 peruskartalle.

4.3 VAPAALAN LUONNE

Vapaalan erityispiirteitä ovat mm. kumpuilevat pinnanmuodot, vehreys ja omatoimirakentamisen perinne. Selvityksen yhteydessä tehdyssä Harava – nettikyselyssä (7.11.-7.12.2015, noin 150 vastaajaa) Vapaalaa kuvaillaan keskeisellä paikalla kaupunkirakennetta sijaitsevaksi rauhalliseksi, turvalliseksi, viihtyisäksi ja luonnonläheiseksi omakotialueeksi. Erityisesti korostetaan vehreyttä, omakotimaista asumista sekä monimuotoista rakennuskantaa ja alueen pitkää historiaa. Toisaalta osa vastaajista kokee yleisilmeen sekavaksi ja hieman nuukahtaneeksi tai nuhruiseksi. Liikenneturvallisuus tuottaa huolta ja vaaratilanteita. Pääosa vastaajista kokee alueen vielä väljäksi ja moni toivoo väljyyden tunteen säilyvän jatkossakin.

Vastaajien mielestä Vapaalan tekee erityiseksi ennen kaikkea paikan historian tuntu, vahva paikallishenki sekä maastonmuodot ja kaarevat kadut, jotka tuovat alueen yleisilmeeseen vaihtelua ja mieleenpainuvia kohtia. Vapaalaa pidetään idyllisenä, kylämäisenä paikkana.

Sosiaalinen ympäristö

Vapaalassa on vahvat perinteet yhdistystoiminnalle. Vapaapalokunta perustettiin heti 1938. Nykyään Friherrsin VPK toimii Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntana runsaan kymmenen aktiivin voimin.

Omakotiyhdistys perustettiin vuonna 1947 ajamaan yhteisiä asioita. Koulujärjestelyiden lisäksi aktiivisia oltiin erityisesti kaavoituksessa, jonka ympärillä käytiin kiivastakin keskustelua aina 1980-luvulle asti. Tänä päivänä Vapaalan omakotiyhdistys toimii kaavoituksen seuraamisen lisäksi erityisesti Vapaalan asukastoiminnan ja perinteiden vaalijana. Lisäksi esimerkiksi Rajatorpan koululla on vanhempainyhdistys.

Varsinkin vanhempi väestö tuntee VPK:n ympäristön, Friherrsin torpan Vapaalan ”yhteisiksi” paikoiksi ja niiden ympäristöön on liittyy tänäkin päivänä yhteisöllistä toimintaa. Lisäksi seurakuntatalossa on toimintaa lapsille ja ikäihmisille. Myyrmäen metsä- ja urheilualueen lisäksi Ilpolanpuisto, Vapaalanaukee ja Sahapuisto ovat paljon käytettyjä yhteisiä virkistysalueita. Luonnollisesti alueen läpi kulkevat vanhat katureitit ovat pääosalle väestöstä ja lähialueen asukkaillekin tuttuja.

Nykyään Vapaalan yhdistysten lisäksi yhteisöllisyyttä tarjoavat Vapaalan asukkaiden yhteinen Facebook-ryhmä sekä koko Länsi-Vantaalla vaikuttava Myyrmäki-liike. Naapurit vaihtavat aluetta koskevaa tietoa keskenään ja ainakin vanhemmat asukkaat kuvaavat alueen yhteishenkeä vahvaksi. Alueella on useamman polven vapaalalaisia.

4.4 LUONNONYMPÄRISTÖ

Maisemarakenne

Maisema maastonmuotoineen luo alueelle perusluonteen. Maastonmuodot vaikuttavat lisäksi valaistus- ja lämpöoloihin sekä tuulisuuteen. Maaperä vaikuttaa myös rakennuksen perustamisen helppouteen ja veden imeytyvyyteen: savi ja muut hienot materiaalit ovat haasteellisimmat. Kalliolle rakentaminen saattaa edellyttää louhimista.

Maastonmuodot

Vapaalan pientaloalue sijoittuu suurmaisemassa alangon ja toisaalta kallioisten moreeniselänteiden vyöhykkeelle, mikä tekee Vapaalan maaston hyvin kumpuilevaksi. Suhteellinen korkeusero on melko suuri: maaston korko vaihtelee välillä pohjoisosan +27 metristä itäosan +55 metriin merenpinnasta. Selvitysalueen pohjoispuolella on entinen peltolaakso, joka on yli 10 metriä Vapaalan keskiosat kattavaa pohjois-etelä-suuntaista laaksoa alempana. Tämän perustason muodostavat Vapaalan laaksoa lännessä rajaava samansuuntainen selänne sekä idässä erillisten kukkuloiden muodostama kokonaisuus.

”Viherkylä”
”Parasta Vantaata”
”Puutarhakaupunginosa”
”Linnaisten jälkeen Länsi-Vantaan toiseksi paras alue.”
”Pittoreski pientaloyhteisö, joka hengittää ajan muutoksen mukana”
”Luonto ja pientaloasuminen kaikkien aistittavissa.”
”Sillisalaatti taloja sikinsokin”
”Metsittynyt lintukoto”

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Ilpolantie (ent.Vanha Hämeenkyläntie) on ensimmäinen, ainakin 1700-luvulta käytössä ollut maisemaan syntynyt rakenne. Korkeat mäet kiertäen se on antanut lähtökohdan Vapaalan kaupunkirakenteelle. Maastonmuotojen, kasvillisuuden ja rakennuskannan vaihtelevan sijoittumisen vuoksi alueen sisäiset näkymät ovat pääosin melko lyhyitä. Hienoja, pidempiä näkymiä avautuu kuitenkin esimerkiksi Vapaalantiellä, Ilpolanpuistosta ja Sorvikujalta.

Maaperä

Vapaalan maaperä on pohjoisosassa enimmäkseen savea ja keskiosasta pääasiassa moreenia, jonka seasta huuhtoutuneet kalliomäet pistävät esiin. Kukkuloiden ja selänteen lakiosissa onkin runsaasti kalliopaljastumia. Hiekkaa ja silttiä esiintyy mäkien rinteillä. Määräävänä piirteenä alueella on kuitenkin maaperän rehevyys.

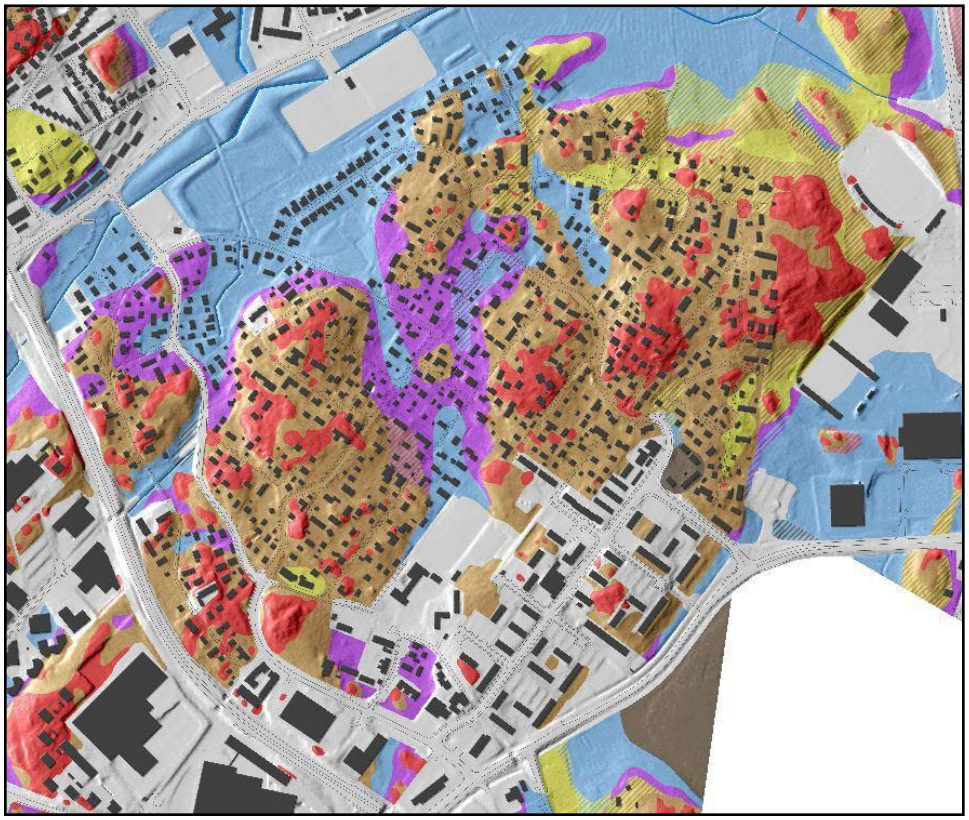
Yleistä periaatetta säilyttää lakialueet rakentamattomina on pääosin noudatettu. Monissa kohdin, varsinkin Porakujan ja Naulakujan sekä Ilpolantien ja Kierretien varrella rakennuksia tosin on aivan lakialueella. Virkistysalueista Ilpolanpuisto, Hohtimet ja Kairapuisto sijoittuvat selänteille.

Palautetta

- Alueella on sijoitettu rakennus keinotekoisen penkereen päälle huomioimatta ympäristön maastonmuotoja. Tällainen kohde pistää korostuneesti esiin maisemassa.
- Jätevedenpumppaamon ympäristö koettiin epäsiistiksi ja nuhjuiseksi
- Valaisemattomia katuja, jotka koettiin turvattomiksi
- Osa viheralueista on hoitamattomina epäsiistejä

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Maastonmuodot, kalliot ja puusto vahvistavat Vapaalan omaleimaista luonnetta. Maastonmuotoja, avokalliota ja pitkiä näkymiä tulee säilyttää ja huomioida ne rakentamisessa.
- Myös muita maiseman erityisiä tunnistettavia luonnon elementtejä, kuten hyväkuntoista kookasta ja rajaavaa puustoa on syytä säilyttää.
- Kalliolaettulee säilyttää rakentamattomina.
- Jatkosuunnittelussa on hyvä selvittää, voisiko matonpesupaikan, kaavoitetun yleisen pysäköimisalueen ja jätevesipumppaamon ympäristön viihtyvyyttä Luhtitien ja Ilpolantien risteyksessä kehittää jotenkin.

Vapaalan pientaloalue maaperäkartalla ja maaston muodot korostettuna. Selänteet ovat pääasiassa moreenia ja kalliota (ruskea ja punainen), laaksot savea ja silttiä (sininen ja violetti).

Luonnonolot ja -arvot

Kasvillisuus ja metsäalueet

Vapaalan selvitysalueen luontoalueet ovat pääosin kaupungin omistamia viheralueiksi asemakaavoitettuja alueita (yht. noin 8 ha, 8,5 % koko alueesta). Lisäksi pientaloaluetta ympäröi Myyrmäenmetsä, josta on yhteydet muuhun Länsi-Vantaan luontoalueille Petikon, Linnaistenmetsän ja Honkasuon suuntiin. Myös suurilla pihoilla voi olla rakentamattomia luonnonmukaisia osia. Tämän lisäksi pihapiireissä on runsaasti istutettua kasvillisuutta.

Vapaalan sisäisistä metsiköistä suuri osa on mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää, joka kestää hyvin kulutusta. Siitä huolimatta osa metsiköistä on varsin kuluneita. Kalliometsiä on paljon, lehtomaisia kangasmetsiä lähinnä Vapaalan koillisosassa. Alueen pienet soistumat ovat korpia. Alueella esiintyy kaupunkimetsille tyypillistä eläimistöä, kuten jäniksiä ja oravia.

Vesistöt

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Pitkäjärven ja Mätäojan valuma-alueiden rajalla. Pohjoisosan vedet päätyvät avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä joko Pellaksenojaan tai Lammasojaan, jotka molemmat purkavat vetensä Varistonojaan. Varistonojassa vedet virtaavat pohjoisen suuntaan päätyen Pikkujärven kautta Espoon Pitkäjärveen. Pitkäjärvestä vedet virtaavat Espoon halki Espoonjokea pitkin purkautuen Kurttilassa Suomenojaan. Eteläisempi osa Vapaalasta kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Vedet johdetaan avo-ojin ja hulevesiviemärein Myyrmäen kautta Mätäojanlaaksoon. Mätäoja virtaa Helsinkiin ja purkaa lopulta Talissa Suomenlahteen.

Lähimmät purot ovat Lammasoja ja Pellaksenoja, jotka sijaitsevat Vapaalan pohjoisreunassa. Nikkarinaukeeta halkoo oja. Selvitysalueella on avo-ojia katujen varsilla. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Arvokkaat luontokohteet

Selvitysalueella ainoa luonnonarvoiltaan merkittäväksi nimetty kohde on Vapaalantie 29:n vuonna 1980 rauhoitettu tammi. Puu kasvaa tontin reunassa aidan vieressä.

Vapaalantie 10:n vireillä olevan kaavamuutoksen yhteydessä asukkailta on tullut havaintoja masmalosta. Rauhoitettuja kasveja voidaan siirtää uuteen kasvupaikkaan, joten masmalo ei estä alueen käyttämistä rakentamiseen (luonnonsuojelulain 48 §).

Selvitysalueen ulkopuolella, Vapaalan pientaloalueen itä- ja koillispuolisella Myyrmäen urheilupuiston alueella Naulametsän ja Myyrmäenmetsän ympäristössä on havaintoja liito-oravasta (2011), varpushaukan pesimäympäristö ja kaksi kallioperän pienkohdetta.

Länsi-Vantaalle on tarkoitus teettää vuonna 2016 liito-oravista kattavampi selvitys, jossa tarkastellaan Espoon esimerkin mukaisesti myös asuttuja alueita. Espoon liito-oravaseurannoissa huomattiin, että liito-oravat voivat liikkua elinalueelta toiselle myös rakennetun ympäristön yksittäisten puiden muodostamia rivejä ja nauhoja pitkin riippumatta kaupunkiympäristön melusta, valaistuksesta tai teiden ylityksistä (Virtanen ym. 2014). Vapaalan pientaloalueella on alustavan karttatarkastelun perusteella runsaasti liito-oravien liikkumiseen soveltuvaa yli kymmenmetristä puustoa. Ekologiset yhteydet ja liikkumisreitit Myyrmäenmetsän liito-oraville ja muulle metsälajistolle sijaitsevat selvitysalueen ulkopuolisella vihervyöhykkeellä. Varpushaukan pesäpuut ovat Myyrmäenmetsän suojaisissa paikoissa. Vantaan ympäristökeskuksen mukaan varpushaukka ei siis vaarannu, vaikka olemassa olevaa Vapaalan asuinaluetta tiivistetään.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Rauhoitetun tammen lisäksi Vapaalan pientaloalueella ei ole ympäristökeskuksen mukaan muita tiedossa muita arvokkaita, suojelua edellyttäviä luontokohteita.
- Suuri osa Vapaalan vehreästä ympäristöstä sijoittuu pihoille. Maastonmuodot, vehreys ja puusto ovat alueen vahvuuksia, ja niitä tulee suosia mahdollisesta uudesta rakentamisesta huolimatta myös tonteilla. Tämän lisäksi laajimpia, keskeisimpiä virkistysalueita tulee vaalia ja kehittää.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

4.5 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Väestön rakenne ja asuminen

Vapaalaan kuuluu virallisessa kaupungin aluejaossa myös Rajatorppa. Tässä selvityksessä esitetyt väestön määrät on laskettu erikseen selvitysalueen osalta. Vapaalan pientaloalueen selvitysalueella on vuoden 2015 lopussa noin 2240 asukasta.

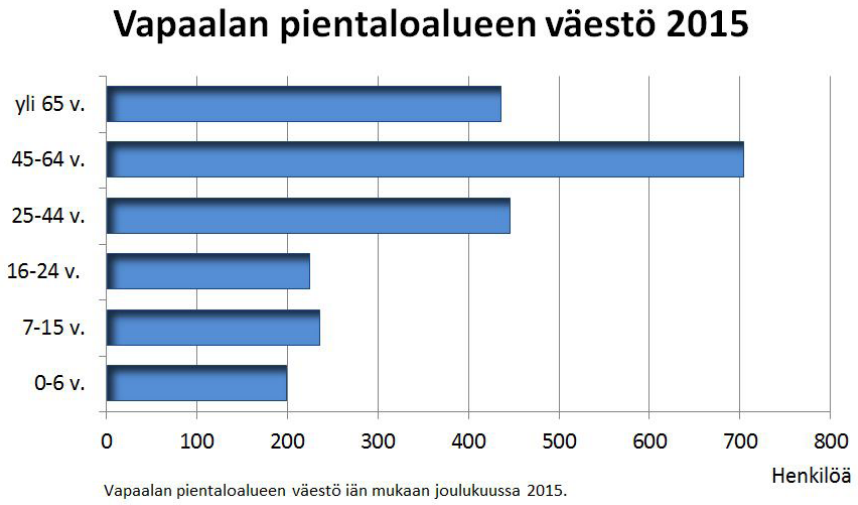
Väestön ikärakenne vaikuttaa alueen palveluntarpeeseen. Se määrittää jonkin verran myös alueen kehitystä ja odotettavissa olevia muutosvaiheita. Vapaalan ikärakenne on vanhoille alueille tyypillinen. Selvitysalueella yli kolmasosa (32 %) asukkaista on 45 – 64–vuotiaita. Yli 65-vuotiaitakin on 18 %, mikä on enemmän kuin Vantaalla keskimäärin. Sen sijaan alle 6-vuotiaiden (8 %) ja 7 – 15 -vuotiaita kouluikäisten osuus (11 %) vastaa Vantaan keskitasoa. Vapaalan kaupunginosan (Rajatorppa mukana) asukkaat ovat tilastojen pohjalta koulutetumpia ja paremmin ansaitsevia kuin vantaalaiset keskimäärin.

Selvitysalueella on ainoastaan pientaloasumista erillispientaloissa, paritaloissa tai rivitaloissa. Rajatorppaan rakennettiin aluksi vain omistusasuntoja, kunnes taas 1990-luvusta eteenpäin on tuotettu vuokra- ja asumisoikeusasuntoja (noin 15 prosenttia/vuosi). Pääosa näistä on ollut rivi- ja paritaloja pientaloalueella tai kerrostaloalueen tuntumassa.

Vuonna 1980 Vapaalan pientaloalueella oli noin 1100 asukasta. Lasten osuus oli pienempi ja yli 60-vuotiaiden osuus suurempi kuin Vantaan kaupungissa keskimäärin. Tuohon aikaan nähden talouksien koko on pienentynyt ja väestö keskimäärin iäkkäämpää.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Täydennysrakentamisella voidaan lisätä Vapaalan asuntojen määrää ja monipuolistaa esimerkiksi keskikokoisten ja pienten omakoti-, pari- ja rivitaloasuntojen saatavuutta. Ikääntyminen saattaa lisätä tarvetta pienemmille, esteettömille asunnoille ja useamman sukupolven ratkaisuille. Samalla perheasuntojen tarve säilynee merkittävänä.
- Täydennysrakentaminen voi aiemmista ennusteista poiketen lisätä väestön kasvua (arviolta 700 – 2300 asukasta) ja ikärakenteen nuorenemista. Tulevat arviot mahdollisen lisärakentamisoikeuden vaikutuksesta asukasmäärään tulisi viedä tiedoksi yrityspalveluille väestöennusteen vuosittaista päivittämistä sekä sosiaali- ja sivistystoimelle palveluiden mitoitusta varten.

Vapaalan pientaloalueen väestö iän mukaan joulukuussa 2015.

Yhdyskuntarakenne

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistuksen yhteydessä vuonna 2000 tulivat voimaan valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet, joissa otetaan kantaa yhdyskuntarakenteen eheyteen. Yhdyskuntarakenteen eheys mahdollistaa mm. joukkoliikenteeseen tukeutumisen. Eheytyvä kaupunkirakennetta on pyritty edistämään jo Vantaan yleiskaavassa (kh 2007). Nykyään se on yksi Vantaan kaupungin valtuustostrategian painopisteistä (kh 2013). Vantaan kaupunki painottaa siis tavoitteissaan nykyisten pientaloalueiden tiivistämistä uusien alueiden rakentamisen sijaan.

Vapaalan pientaloalue rajautuu lännessä Vihdintien väylään. Etelässä alue rajoittuu väljähköön 1970-luvun kerrostaloalueeseen, muutoin selvitysaluetta rajaavat laajat virkistysalueet. Vapaalan pääkatuja ovat vanhastaan mutkittelevat Ilpolantie ja Vapaalantie. Alueelle on kolme sisääntuloväylää, muutoin ajoneuvoliikenne on sisäsyöttöistä. Katuverkko on tiheä, mutta monet reiteistä ovat jalankulun ja pyöräilyn osuuksiin katkeavia tonttikatuja. Vapaala on tyypillinen vanha vantaalainen pientaloalue: rakentamista on usealta vuosikymmeneltä ja rakenne on kehittynyt pikkuhiljaa laajeten.

Alueen rakenteesta on ollut edellinen kokonaistarkastelu vuonna 1970-luvun lopulla edellisen laajemman asemakaavan (130200) yhteydessä. Silloin kaavaan otettiin mukaan uusia puistokaistaleita ja asutusta laajennettiin pohjoiseen päin.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Yhdyskuntarakennetta mahdollisesti tiivistettäessä tulee katuverkon toimivuuteen sekä säilytettävien virkistysalueiden kehittämiseen kiinnittää erityistä huomiota.

Vapaalan sijainti kaupunkirakenteessa viheralueineen.

Rakennustehokkuus

Asemakaavassa tonttitehokkuutta kuvataan kerrosten yhteenlasketun rakennusoikeuden suhteella tontin pinta-alaan (ns. e-luvulla). Rakennusoikeus on voitu merkitä asemakaavaan myös pelkästään kerrosneliömetreinä, jolloin tehokkuusluvun saa selville vain erikseen laskemalla.

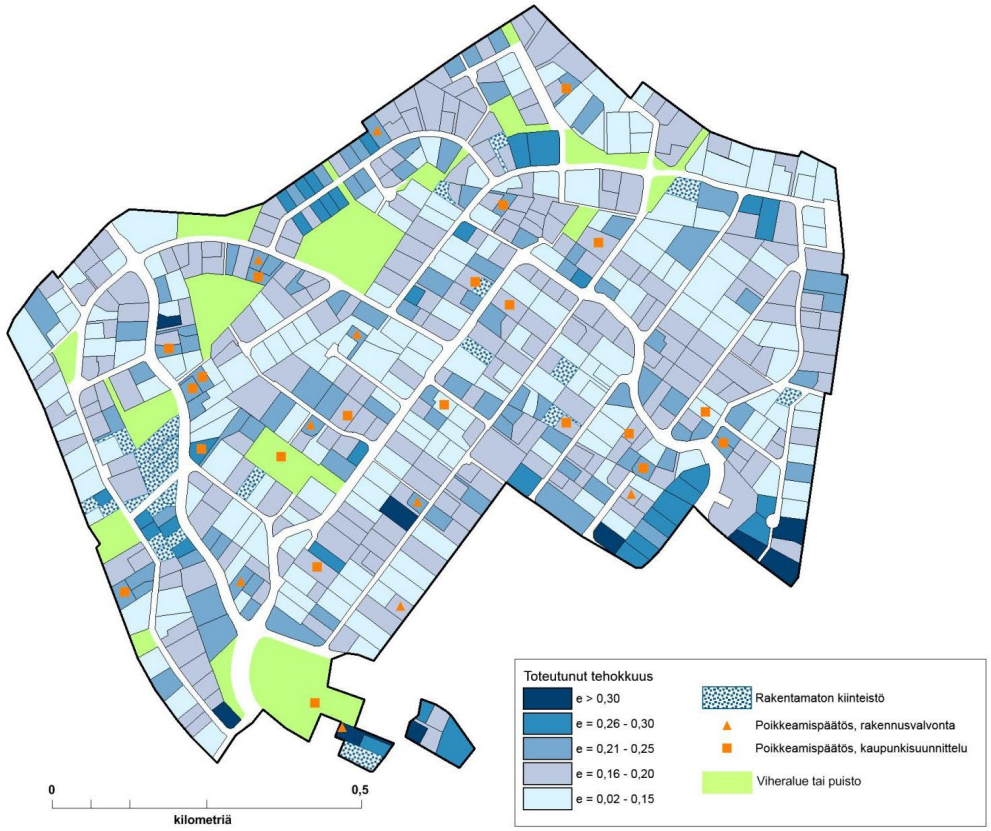
Vapaalan pientaloalueella rakentaminen on Vantaan uusiin pientaloalueisiin nähden väljää. Vanhaksi pientaloalueeksi tiiviys on tyypillinen.

Vapaalan tonteilla on tehokkuus asemakaavan mukaan keskimäärin e= 0,21 ja toteutunut tonttitehokkuus keskimäärin e=0,17. Tehokkuudessa on kuitenkin runsaasti tonttikohtaista vaihtelua, sillä tontteja on muodostettu eri vuosikymmeninä ja lohkottu. Poikkeamispäätöksin on myös toteutettu ympäröivää korttelia tiiviimpiä ratkaisuja.

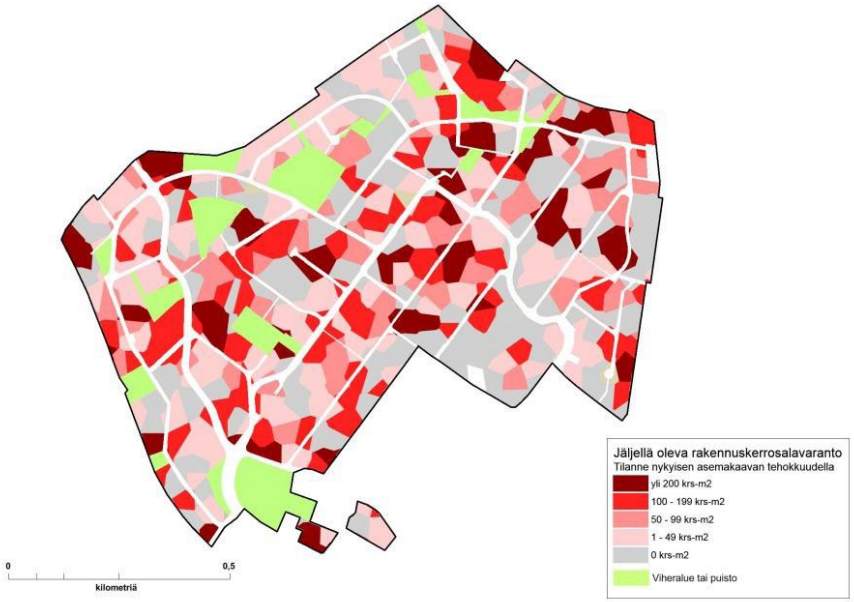
Monilla tonteilla tehokkuus on alle kaavan salliman (kaavassa pääosin e=0,20 eli rakennusoikeutta 20 % tontin pinta-alasta). Osittain saattaa vaikuttaa pääosassa asemakaavassa oleva määräys, jonka mukaan rakennus saa peittää tontin alasta korkeintaan 15 %. Tällöin yli 15 % menevä osuus tulisi rakentaa toiseen kerrokseen. Peittoalaa koskevaan määräykseen on myönnetty useita poikkeamisia 2000-luvulla samoin kuin rakennusoikeuden ylitykseenkin. Peittoalaa koskeva määräys kuitenkin tehostaa tontin maankäyttöä ja tukee vehreiden pihojen muodostumista. Peittoalan määrittelyllä voidaan varmistaa tontin tehokas käyttö siten, että kasvillisuuden lisäksi kulkuyhteyksille, pysäköinnille, lumitilalle ja oleskelulle jää riittävästi tilaa.

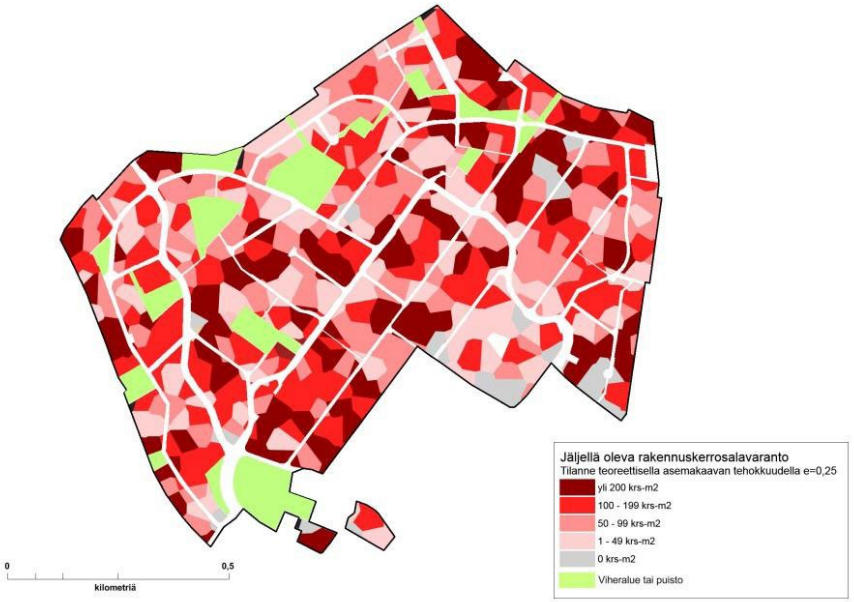
Lukujen valossa poikkeamispäätösten vaikutus alueen tehokkuuteen ei ole merkittävä, mutta paikalliset erottavat tehokkaammat ratkaisut usein katukuvassa. Saman tehokkuuden voi tosin toteuttaa useammalla tavalla. Rakennuksen mittakaava, pihan ja pysäköinnin ratkaisut ja muut kaupunkikuvaan liittyvät tekijät saattavat vaikuttaa ulkoasuun varsinaista tehokkuutta enemmän.

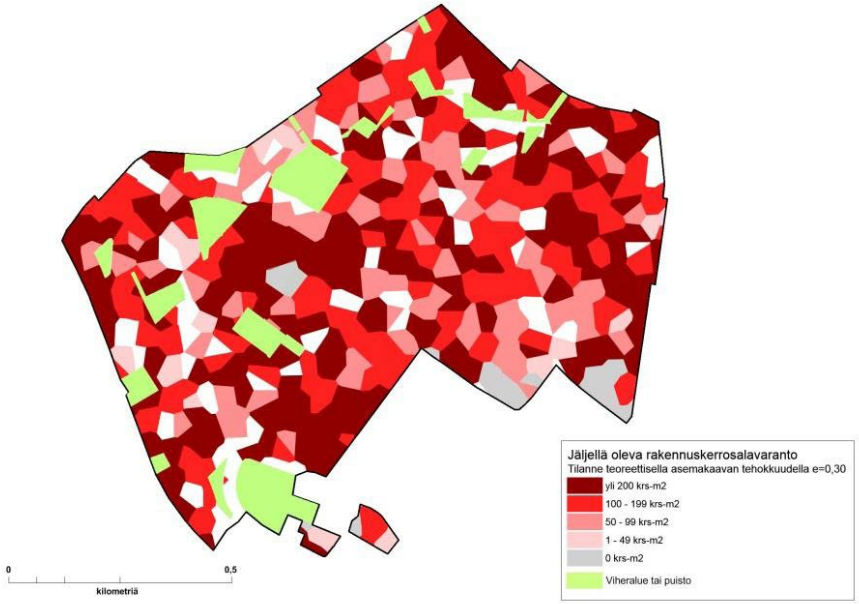
Selvitysalueelle kaupunkisuunnittelun vuosina 2000 – 2015 ja rakennusvalvonnan vuosina 2013 – 2015 myöntämät poikkeamiset merkitty kuvaan.

Peittoalatarkastelu eli tonttien todellinen, toteutunut tehokkuus joulukuussa 2015 sekä poikkeamispäätökset. Mukana myös rakentamattomat tontit. Anna-Karin Kyrönviita, 2016.

Selvitysalueen jäljellä oleva rakennusoikeus, jos tehokkuusluku e= 0,20/0,25/0,30 (rakennusoikeuden suhteella tontin pinta-alaan). Rakennusoikeuksien tarkkaa sijaintia ja kokoa on muokattu.

Voimassa oleva asemakaava sallii rakentamista 159 000 k-m^2, josta rakentamatta on 37650 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on vielä käyttämättä noin 24 %. Asumisväljyysluvulla (Vapaalan 38,9 as/m^2) jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi noin 700 asukasta.

Mikäli tonttitehokkuus nostettaisiin alueella tasolle e=0,25, nykyisen lisäksi saataisiin noin 31100 k-m^2 rakennusoikeutta. Kuitenkin Vihdintien varrella uusi rakennusoikeus on lähes poikkeuksetta työtilan rakennusoikeutta, ellei melun torjuntaa pystytä järjestämään. Asumisväljyysluvulla jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi nykyisen varannon mahdollistaman kasvun lisäksi vielä noin 600 asukkaan kasvua.

Mikäli tonttitehokkuus nostettaisiin alueella tasolle e=0,30, nykyisen lisäksi saataisiin noin 65000 k-m^2 rakennusoikeutta. Asumisväljyysluvulla jaettuna ja vain yli 100 m^2 jäljellä oleva rakennusoikeus huomioiden tämä tarkoittaisi nykyisen varannon mahdollistaman kasvun lisäksi noin 1600 asukkaan kasvua.

Todellisuudessa on epätodennäköistä, että koko alueen rakennusoikeus tulee hyödynnetyksi. Käytännössä rakennusoikeus tulisi ilmeisesti jakautumaan kutakuinkin yhtä epätasaisesti kuin nyt.

1970-luku oli eräänlainen käännekohta alueen tonttien tehokkuudessa. Asemakaavaluonnoksen valmistuttua syksyllä 1970 alueelle toteutettiin rakennuttajien toimesta poikkeus- ja rakennusluvilla useita rivitaloja (kerrosluku I-II ja et= 0,16 – 0,45). Edelleen asemakaavan vahvistuttua tonteille oli sallittua rakentaa hieman korkeammalla tehokkuudella (e=0,20).

Palautetta

- Voimassa olevan asemakaavan mukaan rakennettuja kiinteistöjä tulee kohdella tasapuolisesti.
- Tonttitehokkuuden kaavamainen korottaminen ei saa vaikuttaa kiinteistöveroa korottavasti
- Lisärakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota naapureihin kohdistuviin vaikutuksiin.
- Suunnitelmat ovat perusteelliset ja hyvin tehty. Ehdotettu tehokkuuden nosto 0.25:een on hyvä kompromissi tiivistämisen ja ”luonteen säilyttämisen” välillä.
- Olisi hyvä että rakentamistehokkuudessa kuunneltaisiin tontin omistajia.
- Vapaalassa tehokkuus ei saisi ylittää 0,20. Omakotitontilla pitää olla kunnon kokoinen piha- ja puutarha-alue ja ympärillä viheralueet.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vapaalassa on runsaasti täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Tärkeätä olisi kuitenkin tiivistämisen vastapainona tukea alueen tunnistettavia piirteitä kuten maastonmuotoja, vehreitä näkymiä, kaupunkikuvan viihtyisyyttä sekä tonttien toimivuutta.
- Jatkosuunnittelussa on suositeltavaa lisätä määräys peittoalasta eli vaatimus 15-20 % tontin pinta-alan ylittävän rakennusoikeuden sijoittamisesta toiseen kerrokseen etenkin pienillä tonteilla.

Tontit

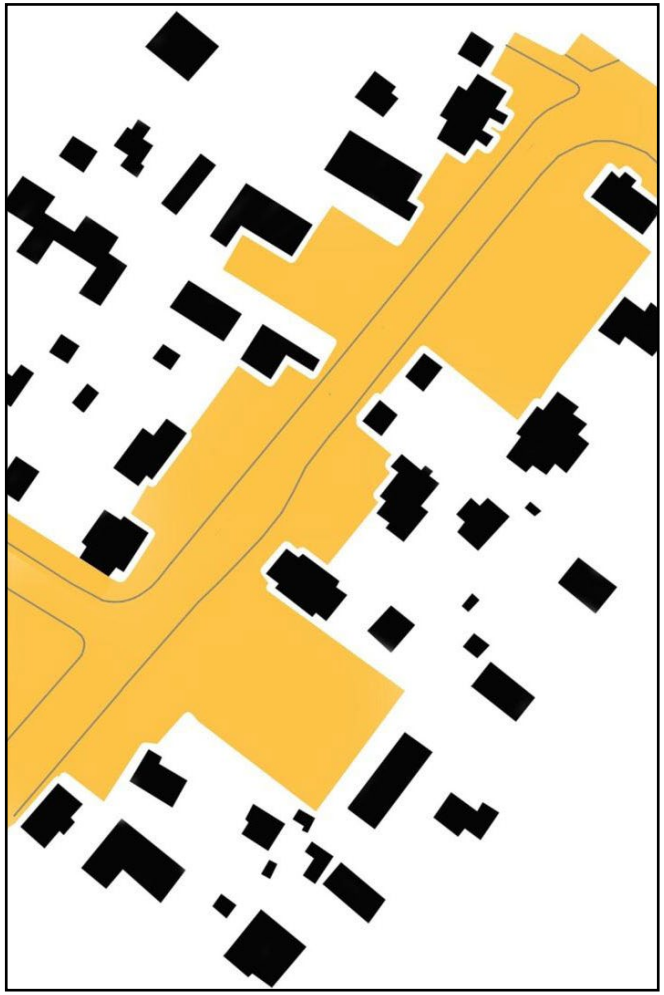
Selvitysalueella on 609 kpl asumiseen tarkoitettua tonttia. Asuin-, liike- ja toimistotontteja on 3 kpl ja yleisille palveluille tarkoitettuja tontteja 2 kpl. Tonttien koko vaihtelee välillä 427–5231 m^2, keskiarvona 1222 m^2. 55 % tonteista on yli 1000 m^2 kokoisia.

Vapaalan rakennusten sijoittelu on kirjavaa, sillä pääosin rakennukselle ei ole asemakaavoissa määritelty tarkkaa sijaintia tai rajattu erillistä rakennusalaa. Pääosin rakennukset eivät muodosta tiiviitä pihapiirejä tai katutiloja, vaan sijaitsevat melko keskellä tonttia tai sen takaosassa.

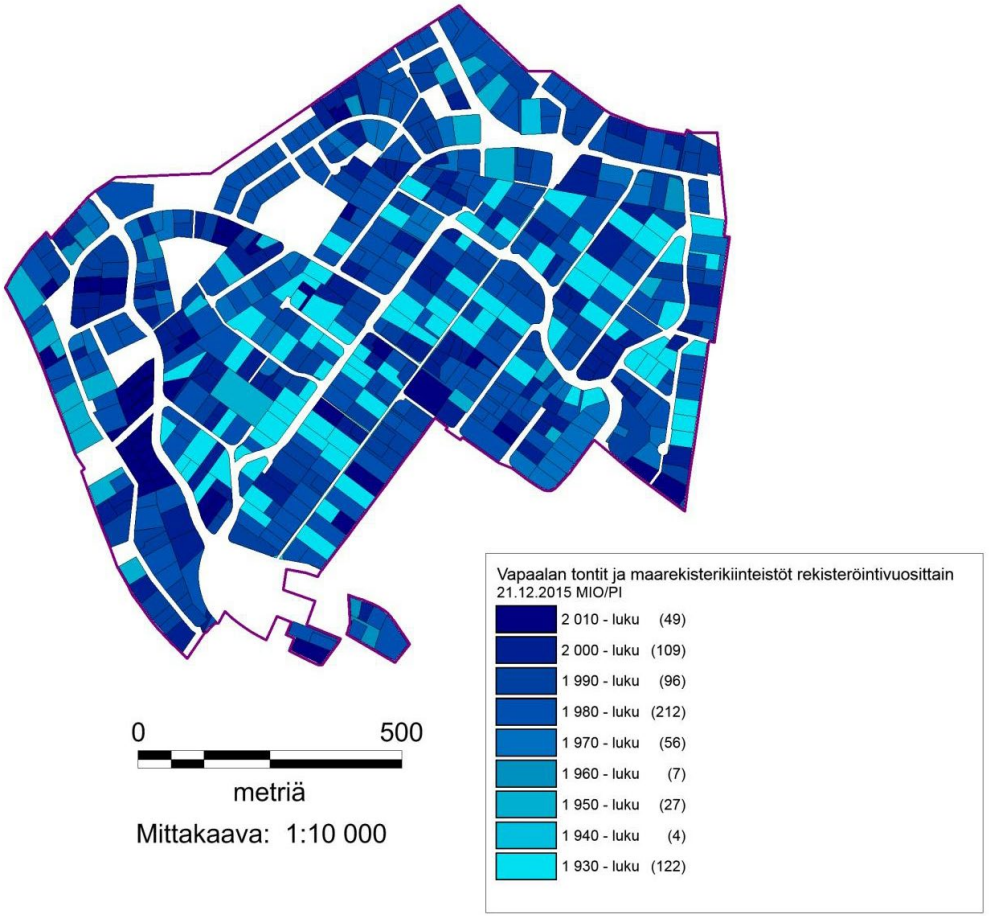
Rakennukset on yleisimmin sijoitettu kohtisuoraan katuun nähden. Muutoin sijoitteluun on saattanut vaikuttaa kadun mutkaisuus tai rinteelle rakentaminen. Olemassa olevista tonteista lohkotuissa täydennysrakentamisen ratkaisuissa rakennus on mitä luultavimmin suunnattu siten, että pakolliset toiminnot sopivat tontin muotoon.

Rakennuskaavassa vuonna 1946 tontit olivat pitkiä ja katua vasten kapeita. Ne reunustivat katuja melko säännöllisen kokoisina. Alkuperäisiä, 1930-luvulla lohkottuja tontteja on jäljellä 122 kpl. Suuri uusien tonttien muodostumisen aalto oli 1980-luvulla, jolloin uusia asemakaavoja lähdettiin toteuttamaan samalla laajentaen asuinrakentamisen sijoittumista alueen laidoille.

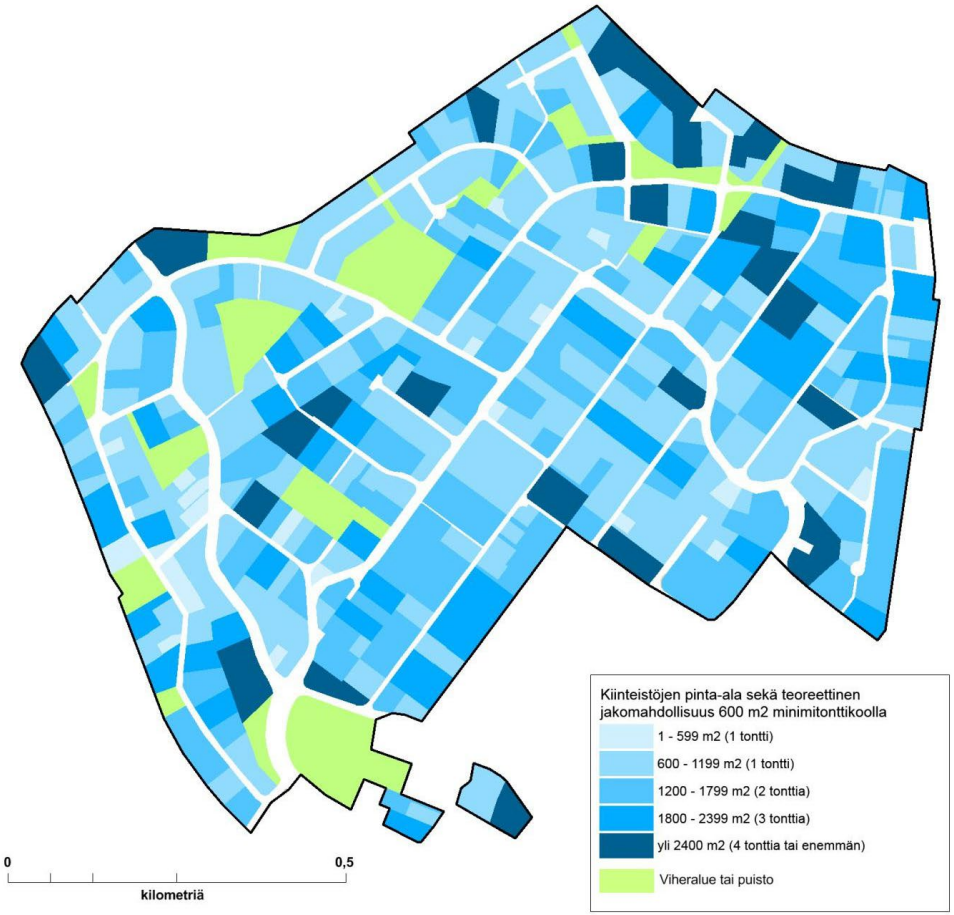
Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentaminen tontteja jakamalla on aloitettu mitä luultavimmin vasta tämän jälkeen. 1990-luvulta alkaen selvitysalueella on muodostettu noin 250 uutta tonttia. Tämä rakentaminen on sijoittunut melko tasaisesti eri puolille aluetta painottuen alueen reunoille. Alueella olemassa olevien tonttien jakamisessa on ollut tyypillistä, että uusi rakennus sijoittuu kadulta katsoen nykyisen taakse. Tämä edellyttää usein ajoyhteyden ratkaisemista olemassa olevan tontin halki.

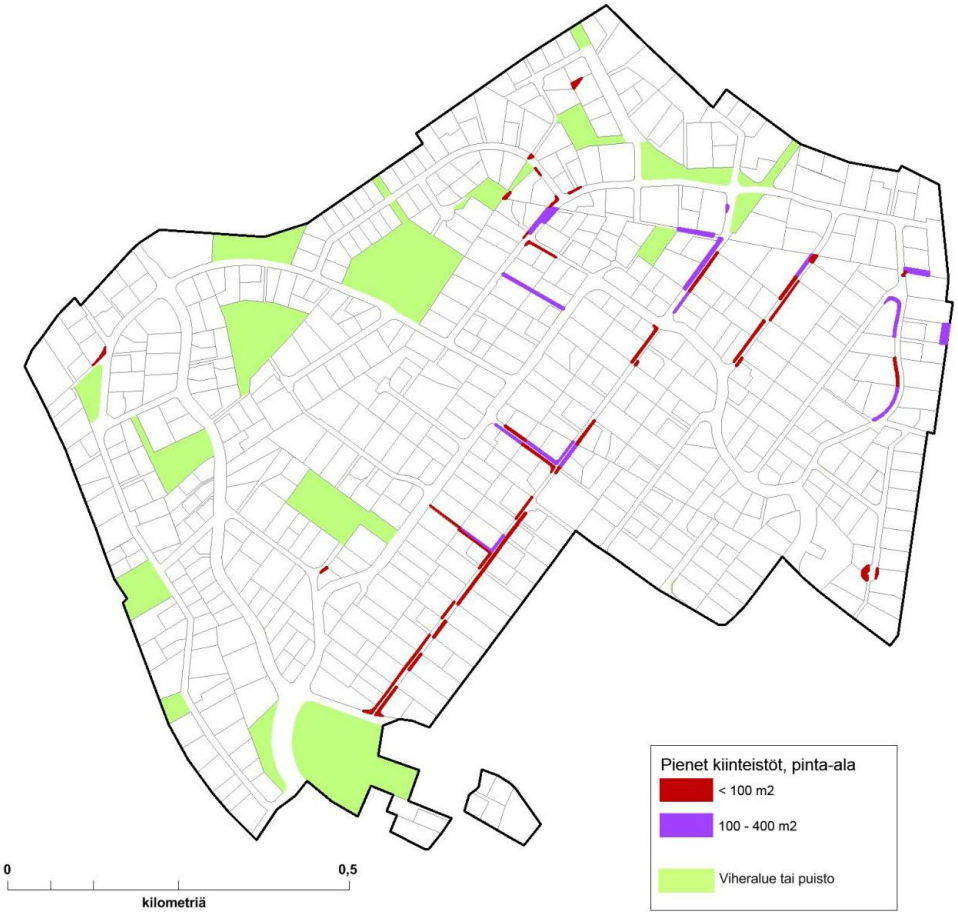
Ote katutilan muodostumisesta rakennusten sijainnin perusteella Vapaalantien kohdalla. Kuvassa ei ole huomioitu aitarakenteita tai kasvillisuutta.

Kartta kuvaa kiinteistöjen rekisteröintipäivämääriä vuosikymmenittäin. Pirjo Ilosalo, 2015.

Tonttien koko ja teoreettinen jakomahdollisuus suunnittelualueella, mikäli tontin minimikooksi otetaan 600 m^2. Anna-Karin Kyrönviita, 2015.

Selvitysalueen pienikokoiset, rakennuskäyttöön sellaisenaan kelpaamattomat kiinteistöt, joiden käyttöä voidaan tarkastella jatkosuunnittelussa. Anna-Karin Kyrönviita, 2015.

Tonttien koko vaihtelee suuresti, sillä osa tonteista on jaettu ja osa ei. Uusien tonttien keskimääräiset koot ovat myös pienentyneet vuosikymmenien aikana. Vuonna 1979 alueen tilojen pinta-alat vaihtelivat välillä 500 m^2 – 4300 m^2 ja keskikoko oli 2200 m^2. Nykyään uudet tontit, esimerkiksi Ilpolantien ja Kierretien välissä ovat kooltaan 470 – 800 m^2. Täydennysrakentamisessa lohkottaessa olemassa olevia tontteja, uuden tontin koko on luonnollisesti korkeintaan puolet alkuperäisestä, usein arviolta 600 m^2 tuntumassa. Jo jaettujen tonttien jakaminen edelleen voi olla hankalaa koon lisäksi muodon ja kulkuyhteyden sijoittumisen puolesta.

Rasitteita on tehty pääosin vesihuollon tarpeisiin, mutta usein olemassa olevasta tontista lohkotuissa kohteissa rasite koskee lisäksi ajoyhteyttä. Vapaalassa kulkuyhteyksiä tonteille on toteutettu myös kirvesvarsitontein.

Palautetta

- Runsaslumisina talvina tonttien lumia kipataan naapurin puolelle tai katualueelle. Tonteille tulisi vaatia riittävä määrä lumitilaa.
- Uusilla pienillä tonteilla ei ole riittävästi tilaa oleskelupihalle. Tämä on ongelma varsinkin tonteilla, joita ei rakenneta omaan käyttöön.
- Liian pienille tonteille ei jää puustoa eikä tilaa kasvillisuudelle, mikä vaikuttaa koko alueen kaupunkikuvaan.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Tonttien mahdollinen lohkominen ja toimintojen kuten kulkuyhteyden toimivuus tulee tarkastella mittaustoimen kanssa tonttikohtaisesti.
- Pienikokoisia, alueen muutoksista tähteeksi jääneitä kiinteistöjä koskevia vaihtoehtoja voidaan tarkastella jatkosuunnittelun yhteydessä.
- Tiivistyvässä rakenteessa tonttien lumitilan ja oleskelupihojen sijoittumista sekä kasvillisuuden määrää tulisi ohjata nykyistä tarkemmin.
- Pienten talousrakennusten rakentaminen tonttien rajalle naapureiden suostumuksella on suositeltavaa yhtenäisten piha-alueiden muodostumiseksi.

Rakennuskanta

Rakentamisen määrä

Vuoden 2015 lopussa Vapaalan pientaloalueella oli 640 asuinrakennusta. Osalla tonteista on piharakennuksia, kuten talousrakennus tai autokatoksia. Vanhoilla tonteilla on mahdollisesti edelleen jäljellä myös pihasaunoja tai alkuperäinen pieni asuinrakennus. Vuoden 2015 lopussa rakenteilla on ollut 11 yhden asunnon taloa.

Vapaalassa rakentamisen vilkkaimmat kaudet olivat ensimmäisten tonttien tultua myyntiin 1930 – 40-lukujen taitteessa sekä 1980-luvulla ensimmäisen laajan asemakaavan valmistuttua. Myös 1970-luvulla rakennettiin suhteellisen paljon uusia asuntoja pientaloalueelle, lisäksi Rajatorpan kerrostaloalue rakennettiin yhtenä kokonaisuutena.

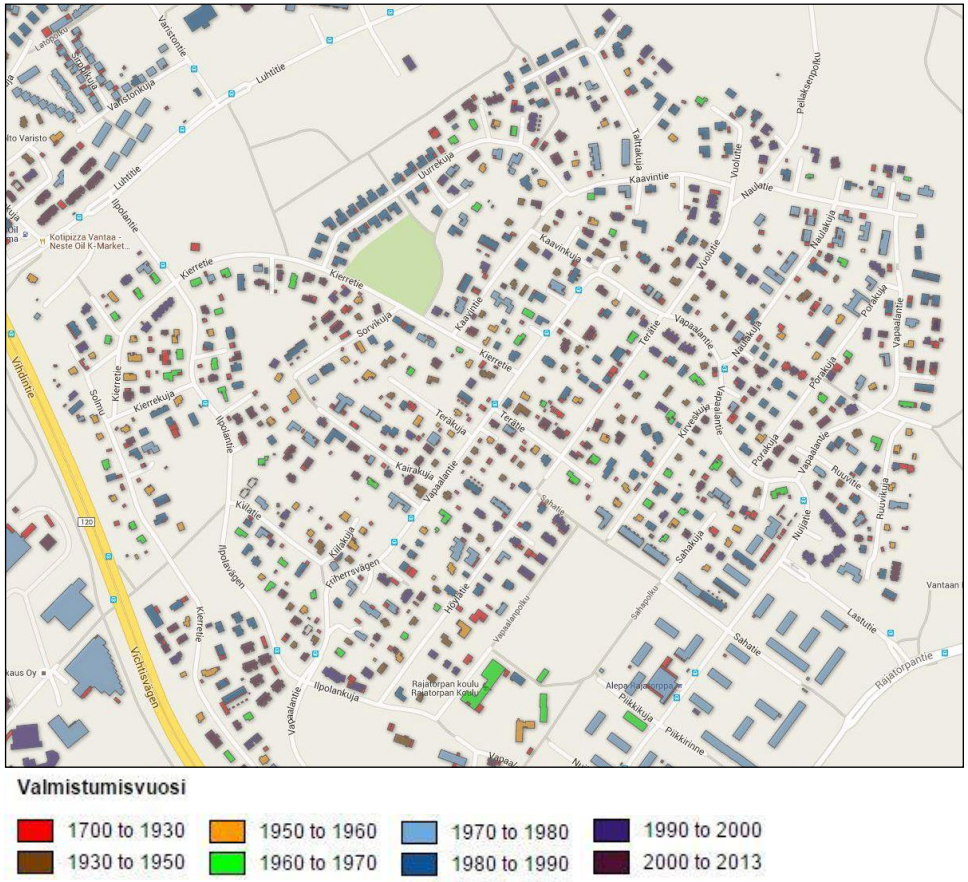
Rakennustyypit ja rakennusten koko

Vapaalan rakennuskanta koostuu useina eri vuosikymmeninä rakennetuista pientaloista, pääasiassa erillispientaloista. Rivitalot yleistyivät Vapaalan pientaloalueella 1980-luvulta alkaen. Vapaalan asuinrakennuksista 76 % on yhden asunnon taloja, 17 % paritaloja ja 6 % rivitaloja. Asuinrakennusten kerrosalan määrä vaihtelee 54 – 821 k-m^2 välillä, keskimääräinen kerrosala on 180 k-m^2. Mukana on myös useampiasuntoisia kiinteistöjä.

Vapaalan rakennusten keskimääräinen koko on kasvanut vuosikymmenien aikana. Osittain tämä liittyy 1980-luvulta alkaneeseen rivitalojen ja yhtiömuotoisen rakentamisen yleistymiseen. Vuonna 2015 Vapaalan asuinrakennuksista 56 % oli kaksikerroksisia ja 44 % yksikerroksisia.

Osalla selvitysaluetta on voimassa peittoalaa koskeva määräys, joka määrää yli 15 % rakennusoikeudesta menevän osuuden toiseen kerrokseen. Peittoalaa koskevaan määräykseen on myönnetty yksikerroksisia rakennuksia varten poikkeuksia. Toteutuneiden tehokkuuksien perusteella (ks. kohta Rakennustehokkuus) toiseen kerrokseen määrätty yli 15 % osuus rakennusoikeudesta on saatettu myös jättää rakentamatta.

Vuonna 1979 pääosa rakennuksista oli 1,5-kerroksisia omakotitaloja. Sittemmin I ja II-kerroksiset asuinrakennukset ovat yleistyneet. Täysimääräinen rakennusoikeuden hyödyntäminen edellyttää usein toiseen kerrokseen rakentamista. Maanpäällisen kellarin salliminen on saattanut mahdollistaa käytännössä lähes kolmikerroksisen rakennuksen.

Vapaalan pientaloalueen rakennuskannan ikä Google Maps-palvelun päällä esitettynä (Helsinki Ragion Infoshare, Jani Hannén, 2013). Punaisella merkityt rakennuksen, jotka on merkitty valmistuneeksi ennen vuotta 1930, ovat pääosin rakennuksia, joiden valmistumisvuosi ei ole tiedossa.

Rakennusten ulkoasu

Vapaalan rakennuskanta koostuu 1930-luvulta lähtien kaikkien eri vuosikymmenien rakentamisesta. Rakennuskanta on moni-ilmeistä ja sen ulkoasu noudattelee pitkälti eri vuosikymmenille tyypillisiä suuntauksia. 1980-luvulle asti Vapaalan rakennuskanta on ollut mittakaavaltaan melko vaatimatonta ja hillittyä. Vuonna 1979 rakennuksista 85 % oli puurakenteisia. Myöhemmin rakennusmateriaalit ovat monipuolistuneet ja vaaleat pinnat ovat yleistyneet. Vapaalan rakennusten väritys on ollut pääosin vapaasti valittavissa, vasta 2000-luvun asemakaavoissa rakennusten väriä on ohjattu tarkemmin.

Yksinkertaiset harjakatot ovat alueella pitkään vallinnut, hallitseva kattomuoto. Vuoden 1946 rakennusjärjestyksen kattomuodon on saanut valita 0-45 asteen väliltä. Noin 1960-luvulta eteenpäin yleistyivät tasakatot, jotka on myöhemmissä asemakaavoissa saatettu kieltää. Lisäksi on jonkin verran auma- ja mansardikattoja. Uudessa rakennuskannassa myös yksi- tai useampilappeiset pulpettikatot ovat yleisiä. Kaiken kaikkiaan vuosikymmenien myötä Vapaalan kattovalikoima on monipuolistunut. Viereisten rakennusten kattojen ulkoasua ei välttämättä ole sovitettu yhteen naapurin tai edes saman tontin rakennusten kesken.

Muiden piirteiden tavoin alueen rakennusten ikkuna-aukkojen koot vaihtelevat runsaasti. Uudessa rakentamisessa on myös aiempaa suurempia, useampaan kerrokseen ulottuvia ikkunapintoja. Rakennuksen mahdollinen mataluus, tummuus tai harjakatto häivyttävät ikkunoiden vaikutusta rakennuksen ulkoasuun. Myös ikkunoiden suuntautumisella on vaikutusta kaupunkikuvaan: kadulle päin suuntautuvat ikkunat ja kuistit antavat rakennuksesta asutun vaikutelman.

Vanhemman rakennuskannan peruskorjaamiselle tai purkamiselle saattaa olla tarvetta. Vanhan rakennuskannan kunnosta antaa viitteitä vuoden 1979 tilanne, jolloin olemassa olevista rakennuksista vain noin 40 prosenttia on luokiteltu hyväkuntoisiksi.

Tonttien rajautuminen

Vapaalan tonttien yleisin rajautumistapa on pensasaita. Piha on usein rajattu kadusta puurakenteisella aidalla tai jättämällä kadun varteen harvaa puustoa. Pihan rajaamiseen on käytetty myös perinteistä kivimuuria, tiili- tai rapattua muuria, verkko- tai muuta metallirakenteista aitaa. Paikoin pihan ja kadun rajaa jäsentää säilytetty kallio.

Varsinkin uudemmalle rakentamiselle on tyypillistä, että rakentamisen jäljiltä tontille jää hyvin vähän luonnonvaraista kasvillisuutta. Istutettu kasvillisuus on usein yhä vähäisempää ja hallitumpaa. Lisäksi autojen pysäköinnille varattu alue ja rakenteet vievät pihapiirin etuosasta suhteellisen suuren osuuden. Kun rakennusten koko keskimäärin on kasvanut, nämä tekijät saattavat rikkoa alueelle tyypillistä pienimittakaavaisuutta.

Palautetta

- Rakennuskannan moni-ilmeisyys koettiin yhdeksi alueen tyypillisimmistä piirteistä. Osa vastaajista koki rakennuskannan monipuolisuuden tuovan myös sekavuutta alueen kaupunkikuvaan. Vapaalan yleisilmeen säilyttämiseen omaleimaisena ja yhtenäisenä täydennysrakentamisesta huolimatta on toivottu toimenpiteitä.
- Hankkeen yhteydessä tehdyssä karttakyselyssä rakennuskannasta mieltyttäviksi piirteiksi nostettiin alueen esiin pientalojen punertavat katot, 80-luvun pienet 1-kerroksiset pientalot sekä vanhat rintamamiestalot.
- Mielipiteet moni-ilmeisen alueen rakennusten ja aitojen ulkoasusta vaihtelevat.
- Vanhoja kivimuureja tulisi säilyttää.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vapaalan rakennuskannan monipuolisuus olisi hyvä sallia tulevaisuudessakin. Joitakin yhteisiä tekijöitä alueen rakennetulle ympäristölle olisi kuitenkin hyvä löytää, mikäli halutaan säilyttää alueen rauhallisuuden ja harmonian tunnelma.
- Valmiiksi rakennetussa, vuosikymmenien aikana kerrostuneessa ympäristössä yhtenäisyyden tavoittelu rakennusten yksittäisten ominaisuuksien puolesta ei ole välttämättä tarpeen. Rakentamisen hillitty mittakaava, korkeintaan kaksikerroksisuus sekä tilan jättäminen vehreydelle ovat tärkeitä lähtökohtia. Rakennusten sijoittelulla, tontin rajaamisella ja kadun puolelle sijoittuvalla kasvillisuudella alueen tasapainoista vaikutelmaa voidaan vaalia niin, että rakennusten tai aitamateriaalien toteuttamiseen jää vapautta.
- Asuinrakennuksen, piharakennusten ja aidan ulkoasun sovittaminen toisiinsa tukee tasapainoista kaupunkikuvaa. Esimerkiksi harjakatto on yksinkertainen tapa sovittaa uutta rakentamista vanhaan.
- Vanhojen kivimuurien säilyttämistä ja uusien perinteisten kivimuurien rakentamista tulee suosia.
- Kahteen kerrokseen rakentamista tulee suosia, jotta maa-alaa säästyy pihan toiminnoille ja luonnonelementeille.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot

Rakennuksia suojellaan yleisimmin kaavoituksella. Silloin kun kohde on valtakunnallisesti merkittävä tai kun rakennuksessa on erityisen arvokkaita sisätiloja ja laitteita tai muita piirteitä, kohteita voidaan suojella myös pelkän lain rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) perusteella. Historiallisen ajan muinaisjäännökset, joita ovat mm. linnoitukset, on rauhoitettu muinaismuistolain perusteella.

Vantaalla on tehty rakennuskannan inventointi vuonna 2002. Kaupunginmuseo määrittelee ja tarkistaa ajantasaisen tilanteen merkittävistä, suojelutarpeen vaativista rakennuksista. Vapaalan täydennysrakentamisselvitykseen on saatu Vantaan kaupunginmuseolta virallinen mielipide ja neuvontaa.

Vantaan rakennusinventoinnissa Vapaalassa esitetyistä kuudesta kohteesta kaupunginmuseo on joulukuussa 2015 tehdyn tarkastelun jälkeen nimennyt jatkosuunnittelussa huomioitaviksi neljä kohdetta. Näistä selvitysalueella sijaitsee kaksi: Työväentalo Friherrsin torppa (1938) osoitteessa Vapaalantie 28 ja alueen ensimmäinen koulu, asuinrakennus Villa Björkliden (1938) Naulakuja 7:ssä. Friherrsin torppa on rakennettu vuonna 1938 Elannon myymäläksi. Vuonna 1977 kauppa siirrettiin Rajatorpan ostoskeskukseen ja vuonna 1980 Friherrsin Sosiaalidemokraatit ostivat kiinteistön osuusliike Elannolta. Rakennusta on vuosien saatossa remontoitu perusteellisesti. Talon ulkomuoto on kuitenkin vanhan kaupan mukainen.

Selvitysalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös kaupunginmuseon kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäväksi kohteeksi (R1) määrittämä Ilpolan koulu (1948). Koulu pihapiireineen on edelleen toiminnassa ja suojeltu asemakaavalla. Rajatorpan puolella sijaitsee merkittäväksi kohteeksi (R2) määritetty Vapaalan terveyskeskus (1955). Merkittäviksi mainittuihin kohteisiin kohdistuvista korjaus- ja muutostöistä tulee kuulla kaupunginmuseota. Muiden alueen kohteiden mahdolliset arvot tulevat käsiteltäväksi asemakaavamuutosten tai poikkeamispäätösten yhteydessä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Ilpolantien eli Vanha Hämeenkyläntie -Vapaalanpolku – Ulkoniitynkujan historiallinen tielinjaus on inventoitu kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäväksi kohteeksi (R1). Ilpolantien linjaus on ollut olemassa ainakin 1700-luvulta lähtien. Kaupunginmuseon mukaan tien luonne on jo muuttunut, mutta sen linjaus tulee jatkossakin säilyttää.

Vapaalassa ei ole merkittäviä, suojelua edellyttäviä rakennettuja aluekokonaisuuksia. Lähin kulttuurihistoriallisesti merkittävä inventoitu kohde on koskee Rajatorppaa.

Kaupunginmuseon mukaan alueella ei sijaitse arkeologista kulttuuriperintöä, joten muinaisjäännöskysymykset eivät rajoita alueen suunnittelua.

Palautetta

- Jälkimmäisen kyselyn vastauksista ilmeni, että Uurrepuistossa sijaitsisi muinaishauta. Kaupunginmuseolla ei kuitenkaan näyttöä paikalla sijainneista muinaisjäännöksistä. Kaupunginmuseon arkeologin mukaan näin korkealta (+ 40 m) ei ole yleensä tavattu vanhoja asuinpaikkoja. Alueen kivikautinen keskus on sijainnut nykyisen Myyrmäen keskustan alueella. Myöskään keskiajalla asutus ei näytä ulottuneen tuonne Uurrepuiston alueelle. On siis hyvin epätodennäköisenä, että Uurrepuiston alueella olisi säilynyt muinaisjäännöksiä.
- Alueen vanhoja kivimuureja toivotaan suojeltavan.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Rakennuskannassa ei kaupunginmuseon mukaan ole mainittuja kohteita lukuun ottamatta suojelua edellyttäviä rakennuksia. Lisäksi koska pientaloalue on luonteeltaan historiallisesti kerroksellinen, ei rakennusten arvoa voida punnita yhtenäisenä kokonaisuutena.
- Yksittäisten kohteiden historialliset arvot tarkastellaan yksitellen poikkeamispäätös- tai asemakaavamuutoshankkeiden yhteydessä.
- Vapaalassa on rakennuskantaa, jonka suojelulle ei ole perusteita, mutta jonka vapaaehtoinen dokumentointi ja säilyttäminen on suositeltavaa. Tällaisia ovat esimerkiksi alkuaikojen pienet asuinrakennukset ja vanhat kivimuurit.
- Valmiiksi kerroksellisen alueen tiivistämisestä ei ole haittaa rakennushistoriallisesta näkökulmasta. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin huomioitava alueen nykyinen pienipiirteinen mittakaava.
- Ilpolantien linjaus tulee säilyttää. Vanhoista kivimuurien huomioimista jatkosuunnittelussa tulee tiedustella kaupunginmuseolta.

Työpaikat

Myyrmäen suuralueella työpaikkoja oli vuonna 2008 lähes 24 000, eniten kaupan alalla. Myyrmäen työpaikkaomavaraisuus (90,9 %) oli kuitenkin alhaisempi kuin Vantaalla keskimäärin. Koko Vapaalan kaupunginosan työpaikkamäärä on ollut vuonna 2008 alueella yli tuhat. Rajatorpassa on kymmenittäin pieniä palvelualan yrityksiä. Selvitysalueen lounaispuolella, Vihdintien varrella on yritysalue. Jonkin verran työpaikkoja sijoittuu myös Rajatorpan kouluun, päiväkoteihin sekä alueen asumispalveluihin.

Voimassa oleva asemakaava pääosin sallii tontin rakennusoikeudesta 20 % asumista häiritsemättömiä liike-, työ- ja toimistotiloja. Asumisen yhteydessä on toteutettu yhteensä noin 2300 m^2 toimistotilaa, 700 m^2 varastotilaa ja 760 m^2 muita työtiloja. Työtiloja asumisen yhteydessä on esimerkiksi Kirveskujan varrella. Alueen tietoliikenneverkko vaatisi asukkaiden mukaan lisäkehittämistä ja helpottaisi mm. alueen etätyömahdollisuuksia. Tietoliikenneverkkojen kehittämisestä vastaavat yksityiset yritykset.

Vapaalan lähin palvelutarjonta sijoittuu Rajatorppaan ja Myyrmäkeen. Rajatorpan vuonna 1972 valmistuneessa pienessä ostoskeskuksessa on esimerkiksi kauppa, ravintola ja kampaamo. Terveys- ja sosiaalipalvelut sijoittuvat Myyrmäkeen. Vapaalassa on sijaitsee myös asumispalveluita, mm. Rinnekoti-säätiön Vapaalankoti.

Friherrsin paikallispalveluiden kukoistaessa 1940–70-luvuilla kylän keskus sijaitsi Vapaalantien varressa (noin 41), jossa oli mm. Elannon myymälä nykyisessä Friherrsin torpassa vuodesta 1938 ja posti vuodesta 1955. Palvelut siirtyivät Rajatorpan ostoskeskukseen sen valmistuttua 1970-luvulla. Muita Vapaalan omia palveluita olivat mm. Airaksisen kahvila 1940-luvun puolivälistä 1950-luvun alkuun ja samassa rakennuksessa aina 1970-luvun alkuun asti jatkanut kauppa sekä Vuolutien ja Vapaalantien risteyksessä ollut kioski.

1970-luvulla Vapaalan käytössä olivat jo Rajatorpan puolella sijaitsevat kaupalliset palvelut sekä kansakoulu, terveystalo ja lastentalo. Ilpolan koulun pohjoispuolella olivat jo urheilukenttä ja lasten leikkikenttä. Vuoden 1980 asemakaavaan merkittiin Friherrsin torppa yleisten palveluiden korttelialueeksi yhdistys- ja viihdetarkoituksia varten ja toinen kaupan paikka asemakaavaan liikerakennusten korttelialueeksi lähimyymälätarpeita varten. Nykyisin Friherrsin torppaa voi vuokrata seurakuntatalon tavoin kokous- ja juhlatilaksi.

Tulevalla täydennysrakentamisella voidaan tukea alueen palveluiden säilymistä tai paranemista. Lisäksi pientaloalueiden ikärakenteen monipuolistuminen väestönkasvun myötä edistää olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluiden, kuten koulujen tarkoituksenmukaista käyttöä.

Koulu

Aivan aluksi Friherrsiläiset lapset kävivät koulua Hämeenkylässä noin neljän kilometrin päässä. Vapaalan ensimmäiset omat koulut toimivat vuodesta 1945 kahdessa yksityishuvilassa: alakoulu Sorvikujalla ja yläkoulu nykyisessä Vuolutie 1B:ssä. Ennen Ilpolan koulun valmistumista opetusta oli myös Kansantuvalla. Nykyään Rajatorpan koulu toimii kolmessa rakennuksessa: Ilpolan koulu (1948), pääkoulu (1964) ja paviljonki (1983). Lisäksi Variston koulu on Rajatorpan koulun opetuspisteenä vuodesta 2006. Lähin lukio on Vaskivuoren lukio Myyrmäessä.

Rajatorpan koulun päärakennuksen sekä vanhan suojellun koulun teknisten perusparannustöiden suunnittelu on käynnissä. Rajatorpan koulun pääkoulun ja paviljongin korvaaminen uudisrakennuksella on opetuslautakunnan investointisuunnitelmissa (ola 14.9.2015). Sivistystoimen mukaan koulun suunnittelussa voidaan huomioida Vapaalan mahdollisen täydennysrakentamisen myötä kasvava oppilasmäärä.

Päivähoito

Vapaalan pientaloalueen lähistöllä on tarjolla ainakin seuraavia julkisia päivähoitopalveluita

- Vapaalan päiväkoti, Vapaalanpolku 11, 12 (myös esiopetus)
- Ruotsinkielinen ryhmäperhepäiväkoti Kardemumma, Riikkirinne 1
- Nikkarin päiväkoti, Vapaalankuja 3 (myös esiopetus ja erityisryhmä).
- Variston päiväkoti, Luhtimäki 2
- Pähkinärinteessä seitsemän päivähoitopistettä (myös esiopetus ja erityisryhmä). Lammaslammentie 3:ssa avoin päiväkoti.

Nykyisen ennusteen mukaan lasten määrä säilyy ennallaan, joten mahdollinen kasvu vaikuttaa suuralueen päivähoitopaikkatilanteeseen. Sivistystoimen mukaan muutosta voi osittain huomioida Rajatorpan uudisrakennuksessa.

Huomioitavaa palveluiden jatkosuunnittelussa

- Palvelutarpeet eivät edellytä muutoksia asemakaavaan.
- Täydennysrakentaminen ei edellytä sosiaali- ja terveystoimelle uusia toimipisteitä tai palveluita.
- Sivistystoimelle tulee viedä tiedoksi ajantasaiset arviot tulevasta asukasmäärästä, jotta ne voidaan huomioida koulupalveluiden suunnittelussa.
- Mikäli väestö kasvaa, päivähoitopalveluihin tarvitaan lisäkapasiteettia.
- Koulujen ja päiväkotien osalta saattoliikenteen reittien huomioiminen jatkosuunnittelussa on oleellista. Myös lasten omatoimisen koulumatkan turvallisuus tulee huomioida, mikäli liikennejärjestelyt muuttuvat ja liikenne alueella lisääntyy.

Virkistys

Tavoitteena Vantaalla on kattava ja yhtenäinen viheralueverkosto, joka perustuu virkistysreitein toisiinsa kytkettyihin laaja-alaisiin luonnonalueisiin ja virkistyspalveluihin. Laajojen luontoalueiden väliset viherkäytävät toimivat pääasiallisina ekologisina yhteyksinä eläimille ja kasveille. Lisäksi asuinalueiden yhteydessä on pienempiä paikalliseen käyttöön tarkoitettuja viheralueita.

Viheralueohjelma 2011 – 2020 ohjaa Vantaan viheralueiden suunnittelua. Viher- ja liikunta-alueiden rakentamisohjelmassa määritetään vuosittain käytettävät investoinnit, joiden pohjalta toteutetaan kohteittain puistosuunnitelmat. Kaupungin virkistyksen pääpanos kohdistuu laajempiin virkistysalueisiin ja toiminnallisiin alueisiin. Pientaloalueiden sisäisten pienten puistometsien kunnossapidon resurssit ovat hyvin rajoitetut.

Viheralueverkosto

Selvitysalueella on noin 16 alueen sisäistä asemakaavassa viheralueeksi merkittyä aluetta (yht. noin 8 ha, 8,5 % koko alueesta). Näistä yksi on ns. toimintapuisto, joissa on puistorakenteita. Vihdintien varressa asemakaavassa puistoksi varatuista alueista kolme toimii enemmänkin suojaviheralueena. Loput ovat asutuksen välissä säilyneitä luonnonmukaisia metsiköitä, joista seitsemän on kooltaan yli 3000 m^2. Vapaalan viheralueet sijoittuvat karuille kallioisille lakialueille tai savisiin laaksonpohjiin.

Selvitysalueeseen rajautuu Sahapuisto, joka on toinen Vapaalan pientaloalueeseen liittyvistä rakennetuista ja valaistuista, pääosin esteettömistä toimintapuistoista. Sahapuiston yhteydessä on Rajatorpan koulun urheilukenttä sekä leikkipaikka ja koira-aitaus. Puisto on aktiivisessa virkistyskäytössä, jossa se on tärkeää säilyttää jatkossakin. Sahapuistoa perusparannetaan parhaillaan.

Vapaalan itäpuolella sijaitsee yleiskaavan mukaisen seudullisen viheralueverkoston pohjois- ja eteläsuuntainen reitti, jonka varrella lähimpinä sijaitsevat mm. Vapaalan liikuntapuisto, Myyrmäen urheilupuisto, Naulametsä, Myyrmäenmetsä, Raappavuortenmetsä ja Honkasuo. Selvitysalueen eteläpuolella on Rajatorpanpuisto. Lisäksi Rajatorpassa on sisäurheilutiloja. Vapaalan alueen virkistystä tukee myös esitteeksi koostettu kotikaupunkipolku (2009).

Vuonna 1979 Vapaalan puistot olivat koulujen yhteyteen rakennettuja urheilu- ja leikkikenttiä (nykyinen Sahapuisto) lukuun ottamatta luonnonmukaisia. Ne olivat maastoltaan vaihtelevia kallioisia, mäntyjä kasvavia kukkuloiden lakiosia ja peltoaukeita sekä reheviä pähkinäpensaita ja koivuja kasvavia metsiköitä. Vapaalan pohjoisosan muodosti viljelemätön peltoalue, joka liittyi Variston urheilualueeseen, nykyiseen Myyrmäen urheilupuistoon.

1980-luvun alussa hyväksytyissä asemakaavamuutosten yhteydessä kortteleihin sijoitettiin ajan tavan mukaisesti useita uusia puistoja. Asemakaavaprosessiin liittyikin liki 10 vuoden pituinen kiivas keskustelu, jossa asukkaat vastustivat yksityisten omistamien maa-alueiden lunastamista yleisiksi puistoiksi. Pääosin näitä puistoja ei ole rakennettu virkistyskäyttöön eikä niille ole rakennettu huolto- ja kunnossapidon ja jalankulun ja pyöräilyn mahdollistavia puistokäytäviä vielä nyt 35 vuotta myöhemminkään. Ilmeisesti ne vaikeasti löydettävinä palvelevat pääosin vain lähinaapuruston käyttöä. Selvitysalueen kaikilla asukkailla on alle 300 metrin matka lähimmälle virkistysalueelle.

Viheralueiden kehittäminen jatkossa

Viheralueilla on merkitystä virkistyksen lisäksi maisemallisesta, ekologisesta, pienilmastollisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

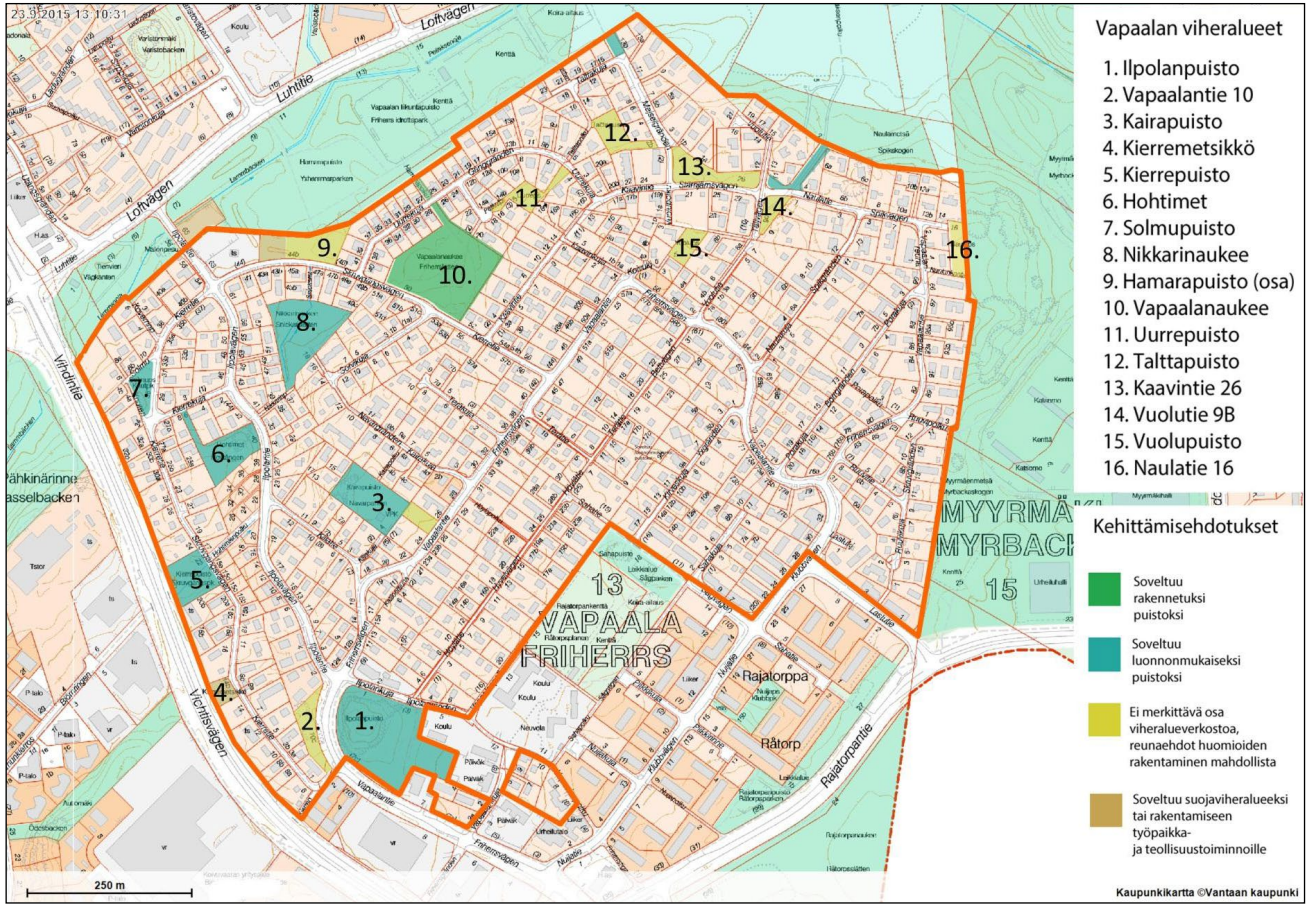
Selvitysalueen tuntumassa olevista virkistysalueista vain Sahapuistolle, Vapaalanaukeelle ja Rajatorpanpuistolle on tehty puistosuunnitelmat. Vapaalanaukee on perusparannettu pari vuotta sitten ja Sahapuistoa kunnostetaan parhaillaan. Selvitysalueelle ei ole tehty metsäsuunnitelmia. Viheralueista on luonnonhoitosuunnitelmat. Metsä- ja luonnonhoitosuunnitelmia uudistetaan parhaillaan.

Selvitysalueen ulkopuoliselle Myyrmäen urheilupuiston alueelle laaditaan yleissuunnitelma, jossa lähtökohtana on pysäköintijärjestelyjen, kevyen liikenteen reittiyhteyksien, toimintojen ja kaupunkikuvan kehittäminen. Rajatorpanpuiston kunnostaminen sisältyi vuoden 2015 rakentamisohjelmaan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Osa puistometsiköistä on sellaisia, että työkoneilla kuten traktorihakkurilla risujen haketusta tai koneellista puutavaran poistoa ei ole mahdollista suorittaa. Syynä on joko se, että kohteeseen ei ole soveltuvaa kulkuyhteyttä, maa kantavuus on heikko tai kohde on maastomuodoltaan konetyöhön soveltumaton. Kallioalueiden hoito sen sijaan on kohtuullisen helppoa.

Tässä selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on tarkoitus nostaa esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä.

Vapaalan viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla. Selvitysalueen ulkopuoliset viheralueet on merkitty vaaleanvihertävällä.

1. Ilpolanpuisto (17 845 m²)

Tausta
Säilynyt luonnonmukaisena alueena Ilpolan koulun (1948) ja 1960-1970-luvulla rakennetun Vapaalantien välissä.

Luonnonolot
Mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää, puustossa myös mäntyä ja katajaa. Jyrkkä moreenirinteinen, laella runsaasti kalliopaljastumia. Alavammalla osalla maaperä silttiä.

Toiminnot
Lähimetsänä Ilpolanpuistoa hyödyntävät koululaisten lisäksi läheiset päiväkodit ja asukkaat. Puiston itäreunassa kulkee kaukolämpöputkisto. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Osin melualueella: tiemelu päivällä 45 – 60 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Vapaalantieltä Ilpolanpolulle kulkemisesta muodostunutta polkua käyttävät ulkoilijat ja Vihdintien pysäkeille kulkevat jalankulkijat. Ei rakennettua yhteyttä. Yhteyden rakentaminen todennäköisesti vaurioittaisi nykyistä kasvillisuutta.

Kaupunkikuva
Historiallisen Ilpolantien linjauksen maisemassa puustoineen maamerkkinä erottuva kalliomäki.

Palaute
Paikalliset toivovat alueen säilymistä virkistyskäytössä sekä reitin kehittämistä ja valaisemista. Paljon koululaisten ja päiväkotien lapsille käytössä. Luonnonvaraisuudessaan ainutlaatuinen paikka. Omakotiyhdistys on järjestänyt puistossa keväisin siivoustalkoita. Nuoriso ilmeisesti aiheuttaa toisinaan häiriötä virkistysalueen ympäristössä.

Rakennettavuus
Ilpolanpuisto tulee kokonaisuudessaan säilyttää rakentamattomana.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. On aktiivisessa käytössä koulun ja päiväkotien lähimetsänä ja kävelyreittinä. Tärkeä osa Sahapuistoon asti ulottuvaa virkistysalueiden, urheilukenttien ja koulun ulkoiluympäristöä. Harvoja isoja luonnonmukaisia alueita pientaloalueen sisällä.

2. Vapaalantie 10 (2720 m²)

Tausta
1960 – 1970-luvulla Vapaalantien rakentaminen erotti Ilpolanpuiston metsäalueesta. Vireillä asemakaavamuutos 002120, jossa alueelle ehdotettu asuinrakentamista.

Luonnonolot
Kapea luonnonmukainen kaistale. Kallioinen moreenirinne, puusto mäntyvaltainen. Myös kuusia, koivuja ja haapoja. Rauhoitettu masmalo, joka voidaan tarvittaessa siirtää kasvamaan toiseen paikkaan.

Toiminnot
Eteläpäässä tontti levittäytynyt viheralueen puolelle. Rajoittuu katuun. Ilmeisesti käytetä juurikaan virkistykseen, merkitys maisemallinen ja pääasiassa lähinaapureihin kohdistuva. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Ilmeisesti ympäröiville tonteille kulkemisesta muodostunut polkua.

Kaupunkikuva
Maisemallisesti tärkeä osa Ilpolanpuiston kokonaisuutta, kallioiden ja mäntyjen muodostama reunavyöhyke.

Palaute
Vireillä olevan kaavahankkeen yhteydessä viheraluetta on puolustettu tärkeänä maisemassa. Rakentamiseen hankala: kapea pieni tila, joka pelkkää kalliota.

Rakennettavuus
Hankala kohde rakentamiseen, sillä edellyttäisi maastonmuotojen ja ainakin osan avokalliosta ja puustosta säilyttämistä maisemassa. Lisäksi tonttiyhteydet hankala toteuttaa turvallisesti mutkaisessa risteyksessä. Alueelle mahtuisi nämä maiseman erityispiirteet säilyttäen korkeintaan kolme tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Viheralueverkoston osana kohteella ei ole erityistä merkitystä. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

3. Kairapuisto (7715 m², josta Friherrsin VPK:n omistuksessa 6460 m², kaupungin omistuksessa 1260 m²)

Tausta
Vapaapalokunta sai alueen lahjoituksena palokunnan käyttöön maanomistaja Sahlbergeilta vuonna 1944. Ensin sille nousi vaatimaton paloliiteri sekä tanssilava kyläläisten talkoovoimin. Paloasema valmistui 1950-luvulla. Rakennuskaavan aikaan alueelta oli Vapaalantielle suora ajoyhteys, Palokunnantie.

Luonnonolot
Moreenipeitteisen mäen kallioinen lakialue. Kaupungin omistama alue moreenimaata. Ilmeisesti Kairakujan rakentamisesta jääneistä maamassoista tehtyjä pengerryksiä. Mäntyvaltainen, rinteellä myös kuusia, koivuja, pihlajia.

Toiminnot
Etuosa viheralueesta on VPK:n urheilukäytössä (mm. rantalentopallokenttä), VPK:n mukaan avoin paikallisille. Silti paikallisten vähäisessä käytössä, sillä kulku puistoon on piilossa ja pihan kautta. Vapaalantien varteen sijoittuva kaupungin omistuksessa oleva alue on pusikoituneena vaikeakulkuinen. Viheralueen läpi Kiilakujalta Kairakujalle suunniteltuja jalankulun ja pyöräilyn reittejä ei ole toteutettu. Friherrsin VPK on alustavasti harkinnut mahdollisuutta hakea asemakaavamuutosta sijoittaakseen asuintontteja Kairapuiston hoitamattomaan pohjoiseen takaosan metsään. Tiemelu päivällä alle 55 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Voisi olla läpikulkureitti jalankulkijoille ja pyöräilijöille, jos puistokäytävä rakennettaisiin. Ei kuitenkaan viheralueverkostossa merkittävän tärkeä. Yhteyden mahdollinen katkaiseminen Vapaalantielle rakentamalla ei rajoittaisi kulkua merkittävästi.

Kaupunkikuva
Kadunvarren pientä kaistaletta lukuun ottamatta näkyy vain ympäröiville pihoille.

Palaute
Pidetty paikka ja ”kylän yhteiseksi” koettu, mutta tällä hetkellä hankalapääsyinen ja vaikeasti käytettävä. Kadunvarsitontti ei merkittävä osa puistoa. Moni on toivonut puiston läpi täydennysrakentamista varten ajoyhteyttä. VPK:n toiminnalle tärkeä. VPK on kiinnostunut kehittämään aluetta aktiivisempaan käyttöön paikallisten kanssa.

Rakennettavuus
Vapaalantien varrella sijaitseva kaupungin omistama alue ei ole keskeinen verkoston kannalta, se voidaan muuttaa asuinkäyttöön. VPK:n omistaman maa-alueen takaosa ei välttämättä ole viheralueverkostossa merkittävä, mutta kalliomäkenä suositeltavaa säilyttää rakentamattomana. Haasteena on myös ajoyhteyden toteuttaminen muun kuin rakentamattoman Kiilapolun kautta. Useilla naapureilla toiveita lisärakentamisesta: nykyisen puistoalueen pirstominen ajoyhteyksin estäisi alueen jatkokehittämisen virkistyskäyttöön.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva alue sopii myös viheralueverkoston osaksi, jos läpikulku mahdollistetaan ja alue tulee kaupungin haltuun. Puisto ei välttämättä ole sopiva kaavamerkintä paloaseman toiminnoille ja pysäköinnille. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

4. Kierremetsikkö (1255 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien varrella.

Luonnonolot
Luonnonmukainen kaistale. Maaperä morenia.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan virkistyskäytössä, merkitys suojaviheralueena. Vihdintien heikentämä ilmanlaatu ja melu vaikeuttavat virkistyskäyttöä ja rakentamista asumiseen. Melualueella: tiemelu päivällä 65 – 75 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä lähialueille. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -w

Rakennettavuus
Toistaiseksi ei sovellu melun takia asuinrakentamiseen, soveltuisi muuhun rakentamiseen. Puusto rajaa asutusta Vihdintiestä, minkä takia rakentaminen edellyttäisi puuston säilyttämistä osana maisemaa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena.

5. Kierrepuisto (1230 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien varrella.

Luonnonolot
Metsäinen, märkä alue. Puusto koivua.

Toiminnot
Alueen halki kulkee tärkeä jalankulun ja pyöräilyn yhteys pysäkille ja Pähkinärinteeseen. Ilmeisesti ei juurikaan muussa virkistyskäytössä, merkitys suojaviheralueena ja läpikulkupaikkana. Puusto saattaa pidättää pienhiukkasia. Puiston reunoilla ja reitin varrella kunnallistekniikan johtoja. Melualueella: tiemelu päivällä 60 – 70 dB, lentomelu osittain 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Osa keskeistä jalankulun ja pyöräilyn reittiä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä lähialueille. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -

Rakennettavuus
Maaperän, johtojen, melun sekä pyöräilyn ja jalankulun reitin takia ei sovellu rakentamiseen.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena. Tärkeä jalankulun ja pyöräilyn kulkureitti. Vihdintiestä rajaava suojaviheralue.

6. Hohtimet (5175 m²)

Tausta
Rakentamattomaksi jätetty kalliomäki, jonka lähiympäristö oli pitkään selvitysalueen suurimpia yhtenäisiä metsäalueita. Rinteen alaosa muutettu tonteiksi asemakaavamuutoksella (2013).

Luonnonolot
Korkea mäki, jonka laella kalliopaljastuma. Rinteet tuoretta mustikkatyypin metsää. Puusto vaatii hoitoa.

Toiminnot
Vehreä maamerkki ja maisemallisesti tärkeä paikka: mäeltä avautuu näkymä historialliselle tielle. Merkitys virkistysalueena kohdistuu ilmeisesti pääasiassa lähinaapureihin. Puistoalue jatkuu Kierrekujalle asti, mutta asemakaavaan sinne ei ole merkitty kulkuyhteyttä. Maastonmuotojen puolesta ei ole esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 55 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä kalliomäkenä keskeisellä paikalla ja uuden tiiviin rakenteen vieressä. Ylläpitää Ilpolantien historiallista ilmettä.

Palaute
Metsän kaataminen asuinrakentamisen tieltä harmittaa paikallisia.

Rakennettavuus
Maisemallisesti tärkeänä kalliomäkenä suositeltavaa säilyttää rakentamattomana. Sopimaton kohde rakentamiselle myös korkeuserojen ja tonttiyhteyksien puolesta.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. Virkistyskäyttöä voisi lisätä puistokäytävän toteuttaminen Kierrekujalle ja puuston kunnostus. Melun takia haasteellinen kohde oleskeluun.

7. Solmupuisto (2000 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vihdintien läheisyydessä.

Luonnonolot
Pohjoiseen viettävä moreenirinne. Puusto kuusta, puusto voi kaatuessaan aiheuttaa vaurioita läheisille tonteille.

Toiminnot
Luonnonmukainen kaistale. Ilmeisesti ei juurikaan virkistyskäytössä, merkitys ennemminkin suojaviheralueena. Puiston reunoilla kunnallistekniikan johtoja. Melualueella: Tiemelu päivällä 50 – 60 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy metsäisenä ympäristönä. Lähellä Vihdintietä keventänee liikennealueen vaikutusta.

Palaute -

Rakennettavuus
Tonttijohdot vaikeuttavat rakentamista. Soveltuisi rakentamiseen, mikäli huomioidaan vehreys maisemassa sekä tonttiyhteyksien turvallisuus mutkaisessa risteyksessä. Melun takia ei sovellu asuinrakentamiseen. Tarjoaa arviolta kaksi tonttipaikkaa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään suojaviheralueena.

8. Nikkarinaukee (9060m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt entinen peltoalue. 1960-luvulla ympärille alkoi rakentua asutusta Sorvikujan varrelle sekä Ilpolantien ja Kierretien varteen. Tuolloin Variston pellot alkoivat heti Kierretien toiselta puolen eikä tonttien väliin ollut vielä jätetty kulkuyhteyksiä. Kaakosta päin on kasvanut vähitellen 1980-luvulta lähtien puustoa, länsiosasta Nikkarinaukee on edelleen pitkälti avointa aluetta.

Luonnonolot
Luonnonmukainen, osin umpeen kasvanutta entistä peltomaata, jonka halki virtaa oja. Alavaa savikkoa, itäpuoli silttiä. Kerää hulevesiä kaakosta ja luoteesta tulevilta rinteiltä.

Toiminnot
Paikallisten itse rakentamia ojan ylittäviä rakenteita. Alueella runsaasti vesihuollon putkia. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Nyt ainoa, jyrkkä kulku ainoastaan Sorvikujan päästä. Kaksi muuta, keskeisemmin asemakaavaan sijoitettua toteuttamatta. Mikäli loput yhteydet rakennettaisiin, toisi reitin seudulliselle virkistysyhteydelle Myyrmäen urheilupuistoon.

Kaupunkikuva
Näkyy ympäröiville pihoille. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Palaute
Puiston kehittämistä on toivottu. Tällä hetkellä puisto on aktiiviseen käyttöön hankalapääsyinen ja rämettyneenä vaikeakulkuinen. Upea lintukanta.

Rakennettavuus
Ei sovellu rakentamiseen maaperän, vaikeiden tonttiyhteyksien ja vesihuollon putkien takia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytetään luonnonmukaisena puistona. Virkistyskäyttö edellyttää kaupungilta puistosuunnitelmaa ja katusuunnitelmaa puistokäytävän, ojan mahdollisen vesiaiheen ja ojan ylittävän sillan toteuttamista sekä puuston hoitoa. Länsireunan niittyalueen säilyminen avoimena tarvitsee hoitoa.

9. Osa Hamarapuistoa (noin 5000 m²)

Tausta
Kierretien varteen sijoittuva osa Hamarapuistoa, yleiskaavassa pientaloalueeksi määriteltyä aluetta. Alue on säilynyt rakentamattomana entisistä Variston pelloista. Jätevedenpumppaamo sijoitettiin virkistysalueeseen rajautuvalle yleiselle alueelle asemakaavan 130300 yhteydessä.

Luonnonolot
Osin puustoinen, osin avoin alue urheilupuiston ja asutuksen välillä. Alavaa savimaata, jossa avo-ojia.

Toiminnot
Toiselta puolelta rajoittuu katuun. Alueen halki kulkee kunnallistekniikan johtoja. Täyttömaavalleja. Maastonmuotojen puolesta esteetön kohde. Sijaitsee 35 – 170 metrin päässä jätevedenpumppaamosta, josta HSY:n suositusetäisyys asutukseen on 50 m. Rekkaparkiksi varattu, toteuttamaton korttelialue 60-180 metrin päässä. Matonpesupaikka noin 150 m päässä. Tiemelu päivällä 45 – 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Alueen halki kulkee valaistu jalankulun ja pyöräilyn yhteys Myyrmäen urheilupuiston suuntaan. Alueen pohjoispuolelta kulkevat talvisin hiihtoladut.

Kaupunkikuva
Näkyy urheilupuistoon ja Kierretien varteen.

Palaute
Jalankulun ja pyöräilyn reitti tärkeää säilyttää. Ilpolantien alkupään ympäristön viihtyvyydestä, hoidosta ja jätevesipumppaamon hajuhaitoista tullut paljon negatiivista palautetta. Toisaalta aluetta on ehdotettu täydennysrakentamisen kohteeksi. Naapurikiinteistön asukkaat toivovat rakentamisen sijoittuvan jalankulku –ja pyörätien länsipuolelle.

Rakennettavuus
Hankala kohde asuinrakentamiseen. Jalankulun ja pyöräilyn tärkeä yhteys, maaperä, kunnallistekniikan johdot ja jätevedenpumppaamon ja mahdollisen rekkaparkin läheisyys rajaavat rakentamiseen soveltuvaa aluetta. Myös maavallit ja avo-ojat hankaloittavat rakentamista. Tonttiyhteydet mahdollista liittää suoraan katuun. Rakentaminen luultavasti nostaisi paineita Ilpolantien alkupään tienvieren kohentamiselle. Ulkoilureitin varrella huomioitava vehreys maisemassa.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Jalankulun ja pyöräilyn yhteys tärkeää säilyttää. Ei ole itsessään merkittävä osa viheralueverkostoa, mutta osa Vapaalan liikuntapuiston ja yleiskaavan mukaisten seudullisten virkistysalueiden kokonaisuutta.

10. Vapaalanaukee (15 300 m²)

Tausta
Entistä peltomaata, joka on vuoden 1981 asemakaavalla 130300 muutettu puistoksi. Nykyään toinen Vapaalan toiminnalliseksi rakennetuista puistoista. Vapaalanaukee on kunnostettu aivan lähivuosina.

Luonnonolot
Nurmi- ja niittyaluetta, jossa on sekä luontaisesti kasvanutta että istutettua puustoa. Alavaa savikkoa, koillisosassa silttiä.

Toiminnot
Hoidettu ja valaistu puisto, jossa on leikki- ja liikuntavälineitä eri ikäisille. Maastonmuotojen puolesta esteetön kohde. Noin 100 m etäisyys Vapaalan liikuntapuistoon, jossa on useita jalkapallokenttiä, koripallokenttä, beach volley –kenttä sekä kolme tenniskenttää, koira-aitaus ja talvisin luistelumahdollisuus. Vapaalan urheilupuiston kautta on pääsy Myyrmäen urheilupuistoon ja seudulliselle virkistysyhteydelle. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu alle 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Rakennetut puistokäytävät alueen halki ja edelleen seudulliselle virkistysyhteydelle Vapaalan liikuntapuiston kautta.

Kaupunkikuva
Näkyy kadulle ja lähialueen pihoille, tärkeä läpikulkureitti jalankulkijoille ja pyöräilijöille.

Palaute
Alueen kooltaan, palveluiltaan ja kunnoltaan kiitelty ja kehuttu kohde, tärkeimpiä yhteisessä käytössä olevia kohteita alueella. Sekä lasten että aikuisten oleskeluun soveltuva.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Aktiivisessa virkistyskäytössä, säilytetään rakennettuna puistona.

11. Uurrepuisto (2190 m²)

Tausta
Aikanaan asuintontteihin kuulunutta metsäaluetta, joka otettiin vuonna 1983 erillisen asemakaava (00262) yhteydessä yleiseen virkistyskäyttöön.

Luonnonolot
Moreenimaata, länsiosa silttiä. Metsikkö melko harvaa lehtomaista käenkaali-mustikkatyyppiä. Luoteisrinnettä.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Osa alueesta muodoltaan huomattavan kapea. Yhteys Kierretielle sivuttain erittäin kaltevassa rinteessä. Kaivuukielto. Tiemelu päivällä alle 50 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kaavan mukainen jalankulun ja pyöräilyn läpikulun reitti toteuttamatta, mikä vaikeuttaa virkistyskäyttöä. Reitti helpottaisi kulkua seudulliselle virkistysyhteydelle. Maastonmuotojen puolesta ei täysin esteetön kohde. Kulkuyhteyden rakentaminen Kierretien puolelta voi olla hyvin haasteellista.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereisille tonteille. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Palaute
Alueen halki on toivottu rakennettavan kävely-yhteys. Alueen ottamisesta yleisen virkistyksen käyttöön vastoin paikallisten tahtoa ollaan vielä pahoillaan. Lähikiinteistöillä toivotaan tonttien välisen alueen säilyvän vehreänä ja rauhallisena. Kunnossapidon mukaan huono kantavuus, vaikeasti hoidettava hakkuumateriaalin poisto. Palautteen mukaan alueella olisi muinaishauta, mikä on kaupunginmuseon mukaan hyvin epätodennäköistä.

Rakennettavuus
Soveltuisi myös rakentamiseen, mikäli maaperän kantavuus ja ajoyhteydet saadaan järjestymään. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa huomioitava vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Viheralueverkoston osana merkitys läpikulkuyhteytenä, mikäli puistokäytävä rakennettaisiin.

12. Talttapuisto (2830 m²)

Tausta
Aikanaan asuintontteihin kuulunutta metsäaluetta, joka otettiin asemakaavan 130300 (1981) yhteydessä yleiseen virkistyskäyttöön.

Luonnonolot
Savimaata, jossa kapea kaistale moreenia ja kalliota. Melko harvapuustoista lehtokorpea. Pohjoisrinnettä.

Toiminnot
Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Pääosin kapea alue. Maastonmuotojen puolesta ei nykyisellään täysin esteetön kohde. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kaavan mukainen jalankulun ja pyöräilyn läpikulun reitti toteuttamatta, mikä vaikeuttaa virkistyskäyttöä. Reitti helpottaisi kulkua seudulliselle virkistysyhteydelle. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereisille tonteille.

Palaute
Alueen halki on toivottu rakennettavan kävely-yhteys. Tärkeä varsinkin naapuruston lapsille. Kunnossapidon mukaan metsikön kunto ja kantavuus huono, vaikeasti hoidettava hakkuumateriaalin poisto.

Rakennettavuus
Soveltuisi myös rakentamiseen, mikäli maaperän kantavuus ja ajoyhteydet saadaan järjestymään. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa huomioitava vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.Viheralueverkoston osana merkitys läpikulkuyhteytenä, mikäli puistokäytävä rakennettaisiin.

13. Kaavintie 26 (3860 m²)

Tausta
Asuinrakennusten väliin jäänyttä puistometsää, joka on ollut ennen asemakaavamuutosta 130200 (1980) tiealuetta (Asematie). Vireillä asemakaavamuutos (002272).

Luonnonolot
Lehtipuuvaltainen moreenirinne, jonka juurella maaperä hiekkaa ja savea. Alavalta osaltaan kosteaa.

Toiminnot
Vireillä olevan asemakaavamuutoksen yhteydessä alueen halki kulkevat saneerausterpeessa olevat putket on ollut tarkoitus siirtää katualueelle. Ilmeisesti ei juurikaan yleistä käyttöä. Merkitys viheralueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Yleinen merkitys puistoalueena siten pääasiassa maisemallinen. Sijaitsee 100 m päässä Myyrmäen urheilupuistosta ja seudullisesta virkistysyhteydestä. Alueen halki saattaa kulkea rasitteita. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereiselle kadulle ja ympäröiville tonteille.

Palaute
Koetaan tärkeänä, ainakin maisemalliselta merkitykseltään. Toisaalta koetaan epäsiistinä metsikkönä.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli huomioidaan maaperä, vehreys maisemassa sekä tonttiyhteyksien turvallisuus risteyksen tuntumassa. Mahdollista avokallioaluetta tulee säilyttää näkyvissä. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta neljä tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, merkitys pääosin maisemallinen. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi.

14. Vuolutie 9b (1380 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt kaistale Vuolutien varressa.

Luonnonolot
Jyrkkä kalliorinne, maaperässä myös moreenia ja hiekkaa. Puusto kuusia ja haapoja. Pohjoisrinnettä.

Toiminnot
Viheralueen läpi kulkee rakentamaton kävelyreitti ja kadun varressa sijaitsee muuntamo. Ilmeisesti ei yleistä käyttöä, merkitys viheralueena maisemallinen ja läpikulkuun kohdistuva. Sijaitsee 100 m päässä Myyrmäen urheilupuistosta ja seudullisesta virkistysyhteydestä. Alueella on Vantaan Energian muuntaja ja alueen halki kulkee vesijohto ja sähkökaapeleita. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Kulku mahdollista myös viereisen Vuolutien kautta.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä viereiselle kadulle ja ympäröiville tonteille.

Palaute
Koetaan tärkeänä, ainakin maisemalliselta merkitykseltään. Naulatien pohjoispuoli ehdotetaan kunnostettavan siistiksi tai täydennysrakennettavan. Naulatien pohjoispuolelta kulkeva reitti tärkeä kävellen metsän läpi Myyrmäkeen mentäessä. Vuolutie valaisematon ja turvaton, sillä ei jalkakäytävää.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli huomioidaan rinnemaisema ja vehreys maisemassa. Rakentamista vaikeuttavat johdot ja turvallisten tonttiyhteyksien järjestäminen risteyksen tuntumassa. Maastonmuodot ja avokallioalueet tulee pääpiirteissään säilyttää. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta kaksi tonttia.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, merkitys pääosin maisemallinen. Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Naulatien pohjoispuolinen alue tärkeää säilyttää luonnonmukaisena puistoalueena ja yhteytenä seudulliseen virkistysyhteyteen.

15. Vuolupuisto (1700 m²)

Tausta
Asuinrakennusten väliin jäänyttä metsämaata. Kulkuyhteys pohjoisesta yhä yksityisessä omistuksessa.

Luonnonolot
Loiva moreeni- ja kalliorinne. Harvapuustoista mustikkatyypin tuoretta kangasmetsää.

Toiminnot
Ilmeisesti ei yleistä käyttöä, merkitys puistoalueena pääosin lähinaapureihin kohdistuva. Tiemelu päivällä alle 45 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Ei rakennettua yhteyttä. Asemakaavan mukainen puistokäytävä ja maa-alueen lunastaminen puistokäytävän osalta kaupungin haltuun toteuttamatta. Katualueilta vaikea löytää kulkua viheralueelle.

Kaupunkikuva
Näkyy harvana metsäisenä ympäristönä ympäröiville tonteille.

Palaute
Puistoon johtava kävelytien paikka turha asemakaavassa, sillä ei johda oikein mihinkään.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mikäli tonttiyhteydet saadaan järjestymään ja maastonmuodot huomioitua. Kohteeseen saisi sijoitettua arviolta kaksi–kolme tonttia, mutta samalla menetettäisiin mahdollisuus viheryhteyteen. Rakennettaessa tulee huomioida vehreyden säilyminen naapuritonttien rajalla.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Viheralueverkoston osana ei erityistä merkitystä, vaikka rakennettaisiin puistokäytävä. Puistokäytävän rakentaminen edellyttäisi kulkureitin alueiden hankkimista kaupungille.

16. Naulatie 16 (2160 m²)

Tausta
Rakentamattomana säilynyt alue osana Myyrmäenmetsää.

Luonnonolot
Luonnonmukainen metsänreuna jonka puusto mäntyvaltainen. Kallioinen moreenirinne.

Toiminnot
Metsäaluetta. Maastonmuotojen vuoksi ei esteetön kohde. Tiemelu päivällä 45 – 50 dB, lentomelu 50 dB.

Jalankulun ja pyöräilyn reitit
Kulkemisesta muodostunut polku Myyrmäenmetsän suuntaan ja seudulliseen virkistysyhteyteen. Ei rakennettua yhteyttä.

Kaupunkikuva
Metsäaluetta, joka liittyy Myyrmäenmetsään. Näkyy metsäisenä ympäristönä ympäröiville tonteille.

Palaute
Toivottu rakennettua puistokäytävää Myyrmäenmetsän ja urheilupuiston suuntaan. Naapuri toivonut mahdollisuutta hankkia Naulankanta-katualuetta osaksi tonttia.

Rakennettavuus
Soveltuu rakentamiseen, mutta jalankulun reitin säilyttäminen tärkeää.

Kehittämispotentiaali viheralueena
Säilytettäessä soveltuu luonnonmukaiseksi kohteeksi. Kulku tärkeätä säilyttää Myyrmäenmetsään ja urheilupuistoon. Ei ole itsessään merkittävä osa viheralueverkostoa, mutta osa Myyrmäenmetsään ja yleiskaavan mukaisten seudullisten virkistysalueiden kokonaisuutta.

Selvitysalueen puistoja, numerointi vastaa kartan ja kohdetaulukoiden numerointia.

Lisäksi selvitysaluetta ympäröiviin viheralueisiin kytkeytyvät katualueiden reunoissa sijaitsevat viheralueeksi asemakaavassa merkityt alueet Hamarapolulla, Talttakujalla ja Naulatien pohjoispuolella tulee säilyttää nykyisessä käytössä.

Hamarapuiston kehittämisen yhteydessä Ilpolantien alun varren maisemallista kehittämistä tulisi tarkastella. Alueen rakentamista tosin vaikeuttavat jätevesipumppaamon ja Lammasojan läheisyys sekä heikko maaperä. Voidaan tarkastella esimerkiksi pysäköinnin ja jätevesipumppaamon toimintojen yhdistämisen mahdollisuuksia.

Palaute

- Viheralueista saatiin palautetta sekä säilyttämisen että täydennysrakentamisen puolesta.
- Viheralueiden määrästä riippumatta olemassa olevia puistoja haluttaisiin kehitettävän, mielellään paikallisten kanssa yhteistyössä.
- Puistoihin toivottiin opasteita, jotta ne olisi helpommin löydettävissä.
- Mahdollisten virkistysalueista tonteiksi muutettavien alueiden naapurit toivovat etuosto-oikeutta kaupungin maan hankkimiseen tonttiinsa rajautuvalta osalta.
- Kyselyssä kartalle saadut maininnat on esitetty kohdassa ”Vuorovaikutus”
- Vapaalan alueella on säilytettävä mm. metsiä ja kallioita.
- Nykyrakentamisessa suositaan kaiken puuston kaatamista tontilta. Kaupungin olisi hyvä antaa määräyksiä vanhojen, hyväkuntoisten puiden säästämisestä.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Asemakaavoituksen yhteydessä maisemaa ja viheraluerakennetta koskevia tavoitteita ja ratkaisuja tulee tarkentaa.
- Yleiskaavan määrittelemät laajemmat viheralueet Vapaalan pohjois- ja itäpuolella säilytetään. Myyrmäen urheilupuiston yleissuunnitelman yhteydessä tutkitaan Vapaalan liittyminen tähän suunnittelualueeseen ja erityisesti ulkoilureittiyhteydet.
- Kalliomäet keskeisinä alueen maamerkkeinä ja näköalapaikkoina säilytetään. Myös pienempiä kalliopaljastumia säilytetään.
- Viheralueita säilytetään mahdollisimman suurina kokonaisuuksina.
- Osa Vapaalan sisäisistä pienistä viheralueista voidaan muuttaa rakennettaviksi tonteiksi. Rakennettaessa näille alueille tulee säilyttää maisemakuvan ja maisemarakenteen ominaispiirteitä.
- Kun tontteja tai viheralueita täydennysrakennetaan, tulee riittävän viherrakenteen säilyminen varmistaa tontti- ja pihasuunnittelun yhteydessä.
- Kun rakennuksia ja väestöä tulee alueelle lisää, tarvitaan myös entistä parempia viheralueiden palveluita ja kulutuskestäviä viheralueita. Täydennysrakentamiseen tuleekin liittää viheralueiden palveluiden kehittämistä.
- Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee säilyttää Vapaalan tärkeää ominaispiirrettä, katujen vehreää maisemakuvaa.

Liikenne

Vantaan tulevien vuosien kasvu ohjautuu joukkoliikenteeseen tukeutuville vyöhykkeille mm. valtuustostrategian, Joukkoliikennekaupunki-selvityksen (2015) ja kaupunkisuunnittelun työohjelman (2016) ohjaamana. Arkkitehtuuriohjelman (Kv 11.5.2015) liikenteellisenä tavoitteena on mm. eri liikennemuotojen tarpeiden huomioon ottaminen. Vapaala sijoittuu Vantaan joukkoliikenneselvityksen perusteella yhdyskuntarakenteeltaan osin joukkoliikenteen ja osin autokaupungin vyöhykkeelle.

Vapaalan pientaloalue sijaitsee Vihdintien varrella ja Kehä III:n tuntumassa. Vihdintie on merkittävä yhteys pohjoisen suuntaan sekä Helsingin keskustaan päin. Vapaalan pientaloalueen sisääntulokatuja ovat Vapaalantie ja Lastutie etelästä Rajatorpantieltä sekä Ilpolantie pohjoisesta Luhtitieltä. Lisäksi alueelle on jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiä Vihdintien, Nuijatien sekä Myyrmäen urheilupuiston ja Vapaalan liikuntapuistojen suunnista. Vanhoine tielinjauksineen mutkittelevat Ilpolantie ja Vapaalantie toimivat alueen kokoojakatuina.

Katuverkon kehittyminen

Friherrsin ensimmäiset tiet on rakennettu pääosin talkoovoimin. Näitä ensimmäisiä katuja olivat mm. entiset Vanha Hämeenkyläntie (nyk. Ilpolantie), Valtatie (nykynimeltään Vapaalantie) ja Pitkäkatu (nyk. Höylätie). Vuonna 1979 alueen tiet olivat Vapaalantietä ja Vanhaa Hämeenkyläntietä lukuun ottamatta sorapäällysteisiä yksityisteitä, joiden tiealue vaihteli 5 – 10 metrin välillä. Alueen katuverkko on jäsentymätön.

Edellisessä laajemmassa asemakaavassa (v. 1979) on pääosin noudatettu olevia teitä: Vapaalantie ja Vanha Hämeenkyläntie säilytettiin kokoojakatuina. Samalla verkostoa on laajennettu. Kävelyn ja pyöräilyn väylästö muodostettiin Rajatorpan liikekeskukseen ja kouluille johtavista sekä viheralueita yhdistävistä jalankulku- ja pyöräteistä tai asuntokaduista. Pitkillä jatkuvilla tonttikaduilla on esitetty rakennettavaksi jalankulkukäytävät. Tonttikadut tehtiin jatkuvina jalkakäytävällä varustettuina lenkkeinä, päättyvinä pussikatuina tai lyhyinä läpiajettavina linkkeinä, joille ei ole ohjattu läpiajoliikennettä.

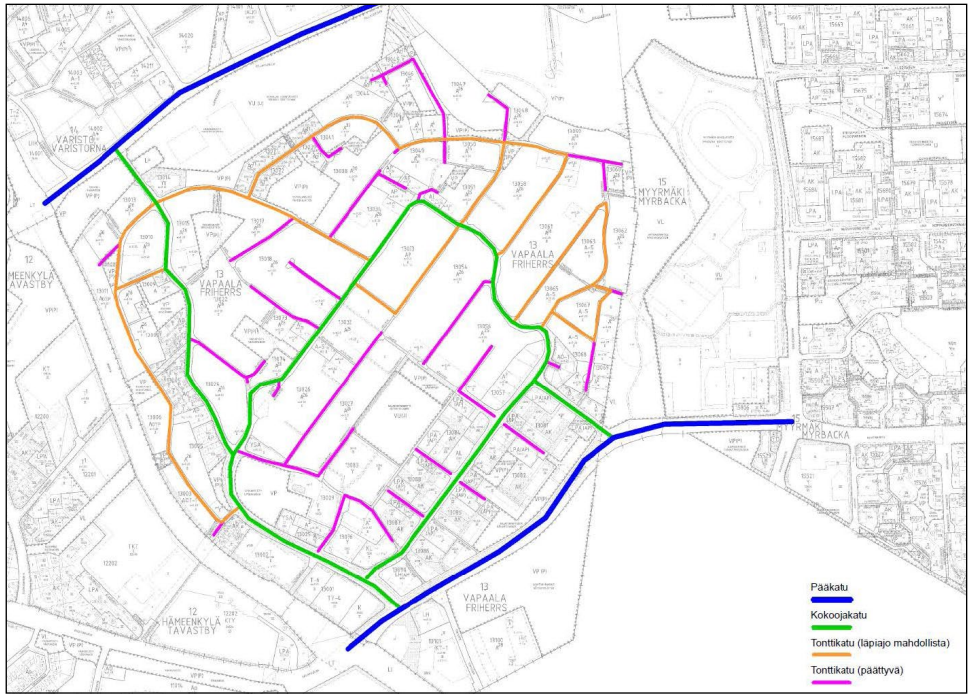
Vapaalan nykyinen liikenneverkko ja sen toiminnallinen luokitus. Vihervaara, 2016.

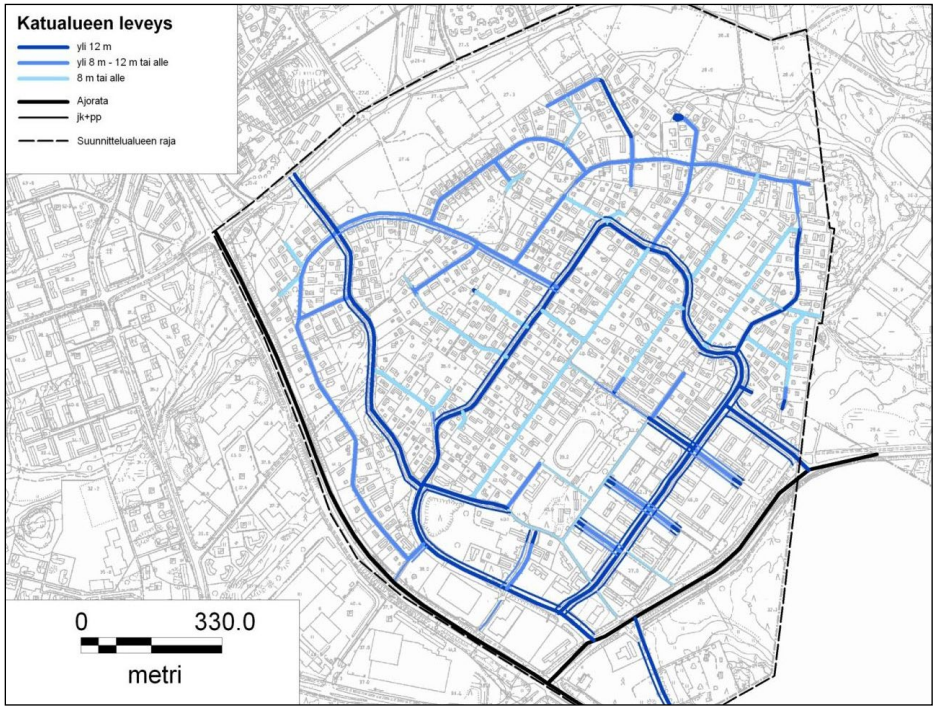
Katuverkon nykytila ja tulevaisuus

Vapaala on katuverkon toteutuneisuuden suhteen hyvin tyypillinen vantaalainen pientaloalue – alueella on useita saneeraustarpeessa olevia katuja.

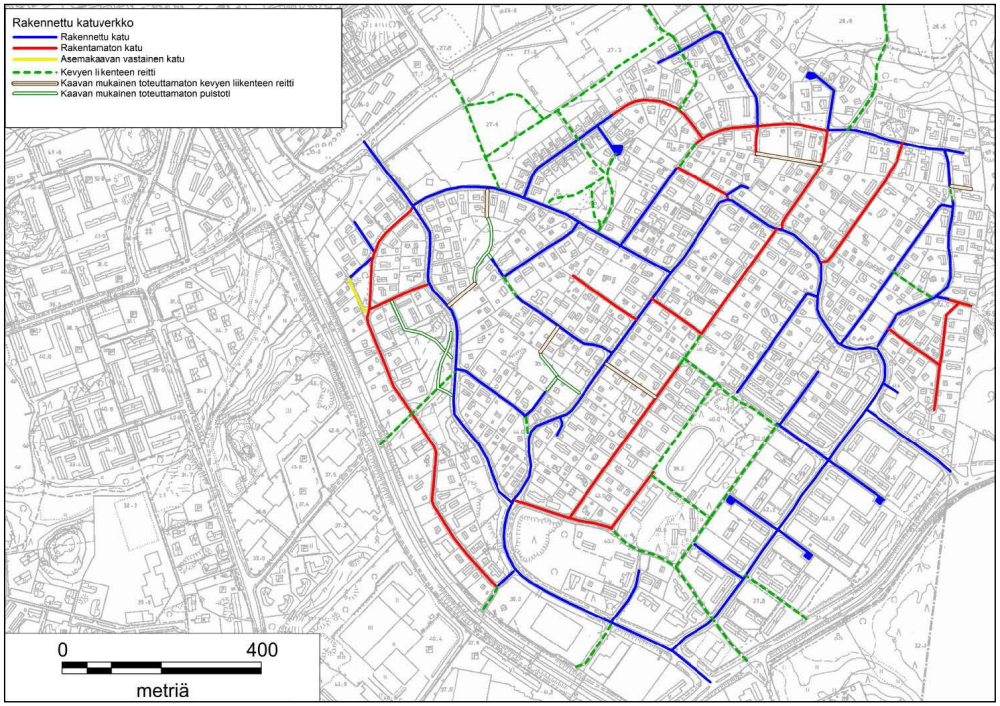
Vapaalan katuverkon ja muun kunnallistekniikan tilaa selvitettiin vuonna 2011 Omat kadut OK- hankkeen yhteydessä. Tuolloin tehtiin asukaskysely ja katualueen inventointi. HSY:n hankkeessa määrittelemät tärkeimmässä saneeraustarpeessa olevat kadut olivat Höylätie (450 m), Ilpolantie välillä Vapaalanpolku – Kierretie sekä Vuolutie (210 m). Toissijainen HSY:n ehdottama saneerauskohde oli Vapaalanpolku (140 m). Välillä Ruuvikuja-Ruuvipolku on toteuttamaton asemakaavan mukainen kadun katkaisu. Kaavintiellä taas on asemakaavan vastainen kadun katkaisu.

Tulevaisuudessa Vapaalan liikenneolosuhteisiin vaikuttavat Luhtitien mahdollinen avaaminen läpikulkuliikenteelle sekä Vihdintien liikennemäärien osalta suunnitelmat Kehä II:n rakentamisesta.

Katutilan leveys Vapaalassa. Omat kadut OK-hanke, 2011.

Rakennettu ja rakentamaton katuverkko. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Vihervaara, 2016.

Autoliikenne

Vapaalan autoliikenteen määrät vuonna 2014

- Vihdintie 25 300 ajoneuvoa/arkivrk (11 250 ajoneuvoa/arkivrk v. 1975)
- Rajatorpantie 16 000 ajoneuvoa/arkivrk
- Luhtitie 4 200 ajoneuvoa/arkivrk
- Vapaalantie Ilpolantien länsipuolella 2000 ajoneuvoa/arkivrk
- Vapaalantien itäpää 500 ajoneuvoa/arkivrk.

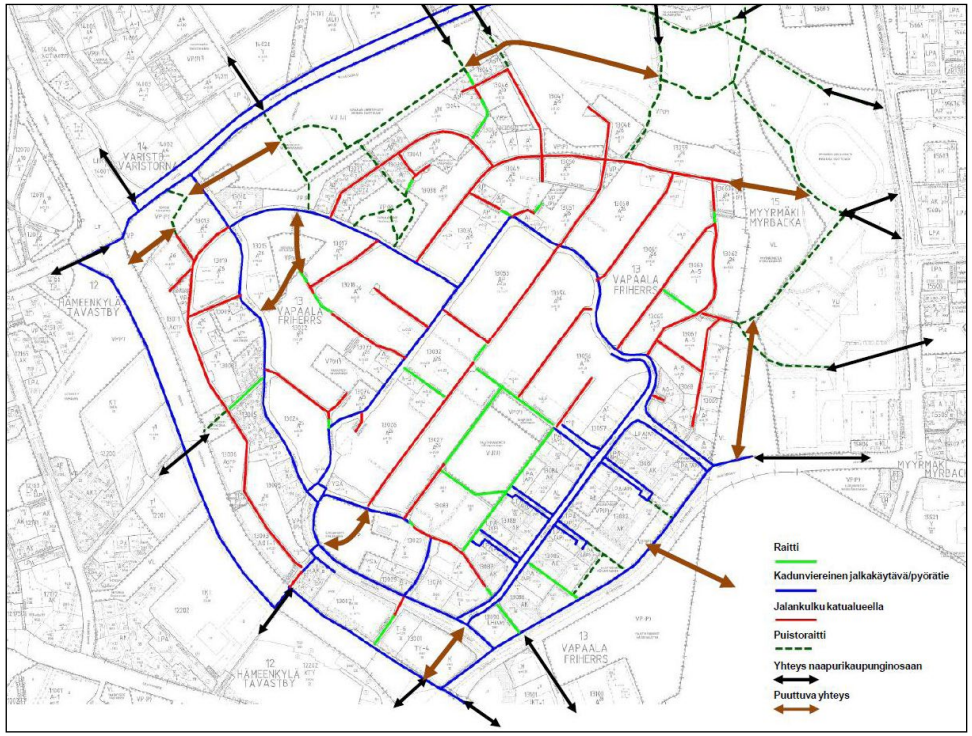
Pysäköinti

Alueen voimassa olevassa asemakaavassa on erilaisia tonttikohtaisia pysäköintimääräyksiä, jotka on kuvattu tarkemmin taulukossa kohdassa Vapaalan aiempi suunnittelu.

Vanhempien rakennusten pihoilla autot sijoittuvat yhä usein kulkuyhteyden varrelle. 1970-luvulta lähtien on rakennettu autokatoksia, joista osa on kytketty asuinrakennukseen. Uusissa pihoissa pysäköintijärjestelyt vievät tontin kadun puoleisesta osasta usein melko suuren alan. Tontin etuosa on myös saatettu päällystää pysäköintijärjestelyitä varten.

Kävely ja pyöräily

Kokoojakatujen varsille on järjestetty yhdistetyt jalankulku- ja pyörätiet. Vapaalassa on myös moottoriliikenteestä erillisiä raitteja ja aluetta ympäröivillä viheralueilla on ulkoiluteitä. Lisäksi vanhat palokujat muodostavat yhä oikopolkuja Vapaalan pitkien kortteleiden läpi. Tonttikaduilla jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat pääosin ajoradalla.

Nykyinen jalankulun ja pyöräilyn verkosto yhteyspuutteineen. Vihervaara, 2016.

Joukkoliikenne

Vapaala sijaitsee noin kahden kilometrin etäisyydellä Myyrmäen asemalta, joka on alueen lähin Kehäradan asema. Kehäradan valmistuminen kesällä 2015 paransi yhteyksiä lentokentälle ja itäpuolelle Vantaata. Samalla se kuitenkin vähensi jonkin verran Vapaalaa palvelleita bussiliikenteen vuoroja. Vapaalantien kautta kulkee kaksi bussilinjaa, joilla pääsee mm. Myyrmäkeen ja Helsingin keskustaan. Näillä linjoilla on yhteys myös Martinlaaksoon, Askistoon ja Linnaisiin. Yhteensä vuoroja kulkee arkena noin 60 vuoroa päivässä. Lisäksi arkisin liikennöi palvelulinja. Alueen tuntumasta Luhtitien, Vihdintien ja Rajatorpantien kautta kulkee useita seutuliikenteen joukkoliikenneyhteyksiä Vantaan muille alueille sekä Vihdin, Klaukkalan, Espoon ja Helsingin suuntaan.

Selvitysalue sijoittuu alle 200 m etäisyydelle yleiskaavassa (kh 2007) linjatusta pikaraitiotiestä, joka alustavasti kulkisi Rajatorpantietä pitkin Myyrmäen suuntaan. Tässä täydennysrakentamisen selvitystyössä eikä sen tuomilla suunnitteluperiaatteilla muuteta julkisen liikenteen reittejä tai aikatauluja. Katusuunnittelun mahdolliset tilavaraukset ja pidemmällä aikavälillä alueen väestömäärän muutokset saattavat kuitenkin vaikuttaa joukkoliikennereittien ja aikataulujen suunnitteluun. Vuonna 1979 Vapaalan kautta kulki viitisenkymmentä bussivuoroa päivässä. Lisäksi Vihdintietä ja Rajatorpantietä pääsi Helsinkiin ja Martinkyläntietä Varistoon. Myyrmäen juna-asema on avattu vuonna 1975.

Palautetta alueen liikenteestä

- Huonokuntoisia, valaisemattomia katuja tulisi kehittää (mm. Vuolutie,
- Höylätie)
- Liikenneturvallisuuden kannalta haasteellisia paikkoja, jalankulkuväyliä ja valaistuja osuuksia puuttuu, heikkoja näkemiä (mm. Terätie, Kierretien/
- Kaavintien risteys) ja ylinopeutta ajavia autoja
- Pohjoisosan liikennemäärät jakautuvat epätasaisesti katuverkon katkaisevien jalankulun ja pyöräilyn pätkien takia. Toisaalta naapurit vastustivat läpiajon avaamista.
- Toivottu, että liikenne alueella ei kasva nykyistä suuremmaksi
- Toivottu, että suunnitelmissa otetaan huomioon myös lumitalvien auraus-
- paikat
- Virkistysalueiden läpi kulkemista helpottavia puistokäytäviä
- Toivottu, että tulevassa suunnittelussa tonteille huomioidaan riittävät pysäköintipaikat. Tiedusteluja kadunvarsipysäköinnin mahdollisuuksista.
- Toivottu pihakatujen lisäämistä.
- Vapaalan katutilat koetaan samalla miellyttäväksi – alueella käy ulkoilemassa myös lähialueen asukkaita.
- HSL: joukkoliikenteen reittiä ei saa kaventaa, ajoyhteys jo nyt ahdas.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Vantaan kaupungin liikennesuunnittelu on arvioinut, että mahdollinen rakennusoikeuden lisääminen ei lisää liikennemääriä niin paljon, että se aiheuttaisi ongelmia Vapaalan katuverkolla. Suunniteltu katuverkon saneeraus helpottaisi nykyisen liikenneverkon toimivuutta. Täydennysrakentamisessa pääosa liikenteen haasteista tulee tonttien sisäisistä järjestelyistä.
- Tonttien pysäköintiratkaisuja tulee tarkastella tarkemmin jatkosuunnittelun yhteydessä huomioiden erilaiset tilaa säästävät pysäköintiratkaisut
- Katujen kuntoa ja mahdollisten saneerausten kiireellisyysjärjestyksiä on hyvä päivittää maastokäynnillä lumettomana kautena.
- Alueella tulisi olla vähintään pysäköintinormi 2 autopaikkaa/asunto
- Katujen katkaisujen tarve tulee ajantasaistaa kaavaan
- Havaittujen kävelyn ja pyöräilyn yhteyspuutteiden toteuttaminen
- Risteysalueilla tulee parantaa turvallisuutta

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Kunnallistekniikka

HSY vastaa olemassa olevan vesihuoltoverkon saneeraamisesta ja kustannuksista, kaupunki katuverkon rakentamisesta ja ylläpidosta, vesihuollon rakentamisesta ja katu- ja viheralueiden avo-ojista. Maanomistajat vastaavat omiin tarpeisiinsa vaadittavista johtosiirroista ja tontillaan olevista avo-ojista. Kaukolämmön ja sähkön osalta verkostosta vastaa Vantaan Energia. Tietoliikenneyhteyksien toteuttamisesta vastaavat teleoperaattorit.

Hulevesien hallinta

Vapaala jakautuu kahteen valuma-alueeseen. Pohjoisosan vedet päätyvät avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä Pellaksenojaan tai Lammasojaan. Eteläisen osan vedet johdetaan avo-ojin ja hulevesiviemärein Myyrmäkeen, josta vedet päätyvät Mätäojanlaaksoon.

Vapaalan katualueiden kuivatus on hoidettu pääasiassa hulevesiviemäreillä. Lähes kaikilla rakennetuilla kaduilla on hulevesiviemäröinti. Avo-ojakuivatus on käytössä rakentamattomilla kaduilla sekä viher- ja virkistysalueilla. Pisin yhtenäinen avo-ojilla kuivatettu katualue Vapaalassa sijaitsee Kierretiellä. Paikoin rakentamattomilta kaduilta puuttuu sekä hulevesiviemäröinti että avo-ojat. Näiden katujen kuivatuksen järjestämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen jatkokehittämisessä. Asemakaavassa ei ennestään ole ollut hulevesimääräyksiä, vaan hulevesien hallinta tonteilla on toteutettu pääasiassa rakennusjärjestyksen pohjalta. Paikoitellen rakennuksia on rakennettu alueelle ilman toimivaa hulevesien johtamisreittiä. Vapaalassa varsinkin alavilla tonteilla esiintyy hulevesiongelmia.

Kunnossapidetty oja on asuinalueen maisemaelementti, joka lisää luonnonmukaisuutta tiiviisti rakennetuilla alueilla. Tonttien rajaojat toimivat osana alueen kuivatusjärjestelmää ja ne toimivat myös tarpeellisena tulvareittinä, jolloin mahdollisten rankkasateiden aiheuttamat haitat vähenevät. Myös hulevesiviemäröidyillä alueilla on tulvatilanteen varalta hyvä pitää vanhat rajaojat kunnossa, vaikka ne eivät päivittäisessä käytössä olisikaan. Rajaojien kunnossapito on kunkin kiinteistön omalla vastuulla. Rajaojan putkitukseen on pyydettävä naapurin lupa ja putkituksessa on huomioitava naapurin vesienjohtamistarpeet. Kunkin kiinteistönomistajan on pidettävä huolta, että rajaoja pysyy avoinna eikä veden juoksu pääse ojassa estymään.

Alueen hulevesiverkostoja mitoitettaessa ei ole ollut tiedossa alueen rakennusoikeuden kasvaminen. Täydennysrakentamisessa keskeistä onkin pyrkiä vähentämään rakentamisen vaikutuksia tontilta poistuvaan virtaamaan. Täydennysrakentamisen yhteydessä tulee tontilla muodostuvat hulevedet ohjata imeytys- tai viivytysrakenteisiin ennen johtamista yleiseen hulevesiverkostoon. Hulevesien muodostumista voidaan minimoida suosimalla runsasta ja monikerroksellista kasvillisuutta ja välttämällä vettä läpäisemättömiä pintamateriaaleja. Katoilta valuvia vesiä voidaan myös kerätä talteen ja hyödyntää tontilla esimerkiksi kastelua varten. Hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, mikäli maaperä soveltuu imeytykseen ja siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Haasteellisinta hulevesien hallinta on kallioisilla tonteilla ja alavilla savimailla, varsinkin jos yleistä avo-ojia tai hulevesiviemäreitä ei ole käytettävissä. Täydennysrakentamista suunniteltaessa on myös muistettava varmistaa, että vesien johtamisreitti tontilta yleiseen hulevesiverkostoon on toimiva eikä rakentamisella tukita nykyisiä johtamisreitteinä toimivia avo-ojia.

Hulevesien hallinnan tarve on kasvanut entisestään ilmastonmuutokseen varautumisen myötä. vantaan kaupunki kehittää parhaillaan tehokkaampia keinoja hulevesien hallintaan. Yleisillä alueilla tämä käsittää esimerkiksi luonnonmukaisia hulevesialtaita. Tonteilla uutena työkaluna voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi viherkerroin, jonka avulla kuvataan painotettua viherpinta-alaa suhteessa tontin kokonaispinta-alaan.

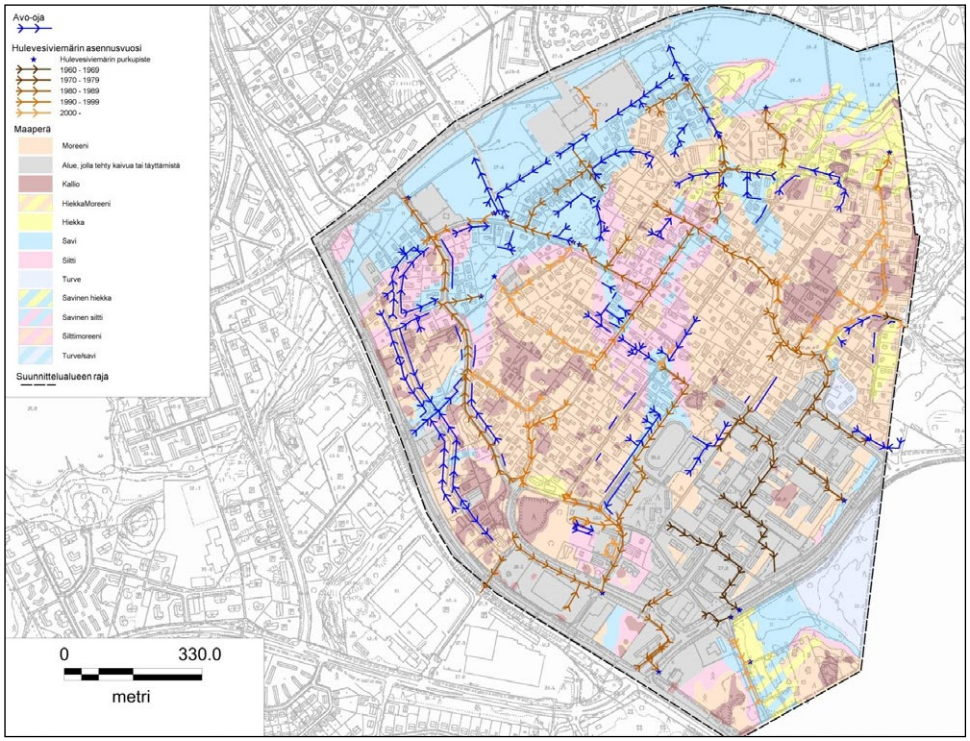
Palautetta

- Hulevesien hallinnassa osoitettiin useita ongelmakohtia.
- Yleiset avo-ojat ovat paikoin tukossa. Ongelmia on varsinkin rakentamattomien katuosuuksien varsilla olevilla tonteilla.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Huleveden käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti. Suunnittelussa tulee tarkastella hulevesien purkureitti eli onko kadulla ojia tai hulevesiviemäriä, johon vedet voidaan tontilta johtaa.
- Ajantasainen tieto avo-ojien kunnosta edellyttää maastokäyntejä sulaan aikaan.
- Katujen saneerauksen ja hulevesiviemäriverkoston laajentamisen myötä saadaan helpotettua tonttien hulevesien hallintaa.
- Viherkertoimen soveltuvuutta alueelle tulee tarkastella jatkosuunnittelussa.
- Maanalaisia johtoja varten varatut alueet on tarpeen määrittää asemakaavaan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Hulevesiverkoston asennusvuodet kartalla. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Kettunen, 2016.

Vesihuolto

Alueen vesihuollon putkien kunto voidaan Vapaalan laajuisella arvioida karkeasti iän perusteella. Vapaalan vesihuoltoverkostossa on paljon 1960-luvulla asennettuja putkia. HSY seuraa verkoston kuntoa ja pitää kirjaa vuotokohdista. Näiden tietojen perusteella HSY laatii saneerausohjelman. Vesijohtoverkoston putkista valtaosan muodostavat valurautaiset johdot. Vanhoissa jätevesiputkissa on materiaalina käytetty yleisesti betonia, kun taas uudet putket ovat muoviputkia. Vanhoja vesijohtoja ja jätevesiviemäreitä on paikoin saneerattu sujuttamalla 2000-luvulla, mutta osa saneerauksista tehdään myös rakentamalla uudet putket vanhojen viereen. Suurin osa vanhoista 1960-luvulla rakennetuista putkista on Rajatorpassa sekä Vapaalan keski- ja länsiosissa. Itäosassa verkosto on pääasiassa uudempaa, joskin sieltäkin löytyy 1960-luvun putkia.

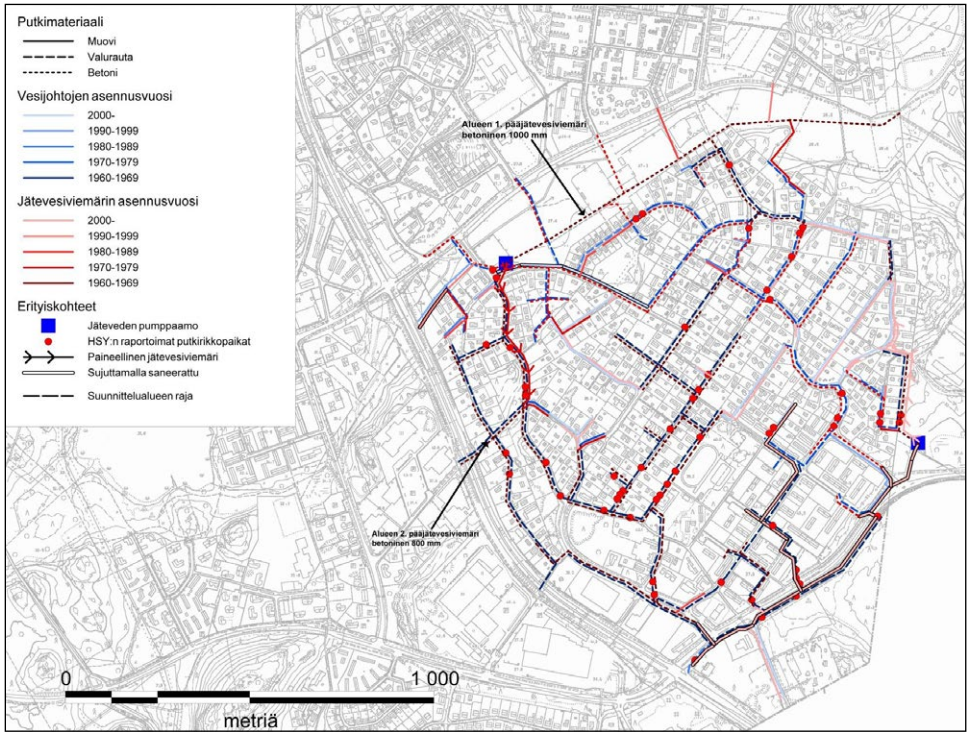
Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m³. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +86.00 … +95.00.

Vapaalan jätevedet johdetaan Rajatorpan ja vapaalan jätevesipumppaamoiden kautta runkoviemärissä Vihdintien alitse Hämeenkylään ja sieltä Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, josta jätevedet ohjataan Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Vesijohtovuotoja oli vuoden 2011 tarkatelussa ollut Vapaalan alueella noin 60 kpl. HSY:n saneerauslistalla on tällä hetkellä Höylätie, Vapaalanpolku, osa Vuolutiestä, Ruuvikuja, Ruuvitie ja Ilpolantie.

Ilpolantien varrella sijaitsee HSY:n jätevedenpumppaamo. HSY:n suositus on, että asumista ei kannata kaavoittaa 50 metriä lähemmäksi Vapaalassa sijaitsevan kaltaista isoa jätevedenpumppaamoa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Vesijohtoverkoston asennusvuodet kartalla. Omat kadut OK-hanke, 2011. Päivitykset Kettunen, 2016.

Sähkö ja lämpö

Osa Vapaalan pientaloista on kytketty kaukolämpöverkkoon, joka ulottuu alueelle Luhtitien, Rajatorpantien ja Vihdintien suunnista. Vantaan Energialla ei ole erityisiä suunnitelmia alueen kaukolämpöverkon suhteen, mutta alue saattaa olla mahdollista tehojen ja lämmöntoimituksen suhteen liittää kaukolämpöön laajemmaltikin. Rakennusjärjestyksen mukaan ilmalämpöpumpun, maalämpöpumpun ja aurinkokeräimen sijoittaminen rakennukseen, rakennelmaan tai pihamaalle ei edellytä toimenpideluvan hakemista. Maalämpökaivolle tulee hakea rakennuslupa.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Lähitulevaisuudessa saattaa olla mahdollista kehittää myös muita alueellisen energian mahdollisuuksia, kuten aurinkolämmön tai lämpövoimaloiden hyödyntämistä. Paikallisten on hyvä selvittää mahdollisesti toivomiaan tulevia energian- ja lämmöntuotannon mahdollisuuksia ja tarpeita jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.
- Valaistuksen, sähkö- ja tietoliikenneverkon muutosten yhdistämistä toteutettaviin kaivuutöihin on hyvä selvittää.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Ilmanlaatu

HSY (2015) on määritellyt eri liikennemääriin nähden suositusetäisyyksiä, joita lähemmäksi ei ilmanlaadun perusteella tulisi kaavoittaa asutusta tai herkkiä kohteita. Minimietäisyys on tarkoitettu sovellettavaksi kaavoja muutettaessa jo rakennetuilla alueilla ja täydennysrakentamisessa. Ilmanlaatuvyöhykkeet kuvaavat riskiä ilmansaasteiden haitoille avoimessa ympäristössä.

Yksittäisten kohteiden suunnittelussa voidaan hyödyntää edellä esitetyn HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeiden etäisyyssuosituksia. Esimerkiksi Vihdintien ennustevuoden 2030 keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL), noin 40 000 ajon/vrk, jonka mukaan saadaan seuraavanlaiset etäisyydet Vihdintien lähimmän ajoradan reunasta:

- asuinrakennusten minimietäisyys 28 m
- asuinrakennusten suositusetäisyys ja herkän kohteen minimietäisyys 80 m
- herkän kohteen suositusetäisyys 160 m

Ajoneuvoa	Asuinrakennukset / metriä		Herkkä kohde / metriä	
arki-vrk	minimietäisyys	suositusetäisyys	minimietäisyys	suositusetäisyys
5 000		10	10	20
10 000	7	20	20	40
20 000	14	40	40	80
30 000	21	60	60	120
40 000	28	80	80	160
50 000	35	100	100	200
60 000	42	120	120	200
70 000	49	140	140	200
80 000	56	150	150	200
90 000	63	150	150	200

HSY:n (2015) ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyydet eri liikennemäärille.

Tieliikenne- ja lentomelu

Maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa ja rakentamisen lupamenettelyssä käytetään Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaisia melutason ohjearvoja. Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohjeessa (2007) on esitetty erityisesti rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyydelle asetettavia vaatimuksia lentoliikenteen sekä tie- ja raideliikenteen aiheuttamalta melulta suojaamiseksi. Vantaan kaupungin rakennusjärjestyksessä (2011) on melun- ja tärinäntorjunnassa noudatettavia määräyksiä (57 §). Rakennusjärjestyksen mukaan suunniteltaessa rakentamista alueelle, jolla esiintyy liikenne- tai muuta erityistä melua, rakennusvalvonnalle on esitettävä selvitys siitä, miten vaadittava rakenteiden ääneneristävyys saavutetaan.

Vantaan rakennusjärjestyksen ja rakentamisohjeen lento-, tie- ja raideliikennemelun meluvyöhykkeiden äänitasoerotaulukko koskee vain rakennusten ääneneristävyyttä ja sitä varten vaadittavan selvityksen tarpeellisuutta. Piha-alueiden, terassien ja parvekkeiden osalta meluselvitys on tehtävä, jos melutason päiväajan keskiäänitaso LAeq 7–22 on yli 55 dB ja yöajan keskiäänitaso LAeq 22–7 on yli 50 dB, uusilla alueilla yli 45 dB.

Melulle altistumista voidaan kaavoituksessa torjua eri keinoin, ensisijaisesti estämällä ongelman syntymistä toiminnan sijoittelulla, liikennetarpeen minimoinnilla ja suojaviheralueilla. Melun leviämistä ympäristöön voidaan estää rakennusten ja rakenteiden sijoittelulla ja meluesteillä. Jalankulku- ja pyörätiet pyritään sijoittamaan mahdollisimman hyvän ilmanlaadun alueelle.

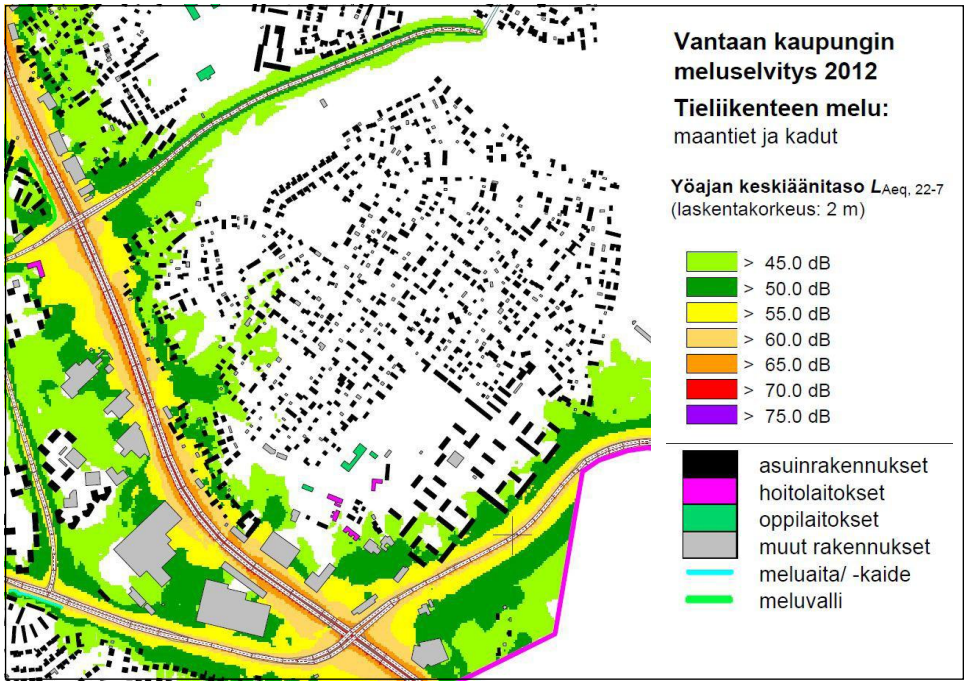
Vapaalan pientaloalueen länsiosa sijaitsee Vihdintien liikenteen aiheuttamalla melualueella. Myös aluetta rajaavien Luhtitien ja Rajatorpantien sekä alueen sisäisten katujen liikenne aiheuttaa alueella liikennemelua.

Tulevaisuudessa liikennemäärien on ennustettu kasvavan alueen tie- ja katuverkolla. Vapaalan pientaloalueella myös sisäisten katujen liikenteen aiheuttama melu vaikuttaa erityisesti ulkona oleskelualueilla melutasoon ja viihtyisyyteen. Alueen täydennysrakentamista suunniteltaessa ja lupia myönnettäessä on selvitettävä myös alueen sisäisten katujen ennusteliikenne ja arvioitava meluselvitysten tarve hankekohtaisesti.

Vantaan yleiskaavan meluselvityksessä 2007 (Vantaan kaupungin Kuntatekniikan keskus) ennustevuoden 2030 melulaskennoissa Vihdintiellä otettiin mukaan Maantien 120 (Vihdintie) tiesuunnitelmassa (2006) esitetyt meluaidat Vapaalan kohdalla. Vihdintien meluesteiden rakentamiselle ei ole rahoitusta eikä niiden rakentamisesta ole tietoa. Tiemeluennustetta 2030 eikä Vihdintielle rakennettuja meluesteitä voi käyttää Vapaalan kohdalla Vihdintien tieliikenteen melun vaikutuksia arvioitaessa. Täydennysrakentamisessa meluntorjunta on hoidettava tonteilla.

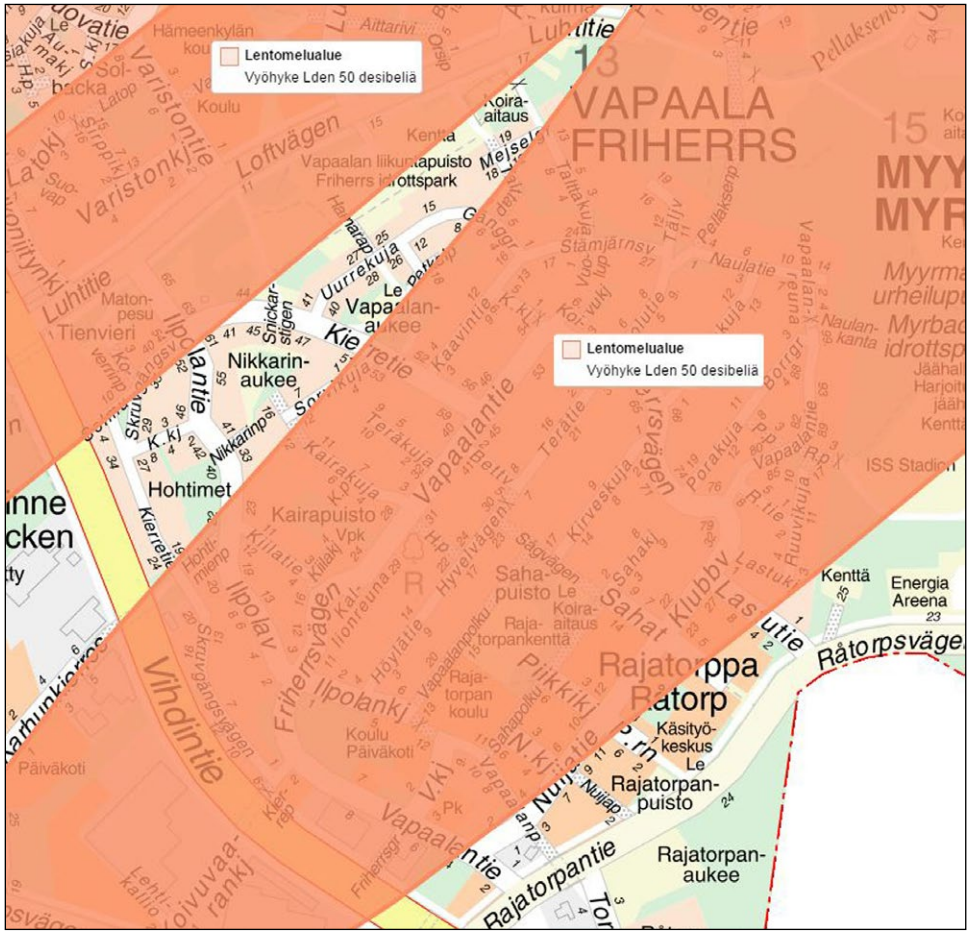

Vihdintien, Rajatorpantien ja Luhtitien liikenteen aiheuttamat päiväajan keskiäänitason LAeq 7–22 meluvyöhykkeet Vapaalan alueella vuoden 2011 liikennetiedoilla, laskentakorkeus 2 metriä.

Vihdintien, Rajatorpantien ja Luhtitien liikenteen aiheuttamat yöajan keskiäänitason LAeq 22–7 meluvyöhykkeet Vapaalan alueella vuoden 2011 liikennetiedoilla, laskentakorkeus 2 metriä.

Suurin osa Vapaalan pientaloalueesta sijoittuu yleiskaavan mukaiselle lentomeluvyöhykkeelle m3, vuorokauden painotettu keskiäänitaso Lden 50–55 dB. Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohjeen ja rakennusjärjestyksen mukaan ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lentomelua vastaan tulee meluvyöhykkeellä 50–55 dB asuin- potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa olla 32 dB ja toimistotiloissa 28 dB.

Yleiskaavan mukainen lentomeluvyöhyke m³, L_{den} 50–55 dB Vapaalan alueella merkittynä punaisella.

Palautetta

- Lentoliikenteen ja Vihdintien autoliikenteen melun määriin ja hallintaan rakentamisessa vaadittiin huomiota.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Jatkosuunnittelussa on tehtävä kaavamuutos-/hankekohtaisesti/koko pientaloalueelle ilmanlaatuarvio, jossa ilmanlaatuvaikutuksia voidaan tarkastella käyttäen ensin HSY:n ilmanlaatuvyöhykkeitä (avoin ympäristö), ilmanlaadun mittaustuloksia sekä leviämislaskelmia.
- Piha-alueiden, terassien ja parvekkeiden osalta meluselvitys on tehtävä, jos melutason päiväajan keskiäänitaso LAeq 7–22 on yli 55 dB ja yöajan keskiäänitaso LAeq 22–7 on yli 50 dB, uusilla alueilla yli 45 dB. Muualla meluselvitysten tarve on arvioitava hankekohtaisesti.
- Alueen täydennysrakentamista suunniteltaessa ja lupia myönnettäessä on selvitettävä alueen sisäisten katujen ennusteliikenne.
- Pientaloalueella tie- ja katuliikenteen aiheuttama melu ja meluntorjunnan tarve on tutkittava meluselvityksissä kaavamuutos- ja hankekohtaisesti. Meluselvityksissä melulaskennat tehdään keskimääräisellä arkivuorokausiliikenteellä (KAVL). Meluntorjunta on hoidettava tonteilla. Vihdintien tiesuunnitelman mukaisia meluesteitä (tiemeluennuste 2030) ei voi ottaa huomioon Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisessa, sillä Vihdintien meluesteiden rakentamiseen ei ole rahoitusta.
- Vihdintien varrella Kierretien länsipuolella sijaitsevat tontit ovat ilmanlaadun ja liikenteen aiheuttaman melun vuoksi asumiseen huonosti soveltuvaa aluetta, jossa rakennusoikeutta ei ole tarkoituksenmukaista korottaa. Tämä vastaa yleiskaavassa 2007 esitettyä työpaikka-alueen (TP) rajausta.
- Vihdintien varrella sijaitseville puistoille sopisi kaavamerkinnäksi paremmin suojaviheralue, sillä niiden merkitys on liikenteen maisemalliselta vaikutukselta suojaava, mutta ne eivät sovellu oleskeluun.
- Alueen tonttien suunnittelussa pihoille tulisi osoittaa poikkeamispäätöksen tai asemakaavan yhteydessä leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

Pilaantuneet maat

Kierretie 27:ssä on havaittu öljyvahingon ja Höylätie 11-15:ssa autokorjaamon likaamia maita. Tilanne tulee selvittää tonttikohtaisesti. Ennen uusiin rakentamishankkeisiin ryhtymistä tulee puhdistamattomien alueiden maaperä tutkia ja tarvittaessa kunnostaa.

4.6 MAANOMISTUS

Pääosa selvitysalueen maa-alueista on yksityisessä omistuksessa. Kaupunki omistaa yleisiä alueita kuten viheralueita, katuja ja yleisten rakennusten tontteja. Ilpolantien ja Kierretien välisellä alueella kaupungin omistuksessa on vielä asuintontteja.

Maanomistus selvitysalueella ja sen lähiympäristössä. Kaupungin omistuksessa olevat maa-alueet merkitty harmaalla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

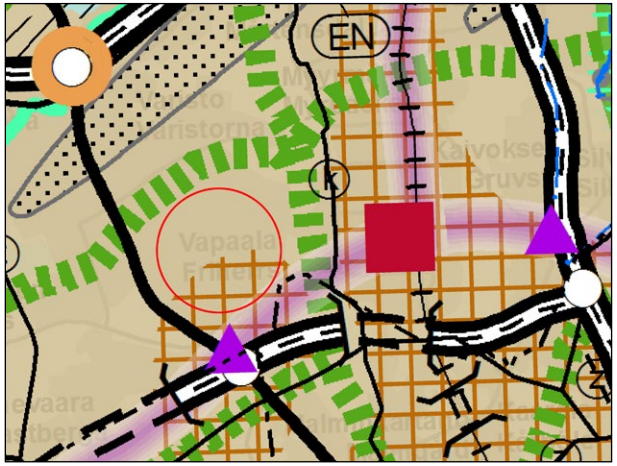
5 SUUNNITTELUTILANNE

5.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KÄYTTÖTAVOITTEET

Valtioneuvoston valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet vuodelta 2000 (tarkistettu 13.11.2008) koskevat Vapaalan pientaloalueen osalta erityisesti eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua. Selvityksen tavoitteena oleva täydennysrakentamisen edistäminen vastaa valtakunnallisia aluidenkäyttötavoitteita.

5.2 MAAKUNTAKAAVA

Maakuntakaavassa (YM 8.11.2006, 30.10.2014) alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, osin tiivistettäväksi. Vapaalan pohjois- ja itäpuolella kulkee viheryhteystarve. Etelä puolella on Kehä II:n moottoriväylälinjaus, jota pitkin on merkitty pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli. Kehä II:n ja valtatie/kantatieksi merkityn Vihdintien risteykseen on merkitty vaihtopaikka. Vapaala sijaitsee aivan Helsingin rajan tuntumassa.

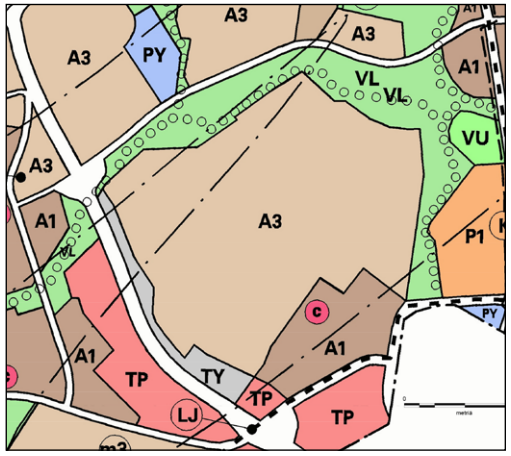

Ote maakuntakaavasta. Vapaalan sijainti osoitettuna punaisella ympyrällä.

5.3 YLEISKAAVA

Yleiskaavassa (KV 17.12.2007) alue on osoitettu pientaloalueeksi (A3), jolle saa rakentaa ensisijaisesti pientaloja, myös asuinympäristöön soveltuvia työtiloja voidaan sallia. Pientaloalueen pohjoispuolella on lähivirkistysalue, jonka poikki kulkee ohjeellinen ulkoilureitti. Vihdintien varsi on teollisuusaluetta ympäristöä häiritsemättömille tuotanto- ja varastotiloille (TY), jolla voidaan sallia myös toimistotiloja. Alue on osin lentomeluvyöhykkeellä m3 (yli 50 dB). Rajatorpantielle on merkitty ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys, joka voidaan toteuttaa raitiotienä. Rajatorppaan sijoittuu keskustatoimintoja.

Vuonna hyväksyttyä asemakaavaa 130200 (1980) ohjasi Vantaan yleiskaavaehdotus (kh 5.9.1978). Yleiskaavaehdotuksessa 1978 suunnittelualue oli osoitettu pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi, jolla voitiin sallia myös ympäristöä häiritsemättömiä työtiloja. Hieman nykyistä laajempi osa alueesta oli merkitty ulkoilu- ja metsätalousalueeksi. Vihdintien varrelta vain osa oli osoitettu asumiselle soveltuvaksi.

Ote yleiskaavasta.

Vuoden 1980 kaavassa huomioitu tilanne yleiskaavan ehdotuksessa vuodelta 1978.

5.4 ASEMAKAAVA

Tarkastelualueella on voimassa useita asemakaavoja eri vuosikymmeniltä, vuodesta 1972 lähtien. Viimeisin voimaan tullut asemakaavamuutos on vuodelta 2014. Pääosaltaan asemakaava on ollut voimassa vuodesta 1980 eli 35 vuotta.

Alue on merkitty asemakaavaan pientalorakentamisen alueeksi (A, AO, A26, AOTP, A3C, A30, AL, A-5). Lisäksi Vapaalaan on merkitty virkistysalueita (U, VP, VL, VU, P, P1) ja yleisten palveluiden alueita (Y, YT, YSA). Tonttitehokkuus on pääosin e=0,20, mutta joillakin tonteilla korkeampi. Monin paikoin rakennusalasta saa käyttää vain 15 % ja 400 m^2 maa-alaa kohti rakentaa yhden asunnon. Pääosin korkein sallittu kerrosmäärä on II. Pääosin on sallittu mahdollisuus rakentaa 20 % asumista häiritsemättömiä työtiloja. Tarkemmin kaavoja koskevista määräyksistä sivulla kohdassa Vapaalan aiempi suunnittelu.

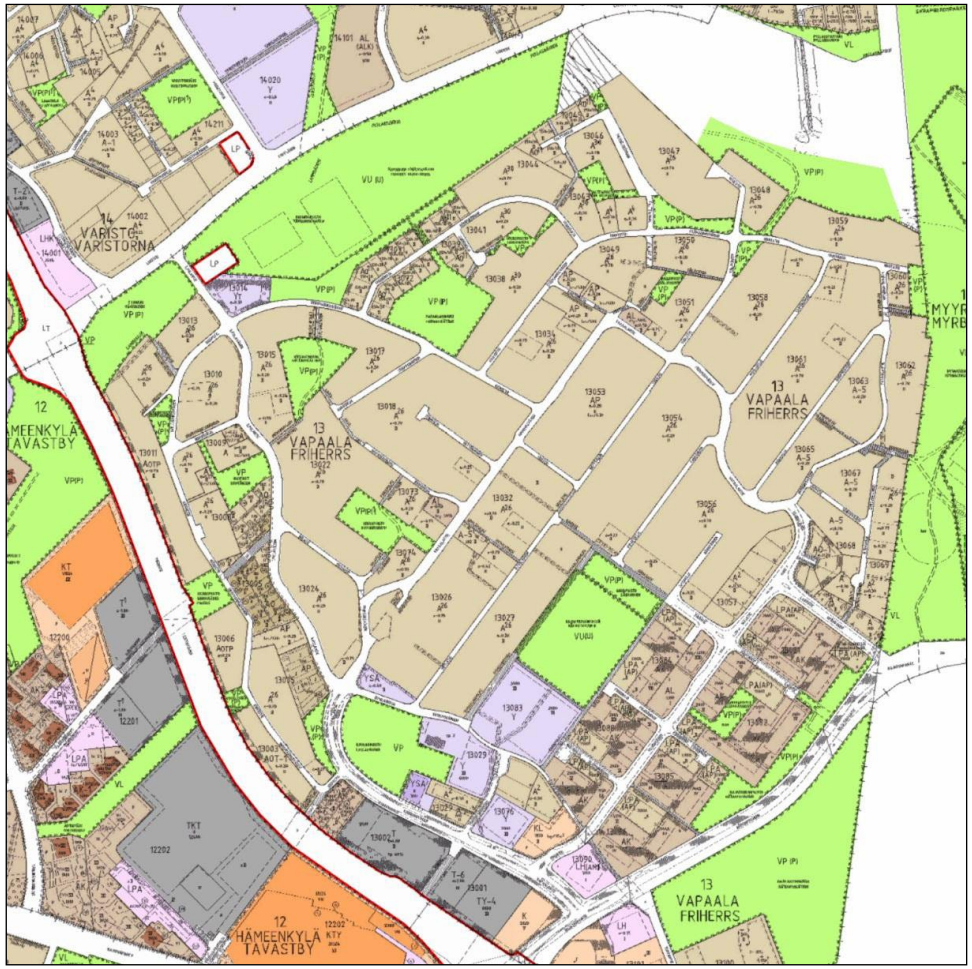
Voimassa oleva asemakaava sallii selvitysalueelle 159 000 k-m^2 rakentamista. Rakentamatta on noin 37649 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on käyttämättä 24 %.

Vireillä olevia asemakaavoja

Parhaillaan selvitysalueella on vireillä kaksi virkistysaluetta koskevaa kaavamuutosta: Ilpolanpuistoa vastapäätä Vapaalantie 10:ssä (työnro 002120, jätetty pöydälle 12.11.2012) sekä Kaavintien varrella olevalla puistoalueella (työ nro 002275 Kaavintie, alustava kuuleminen ollut 10.9.2015 asti).

Näiden kaavamuutosten ratkaisut on tarkoitus tehdä tämän selvityksen ja suunnitteluperiaatteiden määrittelemisen jälkeen.

Selvitysalueen lähiympäristössä on vireillä Luhtitien ratkaisu (työ Varisto nro 141100). Vuonna 2009 aloitettu kaava on palautettu valmisteluun ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavan jatko edellyttää tarkastelua Raappavuorentietä koskevien asemakaavaehdotusten (002156 ja 002049) yhteydessä. Rajatorpan ostoskeskuksesta (työ nro 002048) on ollut alustava kuuleminen marraskuussa 2011.

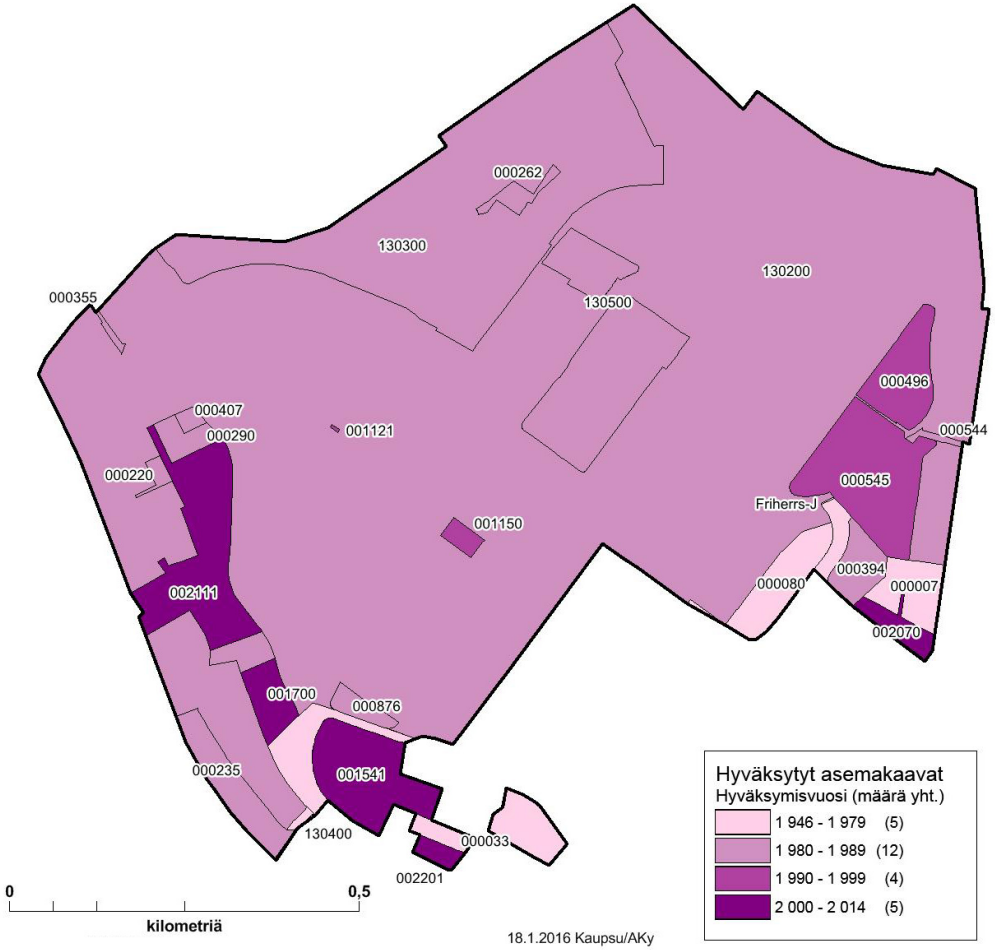

Ote voimassa olevasta asemakaavasta.

Vapaalan aiempi suunnittelu ja asemakaavoitus

Ensimmäinen Vapaalaa koskenut suunnitelma oli maanomistaja Sahlbergien teettämä palstoitussuunnitelma, jolla Vapaalan alueelle määriteltiin yli 200 erillispientalotontin paikat. Vuonna 1946 alueelle saatiin vahvistettu Friherrs-Jussas rakennuskaava, johon liittyvä rakentamisjärjestys ohjasi rakentamistapaa. Rakennuskaavalla ei varsinaisesti suunniteltu uutta, vaan päivitettiin olemassa oleva tilanne kartalle.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 1969, että alueelle tarvittaisiin asemakaava, koska asutus oli levinnyt vahvistetun rakennuskaavan alueen ulkopuolelle. Vesihuollon rakentamisen aloittaminen vuonna 1964 mahdollisti alueen tiiviimmän rakentamisen. Tavoitteena asemakaavassa (työnro 130200) oli alueen säilyttäminen pientaloalueena sen aikaisen kiinteistöjaon mukaisesti, turvallisten jalankulkuyhteyksien järjestäminen ja alueella olevan kasvillisuuden säilyttäminen. Asukkaiden mukaan (1970) Vapaala piti säilyttää puistomaisena ja tonttitehokkuutta e= 0,3 pidettiin suotavana. Kaupunki halusi varata alueelle ajan tavan mukaan korttelipuistoja, mutta pieniä, yksityiseltä maalta hankittavia puistoja kohtaan oli suuri vastustus. Kaavaluonnos oli nähtävillä 1970 ja vuosina 1970 – 1973 käsiteltiin kaavan eri vaihtoehtoja. Luonnoksen tultua hyväksytyksi rakennettiin jonkin verran myös poikkeamispäätöksin. Kaavaehdotus saatiin nähtäville vuonna 1977, mutta vuonna 1978 valtuusto palautti kaavan valmisteltavaksi tarkennetuin ehdoin (e=0,20, 15 % peittoala, 1 asunto/400 m^2). Kaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä 1979 ja hyväksyttiin vuonna 1980. Rakennuskielto oli ollut kaava-alueella voimassa vuosina 1969 – 1976.

Selvitysalueella voimassa olevat asemakaavat ja niiden hyväksymisajankohdat. Anna-Karin Kyrönviita, 2016.

Selvitysalueella voimassa olevat asemakaavat – kooste käytetyistä määräyksistä

Asemakaava/vuosi	Tehokkuus	Toiminnot	Rajautuminen	Muuta	Asumista koskevat autopaikat
Friherrs-Jussas rakennuskaavan rakentamisjärjestys (1946)	Rakennuspaikasta sai käyttää rakentamiseen 1/5 (20%). tontin oltava vähintään 1000 m2. Viemärilliset tontit saivat olla kooltaan 600 m2.	yksi asuinrakennus/tontti, poikkeuksena yli 2000 m^2 tontit, joilla sallittiin kaksi asuinrakennusta. II-kerroksisen asuinrakennuksen tontille sai sijoittaa asunto- ja liikehuoneistoja.	Päärakennus oli sijoitettava kiinni tie- tai rakennusrajaan, lukuun ottamatta viljelystontteja. Samalla tontilla olevien rakennusten välimatka ei saanut olla 6 m pidempi.	Rakennusten ulkoasu: Kattokaltevuus 0-45 astetta.	
130200 Vapaala 2 (1980)	e=0,20, paikoin e=0,35 asti, mm. poikkeamispäätöksellä jo rakentuneille kiinteistöille. AL e=0,50. Suurin sallittu kerrosluku II. Kaupunkikuvallisista syistä peittoala 15 %.	Asumista sekä yhdistettyjen pientalojen ja pienteollisuusrakennusten korttelialue (AOTP). 1 asunto/400 m^2 (jottei pitkille kapeille tonteille rakennettaisi yhtä pitkää rakennusta vastoin aiempaa rakennustapaa). Yleisiä alueita: liikerakennusten korttelialue, seurakuntakeskus ja Friherrsin torppa (Yvy), viheralueita. Mahdollisuus rakentaa 20 % häiriötä aiheuttamattomia työ- ja toimistotiloja.	Istutettavia alueita ainoastaan Vihdintiehen rajautuvilla tonteilla.	Määräyksiä puiden istuttamisesta. Merkitty avo-ojia.	Autopaikkoja 1,5 /asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1/75 m^2, joista yksi keskitetysti järjestettynä.
130300 Uurrekuja (1981)	Tehokkuus määritelty Uurrekujalla kerrosaloina 150 + 30 k-m^2 (noin e=0,17 – 0,29), lisäksi e=0,20 – 0,36. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2 tai enintään kaksi asuntoa. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja. Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä. Vapaalanaukeen ja Talttapuiston viheralueet sekä yleinen alue jätevedenpumppaamoa varten. Jalankulun ja pyöräilyn osuuksia.	Rakennusalan raja on sijoitettu 2 – 4 metrin päähän tontin rajasta. Tontti rajattava yleisistä alueista pensasaidalla.	Määräyksiä puiden säilyttämisestä ja istuttamisesta. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty.	1 ap/85 m^2
130500 Vapaalantien ja Terätien välinen kortteli (1984)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja. Merkitty Kaavinkujan jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	–	–	1,5 ap/asunto
000007 Rajatorpan asemakaava (1972)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty. Määräyksiä puiden säilyttämisestä ja istuttamisesta.	1,5 ap/asunto
000080 Nuijatie (1977)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1,5 ap/asunto
000033 Vapaalankuja (1974)	e= 0,30. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 40%.	Oleskelupihan vähimmäismääräyksiä.	Vähimmäisetäisyyksiä rakennusten sijoittumiselle. Sallittiin yksikerroksinen rakentaminen tontin rajaan kiinni ilman naapurin lupaa.	Määräyksiä puiden istuttamisesta. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty.	1 ap/70 k-m^2 vähintään 1 ap/asunto

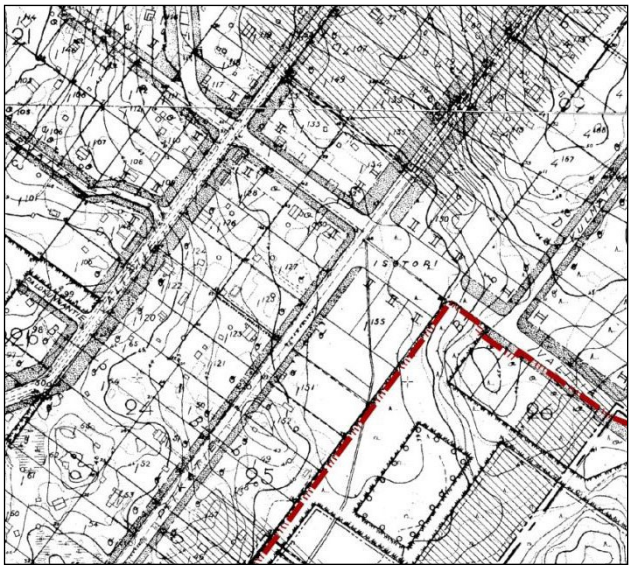
000220 Kierretie (1982)	e=0,23. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja.	–	Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1,5 ap /asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1/75 m^2, joista yksi keskitetysti järjestettynä.
000235 Kierrepolun ja kierretien risteys (1982)	E=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II.	Yhdistettyjen pientalojen ja teollisuusrakennusten korttelialue. Enintään 2 asuntoa/tontti. Kierremetsikön puisto.	Suojavyöhykkeeksi istutettava alue Vihdintien reunassa.	Melumääräys Vihdintien puoleisille rakenteille.	1,5 ap/asunto, jos asuntoja oli enintään kaksi. Muutoin 1 ap/75 m2.
000290 Kierrekuja (1983)	e=0,20. Ei peittoalaa koskevaa määräystä. Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimisto- ja niihin verrattavia työtiloja.	–	Merkitty avo-ojia. Määräyksiä puiden istuttamisesta.	1 ap/75 m^2
00394 Lastutien ja Nuijatien risteys (1988)	e=0,20. Lisäksi saa rakentaa 40 m^2 taloustilaa. Suurin sallittu kerrosluku I.	Asumisen lisäksi Lastukujan katualue.	Istutettava alueen osa katuun ja olemassa oleviin naapuritontteihin rajautuvalla reunalla.	Määräyksiä puiden istuttamisesta ja säilyttämisestä.	1,5 ap /asunto.
000407 Ilpolantien ja Kierrekujan risteys (1984)	E=0,23. Suurin sallittu kerrosluku III.	1 asunto/400 m^2. Rakennusoikeudesta 27% saa käyttää ympäristöä häiritsemättömän teollisuuden käyttöön	–	Merkitty avo-ojia. Määräyksiä puiden istuttamisesta.	
000496 Porakujan ja Vapaalantien välillä (1990)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja.	–	–	1,5 ap/asunto
000545Porakujan ja Ruuvikujan välillä (1992)	e=0,20. Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja.	–	–	1,5 ap/asunto
000876 Ilpolankujan ja Vapaalantien risteys(1989)	e=0,40. Suurin sallittu kerrosluku II.	Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden korttelialue. Saa rakentaa myös kerho- ja kokoontumistiloja ja henkilökunnan asuntoja.	Puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke muihin tontteihin rajautuvassa reunassa. Näkemäaluetta koskeva merkintä ja määräys.	–	Asuntola 1 ap/100 k-m^2, 15 ap/ henkilökunnan asunto
001150 Vapaalantien ja Höyläpolun risteys(1993)	Rakennusoikeus 302 k-m^2 (e=0,19). Suurin sallittu kerrosluku II. Peittoala 15 %.	1 asunto/400 m^2. Mahdollisuus rakentaa 20 % toimistotiloja ja asumista häiritsemättömiä työtiloja. Jalankululle varattu katu, Höyläpolun palokuja.	–	Alueen osa, jossa suojeltuja puuyksilöitä, vain maisemanhoidolliset toimenpiteet mahdollisia.	2 ap/asunto
Ilpolantien ja Vapaalantien risteyksessä 00170 (2007)	Rakennusoikeus 590 k-$m2^2$ (e=0,21). Suurin sallittu kerrosluku I. Rakennusoikeuden lisäksi enintään 5 m^2/asunto taloustiloja + 1 autokatos/asunto.		Muihin tontteihin rajautuvassa reunassa istutettava alueen osa, jolla tulee olla puita ja pensaita. Pysäköinti- ja leikkipaikat tulee rajata istutuksin. Rakennusalat rajattu. Pihatiet jäsennettävä pintamateriaalein.	Rakennusten ulkoasu: Tasakatto ei sallittu, julkisivumateriaali savitiili. Ohjeellinen leikki- ja oleskelupihan paikka. Virkistysalueen puoleista kasvillisuutta suojattava rakennusaikana. Melua koskevia määräyksiä.	2 ap/asunto

002070 Lastutie (2012)	Rakennusoikeus 605/700 + 25 k-m^2 (e=0,39 – 0,43). Suurin sallittu kerrosluku II.	Saa sijoittaa erityisasuntoja ja 20 % toimistotiloja ja asumista häiritsemättömiä työtiloja. Ruuvikujan jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	Istutettavia alueen osia, osa puista ja pensaista tiheää reunavyöhykettä. Tontit on rajattava virkistysaluetta vastaan pensasaidalla ja rakennettavalla aidalla, katua vastaan muurilla. Merkitty rakennusalat. Osoitettu rakennusalan sivu, johon rakennus tulee rakentaa kiinni.	Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivumateriaali vaalea paikalla muurattu tiili. Julkisivut sävyltään vaaleita, tiilen värinen saumaus. Rakennukset tulee suunnitella maaston muotoihin mukautuvasti.	1 ap/asunto, erityisasunnot 1 ap/ 150 k-m^2. Merkitty pysäköimispaikkoja.
002111 Ilpolantien ja Kierretien välinen alue (2013)	Rakennusoikeus 120 – 180 k-m^2/tontti (noin e=0,23 – 0,31). Suurin sallittu kerrosluku II.	1 asunto/tontti. Mahdollisuus rakentaa 20 % liike-, työ- ja toimistotiloja. Hohtimienpolun jalankululle ja pyöräilylle varattu katu.	Tontit tulee aidata naapuritontteja, katua ja virkistysaluetta vastaan pensasaidalla. Istutettavat alueen osa merkitty olemassa olevan rakentamisen puolelle.	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikat ja kadun puoleiset kävelyalueet päällystettävä kiveyksin tai laatoituksin. Osa piha-alueista tulee korottaa. Avo-ojia merkitty. Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa merkitty. Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivujen tulee olla vaaleita. Harmaa kattotiili. Kattokaltevuus 1:2.	2 ap/asunto. Vähintään 1 autopaikoista tulee sijoittaa katokseen. Merkitty ajoyhteyksiä.
002201 Vapaalankuja (2014)	Rakennusoikeus 600 k-m^2 (e = 0,32). Suurin sallittu kerrosluku II.		Rakennusala rajattu. Osoitettu rakennusalan sivu, johon rakennus tulee rakentaa kiinni. Tulee rajata naapuriin rajautuvalla reunalla 1,8 m korkealla tiiviillä puuaidalla, muita tontteja ja katua vasten pensasaidalla. Istutettavalle alueen osa, jolle istutettava rehevästi puita ja pensaita ja säilytettävä puita.	Terassi tai parveke lounaaseen vähimmäismittoineen. Hulevedet viivytettävä tontilla. Laadittava hulevesien hallintasuunnitelma. Melua koskevia määräyksiä. Rakennusten ulkoasu: Julkisivujen tulee olla paikalla muurattua keltatiiltä tiilenvärisin saumoin. Kattomateriaali kattotiili. Tulee olla avoräystäät.	Kerrostalot 1 ap/asunto, pientalot 1,5 ap/asunto. Vähintään 1 autopaikoista tulee sijoittaa katokseen. Auton säilytyspaikan rakennusala merkitty.

Lisäksi suunnittelualueella ovat voimassa seuraavat asemakaavat, joille ei sijoitu asumista

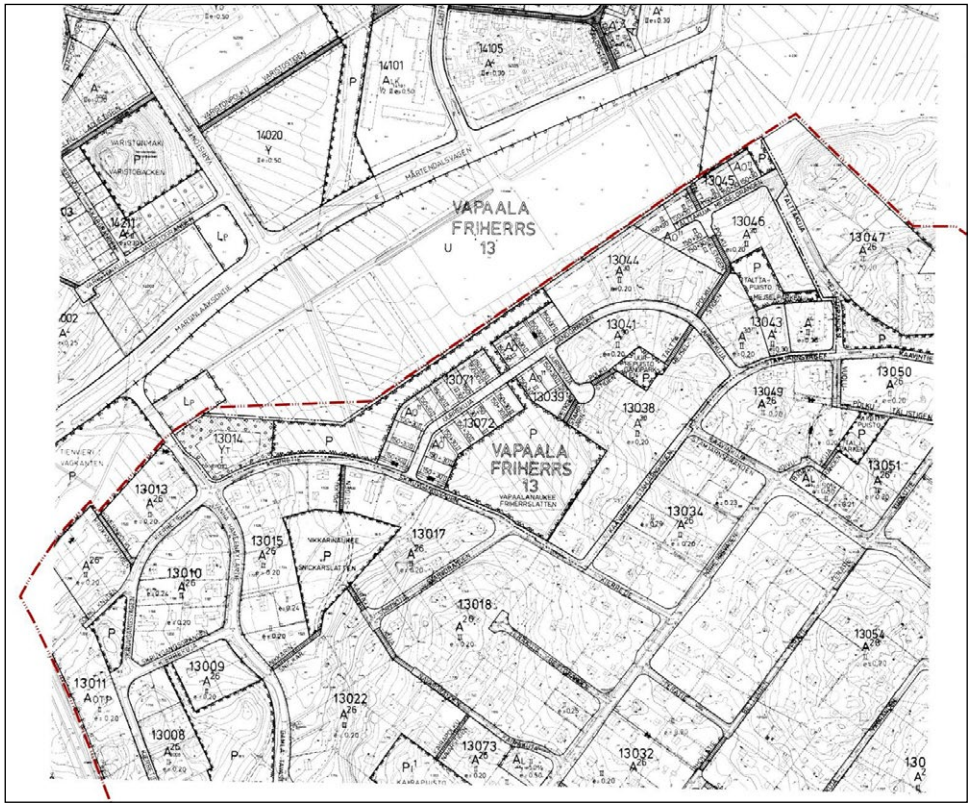
- 000544 Ruuvipolun katualue (1987)
- 001121 Osa Kairakujan jalankululle ja pyöräilylle varatusta katualueesta, ei asumista.
- 001541 Ilpolan koulun ja puiston ympäristö (2000) Ilpolanpuisto, suojeltava Ilpolan koulun pihapiiri ja rakennus, ei asumista.
- 000355 Koverrinpolun jalankululle ja pyöräilylle varattu katualue, ei asumista.
- 000262 Uurrepuisto (1983), ei asumista

Ote Vapaalantien (ent. Valtatie) ja Ilpolantien risteyksen kohdalta rakennuskaavasta vuodelta 1946. Kaavakartta on rasteroitu myöhempien kaavamuutosten yhteydessä. Jatkosuunnittelussa on suositeltavaa tarkastella rakennuskaavan mukaisia ratkaisuja tarkemmin.

Selvitysalue rajattuna punaisella katkoviivalla vuoden 1980 asemakaavan 130200 kartalle.

Selvitysalueen rajaa punaisella katkoviivalla vuoden 1981 asemakaavan 130300 kartalla.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

Vanhentuneet kaavat vaikeuttavat rakennusvalvonnan lupaharkintaa ja aiheuttaa kiinteistönomistajille epäselvyyttä tontin käyttömahdollisuuksista.

Muuttuneet olosuhteet

- Asukasluku on kasvanut 1100:sta 2240:en vuosina 1980 – 2014
- Maanomistajilla uusia lohkomistarpeita, tämän tiivistämisen vaikutus tulisi huomioida rakentamista koskevassa ohjauksessa.
    - Tonttien koon pienentyessä paikallisten ominaispiirteiden säilyttäminen vaatii ohjausta.
    - Tiivistyvässä ympäristössä vaikutukset naapureihin ovat entistä merkittävämpiä, mikä edellyttää jatkostyössä yhteistyötä paikallisten kanssa.
- Rakennuskanta on yhä ikääntyneempää, pääosin ei suojeltua. Mahdollisen purkamisen myötä rakentamisen ilme tulee uudistumaan. Paikallista ilmettä tukevia elementtejä tulee vaalia rakennusten väliin jäävillä alueilla.
- Autoliikenteen määrä on kasvanut vuosina 1980 – 2014. Pysäköintipaikkojen, alueen pohjoisosaan vievien reittien sekä meluntorjunnan tarve on lisääntynyt.
- Vettä läpäisemättömän pinnan (asfaltti, rakennusten katot ym.) osuus kasvanut. Myös ilmastonmuutos lisää tarvetta hulevesien hallinnalle.
- Viheralueverkoston kehittämisessä tavoitteena suosia suurempia kokonaisuuksia ja niihin luontevasti kytkeytyviä verkoston osia.
- Maankäyttö- ja rakennuslain (2000, 2008) myötä tulleet vaatimukset, jotka sisältävät mm. valtakunnalliset alueidenkäytön tavoitteet (VAT)

Nykyiseen kaavaan nähden selvitysalueella toteutumatta on jäänyt

- Rakentamatta on noin 37649 k-m^2 eli rakennusoikeudesta on käyttämättä 24 %
- 5 kpl asemakaavan mukaisia jalankulun ja pyöräilyn reittejä
- 17 kpl rakentamattomia katuja
- 1/16 viheralueista rakennettuja/puistosuunnitelma tehty
- 29/609 (alle 5%) tonteista rakentamattomia
- ELY ei ole toteuttanut Vihdintien varrelle meluaitaa: melu ja pienhiukkaset tällä hetkellä suuret (esim. yli 55 dB vyöhyke ulottuu noin 50 – 200 m etäisyydelle Vihdintiestä). Melualueella sijaitsevat kohteet vaativat oman melusuojauksen. Asuinrakentamista ei tule suosia Vihdintien varrella.
- Kaupunki ei ole lunastanut kaikkia yleisiä alueita itselleen.
- Työtilat liikerakentamisen korttelialueella (AL) tai 20% osuutena rakennusoikeudesta ovat toteutuneet vain paikoin. Mahdollisuus työtilojen sijoittamiseen asumisen yhteydessä tärkeätä säilyttää, sillä tukee alueen elävyyttä.
- Puiden määrää koskevaa määräystä ei enää ole vaadittu toteutettavan.
- Kaavoissa ei ole määräyksiä maastonmuotojen, katutilan ja vehreyden muodostumisesta, rakennusten ulkoasusta eikä mittakaavan huomioimisesta lähiympäristön kanssa.

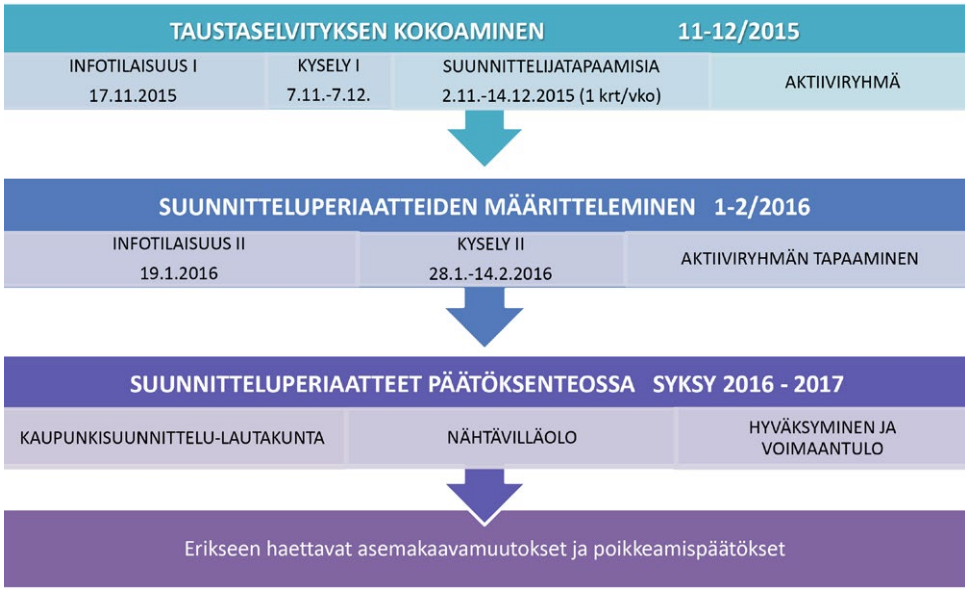
Poikkeamispäätökset

Kaupunkisuunnittelu on tehnyt vuosina 2008–2015 Vapaalassa 17 kpl poikkeamispäätöksiä. Yleisimpiä poikkeamia ovat olleet 15% peittoala ja rakennusoikeus. Mukana on myös käyttötarkoituksen pieniä muutoksia. Vuodesta 2013 on ollut voimassa kokeilulaki, jonka perusteella kaupunkisuunnittelun lisäksi rakennusvalvonta voi myöntää vähäisiä poikkeamisia ilman kaupunkisuunnittelun lausuntoa tai muuta ilmoitusta kaupunkisuunnittelulle.

6 SELVITYSTYÖN VAIHEET

- Selvitystyö käynnistyi 31.10.2015 työnumerolla 014300.
- Tieto hankkeen alkamisesta lähetettiin 5.11. 2015 postitse Vapaalan talouk siin osallistumis- ja arviointisuunnitelmana. Selvitystyön alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin asukaslehdessä 7. – 8.11.2015 sekä 05.11.2015 kirjeitse maanomistajille, naapureille ja viranomaisille (MRL 62§).
- Selvitystyön (loka-joulukuu/2015) pohjalta tammi-helmikuussa 2016 muodostettiin suunnitteluperiaatteiden luonnos jatkosuunnittelun pohjaksi.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta asetti 10.10.2016 Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja täydennysrakentamisselvityksen 014300 nähtäville MRA 30ß mukaisesti. Kaupunkisuunnittelu järjesti 10.10.2016 lautakunnan jäsenille ja sen kokousvirkamiehille tutustumiskäynnin alueelle.
- Vapaalan pientaloalueen täydennysrakentamisselvitys ja Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ovat olleet nähtävillä 9.11.-8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostettiin asukkaille 18.10.2016 Rajatorpan koulussa. Paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta.
- Kaupunginhallitus hyväksyy Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja antaa vastineen mielipiteisiin.

TYÖN VAIHEET JA ALUSTAVA AIKATAULU

7 VUOROVAIKUTUS

7.1 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Osalliset

Selvitys syntyy eri toimijoiden tavoitteiden yhteensovittamisen ja valintojen tuloksena. Osallisilla on mahdollisuus osallistua tämän selvityksen valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Osallisia ovat

- maanomistajien lisäksi kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin määritettävät suunnitteluperiaatteet saattaa huomattavasti vaikuttaa.
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukasym. yhdistykset, mm.
- Vapaalan omakotiyhdistys ry. ja Myyrmäki-liike
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia

Viranomaisyhteistyö järjestetään lausuntopyynnöin ja tarvittaessa erillisin neuvotteluin. Viranomaiset ja yhteisöt ovat osallisia silloin, kun suunnittelu koskee niiden toimialaa

- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset sekä valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Museovirasto
- Muut: Uudenmaan liitto, HSY, HSL ja mm. infraverkkoja ylläpitävät yhtiöt.

Vapaalan täydennysrakentamisselvityksessä on ollut mukana arviolta ainakin 150 ihmistä. Marraskuun yleisötilaisuudessa oli noin 70 ja tammikuun tilaisuudessa noin 40 paikallista. Selvitysvaiheen aikana paikallisista on koottu noin 65 henkilön aktiiviryhmä, jolle ajankohtaisista asioista on tiedotettu sähköpostitse. Aktiiviryhmän kanssa on sovittu myös erillisiä tapaamisia. Paikallisia on käynyt myös kirjastossa järjestetyissä suunnittelijatapaamisissa sekä vastaamassa nettikyselyihin.

Suunnitteluyhteistyö

Selvitystyötä on valmisteltu yhteistyössä alueen maanomistajien, omakotiyhdistyksen ja Vantaan kaupungin asiantuntijoiden kanssa.

Prosessissa on haluttu lisätä paikallisten tietoisuutta täydennysrakentamisesta ilmiönä. Tavoitteena on ollut vaikuttaa siihen, että asukkaat kokevat alueen omakseen myös mahdollisten tulevien muutosten jälkeen.

Lähtötietoja on ollut koostamassa tilaisuuksissa arviolta yli 150 vapaalalaista. Virallisten mielipiteiden lisäksi palautetta saatiin puhelimitse ja sähköpostilla, tilaisuuksissa sekä ensimmäisellä kyselyllä noin 150 henkilöltä ja toisella kyselyllä 49 henkilöltä.

Vireilletulon mielipiteet
Ilmoitus selvitystyön vireille tulosta on annettu 05.11.2015 työnumerolla 014300. Selvitystyön osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin määräaikaan 6.12.2015 mennessä kahdeksan mielipidettä. Vantaan Energia Oy toimitti mielipiteen vielä 15.12.2015. Oheiset mielipiteet huomioidaan osana jatkotyöskentelyä.

Museoviraston mielipide saapunut sähköpostitse 12.11.2015: rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hankkeesta lausuu Vantaan kaupunginmuseo.

1. Vantaan kaupunginmuseo saapunut sähköpostitse 2.12.2105: Vapaalaan ei sijoitu rakennuskannaltaan merkittäviä kokonaisuuksia. Rakennuskannan kohteet on ajantasaistettu karttapalveluun. Yksittäisten rakennusten arvoja tarkastellaan kaavamuutosten yhteydessä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

2. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) mielipide saapunut sähköpostitse 26.11.2015: HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä. Samalla HSL pitää tärkeänä, että täydennysrakentamisen yhteydessä katuverkon olosuhteet eivät enää heikenny: Vapaalantien ja Ilpolantien ajokaistat ovat jo nyt kapeat, pysäkkitaskut pienet ja paikoin teiden toiselta puolelta puuttuu jalkakäytävä. Julkiselle liikenteelle varattu tila on säilytettävä vähintään nykyisellä tasolla, ehdotetaan myös bussiliikenteen toimintaedellytysten parantamista pienillä infratoimenpiteillä.

3. Caruna mielipide saapunut 30.11.2015 sähköpostitse: ei huomautettavaa.

4. Vantaan Energia Oy, mielipide saapunut 15.12.2015 sähköpostitse: ei huomautettavaa

Lisäksi mielipiteet saatiin neljältä yksityiseltä maanomistajalta (6.11./12.11./25.11/29.11.2015)

5. Mielipiteessä esitettiin työssä huomioitavan tarkoin Vihdintien aiheuttamat meluhaittavaikutukset lähialueen asuinympäristöön. Tämän ongelman poistamiseksi tulisi Vihdintien ja vieressä olevien asuinalueiden väliin toteuttaa toimiva melusuojaus. > Melutilannetta kuvattu selvityksessä.

6. Mielipiteessä kritisoitiin heikkoja tietoliikenneyhteyksiä ja kaupungin vaativan yksityisiä tietoliikenneyhtiöitä toteuttamaan ajantasaiset verkot. Lisäksi ehdotettu kevyen kävelytien rakentamista Naulatien päästä Jäähallin pohjoisnurkalle, jotta saataisiin kouluille, urheilupuistoon ja Myyrmäen linja-autopysäkeille ja palveluihin kunnollinen reitti. Samalla hillittäisiin Myyrmäen urheilupuistoon vievien metsäpolkujen kulumista. Kaupungilta toivottiin myös piennaralueiden rakentamista valmiiksi ja mahdollisuutta vieraspysäköintiin näille piennaralueille. Piennaralueiden hoidosta, asukkaiden hoitovelvoitteesta, postilaatikkojen ja jätesäiliöiden sijoittamisesta toivotaan annettavan paikallisille ohjeistusta. > Viety tiedoksi kuntatekniikan keskukselle.

7. Maaston muodoltaan kallioiseen Vapaalaan ehdotettiin sopivan korkeaa pientalo rakentamista ja rinnerakentamisen ratkaisuja. > Ehdotettu jatkosuunnittelussa huomioitavaksi.

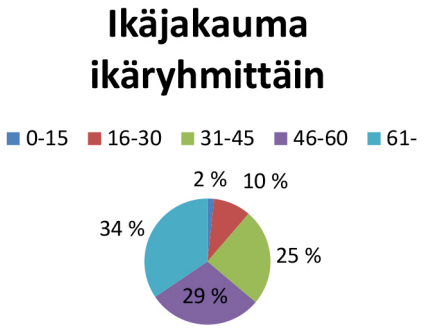
8. Mielipiteessä korostettiin vehreyden merkitystä omakotiasumisessa ja tiivistämistä esteenä mm. puuston sijoittumiselle ja riittävälle etäisyydelle naapureista. Samalla on tuotu esiin, että rakennusoikeuden nostaminen palvelisi niitä, jotka aikovat muuttaa pois ja myydä tonttinsa eikä niitä, jotka aikovat pysyä alueella. Kaupungin omistamien viheralueiden muuttamista tonteiksi pidetään alueen asukkaiden edun vastaisena. > Viheralueverkostoa tarkasteltu osana selvitystyötä.

Infotilaisuus I (17.11.2015)
Yleisöillasta tehty kooste on ollut joulukuun 2015 alusta asti nähtävillä selvityshankkeen verkkosivuilla. Rajatorpankoululla pidetyssä tilaisuudessa oli paikalla arviolta 70 henkilöä. Osallistujat toivat tilaisuuden aikana esille erityisesti liikenteen ja hulevesien hallintaan ja kaupunkikuvaan liittyviä huomioita.

Suunnittelijatapaamiset
Myyrmäen kirjastossa 2.11. – 14.12.2015 vieraili vajaat parikymmentä henkilöä kyselemässä hankkeesta ja kertomassa näkemyksiään.

Nettikysely lähtötiedoista

Nettikyselyyn (7.11. – 7.12.2015) saatiin 157 vastaajaa, joista 120 (76 %) oli Vapaalan asukkaita, 12 (8 %) lähialueen asukkaita ja 25 (16 %) vastaajista Vapaalassa työskentelevä tai harrastava, poliittinen päättäjä tai muulla tavoin kiinnostunut Vapaalasta. Suurimmat ikäryhmät vastaajissa olivat yli 60 -vuotiaat ja yli 45 -vuotiaat. 37 % vastaajista oli tätä nuorempia.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia merkitsemään Vapaalasta kartalle

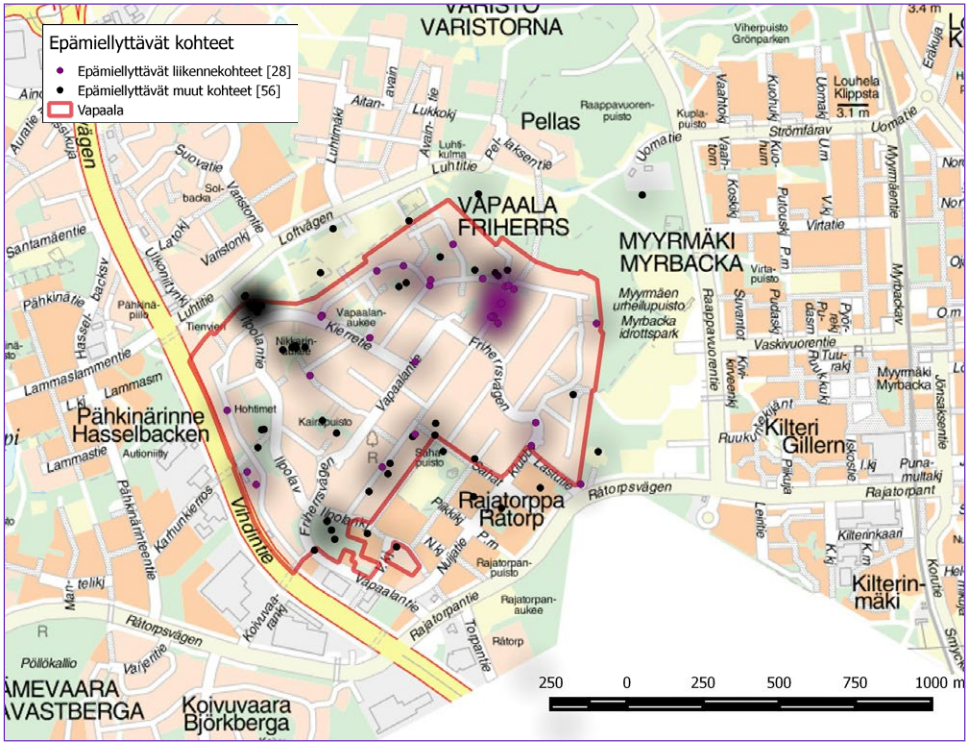
- Tärkeiksi, miellyttäviksi tai säilyttämisen arvoisiksi koettuja paikkoja (virkistysalueet eriteltyinä): Virkistysalueet ja muut tärkeät paikat olivat käytännössä samoja pisteitä. Siksi ne on tässä koostettu tärkeiksi virkistysalueiksi. Erityisen tärkeiksi koetaan toimintapuistot Vapaalanaukee ja Sahapuisto sekä lisäksi Ilpolanpuiston mäki ja Myyrmäen urheilupuisto. Vastauksissa painottunee myös vireillä olevat kaavahankkeet, joissa viheralueetta on ollut tarkoitus muuttaa tonttimaaksi.

- Epämiellyttäviä tai kehittämistä vaativia tai epäsiistejä ja levottomia paikkoja: Epämiellyttäviksi tai kehittämistä vaativista paikoista eriteltiin manuaalisesti liikennettäkoskevat maininnat. Liikenteen hankaluudet sijoitettiin pääasiassa alueen pohjoisosaan. Muut kehittämistä vaativat kohteet olivat pääasiassa alueella.

- Mahdollisia täydennysrakentamisen paikkoja: Täydennysrakentamisen ehdotukset osuivat luonnollisesti yleisille rakentamattomille alueille, jotka ovat viheralueina. Pisteet sijoittuvat alueen tällä hetkellä luonnonmukaisiin puistoihin sekä selvitysalueen pohjoispuoleiselle metsäalueelle, joihin ei tällä hetkellä sijoitu asuinrakentamista. Tärkeiden ja täydennysrakentamisen kohteiden päällekkäiset merkinnät kuvaavat asukkaiden vastakkaisia näkemyksiä alueella.

Ohessa yleistetyt tulokset karttamerkinnöistä. Karttamerkintöihin liitetyt kommentit on viety tiedoksi selvitystyössä mukana olleille kaupungin asiantuntijoille. Lisäksi ne on huomioitu tämän selvityksen eri teemoja koskevissa koosteissa.

Miten toivot Vapaalan kehittyvän tulevaisuudessa?

48 vastaajaa oli ottanut kantaa Vapaalan tulevaisuuteen. Ohessa koostetta vastauksista:

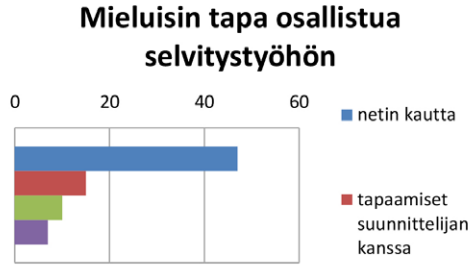
- Pientaloalueena säilyminen, rivitaloista ollaan puolesta ja vastaan.
- Vehreyden ja viheralueiden säilyttäminen: osa viheralueista saa olla luonnontilassa luonnonkukkineen. Isojen puutarhamaisten pihojen toivottiin säilyvän. Myös lisää vantaalaista perinnemaisemaa.
- Väljyyden säilymistä pidettiin tärkeänä.
- Vanhaa henkeä säilyttäen ja kaavaa noudattaen.
- Uudisrakentamista vain vanhojen rakennusten korvaamiseksi.
- Lisärakentaminen tulisi toteuttaa omakotitalojen rakentamisena hyödyntäen jo nykyistä rakennustehokkuutta.
- Kannattaisi suosia mieluummin enemmän kahteen kerrokseen rakentamista.
- Ylijäämäalueille voi täydennysrakentaa.
- Kunkin asukkaan vapaaehtoinen laajentamismahdollisuus on hyvä ratkaisu.
- Lisää rakennusoikeutta sekä uutta pienimittakaavaista, erikokoista ja siten eri elämänvaiheisille soveltuvaa, laadukasta, kaunista ja rakennustyyliltään hillittyä pientalorakentamista.
- Mallia alueen kehittämiseen ehdotettiin otettavan esim. Hollannista, jossa alueet on rakennettu tiiviisti, mutta lähelle katua ja asukkaiden ehdoilla.
- Tiivistämisessä keskeistä, että asukkaille löytyy jatkossakin luontevia tapaamispaikkoja ja yhteisiä paikkoja virkistymiseen.
  yhteisöllisyyttä toivottiin lisää. Uusien asukkaiden uskottiin virittävän alueelle uutta toimintaa.
- Nykyisten palveluiden toivotaan säilyvän.
- Uusina vapaa-ajantoimintoina toivottiin kahvilaa, jossa olisi kunnon piha ja pomppulinna, kivistä pingispöytää ja lentopalloverkkoa yleiseen käyttöön sekä katujen varsille penkkejä.
- Katuja ja virkistysalueita toivottiin hoidettavan nykyistä paremmin.
- Tärkeätä olisi ympäröivien alueiden palvelutason parantaminen, erityisesti Rajatorpassa.

Oma halukkuus täydennysrakentamiseen

Vastaajasta 62 oli vastannut kysymykseen, jossa tiedusteltiin halukkuutta täydennysrakentamiseen omalla tontilla. Näistä 17 ilmaisi kiinnostuksensa täydennysrakentamiseen oman tontin yhteydessä. Pääosa halukkaista haluaisi lohkoa tontistaan täydennysrakentamiselle erillisen osan. Kuusi vastaajista ei ollut vielä varma halukkuudestaan täydennysrakentaa. Osa täydennysrakentamisesta ei-kiinnostuneista perusteli asiaa tonttinsa liian vähäisellä rakennusoikeudella tai tilalla.

Mieluisin tapa osallistua Vapaalan selvitystyöhön

61 vastaajaa oli ottanut kantaa itselleen mielekkääseen tapaan osallistua. Internetin, suunnittelijan kanssa järjestettävien tai työpajamaisten tapaamisten sekä ohjatun kävelykierroksen lisäksi muita mainittuja tapoja osallistua olivat sähköpostilista, Vapaalan FB-sivujen tai paikallislehden kautta. Tätä tietoa on hyödynnetty selvitystyön vuorovaikutuksen toteuttamisessa.

Infotilaisuus II (19.1.2016)

Yleisöillasta tehty kooste on ollut tammikuun 2016 lopusta asti nähtävillä selvityshankkeen verkkosivuilla. Rajatorpankoululla pidetyssä tilaisuudessa oli paikalla noin 40 henkilöä. Yhteistyötä paikallisten kanssa jatkettiin helmikuussa 2016 suunnitteluperiaatteiden muodostamisen yhteydessä. Tapaamiset on sovittu pääasiassa aktiiviryhmän jäsenten kanssa.

Aktiiviryhmän kanssa järjestetty kaavakävely 4.2.2016

Vapaalan infotilaisuus II Rajatorpan koululla 19.1.2016.

Nettikysely suunnitteluperiaatteista 28.1. – 14.2. 2016

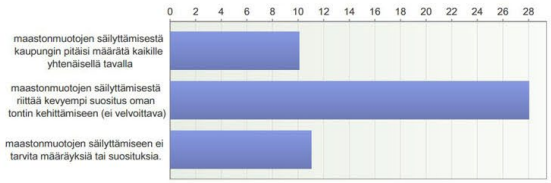
Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä suunnitteluperiaatteiden alustavista eli tontteja koskevista suunnittelun ja rakentamisen reunaehdoista. Lisäksi oli avoimia kysymyksiä koskien julkaisun selvitysluonnoksen sisältöä. Kyselyn 49 vastaajasta pääosa oli Vapaalan asukkaita.

Tulokset osoittivat, että näkemykset ohjaustarpeesta vaihtelevat huomattavasti. Pääosin toivottiin väljää ohjausta, toisaalta vaadittiin kaupungilta huomattavasti nykyistä tiukempia kaupunkikuvaa koskevia määräyksiä. Kyselyssä teemoja, joille oli osoitettu eniten ohjaustarvetta, otettiin mukaan suunnitteluperiaatteisiin. Vapaaehtoisesti toteutettavia tavoitteita työstettiin omakotiyhdistyksen kanssa mahdollisiksi paikallisessa tiedottamisessa käytettäviksi vapaalalaista rakentamistapaa kuvaaviksi suosituksiksi. Selvitystä koskevaa palautetta on huomioitu selvityksen sisällössä sekä koostettu jatkotyötä varten.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

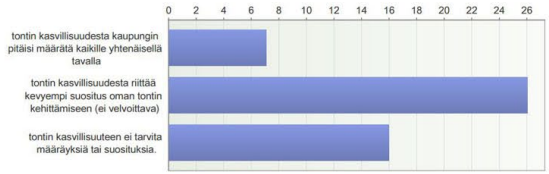
3. Vapaalassa on kumpuileva maasto. Miten tärkeitä maastonmuodot ovat mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

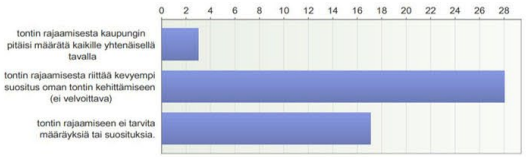
4. Vapaalan erityispiirteiksi on mainittu vehreys ja puutarhamaisuus. Miten tärkeä tekijä tonttien vehreys on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

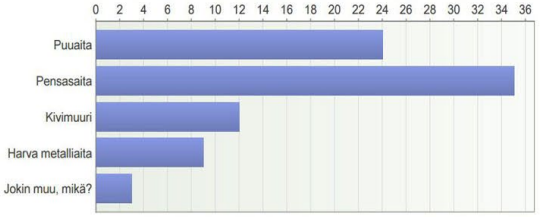
5. Miten tärkeää tonttien rajaaminen kadusta aidalla, rakennuksella tai kasvillisuudella on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

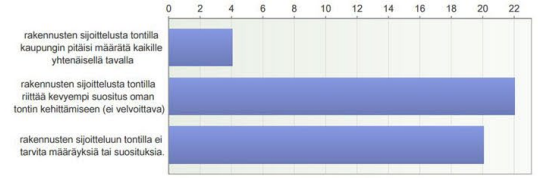
6. Mitkä vaihtoehdot sopisivat mielestäsi Vapaalaan tontteja rajaaviksi elementeiksi?

Vastaajien määrä: 39

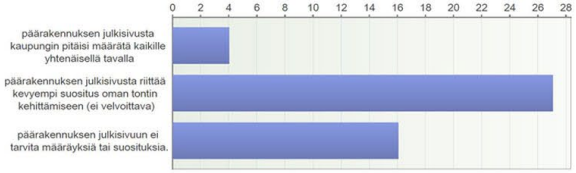
7. Miten tärkeää rakennusten sijoittuminen tontille on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 46

9. Miten tärkeänä tekijänä näet rakennuksen julkisivun (materiaali ja väri) alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 47

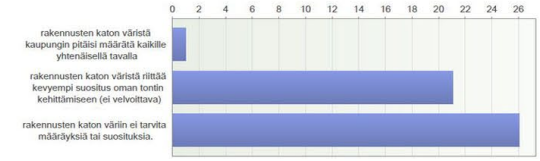
10. Miten tärkeänä tekijänä näet rakennuksen kattomuodon alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

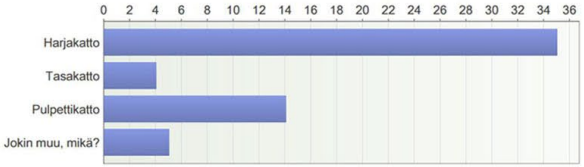
12. Miten tärkeänä näet rakennusten katon värin alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 48

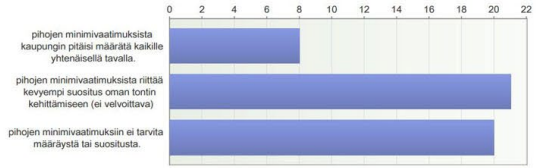
11. Vapaalaan sopivimpia kattomuotoja ovat

Vastaajien määrä: 37

14. Miten tärkeää pihojen laadun (esim. lumitilan ja oleskelutilan sijoittumisen) ohjaaminen on mielestäsi alueen kiinnostavan ja yhtenäisen ilmeen syntymiselle?

Vastaajien määrä: 49

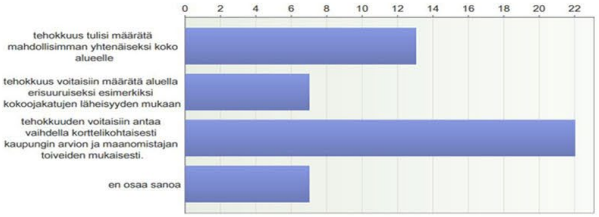
15. Kuvissa esitetty esimerkkejä pientaloalueiden tonttitehokkuuksista. Mikä olisi kuvien perusteella mielestäsi sopiva tehokkuus Vapaalan pientalotonteille?

Vastaajien määrä: 38

16. Miten rakentamisen tiiviyttä tulisi mielestäsi ohjata alueella?

Vastaajien määrä: 49

Ohessa koosteena osa vastauksista:

Liikenne ja kunnallistekniikka

- Kapeiden katujen ja hyvän tehokkuuden takia tulisi kiinnittää ”luovasti” huomiota vieraspysäköintiin
- Riittävän suuret autopaikat tulisi voida osoittaa omalta tontilta.
- Tällä hetkellä suurin puute Vapaalassa on katujen huono kunto.
- Alueella on paljon pätkittäisiä kadunnimiä / osoitteita jotka aiheuttavat päänvaivaa mm. pelastushenkilöstölle
- Toivon kaupungin sijoittavan enemmän määrärahaa kunnallistekniikan ylläpitoon
- Jokaisen tontinomistajan tulisi osoittaa, minne aikoo lumisina talvina luoda lumet kulkuväyliltään. Oleskelutilastaan saa rakentaja ja asunnonomistaja itse päättää.

Rakentaminen

- Jatkossa yhtenäisempää rakennustyyliä / Vierastamme voimakasta ohjausta
- Alueen yhtenäisyyden ja siisteyden kannalta olisi hyvä antaa määräyksiä kadunvarren rakentamista, aitauksesta ja hoidosta sekä mahdollisesti myös piha-alueista.
- Aluetta on vuosien mittaan uudelleenrakennettu vähitellen. Aluetta ei saada yhtenäiseksi eikä siihen tule pyrkiäkään.
- Maanpäällisten kellareiden mahdollisuus poistettava.
- Vapaala on jo täyteen rakennettu koostuen erilaisista omakotitaloista ja muutamista rivitaloista. Ei siinä talojen väreillä, katon muodolla ja aidoilla ole mitään merkitystä. Nykyisen puuston ja viheralueiden säilyttäminen olisi tärkeintä.
- Alueella ei tulisi suosia rivitaloja.
  15% minimipeittoalavaatimuksesta olisi hyvä saada poiketa, jos toteutus on hyvä.
- Kokonaisuuksien yhteensovittaminen kaupunkikuvan vaalimiseksi on mielestäni välttämätöntä ja on kaupungin tehtävä pitää siitä huolta, yksittäinen rakentaja tai rakennuttaja ei siitä yleensä ole kiinnostunut.

Viheralueet

- Nykyiset viheralueet tulee säilyttää, puistot olennainen osa Vapaalaa.
- Haluaisin lisäselvitystä puistojen muuttamisesta rakennustonteiksi, esim. kunnallistekniikka ja kulkuyhteydet.
- Olisin toivonut kyselyyn kysymyksiä kaavoitettaviksi ja rakennettaviksi aiotuista kohteista.
- Aina ei tarvitse jokaiseen puistoon päästä kävelemään vaan ne toimivat maisemallisesti rauhoittavana ja viihtyvyyttä edistävänä.

Aktiiviryhmä

- Helmikuuhun 2016 mennessä tiedotuslistalle on ilmoittautunut mukaan 65 henkilöä
- Työn vaiheista on lähetetty sähköpostitse väliaikatietoa.
- Järjestetty erillinen tapaaminen liikenteen ja huleveden tarpeiden tarkentamiseksi 7.12.2015, mukana noin 20 osallistujaa.
- Maastokävely ja siihen liittyvä työpaja suunnitteluperiaatteista 4.2.2016, 12 – 17 osallistujaa.
- Aktiiviryhmälle kannattaa tiedottaa prosessin etenemisestä, kunnes suunnitteluperiaatteet ovat tulleet voimaan.

Huomioitavaa jatkosuunnittelussa

- Maanomistajissa on selkeästi sekä täydennysrakentamista toivovia että sitä vastustavia tai sen hallintaa kaipaavia. Mahdollisesti täydennysrakentavien olisi hyvä saada neuvontaa alueen piirteitä tukevan täydennysrakentamisen toteuttamiseksi.
- Friherrsin VPK on ilmaissut kiinnostuksensa pohtia Kairapuiston alueen kehittämistä yhdessä paikallisten kanssa.
- Paikallisilta on saatu runsaasti palautetta koskien alueen nykytilannetta ja kehittämisen tavoitteita. Palautetta on koostettu teemoittain selvitykseen sekä tarkemmin teemaa koskeville selvitystyössä mukana olleille kaupungin edustajille tiedoksi jatkotyötä varten.
- Paikalliset haluavat osallistua jatkossa varsinkin viheralueita koskevaan suunnitteluun sekä poikkeamispäätöstyöhön.

Alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Selvitysalueen suunnitteluperiaatteiden määrittelyssä huomioidaan varsinkin

- Rakennetun ja luonnonympäristön arvokkaiden ominaisuuksien säilyttämisen tavoitteet: tavoitteiden toteutumista valvovat Vantaan kaupungin ympäristökeskus, Vantaan kaupunginmuseo, Museovirasto ja ELY.
- Kunnallistekniikan verkon kehittäminen: tavoitteiden toteutumista valvovat Vantaan kaupungin kunnallistekniikan keskus ja HSY.
- Ympäristöhäiriöiden poistamista tai vähentämistä koskevat tavoitteet: tavoitteiden toteutumista valvoo Vantaan kaupungin ympäristökeskus ja ELY.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vapaalalla on vahva identiteetti ja tunnistettavia piirteitä, joita tulisi tukea jatkossakin: 30-luvulta asti ulottuva historia, moni-ilmeinen rakennuskanta, pienipiirteinen mittakaava sekä vaihtelevat maastonmuodot, vehreys ja rauhallisuus. Alueen rakennusten sijoittelu ja ulkoasu eivät ole yhtenäisiä eikä niitä juurikaan ole säädelty asemakaavalla tai rakennustapaohjeilla. Alueen rakenne on jäsentymätön. Vuosikymmenien saatossa kaupunkikuva on jo kerrostunut. Alueella on vain kaksi museon suojeltavaksi ehdottamaa kohdetta.

Selvityksen ja kyselyn perusteella juuri moninaisuus ja luovuus oman tontin kehittämisessä koettiin alueelle ominaiseksi säilytettäväksi piirteeksi.

Tämän selvityksen perusteella Vapaalassa on tavoiteltavaa yhdistää mahdollisuudet täydennysrakentamiseen ja uudistumiseen, mutta säilyttää edellä mainitut ominaispiirteet osana alueen näkyvää luonnetta. Haasteita alueen suunnittelulle asettavat Vihdintien liikennemelu, alueen katuverkon ja hulevesien hallinnan ja liikenteen pala palalta toteutettu kokonaisuus sekä vaihtelevat maastonmuodot. Jatkosuunnittelussa huomioitavat tarpeet on koostettu teemoittain selvitykseen.

Vapaalan suunnitteluperiaatteissa otetaan kantaa siihen, millä tavalla alueen tunnistettavuus ja rauhallinen yleisilme saavutetaan uudistuksissakin.

8.1 TEHOKKUUSLUVUN ARVIOINTI

Nykyinen rakentamisen tonttitehokkuus (kerrosneliömäärän ja tontin pinta-ala suhde) on asemakaavassa keskimäärin e= 0,21, toteutunut tehokkuus on keskimäärin e=0,17. Nykyistä rakennusoikeutta alueella on vielä käyttämättä yhteensä 24 %. Asumisväljyyden perusteella laskettuna väestö voisi nykyisillä rakennusoikeuksilla kasvaa teoriassa vielä noin 700 asukkaalla. Todellisuudessa kaikkea rakennusoikeutta ei tonteilla voida hyödyntää mm. tonttijärjestelyiden puolesta. Lisäksi joillakin tonteilla rakennusoikeus ei riitä erillisen asuinrakennuksen toteuttamiseen. Kaikilla ei ole myöskään tarvetta ottaa tontin koko rakennusoikeutta käyttöön.

Kasvu mahdollistaisi Vapaalaan tonttien kehittämisen jatkossakin, mikä tarkoittaisi uutta rakentamista, uusia erikokoisia asuntoja eri elämävaiheissa oleville ja palveluita tukevaa lisäväestöä. Selvityksen perusteella tonttitehokkuuden nostaminen e=0,25 ei ole ristiriidassa muiden Vapaalan kehittämistavoitteiden kanssa. Tämä tehokkuus auttaisi säilyttämään ja vahvistamaankin alueen luonnetta, mikäli ominaispiirteitä vaalitaan kaupunkikuvaa tukevin periaattein.

Tehokkuus e= 0,30 voi sopia joillekin alueen osa-alueille – joillakin osa-alueilla tämä tehokkuus on jo nykyisellään, mm. Uurrekuja. Koko alueen kattavana se uudistaisi alueen identiteettiä merkittävästi nykyisestä poikkeavaksi. Tämä keino voisi sopia alueelle, joka tarvitsisi erityistä identiteetin tai rakennuskannan piristysruisketta. Vapaalassa sen sijaan on olemassa olevia vaalittavia piirteitä, kuten vehreys ja pienimittakaavainen rakentaminen.

Jatkotyössä selvitettäväksi jää, toteutetaanko tehokkuus mahdollisimman yhtenäisenä koko alueella, vai nostetaanko se suuremmaksi esimerkiksi kokoojakatujen läheisyyden mukaan vai annetaanko tehokkuuden vaihdella korttelikohtaisesti maanomistajan toiveiden mukaisesti. Tähän vaikuttaa myös jatkotyön ohjausväline: asemakaava, yksittäiset poikkeamispäätökset tai muut, kaavaprosessia keventävät menettelyt. Lisärakentamisen mahdollisuuksiin vaikuttavat myös linjaukset mm. talousrakennusten pihapiiriin sijoittumisesta.

Tiivistymisessä on tärkeää tarjota asukkaille jatkossakin vehreätä ympäristöä ja paikkoja virkist äytymiseen sekä hoitaa tehokkaammassa käytössä olevia katuja ja viheralueita entistä paremmin. Asukkailla tulisi olla mahdollisuus ottaa kantaa alueen tulevaan kehitykseen, tapahtui se sitten tontti- tai aluekohtaisin hankkein.

Totetus

Hyväksymisen ja voimaantulon jälkeen suunnitteluperiaatteita ja taustaselvitystä voidaan hyödyntää jatkotyössä joko yksittäisten poikkeamispäätösten, asemakaavamuutosten ja muiden kaavaprosessia keventävien menettelyiden perusteena. Mahdolliset viheralueiden käyttötarkoituksen muutokset edellyttävät asemakaavamuutosta. Poikkeamislupa on määräaikainen, kun taas asemakaavalla voidaan myöntää pysyvä rakennusoikeus.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Kuvassa on esitetty sinisellä mahdollinen täydennysrakentaminen olemassa olevalle rakennusmaavarannolle, kun tonttitehokkuus on noin e=0,25. Nykyiset rakennukset ovat valkoisia. Jatkosuunnittelussa jokainen tontti on tarkasteltava erikseen.

8.2 SUUNNITTELUPERIAATTEET

Kaupunkisuunnittelulautakunta 2.10.2017

Tonttitehokkuus ja rakentamistapa

Rakennusoikeuden lisääminen Vapaalan alueella tukee täydennysrakentamista ja vahvistaa väestöpohjaa. Esitettävä tehokkuus e=0,25 tekee Vapaalan rakenteesta nykyistä intensiivisemmän. Rakennusoikeuden noston tavoite ei ole lisätä luhti- tai rivitaloja alueella. Aiempi asemakaavassa määritelty tontin peittoarvo 15% on tonttikoon pienetessä tarpeeton. Pienikokoisten rakennusten toteuttamista suositaan, mikä tukee myös alueen pienimittakaavaista yleisilmettä ja monipuolistaa asuntotarjontaa. Niiden vaikutukset naapuritonteille ovat myös yleensä vähäisemmät kuin suurien rakennusmassojen. Asumiseen liittyvillä työtiloilla voidaan myös elävöittää ja monipuolistaa asuinaluetta.

1. Alueen tavoitteellinen tonttitehokkuus erillispientaloille on e= 0,25. Nykyisiä rakennusoikeuksia, jotka ovat suurempia kuin tonttitehokkuus e=0,25, ei pienennetä.
2. Alueen tavoitteellinen autopaikkanormi pientaloille on 2 autopaikkaa/asunto ja alle 70 k-m2 asunnoille 1 ap/asunto + osoitettava tilavaraus toiselle autopaikalle.
3. Tontilta osoitetaan riittävä lumitila ja leikki- ja oleskelupiha.
4. Meluntorjunta toteutetaan tarvittaessa tonttikohtaisesti.
5. Asumisen yhteyteen voi sijoittaa 20 % rakennusoikeudesta liike-, työ- tai toimistotiloja, jotka eivät häiritse asumista.

Rajautuminen katuun ja puistoon

Tontin rajautuminen katualueesta selkeyttää Vapaalan rakennuskannaltaan moni-ilmeistä ja kodikasta kaupunkikuvaa. Tontin selkeä rajaaminen ympäristöstään myös tehostaa tontin käyttöä.

6. Tontit rajataan katua vasten istutuksilla, aidalla tai rakenteilla. Katuun rajautuvat tai kadunsuuntaiset yli 6 metriä pitkät julkisivut kevennetään ikkunalla tai aukotuksilla.
7. Tontin katuun rajautuvalla reunalle jätetään vähintään 3 metrin levyinen kasvillisuuden, puuston tai avokallion alue.
8. Tontit rajataan viheralueesta pensasaidoin. Tällä tontinosalla tulee olla vähintään 4 metrin levyinen kasvillisuuden peittämä alue, jolle ei sijoitu asuinrakennuksia tai autopaikkoja.

Pihasuunnittelu ja hulevesien hallinta

Kasvillisuus on kaupunkikuvan kannalta merkittävä. Se tasaa sääilmiöiden vaikutusta ja luo miellyttävää mikroilmastoa, tarjoaa elinympäristöjä monille lajeille sekä tuottaa terveellistä ympäristöä. Maaston-muotojen ja avokallioiden säilyminen on myös tärkeää alueen kaupunkikuvan tunnistettavuuden kannalta. Lisärakentaminen ja alueen rakenteen tiivistäminen luovat tarpeen hulevesien viivyttämiseen tonteilla ja kortteleissa.

9. Vettä läpäisevää pintaa tulee olla tontilla vähintään yhtä paljon kuin vettä läpäisemätöntä pintaa. Tonteilla edellytetään hulevesien viivytystä.
10. Tontin maastonmuodot ja avokalliot huomioidaan ja maisemallisesti merkittävät puut säilytetään.

Arkkitehtuuri ja omaleimaiset tekijät

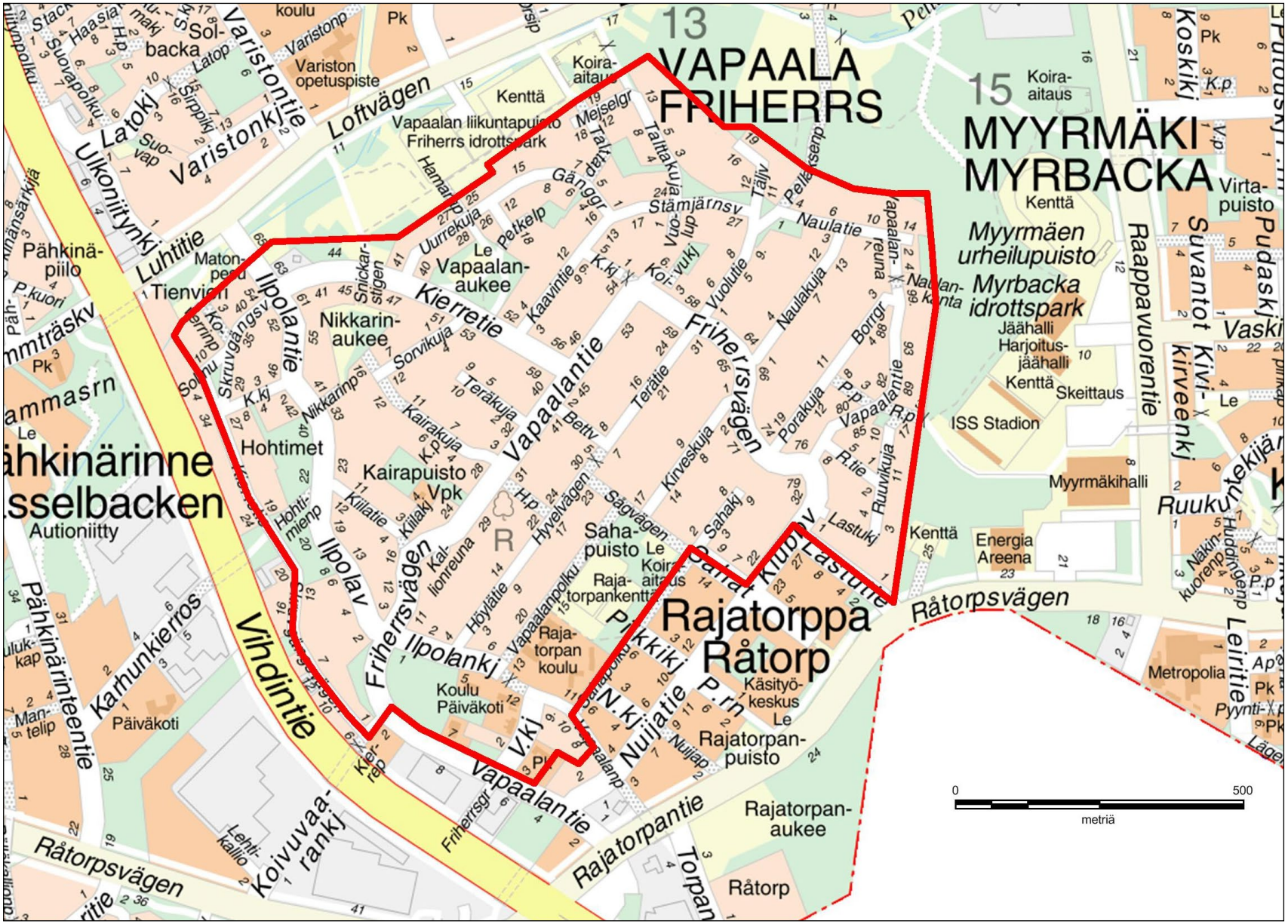
Vapaalan rakennuskanta on ilmeeltään monipuolista ja kerrostunutta. Mittakaavaltaan hillityllä rakentamisella, tontin rajaamisella sekä riittävällä kasvillisuudella ja luonnonmuotojen säilyttämisellä alueen yleisilmettä voidaan vaalia. Kun alueen rakennetta tiivistetään, yhteensovittamisen tarve lisääntyy.

11. Asuinrakennusten suurin sallittu kerrosluku on II ja rakennukset jäsennellään pienimittakaavaisiksi. Maanpäällistä kellaria ei sallita alueella. Asuinrakennusten tulee olla omakoti- tai paritaloja.
12. Alueella toteutetaan hyvää ja laadukasta arkkitehtuuria, joka edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueen suunnittelemista kokonaisuutena.

Miten toimitaan, jos tulee tarve poiketa asemakaavan osoittamasta rakennusoikeudesta:

- Rakennusvalvonta myöntää rakennusluvan yhteydessä vähäiset poikkeamiset.
- Kaupunkisuunnittelu voi poikkeamispäätöksellä myöntää rakennusoikeutta enintään tonttitehokkuuteen e = 0,25 asemakaavoista.
- Näitä suuremmat tonttitehokkuuksien nostot edellyttävät asemakaavamuutosta.
- Poikkeamislupaa haettaessa on esitettävä asemapiirros, jossa osoitetaan kuinka rakennusoikeus käytetään tämän ohjeen mukaisesti.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Rajaus alueesta, johon suunnitteluperiaatteita sovelletaan.

8.3 SELVITYSTYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu

Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
Satu Onnela	asemakaavasuunnittelija
Anitta Pentinmikko	kehittämispäällikkö
Maria Hyövälti	pientalokoordinaattori, kaupsu/rava
Katja Masjagutova	maisema-arkkitehti, 3D-mallinnus, kaupsu/rava
Laura Muukka	maisema-arkkitehti
Marko Hoffrén	suunnitteluavustaja
Anna-Karin Kyröviita	kaavoitusinsinööri, paikkatiedot
Antti Kairus	paikkatietoinsinööri, kyselytyökalut
Anne Olkkola	asemakaavasuunnittelija (1.8.2016 lähtien)

Kuntatekniikan keskus

Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
Satu Nätynki	viheraluesuunnittelija
Hanna Keskinen	puistosuunnittelupäällikkö

Mittausosasto

Riikka Pirinen	kiinteistöinsinööri
Markus Kalso	paikkatietoinsinööri, puustoanalyysit

Rakennusvalvonta

Jorma Suokas	tarkastusrakennusmestari
Susanna Pyhälä	lupa-arkkitehti

Kaupunginmuseo

Susanna Paavola	rakennustutkija
Andreas Koivisto	arkeologi

Ympäristökeskus

Jarmo Honkanen	ympäristöinsinööri

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Asta Mellais	erityisasiantuntija

Sivistystoimi

Laura Malinen	strategia-asiantuntija
Päivi Riehunkangas	varhaiskasvatuksen suunnittelija

Lisäksi yhteyshenkilöinä

Liisa Rajamäki	Vapaalan omakotiyhdistys
Petteri Niskanen	Myyrmäki-liike
Päivi Kuutti	Myyrmäen kirjasto
Ville Linnola	Friherrsin VPK

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu, asemakaavoitus
Vantaalla 2.10.2017

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Satu Onnela
Asemakaavasuunnittelija

Anne Olkkola
Asemakaavasuunnittelija

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

LÄHTEET

Vantaan kaupunki

- Asemakaavaselostukset kaavoihin 130200 ja 130300
- Liikenteen kehitys Vantaalla vuonna 2013, Vantaan kaupunki.
- Omat kadut Ok-hankkeen materiaalit, 2011.
- Opetuslautakunnan päätös 14.9.2015 Rajatorpan koulun uudisrakennuksista
- Vantaan kaupungin rakennusjärjestys, 2011.
- Vantaa alueittain, 2010, tilastot 2014.
- Vantaan autoliikenne, 2014.
- Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys. Sito Oy, 2012.
- Vantaan kaupungin rakennusvalvonnan rakentamisohje 30.10.2007
- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 – 1979. Amanda Eskola, 2002.
- Vantaan väestöraportti 2014/2015.
- Vantaan yleiskaavan meluselvitys. Ramboll Finland Oy, 2007.
- Vapaalan viheralueet – selvitys alueiden rakenteesta ja nykytilanteesta. Laura Muukka, 2001.
- Viheralueohjelma 2011 – 2020
- Viher-, liikunta- ja liikennealueet/Rakentamisohjelma, 2015.
- Väestöennuste, 2015.
- Vantaan yleiskaava 2007

Muut lähteet

- Länsi-Vantaan ensimmäinen taajama. Törrönen ja Hako, 1989.
- Länsi-Vantaan kaupunkipolut
- Maantien 120 (Vihdintie) välillä Huopalahdentie–Kehä III (Kt 50) tiesuunnitelma. ELY, 2006.
- Melun- ja tärinäntorjunta maankäytön suunnittelussa, Opas 02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/Hannu Airola, 2013.
- Selvitys liito-oravien ja maankäytön suunnittelun yhteensovituksesta
- Espoonlahden ja Matinkylän alueilla. Kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 5/2014. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus, Ramboll Finland Oy ja
- Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, 2014.
- Vantaan keskiaikaisten teiden inventointi. Suhonen, Museovirasto/RHO 2007)
- Vapaalan omakotiyhdistyksen verkkosivut, historiikkejä.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 28.05.2018 / 8 §

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Asialista

28.5.2018 Asia 8
19:26 Asemakaavamuutos nro 002120 ja tonttijako, 13 Vapaala / Vapaalantie 10

Aika	Aihe	Jaa	Ei	Tyhjä	DNPV
19:41	Asian käsittelyn jatkaminen = jaa, palautus=ei	44	20	0	0

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Äänestyksen tiedot

Kokous:	Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018
Agendan nimi:	Asia 8
Äänestyksen nimi:	Asian käsittelyn jatkaminen = jaa, palautus=ei
Äänestyksen aihe:	Asemakaava, Vapaala
Äänestys alkoi:	28.5.2018 19:41:50
Äänestys päättyi:	28.5.2018 19:43:07

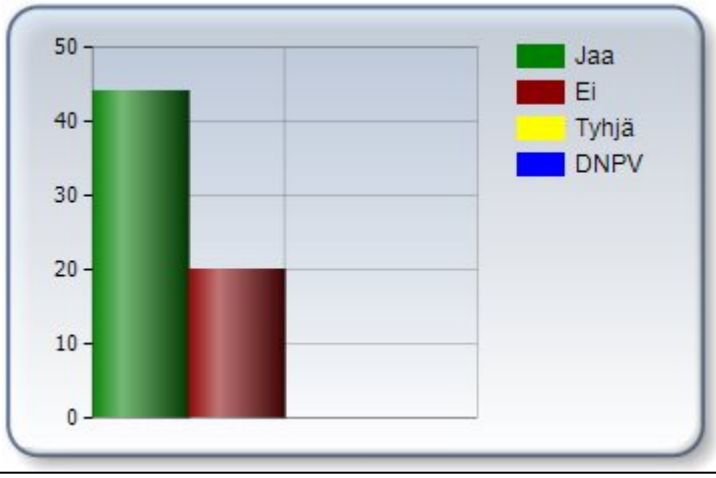
Äänestystulokset

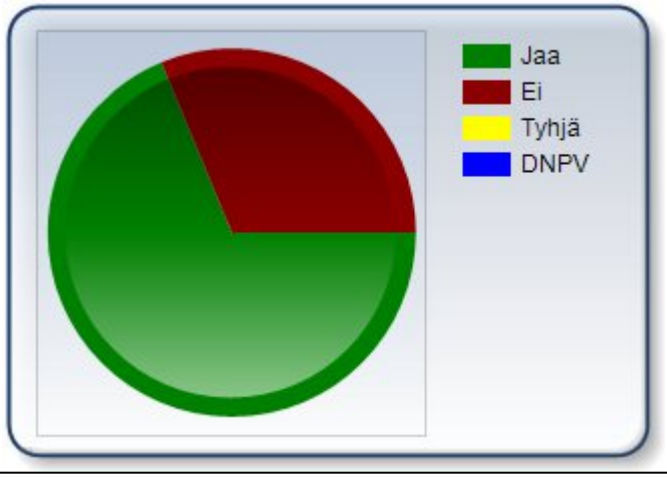
Osallistujat:

Paikalla	64	

Äänet:

Jaa	44	68,7%
Ei	20	31,3%
Tyhjä	0	0%
DNPV	0	0%

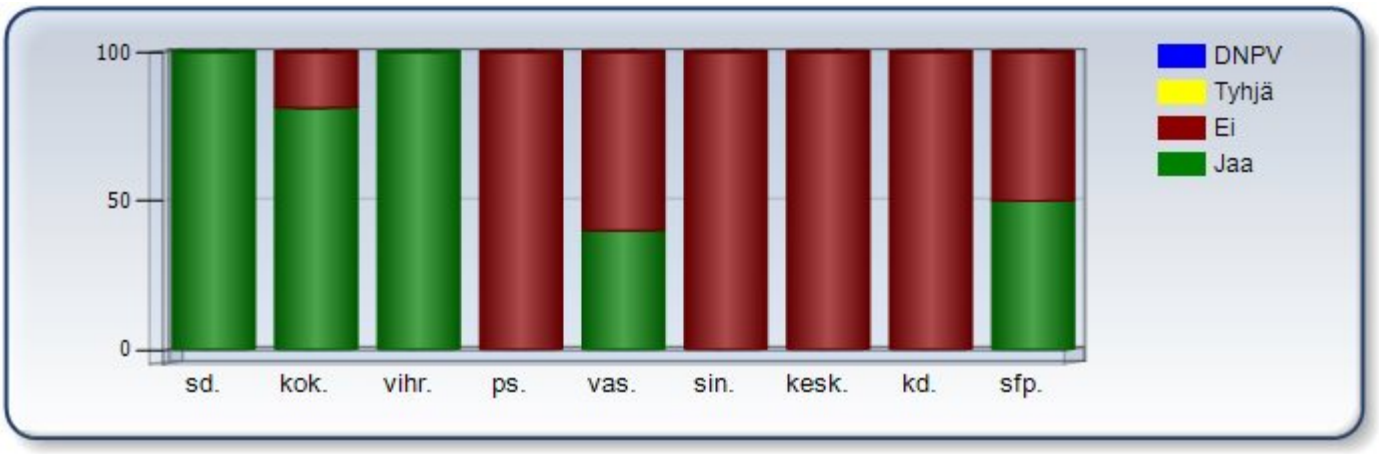

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 28.5.2018

Joukkoäänestys

kd.

Jaa	0
Ei	2
Tyhjä	0
DNPV	0

kesk.

Jaa	0
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

kok.

Jaa	13
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

ps.

Jaa	0
Ei	5
Tyhjä	0
DNPV	0

sd.	
Jaa	17
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

sfp.	
Jaa	1
Ei	1
Tyhjä	0
DNPV	0

sin.	
Jaa	0
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

vas.	
Jaa	2
Ei	3
Tyhjä	0
DNPV	0

vihr.	
Jaa	11
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Ala-Kapee-Hakulinen	sd.
Atiye	vihr.
Bruun	sd.
Bulut	vihr.
Edelmann	kok.
Eklund	sd.
Eskelinen	sd.
Heiskanen	sd.
Juurikkala	vihr.
Kanerva	kok.
Karlsson	sfp.
Kasonen	kok.
Kaukola	sd.
Kauppinen	vihr.
Kiljunen	sd.
Kortesalmi	kok.
Kostilainen	vihr.
Kurki	kok.
Kuusela	vihr.
Kähärä	sd.
Laakso	sd.
Laakso	vihr.
Lepistö	kok.
Letto	sd.
Lindblad-Palo	sd.
Lindtman	sd.
Lyyra	kok.
Multala	kok.
Mölsä	sd.
Norrena	vihr.
Orlando	kok.
Orpana	kok.
Rautavaara	vihr.
Rokkanen	kok.
Rämö	vihr.
Räsänen	sd.
Sainio	sd.
Sillanpää	vas.

Silvennoinen	vihr.
Särkelä	sd.
Tahvanainen	sd.
Tyystjärvi	vas.
Weckman	kok.
Virta	kok.

Ei	
Ansalehto-Salmi	kesk.
Auvinen	sin.
Eerola	vas.
Hirvonen	kesk.
Jääskeläinen	vas.
Jääskeläinen	kd.
Jääskeläinen	sin.
Kaira	kok.
Kärki	ps.
Lehmuskallio	kok.
Lundell	ps.
Malmi	sin.
Mäkilaine	ps.
Niikko	ps.
Raja-Aho	kok.
Saramo	vas.
Tuomela	kd.
Vahvelainen	ps.
Vähäkangas	kesk.
Åstrand	sfp.

9 § **Asemakaavamuutos 002360 ja tonttijako, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto**

VD/8382/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/MKU/ET/AV

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen hakee Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin kaavoittamista päiväkotia varten ja neljän omakotitontin kaavoittamista nykyisten katujen ja kunnallistekniikan yhteyteen. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta. Enin osa Koivuvaaranpuistoa jää puistoksi.

Asemakaavamuutos koskee osaa kortteleista 11016 ja 11017 sekä virkistys- ja katualueita, kaupunginosassa 11, Hämevaara.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa puisto- ja katualueita.

Tonttijako koskee osaa kortteleita 11016 ja 11017.

Alue sijaitsee Koivuvaaranpuistossa, Viisaritie 23b, Vaakatie 12b ja Viittatie 7b.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki / kiinteistöt ja asuminen.

Maanomistus
Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaava on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta A3.
Y-tontin osalta kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamisalue.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoaluetta P ja osin katualuetta.

Asemakaavamuutos
Alue on nyt metsää. Alueella on lehtopöllön elinpiiri, mutta lintua ei tavattu enää 2015, rauhoitettu luonnonmuistomerkki (metsälehmusryhmä), kallioita, valaistu ulkoilureitti ja muuntaja.

Kaupungin kasvu edellyttää uusien päiväkotien rakentamista kiireellisesti eikä vaihtoehtoisia päiväkodeille sopivia tontteja löydy Vihdintien suunnalta yleiskaavan rakentamisalueilta. Viikatepuiston päiväkotia koskee asemakaavamuutos 002358, joka on tulossa käsittelyyn myöhemmin.

Asemakaavamuutoksessa puistoaluetta muuttuu päiväkotia varten yleisten rakennusten korttelialueeksi Y tonttitehokkuudella e = 0,30. Tontin pinta-alaksi tulisi 7 061 m² ja rakennusoikeudeksi 2 118 k-m². Katuyhteys järjestyy Viisaritieltä, joka on kokoojakatu, mutta tontin yläosaan järjestetään katuyhteys myös Viittakujalta.
Lisäksi kaavoitetaan neljä uutta omakotitonttia tonttitehokkuudella e = 0,25, jolloin asuinrakennusoikeutta syntyy 679 k-m². Suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Kaavassa annetaan määräyksiä alueelle sopivasta rakentamisesta.

Yhteydet virkistysalueelle säilyvät. Virkistysalueelle merkitään kiemurteleva ohjeellinen ulkoilureitti, joka esittelee maastoa, mm. rauhoitetun metsälehmusryhmän ja kallioita.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 21.9.2017.
Kaavan vireille tulo ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 23.9.2017.
Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 5.10.2017.

Mielipiteitä saatiin 19 kpl, joista asukkailta 12 kpl.
Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentamista vastustettiin
- päiväkodin sijaan mieluummin asuntorakentamista; päiväkoti ja koulu Viikatepuistoon
- Viisaritien vilkas liikenne

Päiväkodeille on todellinen tarve. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Myös Viikatepuistoon ollaan kaavoittamassa päiväkotia. Päiväkodin liikenne mahtuu Viisaritielle, jolla on myös kevyen liikenteen raitti.

Mielipiteet vastineineen on esitetty kokonaisuudessaan kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaavoitetaan ensi sijassa keskustoja ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Kaupunginvaltuusto on päättänyt lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää. (KV 22.9.2014)

Kaava kohdistuu kaupungin omistamalle maalle joukkoliikennevyöhykkeelle sekä tuottaa päiväkotitontin (2 118 k-m²) ja neljä omakotitonttia (679 k-m²).

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002360 sekä tonttijakoehdotus, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavan muutosehdotus ja tonttijakoehdotus 002360 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.2. – 22.3.2018. Tällöin jätettiin yksi muistutus.

Naapuri muistutti lisärakentamisesta puistoon, mutta toivoi lisärakentamista tonteille. – Enin ja ylevin osa Koivuvaaranpuistoa säilyy virkistysalueena. Päiväkoti on kiireellinen. Lisärakentamista ei tule muistuttajan tontin eteen. Tontille voi saada lisärakentamista poikkeamisluvalla.

Lausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 29.1.2018 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin yksi.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy lausui, että sähkökaapeleita joudutaan siirtämään. Muuntamon varaus Y-tontilla säilyy.

Kaavaehdotusta ei ollut tarpeen tarkistaa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.4.2018 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutukseen ja lausuntoon,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002360 ja tonttijakoehdotus, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutukseen ja lausuntoon, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002360 ja tonttijakoehdotus, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002360 ja tonttijakoehdotus, 11 Hämevaara / Koivuvaaranpuisto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 29.1.2018
- Muistutukset ja vastineet 16.4.2018

- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 050 3122132, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Myyrmäki

002360 KOIVUVAARANPUISTO

HÄMEVAARA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 29.1.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002360

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen hakee Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin kaavoittamista päiväkotia varten ja neljän omakotitontin kaavoittamista nykyisten katujen ja kunnallistekniikan yhteyteen. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta. Enin osa Koivuvaaranpuistoa jää puistoksi.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 11 Hämevaara
osa kortteleita 11016 ja 11017 sekä virkistys- ja katualueita
(Kumoutuvan asemakaavan puisto- ja katualueita.)

Tonttijako

Osa kortteleita 11016 ja 11017

Kaava-alueen sijainti

Koivuvaaranpuisto, Viisaritie 23b, Vaakatie 12b ja Viittatie 7b.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen haki kaavamuutosta 18.9.2017.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 21.9.2017
- Mielipiteet pyydettiin 23.10.2017 mennessä.
- Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 5.10.2017.

Sisällysluettelo

1	Tiivistelmä	3
2	Lähtökohdat	4
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	11
4	Asemakaavan kuvaus	24
5	Asemakaavan toteutus	28

1. TIIVISTELMÄ

Viistoilmakuva etelästä (2016).

Vantaan kaupunki / kiinteistöt ja asuminen hakee Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin ja pientalojen kaavoittamista nykyisten katujen ja kunnallistekniikan yhteyteen. Enin osa Koivuvaaranpuistoa jää puistoksi. Kaupungin kasvu edellyttää uusien päiväkotien rakentamista.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Y-tontin osalta kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on puistoaluetta P ja osin katualuetta.

Alue on nyt metsää. Alueella on lehtopöllön elinpiiri, mutta lintua ei tavattu enää 2015, rauhoitettu luonnonmuistomerkki (metsälehmusryhmä), kallioita, valaistu ulkoilureitti ja muuntaja.

Asemakaavamuutoksessa puistoaluetta muuttuu päiväkotia varten yleisten rakennusten korttelialueeksi Y tonttitehokkuudella e = 0,30. Tontin pinta-alaksi tulisi 7061 m2 ja rakennusoikeudeksi 2118 k-m2. Katuyhteys järjestyy Viisaritieltä, joka on kokoojakatu, mutta tontin yläosaan järjestetään katuyhteys myös Viittakujalta. Lisäksi kaavoitetaan neljä uutta omakotitonttia tonttitehokkuudella e = 0,25, jolloin asuinrakennusoikeutta syntyy 679 k-m2. Suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Yhteydet virkistysalueelle säilyvät. Virkistysalueelle merkitään kiemurteleva ohjeellinen ulkoilureitti, joka esittelee maastoa, mm. rauhoitetun metsälehmusryhmän ja kallioita.

2. LÄHTÖKOHDAT

Koivuvaaranpuistoa suunnitellun yleisten rakennusten tontin kohdalla. Ulkoilutie on valaistu.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

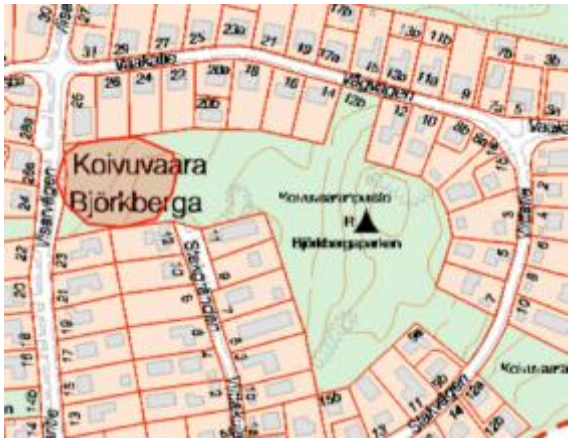
2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Hämevaara on pääosin pientaloaluetta.

2.1.2 Luonnonympäristö

Alue on metsää, johon on istutettu mm. lehtikuusia. Kaava-alueella on lehtopöllön elinpiiri, mutta lehtopöllöä ei tavattu enää 2015 eikä se ole suojeltu laji, sekä vuonna 1990 rauhoitettu luonnonmuistomerkki (metsälehmusryhmä). Lisäksi alueella on mahdollinen liito-oravan kulkureitti. Alueella on polkuja ja rakennettu valaistu ulkoilutie Viisaritieltä Viittakujalle.

Alue on normaalisti rakennettavaa. Tonteilla on tehtävä rakennuspaikkakohtaiset maaperätutkimukset.

Luontokohteet.

Lehtopöllön elinpiiri (ei enää 2015).
Rauhoitettu luonnonmuistomerkki.

Maalajit.

Savi
Kallio
Siltti
Moreeni
Hiekka

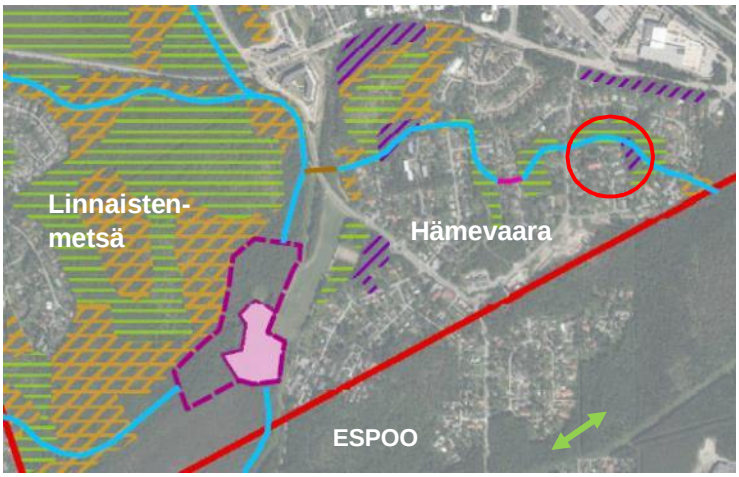

Kaava-alue on nyt pääasiassa rakentamatonta metsää ja siten hyvin vettä läpäisevää pintaa. Alue kuuluu Hämevaaranojan valuma-alueeseen. Hämevaaranojasta hulevedet laskevat Multaojaan ja edelleen Espooseen ja Suomenlahteen. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Metsäsuunnitelman metsäkuviot.

Metsäkuvio 1748.0	Metsäkuvio 1749.0
Pääpuulaji: Rauduskoivu Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: Harvennus Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: Noro, C1 Lähimetsä, pihtoja, pähkinäpensas	Pääpuulaji: Kuusi Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: Harvennus Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: C1 Lähimetsä, tammia
Metsäkuvio 1750.0	**Metsäkuvio 1751.0**
Pääpuulaji: Rauduskoivu Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Lehtomainen kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: – Seuraavat hoitotyöt: Mekaaninen raivaus Monimuotoisuus: Pieniä kallioalueita, luonnonmuistomerkki, pihlajia, metsälehmuksia	Pääpuulaji: Mänty Kehitysluokka: Kypsä metsä Kasvupaikkatyyppi: Kuivahko kangas ja vastaava suo Seuraava hakkuutapa: – Seuraavat hoitotyöt: – Monimuotoisuus: C1 Lähimetsä, katajia, pieniä kallioalueita

Liito-oravaselvitys 2016

Liito-oravaselvitys, aluerajaukset.

- Ydinalue
- Elinympäristön rajaus
- Hyvin soveltuva elinympäristö
- Potentiaalinen elinympäristö
- Liikkumisympäristö
- Säilytettävä, tärkeä yhteys
- Kehitettävä yhteys
- Kapea yhteys
- Espoon yhteys
- Koivuvaaranpuisto

Ramboll 2016 + TKa 2017

Vuoden 2016 liito-oravaselvityksessä on esitetty säilytettävä tärkeä liito-oravien kulkuyhteys Koivuvaaranpuiston kautta Espooseen. Linnaistenmetsän ydinalueelta on metsäiset kulkuyhteydet myös Lammaslammelle ja edelleen Raappavuoren ydinalueelle sekä suoraan rajan yli Espooseen. Lisäksi Espoon liito-orava-alueiden välillä kulkee hyvä yhteys Paikkalinnuntien ja Päivälinnuntien välisellä vihervyöhykkeellä.

Myyrmäen – Kivistön – Ylästön alueen liito-oravaselvitys 2016. Vantaan kaupunki / Ramboll 30.9.2016.
Espoon liito-oravien kokonaisselvitys 2013-2015. Espoon ympäristökeskus 2016.

Liito-orava on paikkauskollinen laji. Se pystyy tekemään jopa 50 m pitkiä hyppyjä ja kulkee myös puuriviä pitkin.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaava-alueella on muuntaja ja ulkoilutie.

Naapuritonteilla on yhden ja kahden asunnon taloja vuosilta 1955 – 2010. Naapuritaloista kuusi on kaksikerroksisia, muut yksikerroksisia.

Palvelut

Hämevaarassa on nyt yksi päiväkoti (Vaijeritie 7). Koulu ja kaupat ovat Pähkinärinteessä.

Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on noin 2,8 km.

Virkistys

Alue on nyt virkistyskäytössä.

Liikenne

Viisaritie on kokoojakatu, jolla on kävely-pyöräilytie. Sen liikennemäärä on 960 ajon/vrk (2015) ja ennuste 1300 ajon/vrk vuonna 2040 Koivuvaaranpuiston kohdalla. Muut kadut ovat tonttikatuja ilman jalkakäytävää.

Bussit kulkevat Rajatorpantieltä mm. Helsinkiin, Myyrmäkeen ja Vantaankoskelle.

Kulttuurihistorialliset kohteet

Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Tekninen huolto

Viisaritiellä ja Vaakatiellä on hulevesi- ja jätevesiviemärit, sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohto. Vaakatie 12b:n kohdalla on muuntaja.

Viittatiellä on jätevesiviemäri, sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohto.

Viittakujalla on jätevesiviemäri ja vesijohto.

Koivuvaaranpuistossa on ulkoilureitin kohdalla sähkökaapeli valaistusta varten.

Kaukolämpöä ei ole.

Vedenjakelu
Koivuvaaranpuistoa ympäröivillä kaduilla on rakennettu vesijohtoverkosto. Asemakaava-alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Painetaso vaihtelee arvioilta välillä +82.00 ... +95.00.

Jätevesiviemäröinti
Alueella oleva jätevesiviemäriverkosto jakautuu kahteen suuntaan. Alueen itäosista jätevedet johdetaan Vapaalan suuntaan päätyen siellä Rajatorpan ja Silva-stadionin jätevedenpumppaamolle. Näiltä pumppaamoilta jätevedet jatkavat matkaansa Vapaalan pohjoisosaan Vapaalan jätevedenpumppaamolle. Sieltä jätevedet pumpataan edelleen Hämeenkylän kautta takaisin Hämevaaraan. Hämevaaran runkojätevesiviemärissä vedet johdetaan Espoon puolelle, jossa vedet päätyvät Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesijärjestelmä
Koivuvaaranpuiston pohjois- ja länsiosan sadevedet päätyvät Vaakatien ja Viisaritien hulevesiviemäreiden kautta lännen suuntaan purkautuen Vipupuistossa avo-ojaan. Vipupuistosta vedet johdetaan edelleen länteen Vannepuistossa virtaavaan Hämevaaranojaan. Koivuvaaranpuiston itäosan sadevedet johtuvat Viittatien kadunvarsiojaan, jossa vedet virtaavat lännen suuntaan päätyen siellä hulevesiviemäriin. Hulevesiviemäri purkaa vedet Viputien eteläosassa Vannepuistoon, jossa vedet päätyvät Hämevaaranojaan.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- Lentomelu: Lentomelutaso Lden 50 – 55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja vastaavilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä.
  Ilmailulaitos 4.12.2002; Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.
- Tiemelu: Alue ei ole tiemelualuetta. Tiemelutaso on alle 45 dB (2011, päivällä).
- Pienhiukkaset: Viisaritien lähimmästä ajoradasta tulee olla päiväkodin julkisivuun tai leikkialueelle 6 metriä.

Maanomistus

Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

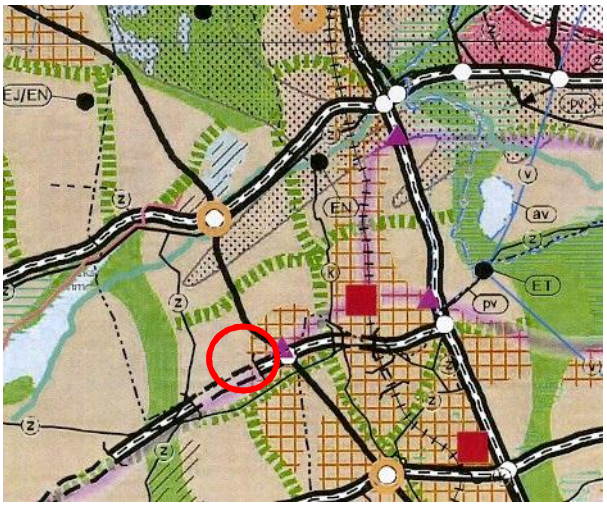
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tavoitteena on mm. että pääkaupunkiseudulla varmistetaan riittävä asuntotuotanto ja että virkistysalueista muodostetaan yhtenäisiä kokonaisuuksia (VN 13.11.2008).
Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä (14.12.2017).
– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan vaihemaakuntakaavoissa (1. YM 22.6.2010, 2. YM 30.10.2014, 3. YM 14.12.2012, 4. maakuntavaltuusto 24.5.2017) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.
– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 (MASU 2050)

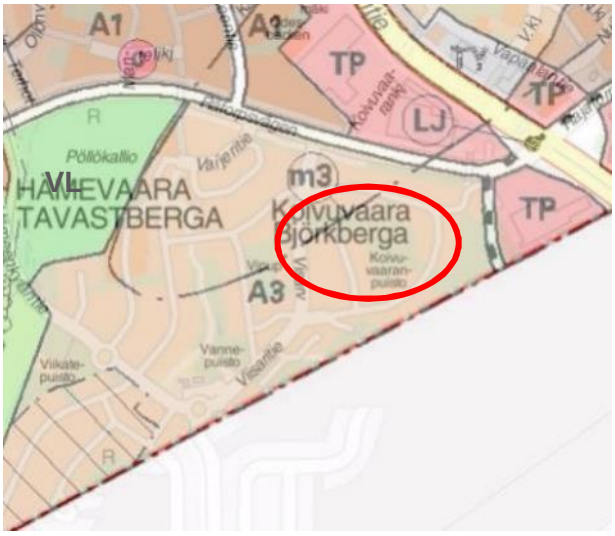
Maankäyttö täydentää ensi sijassa olemassa olevaa kaupunkirakennetta. (Kv 11.5.2015)

- Seudun ensisijaisesti kehitettävät vyöhykkeet 2016-50.
- Kuntien muut kehittämisalueet 2016-50.
- Seudun teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja uudistaminen. Kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

– Kaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

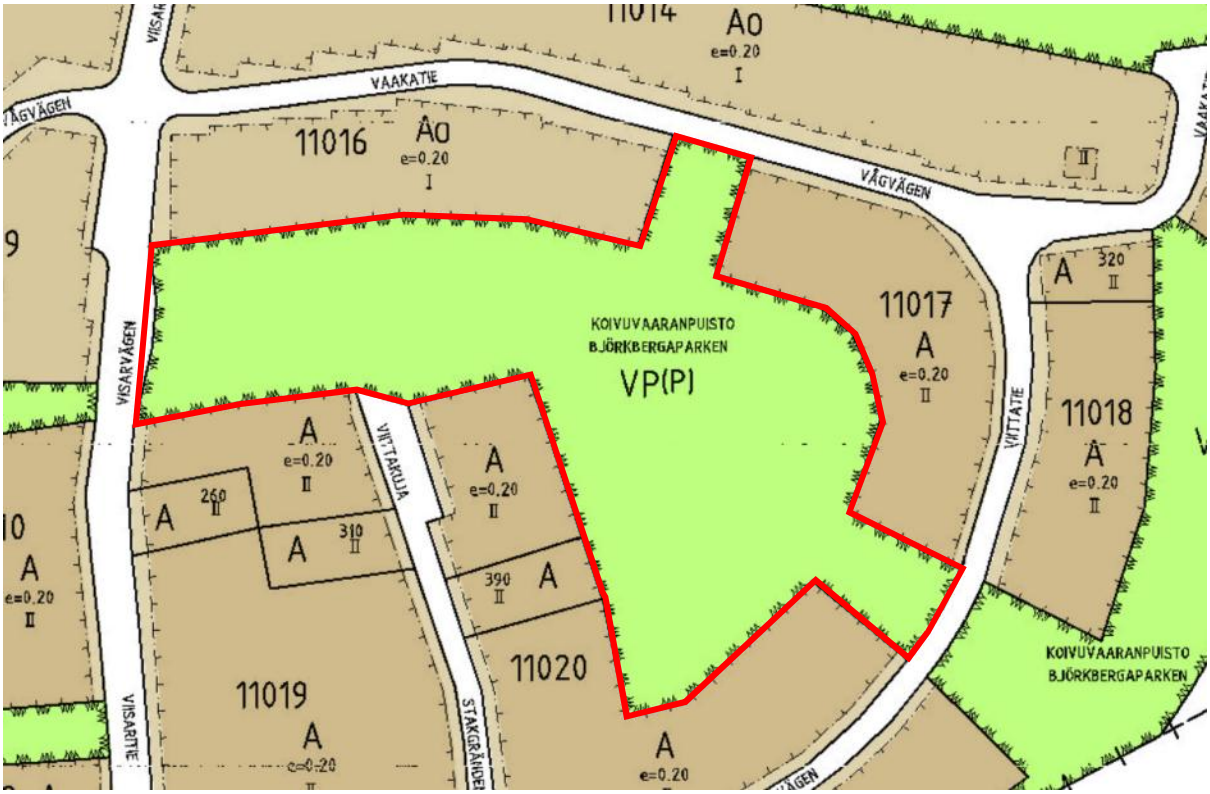

Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
TP	Työpaikka-alue
VL	Lähivirkistysalue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys.
———	Alueen raja.
· – · –	Osa-alueen raja.
O	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

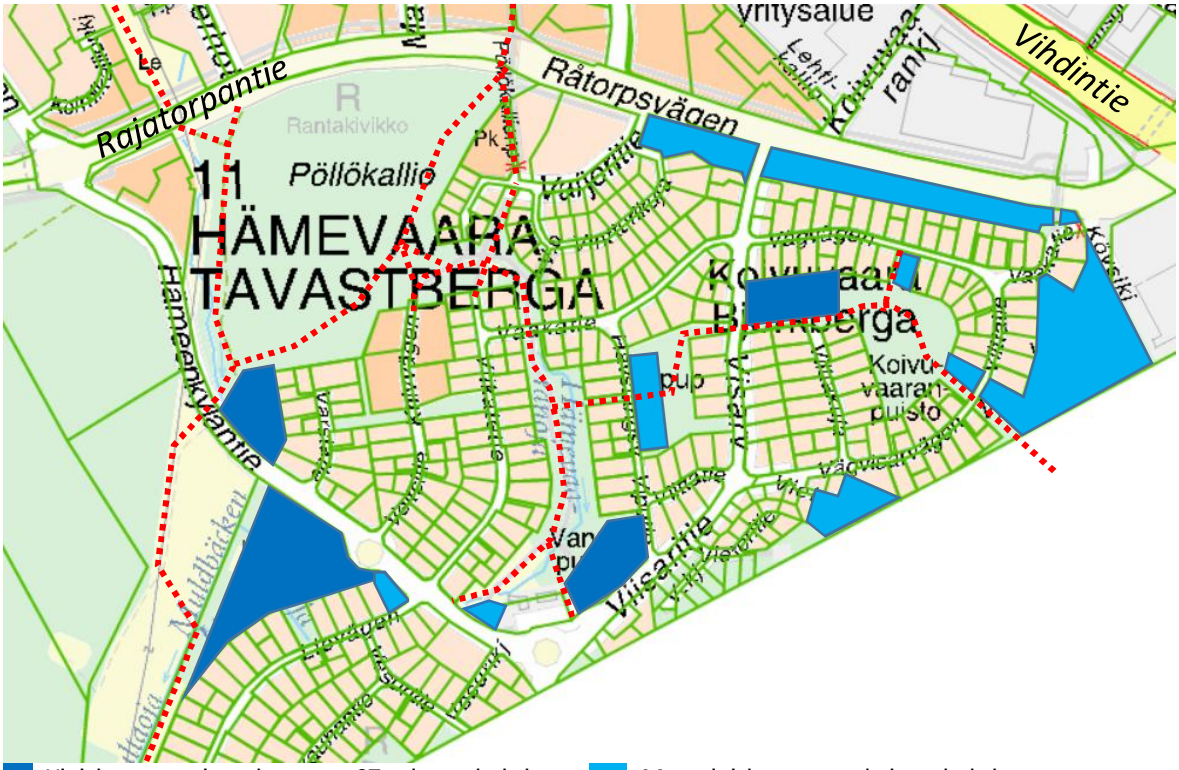
Alueella on voimassa asemakaava nro 110100, Hämevaara 1, vahvistettu ympäristöministeriössä 1.3.1985, jossa alue on puistoaluetta P.

A	Asuntorakennusten korttelialue.	11016	Korttelin numero.
AO	Omakotirakennusten ja muiden enintään kahden perheen talojen korttelialue.	390	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
		e=0,20	Tonttitehokkuus eli kerrosala / tontin ala.
VP(P)	Puistoalue.	II	Suurin kerrosluku roomalaisin numeroin.
			Kaavamuutosalueen rajaus.

Ajantasa-asemakaava. Katso tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

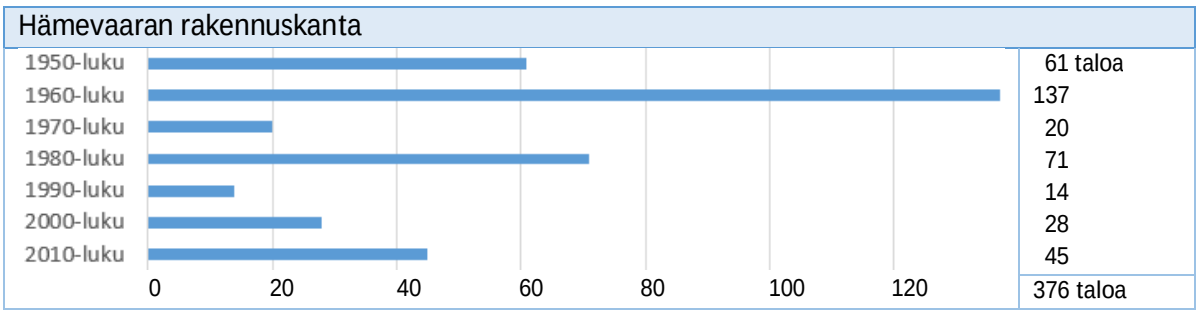
Hämevaaran täydennysrakentamismahdollisuuksia

Yleiskaavan selostuksessa s. 67 esitetty kohde. Muu yleiskaavan mukainen kohde.

Hämevaaran täydennysrakentamiskohteita.

Täydennysrakentaminen keskittyy pääkatujen varsille, jolloin muun alueen ilme säilyy.

Hämevaaran alkuperäinen kaava on vuodelta 1957. Puolet (53 %) rakennuksista on 1950- ja 1960-luvuilta. Asemakaavassa 1985 tonteille annettiin lisää rakennusoikeutta, mikä näkyy lisärakentamisena. Rakennuskannassa näkyy myös 2000-luvun täydennysrakentaminen.

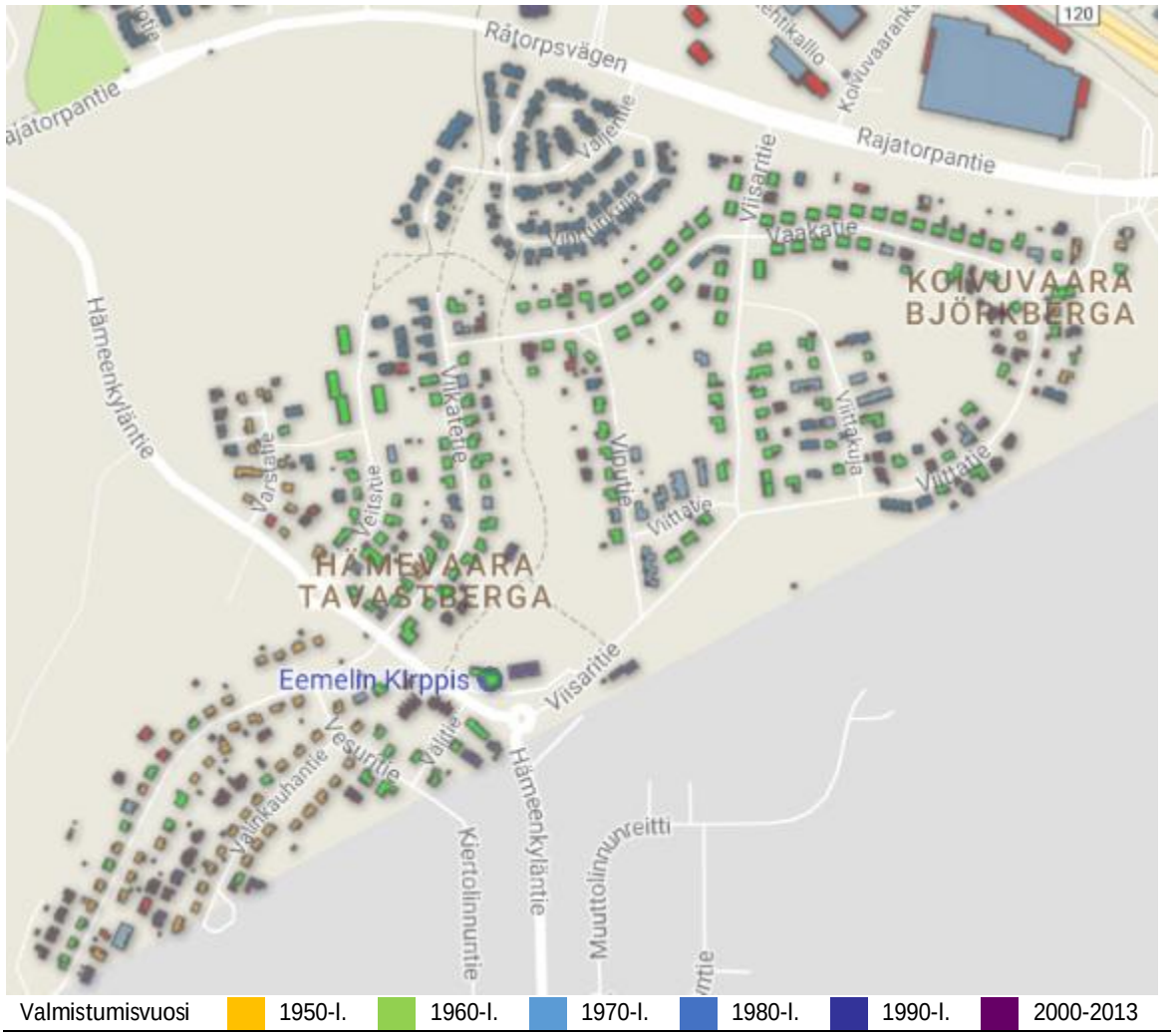
Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeelle ja luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)
– Kaava tuottaa päiväkotitontin ja neljä omakotitonttia.

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Kaavoitetaan laadukasta, kohtuuhintaista ja toteuttamiskelpoista asumista 320 000 k-m2.
– Kaava tuottaa neljä omakotitonttia, yhteensä 679 k-m2.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa *kartta.vantaa.fi*

Hämevaaran rakennuskannan ikä vuoteen 2013 asti.

Päiväkodin tarve

Kaupungin kasvu edellyttää uusien päiväkotien rakentamista. Koivuvaaranpuisto sijaitsee kokoojakadun varrella ja lähellä Rajatorpantien pysäkkejä ja sopii siten päiväkotitontiksi.

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

2.1.4 Maanomistus

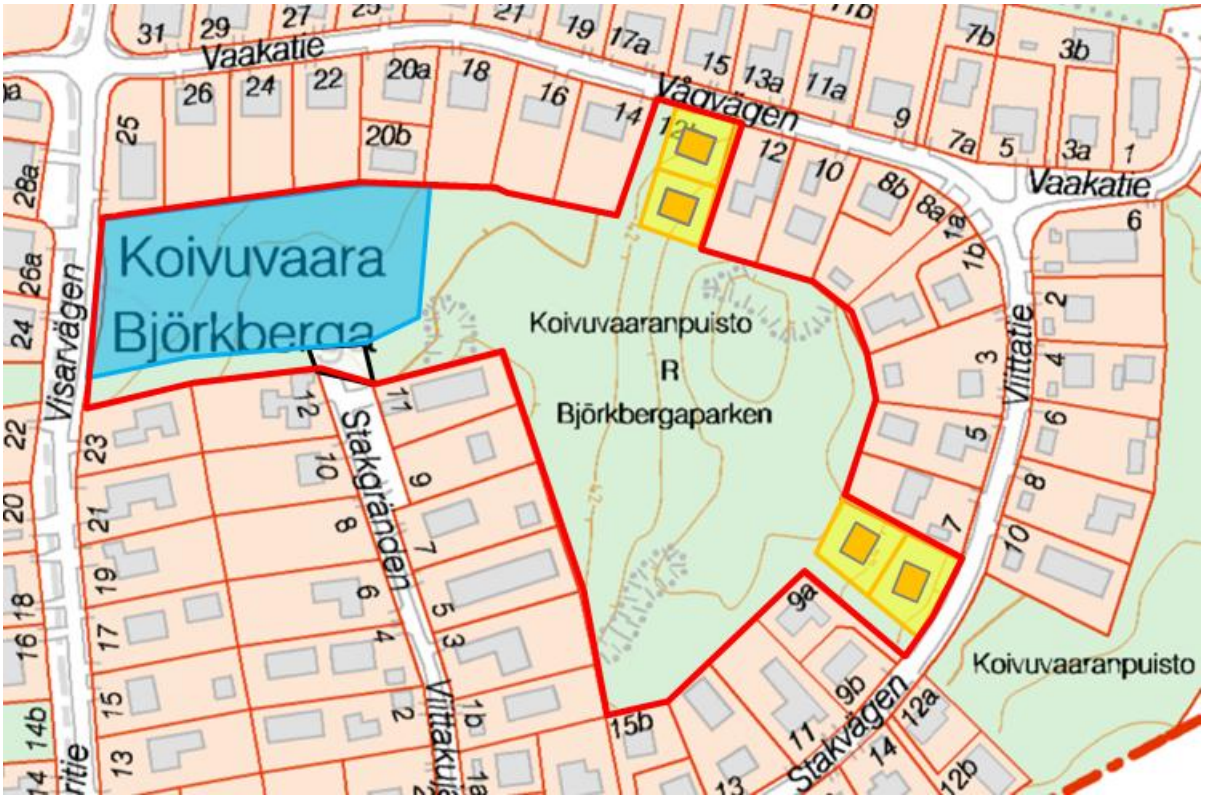
Vantaan kaupunki.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen haki 18.9.2017 Koivuvaaranpuistoon yleisten rakennusten tontin ja pientalotonttien kaavoittamista. Yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä. Kaupungin tavoitteena on luovuttaa vuosittain 100 pientalotonttia.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Uusi yleisten rakennusten tontti päiväkotia ja alakoulun tiloja varten.
Viisaritie 23b. Ala noin 7300 m2, rakennusoikeus noin 2200 m2, tonttitehokkuus noin e = 0,30.

Uudet asuintontit.

1. Vaakatie 12b. Ala noin 1230 m2, tonttitehokkuus e = 0,25, rakennusoikeus noin 307 k-m2
2. Viittatie 7b. Ala noin 1525 m2, tonttitehokkuus e = 0,25, rakennusoikeus noin 381 k-m2.

Kaavamuutosalueen rajaus.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 21.9.2017 esitetty alustava maankäyttöluonnos.

3.4.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia, kaupungin asiantuntijat, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Uudenmaan liitto, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja Helsingin seudun liikenne HSL.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 21.9.2017, jaettiin naapureille 21.9.2017 sekä postitettiin osallisille ja julkaistiin internetissä 22.9.2017. Tavoitteet ja mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 23.10.2017 mennessä.
- *Vireille tulo* ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 23.9.2017.
- *Aluearkkitehti oli tavattavissa* Viisaritie 23 – 25:n kohdalla 5.10.2017 klo 17.00 – 18.00.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

Asiaan saatiin 19 mielipidettä, joista asukkailta 12 kpl. Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentamista vastustettiin
- päiväkodin sijaan mieluummin asuntorakentamista; päiväkoti ja koulu Viikatepuistoon
- Viisaritien vilkas liikenne

1. Kaavatilaisuus Viisaritie 23 – 25:n kohdalla, 5.10.2017 klo 17.00 - 18.00,
Aluearkkitehdin muistio

Paikalla oli 23 osallista ja aluearkkitehti.

Aluearkkitehti jakoi osallistumis- ja arviointisuunnitelmia ja kertoi kaavan perusteita
1) alue on yleiskaavassa 2007 pientaloaluetta ja Y-tontti on esitetty kaavaselostuksessa täydennysrakentamiskohteena
2) kaupunginvaltuusto päätti 2014 lisätä luovutettavien pientalotonttien määrää
3) tarve on kahdelle päiväkodille, sekä yksityinen vuonna 2019, joka ei tarvitse budjettirahoitusta, että kunnallinen, lisäksi tutkitaan koulun alaluokkien sijoitusta. Päiväkodit voisivat sijoittua kummin päin vain, toinen Viikatepuistoon ja toinen Koivuvaaranpuistoon.
4) Tontit liittyvät valmiiseen katuun ja kunnallistekniikkaan.

Puisto on kaunis, siellä on pähkinäpensaita ja paikallinen metsänhoitaja on istuttanut lehtikuusia, joita on rivissä Viisaritien vieressä. Puistoon on jätetty kaatuneita puunrankoja, lähiaarniometsä.

Hulevesien virtaus. Viittakujan päässä on ollut maanläjitystä, joka sulki veden kulun.

Jääkö puistoon yhteydet? – Kyllä. Kuinka leveät? – Ei vielä ratkaistu.

Juuri niissä kohdissa on puita. Polut jäävät tonteille. Kaupungin pitää tehdä uudet polut.

Vaakatiellä on sähkökaappi. – Osoitetaan katualueeksi.

Käytetty tonttitehokkuus on e = 0,25, kun muilla tonteilla e = 0,20. – Poikkeamisluvilla on myönnetty e = 0,25. Takatontille on mahdollista rakentaa toinen talo.

Koivuvaaranpuisto vuonna 1976, ortoilmakuva.

Miksi ei tehdä samalla kaavamuutosta myös muille tonteille? – Poikkeamislupa on helpompi ja nopeampi prosessi kuin kaavamuutos ja voidaan tehdä niille, jotka rakennusoikeutta tarvitsevat.

Miksi päiväkotitontilla on suurempi rakennusoikeus, e - 0,30 / 2200 k-m2? – Päiväkotihanke voi olla 1000 – 1500 k-m2, lisäksi mahdolliset koulutilat ja tulevaisuuden laajennusvara.

Miten saattoliikenne ja rakentaminen järjestetään? – Aluearkkitehti luonnosteli, että pysäköinti Viisaritien viereen, sitten päiväkotirakennus ja piha tontin yläosaan, mutta hanketta ei ole vielä suunniteltu ja voidaan toteuttaa toisinkin. (Lisäyksenä: Jos tontille sijoittuisi kaupungin koulu ja yksityinen päiväkoti, ne saatetaan lohkoa omiksi tonteikseen, jolloin päiväkodille tarvitaan Viittakujan yhteys.)

Tuleeko rakentaminen naapurin rajaan kiinni? – Tontille voidaan jättää istutusalue naapuritontteja vastaan.

Myös puistot on lahjoitettu kaupungille. – Nykylain mukaan maankäyttösopimuksessa ei voida sitovasti sopia kaavojen sisällöstä (MRL 91 b).

Havainnoitiin, että Viisaritiellä on vilkas läpiajoliikenne Espooseen. Kolme kuollut ja loukkaantuneita. Lisätty jalkakäytävä. Ongelmana läpiajo, nopeudet ja liikennemäärä. Töyssyt ovat liian pieniä, Pähkinärinteentiellä on hyvät tyynytöyssyt. Toivottiin nopeusnäyttöä uuden tontin kohdalle. Liikennemäärä kasvaa.

Päiväkodeille vaihtoehtoina Alakenttä (Viikatepuisto) tai Vipupuisto tai Pähkinärinteeseen kirjaston paikalle. Tai yksi isompi päiväkoti Viikatepuistoon, jota ei vastustettu. Vaihtoehtoisesti Koivuvaaranpuistoon asumista, mitä ei vastustettu. Koko Hämevaarantien länsipuoli on tyhjää. Ahoniityn päiväkodin tontille uusi päiväkoti ja meluvalli.

Viittatie ja Viputie on laitettava kuntoon.

2. Naapuri A, 29.9.2017:
Tausta: Esitetty kaavamuutos lisää Vaakatie 12 B tontille rakennusoikeutta kahdelle talolle. Vantaan kaupungin tekemä selvityksen (viite 1) mukaan, ko. tontti on metsäalueella, jossa on meluhaitta. Meluhaitta on tekijä, joka aiheuttaa kustannuksia ja vähentää terveydellisiä ja taloudellisia arvoja. Melun haitallisuuden arvioinnissa tulee nojata valtioneuvoston päätöksellä annettuihin melutasojen ohjearvoihin (viite 2).

Kaava valitus: Ko. alueelle ei tule kaavoittaa lisärakentamista ennen kuin Rajatorpantie välillä Viisaritie-Köysikuja meluvalli rakennetaan Vantaan kaupungin meluntorjuntasuunnitelman mukaisesti.

Viite 1: Ympäristömeludirektiivin mukainen Vantaan kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelma 2013 – 2017, sivu 137.

Viite 2: Valtioneuvoston päätös 993/1992 ja Valtioneuvoston päätös 53/1997 Liitealue

Vaakatiellä vanhojen tonttien rakennustehokkuus on e = 0,2. Kaavaesityksen mukaisilla uusilla tonteilla rakennustehokkuus on e = 0,25. Vanhojen tonttien rakennustehokkuus pitää nostaa samalle tasolle ja sallia kaksikerroksinen rakentaminen.

è *Tiemelutaso on Vaakatien eteläpuolella alle 55 dB (2016), mikä sallii asuntorakentamisen ottaen huomioon rakennusjärjestyksessä määrätty rakennuksen ääneneristävyys.*
(kartta.vantaa.fi > Luonto ja ympäristö > Melualueet > Tiemelu 2016)
Hämevaaran vanhoille tonteille on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia.

Tiemelu 2016, päivällä.

3. Hämevaaralainen B, 6.10.2017:
En halua että kaavaa toteutetaan. Toteutuessaan se tuhoaa Koivuvaaranpuiston virkistyskäytön. Kukaan ei halua mennä esim. koiran kanssa aivan toisen tontin vierestä puistoon. Tekeekö Vantaa edes polkuja näihin paikkoihin? Päivähoidon paikoista on varmasti pulaa, mutta eikö olisi tehokkaampaa vain laajentaa Hämevaaran päiväkotia.

è *Suunniteltu päiväkotitontti on yleiskaavan täydennysrakentamisaluetta. Koivuvaaranpuistoon jää lähimetsä, jonne pääsee yhä neljältä kadulta ja viereisiltä tonteilta. Hämevaaran päiväkodin tontti Vaijeritiellä ei riitä. Vihdintien suunnalla on tarve kahdelle uudelle päiväkodille eikä muita päiväkodeille sopivia tontteja ole.*

4. Hämevaaralainen C, 6.10.2017:
--- noussut ehdotus yhdestä isommasta päiväkodista tuntui järkevältä. Sijainti pallokentän yhdellä laidalla kokonaan olisi tosi hyvä ja ne asunnot Koivuvaaran. Eikö alue riitä muuntajaympäristöineen isolle päiväkodille, jossa olisi alakoulutilaa ja vaikka vähän yhteistilaakin eri-ikäisten kyläläisten käyttöön ja palokenttä sopii koululaistenkin käyttöön.
Viisaritien liikenne tuntui aika kovalta ja paikka turvattomalta verrattuna omaan kadun pätkään pallokentälle.
--- Seura lähettää myös virallisen mielipiteen.

è *Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun.*

Rauhoitettu metsälehmusryhmä. TKa 20.9.2017

5. Naapuri D, 7.10.2017:
Koivuvaaranpuistoa ei tarvitse tuhota uusilla rakennuspaikoilla, lisärakentaminen voidaan toteuttaa jo olemassa olevien tonttien tehokkuuden nostaminen kaavassa e = 0,25. Muutama rakennuspaikka löytynee Vantaalta varmasti jostain muualta. Puisto on nyt ulkoilijoiden ja -lasten virkistyskäytössä, myös koirien ulkoiluttajat käyttävät aktiivisesti puistoa. Puiston halki kaupunki voisi suunnitella kevyet sorapolut ulkoilijoiden käyttöön, sekä siistiä puiston tukkipuista valon saamiseksi tonteille.

è *Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 päätti lisätä luovutettavien omakotitonttien määrää. Kaavaan lisätään ohjeellinen ulkoilureitti.*

6. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 12.10.2017:
Ei lausuttavaa.

7. Caruna Oy, 12.10.2017:
Alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa.

8. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 16.10.2017:
Sähköverkko: Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. Suunnittelualueelle tarvitaan vm merkinnällä kaavaan paikkavaraus puistomuuntamolle Viisaritien puoleiseen laitaan. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.
Kaukolämpöverkko: Ei huomautettavaa.

è *Lisätään muuntajalle varaus Y-tontille. Muuntajien tilavaraukset sovittu Vantaan Energian kanssa.*

Muuntajan ehdotettu sijainti ja väritetyllä alueella muu mahdollinen sijoittumisalue.

9. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 19.10.2017:
Aluetta varten on rakennettava uutta yleistä vesihuoltoa. Lähimmät olemassa olevat verkostoyhteydet sijaitsevat Viisaritiellä ja Viittakujalla. Asemakaavan laatimisen johdosta muodostuvien uusien tonttien kytkentä vesihuoltoon tarkastellaan kustannusarvioineen kaavoituksen edetessä ja esitetään kaavaselostuksen osana vesihuollon esisuunnitelmassa. Mikäli yleisiä vesijohtoja tai viemäreitä sijoittuu tonteille tms. alueille, esitetään asemakaavaan ns. johtokujat, joiden leveydet selvitetään tapauskohtaisesti minimileveyden ollessa kuitenkin vähintään 6 m.

è *Jäljempänä on esitetty vesihuollon esisuunnitelma. Tonteille merkitään johtorasitteet.*

10. Naapuri E, 19.10.2017:
Vastustan jyrkästi ko. suunnitelmaa.

1. Perustelut:
   Suunnitelman mukainen paikka on huonoin vaihtoehto tällä alueella. Suorastaan hengenvaarallinen. Suunnitelma on tehty ilmeisesti pelkän kartan ja atk-ääressä. Täydellinen susi tuli!

   Olisi pitänyt jalkautua ja seurata mm:ssa liikennettä ja vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja. Ruuhka-ajat päiväkoteihin tulevilla autoilla ja töihin menevillä samaan aikaan. Jo nyt omakotitalossa asuva naapurini ei meinaa päästä pihastaan peruuttamaan tielle! Miten sitten päiväkotilasten tuojien autosuma selviytyisi samaan ruuhkaan?

   Päättäjät ottavat itselleen suuren vastuun, jos se noin toteutetaan. Viisaritiellä on nykyisin tolkuton raskas sekä kevytliikenne. Henkilöautoliikenteen kasvu johtuu ruuhka-aikoina Vihdintien ruuhkista. Espoosta Leppävaarasta – Tapiolasta ym. ”oikaistaan” ajan säästön vuoksi esim. Kehä 3 pohjoispuolelle. Raskasliikenne tulee Espoon Lintuvaaran putkisto- ym. saneerauksista. Lintuvaara on niin vanhaa aluetta, että tuo liikenne tulee jatkumaan ja vieläpä kasvamaan ainakin vuosikymmenen.

   Sen vuoksi ehdotankin: läpiajokieltoa Espoosta Viisaritielle, erityisesti kuorma-autoille, mutta läpikulkeva henkilöautoliikennekin voitaisiin ohjata kokonaisuudessaan Hämeenkyläntien ja Viisaritien liikenneympyrästä jatkamaan edelleen Hämeenkyläntietä Rajatorpantielle. Siellä ei ole juurikaan asutusta. Haittoja liikenteelle ei käytännössä edes ole. Matka pitenisi vain noin 1 km, mutta sieltä liikenteen olisi paljon helpompi kääntyä Rajatorpantielle, koska kaikki molempien Pähkinärinteiden liikenne ei hidastaisi ajoa, varsinkaan kun Hämeenkyläntiellä ei ole hidastusesteitä lainkaan!

   Vaihtoehtoinen, kenties paras sijainti päiväkotia ja alakoulua varten olisi Viikatepuistossa oleva alue. Se olisi lapsille myös turvallisin vaihtoehto ja tilaa tarvittaviin laajennuksiin olisi varmasti riittävästi.

2. Rakennusoikeus suunnitelluille erillistaloille 0,25? Se on hyväksyttävissä vain jos koko omakotialueen rakennusoikeus nousee myös 0,25 ilman eri hakemusta. Näin Vantaan Sanomien mukaan on päätetty Rajatorpan osalta. Muuten se on jo tasa-arvolain vastainen. Tuskin se miten-kään vaikuttaa lisärakentamisen innokkuuteen vanhaan rakennuskantaan. Mutta tasa-arvon kannalta se on oikeus ja kohtuus.

è *1. Paikalla on käyty, mikä ilmenee valokuvista. Myös kaavatilaisuus pidettiin paikalla. Viisaritien liikennemäärä on 960 ajon/vrk (2015) ja ennuste 1300 ajon/vrk (2040). Päiväkodin saattoliikenne voidaan järjestään kiertoliikenteenä. Omakotitontille voi peruuttaa, jolloin kadulle voi ajaa eteenpäin. Kadut on tarkoitettu yleiselle liikenteelle. Läpiajokielto poistettiin, koska se haittasi huomattavasti liikennettä. Myös Viikatepuistoon tarvitaan tontti päiväkotia varten.*

2. Hämevaarassa ja Vapaalassa on myönnetty vanhoille tonteille poikkeamisluvilla e = 0,25 tonttitehokkuuksia.

11. Gasum Oy, 19.10.2017:
Ei huomautettavaa.

12. Vantaan kaupunginmuseo, 20.10.2017:
Kaava-alueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, eikä siellä ole kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä maisemallisia arvoja. Alueelta ei tunneta käytettävissä olevien tietojen perustella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Näin ollen Vantaan kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseota ei ole tarpeen kuulla kaavan jatkovaiheissa, mikäli suunnitelmaan ei tule kulttuuriympäristöön liittyviä merkittäviä muutoksia.

13. Naapurit F ja G, 22.10.2017:
Me allekirjoittaneet vastustamme kaikkea rakentamista Koivuvaaran puistoon. Se on alueemme sydän ja siitä tulee jatkossa entistä tärkeämpi virkistyskohde lähiseudun asukkaille, koska lähistöllä ei ole toista samanlaista luonnon metsää. Asutus tiivistyy Koivuvaarassakin ja omat pihat eivät enää tarjoa lapsille leikkimahdollisuuksia.

Koivuvaaran asutuksen tiivistämisestä ei kaavamuutoksella tarvitse pitää huolta, se tapahtuu väjäämättä ainakin siinä vaiheessa, kun perikunnat pääsevät päättämään asiasta. Puistoon on nykyisellään käynti kolmelta kadulta. Jos polut Viittatieltä ja Vaakatieltä tukitaan kaavoittamalla niiden tilalle omakotitontteja, puisto jää vain niiden käyttöön, joiden tontti rajoittuu puistoon.

Kaavassa on piirretty polun tapaiset uusien ja vanhojen tonttien väliin, mutta kokemuksesta voimme kertoa, että tällaiset rännit jäävät suunnitelmiksi, ne eivät yleensä toteudu. Viputieltä on kaavan mukaan kävelypolku Vannepuistoon, polkua ei ole koskaan siinä ollut, mutta oli se vuosikymmeniä veneen talvisäilytyspaikkana. Pyynnöstä myös Viittatien uuden ja vanhan kaavan väliin arkkitehti jätti polun Lintuvaaraan päin. Polun kohdalla tällä hetkellä on läpipääsemätön risukko ja syvä oja.

Vaikka tällainen kujanne rakennetaan ja hiekoitetaan, se ei saa välttämättä asukkaiden hyväksyntää. Jo Koivuvaaran uuden kaavan kuulemistilaisuudessa asiaa kommentoitiin paheksunnalla, että ei sitä voi toisten ikkunan alta kulkea. 70-luvulla asuessamme Länsi-Pakilassa vastaavat kapeat polut talojen välillä kaduilta Keskuspuistoon aiheuttivat asukkaiden välillä epäsopua ja polkuja yritettiin tukkia eri tavoin, jopa piikkilankaestein.

Päiväkodin ja mahdollisen alakoulun rakentaminen Koivuvaaran puistoon on kuolleena syntynyt ajatus. Hämevaaraan on Hämeenkyläntien varteen suunnitteilla päiväkoti ja se riittää alueen tarpeisiin tulevaisuudessakin. Alueen liikenne on jo nyt kasvanut huolestuttavasti eikä alun perin vain omakotiasukkaiden käyttöön mitoitettu tieverkko kestä kasvavaa automäärää. Suunniteltu rakennus muuttaa alueen luonteen totaalisesti eikä sovi kokonsa puolesta pientalojen keskelle. Lisäksi se vie kolmasosan Koivuvaaran puistosta, sen käytetyimmän ja helppokulkuisimman osan.

è *Päiväkodeille on todellinen tarve Vihdintien suunnalla eikä parempia tontteja ole tarjolla. Kasvavassa kaupungissa on jatkuva kysyntä sekä nykyisten tonttien tiivistämiselle että uusille omakotitonteille. Alueelle jää lähimetsä, jonne pääsee neljältä eri kadulta.*

14. Naapurit H ja I, 22.10.2017:

Vastustamme vireillä olevaa asemakaavamuutosta.
Tonttimme --- rajoittuu nykyisen asemakaavan mukaisesti kahdelta sivulta puistoalueeseen. Tontin puistoalueeseen rajoittuminen on ollut merkittävä tonttimme hankkimisen peruste. Ehdotetussa asemakaavamuutoksessa tontin viereiselle, asemakaavassa olevalle, puistoalueelle on ehdotettu lisättäväksi kaksi uutta pientalotonttia, Vaakatie 12b (ja 12c?). Vireillä oleva asemakaavamuutos muuttaa merkittävästi tonttimme alkuperäistä luonnetta ja laskee tonttimme arvoa.

Koivuvaaranpuisto sijaitsee keskellä Vantaan yhtä vanhinta ja merkittävän kulttuurihistoriallisen arvon omaavaa pientaloaluetta. Puistoalueen alkuperäistä tarkoitusta ja luonnetta ei ole mitään järkiperäistä syytä lähteä asemakaavassa muuttamaan. Koivuvaaranpuistoon nyt esitettyjen lisäpientalotonttien lisäämisellä ei suunnitelmallista ison mittakaavan vaikutusta Vantaan Kaupungin tavoitteeseen (Kv. 22.9.2014) luovuttaa vuosittain 100 uutta pientalotonttia. Vantaalla sijaitsee lukuisia muita uusien pientalotonttien rakentamiseen paremmin sopivaa aluetta. Muutaman lisätontin lisääminen jo valmiille perinteikkäälle asuinalueelle ei aiheuta muuta kuin asukas- ja kaupunkilaistyytymättömyyttä.

Esitettyjen uusien tonttien, Vaakatie 12b (ja 12c?) alueella sijaitsee tällä hetkellä mm. sähköpääkeskusrakennus sekä jääkaudenajan isoja siirtolohkareita. Sähköpääkeskuksen siirtäminen tai poistaminen aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia muille kaupunkilaisille. Jääkauden ajan siirtolohkareet ovat osa puistoalueelle merkittyä rauhoitettua luonnonmuistomerkkiä ja kallioaluetta, ja ne ovat nykyisin kaikkien lähialueen asukkaiden virkistyskäytössä alkuperäisen puistoaluekaavoituksen mukaisesti.

Koivuvaaranpuistoon esitetylle yksittäiselle verraittain pienelle päiväkodille ei ole suunniteltua tarvetta ja sille esitetty sijainti on täysin harkitsematon ja suunnittelematon! Sen sijaan, että tehdään lukuisia pieniä päiväkotiyksiköitä, olisi tarkoituksenmukaista ja tehokasta pyrkiä suurempiin yksikkökokoihin, kunnolliset ja suunnitellut kulku- ja liikenneyhteydet sekä pysäköintialueet huomioiden. Kaavamuutosesityksessä päiväkodille osoitettu paikka on käsittämättömän huono ja jopa vaarallinen. Koivuvaaran/Hämevaaran nykyistä tiestöä yhdistetyin auto- ja jalankulkuväylineen ei ole suunniteltu jo lisääntyneelle tontti- ja asukasmäärälle. Liikenne on ylivilkasta ja aiheuttaa vaaratilanteita jo tällä hetkellä. Asia tuli hyvin selväksi myös 5.10.2017 järjestetyssä aluearkkitehdin tapaamisessa.

Nyt vireillä olevan, asumisahtauteen ja -ahneuteen pyrkivän kaavamuutossuunnitelman sijasta, olisi ennemmin toivottavaa nähdä kehityssuunnitelma Koivuvaaran puiston kehittämiseksi nimenomaan virkistyalueena, joka palvelee ja viihdyttää alueen asukkaita alkuperäisen asemakaavan mukaisesti PUISTONA.

Pyydän vahvistamaan yllä olevan mielipiteemme vastaanotetuksi. Oletamme, että kaavamuutoksesta julkaistun tiedotteen ja ohjeistuksen mukaisesti antamamme mielipiteet ovat julkisia.

Tulemme kaikin tavoin vastustamaan esitettyä Koivuvaaranpuiston kaavamuutosta yhteistyössä Hämevaaraseura ry:n kanssa.

Liite, valokuva:

è *Tontti jää yhä rajoittumaan puistoon. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan uusia tontteja. Kaikki uudet tontit tulevat tarpeeseen. Muuntajaa ei tarvitse siirtää. Siirtolohkareita ei ole rauhoitettu, ainoastaan metsälehmusryhmä. Vaakatie 12b kohdalla maalaji on moreenia, joka on hyvää rakennusmaata. Alueelle jää virkistysalue ja sinne kulku neljältä kadulta ja rajoittuvilta tonteilta. Vihdintien suunnalla on todellinen tarve päiväkodeille, jotka eivät ole kooltaan pieniä. Uusi liikenne mahtuu nykyisille kaduille ja tonttiliittymä Viisaritielle on mahdollinen.*

15. Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry, 22.10.2017:
Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry (tuonnempana SLLV) on tutustunut kolmeen esillä olevaan Hämevaaran asemakaavamuutokseen. SLLV kiinnitti huomionsa Koivuvaaranpuiston suunnitelmaan, ja yhdistyksen edustaja kävi tutustumassa alueeseen.

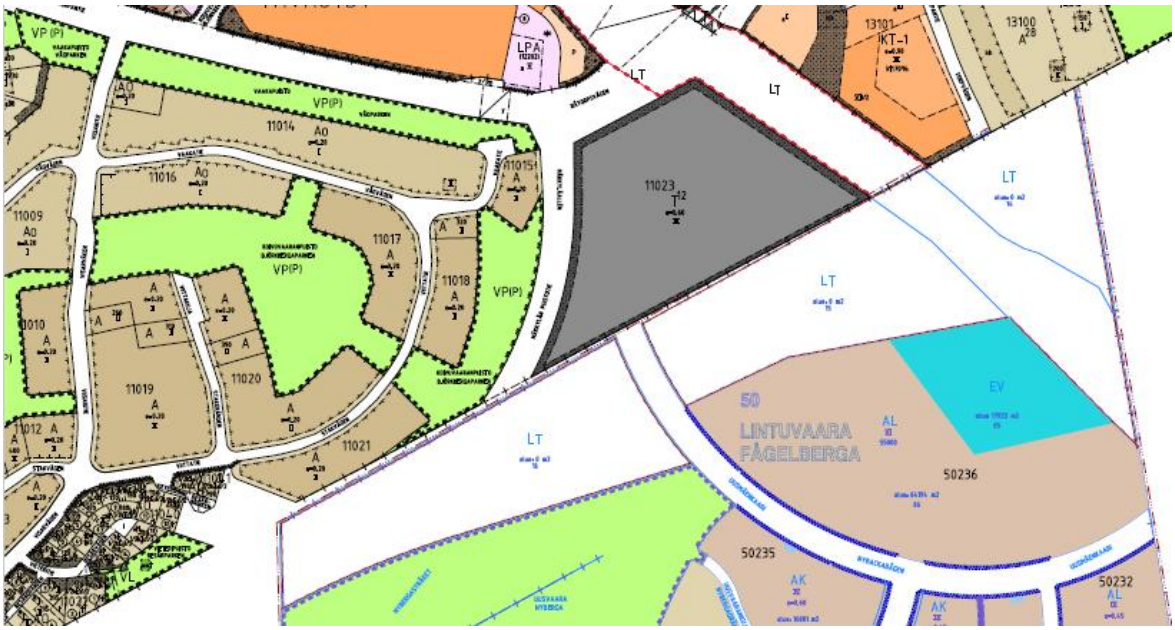
Puisto on osa viherreittiä Vannepuisto – Vipupuisto – Koivuvaaranpuisto Espoon rajalla alkavaan suurempaa metsävyöhykkeeseen. Vipupuistosta on nykyisin enää olemattoman kapea reitti itään Koivuvaaranpuistoon, ja sitä näytetään nyt jatkettavan kymmenillä metreillä Koivuvaaranpuiston puolella. Tuon väylän tulisi olla leveämpi viherreitti.

Pahempi reitin hävitys on suunnitteilla kaava-alueen kaakkoisnurkkaan: Viittatien kaakkoispuolella on laajalta metsäalueelta vielä 35 – 40 metrin levyinen viherreitti kaava-alueen sisäiseen puistonosaan. Koska uudet tontit on aseteltu peräkkäin pohjois- ja kaakkoislaidoilla, on päivänselvä, että suunnitelmassa vihreä kaista on tarkoitettu taaemman tontin sisäänajoväyläksi eikä edes mitättömäksi viherreitin kuvitelmaksi. Ymmärrämme, että valmiiksi rakennettujen talojen väliin on vaikea saada sopivia uusia tontteja. On hyvä, että uudet tontit ovat huomattavasti vanhoja tiiviimpiä. Tässä kaavakehitelmässä metsä jätetään täysin eristetyksi saarekkeeksi, omakotitonttien takamaaksi jääväksi piilokaatopaikaksi tai romuvarastoksi, jota kaupunki ei pääse valvomaan!

Yhdistyksen puolesta pohjoisreunan n. 30 m reitti Vaakatieltä voidaan panna täysin umpeen. Mutta kaakkoinen 45 – 50 metrin levyinen reitti on ehdoton ekologinen yhteys em. laajaan metsäalueeseen, ja sellaisen kaava-alueelle rajoittuvan puiston varsin edustavaa metsää kasvava keskiosa tarvitsee. SLLV esittää, että kaakkoisreitti säästetään kokonaan. Kaavoittajien on tutkittava,

miten sieltä poistettavat tontit asettuisivat Viisaritien varteen ja niiden jatkoksi päiväkodin ja alakoulun tilat säilyttämälle edes muodollinen viheryhteys Vipupuistoon. Tai mieluummin poistaa nuo kaksi tonttia suunnitelmista.

è *Viherreittiä Viisaritieltä Viittatielle levennetään, mutta myös päiväkotitontti ja omakotitontteja tarvitaan. Metsään pääsee neljältä eri kadulta. Kaavaan lisätään ulkoilureitit, jotka helpottavat virkistysalueella liikkumista ja vähentävät kulkua reittien ulkopuolella. Yleiskaavassa on rakentamisaluetta myös Viittatien itäpuolella. Espoon puolelle on suunnitteilla Uusmäen asuntoalue ja tie Kehä II:lta Karakalliosta Vihdintielle.*

Vantaan asemakaavan ja Espoon Uusmäen asemakaavaluonnoksen (2006) yhdistelmä.

16. Naapurit J ja K, 22.10.2017:
Vastustamme asemakaavamuutosta 002360, jossa osa Koivuvaaranpuistoa kaavoitetaan yleisten rakennusten tontiksi. Erityisesti vastustamme ajatusta koulurakennuksen rakentamisesta kyseiseen paikkaan. Päiväkodin rakentamisen vaikutuksen olisivat samansuuntaiset, mutta todennäköisesti lievemmät.

Koivuvaaranpuiston ympäristö on profiloitunut rauhalliseksi luonnonläheiseksi pientaloalueeksi. Mikäli lähes puolet puistosta hävitettäisiin ja tilalle rakennettaisiin suurehko koulurakennus, muuttaisi tämä alueen luonnetta huomattavasti. Julkiset rakennukset tuovat mukanaan alueelle selvästi enemmän häiriötekijöitä. Siten lähimmillä tonteilla sijaitsevien asuntojen arvo laskee huomattavasti, ja muutokset vaikuttaisivat merkittävästi asumismukavuuteen. Kulku kouluun/ päiväkotiin tuo rasitetta myös jäljelle jäävään puisto-osuuteen muuttaen myös rauhoitetun luonnonmuistomerkin ympäristöä.

Viisaritien kapasiteetti ei ainakaan nykyisellään kestäisi aamuista saattoliikennettä. Tie on varsin kapea, mutta sillä on ruuhka-aikoina suhteellisen paljon liikennettä. Viisaritien ja Rajatorpantien risteys on jo nyt liikennevalottomana risteyksenä aamuruuhkassa varsin haasteellinen. Mahdollinen koulurakennus lisäisi todennäköisesti jalankulkuliikennettä myös Viittakujalla, jolla ei ole edes kevyen liikenteen väylää.

Yleisesti ottaen tuntuisi oudolta rakentaa koulurakennusta keskelle pientaloaluetta lähestulkoon lähimpien naapureiden takapihoille, kun Hämevaaran läntisellä puolella on huomattavasti laajempia metsä/puistoalueita, joille rakennettaessa ei koulurakennus sijaitsisi kenenkään takapihalla. Koulurakennusta ajatellen tulee ottaa huomioon myös koulunpitoon liittyvät muut tarpeet, kuten liikuntatilat. Mahdollisen koulurakennuksen sijoittaminen esimerkiksi Hämevaaran pallokentän kupeeseen voisi olla tässäkin mielessä järkevämpi.

è *Päiväkotitontti on yleiskaavan täydennysrakentamisalue ja päiväkodeille on todellinen tarve. Hämevaaraan sijoittuu korkeintaan kaksi alaluokkaa, nekin pallokentän luokse. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Lisäliikenne mahtuu Viisaritielle, jolle myös tonttiliittymät ovat mahdollisia.*

17. Hämevaara-Seura ry, 22.10.2017:
Viisaritie – Viittakuja -kävelytie on säilytettävä. Puistoalue on säilytettävä ja sinne on saatava kulkuyhteydet ja kunnostetut polut.

Arkkitehdin johtamalla Kaavakävelyllä 6.10.17 esitettiin idea, että Hämevaaraan rakennettaisiin vain yksi isompi päiväkoti alakouluineen Viikatepuistoon Pallokentän laidalle aikoinaan siihen tarkoitukseen lahjoitetulle alueelle ja Koivuvaaranpuistoon kadunvarrelle vain asuinrakentamista.

Viisaritien läpiajoliikenne on vaarallisen kovaa ja vilkasta päiväkotia ajatellen.

Jos päiväkoti rakennetaan, niin sinne on oltava läpiajettava kaksi liittymää Viisaritieltä sekä pysäköintipaikkoja saattoliikenteelle. Viisaritien varteen, liikenteen vilkkauden takia pysäköintiä ei voi rakentaa.

è *Kävelytie Viittakujalle siirretään, mutta yhteys säilyy. Kaavaan lisätään ohjeelliset ulkoilureitit. Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Pysäköinti järjestetään kiertoliikenteenä. Saattopaikat sijoitetaan tontille.*

18. Entinen hämevaaralainen L, Espoo, 23.10.2017:
Koivuvaaranpuisto on Koivu- ja Hämevaaran asukkaille tärkeä lähiulkoilukohde. Se on alueen luonnontilaisista puistoalueista ainoa, jossa kulkeminen on mahdollista ympäri vuoden, eniten käytetty metsäpolku kulkee Viittatieltä Viittakujalle. Esitetyllä kaavamuutoksella tukittaisiin kulkuväylät jäljelle jäävään puistoon ja näin tehokkaasti estettäisiin alueen käyttäminen virkistykseen ja liikuntaan. Hämevaaran alueesta tekevät viihtyisän ja omaleimaisen juuri nämä pienet metsäiset puistoalueet ja niiden käyttöä tulisikin ennemmin edistää alueen vetovoimaisuuden säilyttämiseksi ja asukkaiden hyvinvoinnin lisäämiseksi. Neljän tontin takia tuntuu kohtuuttomalta pilata koko asuinalueelle merkittävä ulkoilureitti.

Myöskään koulun tai päiväkodin rakentaminen suunniteltuun paikkaan ei ole järkevää, koska lisääntynyt liikenne synnyttäisi vaarallisia tilanteita sekä alueen asukkaille että pienille koululaisille. Nykyisellään Hämevaaran alueella asuu hyvin vähän lapsiperheitä, joissa on päiväkoti- tai alakouluikäsiä lapsia. Ehkäpä olisi järkevämpää sijoittaa päiväkodit ja koulut alueille, jossa käyttäjät ovat lähellä ja jonne uudisrakentamista on tulossa enemmän kuin muutaman omakotitalon verran sen sijaan, että kuljetusrumba tuotaisiin rauhalliselle omakotialueelle. Parinsadan metrin päässä suunnitellusta päiväkodista toimii jo Hämevaaran päiväkoti, miksi näin lähelle pitäisi rakentaa uusi päiväkoti, eikä parempi sijainti löytyisi esim. suurten uusien kerrostalojen lähistöltä, Hämeenkyläntien suunnalta.

è *Yhteys Viittatieltä Viittakujalle säilyy. Kaavassa osoitetaan ulkoilureitit neljältä eri kadulta. Päiväkotitontti sijoittuu yleiskaavan rakentamisalueelle. Hämevaaran päiväkodin tontti ei riitä. Vihdintien suunnalla tarvitaan kaksi uutta päiväkotia eikä muita päiväkodeille sopivia tontteja ole tarjolla yleiskaavan rakentamisalueilla. Pientalotonttejakin tarvitaan, koska niille on jatkuva kysyntä, joten niiden määrää on päätetty lisätä.*

19. Naapurit M ja N, 23.10.2017:
Haluaisimme Koivuvaaranpuiston säilyvän alueen asukkaiden virkistysalueena ja toivoisimme puistoon suunnitellulle yleisen rakennuksen tontille joitain muuta sijaintia. Huomattavasti parempi paikka päväkodille sekä alakoululle olisi esimerkiksi Viikatepuiston ympäristö, jossa on tähän tarkoitukseen paljon paremmat tilat. Myös alueen asukkaiden enemmistö vaikuttaa olevan vahvasti Koivuvaaranpuiston säilyttämisen kannalla.

Viisaritien parantamisen ja läpiajokiellon poistumisen jälkeen liikennemäärät tiellä ovat kasvaneet merkittävästi. Läpiajoliikennettä kulkee kaikkina viikonpäivinä ja erityisesti ruuhka-aikoihin on tiellä liikennettä jopa jonoksi asti. Lisääntyneen liikenteen lisäksi myös ajonopeudet ovat kasvaneet huolimatta 30 kilometrin nopeusrajoituksesta ja hidastetöyssyistä. Päiväkodin ja alakoulun rakentaminen tien varteen kasvattaisi liikennemääriä entisestään. Vilkas Viisaritie pitää lisäksi ylittää, jotta kevyen liikenteen väylältä pääsisi suunnitellulle päiväkodin tontille.

è *Päiväkoti sijoittuu yleiskaavan rakentamisalueelle. Myös Viikatepuistoon kaavoitetaan päiväkotitontti. Kahden eri päiväkodin sijoittaminen vierekkäin ei ole suositeltavaa. Ensisijainen tavoite on sijoittaa kaikki koulutilat Pähkinärinteen kouluun. Lisäliikenne mahtuu Viisaritielle, jolle myös tonttiliittymä on mahdollinen. Juuri liikennetuotoksen vuoksi päiväkoti on parempi sijoittaa kokoojakadun kuin tonttikadun yhteyteen.*

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

- Koulujen mitoituksessa on huomioitu yleiskaavan asuntoalueet. Yksi tai kaksi alaluokkaa voidaan jatkossa tarvita Hämevaarassa, mutta niille parempi sijainti on Viikatepuistossa pallokentän luona ja paras sijainti on Pähkinärinteen koulun yhteydessä.
- Päiväkodeille on todellinen tarve. Päivähoito ei toivo ratkaisua, jossa kunnallinen ja yksityinen päiväkoti olisivat samalla paikalla. Yksityinen päiväkoti olisi tulossa 2019, mutta se ei mahdu kaavoitusaikatauluun.
- Y-alue kaavoitetaan päiväkotia varten ja sille varataan riittävän iso tontti. Päiväkodin pysäköinti sijoittuu tontille.
- Puisto merkitään lähivirkistysalueeksi VL, jonne säilytetään yhteys neljältä kadulta. Viisaritien ja Viittatien puoleiset puistonauhat kaavoitetaan leveämmiksi. Kaavaan merkitään ohjeelliset ulkoilureitit. Huomioidaan metsälehmusryhmä ja alueen kautta kulkeva liito-oravan reitti.
- Myös kaupungin omakotitontteja tarvitaan, pieniäkin tontteja kysytään.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Päiväkotitonttien vaihtoehdot.

1. Koivuvaaranpuisto, Viisaritie 23b. Lähinnä Rajatorpantietä, bussiyhteyksiä ja Pähkinärinteen kerrostaloja. Yleiskaavan täydennysrakentamiskohde.

2. Vipupuisto, Viputie 5. Y-tonttia (nyt noin 1700 m2) tulisi laajentaa puistoon ja rakennusoikeutta (nyt 400 k-m2) korottaa. Kapean tonttikadun varrella.

3. Viikatepuisto, Hämeenkyläntie 78. Y-tonttia (nyt 3300 m2) tulee laajentaa puistoon ja rakennusoikeutta (nyt 990 k-m2) korottaa. Yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Vieressä pallokenttä.

Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Vihdintien suunnalle tarvitaan kiireellisesti kaksi uutta päiväkotia. Ne sijoittuvat Koivuvaaranpuistoon ja Viikatepuistoon, koska päiväkodeille sopivia muita vaihtoehtoja ei ole yleiskaavan rakentamisalueilla. Tontit sijaitsevat kokoojakatujen varsilla ja lähellä kysyntää ja bussipysäkkejä ja tonttien vieressä on myös virkistysalue. Päiväkodille varataan riittävän iso tontti.

Lisäksi kaavassa osoitetaan neljä omakotitonttia, koska luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä ja niille on kysyntää. Viheryhteyttä Viisaritien ja Viittatien suuntiin levennetään.

Jos kaavamuutosta ei tehdä, niin päiväkoti ja neljä omakotitaloa jää toteutumatta. Kaupungin velvollisuutena on kuitenkin päivähoidon järjestäminen ja riittävän tonttitarjonnan varmistaminen.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Vantaan kaupunki		
Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tomi Henriksson	asumisasioiden päällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
	Marja Hannikainen	asuntoinsinööri
Kuntatekniikan keskus	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Heidi Burjam	maisema-arkkitehti
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
Talous- ja hallintopalvelut	Päivi Riehunkangas	suunnittelija
	Laura Malinen	strategia-asiantuntija
Tilakeskus	Eija Kivineva	hankepäällikkö
Ympäristökeskus	Jarmo Honkanen	ympäristösuunnittelija
	Sinikka Rantalainen	ympäristösuunnittelija

Vantaan Energialta osallistui Mikko Tella.
Aloituskokous pidettiin 21.9.2017 ja kaupungin sisäinen neuvottelu 25.10.2017.
Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 5.10.2017 ja 10.1.2018.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnepiirros mahdollisesta päiväkodista. Päiväkotihanketta ei ole vielä suunniteltu. / TKa

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavamuutos laaditaan päiväkotia ja neljää omakotitonttia varten.

Puistoalue P muutetaan osin yleisten rakennusten tontiksi Y päiväkotia varten sekä osin erillispientalojen korttelialueeksi AO neljää omakotitaloa varten ja osin Viittakujan katualueeksi mahdolliseksi ajoyhteydeksi Y-tontin takaosaan. Suurin osa Koivuvaaranpuistoa säilyy lähivirkistysalueena VL. Rauhoitettu lehmusryhmä merkitään asemakaavaan suojelluksi puuksi.

Kaavamuutoksen perustelut

Kaavamuutos tuottaa tarvittavan päiväkotitontin sekä neljä omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta.

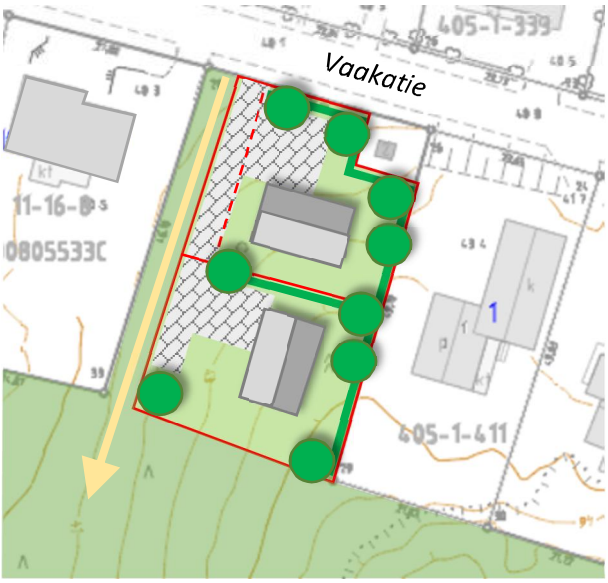
Alue on yleiskaavassa pientaloaluetta. Päiväkotitontin osalta kyseessä on yleiskaavan täydennysrakentamiskohde. Päiväkoti tarvitaan kaupungin kasvun takia.

Omakotitonttien osalta kaavamuutos perustuu kaupungin maapoliittisiin linjauksiin (2014), joiden mukaan luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä sekä kasvaneeseen asuntotuotantotavoitteeseen. Kaavoitettavat tontit sijaitsevat hyvällä maaperällä sekä valmiin kadun ja kunnallistekniikan yhteydessä.

Mitoitus

Tontti	Osoite	Kaavamerkintä	Pinta-ala m2	Kerrosala k-m2	Tonttitehokkuus e
11016/11	Viisaritie 23c	Y	7061	2118	e = 0,30
11017/13	Viittatie 7b	AO	738	184	e = 0,25
11017/14	Viittatie 7c	AO	686	171	e = 0,25
11017/15	Vaakatie 12b	AO	642	160	e = 0,25
11017/16	Vaakatie 12c	AO	650	162	e = 0,25

Pinta-alat ja rakennusoikeudet tarkentuvat tontinmittauksessa.

Vaakatie 12b ja 12c.

Viittatie 7b ja 7c.

Neljä omakotitonttia. Alustavat asemakaavatasoiset luonnokset. TKa

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Asemakaavassa annetaan määräyksiä katoista, julkisivuista ja istutuksista.

Rakennusten ääneneristävyydestä ja hulevesien käsittelystä määrätään rakennusjärjestyksessä.

4.3 ALUEVARAUKSET

Erillispientalojen korttelialueet AO

Tonttitehokkuus e = 0,25 perustuu yleiskaavan tiivistämis- ja täydentämistavoitteeseen sekä Hämevaarassa sovellettuun poikkeamislupakäytäntöön. Suurin kerrosluku on kaksi, kuten samassa korttelissa. Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon. Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista. Kattokaltevuuden tulee olla 10 – 20°. Kattomateriaalin tulee olla tummanharmaa pelti. Rakennuksissa tulee olla avoräystäät. Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita. Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla. Tontit tulee rajata virkistysaluetta vastaan 1,0 m korkealla puuaidalla jo rakennusvaiheessa. Asuinrakennus tulee rakentaa kiinni tontin kadun puoleiseen rakennusalan rajaan ja vähintään 4,0 metrin etäisyydelle tonttien rajoista, kuitenkin vähintään 8,0 metriä katualueella sijaitsevasta energialaitoksen muuntajasta. Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikkoja on varattava 2 ap / asunto.

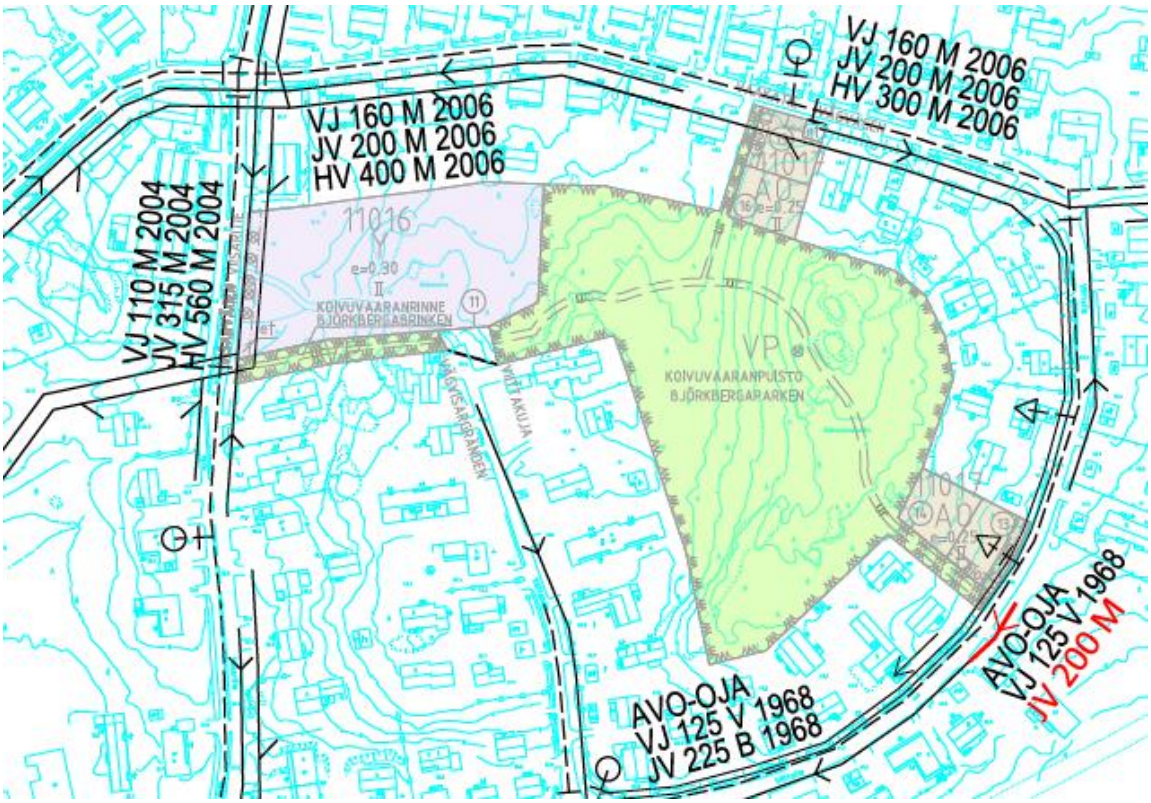
Lähivirkistysalue VL

Alueella oleva rauhoitettu metsälehmusryhmä merkitään asemakaavaan suojelluksi puuksi. Alueelle lisätään kiemurteleva ohjeellinen ulkoilureitti, joka esittelee maastoa, mm. rauhoitetun metsälehmusryhmän ja kallioita.

Yleisten rakennusten korttelialue Y

Tontti kaavoitetaan päiväkotia varten, mutta asemakaava sallii myös muiden yleisten rakennusten tilojen rakentamisen. Tonttitehokkuus e = 0,30 tuottaa 2118 k-m2 rakennusoikeuden, suurin sallittu kerrosluku on kaksi (II). Rakennusoikeutta varataan myös tulevaisuuden tarvetta varten.

Viisaritielle on järjestettävä erillinen sisäänajo ja ulosajo. Lisäksi tontin yläosaan järjestetään katuyhteys Viittakujalta. Autopaikkoja on varattava vähintään 1 autopaikkaa / 150 k-m2, mikä tuottaa 15 autopaikkaa, jos koko rakennusoikeus käytetään.

Vesihuollon esisuunnitelma. Elina Kettunen 22.1.2018

Vesihuolto

Kaavamuutosta varten jätevesiviemäriä laajennetaan Viittatiellä noin 27 metriä. Muilta osin kaavamuutosalue tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoverkostoon. Vesihuollon suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat arviolta 11 000 €.

Päiväkotitontilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiverkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa saman suuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Pientalotonteilta ei vaadita viivytystä, joskin myös niitä suositellaan imeyttämään ja viivyttämään hulevesiä ennen johtamista yleiseen verkostoon sekä suunnittelemaan tulvareitti yleisille alueille. Kaikkien tonttien tulee ottaa kuivatuksensa suunnittelussa huomioon yläpuolisilta alueilta valuvat pintavedet ja johdettava ne eteenpäin omassa hulevesijärjestelmässään.

Hulevedet

Kaavamuutoksen myötä vettä läpäisemättömän pinnan määrä tulee kasvamaan nykyiseen verrattuna. Päiväkotitonttia edellytetään viivyttämään hulevesiään, joten sen osalta pyritään siihen, että maksimivirtaama ei kasvaisi luonnontilaan verrattuna.

Pientalotonteilla hulevesiä suositellaan imeyttämään tai viivyttämään kiinteistökohtaisesti hyödyntäen maaston muotoilua ja kerroksellista monipuolista kasvillisuutta. Hulevettä voidaan hyödyntää tontilla esimerkiksi kasteluun. Maaperän salliessa hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, jos siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Hulevesien käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Vaikutukset kaupunkirakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Tiivistäminen ja täydentäminen ovat yleiskaavan keskeisiä periaatteita, hajarakentamista edullisempaa ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaista. Uudet tontit liittyvät nykyisiin katuihin ja kunnallistekniikkaan.

Hämevaaran asemakaavallinen rakenne on väljä, matala, puutarhakaupunkimainen, 1950-luvulta, mutta kaupunki on niistä ajoista kasvanut eikä sijainti ole enää syrjäinen. Kaava vastaa kasvavan kaupungin haasteisiin. Kaavamuutoksessa menetetään osa metsäistä virkistysaluetta, mutta saadaan tontteja päiväkotia ja asuntoja varten. Myös nykyisille asuintonteille on sallittu lisärakentamista asemakaavalla 1985 ja poikkeamisluvin.

Sopivia päiväkotitontteja on vaikea löytää hyvien liikenneyhteyksien ääreltä ja läheltä asuntoalueita. Lähikaupunginosiin ollaan kaavoittamassa lisää asumista paitsi Hämevaaraan, myös Linnaisiin, Hämeenkylään ja Pähkinärinteeseen. Lisäksi nykyisiä asuintontteja on mahdollista täydennysrakentaa. Autioniityn päiväkodista joudutaan luopumaan. Kaavoitettava tontti sijaitsee kokoojakadun varrella ja lähellä bussipysäkkejä ja Pähkinärinteen kerrostaloja. Koivuvaaranpuiston tontille on kokonsa ja sijaintinsa vuoksi mahdollista sijoittaa täysikokoinen päiväkoti (1500 k-m2) pihoineen. Päiväkotitontti myös liittyy virkistysalueeseen, jonne voidaan tehdä retkiä.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Virkistyskäytössä olevaa luonnonympäristöä muuttuu osin rakennetuksi tonttimaaksi, mutta enin osa Koivuvaaranpuistoa jää yhä jäljelle lähimetsäksi, joka on saavutettavissa neljältä kadulta.

Lehtopöllö on harvinainen, mutta ei luonnonsuojeluasetuksessa mainittu suojeltu laji. Lehtopöllöä ei tavattu Koivuvaaranpuistossa enää 2015. Luonnonsuojelulain 2 §:n mukaan luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Päiväkotihankkeella on suuri taloudellinen ja sosiaalinen merkitys. Alue on varattu yleiskaavassa rakentamiseen.

Kolmannes kaupungin pinta-alasta on yleiskaavassa osoitettu virkistys- ja luonnonsuojelualueiksi. Kaupunki on myös aktiivisesti hankkinut ja suojellut luonnonsuojelualueita.

Kaava ei vaikuta rauhoitettuun metsälehmusryhmään, joka merkitään asemakaavaan.

Liikenteelliset vaikutukset

Päiväkodin (8 ryhmää, 128 lasta) liikennetuotos on noin 285 ajon/vrk ja neljän pientalotontin noin 12 ajon/vrk. Liikenne mahtuu hyvin katuverkolle. Päiväkodin liikenne sijoittuu kokoojakadulle. Pysäköinti järjestetään tonteilla.

Sosiaaliset vaikutukset

Kaupungin velvollisuutena on lasten päivähoidon järjestäminen. Kaava vastaa kaupungin kasvun ja päivähoidon tarpeen haasteeseen. Alueelle muuttaa uusia asukkaita nykyisten asukkaiden naapuriin. Omakotitalojen rakentaminen tuottaa asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa ihmisten asuinoloja. Rakentaminen tarjoaa työtä.

Taloudelliset vaikutukset

Kaupunki järjestää päivähoitopalvelut kustannustehokkaasti. Omakotitonteista saadaan maanmyynti- ja verotuloja. Tontit liittyvät nykyisiin katuihin ja kunnallistekniikkaan. Koivuvaaranpuistoon tulee järjestää ulkoilureitit.

Laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen ja ilmastoon ovat vähäisiä. Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Rakennusten ääneneristävyydestä ja hulevesien viivytyksestä määrätään rakennusjärjestyksessä. Lentomelua vastaan määrätty ääneneristävyys kattaa myös tieliikennemelun.

4.6 NIMISTÖ

Kaupunginosan nimi *Hämevaara* (1954) / *Tavastberga* (1972) liittyy läheisiin 1950-luvun alueisiin Leppävaaraan ja Lintuvaaraan. Alue on ollut *Tavstbyn* (Hämeenkylän) takamaata ja osa *Tavastkullan* säteriratsutilaa. *Koivuvaara* (1960) / *Björkberga* (1971) on osa Hämevaaraa.

Vaara-sana on itäsuomalainen. Hämevaaraa 1950-luvulla kaavoitettaessa maanomistajaa edusti pankinjohtaja Lauri af Heurlin (1913-1977), jonka äiti taiteilija Elli Tompuri oli kotoisin Vehkalahdelta. Maankohoumaa tarkoittava vaara-sana on saamelaisperäinen ja vanhoja vaara-paikannimiä esiintyykin vain Täyssinän rauhan rajan (1595) itäpuolella. Helsingin pitäjässä on maankohoumista käytetty vanhastaan sanoja mäki ja kallio. Ruotsinkielisissä luontonimissä on -et, asutusnimissä -a.

Koivuvaaranpuisto / *Björkbergaparken* nimettiin 1979. Alueen kadunnimiä ovat 1957 *Vaakatie* / 1966 *Vågvägen*, 1966 *Viisaritie* / *Visarvägen*, 1966 *Viittatie* / *Stakvägen* ja 1966 *Viittakuja* / *Stakgränden*. Näistä Viittatie ja Viittakuja saivat 2017 korjatut käännökset *Vägvisarvägen* ja *Vägvisargränden* (Kala 13.12.2017).

Koivuvaaranrinne / *Brjörkbergabrinken* on Koivuvaaranpuistosta erilleen jäävä osa, joka on rinnettä.

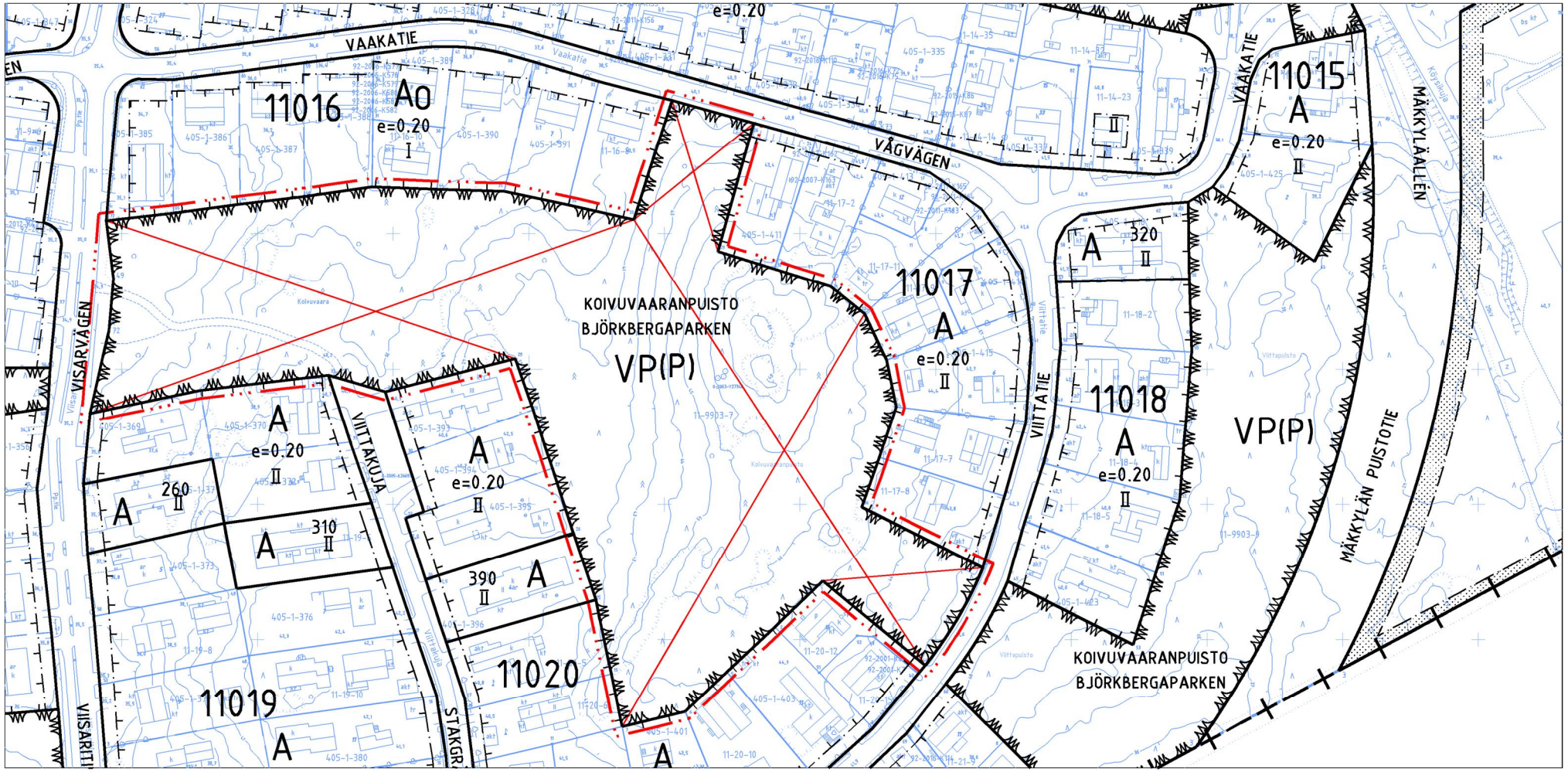
5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.
Päiväkotitontille voidaan toteuttaa joko yksityinen tai kunnallinen päiväkoti.
Omakotitontit myydään tai vuokrataan yksityisille rakentajille.
Rakennuslupien hakemisesta ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla.

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu / Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö
Vantaa 29.1.2018

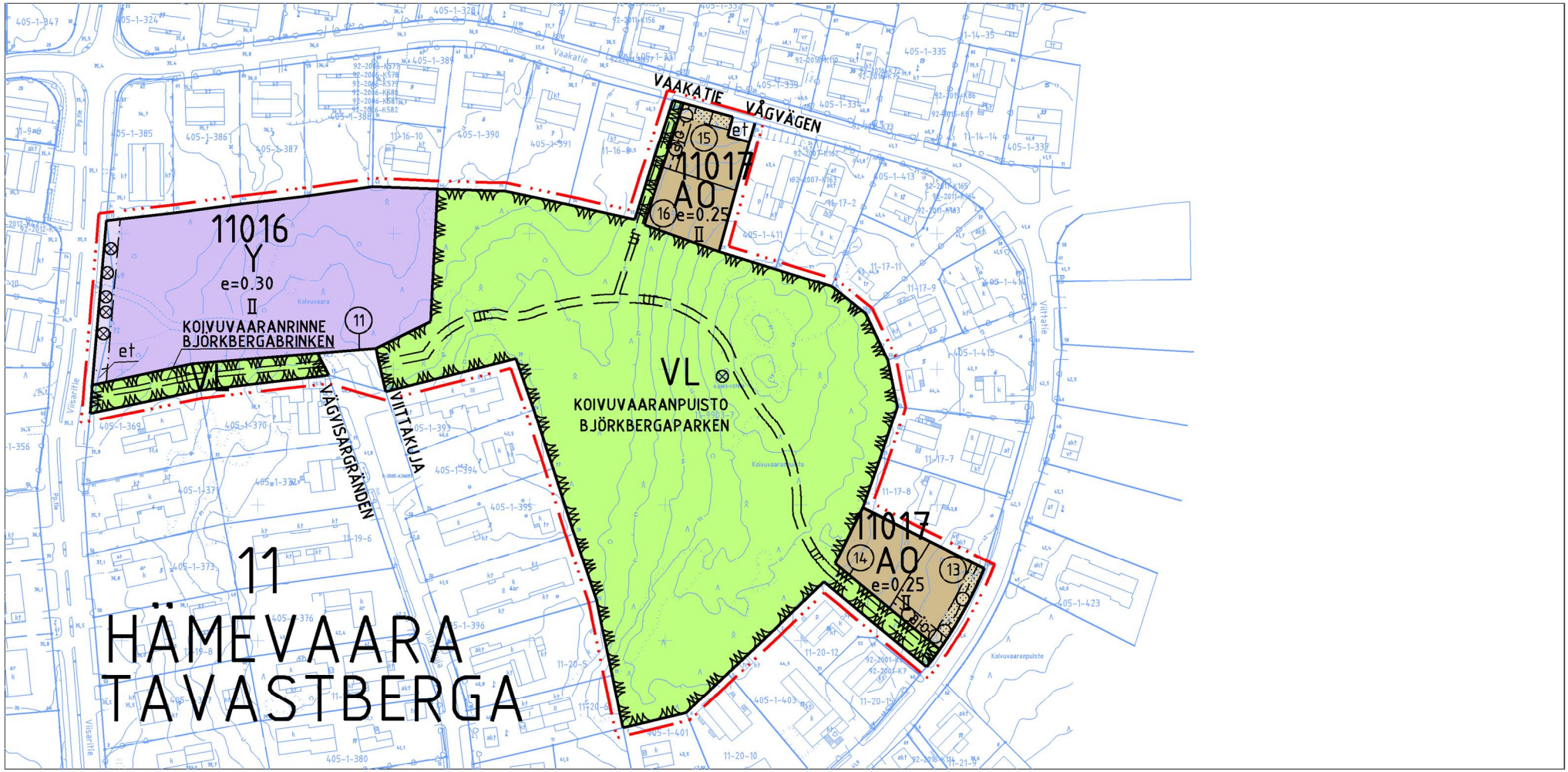
Ti–0 K————t0

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

POISTETTAVAT MERKINNÄT

0 75 150m

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 75 150m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakartlalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 2
002360	29.1.2018	682489	

Vantaan kaupunki

KOIVUVAARANPUISTO

Kaupunginosa 11, Hämevaara

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 11016 ja 11017
sekä virkistys- ja katualueet.

Tonttijako

Osat kortteleista 11016 ja 11017.

1:2000

Vanda stad

BJÖRKBERGAPARKEN

Stadsdel 11, Tavastberga

Ändring av detaljplanen

Delar av kvarteren 11016 och 11017
samt rekreations- och gatuområden.

Tomtindelning

Delar av kvarteren 11016 och 11017.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
A0	**Erillispientalojen korttelialue.**	**Kvartersområde för fristående småhus.**
	Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon.	På varje tomt får byggas en bostad.
	Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotkaeivät häiritse asumista.	Av byggnadsrätten 20 % får vara sådana kontors- och arbetsutrymmar som inte stör boendet.
	Kattokaltevuuden tulee olla 10 - 20°.	Taklutningen ska vara 10 - 20°.
	Kattomateriaalin tulee olla tummanharmaa pelti.	Takmaterialet ska vara mörkgrå plåt.
	Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.	Byggnaderna ska ha öppen takfot.
	Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita.	Fasaderna ska vara ljusa till färgsättningen.
	Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.	Tomterna ska gränsas mot gatan och andra tomter med planteringar.
	Tontit tulee rajata virkistysaluetta vastaan 1,0 m korkealla puuaidalla jo rakennusvaiheessa.	Tomterna ska gränsas mot rekreationsområdet med 1,0 m högt staket av trä redan under byggfasen.
	Koivuvaaranpuistosta valuvat pintavedet tulee ottaa huomioon tonttien kuivatuksen suunnittelussa.	Ytvatten som rinner från Björkbergaparken ska beaktas vid planeringen av tomternas tork-ning.
	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.	Asfaltbeläggning får inte användas.
	Autopaikkoja on varattava 2 ap / asunto.	Bilplatser ska reserveras 2 bp / bostad.
Y	**Yleisten rakennusten korttelialue.**	**Kvartersområde för allmänna byggnader.**
	Viisaritielle on järjestettävä erillinen sisäänajo ja ulosajo.	Till Visarvägen ska ordnas separat infart och utfart.
	Viisaritien viereen on sijoitettava energialaitoksen muuntaja.	Energianstalts transformator ska placeras intill Visarvägen.
	Autopaikkoja on varattava vähintään 1 autopaikkaa / 150 k-m².	Bilplatser ska reserveras mist 1 bilplats/ 150 vy-m².
VL	**Lähivirkistysalue.**	**Område för närrekreation.**
	Koivuvaaranpuistossa on rauhoitettu metsälehmusryhmä.	Det finns en skyddad skogslindsgrupp i Björkbergaparken.
	Alueelle saa rakentaa ulkoilureittejä ja muita vähäisiä rakenteita.	På området får byggas friluftsrutter och andra mindre strukturer.
———	**Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.**	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
——·——·——	**Osa - alueen raja.**	**Gräns för delområde.**
⑪	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**

	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
.11	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
HÄME	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
11016	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VIITTAKUJA	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.25	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
et	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.
ur	Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
	Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
⊗	Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
	Katu.	Gata.
ajo	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	Riktgivande körförbindelse inom området.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
	Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	22.01.2018
Kaavan nimi	002360 11	**Hämevaara Koivuvaaranpuisto**	
Hyväksymispvm		**Ehdotus pvm**	
Hyväksyjä		**Vireille tulosta ilm. pvm**	21.09.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002360
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	3,1733	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	3,1733

Ranta-asemakaava

	Rantaviivan pituus [km]		
Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**	
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**	

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**3,1733**	**100,0**	**2797**	**0,09**	**0,0000**	**2797**
A yhteensä	0,2716	8,6	679	0,25	0,2716	679
AO	0,2716	100,0	679	0,25	0,2716	679
P yhteensä						
Y yhteensä	0,7061	22,3	2118	0,30	0,7061	2118
Y	0,7061	100,0	2118	0,30	0,7061	2118
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,1648	68,2	0		-0,9881	0
VL	2,1648	100,0	0		-0,9881	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0308	1,0	0		0,0104	0
Kadut	0,0308	100,0	0		0,0104	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**3,1733**	**100,0**	**2797**	**0,09**	**0,0000**	**2797**
A yhteensä	0,2716	8,6	679	0,25	0,2716	679
P yhteensä						
Y yhteensä	0,7061	22,3	2118	0,30	0,7061	2118
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,1648	68,2	0		-0,9881	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0308	1,0	0		0,0104	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002360
11 HÄMEVAARA
MUISTUTUKSET JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Asemakaavan muutosehdotus 002360 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.2. – 22.3.2018. Tällöin jätettiin yksi muistutus.

Naapuri A

Muistutus

”Koivuvaaranpuisto on ollut asukkaiden virkistyskäytössä vuosikymmenet, älkää tuhotko henkireikäämme lisärakentamisella puistoon.
Lisätkää rakennusoikeutta jo olemassa oleville tonteille saadaan lisäasukkaita luontoa tuhoamatta.
Kuunnelkaa asukkaita, säästäkää lähipuisto asukkaiden virkistyskäyttöön.”

Vastine

Enin ja ylevin osa Koivuvaaranpuistoa säilyy virkistysalueena.
Kasvavassa kaupungissa tarvitaan rakennusmaata. Päiväkotitontti sijoittuu yleiskaavan täydennysrakentamisalueelle. Päiväkodin tarve on kiireellinen.
Myös pientalotonteille on jatkuva kysyntä.
Lisärakentamista ei tule muistuttajan tontin eteen.
Nykyisille tonteille voidaan myöntää lisärakentamista poikkeamisluvalla.

Tarkistukset

–

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002360
11 HÄMEVAARA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta 002360.
Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

Vantaan Energia Oy

Lausunto

Sähköverkko:
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 – 2 mukaisesti.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että kaavatyössä säilytetään paikka muuntamovaraukselle Y-tontilla kaavakarttaan merkatussa paikassa Viisaritien laidassa.
Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko:
Ei huomautettavaa.

Vastine

Sähkökaapeleita joudutaan siirtämään rakennustöiden yhteydessä.
Kaapeleiden sijainti ilmenee kaupungin johtokartalta.
Muuntamovaraus Y-tontilla Viisaritien laidalla säilyy.

Tarkistukset

–

10 § **Asemakaavan muutos 002275 ja tonttijako, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie**

VD/6605/10.02.04.01/2015
HP/TLA/TKA/SRU/MKU/ET/AV, HY-L

Raspitielle (Kaavintie 26:n kohdalle) ja Vuolutie 9:n kohdalle kaavoitetaan seitsemän omakotitonttia kahden puiston paikalle. Kaavamuutos on yleiskaavan, maapoliittisten linjausten ja Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteiden mukainen.

Asemakaavamuutos koskee osaa kortteleista 13047 ja 13058 sekä katualuetta kaupunginosassa 13 Vapaala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa puistoalueita.

Tonttijako koskee osaa kortteleista 13047 ja 13058.

Alue sijaitsee Kaavintie 26 (tuleva Raspitie) ja Vuolutie 9b kohdalla.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki, kiinteistöt ja asuminen

Maanomistus
Vantaan kaupunki

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaava on tehty kaupungin omana työnä.

Yleiskaava
Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3.

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet
Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, joissa on katsottu, että nämä puistot eivät ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Tonttitehokkuudeksi on esitetty e = 0,25. Suunnitteluperiaatteissa on tarkasteltu rakentaminen ja puistojen riittävyys koko kaupunginosan laajuudella.

Asemakaavan muutos
Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen (aiemmin yrityspalvelut) hakee kahden puistoalueen muuttamista omakotitonteiksi.

Voimassa olevassa asemakaavassa alueet ovat puistoalueita P.

Alue on sekametsää (kuusia, haapoja, koivuja, leppiä). Alueella on vanhoja vesi- ja viemärijohtoja, jotka siirretään, paperinkeräyspiste ja muuntaja, jotka voivat jäädä paikalleen, sekä vanhoja tieosuuksia, jotka liitetään tuleviin tontteihin. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Asemakaavamuutoksessa puistoalueet muuttuvat erillispientalojen korttelialueeksi AO ja osin katualueiksi.

Alueelle syntyy seitsemän omakotitonttia, joiden rakennusoikeudet ovat 165 – 190 k-m2. Suurin kerrosluku on kaksi. Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon. Paperinkeräysalue, ajoyhteys pohjoispuolisille tonteille ja muuntajan alue muutetaan katualueiksi. Kokonaisrakennusoikeudeksi muodostuu 1 210 k-m2 ja tonttitehokkuudeksi e = 0,25.

Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon. Talot ovat julkisivuiltaan vaaleita ja katot harmaita. Kullekin tontille saa rakentaa lisäksi 10 m2:n viherhuoneen, mikä parantaa asumisen laatua verrattuna terassiin.

Alueet liittyvät oleviin katuihin ja sopivat hyvin pientalotonteiksi. Molemmat ovat vanhoja tiealueita.

Lähellä on laaja virkistysalue.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 30.7.2015.
Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 12.8.2015.

Asiaan saatiin 22 mielipidettä, joista asukkailta 16 kpl. Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentaminen ja tiivistäminen,
- tonttitehokkuus e = 0,25, kun muilla Vapaalan tonteilla e = 0,20,
- liikenteen lisääntyminen Kaavintiellä ja Vuolutiellä,
- Vuolutien kapeus, kunto, hoito ja huonot näkymät,
- Kierretien katkaisun avaaminen liikenteelle ja toisaalta avaamisen vastustaminen,
- ajoyhteys Kaavintien puiston pohjoispuolisille tonteille,
- paperinkeräyspisteen sijoitus.

Mielipiteiden johdosta paperinkeräysalue jää paikalleen ja pohjoispuolisille tonteille järjestetään katuyhteys, jolloin rakennusoikeus on hieman pienentynyt. Kaavintien katkaisu on rajattu kaavamuutoksesta pois. Tonttitehokkuus e = 0,25 on Vapaalan suunnitteluperiaatteiden mukainen. Vuolutie on tavanomainen tonttikatu, jonka liikennemäärä kasvaisi noin 20 ajon/vrk (nyt 70 ajon/huipputunti).

Kaikki mielipiteet vastineineen on esitetty kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 22.9.2014), joiden mukaan kaavoitetaan ensi sijassa kaupungin maata ja joissa luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä. Kaava tuottaa kaupungin maalle asuntokerrosalaa 1 210 k-m2, yhteensä seitsemän pientalotonttia.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 § 20

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 18.12.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002275 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 24.1.-22.2.2018. Tällöin ei jätetty muistutuksia.

Kaavalausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin 1 kpl.
HSY:llä lausui sen, mikä oli jo kaavaselostuksessa, eikä ollut huomautettavaa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.4.2018 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan lausuntoon liitteen mukainen vastine,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.12.2017 päivätty asemakaavamuutos ehdotus 002275 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 22

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa lausuntoon liitteen mukainen vastine, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 18.12.2017 päivätty asemakaavamuutos-ehdotus 002275 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 10

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 18.12.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002275 ja tonttijakoehdotus, 13 Vapaala / Raspitie ja Vuolutie.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 18.12.2017
- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot: aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 050 3122132, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002275 RASPITIE JA VUOLUTIE

VAPAALA

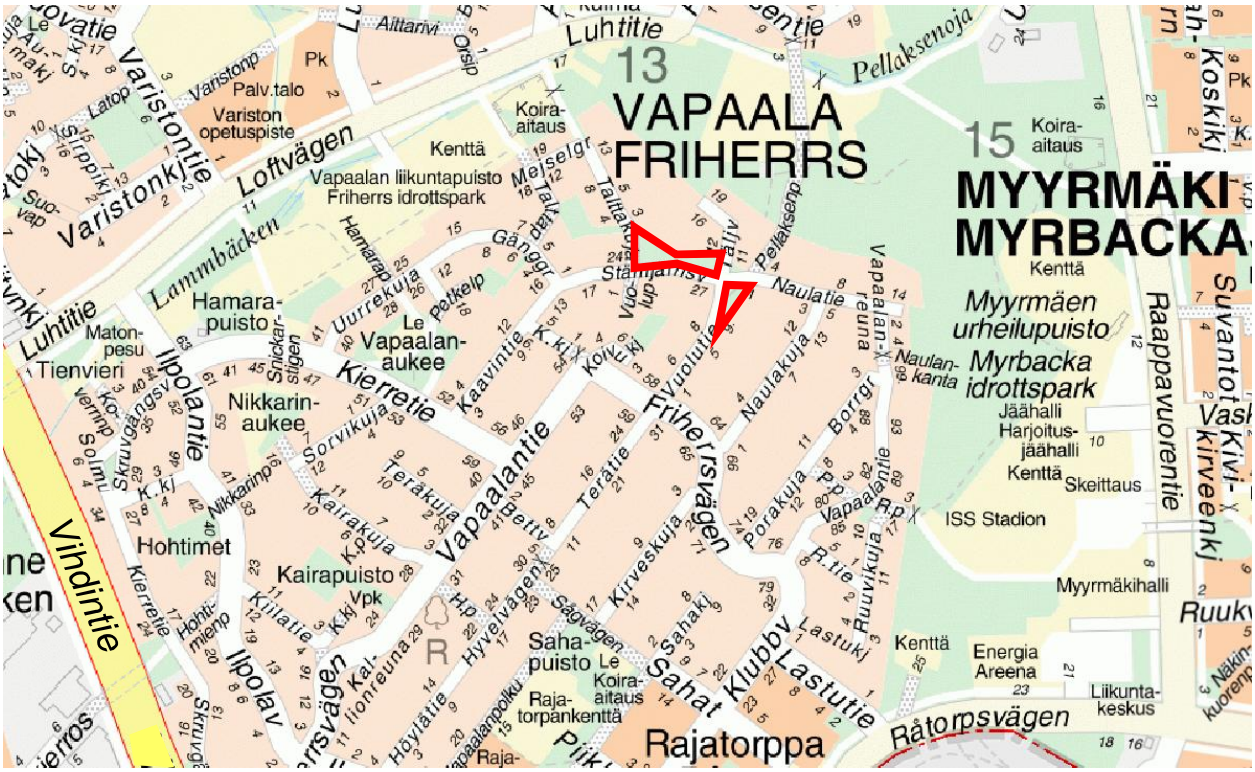
Maria Hyövälti

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavan muutoksen selostus sekä tonttijako,
joka koskee 18.12.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002275

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Raspitielle (Kaavintie 26:n kohdalle) ja Vuolutie 9:n kohdalle kaavoitetaan seitsemän omakoti-tonttia kahden puiston paikalle.

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 13 Vapaala

osa kortteleista 13047 ja 13058 sekä katualuetta

(Kumoutuvan asemakaavan puistoalueita.)

Tonttijako

osa kortteleista 13047 ja 13058

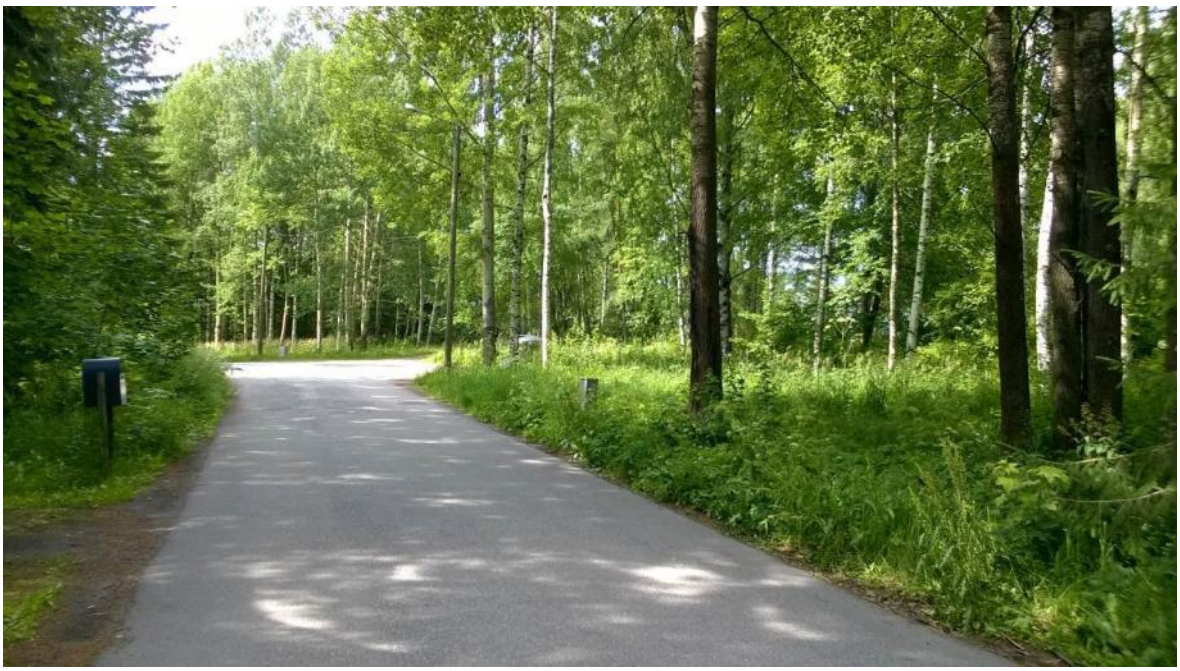
Kaava-alueen sijainti

Kaavintie 26 (tuleva Raspitie) ja Vuolutie 9b

Kaavaprosessin vaiheet

- Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki kaavamuutosta 14.7.2015.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 30.7.2015.
- Mielipiteet pyydettiin 10.9.2015 mennessä ja niitä saatiin 22 kappaletta (MRL 62 §).
- Kaavatilaisuus pidettiin paikalla 12.8.2015.

1. TIIVISTELMÄ

Kaavintie länteen, tontitettava alue oikealla. TKa 21.7.2015

Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen (aiemmin yrityspalvelut) hakee kahden puistoalueen muuttamista omakotitonteiksi. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä.

Alue on sekametsää (kuusia, haapoja, koivuja, leppiä). Alueella on vanhoja vesi- ja viemärijohtoja, jotka siirretään, paperinkeräyspiste ja muuntaja, jotka voivat jäädä paikalleen, sekä vanhoja tieosuuksia, jotka liitetään tontteihin. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3.

Voimassa olevassa asemakaavassa alueet ovat puistoalueita P.

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on katsottu, että nämä puistot eivät ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja rakentaminen on reunaehdot huomioiden mahdollista. Tonttitehokkuudeksi on esitetty e = 0,25.

Asemakaavamuutoksessa puistoalueet muuttuvat erillispientalojen korttelialueeksi AO ja osin katualueiksi. Alueelle syntyy seitsemän omakotitonttia, joiden rakennusoikeudet ovat 165 – 190 k-m2. Suurin kerrosluku on kaksi. Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon. Paperinkeräysalue, ajoyhteys pohjoispuolisille tonteille ja muuntajan alue muutetaan katualueiksi. Kokonaisrakennusoikeudeksi muodostuu 1 210 k-m2 ja tonttitehokkuudeksi e = 0,25.

Alueet liittyvät oleviin katuihin ja sopivat hyvin pientalotonteiksi. Molemmat ovat vanhoja tiealueita. Lähellä on laaja virkistysalue.

Asemakaavaan merkitään tonttijako.

2. LÄHTÖKOHDAT

Ilmakuva etelästä 2014.

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Vapaala on pääosin pientaloaluetta, Rajatorpan osalta kerrostaloaluetta.

2.1.2 Luonnonympäristö

Puistoalueet ovat metsää, mutta metsäsuunnitelmaa ei ole tehty. Alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Myyrmäen luonnonhoitosuunnitelmasta (Kuja 8.9.2004):

Metsäkuviot.

● Metsäkuvio 0113 013, Vuolutienpuisto:
Alue sulautuu viereiseen tonttiin. Tonttia on kuitenkin rajattu teräsverkkoaidalla. Ylispuina kasvavat kuusi ja haapa. Aluskasvillisuus on vesojen osalta vähäistä. Jopa haapa ei ole versonut voimakkaasti tai vesoja on poistettu. Mustikka ym. ruohovartinen kasvillisuus on rehevähköä.

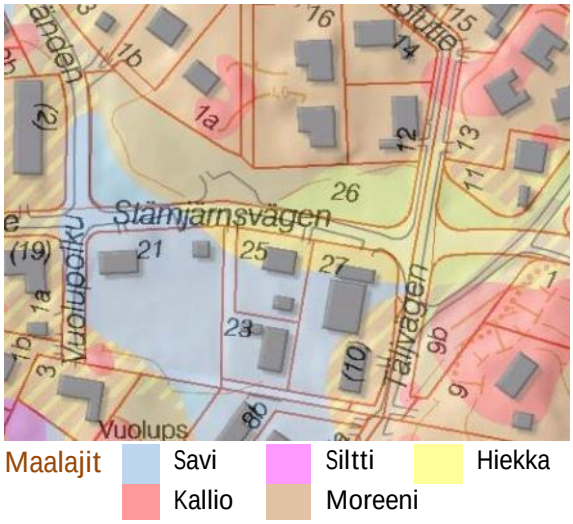
● Metsäkuvio 0113 014, Kaavintienpuisto:
Kaavintien varrella ja Talttakujasta itään sijaitsee kapeahko metsäinen vyöhyke. Itä- ja länsiosa eroavat keskenään ja niiden keskellä on hiekkapintainen vanhan tien osa. Jatkossa puisto säilytetään suojaavana ja kerroksellisena vihervyöhykkeenä.

Kuvio 1: Länsiosassa on tehty puuston- ja vesakonharvennus, jossa on jätetty kasvamaan ylispuustoksi pääasiassa haapaa ja koivua. Alispuustona on harvassa kuusia ja em. puulajeja. Kalliota on paikoin ja kuviolla on myös vanhoja kivijalka- ja muurirakenteita.

Kuvio 2: Itäosa on maastoltaan tasaisempi ja kosteampi. Tälläkin kuviolla on tehty puuston- ja vesakonharvennus. Ylispuina kasvavat nyt lepät, haapa ja koivu. Alispuina on harvassa em. lajeja ja yksittäisiä kuusia. Pohjakerros on rehevää, missä mm. vadelma viihtyy.

Ilmakuva v. 1976.

Maaperä on osin kalliota, hiekkaa, moreenia ja savea. Alue on normaalisti rakennettava. Rakentajan tulee tehdä rakennuspaikkakohtainen maaperätutkimus.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Kaavamuutosalueella ei ole rakennuksia, mutta alueella on muuntaja, paperinkeräyspiste sekä kunnallisteknisiä johtoja.

Naapuritonteilla on yksi- ja kaksikerroksisia yhden ja kahden asunnon taloja ja rivitaloja vuosilta 1952 – 1990. Julkisivuissa on käytetty eri materiaaleja (enimmäkseen vaaleita puu- ja tiilitaloja).

Palvelut

Vapaalassa on koulu, päiväkoteja ja ostoskeskus. Vapaalantielle on kaavoitteilla Lidlin kauppa (asemakaavamuutos 002345).

Myyrmäen aluekeskukseen Paalutorille on 2,2 km.

Virkistys

Lähellä on laaja virkistysalue: Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto.

Liikenne

Kaavintie ja Talttakuja ovat tonttikatuja, jotka liittyvät Uurrekujan kautta Ilpolantiehen ja Vuolutien kautta Vapaalantiehen. Jalkakäytäviä ei tonttikaduilla ole.

Vuolutiellä kulkee 70 ajoneuvoa/ruuhkatunti, mikä sisältää polkupyörät. Vuolutien ja Vapaalantien liittymän toimivuus on tavanomainen. (Laskenta ja seuranta 24.8.2017 klo 15.52 – 16.52)

Bussit Vapaalantieltä Elielinaukiolle, Myyrmäkeen ja Martinlaaksoon.

Kulttuurihistorialliset kohteet

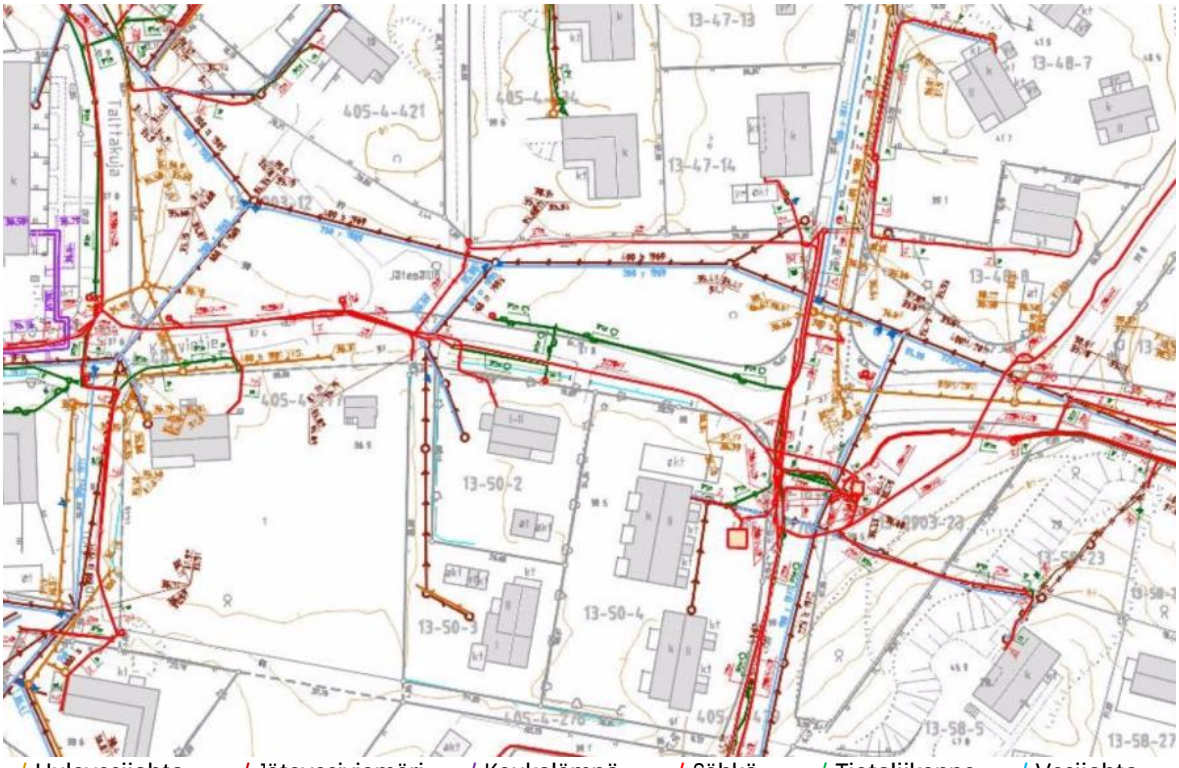
Alueella ei ole rakennusperintökohteita eikä tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Pellaksenpolun syrjään jäänyt osuus Naulatien suunnasta. TKa 21.7.2015

Tekninen huolto

Alueelle on rakennettu kunnallistekniikkaa seuraavasti:

/ Hulevesijohto / Jätevesiviemäri / Kaukolämpö / Sähkö / Tietoliikenne / Vesijohto

Nykyinen kunnallistekniikka.

Kunnallistekniikka on vanhaa ja tulee joka tapauksessa uusittavaksi, kuten Nuolitiellä on jo tehty.

Lisäksi Kaavintien puistossa on HSY:n alueellinen paperin keräyspiste ja Vuolutien puistossa on energialaitoksen muuntaja, jonka kaapeleita voidaan siirtää.

Vesistöt ja vesitalous
Kaavoitettavat pientalotontit sijaitsevat rakentamattomilla puistoalueilla, jotka ovat pääosin metsää. Pohjoisemman puiston keskellä on sorapintainen alue, jossa on aluekeräyspiste ja ajoyhteys pohjoispuoliselle tontille. Eteläpuolisen puiston halki kulkee vanha jo käytöstä poistettu ajoyhteys Vuolutieltä Naulatielle. Nykytilanteessa puistoihin satavat vedet pääasiassa imeytyvät maaperään. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Suuremmilla sateilla tai maan ollessa jäässä vedet ohjautuvat Vuolutien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin, joilla vedet johdetaan pohjoiseen Vapaalan pohjoispuoliselle viheralueelle. Siellä vedet virtaavat ojaverkostoa pitkin Pellaksenojaan, josta ne laskevat Varistonojaa Pikkujärveen, edelleen Pitkäjärveen ja lopulta Espoossa mereen.

Vedenjakelu
Kaava-alueella on olemassa oleva vesijohtoverkosto. Alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vedet johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Alueen painetasot vaihtelevat välillä +82 ... +96 m.

Jätevesiviemäröinti
Kaava-alueella on olemassa oleva jätevesiviemäriverkosto, jolla jätevedet johdetaan länteen Vapaalan jätevedenpumppaamolle ja sieltä runkoviemärissä Vihdintien alitse Hämeenkylään ja edelleen Hämevaaraan. Hämevaarassa runkoviemäri liittyy Espoon viemäriverkostoon, jossa jätevedet päätyvät Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesijärjestelmä
Alueen hulevedet johtuvat maastonmuotoja pitkin Naulatien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin. Hulevesiviemärit johtavat vedet pohjoiseen purkaen vedet avo-ojiin. Avo-ojista vedet päätyvät Vapaalan pohjoispuolella virtaavaan Pellaksenojaan.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- *Lentomelu:* Lentomelutaso Lden 50 - 55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja vastaavilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. Rakennusten ääneneristävyydestä määrätään rakennusjärjestyksessä.
- *Tiemelu:* Alue ei ole tiemelualuetta.

Maanomistus
Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

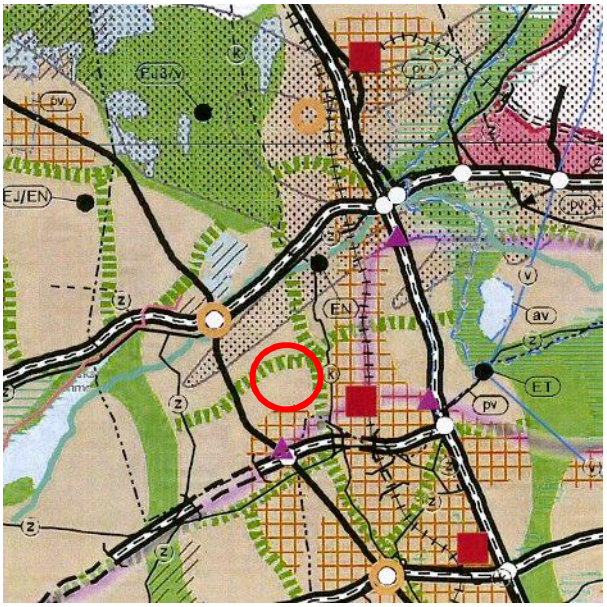
Tavoitteena on mm. että asuin- ja työpaikka-alueita ei sijoiteta erilleen muusta yhdyskuntarakenteesta ja että pääkaupunkiseudulla varmistetaan riittävä asuntotuotanto ja että virkistysalueista muodostetaan yhtenäisiä kokonaisuuksia. (Valtioneuvosto 13.11.2008)

– Kaavamuutos on tavoitteiden mukainen. Kaavamuutos täydentää pääkaupunkiseudun kaupunkirakennetta ja hyödyntää olevaa joukkoliikennettä ja kunnallistekniikkaa.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta (YM 8.11.2006).
Uudenmaan vaihemaakuntakaavoissa alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita
(1. YM 22.6.2010, 2. YM 30.10.2014, 3. YM 14.12.2012, 4. maakuntavaltuusto 24.5.2017).

– Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- -(K)- Maakaasun runkoputki.
- Lentomelualue.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alue on pientaloaluetta A3. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

– Kaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

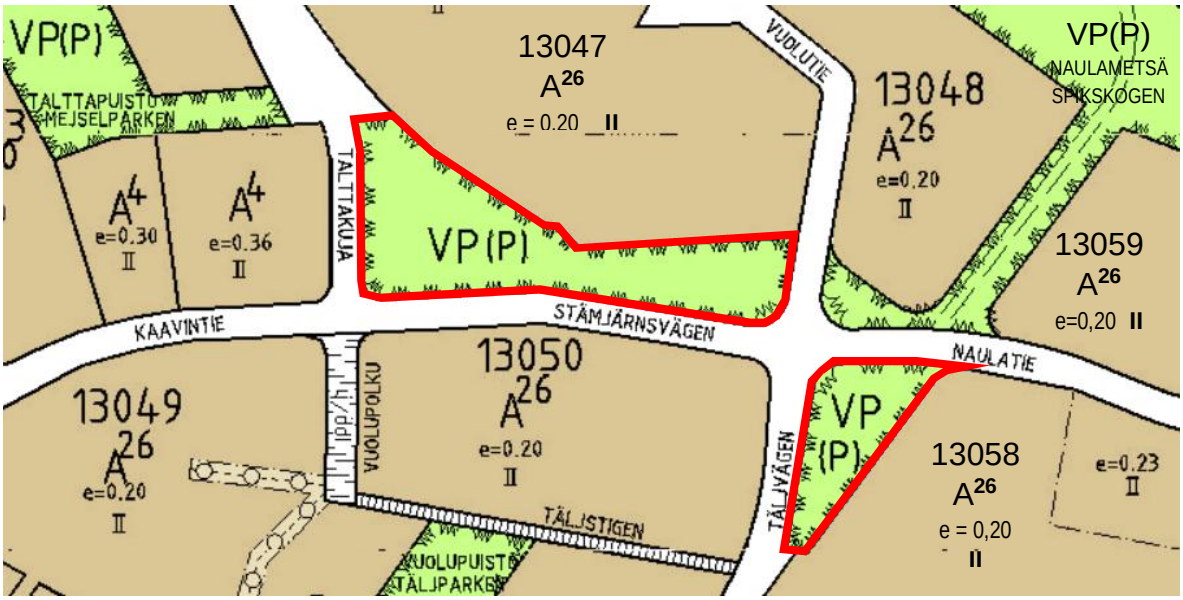

Vantaan yleiskaava.

A1	Tehokas asuntoalue.
A2	Matala ja tiivis asuntoalue.
A3	Pientaloalue.
c	Keskustatoimintojen alakeskus.
P1	Palvelujen alue.
PY	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
VL	Lähivirkistysalue.
VU	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
(ET)-●	Yhdyskuntateknisen huollon alue.
(m3)-	Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
(luo)-	Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.
o o o o	Ohjeellinen ulkoilureitti.
▪ ▪ ▪ ▪	Ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyht.
○	Kaavamuutosalueen sijainti.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 130200, Vapaala, vahvistettu sisäasiainministeriössä 16.5.1980, jossa alueet ovat puistoalueita P.

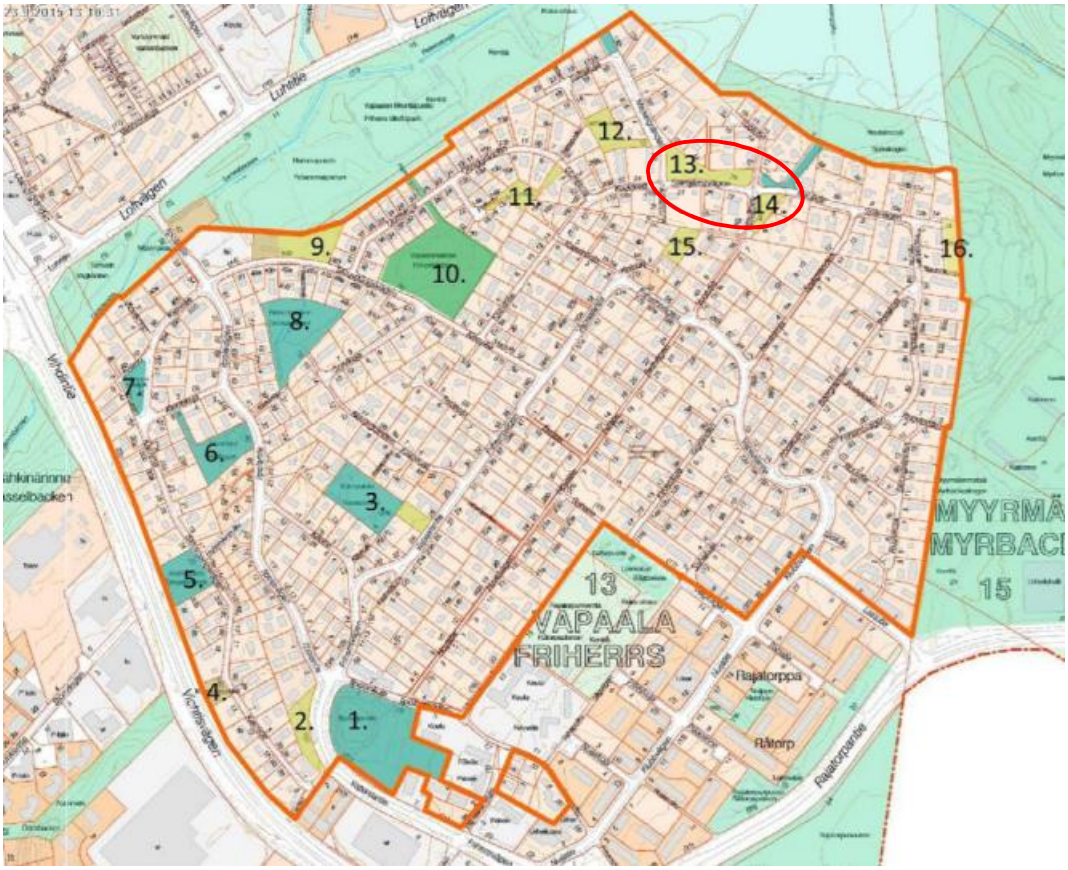
A4	Asuntorakennusten korttelialue.	13047	Korttelin numero.
A26	Asuntorakennusten korttelialue. Tontille saa rakentaa yhden asunnon tontin 400 m2 kohti. Rakentamiseen saa käyttää enintään 15 % tontin pinta-alasta.	e = 0,20	Tonttitehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin alaan.
		II	Suurin kerrosluku room. numeroin.
		|||pp|||	Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu katualue.
AP	Asuinpientalojen korttelialue.		
VP(P)	Puistoalue.		Kaavamuutosalueen rajaus.

Ajantasa-asemakaava.

Vanhassa Friherrs-Jussaksen rakennuskaavassa (1946) alueella on ollut varaus Asematielle, jonka piti johtaa suunnitellulle Rajatorpan rautatieasemalle.
Vapaalassa on myönnetty poikkeamislupia pientalotonteille tonttitehokkuudella e = 0,25.
Poikkeamisia on myönnetty myös tontin vähimmäispinta-alasta ja tontin peittoprosentista.

Vantaan karttoja, kaavoja, ilmakuvia ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: *kartta.vantaa.fi*

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet

Viheralueita koskevat kehittämisehdotukset kartalla.

Vapaalan viheralueet: 1. Ilpolanpuisto. 2. Vapaalantie 10. 3. Kairapuisto. 4. Kierremetsikkö. 5. Kierrepuisto. 6. Hohtimet. 7. Solmupuisto. 8. Nikkarinaukee. 9. Hamarapuisto (osa). 10. Nikkarinaukee. 11. Uurrepuisto. 12. Talttapuisto. 13. Kaavintie 26. 14. Vuolutie 9b. 15. Vuolupuisto. 16. Naulatie 16.

Kehittämisehdotukset

- Soveltuu rakennetuksi puistoksi.
- Soveltuu luonnonmukaiseksi puistoksi.
- Ei merkittävä osa viheralueverkostoa, reunaehdot huomioiden rakentaminen mahdollista.
- Soveltuu suojaviheralueeksi tai rakentamiseen työpaikka- ja teollisuustoiminnoille.
- Selvitysalueen ulkopuolinen viheralue.

Selvityksessä tehdyllä tarkastelulla on nostettu esiin Vapaalan pientaloalueen sisäisistä virkistysalueista viheralueverkoston keskeisimpänä säilytettävät kohteet ja toisaalta mahdolliseen täydennysrakentamiseen soveltuvat alueet. Mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset viheralueille edellyttävät asemakaavamuutosta. Selvitysalueen viheralueille ei ympäristökeskuksen mukaan sijoitu luonnonarvoiltaan merkittäviä, suojelua vaativia kohteita. Virkistysalueiden saavutettavuus 300 metrin etäisyydellä toteutuu myös viheralueverkostoon ehdotettujen muutosten myötä. Omakotitonttien tonttitehokkuudeksi esitetään e = 0,25.

Kaupunginhallitus 11.12.2017 hyväksyi Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet, jotka ovat kaavoitusta valmistelevaa tausta-aineistoa. Suunnitteluperiaatteissa esitetty rakentaminen ratkaistaan erillisin kaavamuutoksin ja poikkeamisluvin.

Alustava luonnos. Heini Kallaluoto 2011

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaavoitetaan ensisijassa kaupungin maata, keskustoja ja joukkoliikennevyöhykkeitä. Luovutetaan keskimäärin 100 pientalotonttia vuodessa. (Kv 22.9.2014)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2018

Varmistetaan 320 000 k-m2 asuntokaavoitus esisijaisesti kaupungin maalle, keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille.

– Kaava tuottaa kaupungin maalle seitsemän pientalotonttia, asumista yhteensä 1 210 k-m2.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön. (Kv 11.5.2015)

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

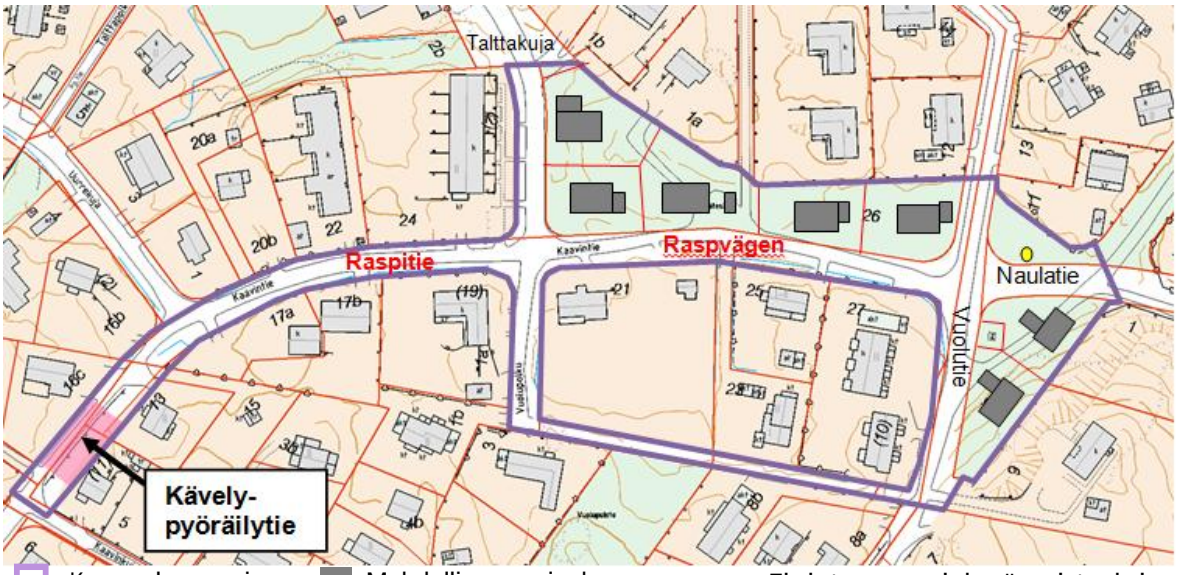
3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nyt kiinteistöt ja asuminen) haki 14.7.2015 asemakaava-muutosta Kaavintien ja Vuolutien puistojen muuttamiseksi asuintonteiksi. Vantaan yleiskaavassa (Kv 17.12.2007) alue on pientaloaluetta. Kaupungin maapoliittisissa linjauksissa (Kv 22.9.2014) luovutettavien pientalotonttien lukumäärää on päätetty lisätä.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija, alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Museovirasto, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 30.7.2015 esitetty aluerajaus ja maankäyttöluonnos.

Luonnoksessa esitetty alustava rakennusoikeuslaskelma

- Kaavintien puisto 3 730 m2, e = 0,25 => 5 tonttia á 186 k-m2 => yhteensä 930 k-m2
- Vuolutien puisto 1 332 m2, e = 0,25 => 2 tonttia á 166 k-m2 => yhteensä 332 k-m2

Luonnoksessa Kaavintien pohjoispuoliset kunnallistekniset johdot esitettiin siirrettäviksi puistosta kadulle, mutta Vantaan Energian muuntaja Vuolutiellä voisi jäädä nykyiselle paikalleen. Paperinkeräyspisteelle oli tavoitteena etsiä uusi paikka esimerkiksi Naulatien pohjoispuolelta. Kaavintien loppuosalle, joka on muusta Kaavintiestä erillään, esitettiin uudeksi nimeksi Raspitie / Raspvägen.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

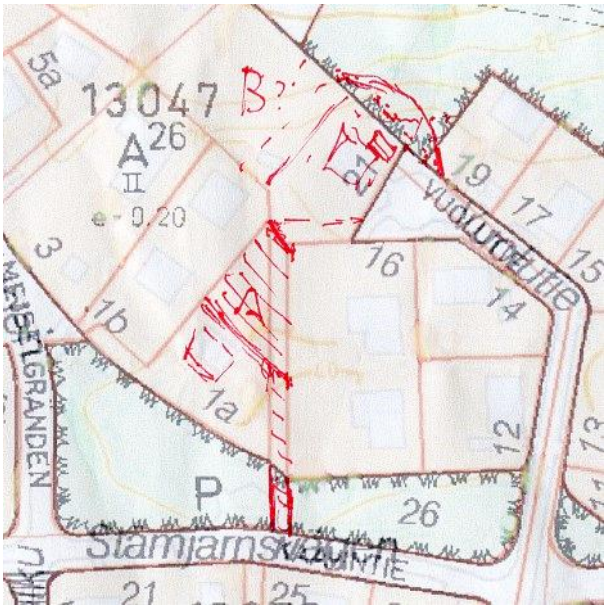
- *Osallistumis- ja arviointisuunnitelma* laadittiin 30.7.2015, lähetettiin osallisille ja julkaistiin internetissä. Tavoitteet ja mielipiteet kaavoitukselle pyydettiin kirjaamoon 10.9.2015 mennessä.
- *Vireille tulosta* ilmoitettiin Vantaan asukaslehdessä 8.8.2015.
- *Aluearkkitehti oli tavattavissa* Kaavintien ja Vuolutien risteyksessä 12.8.2015 klo 18.30.

Saadut mielipiteet tiivistettynä ja niiden huomioon ottaminen

Asiaan saatiin 22 mielipidettä, joista asukkailta 16 kpl. Mielipiteissä nousivat erityisesti esiin
- puistoon rakentaminen ja tiivistäminen,
- tonttitehokkuus e = 0,25, kun muilla Vapaalan tonteilla e = 0,20,
- liikenteen lisääntyminen Kaavintiellä ja Vuolutiellä,
- Vuolutien kapeus, kunto, hoito ja huonot näkymät,
- Kierretien katkaisun avaaminen liikenteelle ja toisaalta avaamisen vastustaminen,
- ajoyhteys Kaavintien puiston pohjoispuolisille tonteille,
- paperinkeräyspisteen sijoitus.

1. Osallistuminen paikalla, 12.8.2015 klo 18.30 – 19.40, aluearkkitehdin muistio

● Paikalla oli 24 osallista ja aluearkkitehti.
● Aluearkkitehti kertoi kaavoituksen lähtökohdista, mm. maapoliittisista linjauksista, yleiskaavan tavoitteista ja omakotitonttien tarpeesta.
● Miksi Kaavintien nimi taas muutetaan? Toivottiin yleisesti, että osoite ei muuttuisi ja Kaavintie pitäisi tehdä läpiajettavaksi. Osoitteenmuutos on tullut hankalammaksi mm. navigaattoreiden vuoksi.
– Kaupungissa ei saa olla kahta samannimistä katua.
● Miksi Vuolupolku on kaavassa mukana?
– Vain pp-merkinnän lisäämiseksi.
● Keskusteltiin tiivistämisestä, täydentämisestä ja eheyttämisestä.
● Vapaala on huvilakaupunginosa, puutarhakaupunkia.

Asukkaan luonnos tonttijaosta ja ajoyhteyksistä.

● Pitäisi kaavoittaa laajempia alueita esim. Variston ja Pellaksen väliin tai puutarhapalstoille eikä vain seitsemän tonttia, mikä ei ole kustannustehokasta.
● Saadaan vain seitsemän tonttia, mutta menetetään paljon.
● Esitetty tehokkuus on e = 0,25, kun muilla Vapaalan tonteilla on e = 0,20.
● Myös muille tonteille pitäisi saada e = 0,25. – *On saanut poikkeamisluvalla.*
● Virkistysalueet ovat tärkeitä ja niiden tulisi säilyä.
● Tarvitaan ulkoilutie Naulatien päästä Myyrmäkeen. – *Esitetty eri suunnitelmassa.*
● Ajoyhteys pohjoispuolisille tonteille (Talttakuja 1a, Vuolutie 21) poistuu.
● Vuolutien ja Kaavintien kunnallistekniikka on vanhaa ja huonokuntoista, Naulatie on uusittu.
● Miten tonteilta tulevat hulevedet hoidetaan?

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Vapaalaan on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). Kaavintien katkaisusta saatiin ristiriitaisia mielipiteitä, joten Kaavintien katkaisu on rajattu tästä kaavamuutoksesta pois, samoin Vuolupolku. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017. Pohjoispuolisille tonteille tulee katuyhteys. Hulevesiä viivytetään tonteilla ja ne johdetaan hulevesiviemärissä Pellaksenojaan.

2. Asukas A, 19.8.2015, saapunut 24.8.2015:
1. Kun Kaavintien puiston kaavamuutos toteutuu, niin --- piha-alueelle ei pääse millään ajoneuvolla. Syy on se, että nykyiseen kaavaan merkitystä liittymästä nousee rinne pihalle liian jyrkästi, neljän metrin matkalla on noin 1,4 metriä. Siksi olen joutunut rakentamaan portaat voidaksemme kulkea pelkästään postilaatikolla ja jäteastialle.

Tämän vuoksi olemme joutuneet käyttämään Kaavintie 21 vastapäätä lähtevää vanhaa sorapintaista ajotietä, jota pääsee ”yläportille” ja siitä tarvittaessa peräkärryllä tai suuremmallakin ajoneuvolla talomme pihalle. Oman automme olemme pysäköineet yläportin edessä.

2. Olemme suunnitelleet tontin jakamista --- Olemme keskustelleet ja alustavasti sopineet talomme takana --- tontilta kohti Kaavintietä vievän vanhan tiepohjan, ”kirveenvarren” 338 m2, liittämisestä tonttimme takaosaan.

Esitän: Ajoyhteyden avausta muodostettaville tonteille ---

Esitän: Talttakujan puoleisen liittymän lunastus kaupungille ---

Esitän: Rakennusoikeuskertoimen tarkistusta ---

Esitän: Kaavintien nimen säilyttämistä ---

=> Neuvoteltu ajoyhteydestä ja asemakaavamuutoksesta, jota on haettu ja hakemus on peruttu. Tontille järjestetään katuyhteys Raspitieltä, joten tontin voi jakaa tämän kaavamuutoksen jälkeen. Tonttitehokkuutta voi korottaa poikkeamisluvalla. Talttakujan kirvesvarsi jää kuulumaan tonttiin ja sinne voidaan siirtää tonttijohdot. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

3. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, 17.8.2015:
Asuinrakennusten sijoittelussa tulee huomioida lähelle rakentamisen asettamat vaatimukset paloturvallisuudelle. Mikäli rakennuksia sijoitetaan kiinteistön rajalle tai rajan tuntumaan, on huomioitava palomuurien rakentamisen mahdollistaminen. Vaihtoehtoisesti palomuurien rakentamisvelvollisuus voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla. Tällöin on kaavaan selkeästi kirjattava, millä ehdoilla palomuuri voidaan jättää rakentamatta.

=> Rakentamisessa noudatetaan Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksiä.

4. Museovirasto, 20.8.2015, saapunut 21.8.2015:
Kaavamuutosalueelta ei tunneta Museoviraston käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tiedot perustuvat vuosina 2000 ja 2006 tehtyihin arkeologisiin inventointeihin. Näin ollen Museovirastolla ei ole huomautettavaa kaavamuutokseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Rakennetun kulttuuri-ympäristön ja maiseman osalta asiasta lausuu Vantaan kaupunginmuseon ja Museoviraston välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti kaupunginmuseo.

5. As.Oy Kaavintie 27, 17.8.2015:
Miten on mahdollista, että as. Vantaan Kaavintie 27 ei ole saanut mitään tietoa alueella suunnitellusta kaavamuutoksesta. --- As.oy kaavintie 27. Ei mistään nimessä tule näillätiedoilla hyväksymään kyseistä ehdotusta (ehdotus on siis vahingossa tulltu eteeni netissä) on siis tärkeää että mietitte miten informaatio kulkee kunnan ja asukkaiden välissä. ---

=> *Vastattu, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on lähetetty 30.7.2015 tavallisena kirjeenä kiinteistörekisterissä olevaan As Oy Kaavintie 27:n osoitteeseen --- Kaavan vireille tulosta on myös ilmoitettu Vantaan Sanomissa 8.8.2015. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli saatavissa kaavan osallistumisessa 12.8.2015 ja lähetettiin vielä kysyjälle sähköpostilla 20.8.2015.*

6. Asukkaat B ja C, 24.8.2015:
--- Alueen nykyisinä asukkaina ja tontin --- omistajina tuemme sinänsä ajatusta alueen ”tiivistämistä. täydentämistä ja eheyttämistä”. Suunnitelman mukaan muutokset toteuttaisivat kuitenkin asumisen ja viihtymiseen tasoon liittyvien konkreettisten tekijöiden kannalta etäisiä, kaavoituksellisen ylätason käsitteitä. Pienten lähipuistojen poistaminen muuttamalla ne yksi toisensa jälkeen asuintonteiksi ei välttämättä nosta alueen olemassa olevia viihtyvyysarvoja ja sitä vetovoimaa, joilla alueelle saadaan uusia asukkaita. Kolme sanaa ”tiivistämistä. täydentämistä ja eheyttämistä” voitaisiin korvata sanalla tiivistäminen, sillä sitähän ne kaikki kuvaavat.

1. Kadunvarsilla olevat ja korttelien sisäiset puistot
Huomiota herättää, että voimassa olevaan kaavaan merkityt Vuolupuisto, Talttapuisto ja Uurrepuistoa ei ole sisällytetty kaavaluonnoksen tarkastelualueeseen. Kaikki kolme puistoaluetta on yleiskaavassa osoitettu pientalorakentamiselle. --- Vuolupuisto, Talttapuisto ja Uurrepuisto sijaitsevat korttelien sisällä --- kadunvarsipuistot täyttävät huomattavasti paremmin lähipuistojen tehtäviä --- Kun kadunvarsipuistot kerran muutetaan asuintonteiksi pala palalta, kannattaa suunnata kaavoituksellinen valokeila myös Vapaalanaukeelle. ---

2. Tonttien määrä, liittymät ja paperinkeräyspiste
Talttakuja 1 nykyinen liittymä voi näyttää kartalla toimivalta, mutta maaston vuoksi liittymä ei ole ajettavissa autolla, ja siitä johtaa talon pihatasolle portaat. Tämä liittymä voitaisiin korvata uudella, Kaavintielle aukeavalla liittymällä ---

Aikoinaan, ennen Vuolutien loppuosan rakentamista, tonttimme --- liittymä on kulkenut kirveenvarren kautta Kaavintielle --- puistoalue katkaisi tämän tieyhteyden --- Mikäli puisto kaavoitetaan tonteiksi, esitämme että tonttimme entinen vanha tieyhteys kirvesvarren kautta Kaavintielle korvataan kadunpätkällä ---

Paperinkeräyspiste on ehdotettu siirrettäväksi Naulatien pohjoispuolelle, paikkaan jossa aikaisemmin sijainnut rytökosteikko on täyttämällä muutettu lajirikkaaksi luonnonniityksi. ---

Paperinkeräyspisteen nykyinen sijaintipaikka on paikallisessa perinteessä kulttuurihistoriallisesti merkittävä siksi, että sen luona on ennen vesijohtoverkon rakentamista sijainnut kulmakunnan vesiposti, jota hyödynsivät ne taloudet joilla ei ollut kunnon kaivoa, tai joiden kaivot ehtyivät määrätyissä oloissa. Tässä kohtaa ovat aikoinaan pysähtyneet myös kauppa-auto, kala-auto ja juuresten myyjä. Tämän kautta paikka toimi myös kulmakunnan tapaamispisteenä, jossa vaihdettiin kuulumisia vesipostilla käydessä ja e.m. myyntiautoja odotellessa. Nykyisin paperinkeräyspisteen ympärillä oleva pienoinen kenttä toimii epävirallisena lyhytaikaisena varastointialueena kadun- ja talonrakennusmateriaaleille, ilman että siitä on mainittavaa haittaa kulmakunnan asukkaille. ---

--- yhden tontin vähentäminen Kaavintien pohjoispuolisesta puistosta ei merkittävästi heikentäisi kaavamuutokselle asetettuja, alueen tiivistämiseen tähtääviä tavoitteita --- Jäljelle jäävien tonttien rakennusoikeutta olisi ehkä mahdollista korottaa juuri vähentyneen rakennusoikeuden verran ---

3. Rakennusoikeudesta
--- kaupunki kaavoittaa omistamiaan puistoja rakennustonteiksi ehdottaen niille tehokkuuslukua e = 0,25, kun taas alueen yleinen tehokkuusluku on pienempi, e =0,20. Poikkeuksen muodostaa Kaavintie 24, jossa olevalla rivitalotontilla tehokkuus on e = 0,36. --- olemassa olevien yksityisten tonttien rakennusoikeutta voitaisiin kohtuuden ja tasa-arvoisen kohtelun nimessä lisätä ---

4. Liikenne, katujen turvallisuus, tienpito, yhteydet
[Alkuosa koskee Luhtitietä ja Pellaksenpolkua kaavassa 141100.]
--- Alueen tiivistäminen --- tulee omalta osaltaan lisäämään niin ajoneuvoliikennettä kuin kevyttä liikennettä etenkin Kaavintiellä ja Vuolutiellä. Uusien tonttien rakentamisen voidaan ennakoida tuovan alueelle lisää lapsiperheitä. Tämän vuoksi teiden tekniseen kuntoon ja rakenteelliseen turvallisuuteen on kiinnitettävä nykyistä suurempi huomio.

Vuolutien kunto välillä Vapaalantie Kaavintien-Naulatien risteys ei vastaa tienpidolle asettuvia kohtuullisia vaatimuksia. Mainitun risteyksen näkyvyys on jossain määrin heikko --- Tienpidon kohentamistarve koskee myös talvikunnossapitoa --- Vuolutien liittymä Vapaalantiehen on hyvin vaarallinen pensasaitojen muodostamien näköesteiden vuoksi. ---

Saimme kaavamuutosta koskevat tiedotteet osoitettuina ---

è *1. Nämä puistot sisältyvät Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). 2. Tonteille järjestyy katuyhteys Raspitieltä (Kaavintieltä), kun paperinkeräysalue muutetaan katualueeksi. Kaupungin maata ei saa käyttää varastointiin ilman kaupungin lupaa. 3. Vapaalaan on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin. 4. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Vapaalantien ja Vuolutien liittymän toimivuus on tavanomainen.* 5. *Kirjeet on lähetetty kiinteistörekisteriin annetuilla osoitteilla, osoitetieto on tarkistettu.*

7. Asukkaat B ja C, 24.8.2015:
--- Olen jättänyt täysin pois ne suunnitelmamme jotka liittyvät tonttimme --- hyödyntämiseen ---

=> *Haettu asemakaavamuutos hoidetaan asemakaavan 141100 yhteydessä (OAS 18.10.2017).*

8. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 2.9.2015:
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee yleistä vesihuoltoa Kaavintien pohjoispuolella (vesijohto DN 200, jätevesi DN 400) ja Vuolutien itäpuolella (vesijohto DN 100, jätevesi DN 225) ajantasa-asemakaavassa puistoalueella. Muutosalueella on lisäksi yksityisiä tonttijohtoja. Asemakaavan muutos edellyttää näiden siirtoa, mikä tulee ottaa huomioon kaavan jatkotyössä. Johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa. HSY:n johtoja koskevat suunnitelmat hyväksytetään HSY:llä.

Kaavintie 26 paperin kierrätyspiste on Vapaalan omakotialueelle tärkeä. Ehdotettu uusi kierrätyspisteen paikka edellyttää maan täyttöä ja se ”tukkisi” risteysliikenteen tyhjentämisen ja käytön aikana. Lisäksi johdot estävät syväkeräysastioiden asennuksen, joita kaupunki pääsääntöisesti haluaa alueella käytettävän. Myöskään paperin syväkeräyssäiliöiden siirto ei onnistu, vaan uusi paikka vaatisi uuden astian lupineen. HSY ei ole löytänyt Kaavintie 26 paperipisteelle korvaavaa paikkaa, joten HSY pyytää kierrätyspisteen säilyttämistä nykyisellä paikalla.

=> *Paperinkeräyspiste jää nykyiselle paikalleen, joka muutetaan katualueeksi (nyt puistoa).*

9. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 2.9.2015, saap. 3.9.2015:
--- HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä ei ole tarvetta antaa lausuntoa tämän kaavaprosessin myöhemmissä vaiheissa.

10. Asukas D, 6.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Suunnitelmasta ei käy ilmi uusien tonttien sisäänajoväyliä ja niiden sijoituksia. Nämä aiheuttavat varmasti avo-ojien poistamisen sekä viemäröintijärjestelmien uusimisen (hulevedet) ---
Jos kaupungilla on rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopoilijoille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan liikennemäärien nousua. --- Kustannukset [Vuolupolun] pyörätien rakentamisesta rasittavat myös pyörätien varrella asuvia taloyhtiöitä. ---

=> *Raspitielle (Kaavintielle) rakennetaan hulevesiviemäri. Vuolutien liikennemäärä kasvaa vain noin 20 ajon/vrk, koska osa liikenteestä suuntautuu Uurrekujalle. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen. Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta.*

11. As.Oy Vantaan Kaavintie 27, 7.9.2015:
AS.OY. Vantaan Kaavintie 27 hallituksen kommentteja kaavahankkeesta numero 002275

1. Yleistä
Vantaan Vapaalassa sijaitseva rauhallinen asuinalue on alun alkaen ollut nimenomaan puistomainen ja väljästi rakennettu omakotialue. Tuo tiivistäminen on alueen historian kannalta aivan väärä lähtökohta alueen jatkosuunnittelussa. Alueen saattaminen siihen kuntoon että sille vois kaavoittaa 7 kpl omakotitalo tontteja vaatii kaupungilta mittavia rahallisia panostuksia, joita ei varmaankaan tule sivuttaa tässä taloudellisessa tilanteessa. Rahaa tulee viemään ainakin kunnallistekniikka, avo-ojien poisto alueelta, sekä tiestön ehdoton parantamistarve sekä maisemointi.
Myöskin Vuolutien ja Vuolupolun kävely/pyörätie hanke tulee kalliiksi. Onkin todennäköistä että kaupungille aiheutuu huomattavasti suuremmat rahalliset kulut. kuin että tonteista saadut tulot kattaisivat kaikki alueelle tarvittavat investoinnit.
Ympäristössä oleville asunkiinteistöille aiheutuu myöskin lisäkuluja ja jopa kiinteistöiden arvonalennuksia.
Kaavan nro 002275 suunnitelmassa Kaavintielle ja Vuolutielle tulevista uusista omakotitalotonteista ei ole otettu huomioon seuraavia asioita, jotka tulee huomioida:

2. Vuolutie:
Vuolutie on läpikulkutie alueella asuville. Seitsemän uuden omakotitalon rakentaminen alueelle kasvattaa liikennettä jo ennestään ahtaalla ja erityisesti talvisaikaan pimeällä tiellä, jossa sattuu vaaratilanteita jo nykyisellä liikennemäärällä. Omakotitalot ovat suunniteltu mitä todennäköisimmin lapsiperheiden tarpeisiin, ja jo nykyisillä liikennemäärillä lasten liikkuminen näennäisesti ”vähäliikenteisellä pienellä ja kapealla pihatiellä” on turvatonta. Pyynnöstä huolimatta kaupunki ei ole asentanut tielle alempaa nopeusrajoitusta eikä myöskään hidasteita. Vuolutie antaa itsestään vähäliikenteisen pienen ja kapean pihatien vaikutelman, vaikka tilannenopeudet, tiellä näkyväisyyttä häiritsevä mäki ja läpikulkuliikenne tekevät tiestä vaarallisen liikkua. Rakennustöiden aikana liikenne tulee lisääntymään entisestään ja kapeilla teillä tulee olemaan isoja ongelmia mahtua liikkumaan. Niihin tulee olla ratkaisut valmiina ennen mittavien muutosten toteuttamista.

3. Vuolutien ja Kaavintien risteys:

Tällä hetkellä risteykseen on hyvä näkyväisyys kolmesta suunnasta puistomaisten alueiden ansioista. Vuolutien ja Naulatien kulmaukseen suunnitellut tontit huonontavat näkyväisyyttä risteyksessä huomattavasti, Tulevilla tontinomistajilla on tarve rakentaa omalle tontilleen vaikka aidat suojaamaan tonttiaan. Risteyksessä on tapahtunut vaaratilanteita jo nykyiselläkin näkyvyydellä läpikulkuliikenteen ja tilannenopeuksien takia.

4. Lehtienkeräyslaatikko Vuolutien ja Kaavintien risteykseen:
Suunnitelmassa oleva paikka lehtienkeräyslaatikolle on vaarallinen risteyksessä. Autot eivät saisi pysähtyä risteysalueelle, mutta suunniteltu lehtienkeräyspiste tulee ohjaamaan autot pysähtymään risteykseen tiputtamaan lehtensä ja aiheuttamaan jo ennestään vaaralliseen risteykseen lisää vaaratilanteita, saati sitten, että omakotitontit vielä huonontavat näkyväisyyttä risteykseen. Toinen vaihtoehto on rakentaa pisteelle turvallinen pysäköinti/pysähtymisnalue.

5. Lumien auraaminen Kaavintieltä ja Vuolutieltä:
Aiempina talvina teiden lumia on voitu aurata entiselle tienpätkälle Vuolutien ja Naulatien risteykseen, josta niitä on kuljetettu pois vähitellen. Teiden kapeus ja vielä tienpenkoille kerääntyvä lumi on talvisin ongelma, jos lumille ei ole väliaikaista säilytyspaikkaa. Lumien kuljettaminen pois kuorma-autoilla on tiedossa oleva ongelma joka vuosi. Suunnittelemalla myös sopivan lumienaurauspaikan ja lumien väliaikaisen säilytyspaikan, kunnes ne ehditään viemään pois, kapeiden teiden turvallisuus on edes hieman parempi talven pimeinä hetkinä, kun lumi ei ole viemässä olemattomilta tienpenkereiltä tilaa.

6. AS.OY Vantaan Kaavintie 27 asuntojen arvon muuttuminen:
Vapaalan erottaa muista asuinalueista puistomainen ympäristö ja osa alueen asuntojen arvosta perustuu siihen, että asuminen ei tunnu tiiviissä kaupungissa asumiselta vaan ympärillä on tilaa, eikä ikkunoista tarvitse katsella toisten talojen ikkunoista sisään. Kaupunkimaisia asuinalueita pääkaupunkiseudulta löytyy jo yllin kyllin.

Lisäksi rakennustyöt ja putkien siirtämiset tulevat häiritsemään nykyisiä asukkaita useita vuosia. Yhtiössämme on asunnon myyntiaikeita, ja myös tämän mahdollisesti väliaikaisen muutoksen takia asuntojen myyntiarvo tulee laskemaan huomattavasti.

Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat muuttamaan tilannetta erityisesti. (suora näköyhteys asuntojen sisälle)

7. Suunniteltu kävely/pyörätie Kaavintie 27 asunto-osakeyhtiön eteläreunalla Vuolutie Vuolupolku
On kummallista että kaupungilla on rahaa rakentaa kävely/pyörätie, joka ei hyödytä ketään vaan tekee mopopojille/tytöille oivan kiertoringin korttelimme ympäri.

Mainittakoon että kyseinen suunnitelma ahtaalle alueelle vaatii maakauppoja nykyisten omistajien suhteen (kaupunki ei omista maita) ja tulee myöskin kalliiksi asunto-osakeyhtiöllemme (Viemäri liitännät ainakin hulevesien johdosta). Onkin todennäköistä että suunnitelman varrella olevat kiinteistöt joutuvat rakentamaan aidat suojaamaan omaa yksityisyyttään. Voitte varmaankin kuvitella millainen kuja siintä syntyy.

8. Asukkaille koituvat kustannukset muutoksista:
Suunnitelma ei kerro, mitä kustannuksia nykyisille asukkaille tulee tahtomattamme teiden ja putkistojen uusimisten ja siirtämisen takia. Lisäksi suunnitelmassa ei oteta huomioon ojituksia. Ne tulee suunnitella selvemmin ennen kuin koko suunnitelman vaikuttavuutta alueelle voi arvioida. On kuitenkin ilmiselvää että avo-ojat poistunee Vuolutien ja Kaavintien risteysalueelta sekä Kaavintietä eteenpäin tuleville omakotitalojen tonteille asti.

9. Kaavintien kadunnimen muutos:
Mielummin avataan Kaavintien pyörätienpätkä autoille kuin vaihdetaan kadunnimeä. Se saattaisi samalla vähentää Vuolutien läpikulkuliikennettä. Esimerkiksi asunto-osakeyhtiömme nimessä on nykyinen osoite. Se tulee aiheuttamaan sekaannuksia, jos kadunnimi muutetaan.

=> 1. Vapaalan rakentaminen alkoi 1930-luvulla. Nyt Vapaala on Myyrmäen aluekeskuksen lähin pientaloalue. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan (2007) keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). 2. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. 3. Vuolutien ja Kaavintien risteys on tavanomainen tonttikatujen risteys. 4. Lehtienkeräyslaatikko säilyy nykyisellä paikallaan. 5. Lumenkasausalue jää Nuolitien pohjoispuolelle. 6. Asuntojen arvot voivat kaavoituksella ja kaupungin kehityksen myötä nousta tai laskea. 7. Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta. 8. Kunnallistekniikka on vanhaa ja tulee joka tapauksessa uusia kuten Naulatiellä on jo tehty. HSY siirtää putket. Raspitielle (Kaavintielle) lisätään hulevesiviemäri. 9. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017. As Oy Vantaan Kaavintie 27 asuntojen osoitteet ja postilaatikot ovat Vuolutien puolella.

12. Vantaan kaupunginmuseo, 7.9.2015:
Ei huomautettavaa.

13. Asukas E, 7.9.2015:
Kaavintien nimen vaihdosta voisiko toi alku pätkä olla Kaavinkuja ja pidempi osa Kaavintie minun mielestä olisi parempi kuin kokonaan uusi nimi.

=> Kadun alkuosa jää Kaavintieksi, joten osoitteet siellä eivät muutu. Kaavinkuja on jo. Kadunnimen muutos päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

14. Asunto Oy Vuolutie 16, 8.9.2015:
Asunto Oy Vuolutie 16 --- Tontille on v. 1980 rakennettu kaksi omakotitaloa, joista eteläisen, talo B, hallinnassa oleva piha-alue rajoittuu em. puistoon. Puistokaista on em. tontin kohdalla rajalta Kaavintiehen varsin kapea, länsireumaltaan n. 13 m ja itäreunaltaan n. 25 m leveä. Lisäksi talon B piha-alue on itäosaltaan (etupiha) pengerretty lähes 2 m ko. puistoaluetta korkeammalle.

Katsomme, että puistoalueen muuttaminen korttelialueeksi ja rakentaminen ehdotetun tehokkuuden e=0,25 mukaisesti edellyttäisi rakentamista kahteen kerrokseen ja rakennuksen sijoittaminen tontille poikkeamista minimietäisyyksistä tonttimme rajasta. Em. seikat vaikeuttaisivat olennaisesti talon B piha-alueen käyttöä ja heikentäisivät merkittävästi asumisviihtyisyyttä.

Rakentamisen edellyttämään poikkeamiseen minimietäisyyksistä tontin rajasta emme katso voivamme suostua Rakentaminen edellyttäisi lisäksi em. pengerryksen kunnostamista sekä aidan rakentamisen tonttien rajalle. Näin muodostuviin kustannuksiin emme katso olevamme velvollisia osallistumaan.

Em. perusteella katsomme, ettei em. Kaavintien viereisen ja tonttiimme rajoittuvan puistoalueen muuttaminen korttelialueeksi ole tarkoituksenmukaista, emmekä voi sitä hyväksyä.

Edellä esitetyn lisäksi toteamme asemakaavanmuutokseen liittyen mm. seuraavaa.

o Ehdotettu tonttitehokkuus e=0,25 poikkeaa alueen nykyisestä tehokkuudesta e=0,20 ja muuttaa siten ympäristön yleisilmettä.

o Ehdotuksen mukainen rakentaminen edellyttää nykyisten kunnallisteknisten johtojen siirtämisen puistoalueelta kadulle, jolloin myös nykyinen katualue tulee kunnostaa. Em. toimenpiteistä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Edellytämme, että ennen ko. toimenpiteitä nykyinen Vuolutie

Vapaalantieltä Naulatien ja Kaavintien risteykseen sekä tarvittavat kunnallistekniset johdot ym. tulee kunnostaa.

Mm. em. seikkoihin viitaten katsomme, että asemakaavanmuutos nro 002275 esitetyllä tavalla ei ole tarkoituksenmukainen.

Esitämmekin, että nykyinen Vapaalantien ja Kaavintien kulmauksessa oleva puistoalue säilytetään ja kunnostetaan vaikkapa kävelyreitti sen kautta, koska sitä käytetään nykyisinkin kävelyreittinä.

Mikäli asemakaavanmuutosprosessia kannastamme poiketen jatketaan, edellytämme, että meillä on tilaisuus tavata kaavanmuutoksen valmistelijat ym. henkilökohtaisesti ko. muutosalueella ja esittää näkemyksemme sekä keskustella koko kaavanmuutoksen tarkoituksenmukaisuudesta ym.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Rakentaminen mahtuu hyvin paikalle. Vapaalan asemakaava sallii yleisesti kaksikerroksista rakentamista. Vantaan rakennusjärjestyksen mukaan minimietäisyys rakennuksesta naapurin tontin rajaan on 4 metriä ilman asemakaavamääräystä tai naapurin suostumusta. Tontin pengertäminen ja aitaaminen on tontinomistajan harkinnassa omin kustannuksin. Vapaalassa on myönnetty poikkeamisluvin e = 0,25 tonttitehokkuuksia, joka sisältyy myös Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin (Kh 11.12.2017). Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Paikalla on järjestetty osallistuminen 12.8.2015.

15. Asukas F, 8.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat muuttamaan tilannetta erityisesti meidän asunto-osakkeemme osalta. Vaikka uudet ikkunat eivät olisi kohtisuoraan kohti meidän ikkunoitamme, erityisesti korkeammalta rinteestä yleensä näkee ikkunoista sisään vielä helpommin kuin samalta tasolta tai matalammalta. Muutimme asuntoon vasta menneenä keväänä ja meille oli tärkeää ympäröivien alueiden puistomainen olemus ja rauhallisuus. Erityisesti siis puistomainen alue Vuolutien ja Naulatien välissä oli meille merkittävässä roolissa. Mielestämme osa asuntomme arvosta poistuu, jos ympäröivät puistoalueet kaavoitetaan tonteiksi. ---

Jos kaupungilla on todella rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopopojille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan mahdollisia liikennemäärien nousua. --- Tiedotteessa oleva linkki vie sivuille, jotka eivät ole käytössä ---

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta. Kaupungin nettisivujen hakemistorakennetta on muutettu, kaupunkisuunnittelun uusi linkki on www.vantaa.fi/asuminen_ja_ympäristö, mutta myös www.vantaa.fi toimii.

16. Asukas G, 8.9.2015:
[Mielipide sisältää osia As Oy Kaavintie 27:n mielipiteestä nro 11, katso se.]

Lisäksi: --- Jos alueelle ei jää lumien auraus- ja säilytyspaikkaa, tulevat lumivallit kapeuttamaan jo valmiiksi kapeita teitä entisestään. ---

Uudet rinteeseen suunnitellut asunnot Vuolutiellä tulevat myös jatkossa katselemaan suoraan asunto-osakeyhtiömme ikkunoista sisään. Muutimme asuntoon vasta menneenä keväänä ja meille oli tärkeää ympäröivien alueiden puistomainen olemus ja rauhallisuus. Mielestämme osa asuntomme arvosta häviää, jos ympäröivät puistoalueet kaavoitetaan tonteiksi. ---

Jos kaupungilla on todella rahaa rakentaa pyörätie, joka ei johda minnekään vaan tekee mopopojille oivan kiertoringin korttelimme ympäri, niin sitten pitää olla rahaa peruskorjata myös Vuolutie vastaamaan mahdollisia liikennemäärien nousua. ---

=> *Lumenkasausalue jää Nuolitien pohjoispuolelle. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Luovutettavien pientalotonttien määrää on päätetty lisätä (Kv 22.9.2014). Vuolupolku on rajattu pois asemakaavamuutoksesta.*

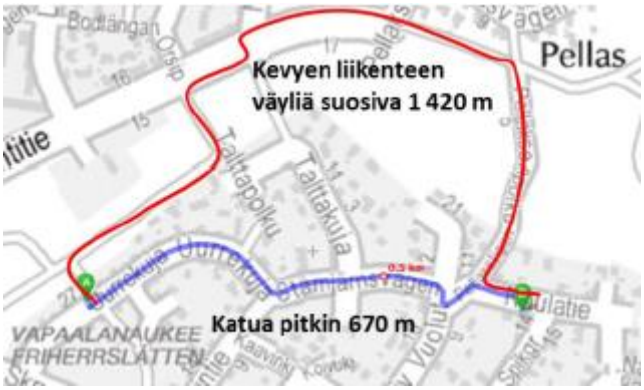
17. Asukas H, 9.9.2015:
Huonokuntoinen Vuolutie on kunnostettava ja suunniteltava, miten autot sijoitetaan pihoille, ei Vuolutien varteen, kuten Vuolutie 10 kohdalla menetellään.

è *Jokaisella uudella tontilla tulee olla vähintään 2 autopaikkaa / asunto.*

18. Asukas I, 9.9.2015:
1. Liikenteen lisääntyminen
Lisärakentaminen lisää läpiajoliikennettä Uurrekujalla ja Vuolutiellä. Koska kummallakaan tiellä ei ole erillistä kevyen liikenteen väylää ja tiet ovat huonossa kunnossa, ovat ne jo nykyisellään erittäin vaarallisia jalankulkijoille. Tilannetta huonontaa myös Uurrekujan ja Vuolutien risteys, jossa Uurrekujalta tulevaa jalankulkijaa on erittäin hankala huomata.
Tien varren asukkailla ei ole suoraa pääsyä korvaaville kevyen liikenteen väylille, vaan he joutuvat käyttämään tietä myös pyöräilyyn ja kävelyyn.
Tiellä on yksi ajohidaste, mutta se on aivan riittämätön suoja kävelijöille, sillä tiellä olevien mäkien vuoksi autojen vauhdit ovat monesti nykyistä 40 km/h rajoitusta kovempia.

2. Puistojen määrä vähenee
Alue on voimassa olevassa asemakaavassa puistoa. Mikäli alue kaavoitetaan pientaloalueeksi, vähentää se Vapaalan puistojen määrää. Puistojen vähentäminen ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaista (54 §). Esityksestä ei käy ilmi, miten riittävä puistojen määrä Vapaalassa varmistetaan. Emme Vapaalaan muuttaessamme kuvitelleet, että kaupunki muuttaisi alueelle kaavoitettuja puistoja tonteiksi.

3. Kevyen liikenteen reitit loppuvat
Kuten aiemmin on jo todettu, kevyelle liikenteen tilanne alueella on huono. Vaikka Uurrekujalle, Kaavintielle ja Vuolutielle tulee kevyen liikenteen väyliä Luhtitien ja Pellanksenojan suunnalta, ne kaikki päättyvät kohdatessaan tien. Eli Uurrekujalla, Kaavintiellä ja Vuolutiellä asuvien on käveltävä kadun reunaa muun liikenteen seassa.

Kuva 1. Kevyttä liikennettä suosiva reitti yli tuplasti pidempi.

Tästä seuraava esimerkki. 2. luokkalainen tyttäremme kaveri asuu Naulatiellä. Suorin kävelyreitti on Uurrekujaa ja Kaavintien kautta naulatielle 670 m. Reitti kulkee kadun reunaa ja on erittäin vaarallinen. Kevyen liikenteen reittejä käyttäen reitin pituus on 1 420 m Luhtitien ja Pellanksenpolun kautta, mutta tälläkin reitillä joutuu ylittämään vilkasliikenteisen Luhtitien kahdesti ja kävelemään lopuksi 70 m naulatiellä kadun reunaa (kuva 1). Tulisiko minun kyydittä

tytär autolla vai tulisiko alueen kevyt liikenne järjestellä siten, että 2. luokkalainen kyläillä kaverinsa luona.

Yhteenveto
Koska ehdotettu lisärakentaminen aiheuttaa läpimenoliikennettä, turvattomuutta ja vähentää alueen lähivirkistysmahdollisuuksia, emme ole sen kannalla.

=> 1. Vuolutiellä kulkee nyt 70 ajon/huipputunti, lisärakentaminen lisää liikennettä noin 20 ajon/vrk, mikä mahtuu kadulle. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. 2. Yleiskaavassa alue on pientaloaluetta. Vanhan rakennuslain (1958) määräys, jonka mukaan puistojen määrää ei saa vähentää ilman erityistä syytä, on poistettu maankäyttö- ja rakennuslaista (2000). Vapaalan suunnitteluperiaatteissa (Kh 11.12.2017) on tutkittu sekä rakentaminen että viheralueiden riittävyys. Lähellä ovat Vapaalan liikuntapuisto, Vapaalanmetsä, Myyrmäenmetsä ja Myyrmäen urheilupuisto, joiden yhteispinta-ala on noin 54 ha. 3. Vähäliikenteisillä tonttikaduilla ei yleisesti ole jalkakäytäviä.

19. Vapaalan omakotiyhdistys ry, 9.9.2015:
Vapaalan/Friherrsin alue on puistomainen pientaloalue, eräänlainen puutarhakaupunginosa, johon luontevasti kuuluu taloryhmien väleihin sijoittuvat pienet puistot. Alueen viehätys perustuu väljähköön, luonnon huomioon ottavaan rakentamiseen. Kohdealueella 12.8.2015 järjestetyssä kuulemistilaisuudessa kävi kiistatta ilmi, että alueen historiaa ja erityisluonnetta ei ole suunnitelmassa otettu huomioon. Pienten puistoalueiden tuhoamiselle ei ole riittäviä perusteita, etenkin kun lopputuloksena olisi pienelle alueelle läpikulkukatujen varteen ahdetut 7 tonttia. Epävarmaa on, löytyisikö näille tonteille ostajia lyhyellä saatikka edes pitemmällä aikavälillä.

Aiottu kaavamuutos edellyttää kunnallistekniikan osalta mittavia muutoksia. Kustannukset nousevat korkeiksi saavutettaviin hyötyihin verrattuna. Todettakoon vielä, että Kaavintiellä ja Vuolutiellä ei ole jalkakäytäviä. Kadunvarsitalojen ja siten myös asukasmäärän lisääntyessä liikenneturvallisuus heikkenee. Erityisesti lapsiperheille tämä on tärkeä näkökohta. Liikenteen lisääntyessä on myös pitkään suunnitteilla ollut Vuolutien peruskorjaus toteutettava.

Vapaalan omakotiyhdistys on Vantaan kaupungin kanssa täysin samaa mieltä siitä, että omakotitontteja tulee saada lisää. Nyt olisikin ensisijaisesti otettava suunnittelukohteiksi isompia alueita, joiden avulla asetetut vuotuiset tavoitteet tonttien määristä voidaan helposti saavuttaa ja jopa reippaasti ylittää.

Kaavintien nimen muuttaminen Raspitieksi ei ole mitenkään perusteltavissa. Vaikka Kaavintielle on aikoinaan tehty lyhyt pätkä pyörä/kävelytietä, se ei ole peruste nimen vaihtamiselle. Kun kyseiselle osuudelle on viime vuosina rakennettu uusia taloja, joista joka tapauksessa tulee autoliikennettä kevyen liikenteen väylälle, omakotiyhdistys esittää Kaavintien muuttamista kokonaisuudessaan normaaliksi kaduksi. Tällöin osoitteenmuutos, joka aiheuttaa asukkaille monia hankaluuksia, on tarpeeton.

Vapaalan omakotiyhdistys esittää, että Kaavintien ja Vuolutien asemakaavamuutos jätetään toteuttamatta.

=> Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Alue on alkuaan 1930-luvulta, mutta on nykyisin Myyrmäen aluekeskuksen läheisin pientaloalue. Kumpikin puisto ovat vanhoja tiealueita. Omakotitonteille on pääkaupunkiseudulla kysyntää. Alueen kunnallistekniikka on vanhaa (1968) ja tulee joka tapauksessa uusia. Putket siirtää HSY. Vuolutien katualueen leveys (10 m) sallii kadun parantamisen, mutta katualue ei ole vielä kokonaan kaupungin omistuksessa. Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Kunnassa ei saa olla kahta samannimistä katua. Kadunnimen muutoksesta päätetään kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.12.2017.

20. Asukas J ja 26 allekirjoittajaa, 9.9.2015, saapunut 10.9.2015:
Kaavintietä ei tule muuttaa avattavaksi yleiselle liikenteelle. Kaavintien pyöräilytieosuuden tulee pysyä kävely- ja pyöräilytienä. ---

=> *Kaavintien katkaisu ei enää sisälly kaava-alueeseen. Nykytilanne säilyy.*

21. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Sähköverkot Oy, 10.9.2015:
Sähköverkko: Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n muuntamo M 2781 sekä keski- ja pienjännite-maakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. --- Muuntamon viereisten tonttien ja pihojen korkoasemaa määritettäessä tulisi huomioida jo olemassa olevan muuntamon korkoasema. Mikäli muuntamoa ja maakaapeleita pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko: Ei huomioitavaa. Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutos-ehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin toimitaan Vantaan kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.

=> *Johtojen sijainnit ilmenevät kaupungin johtokartalta.*

22. Asukkaat K ja L, 10.9.2015:
Allekirjoittaneet yhtyvät Vapaalan Omakotiyhdistys ry:n asiassa esittämiin näkemyksiin ---
Paperinkeräyspistettä ei tule sijoittaa maankäyttöluonnoksessa ehdotettuun kohtaan keskelle asuinaluetta. Se lisäisi huomattavasti autoliikennettä kapeilla kaduilla ja olisi lähiasukkaille merkittävä lisähäiriö. --- Ehdotamme, että paperinkeräys (ja vastaisuudessa muu mahdollinen kierrätysmateriaalien keräys) keskitetään sellaisiin kaupungin omistamiin kiinteistöihin, jotka eivät ole asutuksen välittömässä läheisyydessä. ---

=> *Paperinkierrätyspiste jää nykyiselle paikalle, koska HSY ei ole löytänyt sille korvaavaa paikkaa.*

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteisiin järjestetty osallistuminen

Vapaalan asemakaavamuutoksia ja poikkeamislupia varten on laadittu koko kaupunginosan pientaloalueen kattava täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin 5.11.2015 ja mielipiteet pyydettiin 6.12.2015 mennessä. Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 hyväksyi suunnitteluperiaatteet nähtäville ja ne olivat nähtävillä MRA 30 §:n mukaisesti 9.11. – 8.12.2016. Suunnitteluperiaatteita selostet-tiin Rajatorpan koulussa 18.10.2016, jolloin paikalla oli noin 40 henkilöä. Suunnitteluperiaatteista annettiin neljä mielipidettä, jotka olivat Vapaalan omakotiyhdistys ry:ltä ja kuudelta asukkaalta. Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluperiaatteet 11.12.2017.

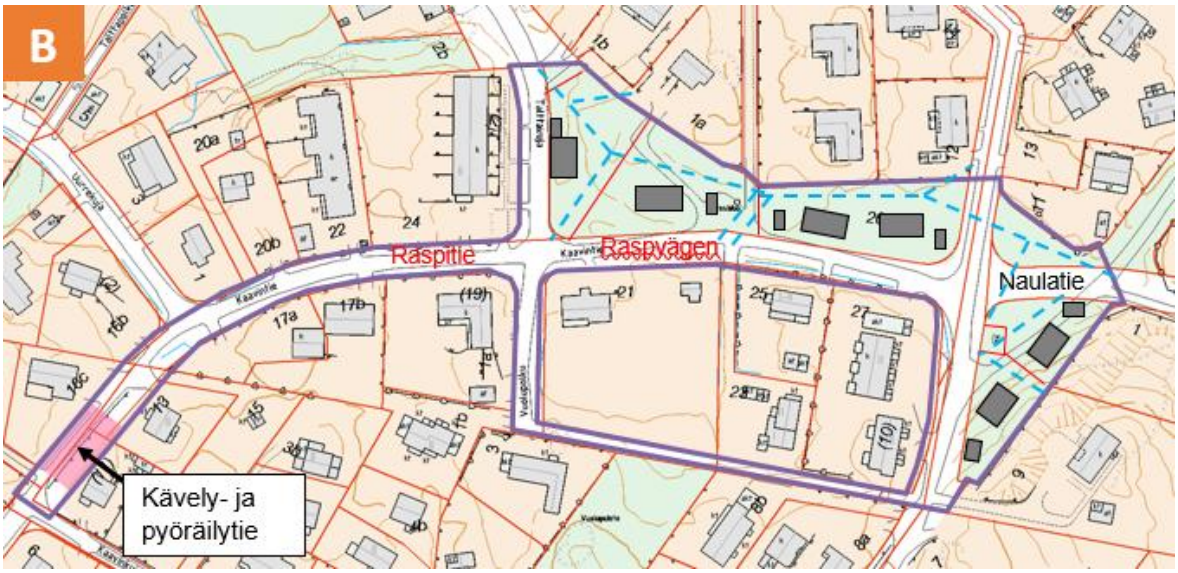
3.3 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TAVOITTEET

Kaavamuutoksen tavoitteina on kaavoittaa seitsemän uutta omakotitonttia tonttitehokkuudella e = 0,25, säilyttää paperinkeräysalue, yhteydet pohjoispuolisille tonteille ja muuntaja sekä siirtää kunnallistekniikka pois tulevilta tonteilta. Rakentamistavasta annetaan kaavamääräyksiä.

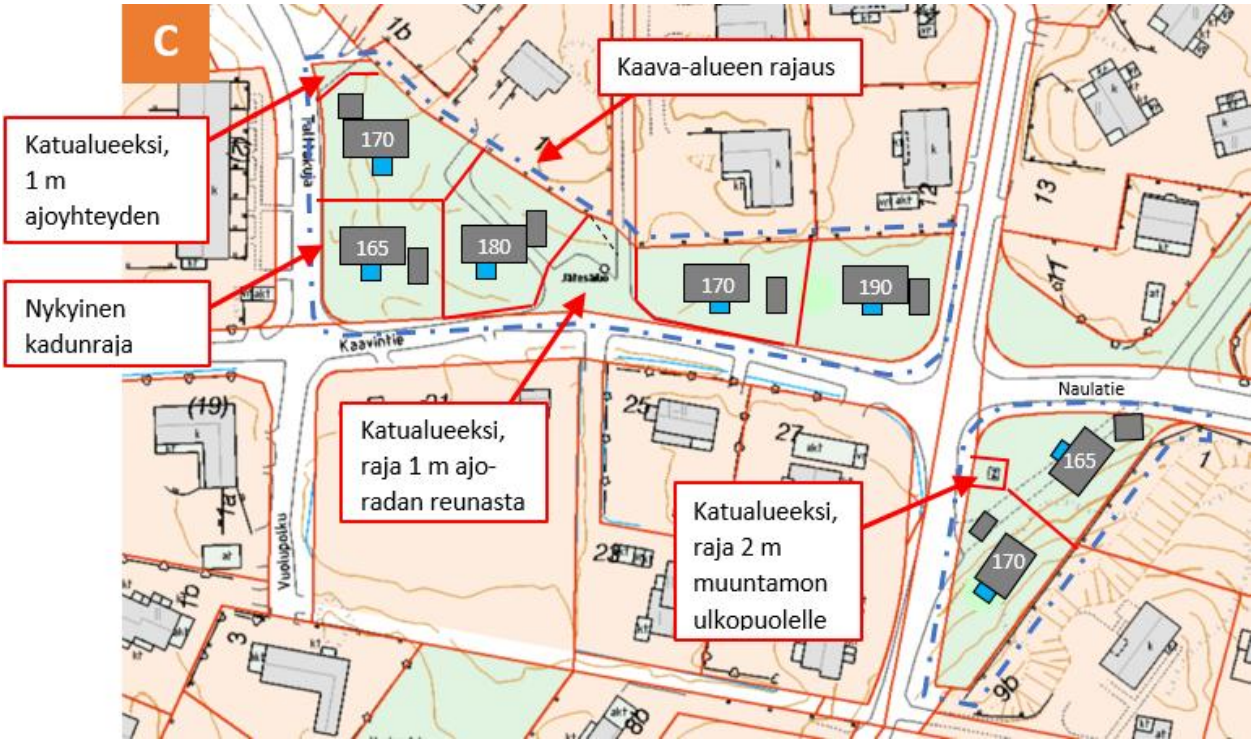
3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Vaihtoehto A. Vesi- ja viemärijohdot siirretään, jolloin saadaan seitsemän uutta tonttia.

Vaihtoehto B. Vesi- ja viemärijohdot rajoittavat huomattavasti rakentamista, jos niitä ei siirretä.

Vaihtoehto C. Paperinkeräysalue, yhteydet pohjoispuolisille tonteille ja muuntaja säilyvät.

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Kaavoitusta on jatkettu vaihtoehdon C pohjalta, koska nykyiset johdot ovat vanhoja (1960-luvulta) ja ne on joka tapauksessa uusittava. Vaihtoehdoissa A ja B esitettyä rakennusoikeutta on siirretty, jolloin paperinkeräys ja muuntamo säilyvät nykyisillä paikoillaan. Näin myös Talttakuja 1a:n ja Vuolutie 21:n tonteille järjestyy ajoyhteys katualueelta eikä rasitteena toisen tontin läpi.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan verrattuna rakentamista on siirretty, korttelimaa on supistunut ja osasta alueesta on tullut katualueita. Tonttitehokkuus on e = 0,25.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Vantaan kaupungilta

Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämis-päällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
Kuntatekniikan keskus	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Maria Hyövälti	koordinaattori

Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 13.6.2017.
Kaupungin sisäinen neuvottelu 17.8.2017.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Havainnekuva idästä Vuolutien suunnasta. / Maria Hyövälti 10.11.2017

Havainnekuva lännestä Talttakujan suunnasta. / Maria Hyövälti 10.11.2017

Havainnepiirros, asemapiirros. TKa

4.1 KAAVAN RAKENNE

Kaksi puistoaluetta P muutetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO ja osin katualueiksi.
Kaavintien puistoon 5 tonttia, yhteensä 3449 m2, 875 k-m2, e = 0,25.
Vuolutien puistoon 2 tonttia, yhteensä 1323 m2, 335 k-m2, e = 0,25.

Uudet tontit

Tontti	Osoite	Pinta-ala m2	Kerrosala k-m2	Tonttitehokkuus e
13-47-15	Talttakuja 1	676	170	0,25
13-47-16	Raspitie 11	649	165	0,25
13-47-17	Raspitie 9	725	180	0,25
13-47-18	Raspitie 3	679	170	0,25
13-47-19	Raspitie 1	749	190	0,25
13-58-31	Vuolutie 9c	677	170	0,25
13-58-32	Vuolutie 9d	646	165	0,25

Pinta-alat tarkentuvat tontinmittauksessa.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteissa on esitetty, että Kaavintien puisto ja Vuolutien puisto eivät ole merkittävä osa viheralueverkostoa ja että reunaehdot huomioiden rakentaminen on mahdollista. Lähellä on laaja virkistysalue.

Alueet osoitetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO, lisäksi annetaan tonttitehokkuudesta e = 0,25 johdetut kerrosalaluvut tonteittain ja suurin sallittu kerrosluku kaksi (II).

Asemakaavaan annetaan rakennustapaa ohjaavia kaavamääräyksiä. Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon. Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista. Enintään 10 m2 suuruisen viherhuoneen saa rakentaa asemakaavassa annetun rakennusoikeuden lisäksi. Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili ja julkisivujen tulee olla vaaleita. Maisemallisesti merkittäviä puita on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä. Tontit tulee rajata istutuksin. Katua vastaan on oltava vähintään 3 metriä leveä istutettu alue. Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Autopaikkoja on varattava 2 kpl / asunto, joista yksi on sijoitettava autokatokseen.

Vantaalla aurinkopaneeleja saa asentaa katolle ilman toimenpidelupaa.

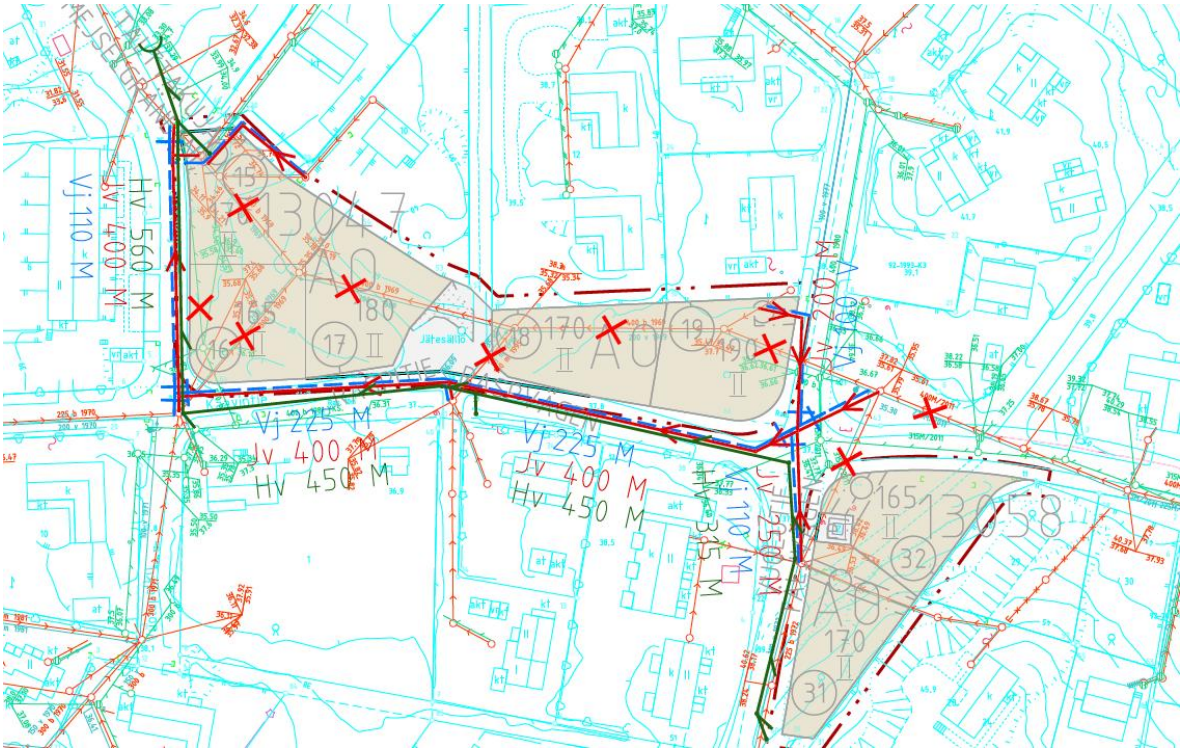
4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Luonnonympäristöä muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat kuitenkin yleiskaavan keskeisiä periaatteita ja hajarakentamista edullisempaa. Kaavamuutoksessa menetetään kaksi puistoa, jotka eivät ole osa laajempaa viheralueverkkoa vaan ne on kaavoitettu puistoiksi, koska ovat olleet aiemmin tiealueita ja jääneet ylijäämämaiksi, joille on rakennettu kunnallistekniikkaa, paperinkeräysalue ja muuntaja. Lähellä on laaja virkistysalue. Omakotitonteille sijoittuu luonnostaan istutuksia ja imeyttäviä pintoja.

Kaavamuutos tuottaa seitsemän uutta omakotitonttia, joille on kysyntää ja jotka täyttävät kaupungin tavoitetta asuntorakentamisesta ja omakotitonttien vuosittaisesta luovuttamisesta. Uudet asuintalot tuottavat liikennettä arviolta noin 28 ajon/vrk, mikä mahtuu nykyiselle katuverkolle. Osa liikenteestä suuntautuu Uurrekujalle ja osa Vuolupolulle. Vanha ikääntynyt kunnallistekniikka on siirrettävä katualueille ja on joka tapauksessa uusittava. Uusien omakotitalojen rakentaminen tuottaa asunnonvaihtoketjun, mikä parantaa asuinoloja.

Kunnallistekniikan siirtokustannukset ovat arviolta 297 000 €. Johtojen siirron maksaa HSY, koska johdot ovat jo vanhoja, mutta Vantaa osallistuu osuudellaan kuntayhtymän menoihin. Tonttien myynnistä saadaan arviolta 875 000 €, joten hanke on kaupungille taloudellisesti kannattava. Lisäksi asuntorakentaminen lisää kaupungin asukasmäärää ja verotuloja. Kunnallistekniikka ja on joka tapauksessa ajan myötä uusittava. Vapaalan katujen parannustarpeet johtuvat yleisestä tarpeesta eivätkä kohdistu yksin tämän kaava-alueen seitsemään tonttiin.

Kaavan laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenneverkkoon, palveluihin ja ilmastoon ovat vähäiset. Kaavamuutos vastaa kaupungistumisen ja väestömäärän lisäyksen haasteeseen. Täydennysrakentaminen tiivistää kaupunkirakennetta, mutta on hajarakentamista edullisempaa.

Vesihuollon yleissuunnitelma. Elina Kettunen 21.11.2017

Tekninen huolto
Kaavintien puistossa ja Vuolutien puistossa olevat HSY:n johdot siirretään katualueelle. Talttakuja 1a:lta tulevat tonttijohdot siirretään kulkemaan oman tontin kautta Talttakujalle. Vuolutie 9b:ltä ja Vuolutie 12:lta tuleville tonttijohdoille merkitään johtorasite uusille tonteille.

Vesihuolto
Kaavamuutoksen myötä nykyinen vesijohto ja jätevesiviemäri joudutaan siirtämään Raspitien pohjoispuolisesta puistosta pois. Vesihuolto siirretään kiertämään puisto Raspitien ja Talttakujan kautta. Samassa yhteydessä Raspitielle lisätään hulevesiviemäri kaava-alueen kohdalle. Myös Vuolutiellä tarvitaan johtosiirtoja. Vuolutien ja Naulatien risteyksessä vesijohto ja jätevesiviemäri sivuavat kaavoitettavaa uutta tonttia, joten siltä osin nämä siirretään katualueen puolelle. Samassa yhteydessä lisätään kaava-alueen kohdalla Vuolutielle hulevesiviemäri kuivattamaan uusia tontteja ja Vuolutietä. Kustannusarvio vesihuollolle on 297 000 €.

Vesistöt ja vesitalous
Alueen rakentuessa läpäisemättömän pinnan määrä tulee kasvamaan nykyisestä, jolloin myös virtaamat alueelta kasvavat. Virtaamien kasvua voidaan tonteilla hillitä esimerkiksi suosimalla vettä läpäiseviä pintamateriaaleja ja hyödyntämällä kattovesiä pihan kastelussa kuivina kausina. Maaperän salliessa hulevesiä voidaan imeyttää tontilla, jos siitä ei aiheudu haittaa naapureille tai perustusten kuivatukselle. Hulevesien käsittely on suunniteltava tonttikohtaisesti.

Kaavamuutos ei kuitenkaan merkittävästi heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, koska valtaosa tonttien pinta-alasta jää rakentamatta, tonteilla kielletään asfalttipäällyste ja hulevesiä on viivytettävä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lentomelusta annetaan asemakaavamääräys.

4.6 NIMISTÖ

Kaavintie/Stämjärnsvägen (1946 Sivutie, 1974 Kaavintie) ja *Vuolutie/Täljvägen* (1949 Pitkätie, 1966 Vuolutie) liittyvät työkalujen aihepiiriin, joka johtuu siitä, että Friherrs on ollut alun perin työväestön kylä. Puistot ovat olleet nimettömiä, mutta luonnonhoitosuunnitelmassa (2004) niistä käytettiin epävirallisia nimiä *Kaavintien puisto* ja *Vuolutien puisto*.

Raspitie/Raspvägen on Kaavintien loppuosa. Katu on katkaistu, välissä on jalankulku- ja pyörätie. Kunnassa ei saa olla eri kaduilla samoja nimiä mm. pelastusturvallisuuden vuoksi. Nimi kuultiin kaavamuutoksen osallistumisessa 30.7. – 10.9. 2015, jolloin toisaalta kannatettiin kadun läpi rakentamista ja että Kaavintien nimeä ei muuteta (Vapaalan omakotiyhdistys ja 5 muuta mielipidettä) ja toisaalta vastustettiin Kaavintien avaamista läpiajoliikenteelle (27 nimen adressi). Kadun varrelle kaavoitetaan uusia tontteja. Kuulemisessa 20.9. – 11.10.2017 saatiin kolme vastustavaa mielipidettä, joista kahdessa ehdotettiin kadun rakentamista yhtenäiseksi. Kuultavia kiinteistöjä oli 13 kpl. (Nr 4.9.2017, 2.10.2017, Kala 18.12.2017)

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Tontit myydään tai vuokrataan yksityisille rakentajille, kun kaava on tullut voimaan ja kunnallistekniikka on rakennettu.

Kaavaan ei liity maankäyttösopimusta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

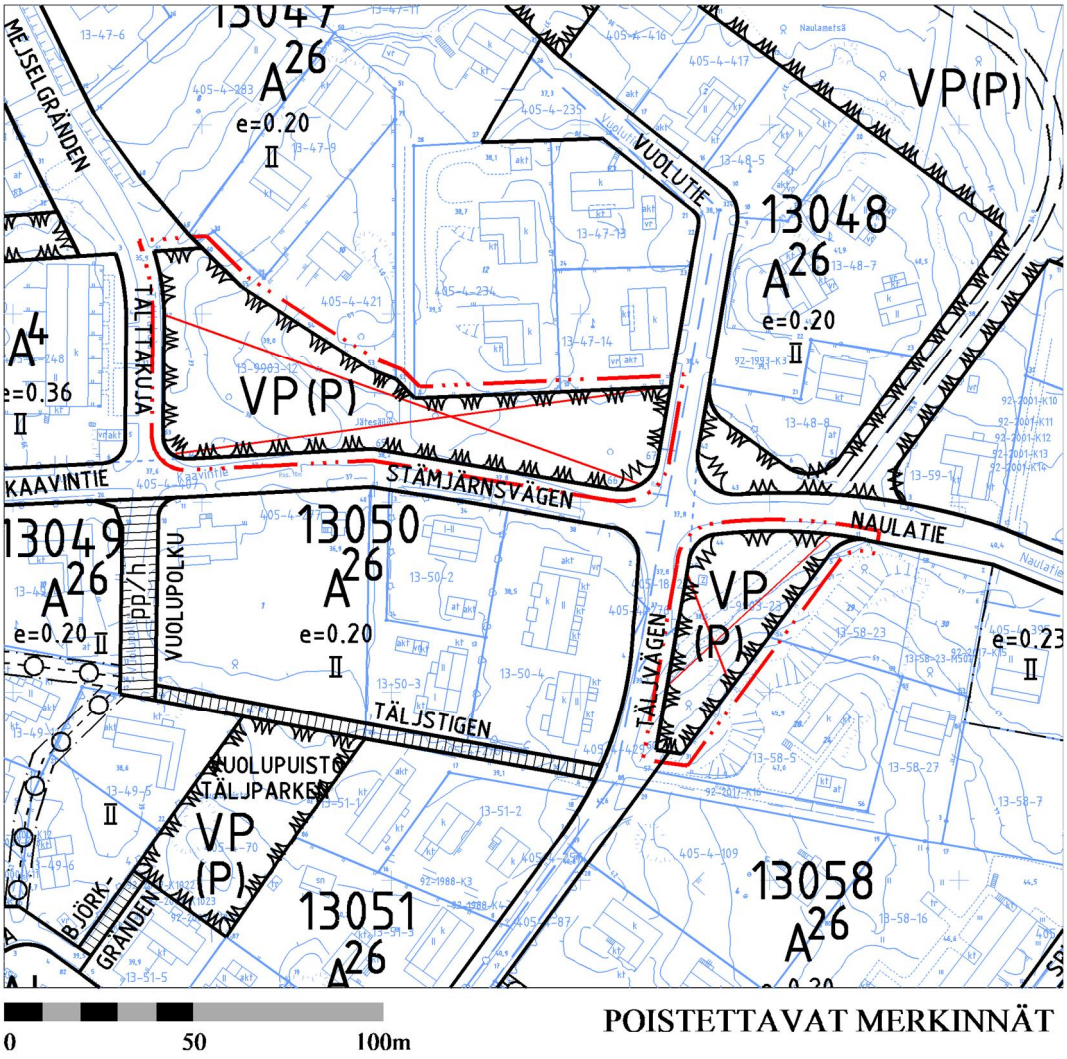
Vantaan kaupungilta		
Kaupunkisuunnittelu	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
	Heini Kallaluoto	TET-harjoittelija (2011)
Kiinteistöt ja asuminen	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Tuula Hurme	asuntotuotannon kehittämispäällikkö
	Juho Lumme	tontti-insinööri
Kuntatekniikan keskus	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
	Elina Kettunen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta	Maria Hyövälti	koordinaattori

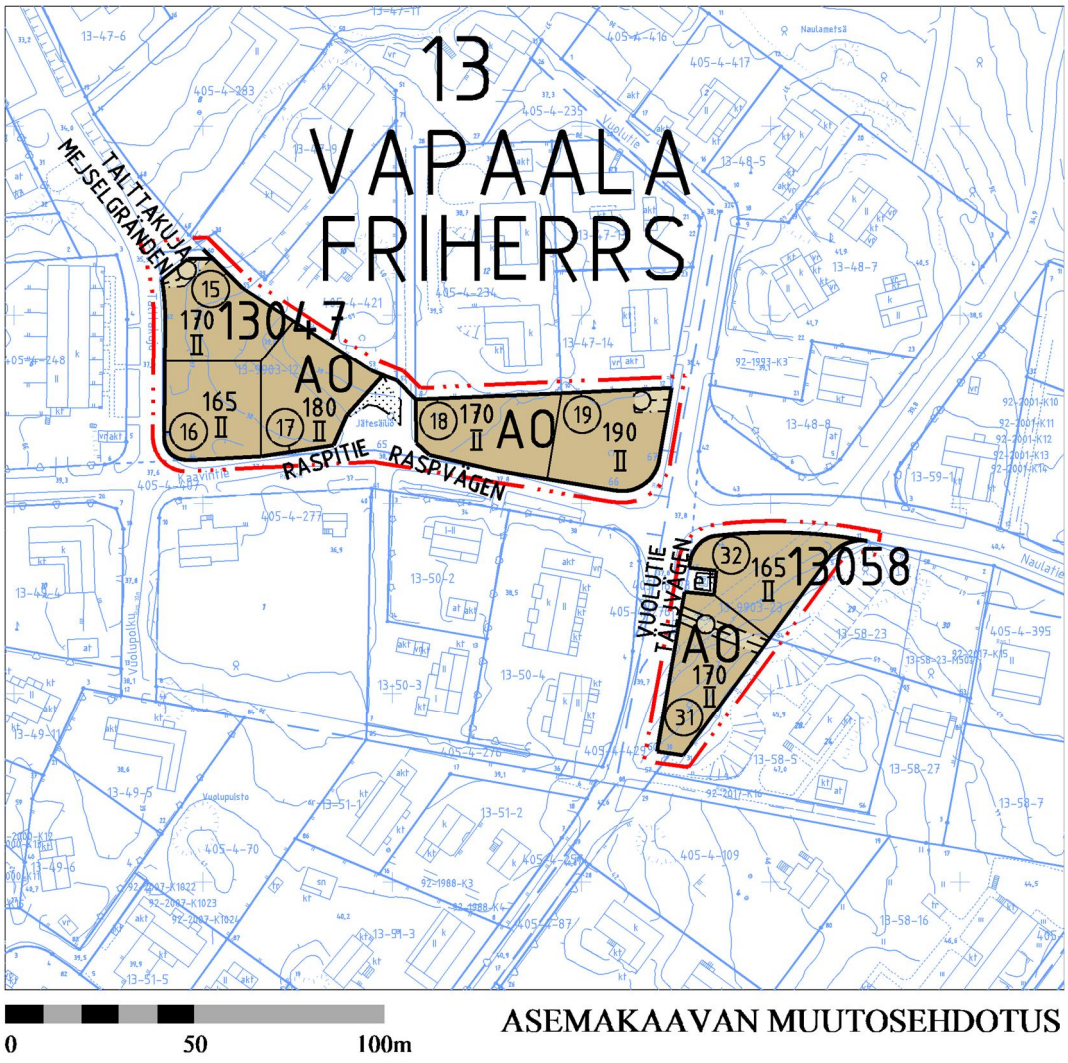
Asemakaavamuutosta on käsitelty Länsi-Vantaan aluetiimissä 13.6.2017.
Kaupungin sisäinen neuvottelu 17.8.2017.

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi
p. 050 3122 132
Kielotie 28, 01300 Vantaa

7. ASEMAKAAVAKARTTA JA –MÄÄRÄYKSET

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2 Baskartbladens nummer
002275	18.12.2017	683490

Vantaan kaupunki

RASPITIE JA VUOLUTIE

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osat kortteleista 13047 ja 13058 sekä katualuetta.

Tonttijako

Osat kortteleista 13047 ja 13058.

1:2000

Vanda stad

RASPVÄGEN OCH TÄLJVÄGEN

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

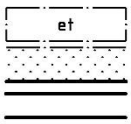
Delar av kvarteren 13047 och 13058 samt gatuområde.

Tomtindelning

Delar av kvarteren 13047 och 13058.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · —	3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AO	Erillispientalojen korttelialue.	Kvartersområde för fristående småhus.
	Kullekin tontille saa rakentaa yhden asunnon.	På varje tomt får byggas en bostad.
	Rakennusoikeudesta 20 % saa olla sellaisia toimisto- ja työtiloja, jotka eivät häiritse asumista.	Av byggnadsrätten 20 % får vara sådana kontors- och arbetsutrymmen som inte stör boendet.
	Alueella toteutetaan hyvää ja laadukasta arkkitehtuuria, joka edellyttää rakennusten, rakenteiden ja piha-alueiden suunnittelemista kokonaisuutena.	På området förverkligas bra och högklassig arkitektur som förutsätter att byggnader, strukturer och gårdsplan ska planeras i helhet.
	Enintään 10 m² suuruisen viherhuoneen saa rakentaa asemakaavassa annetun rakennusoikeuden lisäksi.	I högst 10 m² stort grönrum får byggas utöver i deltaljplan angiven byggnadsrätt.
	Kattomateriaalin tulee olla harmaa kattotiili.	Takmaterialet ska vara grå taktegel.
	Rakennuksissa on oltava avoräystäät.	Byggnaderna ska ha öppen takfot.
	Julkisivujen tulee olla väritykseltään vaaleita.	Fasaderna ska vara ljusa till färgsättningen.
	Tontin maaston muodot on huomioitava.	Tomtens terrängsformer ska beaktas.
	Maisemallisesti merkittäviä puita on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä.	Landskapligt betydelsefulla träd ska bevaras om möjligt.
	Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan istutuksilla.	Tomterna ska gränsas mot gatan och mot andra tomter med planteringar.
	Katua vastaan on jätettävä vähintään 3 metrin levyinen istutettava alue.	Mot gatan ska lämnas minst 3 meter bred område som ska planteras.
	Asfalttipäällystettä ei saa käyttää. Hulevedet on viivytettävä.	Asfaltbeläggning får inte användas. Dagvatten ska fördröjas.
	Tontilta tulee osoittaa riittävä lumitila ja leikki- ja oleskelupiha.	På tomten ska visas tillräckligt utrymme för snö och lek- och vistelsegård.
	Ääneneristävyyden lentomelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään ΔL 32 dB sekä toimisto- ja työtiloissa vähintään ΔL 28 dB.	Ljudisoleringen mot flygbuller ska vara i bostäderna minst ΔL 32 dB samt i kontors- och arbetsutrymmen minst ΔL 28 dB.
	Autopaikkoja on varattava 2 autopaikkaa/asunto, joista yksi on sijoitettava autokatokseen.	Bilplatser ska reserveras mist 2 bilplats/bostad, varav en ska placeras i bilskydd.
———	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
— — —	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
⑮	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
—x—x—	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
13	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAP	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13047	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
RASPITIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
170	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.
Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
Katu.	Gata.
Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kimmo Junttila
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		01.11.2017
Kaavan nimi	002275 Vapaala 13 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	30.07.2015
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002275
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,5233	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	0,5233

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5233**	**100,0**	**1210**	**0,23**	**0,0000**	**1210**
A yhteensä	0,4772	91,2	1210	0,25	0,4772	1210
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,5233	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0461	8,8	0		0,0461	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5233**	**100,0**	**1210**	**0,23**	**0,0000**	**1210**
A yhteensä	0,4772	91,2	1210	0,25	0,4772	1210
AO	0,4772	100,0	1210	0,25	0,4772	1210
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0000		0		-0,5233	0
VP	0,0000		0		-0,5233	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,0461	8,8	0		0,0461	0
Kadut	0,0461	100,0	0		0,0461	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

VANTAAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002275
RASPITIE JA VUOLUTIE
13 VAPAALA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Kaupunkisuunnittelu / TKa

16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.12.2017 päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavan muutosehdotuksesta 002275. Lausuntoja pyydettiin 1 kpl ja saatiin 1 kpl.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Lausunto

”Kaavamuutoksen johdosta vesijohto ja jätevesiviemäri tulee siirtää katualueelle noin 260 metrin matkalta. Suunniteltu erillispientalojen alue edellyttää, että nykyiset vesijohto ja jätevesiviemäri joudutaan siirtämään Raspitien pohjoispuoliselta puistolta pois. Vesihuolto on esitetty kiertämään puisto Raspitien ja Talttakujan kautta. Myös Vuolutiellä on esitetty tarve vesijohdon ja jätevesiviemärin johtosiirroille tontilta katualueen puolelle. Samassa yhteydessä lisätään kaava-alueen kohdalla Raspitielle ja Vuolutielle hulevesiviemäri kuivattamaan uusia tontteja sekä katualuetta. Kaavaselostuksen mukaan siirron alustava kustannusarvio on 297.000 euroa (alv 0 %). Johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä ja yhteistyössä HSY:n kanssa. Suunnitelmat tulee hyväksyttää HSY:llä.

Alueen hulevedet johtuvat maastonmuotoja pitkin Naulatien ja Talttakujan hulevesiviemäreihin. Hulevesiviemärit johtavat vedet pohjoiseen purkaen vedet avo-ojiin. Avo-ojista vedet päätyvät Vapaalan pohjoispuolella virtaavaan Pellaksenojaan.”

Vastine

Asiat on huomioitu kaavaselostuksessa.

Tarkistukset

–

11 § **Asemakaavamuutos 002345 sekä tonttijaon muutos, 13. Vapaala / Vapaalantie 2-4**

VD/2008/10.02.04.01/2017
TLA/TKA/MJÄ/MKU/ET/AV

Kaupungin omistama tontti Vapaalantie 4:ssä myydään Lidl Suomi Ky:lle päivittäistavarakaupan rakentamista varten. Lidl Suomi Ky valittiin kaupan toimijoiden haussa ja kaupunkisuunnittelulautakunta myönsi suunnitteluvarauksen 21.8.2017. Naapuritonttiin liitetään määräala.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 13001, kaupunginosassa 13, Vapaala.

Tonttijaon muutos koskee osaa korttelista 13001.

Alue sijaitsee osoitteessa Vapaalantie 2 ja 4 Vihdintien, Rajatorpantien ja Vapaalantien rajaamalla alueella ja rajoittuu pohjoisosastaan viereiseen tonttiin.

Kaavan hakija
Vantaan kaupungin kiinteistöt ja asuminen.

Maanomistus
Päivittäistavarakaupalle tarkoitettu tontti on kaupungin omistuksessa. Määräalan ja viereisen tontin omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun ovat Lidl Suomi Ky:n konsultteina osallistuneet Innovarch Oy ja Ramboll Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa työpaikka-aluetta (TP).

Asemakaavan muutos
Vuonna 2015 laaditun Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen perusteella kaupunki päätti tarjota Länsi-Vantaalta kahta tonttia uusien päivittäistavarakauppojen sijaintipaikoiksi. Toinen niistä sijaitsee Vapaalantie 4:ssä ja toinen Vantaanlaaksontie 34:ssä.
Rakentamaton teollisuustontti muutetaan liiketilakäyttöön ja Lidl Suomi Ky toteuttaa tontille päivittäistavarakaupan. Kerrosala vähenee muutoksen myötä 5800 k-m²:llä 3000 k-m²:iin. Naapuritontin Vapaalantie 2 rakennusoikeutta lisätään 500 k-m² 6420 k-m²:iin. Tontit sopivat yhteisestä vuorottaispysäköinnistä tonteilla. Tonttien läpi rakennetaan yleiselle jalankululle varattu alueen osa, joten jalankulkuyhteys Vihdintien alikulun ja Nuijatien välillä paranee.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 5.4.2017.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin viisi kappaletta (HSL, HSY, Vantaan kaupunginmuseo, Vantaan Energia Oy, KOy Vantaan Vapaalantie 2).

Tontilla pidetyssä tapaamisessa oli kolme asukasta Vapaalan ja Hämevaaran omakotiyhdistyksistä. Asukasmielipiteissä todettiin kauppojen valinnanvaran lisääntyminen positiiviseksi ja jalankulkuyhteys Vihdintien alikulun ja Vapaalantien välillä tarpeelliseksi.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 22.9.2014).
Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa yhden liiketilatontin.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen ei liity toteuttamissopimusta.
Lidl Suomi Ky ostaa tontin kaupungilta kaavan hyväksymisen yhteydessä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 29.1.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002345 sekä tonttijaon muutosehdotus, 13. Vapaala / Vapaalantie 2-4,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 21.2. – 22.3.2018. Tänä aikana jätettiin kaksi muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 5.2.2018 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin ja saatiin kaksi kappaletta.

Tehdyt tarkistukset Tarkistettu johtoalueen määräystä ja polkupyöränormia.
Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.4.2018 § 14

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002345 ja tonttijaon muutosehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 2-4.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.4.2018 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002345 ja tonttijaon muutosehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 2-4.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 11

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 16.4.2018 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002345 ja tonttijaon muutosehdotus, 13 Vapaala / Vapaalantie 2-4.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 16.4.2018
- Muistutukset ja vastineet 16.4.2018
- Lausunnot ja vastineet 16.4.2018

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 050 312 2132, etunimi.sukunim[at]vantaa.fi
kaavoitusinsinööri Mikko Järvi, puh. 050 302 9416, etunimi.sukunim[at]vantaa.fi

002345

VAPAALANTIE 2-4

VAPAALA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen ja tonttijakomuutoksen selostus, joka koskee 16.4.2018 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002345. Kaavoitus on ilmoitettu vireille 8.4.2017.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

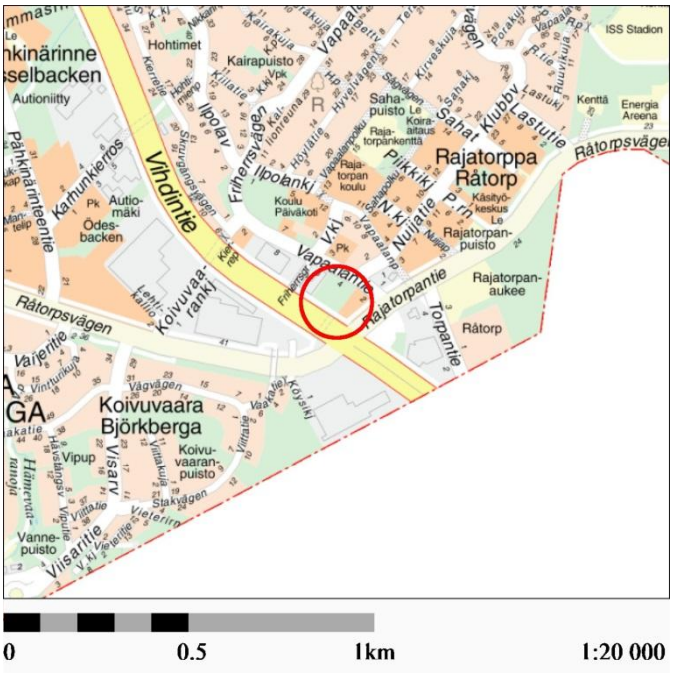
Osa korttelia 13001.

Tonttijaon muutos:

Osa korttelia 13001.

Kaavamuutoksen keskeinen sisältö: Vapaalantie 4 muutetaan liiketilatontiksi, jolle saa sijoittaa päivittäistavarakaupan. Vapaalantie 2:n pysäköintialue yhdistetään viereisen tontin kanssa ja lisätään rakennusoikeutta 500 k-m².

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Vapaalan kaupunginosassa Vihdintien ja Vapaalantien välissä Rajatorpantien pohjoispuolella. Pohjoisessa alue rajautuu Vapaalantie 6 tonttiin.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Vantaan kaupunki on jättänyt kaavamuutoshakemuksen 23.2.2017. Kaavamuutos liitettiin työohjelmaan numerolla 002345 (KALA 16.1.2017).
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 5.4.2017. Siihen liittyvät mielipiteet pyydettiin 19.5.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin viisi kappaletta. Vireilletulosta ilmoitettiin Vantaan Sanomat -lehdessä 8.4.2017.
- Hankkeesta järjestettiin 26.4.2017 tutustumiskäynti maastossa, johon osallistui kolme asukasta.
- Vantaan kaupungin yrityspalvelut järjesti 18.5.2017 julkisen haun päivittäistavarakaupan toimijoita kahdelle päivittäistavarakaupan tontille. Kaupunkisuunnittelulautakunta valitsi toimijaksi Lidl Suomi Ky:n 21.8.2017.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 hyväksyi asemakaavamuutoksen ja tonttijaonmuutoksen nähtäville (MRA 27§) ja pyytämään tarvittavat lausunnot.

- Asemakaavaehdotus ja tonttijaonmuutosehdotus oli nähtävillä 21.2. – 22.3.2018 ja siitä saatiin kaksi muistutusta sekä kaksi lausuntoa.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä ... 4
2. Lähtökohdat ... 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista ... 4
2.2 Suunnittelutilanne ... 10
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet ... 13
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo ... 13
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö ... 13
3.3. Asemakaavan tavoitteet ... 15
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ... 15
4. Asemakaavan kuvaus ... 17
4.1 Kaavan rakenne ... 17
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen ... 18
4.3 Aluevaraukset ... 18
4.4 Kaavan merkittävät vaikutukset ... 18
4.5 Ympäristön häiriötekijät ... 20
5. Asemakaavan toteutus ... 21
6. Kaavatyöhön osallistuneet ... 21
7. Asemakaavan seurantalomake ... 22
8. Asemakaavakartta ja –määräykset ... 24
9. Muu suunnitelma-aineisto ... 29

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

-

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Liikenteellinen tarkastelu 15.12.2017, Ramboll Finland Oy
- Hulevesisuunnitelma 15.12.2017, Ramboll Finland Oy

1. TIIVISTELMÄ

Vantaan kaupungin yrityspalvelut (nykyinen Kiinteistöt ja asuminen) haki asemakaavan muutosta, jolla nykyinen teollisuus- ja varastorakennusten tontti osoitteessa Vapaalantie 4 muutettaisiin liikerakennusten korttelialueeksi. Tontille on tarkoitus rakentaa päivittäistavarakauppa. Tontti on nykyisellään rakentamaton, mutta tontilla ja tontista erotetulla määräalalla on pysäköintipaikkoja. Määräalan omistaa viereisen tontin omistaja Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2.

Vuonna 2015 laaditun Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen perusteella kaupunki päätti tarjota Länsi-Vantaalta kahta tonttia uusien päivittäistavarakauppojen sijaintipaikoiksi. Toinen niistä sijaitsee Vapaalantie 4:ssä ja toinen Vantaanlaaksontie 34:ssä.

Kaupan toimijoiden haku suoritettiin touko-kesäkuussa 2017 julkisella haulla, johon osallistui neljä hakijaa. Haun perusteella toimijaksi kummallekin tontille valikoitui Lidl Suomi Ky, jolle kaupunkisuunnittelulautakunta 21.8.2017 myönsi suunnitteluvaraukset. Tarkoitus on, että Lidl ostaa tontit kaupungilta asemakaavamuutosten hyväksymisten yhteydessä.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue on Vihdintien, Rajatorpantien ja Vapaalantien rajaamalla alueella, luoteispuolella alue rajautuu teollisuus- ja varastokäyttöön tarkoitettuun tonttiin, jonka rakennus on rakennettu rajaan kiinni.

Kaupalle suunniteltu tontti on noin 9000 neliömetrin kokoinen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueen tontti, josta on erotettu noin 1200 neliömetrin suuruinen määräala. Määräala on naapurikiinteistön Vapaalantie 2 omistuksessa ja sitä käytetään pysäköintiin. Pysäköintiä on jonkin verran myös tontin puolella, mutta muutoin tontti on metsäinen ja tasainen.

Kaava-alueen toisella tontilla Vapaalantie 2 on vuonna 1987 rakennettu viisikerroksinen rakennus, joka on asemakaavan mukaisesti liike- ja toimistorakennus. Rakennus on kooltaan 5914 k-m², joten tontin 5920 k-m²:n rakennusoikeus on käytännössä käytetty.

Kaava-alueen koillissuunnalla Vapaalantien toisella puolella on päiväkoti, liikerakennus sekä huoltoasema. Rajatorpantien kaakkoispuolella on toinen huoltoasematontti sekä korttelialue, jolla sallitaan sekä liike- ja toimistorakentamista että teollisuus- ja varastorakentamista.

Vihdintien toisella puolella on Koivuvaaran yritysalue. Vihdintien alittava raitti on tulevan kaupan tontin kohdalla. Samalla kohtaa on myös linja-autopysäkit.

Viistoilmakuva vuodelta 2016.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Kaavamuutosalue sijaitsee rakennetulla alueella Vihdintien varressa. Suurimmalla osalla kaupan tonttia kasvaa sekametsää.

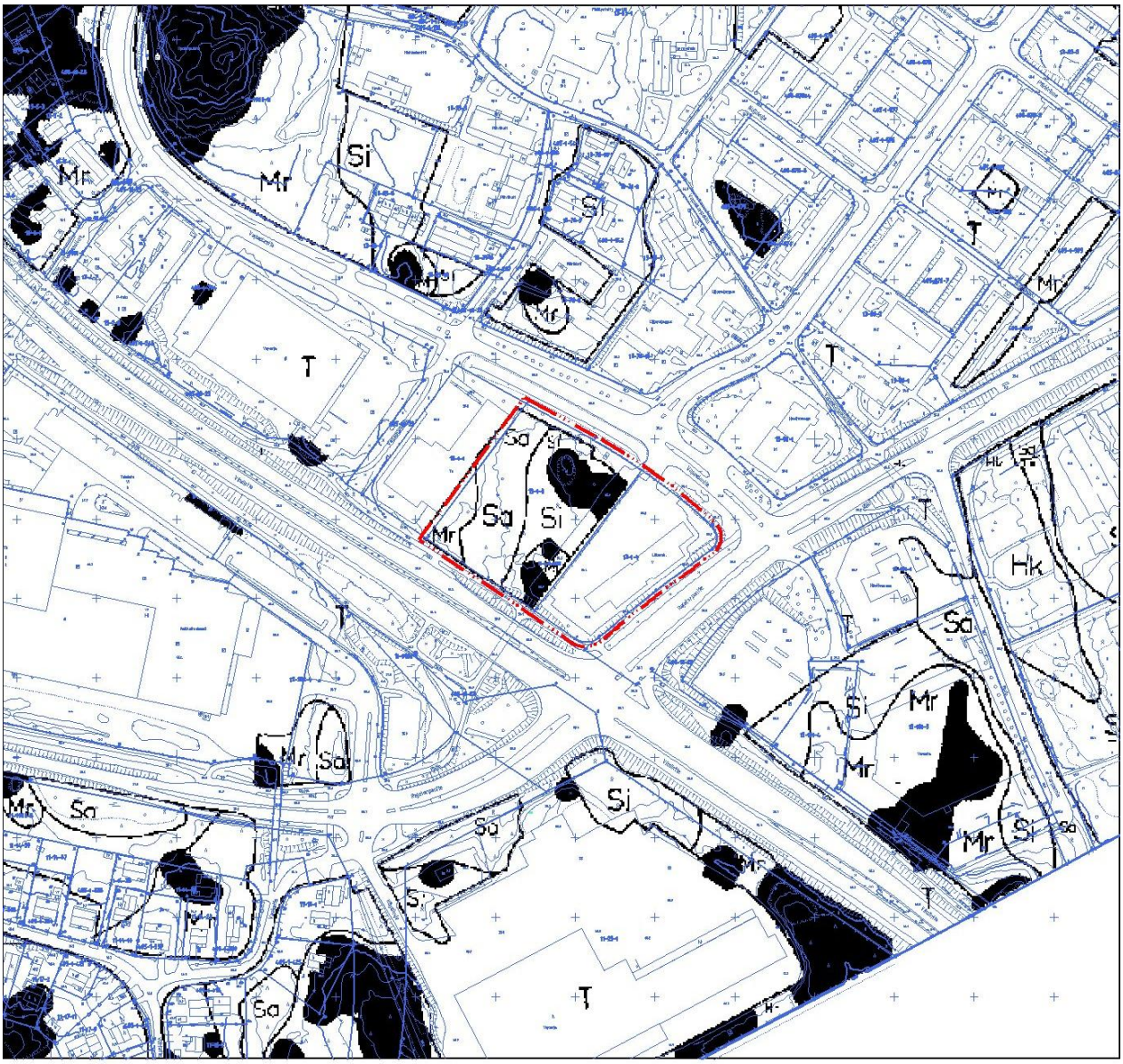
Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutosalue kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Vedet johdetaan avo-ojissa ja hulevesiviemäreissä idän suuntaan Myyrmäen halki päätyen Mätäojanlaaksoon. Mätäojanlaakso on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokas alue ja se toimii luontaisena tulva-alueena. Mätäojanlaaksossa elää harvinaisia eläin- ja kasvilajeja, joista merkittävin on halavasepikkä.

Nykytilanteessa kaava-alueen pohjoisempi tontti on rakentamatonta metsää ja eteläosan tontti liike- ja toimistorakennuksen tonttia, joka koostuu pääasiassa vettä läpäisemättömästä katto- ja asfalttipinnasta. Rakentamaton osuus kaava-alueella on hyvin tasaista. Vettä saattaa näin ollen nykytilanteessa kertyä metsään ja imeytyä siitä hiljalleen maaperään. Veden noustessa tontilla virtaa vesi lopulta Vapaalantien varren avo-ojaan ja Vihdintien hulevesiviemäriin. Eteläisemmällä tontilla imeytymistä ei juuri tapahdu, koska alue on pääosin vettä läpäisemätöntä pintaa. Tältä tontilta vedet johdetaan Vapaalantieltä tulevaan hulevesiviemäriin, joka purkaa vedet Rajatorpantien avo-ojaan. Alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Maaperä

Maalajikartan mukaan tyhjän tontin maaperä on vaihtelevaa. Enimmäkseen maaperä on savea ja silttiä, mutta lisäksi moreenia ja kalliota. Rakennetulla tontilla maa on tasattu täyttömaalla.

MAAPERÄKARTTA

Topografia

Tonttien korkeusasema on melko tasainen, korkoero on alle metrin. Vallitseva korkotaso on +36.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Alueen yleiskuvaus

Vapaala on osa Vihdintien aluerakennetta. Vihdintien varrella on teollisuus- ja toimistorakennuksia.

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Myyrmäen suuralueeseen kuuluvassa Vapaalassa oli vuoden 2017 alussa 3 981 asukasta. Väkiluku on noussut vuodesta 2007 noin 170:lla. Viereisessä Hämeenkylän kaupunginosassa vastaava luvut ovat 8086 ja 700 sekä Hämevaarassa 1629 ja 420. Lähialueen väestö on siis kasvanut 1300:lla ihmisellä.

Asuminen

Kaavamuutosalueen pohjoispuolella alkaa Vapaalan pientaloalue sekä Rajatorpan kerrostaloalue. Lähimpiin asuintontteihin on matkaa noin sata metriä. Vihdintien toisella puolella on Pähkinärinteen kerrostaloalue sekä Hämevaaran pientaloalue, jonne on lyhyimmillään matkaa parisataa metriä. Kaavamuutosalueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Kunnallisista palveluista lähinnä on päiväkoti Vapaalantien toisella puolella. Vapaalantie 2:ssa toimii ravintola. Muista kaupallisista palveluista lähin on kadun toisella puolella sijaitseva huoltoasema, jossa on pieni päivittäistavaramyymälä. Lähistöllä on myös toinen huoltoasema, kuntosali sekä ravintola. Rajatorpan ostoskeskuksessa, jonne on matkaa noin puoli kilometriä, toimii muun muassa Alepa.

Yhdyskuntarakenne

Kaavamuutosalue on Vapaalan pientaloalueen ja Rajatorpan kerrostaloalueen välistä vyöhykettä, joka toimii puskurina Vihdintien melua ja päästöjä vastaan. Vastaava tilanne on myös Vihdintien toisella puolella Pähkinärinteessä. Rakenne on sekoittunutta, koska alueella on monipuolista asumista sekä julkisia ja kaupallisia palveluja.

Kaupunkikuva

Kaavamuutosalueen kortteli on toimitilavaltaista aluetta, jossa on toimisto- ja varastorakennukset. Ympäröivä alue on monimuotoista, mutta enimmäkseen matalaa rakentamista.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalueella ei ole rakennusperintö- eikä kulttuuriympäristökohteita.

Liikenne

Autoliikenne

Kaava-alue sijoittuu vilkasliikenteisten pääväylien, Vihdintien ja Rajatorpantien liittymän tuntumaan. Kulku alueelle tapahtuu Vapaalantien kautta, joka on alueellinen kokoojakatu. Vihdintien keskiarkivuorokausiliikenne vuonna 2016 oli 24 970 ajon/arkivrk. Rajatorpantien keskiarkivuorokausiliikenne vuonna 2016 oli 13 000 ajon/arkivrk. Keskiarkivuorokausiliikennemäärä Vapaalantiellä Nuijatien pohjoispuolella vuonna 2016 oli 2800 ajon/vrk ja Nuijatien eteläpuolella on arviolta 4500 ajon/vrk.

Joukkoliikenne

Vihdintietä liikennöi 3 bussilinjaa. Näillä pääsee mm. Helsingin keskustaan, Klaukkalaan ja Vihtiin. Rajatorpantietä pitkin kulkee 4 linjaa, joilla pääsee mm. Vantaankoskelle, Myyrmäkeen, Tikkurilaan ja Espoon suuntaan. Vihdintien pysäkit ovat noin 10-200 metrin ja Rajatorpantien pysäkit 250-350 metrin etäisyydellä. Lisäksi Nuijatiellä kulkee yksi linja, joka kulkee Askistoon ja Helsingin keskustaan.

Myyrmäen juna-asemalle on etäisyyttä noin 2,2 kilometriä.
Vuonna 2017 hyväksytyn yleiskaavan mukainen pikaraitiotievaraus kulkee Rajatorpantietä pitkin. Kehä II:n on suunniteltu kulkevan yleissuunnitelman mukaista linjausta pitkin.

Kevyt liikenne

Kaava-alueen kohdalla Vihdintiellä, Rajatorpantiellä ja Vapaalantiellä on kevyenliikenteen reitit. Lisäksi Vapaalankuja on Vihdintien ja Vapaalantien välillä kevyenliikenteen väylä.

Kaava-alueen vieressä on Vihdintien kevyenliikenteen alikulku. Nykyisellään Vapaalan suuntaan liikkuvat jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat joko Vapaalankujan tai Rajatorpantien kautta, jolloin matkaa alikululta Nuijatielle kertyy 300-400 metriä. Myös tulevan kauan tontin läpi kuljetaan, koska se on lyhin vaihtoehto.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Vapaalantiellä sijaitsee olemassa oleva vesijohto, johon uusi rakennus voidaan liittää. Kaava-alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliönä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m³. Myyrmäen painepiiriin vesi johdetaan etelästä Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +95 m ja alin painetaso noin +82 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Jätevesiviemäröinti

Kaava-alue on rakennetun jätevesiviemäröinnin piirissä. Vapaalantien jätevesiviemäri on liitetty Rajatorpantien jätevesiviemäriin, josta jätevedet päätyvät idän suuntaan Rajatorpan jätevedenpumppaamolle ja sieltä edelleen Silva-stadionin jätevedenpumppaamolle. Sieltä jätevedet johdetaan edelleen Vapaalan jätevedenpumppaamon kautta Hämeenkylään ja Hämevaaraan. Hämevaarasta jätevedet päätyvät Espoon viemäriverkostossa Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Alue kuuluu hulevesiviemäröinnin piiriin. Kaava-alueen pohjois- ja itäosista vedet johdetaan Vapaalantien varren avo-ojaan ja siitä hulevesiverkostoon, josta vedet päätyvät Rajatorpantien avo-ojaan. Kaava-alueen länsiosasta vedet päätyvät Vihdintien länsipuolelle ja siellä Rajatorpantien varren ojaan. Tästä ojasta vedet virtaavat uudestaan Vihdintien alitse takaisin itäpuolelle päätyen samaan ojaan itäpuolisten vesien kanssa. Rajatorpantien oja virtaa idän suuntaan päätyen Myyrmäessä hulevesiviemäriin. Lopulta vedet purkavat Myyrmäen itäpuolella Mätäojanlaaksoon.

Kaukolämpö

Vapaalantie 2 on liitetty kaukolämpöverkkoon Vihdintien puolelta. Sama verkko kulkee osin Vapaalantie 4 tontilla, mikä otetaan huomioon tontin suunnittelussa. Vapaalantie 4 on siten myös liitettävissä kaukolämpöverkkoon.

Sähköverkko

Vapaalantie 4 tontilla on puistomuuntamo M840, jakokaappi sekä keski- ja pienjännitekaapeleita, jotka otetaan huomioon suunnittelussa. Puistomuuntamo saneerataan, mutta se säilyy nykyisellä paikallaan Vapaalantien läheisyydessä. Muuntamo on merkitty kaavakarttaan (vm).

Ympäristöhäiriöt

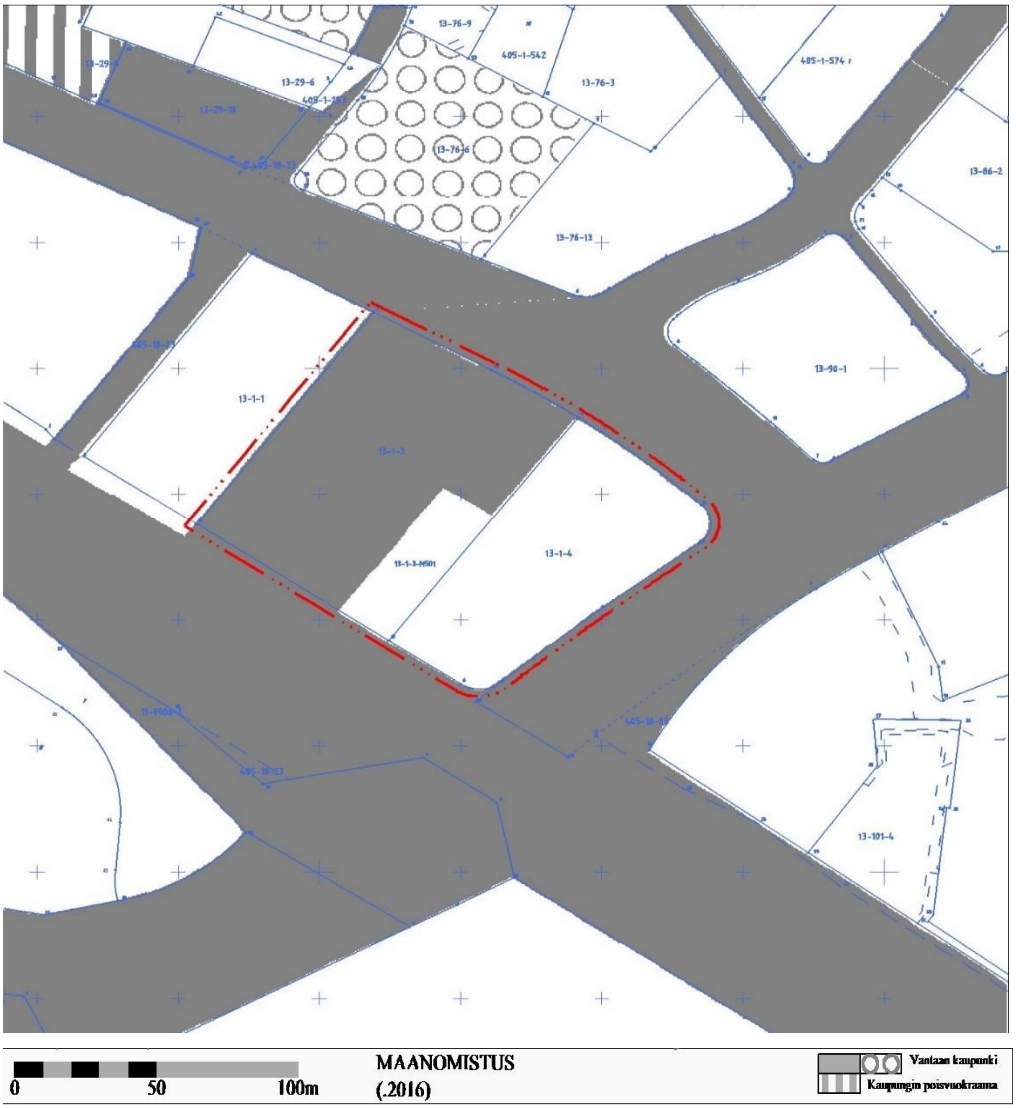
Merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Vihdintien liikenteestä. Vuoden 2016 melulaskennan mukaan Vihdintien puoleisella osalla tonteista tieliikenteen päiväajan keskiäänitaso on 60 - 65 dB_{LAeq} ja Vapaalantien puoleisella osalla 55-60 dB_{LAeq}.

Pohjoisella osalla Vapaalantie 4 tonttia lentomelutaso on L_{den} 50-55 dB.

Ulko- ja sisämelun erotuksen (äänitasoero) DL tulee toimistotiloissa olla vähintään 35 dB.

2.1.4 Maanomistus

Vapaalantie 2 tontin sekä Vapaalantie 4:ssä sijaitsevan määräalan omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2, Vapaalantie 4 on Vantaan kaupungin omistuksessa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

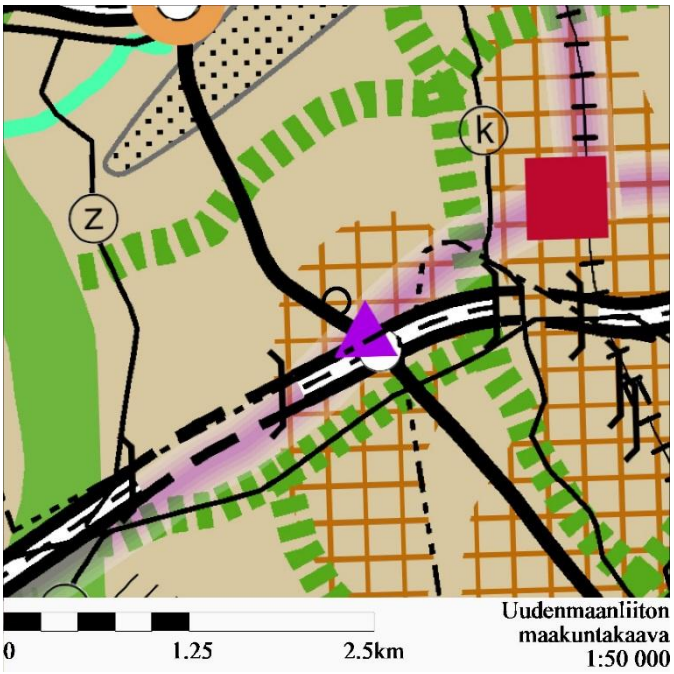
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta olevasta yhdyskuntarakenteesta irralleen. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

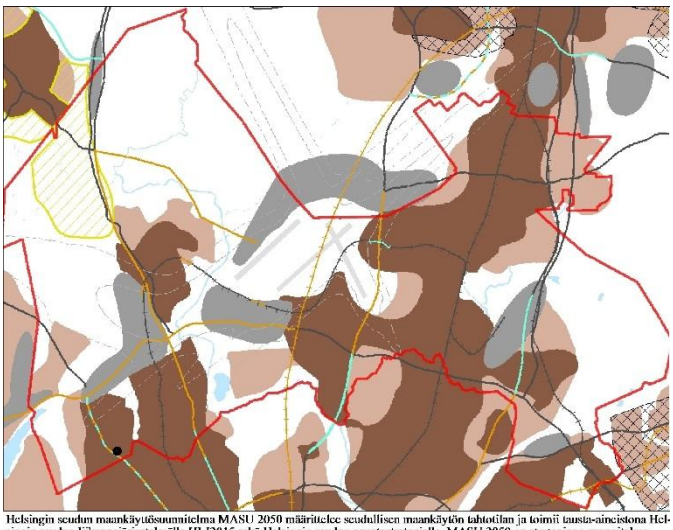

Asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on taajamatointojen aluetta ( ) ja tiivistettävää aluetta (+). Eteläpuolelta kulkee pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli (violetti viiva) ja Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksessä joukkoliikenteen vaihtopaikka (violetti kolmio).

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010, 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014 ja 3. vaihemaakuntakaavan 14.12.2012.

Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

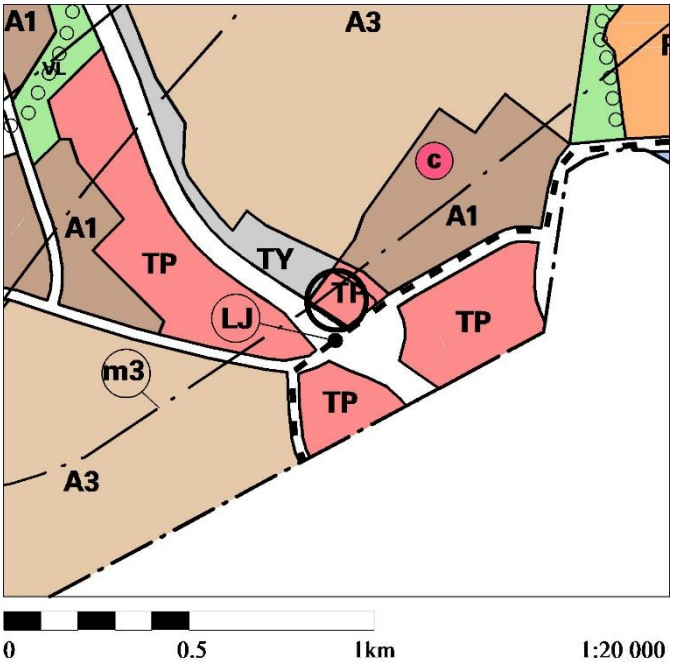
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäytösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Asuntotuotanto ohjataan tummanruskeille seudun ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeille. Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

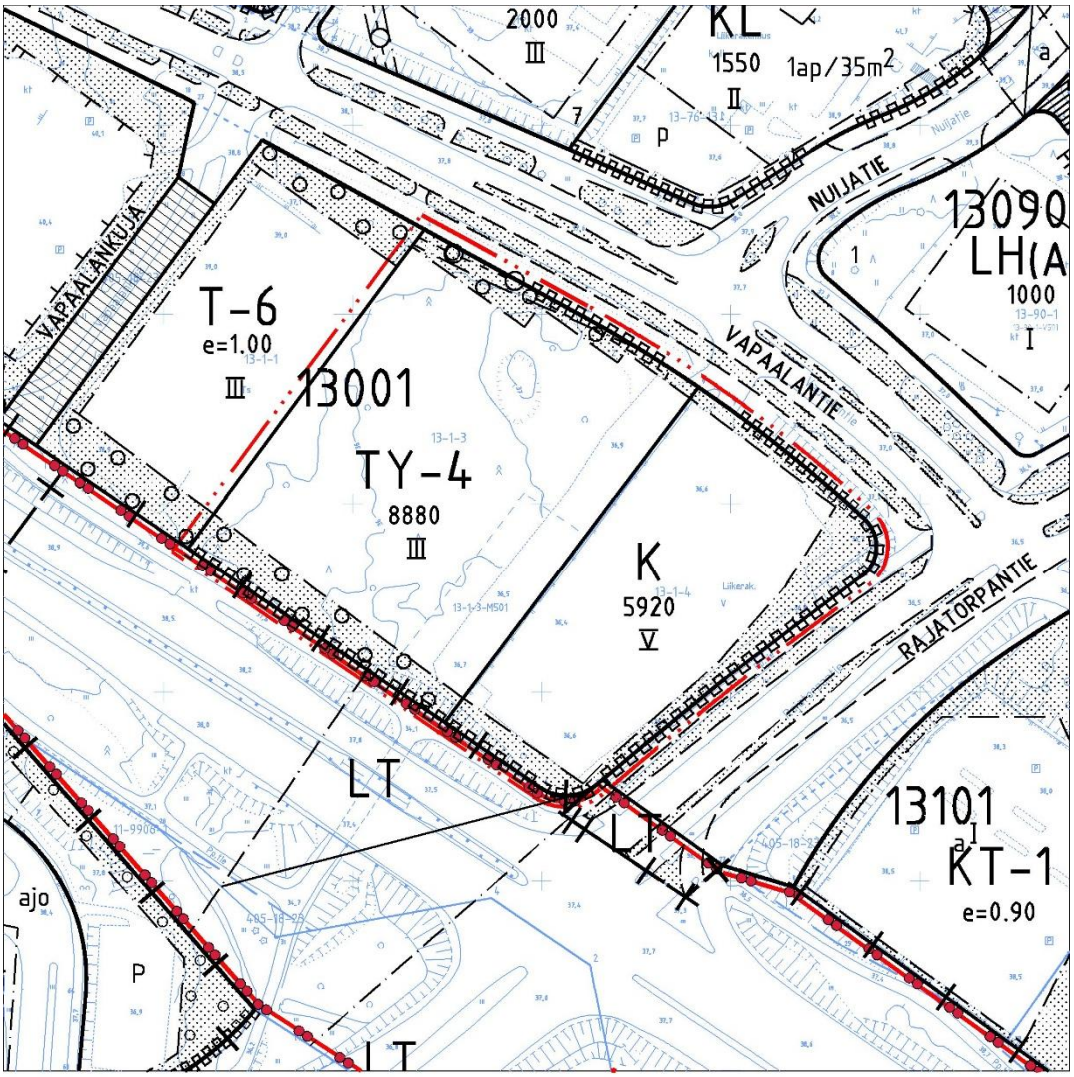
Vihdintien itäpuolella sijaitseva asemakaavamuutosalue (musta rinkula) on työpaikka-aluetta (TP). Alue varataan työvoimavaltaisia ja ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia toimisto-, tuotanto- ja palvelutyöpaikkoja varten. TP-alueita on myös Vihdintien länsipuolella sekä Rajatorpantien eteläpuolella. Osa alueesta on LDEN 50 – 55 dB lentomeluvyöhykkeellä 3 (m3). Vihdintie ja Rajatorpantie ovat tieliikennealueita. Kaavamuutosalueen vieressä on teollisuusaluetta TY. Vapaala on A3-pientaloaluetta ja Rajatorppa tehokasta asuntoaluetta A1. Rajatorpantiellä on ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys ja Vihdintien ja Rajatorpantien risteyksessä joukkoliikenteen terminaalialue (LJ).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009 ja on lainvoimainen. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040

Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta (9.11.2015, § 10) on hyväksynyt Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman 2040 jatkosuunnittelun pohjaksi. Kyseisessä selvityksessä asemakaavoitettava tontti on osoitettu potentiaaliseksi päivittäistavarakaupan sijainniksi. Suunnittelualue kytkeytyy hyvin asutukseen ja se on helposti saavutettavissa kevyellä liikenteellä sekä linja- ja henkilöautolla. Päivittäistavarakaupan saatavuus ja saavutettavuus paranee lähialueella selvästi, mikäli tontille rakennetaan kauppa.

Asemakaava

Voimassa oleva asemakaava 000455 on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.10.1985. Vapaalantie 2 tontti on osoitettu liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K) ja Vapaalantie 4 ympäristöä häiritsemättömien teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (TY-4). K-tontilla on rakennusoikeutta 5920 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku V ja TY-4 –tontilla vastaavasti 8880 k-m² ja III.

Rakennuskielto

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan kaupunki on jättänyt kaavamuutoshakemuksen 23.2.2017 ja kaavamuutokselle on annettu numero 002345. Kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin ja postitettiin mm. kaavamuutosalueen rajanaapureille 5.4.2017 sekä vireilletulosta ja oas-mielipiteiden kuulemista tiedotettiin Vantaan Sanomat –lehdessä 8.4.2017.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (kiinteistöt ja asuminen, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, Uudenmaan ELY-keskus, HSL, HSY, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on 5.4.2017 tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköposteilla viranomaisille. Vireilletulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomat –lehdessä 8.4.2017. Hankkeesta järjestettiin 26.4.2017 tutustumiskäynti maastossa, johon osallistui 3 asukasta.

Alustavat mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavoituksen lähtökohdista pyydettiin toimittamaan 19.5.2017 mennessä. Mielipiteitä ja viranomaiskannanottoja saatiin yhteensä viisi kappaletta.

Asukasmielipiteissä todettiin kauppojen valinnanvaran lisääntyminen positiiviseksi ja jalankulkuyhteys Vihdintien alikulun ja Vapaalantien välillä tarpeelliseksi.

HSL toteaa mielipiteessään, että palvelujen lisääminen mahdollistaa käyttäjien lisääntymisen nykyisille bussilinjoille. Alueella on hyvät joukkoliikenneyhteydet Vihdintiellä ja Rajatorpantiellä sekä Helsingin keskustaan että Myyrmäkeen ja lisäksi muihin suurempiin aluekeskuksiin, myös Espooseen. Pidemmällä aikajänteellä alueelle suunnitellaan myös uusia runkolinjoja. HSL pitää tärkeänä näiden huomioon ottamista, jotta toimintojen suunnittelu ja rakentaminen mahdollistetaan tulevaisuudessa.

HSY toteaa, että kaavamuutosalueella Vapaalantien reunassa on johtokuja, joka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Johtokujalla on vesijohto ja jätevesiviemäri. HSY haluaa myös, että alueelta varataan tila Rinki Oy:n kierrätyspisteelle. Kierrätyspisteitä pyritään keskittämään pääosin kauppojen yhteyteen.

- Ø *Johtokuja on merkitty kaavakarttaan merkinnällä ”Maanalaista johtoa varattu alueen osa” ja lisämääräyksenä ”Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei*

rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa." Kierrätyspisteelle on varattu paikka pysäköintialueelle merkinnällä "Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa jätehuollon vaatimia tiloja."

Vantaan Energia Sähköverkot Oy ilmoittaa, että kaavamuutosalueella sijaitsee puistomuuntamo M840, jakokaappi 3376 sekä keski- ja pienjännitekaapeleita. Näiden sijainti tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Muuntamo tullaa saneeraamaan tontin toteuttamisen yhteydessä ja kaavaan tulee merkitä muuntamolle paikkavaraus. Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöverkko kulkee osin kaavamuutosalueella Vihdintien varrella. Johdon sijainti tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Ø *Muuntamon ja johtojen sijainti on otettu huomioon suunnittelussa. Muuntamolle on varattu rakennusala (vm) nykyisellä sijainnilla. Kaukolämpöjohto on huomioitu kaavamerkinnällä "Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa."*

Vantaan kaupunginmuseo ilmoitti, että sillä ei ole huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Kaavamuutosalueen toinen omistajaosapuoli KOy Vantaan Vapaalantie 2 ilmoitti puoltavansa kaavamuutostyön käynnistämistä ja että sen intressissä on turvata toimivat liittymä- ja pihajärjestelyt, erityisesti paikoituskapasiteetin riittävyys, joka on tälläkin hetkellä puutteellinen. Se myös esittää, että kaavamerkintää tarkistettaisiin mahdollistamaan lyhytaikainen asuminen, rakennusoikeutta lisättäisiin 1000 k-m² ja rakennusalaa kasvatettaisiin tarkemman suunnitelman mukaisesti.

Ø *Tonttien omistajat sopivat keskenään vuorottaispysäköinnin järjestämisestä tonteilla. Tämä tehostaa pysäköintiä ja mahdollistaa autopaikkojen optimaalisen käytön. Pysäköinnin saa järjestää tonttijaosta riippumatta. Lyhytaikaista asumista ei alueella sallita. Rakennusoikeutta lisätään 500 k-m² laajennustarpeita varten ja rakennusalaa on kasvatettu tontin itä- ja pohjoisosissa.*

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksesta ei ole ollut tarpeen järjestää viranomaiskokousta.

Kaavamuutos on laadittu Vantaan kaupungin eri organisaatioiden asiantuntijoiden sekä Lidl Ky:n konsultin sekä KOy Vapaalantie 2 omistajan edustajan kanssa yhteistyönä.

Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijaonmuutosehdotus oli nähtävillä (MRA 27§) 21.2. – 22.3.2018 (kaupunginhallitus 5.2.2018). Tänä aikana jätettiin kaksi muistutusta.

Lausuntoja pyydettiin ja saatiin kaksi kpl.

Nähtävilläolon jälkeen tehdyt muutokset kaavamääräyksiin:

Kaavamääräyksiin tehtiin tarkistuksia. K- ja KL-kortteleiden hulevesimääräyksiin lisättiin virke, joka sallii hulevesien johtamisen tontti- ja korttelijaosta riippumatta. K-korttelialueen polkupyörien vähimmäismäärä toimistotilojen osalta muutettiin lukuun 1 pp / 100 k-m². Johdoille varatun alueen osan määräykseen lisättiin, ettei alueelle saa istuttaa puita tai pensaita niin kauan, kuin alueella on johtoja.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Maankäyttö suunnitellaan siten, että se ei heikennä seudullisesti keskeisiä luontoarvoja.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Vantaan kaupungin tavoitteena on kaupan selvityksen mukainen kilpailun edistäminen ja palvelujen lisääminen.

3.3.2 Muut tavoitteet

Lidl Ky:n tavoitteena on uuden päivittäistavarakaupan sijoittaminen alueelle, jossa heidän kauppojaan ei ole lähellä.

KOy Vantaan Vapaalantie 2:n tavoitteena on turvata pysäköintipaikkojen määrä toimiston työntekijöille. Rakennuksessa toimii yrityksiä, joiden työntekijät liikkuvat paljon päivittäin asiakaskäynneillä sekä rakennuksessa toimivan ravintolan toiminnan kehittäminen liiketilaa laajentamalla.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

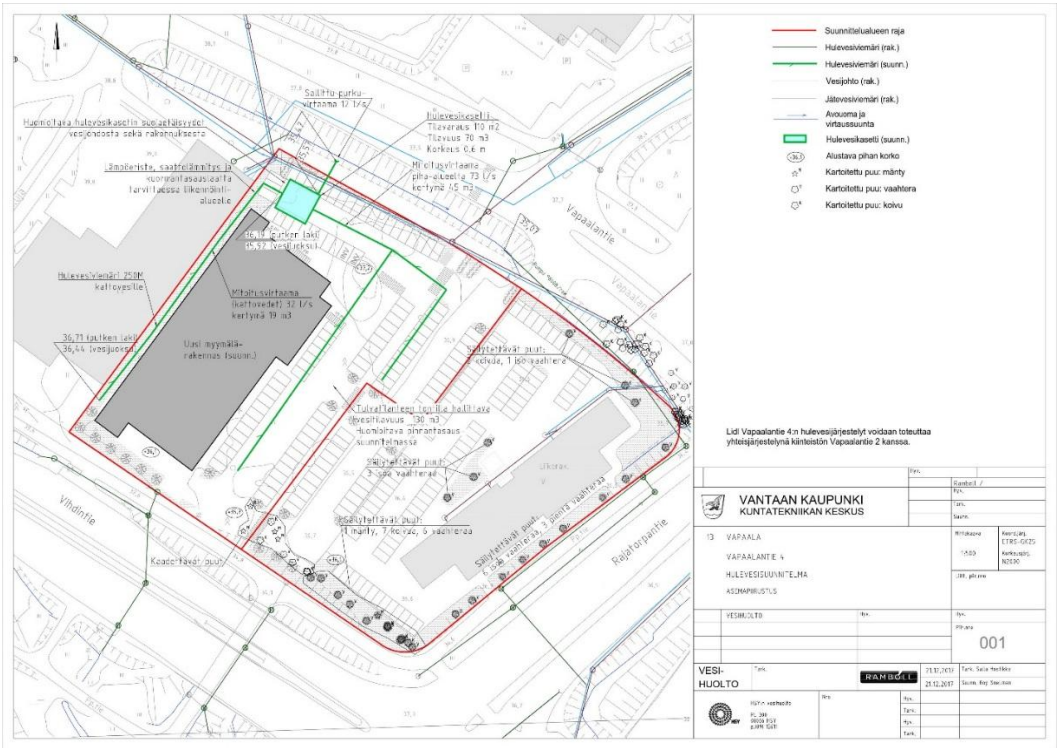
3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavan ratkaisu pohjautuu tonttihaun voittaneeseen ehdotukseen sekä Vapaalantie 2:n esittämiin toiveisiin.

Tonttihakuun saapui neljä hakemusta, joissa oli esitetty tontinkäyttösuunnitelma. Suunnitelmia arvioitiin valintavaiheessa ja valittu vaihtoehto oli ehdotuksista paras rakennusmassan sijoittelun ja arkkitehtuurin suhteen, lisäksi siinä oli otettu parhaiten huomioon jalankulku.

Havainnekuva idästä Rajatorpan suunnasta (Innovarch Oy, 18.1.2018).

Hulevesisuunnitelma (Ramboll Finland Oy, 21.12.2017).

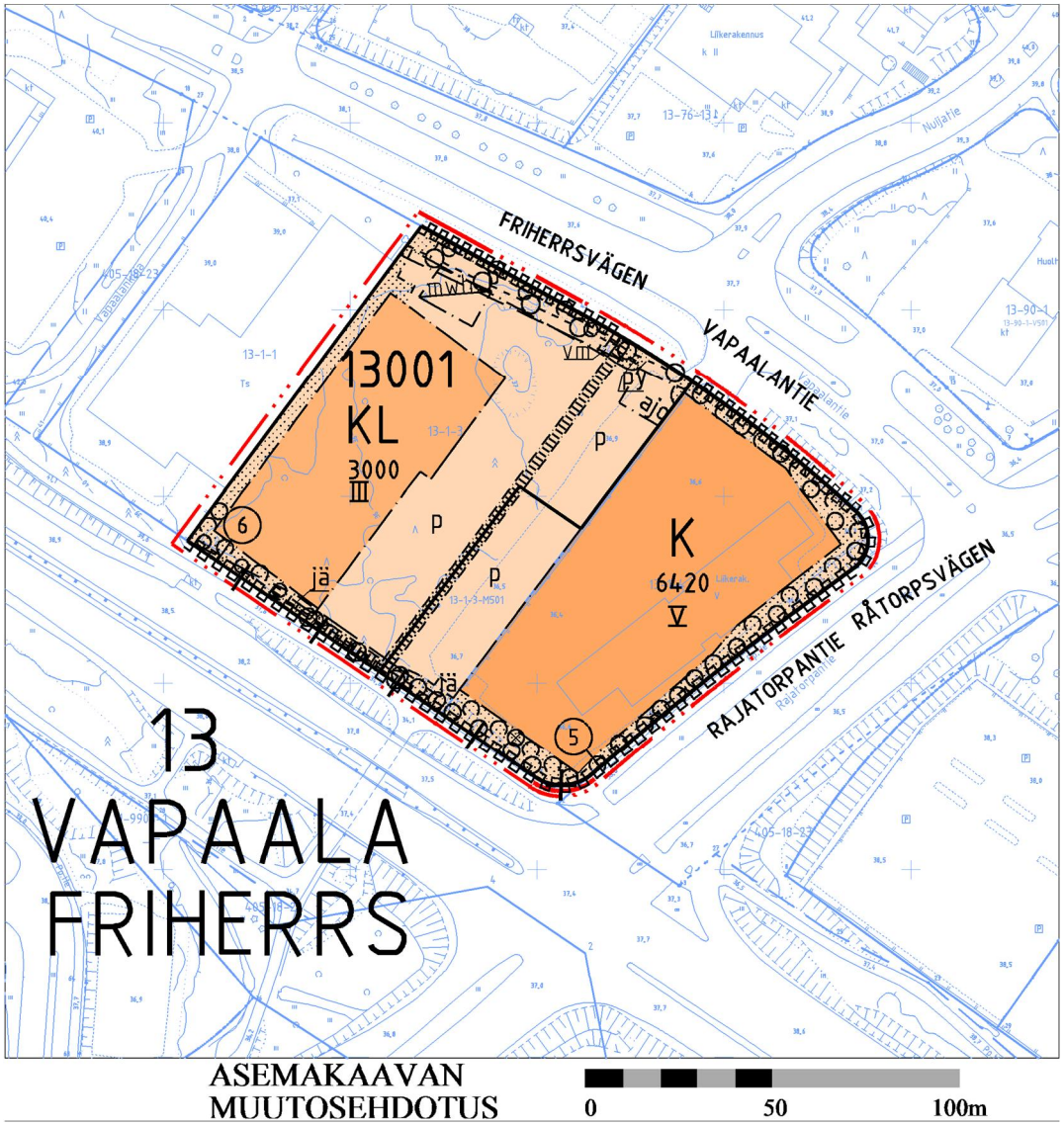
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Kaavan tarkoituksena on tontin kaavoittaminen Lidlin kauppaa varten.

Osa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueesta (TY-4) korttelissa 13001 muutetaan liikerakennusten korttelialueeksi, jolle sallitaan päivittäistavarakauppa (KL). Viereisen liike- ja toimistorakennusten korttelialue (K) ei muutu, mutta TY-alueeseen kuuluva noin 1200 m² suuruinen määräala 13-1-3-M501 liitetään K-korttelialueeseen, koska se on KOy Vapaalantie 2 omistuksessa. KL-korttelialueen rakennusoikeudeksi tulee 3000 k-m², mikä on huomattavan paljon vähemmän kuin nykyinen 8800 k-m². K-korttelialueen rakennusoikeutta lisätään 500 k-m² 6420 k-m²:iin. Kaupan kerrosluku on II ja toimistorakennuksen V. Kaupan rakennusala sijoittuu tontin länsiosaan.

Suurin osa tonttien pinta-alasta osoitetaan pysäköintiin, joka toteutetaan vuorottaispysäköintiperiaatteella tonttijaosta riippumatta. Näin pysäköinti on tehokkaampaa kuin molemmilla tonteilla erikseen järjestettynä. Pysäköintialueen läpi kulkee Vapaalantien ja Vihdintien välinen kolme metriä leveä jalankulkuyhteys. Ajoliittymää siirretään nykyisestä noin 20 metriä länteen päin, jotta se olisi kohtisuorassa Nuijatiehen nähden. Risteyksen länsipuolelle tulee suojatie.

4.1.1 Mitoitus

Kumoutuvan asemakaavan mukaisen TY-4-korttelialueen pinta-ala on 8978 m² ja rakennusoikeus 8800 k-m², jolloin tonttitehokkuus on e=0.98. K-tontin vastaavat luvut ovat 5809 m², 5920 k-m² ja e=1.02.

Kaavamuutoksen jälkeen KL-tontin pinta-ala on 7781 m², rakennusoikeus 3000 k-m² ja tonttitehokkuus e=0.39. K-tontin osalta vastaavat luvut ovat 7006 m², 6420 k-m² ja e=0.92.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät tonteilla ovat:

Liike- ja toimistotilat 1 ap / 60 k-m² 1 pp / 70 k-m²

Kumoutuva asemakaava:		
	K	TY-4
pinta-ala	5809	8978
rakennusoikeus	5920	8800
tonttitehokkuus	1,02	0,98
Tuleva asemakaava:		
	K	KL
pinta-ala	7006	7781
rakennusoikeus	6420	3000
tonttitehokkuus	0,92	0,39

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupan tontin toteuttaminen noudattaa läheisten rakennusten mittakaavaa. Arkkitehtuurista ja julkisivumateriaaleista on annettu määräyksiä. Kaavamuutoksessa on hulevesien käsittelyä koskevia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä sekä määräys vihertehokkuudesta.

4.3 ALUEVARAUKSET

Asemakaavamuutoksella on muodostettu kortteliin 13001 liikerakennusten korttelialue (KL) ja tontti nro 6 sekä liike- ja toimistorakennusten korttelialueen (K) tontti nro 5.

Tonttien liikenteellinen toimivuus on tutkittu raskaan liikenteen ajoneuvojen ajouratarkastelulla. Tämä koskee lähinnä kaupan tonttia, jonka huoltoajo suoritetaan enimmäkseen täyspitkällä rekalla. Tonteilla on yhteinen ajoliittymä Vapaalantieltä Nuijatien risteyksen kohdalta. Tonttien läpi kulkee kevyen liikenteen väylä.

K-korttelialueen rakennusala mahdollistaa nykyisen rakennuksen kehittämisen ja laajentamisen.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Kaavan toteutuminen lisää alueen palvelutarjontaa sekä kaupan kilpailua.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Alue on saavutettavissa joukkoliikenteellä hyvin. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne

Asemakaavan toteuttaminen täydentää Vihdintien varren kaupunkirakennetta. Suunniteltu rakentaminen sijoittuu Vihdintien varteen työpaikkavaltaiselle vyöhykkeelle, lähelle Vapaalan pientaloaluetta ja Rajatorpan asuinaluetta. Rakentaminen monipuolistaa ja täydentää asuntoalueen yhdyskuntarakennetta.

Kaupunkikuva

Kaupan korttelialueen rakennusten arkkitehtuuri, materiaalivalinnat ja yksityiskohtaisempi suunnittelu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa, mitä kaavamääräykset ohjaavat. Korttelialueen kaavamääräyksillä edellytetään rakentamiselta korkealuokkaista arkkitehtuuria, rakennustapaa ja materiaaleja. Korttelialueen täydennysrakentaminen ja uudet istutukset kohentavat alueen kaupunkikuvaa.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutos mahdollistaa työpaikkojen säilymisen, kehittämisen ja lisäämisen alueella ja osana nykyistä yhdyskuntarakennetta. Alueen työpaikkaomavaraisuus lisääntyy.

Taloudelliset vaikutukset

Lidl Suomi Ky ostaa kaupungilta tontin tonttihaun mukaisesti päivittäistavarakaupan sijoittamista varten ja maksaa siitä tarjoamansa hinnan.

Hankkeen katsotaan olevan kaupungille taloudellisesti kannattava.

Liikenne

Ramboll Finland Oy on laatinut kaavamuutosta varten erillisen liikenneselvityksen. Lidlin liittymän toimivuus iltahuipputunnin aikaan on erinomainen. Lidlin tuottama liikennemäärän kasvu (noin 230 ajoneuvokäyntiä/ iltahuipputunti) ei vaikuta merkittävästi Rajatorpantien liittymän toimivuuteen.

Kaava-alueen läpi on suunniteltu kevyenliikenteen yhteys. Uusi yhteys nopeuttaa kevyenliikenteen kulkemista Vihdintien alikulusta Vapaalan suuntaan.

Vesihuolto
Kaavamuutos tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoon, joten kaavaa varten ei ole tarvetta laajentaa vesihuoltoverkostoa. Vapaalantie 4:n koillisnurkassa sijaitsee paloposti, joka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Tarvittaessa muutostöistä tulee sopia HSY:n kanssa.

Asemakaavan yhteydessä on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma, jossa esitetään vesiä viivytettävän maanalaisessa hulevesikasetissa. Hulevedet on esitetty johdettavan Vapaalantien suuntaan, joka on suositeltava johtamissuunta, jotta ei lisätä Vihdintien alittavien viemärien kuormitusta. Hulevesien hallintasuunnitelma toimii lähtökohtana rakennussuunnitteluun. Rakennuslupaa haettaessa tulee hyväksyttää tarkennettu hulevesisuunnitelma.

Ympäristöhäiriöt

Rakennusluvan yhteydessä vaaditaan meluselvitys. Ääneneristävyydestä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä. Alueella mitoittavana melulähteenä on tieliikennemelu, mikä on huomioitu tarvittavina toimistotilojen ulkokuoren ääneneristysvaatimuksina.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Vesistöt ja vesitalous
Kaavamuutoksen myötä metsäinen alue muuttuu kaupan tontiksi ja sitä kautta pääsoin vettä läpäisemättömäksi pinnaksi. Tämä tulee lisäämään merkittävästi kaava-alueella muodostuvan huleveden määrää.
Kaavan yhteydessä on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma, jonka tavoitteena on ollut, että tontilta poistuvan virtaamahuipun suuruus ei kasva rakentamisen myötä. Hulevesimäärän kasvun vaikutuksia pyritään minimoimaan viivyttämällä syntyviä hulevesiä tontilla ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiviemäriin. Viivytys tullaan toteuttamaan maanalaisin viivytysrakentein, koska maanpinnalla ei ole tilaa hulevesien käsittelylle.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Uudet rakennukset ovat kuitenkin energiataloudellisempia kuin vanhat. Alueen rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Alueen lisärakentaminen nykyistä yhdyskuntarakennetta täydentäen luo edellytyksiä ilmastonmuutoksen kannalta haitallisten vaikutusten hillitsemiselle.

Laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen ja ilmastoon ovat vähäiset.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lento- ja tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on otettu huomioon VAT:n mukaisesti.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy kiinteistökauppa ja toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

Asemakaavan muutosalueelle on rakennettu vesihuolto kohdan 2.1.3 mukaan ja siihen kaavamuutoksesta aiheutuvat muutokset ovat kohdassa 4.4.1.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Lidl Suomi Ky:	Lauri Kylmälä	
	Jarmo Pehkonen	
Innovarch Oy:	Jari Prittinen	
Kiinteistö Oy Vantaan Vapaalantie 2:	Timo Vastamäki	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Timo Kallaluoto	alue-arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
Kuntatekniikan keskus :	Elina Kettunen	vesihuollon suunnittelu
	Pirjo Salo	liikenneinsinööri
Kiinteistöt ja asuminen:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI, Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 29. päivänä tammikuuta 2018.

Mikko Järvi	Timo Kallaluoto
kaavoitusinsinööri	aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	15.01.2018
Kaavan nimi	002345 13 Vapaala PÄIVITTÄISTAVARAKAUPANTONTTI VAPAALANTIELLE		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	05.04.2017
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002345
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	1,4786	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	1,4786

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

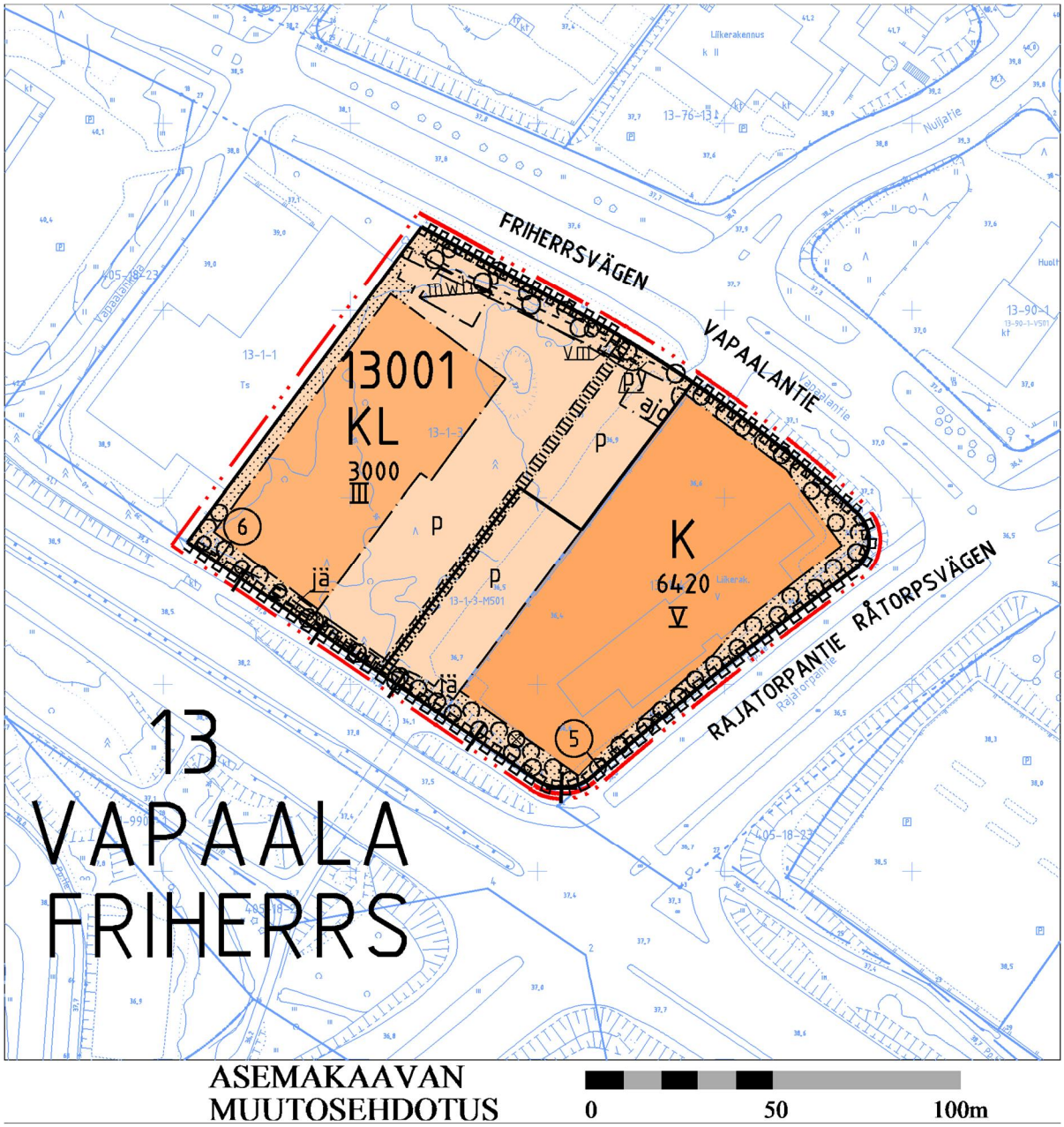
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,4786**	**100,0**	**9420**	**0,64**	**-0,0014**	**-5380**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	1,4786	100,0	9420	0,64	0,8963	3500
T yhteensä	0,0000		0		-0,8977	-8880
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

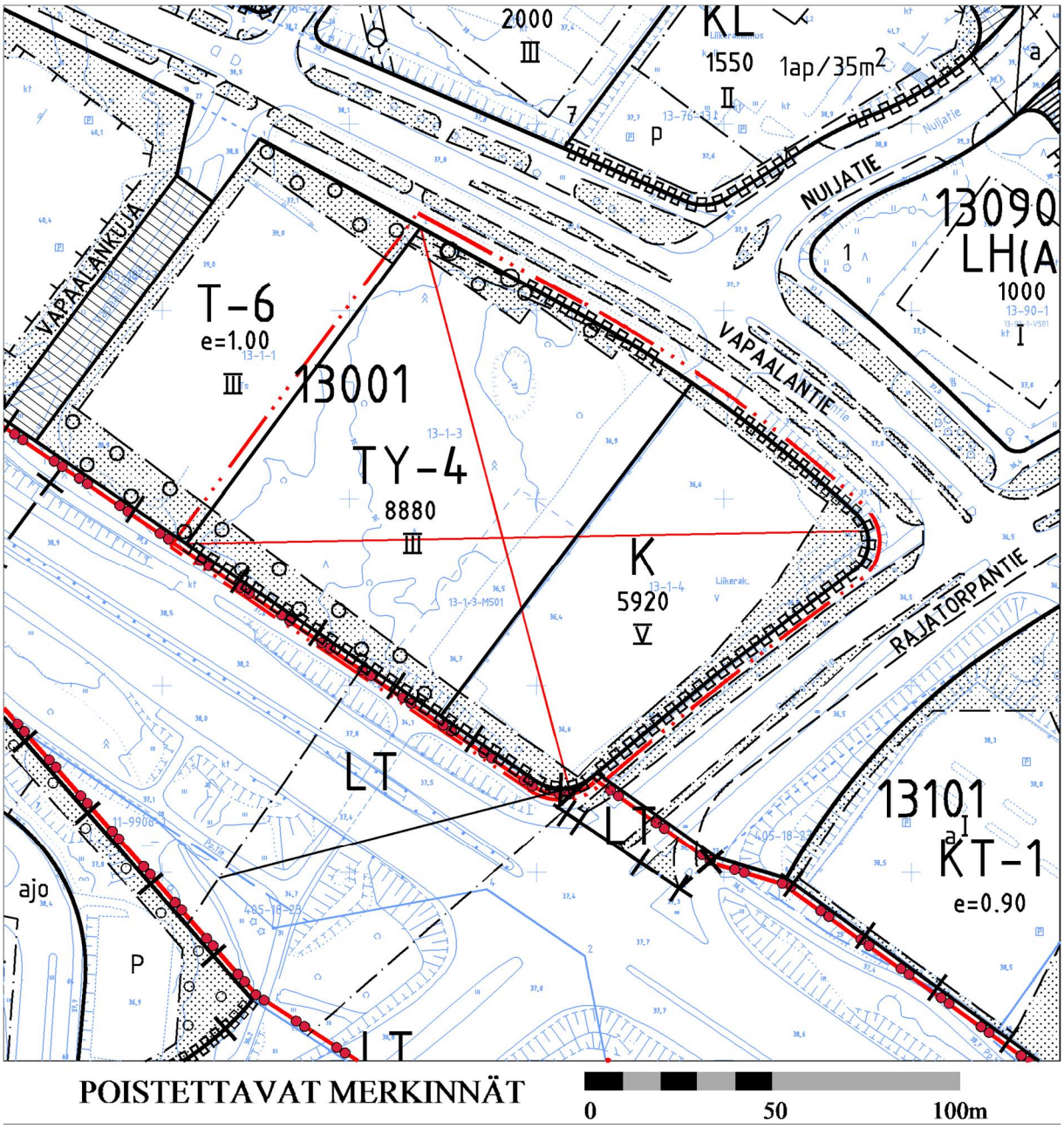
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**1,4786**	**100,0**	**9420**	**0,64**	**-0,0014**	**-5380**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	1,4786	100,0	9420	0,64	0,8963	3500
K	0,7046	47,7	6420	0,91	0,1223	500
KL	0,7740	52,3	3000	0,39	0,7740	3000
T yhteensä	0,0000		0		-0,8977	-8880
TY	0,0000		0		-0,8977	-8880
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

FRIHERRSVÄGEN
VAPAALANTIE
RAJATORPANTIE
RÅTORPSVÄGEN
13001
KL
3000
III
K
6420
V
13
VAPAALA
FRIHERRS
ASEMAKAAVAN
MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m

2000
III
KL
1550
II
1ap/35m2
NUIJATIE
13090
LH(A
1000
I
VAPAALANKUJA
T-6
e=1.00
III
13001
TY-4
8880
III
VAPAALANTIE
K
5920
V
RAJATORPANTIE
LT
LT
LT
13101
KT-1
e=0.90
ajo
P
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002345	16.4.2018	682490 1 / 3

Vantaan kaupunki

VAPAALANTIE 2 - 4

Kaupunginosa 13, Vapaala

Asemakaavan muutos

Osa korttelia 13001.

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 13001.

1:2000

Vanda stad

FRIHERRSVÄGEN 2 - 4

Stadsdel 13, Friherrs

Ändring av detaljplanen

Del av kvarteret 13001.

Ändring av tomtindelningen

Del av kvarteret 13001.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

K **Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.**

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma. Hulevesiä voi johtaa kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.

Piha- ja pysäköintialueita sekä jalankulkureittejä on jäsennettävä kaupunkimaisesti ja torimaisesti kiveyksin, istutuksin ja muurein. Alueille tulee istuttaa kaupunkikuvallisesti tärkeitä puita ja pensaita.

Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.

Tonteilla tulee säilyttää puita mahdollisuuksien mukaan.

Tontin vihertehokkuuden on oltava vähintään 0,6.Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuus laskelmalla.

Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.

Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia.

Pysäköinnin saa järjestää vuorottaispysäköintinä KL-korttelialueen kanssa sekä kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat	1 ap / 60 k-m²
	1pp / 80 k-m²
Toimistot	1 ap / 60 k-m²
	1 pp / 100 k-m²

KL **Liikerakennusten korttelialue.**

Korttelialue tulee rakentaa korkealuokkaista rakennustapaa ja arkkitehtuuria noudattaen

Rakennusten julkisivuissa on käytettävä korkealuokkaisia materiaaleja.

Tontti tulee rajata Vihdintien ja Vapaalantien puolelta kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoisin kaupunkimaisin rakentein ja istutuksin. Rakennuksesta ja tonttia rajaavista rakenteista sekä huoltoalueiden ja jätetilojen rakenteista tulee muodostaa yhtenäinen kaupunkikuvallinen kokonaisuus.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader.

Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används håller hög klass.

Högklassiga material ska användas i byggnadernas fasader.

Fördröjning av dagvattnet ska ordnas inom området innan det leds ut i det allmänna dagvattensystemet. För bygglovet ska en dagvattenplan utarbetas. Dagvatten kan avledas oberoende av kvarters- och tomtindelningen.

Gårds- och parkeringsområdena samt gångförbindelserna ska delas upp på ett urbant och torglikt vis med hjälp av stenläggningar, planteringar och murar. I områdena ska träd och buskar som är viktiga med avseende på stadsbilden.

Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.

Träd ska bevaras på tomterna i mån av möjlighet.

Tontens gröneffektivitet ska uppgå till minst 0,6. Gröneffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet via planen över gården och en gröneffektivitetskalkyl.

Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.

Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramlåsning.

Parkering ska ordnas som turparkering med KL-kvartersområdet samt utan hinder av kvarters- och tomtindelning.

Minimiantalet bil- och cykelplatser:

Affärslokaler	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 80 m²-vy
Kontor	1 bp / 60 m²-vy
	1 cp / 100 m²-vy

Kvartersområde för affärsbyggnader.

Kvartersområdet ska byggas så att det byggnadssätt och den arkitektur som används håller hög klass.

Högklassiga material ska användas i byggnadernas fasader.

Tomten ska avgränsas mot Vichtisvägen och Friherrsvägen med urbana konstruktioner och planteringar som stadsbildsmässigt och arkitektoniskt håller hög klass. Byggnaden och de konstruktioner som avgränsar tomten samt underhållsområdenas och soprummens konstruktioner ska utgöra en sammanhängande helhet i stadsbilden.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma. Hulevesiä voi johtaa kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.	Fördröjning av dagvattnet ska ordnas inom området innan det leds ut i det allmänna dagvattensystemet. För bygglovet ska en dagvattenplan utarbetas. Dagvatten kan avledas oberoende av kvarters- och tomtindelningen.
Piha- ja pysäköintialueita sekä jalankulkureittejä on jäsennettävä kaupunkimaisesti ja torimaisesti kiveyksin, istutuksin ja muurein. Alueille tulee istuttaa kaupunkikuvallisesti tärkeitä puita ja pensaita.	Gårds- och parkeringsområdena samt gångförbindelserna ska delas upp på ett urbant och torglikt vis med hjälp av stenläggningar, planteringar och murar. I områdena ska träd och buskar som är viktiga med avseende på stadsbilden.
Jalakulkualueet on kivettävä ja rajattava upotetuilla reunakivillä muista piha-alueista.	Fötgångarområdena skall stenläggas och med infällda kantstenar avgänsas från de andra gårdsområderna.
Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.	Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.
Tonteilla tulee säilyttää puita mahdollisuuksien mukaan.	Träd ska bevaras på tomterna i mån av möjlighet.
Tontin vihertehokkuuden on oltava vähintään 0,4. Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuus laskelmalla.	Tontens gröneffektivitet ska uppgå till minst 0,4. Gröneffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet via planen över gården och en gröneffektivitetskalkyl.
Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.	Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.
Polkupyöräpaikoista vähintään puolet tulee olla säältä suojattuja ja runkolukittavia. Polkupyöräpaikat sijoitetaan pääsisään käynnin yhteyteen.	Av cykelplatserna ska minst hälften vara väderskyddade och ha möjlighet till ramlåsning. Cykelplatserna placeras i anslutning till huvudentrén.
Pysäköinnin saa järjestää vuorottaispysäköintinä K-korttelialueen kanssa sekä kortteli- ja tonttijaosta riippumatta.	Parkering ska ordnas som turparkering med K-kvartersområdet samt utan hinder av kvarters- och tomtindelning.
Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät: Liiketilat ja toimistot 1 autopaikka / 60 k-m² 1 polkupyöräpaikka / 70 k-m²	Minimiantalet bil- och cykelplatser: Affärslokaler och kontor 1 bilplats /60 m²-vy. 1 cykelplats /70 m²-vy.
Kaupunginosan raja.	Stadsdelsgräns.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
13 Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VAPA Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
13001 Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VAPAALANTIE Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
6420 Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
V Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
Rakennusala.	Byggnadsyta.
vm Rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.	Byggnadsyta där transformator får placeras.
py Rakennusala, jolle saa sijoittaa mainos- ja informaatiopylonin.	Byggyta på vilken reklam- och informationspylon får placeras.
jä Rakennusala, jolle saa sijoittaa jätehuollon vaatimia tiloja.	Byggnadsyta, på vilken utrymmen för sophämtning får placeras.
mwh Ohjeellinen maanalainen hulevesien viivytysrakenne.	Rigtgivande underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten.
Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	Del av område som skall planteras med träd och buskar.
⊗ Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.	Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.
ajo Ajoyhteys.	Körförbindelse.
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.	Del av område reserverad för allmän gångtrafik.
Jalankulkualueen leveys tulee olla vähintään 3,6 metriä.	Fotgängarområdet ska vara minst 3,6 meter brett.
p Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.

Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

Pihan rakennesuunnittelussa tulee huomioida johdot siten, ettei rakentamisesta aiheudu niille lisäkuormaa.

Puita tai pensaita ei saa istuttaa niin kauan, kuin alueella on johtoja.

Del av område reserverad för underjordisk ledning.

Vid planeringen av gårdsplanens konstruktioner ska ledningar beaktas så att byggandet inte medför extra belastning på dem.

Träd och buskar får inte planteras så länge som det finns ledningar i området.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Kaupunkimittaus

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

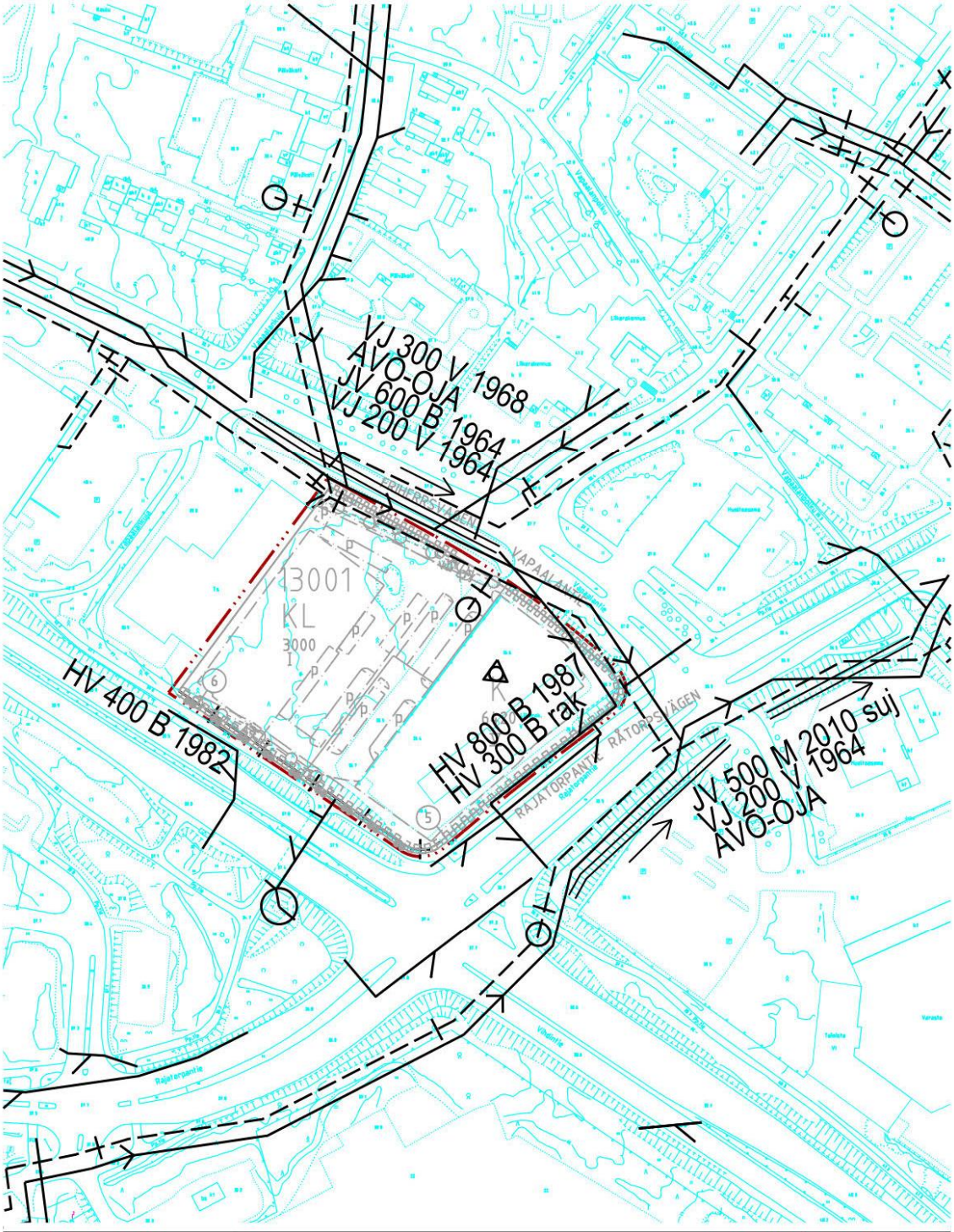
Stadsmätning

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

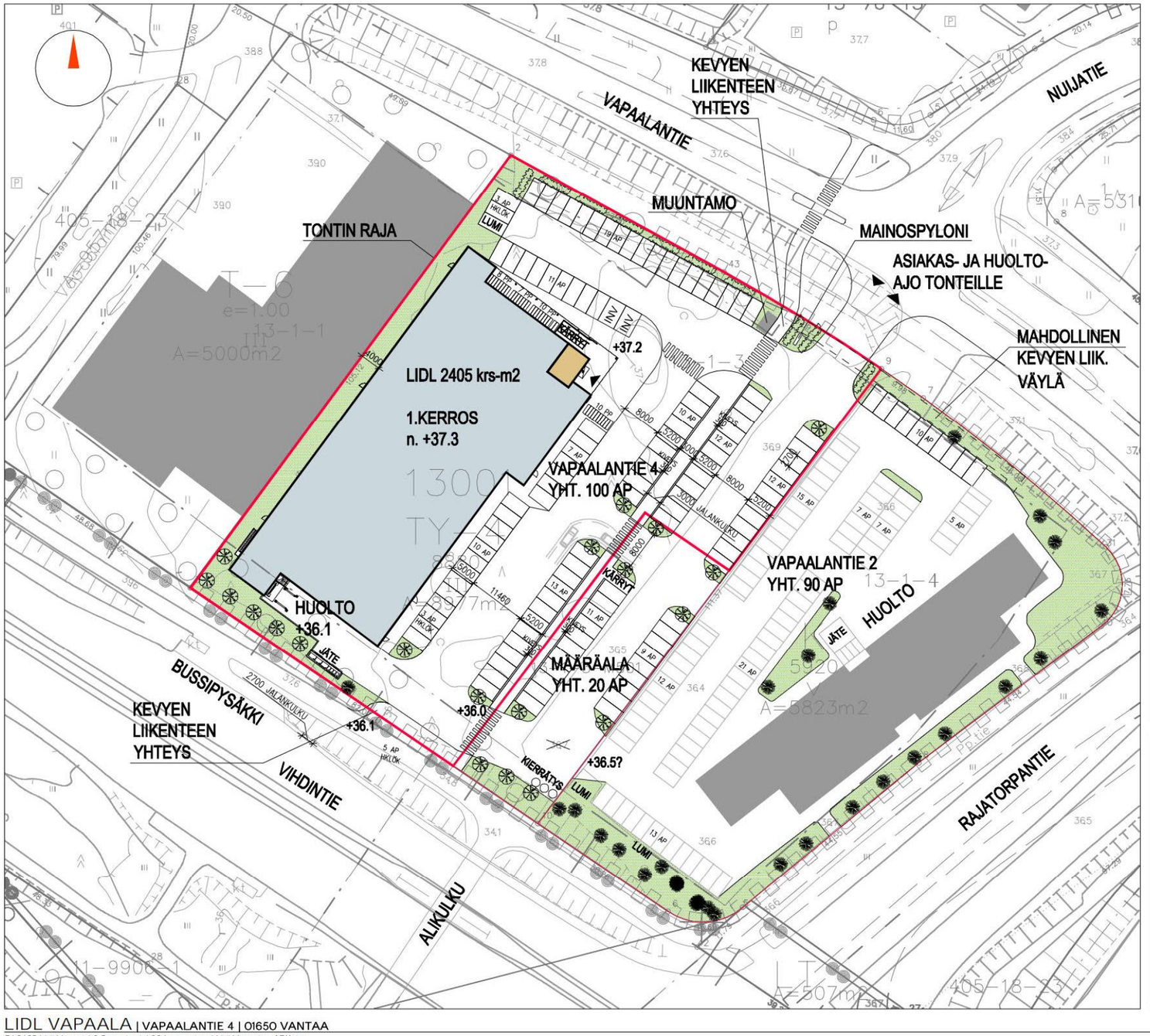
Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Vantaan kaupunki copyright Elina Kettunen tulosteen laatija 21.12.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 002345 Vapaalantie 2-4 0 40 200 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:2000 mittakaava

ISTUTETTAVA PUU

SÄILYTETTÄVÄ PUU

AUTOPAIKKAVAADE NYKYISEN KAAVAN MUKAAN
VIEREISELLÄ LIIKE- JA TOIMISTORAKENNUSTEN
KORTTELIALUEELLA = 1 AP / 60 krs-m2

VAPAALANTIE 2, 5920/60 = 99 AP
VAPAALANTIE 4, 2405/60 = 41 AP

VAPAALANTIE 2 JA 4 TONTTIEN PYSÄKÖINTI TOTEUTETAAN
VUOROTTAISPYSÄKÖINTINÄ ERILLISEN SELVITYKSEN MUKAAN

AUTOPAIKKAVAADE VAPAALANTIE 4 KOKO
RAKENNUSOIKEUDEN MUKAAN, 3000/60 = 50 AP

POLKUPYÖRÄPAIKKAVAADE 1 PP / 70 krs-m2
2405/70 = 35 PP
3000/70 = 43 PP

KERROSALA LIDL	2405 krs-m2	
TONTIN PINTA-ALA	7740 m2	
PYÖRÄPAIKAT	35 kpl	
AUTOPAIKAT		
VAPAALANTIE 4, LIDL		2 ap inva
		6 ap henkilökunta
		92 ap asiakas
	YHT.	100 kpl
MÄÄRÄALA		
	YHT.	20 kpl
VAPAALANTIE 2		
	YHT.	90 kpl
AUTOPAIKAT YHTEENSÄ		210 kpl

LIDL VAPAALA | VAPAALANTIE 4 | 01650 VANTAA
P:\2465 Lidl Vapaala\3 Suunnittelu\30 Luonnokset\Lidl Vapaala - ARK.dwg

TONTINKÄYTTÖSUUNNITELMA | 1:750
OSA ASEMAKAAVAMUUTOSTA nro 002345 | 4.1.2018

INNOVARCH

© INNOVARCH OY | VAHANEN GROUP | LINNOITUSTIE 5 | 02600 ESPOO | TEL 020 7698 698 | Y-TUNNUS/BUSINESS ID: 1642205-6 | WWW.INNOVARCH.FI

VANTAA, VAPAALA

ILMAKUVA
181.2018

INNOVARCH

© INNOVARCH OY | VAHANEN GROUP | LINNOITUSTIE 5 | 02600 ESPOO | TEL 020 7698 698 | Y-TUNNUS/BUSINESS ID: 1642205-6 | WWW.INNOVARCH.FI

VANTAAN KAUPUNKI
Vapaala
Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13.
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
16.4.2018

29.1.2018 -asemakaavaehdotus nro 002345 on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä **21.2 - 22.3.2018**. Tänä aikana jätettiin **(2 kpl) muistutuksia.**

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1 Muistuttaja 1	Päivittäistavarakaupan kilpailun lisääminen on hyvä, mutta kaavamääräyksillä ei tule kasvattaa rakentamiskustannuksia siten, että se vaarantaisi kaupan rakentamishankkeen. Tonttitehokkuuden pieneneminen ei ole hyvä, koska tavoitteena on kaupunkirakenteen tiivistäminen. Kevyen liikenteen yhteys tontin läpi on hyvä.	-
NRO 2 KOy Vantaan Vapaalantie 2	Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärän K-tontilla tulisi olla enintään 1 pp / 200 k-m² ilman säältäsuojausvaatimusta. Toteutunut tarve on vähäinen ja katetun suojan rakentaminen tontille rajoittaa tarpeettomasti muuta käyttöä. Vihertehokkuuden tulisi olla sama 0,4 kuin naapurikiinteistöllä 13-1-3.	Muutetaan polkupyöränormia.

NRO 1

Muistutus:

Hei,

Asemakaavamuutosehdotuksen lähialueen asukkaana haluan todeta seuraavat seikat:

- Kaavamuutos on sinällään erinomaisen kannatettava. Myyrmäen länsipuolella Kehä III:n eteläpuolella Vantaalla on tällä hetkellä Rajatorpan ostoskeskuksen Alepaa lukuunottamatta ainoastaan K-ryhmän päivittäistavarakauppoja. Siten on esiarvoisen tärkeää, että asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Lidl-päivittäistavarakaupan sijoittuminen alueelle. Kaavamäätäyksillä (vaatimus korkatasoisesta rakentamisesta) ei saa vaarantaa Lidl Suomi ky:n päätöstä sijoittua alueelle, ts. kaavamääräykset on laadittava siten, ettei niiden seurauksena aiheudu sellaista rakentamiskustannusten nousua, joka vaarantaisi Lidl-myymälän rakentamisen. Kaavan laatimisessa ensisijainen ja ylivoimaisesti tärkein päämäärä tulee olla päivittäistavarakaupan kilpailun lisääminen alueella (Keskon lähes täydellisen monopolin murtaminen).

- Kaavaehdotuksessa tonttien sallittu tonttitehokkuus pienenee nykytilanteeseen nähden. Tällainen muutos ei ole hyvä, kun tavoitteena tulisi olla kaupunkirakenteen tiivistäminen. Siten tulevaisuuden kasvumahdollisuuksien turvaamiseksi tulisi tonttien rakennusoikeutta ja kerrosmäärää nostaa siten, että vähintään nykyinen tonttitehokkuustaso säilyy.

- Kevyen liikenteen yhteyden säilyttäminen kaavamuutosalueen läpi on hyvä ratkaisu ja se on toteutettu asiallisesti.

Vastine:
Kaupunkisuunnittelulautakunta kilpailuttanut tontin ja Lidl Suomi Ky on voittanut tarjouskilpailun kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksellä 21.8.2017. Lidl Suomi Ky on kustannuksellaan teettänyt tonttia koskevat selvitykset ja suunnitelmat.
Tontin nykyinen käyttötarkoitus teollisuus- ja varastokäyttöön vaatii runsaasti kerrosalaa, mutta sen arvo on vähäisempää kuin muutoksella saatava liiketilarakentaminen. Tämän vuoksi kerrosalan määrä tontilla vähenee. Tontin ostaja myös maksaa tontista rakennusoikeuden mukaisesti, joten suurempi kerrosalan määrä olisi vaatinut toisentyyppisen hankkeen saamista tontille. Tulevaisuuden tarpeita varten voidaan laatia uusi asemakaavamuutos.

Tarkistukset:
-

NRO 2

Muistutus:

KOy Vantaan Vapaalantie 2 kiinteistön 92-13-1-14 sekä määräalan 92-13-1-3-M501 omistajana esittää, että po. kiinteistöillä kaavamerkinnällä K tulisi polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärän olla enintään 1 / 200 k-m2 eikä vaatimusta säältä suojaukseen ole.

Perusteluna on toteutunut tarve, joka vastaa enintään mitoitusta 1 / 500 k-m2 ja toisaalta katetun suojan rakentaminen tontille rajoittaa tarpeettomasti muuta käyttöä.

Vihertehokkuuden tulisi olla 0,4 eli vastaava kuin kiinteistöllä 92-13-1-13.

Vastine:
Kestävien kulkutapojen edistäminen on kaupungin strategian mukainen tavoite, ja pyöräilyn edistäminen riittävällä määrä- ja laatunormilla on sen mukaista. Tontilla on paikkoja, joihin määräyksen täyttäviä siirrettäviä katoksia voi sijoittaa.
Kaavassa määrätty vihertehokkuuskerroin on tontilla melko helposti saavutettavissa, koska tontin istutettavalla alueen osalla on jo olemassa olevia puita.

Tarkistukset:
Muutetaan toimistotilojen polkupyöränormiksi 1 pp / 100 k-m².

VANTAAN KAUPUNKI
Vapaala
Kaupunkisuunnittelu

Asemakaavan muutos 002345, kortteli 13001, 13.
LAUSUNNOT JA VASTINEET
16.4.2018

Kaupunkisuunnittelulautakunta 29.1.2018 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **nro 002345**. Lausuntoja pyydettiin 2kpl ja saatiin 2 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 HSY	Vesi- ja viemärijohtoa varten kaavaan on merkitty johtokuja, joka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksessä tulee mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.	Tarkennettu johtoaluemääräystä.
NRO 2 Vantaan Energia Oy	Kaava-alueella sijaitseva muuntamo M840, joka halutaan säilyttää kaavaan merkityssä paikassa. Mikäli johtoja tai kaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.	-

NRO 1

Lausunto:

HSY

Lausunto 1 (1)

377/00.02.022.0220/2017

22.3.2018

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 22.3.2018
Dn:o VD/2008/10.02.04.01/2017

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunkisuunnittelu
Asematie 7
01300 Vantaa

VD/2008/10.02.04.01/2017

ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS NRO 002345, VAPAALANTIE 2-4, 13. KAUPUNGINOSA, VAPAALA

Kaavamuutosalue sijaitsee Vihdintien, Rajatorpantien ja Vapaalantien rajaamalla alueella. Vantaan kaupungin yrityspalvelut hakee asemakaavamuutosta, jolla nykyinen teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue (TY-4) muutettaisiin liikerakennusten korttelialueeksi (K) mahdollistaen päivittäistavarakaupan rakentamisen. Päivittäistavarakaupan KL-korttelialueen rakennusoikeudeksi tulee 3000 k-m^2, mikä on huomattavasti paljon vähemmän kuin nykyisen rakentamattoman tontin rakennusoikeus 8800 k-m^2. Viereisen liike- ja toimistorakennusten korttelialueen rakennusoikeutta lisätään samalla 500 k-m^2:iä.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Kaavamuutosalueen KL-korttelin pohjoisreunaa viistävät yleinen vesijohto DN 200 ja jätevesiviemäri DN 600, joita varten asemakaavaan on merkitty johtokuja. Johtokuja tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksenä tulee lisäksi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai pensaita.

Kaavamuutosalueesta on esitetty hulevesisuunnitelma, jossa hulevedet on esitetty johdettavan viivytyksen jälkeen Vapaalantien suuntaan avo-ojaan.

Vastine:
Nykyiset johdot – betoninen D600 jätevesiviemärijohto ja valurautainen D200 vesijohto - ovat vuodelta 1964, joten niiden käyttöikä alkaa olla lopuillaan. Johtojen siirtäminen ennen rakentamista olisi toivottavaa, mutta jos näin ei käy, niin johtokujan alueelle ei voida istuttaa puita tai pensaita eikä sijoittaa kiinteitä tai raskaita rakenteita. Johtojen saneerauksen yhteydessä johdot on siirrettävä pois tontilta katualueelle. Nykyinen määräys edellyttää, ettei rakentamisesta aiheudu lisäkuormaa johdoille.

Tarkistukset:
Lisätään maininta siitä, että puita ja pensaita ei saa istuttaa johtoalueelle niin kauan kuin alueella on johtoja.

NRO 2

Lausunto:

Vantaan Energia

VANTAAN ENERGIA SÄHKÖVERKOT OY

VE:	19.2.2018	**VES:**	6.2.2018	**KAUPUNGILLE:**	19.2.2018

Vantaan kaupunki
Kirjaamo (Kaupunkisuunnittelu)
Asematie 7
01300 VANTAA

Asia: Lausunto

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS NRO 002345

Kaupunginosa 13, Vapaala

Kohdealue Vapaalantie 2 - 4

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 - 2 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Suunnittelualueella sijaitsee muuntamo M840. Muuntamon paikka halutaan säilyttää kaavaan merkityssä paikassa (vm).

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija Antti Hartikainen, puh. 050-3266913.

Kaukolämpöverkko

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3).

Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Vastine:
Kaavassa muuntamolle on varattu paikka (vm) Vantaan Energia Oy:n mielipidevaiheessa annetun lausunnon perusteella ja se on otettu huomioon kaavavaiheen suunnitelmissa. Kaukolämpöputki on huomioitu kaavassa merkitsemällä sen kohdalle johtokuja.

Tarkistukset:
-

12 § Taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu

VD/4977/02.01.00.00/2018

Kaupunginvaltuusto kävi taloussuunnitelman 2019–2022 lähetekeskustelun.

Keskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Sirkka-Liisa Kähärä, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Sakari Rokkanen, Kokoomuksen valtuustoryhmä
Eve Rämö, Vihreä valtuustoryhmä
Tanja Vahvelainen, Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Kati Tyystjärvi, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Irja Ansalehto-Salmi, Keskustan valtuustoryhmä
Juha Malmi, Vantaa Siniset valtuustoryhmä
Jouko Jääskeläinen, Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Patrik Karlsson, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 12

Päätös:
Merkittiin lähetekeskustelu tiedoksi.

Liite:
- Ryhmäpuheet, kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu 28.5.2018

Vantaa

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu

VD/4977/02.01.00.00/2018

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Sirkka-Liisa Kähärä, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Sakari Rokkanen, Kokoomuksen valtuustoryhmä
Eve Rämö, Vihreä valtuustoryhmä
Tanja Vahvelainen, Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Kati Tyystjärvi, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Irja Ansalehto-Salmi, Keskustan valtuustoryhmä
Juha Malmi, Vantaa Siniset valtuustoryhmä
Jouko Jääskeläinen Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Patrik Karlsson, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja

Arvoisa valtuuston puheenjohtaja hyvät valtuutetut
Vantaan talous- ja velkaohjelman myötä saatiin kaupungin velkaantuminen pysäytettyä edellisen valtuustokauden loppuun mennessä. Suurin tehtävämme tulevaisuudessa on ylläpitää hyvä taloudellinen kehitys ja edistää kaupungin houkuttelevuutta, niitä elin-, veto-, pito- ja valovoimaan kuuluvia tekijöitä, joista valtuustoseminaarissakin oli puhetta. Vantaan voimakas väestönkasvu on mahdollisuus, joka pitää hyödyntää. Sen takia mm. laadittavalla yleiskaavalla on suuri merkitys Vantaan kehittymiselle ja houkuttelevuudelle myös kansainvälisesti.

Vantaan taloudellisen aseman vahvistamisessa ovat auttaneet hyvät maanmyyntitulot. Kesäkuun valtuustossa hyväksyttävän asunto- ja maapoliittisen ohjelman avulla on edelleenkin pidettävä maan kehittäminen ja siitä saatava arvonnousu kaupungin omissa käsissä. Kyseisellä ohjelmalla linjataan myös seuraavien vuosien asunto- ja maapolitiikan toteuttamisen suunta. Monipuolista asuntorakentamista on tehtävä Vantaa laajuisesti, vanhoja asuinalueita tiivistäen ja julkisen liikenteen väylien varteen. Segregaatiota ei pidä omilla toimilla edistää. Asunto- ja maapolitiikan tehtävänä on linjata, miten rakentamisen, elinvoimaisen ja vihreän virkistysympäristön toteuttamista edistetään seuraavina vuosina.

Vantaa on monikeskuksinen kaupunki. Valitettavasti osa keskuksista ja asuinalueista on jätetty nukkumaan ruususen unta. Jokainen päättäjä varmasti ymmärtää, että kaikkea ei voida korjata, kehittää ja uudistaa kerralla, mutta selkeä suunnitelma keskustojemme ja alueidemme kehittämisestä aikatauluineen olisi syytä valtuutetuille ja muille päättäjille esittää.

Sosiaali- ja terveystoimessa on muutosta riittänyt. Organisaatiossa tapahtuu lähes koko ajan eri tasoisia muutoksia, jotka kuormittavat niin henkilöstöä kuin asiakkaita ja potilaita. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun vaikutukset ovat näkyneet myös asiantuntijahenkilöstön liikkuvuutena. Tämä aiheuttaa organisaatiossa epävarmuutta, huolestuttaa henkilöstöä ja kasaa työtehtäviä jäljelle jäävälle henkilöstölle.
Kotihoidon työntekijät tekevät työtä niukoilla resursseilla. Kotihoidossa ei ole hoidettavien maksimipaikkamäärää vaan kaikki on hoidettava, jotka kotihoidon asiakkaiksi siirtyvät. Samaan aikaan henkilöstöstä puuttuu työntekijöitä mm. lomien, erilaisten vapaiden ja koulutusten takia. Tämä aiheuttaa hoitokäyntien aikatauluissa viivästymistä, käyntien lyhentymistä asiakasta/potilasta kohden ja kiirettä, joka altistaa työntekijöitä myös virheille. Kotihoidon henkilöstövajaus on jokapäiväistä ja varahenkilöstökään ei pysty paikkaamaan kaikkea. Työ on raskasta, haasteellista ja puuttuvien käsiparien korvaamista kiireellä. Kunnioitan niitä hoitajia, jotka jaksavat sen kiireen keskellä tehdä arvokasta hoitotyötä.

Yhä useamman vakavasti sairaan vanhuksen oikea hoitopaikka olisi joku muu paikka kuin koti. Minä en haluaisi elää viimeisiä vuosia kotona, jossa ainoa kontakti toiseen ihmiseen on hoitaja, joka käy tuomassa esim. lääkkeet ja tekemässä iltapesut. En silloinkaan, vaikka en muistaisi hoitajakäynnistä hetken kuluttua mitään. Valitettavasti kotihoidon varjolla on vähennetty niitä palvelutalojen ja hoivalaitosten paikkoja, joissa elämä voisi olla muutakin kuin keittiön ikkunasta ulos tuijottamista. Omasta kodista on tullut säilöntäpaikka. Tätä kehitystä on vastustettava ja suunniteltava tulevien vuosien vanhuksille turvallisia, elämänmyönteisiä ja virkistäviä hoitopaikkoja.

Ammatillisen koulutuksen uudistus ei edistä opiskelijan teoriapohjaisia ammatillisia valmiuksia työelämää varten. Vaikkakin työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa, näyttää ikävä kyllä siltä, että työpaikat joutuvat kantamaan yhä suuremman vastuun myös opiskelijan teoreettisten

valmiuksien opettamisesta. On näköjään normaalia, että opiskelijan teoriajaksolla lähiopetustunnit tarkoittavat käytännössä sitä, että 6 tuntia on lähiopiskelua ja viikon loput tunnit tehdään isoissa, jopa 80 hengen ryhmässä erilaisia verkkotehtäviä ja ryhmätöitä. Lisäksi työharjoittelujaksoilla, varsinkin sosiaali- ja terveydenhuollossa, henkilöstössä on vajetta. Saattaa olla, että opiskelijan ohjaaja tekee työvuorossaan ohjaamisen lisäksi parin muun poissaolevan kollegan työt. En ihmettele yhtään sitä palautetta mitä opiskelijoilta ja ammattilaisilta tulee ammatillisen koulutuksen järjestämiseen liittyen. En usko, että tällä mallilla saadaan entistä pätevämpiä ja arvostetumpia työntekijöitä Suomeen tai kansainvälisille markkinoille.

Olemassa olevan henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on ensiarvoisen tärkeää. Sairauspoissaoloja on yritetty vähentää vuosia. Omailmoituksen laajentaminen esim. sivistystoimessa 3 päivästä 5 päivään on tuonut säästöjä työterveyshuollon kustannuksiin jo lyhyessä ajassa. Toimintamallin laajentaminen koko Vantaan henkilöstöä koskevaksi on perusteltua ja suositeltavaa.

Paitsi kaupungin henkilöstö, myös vantaalaiset tarvitsevat hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Kulttuurin- ja liikunnan merkitys hyvinvoinnin lisääjänä ja terveysvaikutusten vahvistajana on otettava huomioon kaupungin toiminnassa nykyistä tehokkaammin. Vantaa voi toteuttaa liikuntapolitiikkaa nykyistä laajemmin vauvasta vanhuksiin, mikäli taloudelliset resurssit toimintaan turvataan. Lisäksi järjestöt ovat vantaalaisten voimavara. Ne tekevät ennen kaikkea vantaalaisten hyvinvointia edistävää toimintaa, joka ehkäisee syrjäytymistä ja pahoinvointia sekä edistää yhteisöllisyyttä ja lisää aktiivisuutta. Sen takia järjestöille pitää tarjota myös asianmukaisia, yhteiskäyttöisiä tiloja, joista syntyy asukkaiden luontevia kohtaamispaikkoja.

Uusi Vantaa-toimikunnan esitykset eivät saa jäädä vain organisaation muutoksiksi ja johtajien toiminnan uudelleen järjestämiseksi. Kun esimerkiksi viestintävälineet ovat muuttuneet rajusti viime vuosikymmeninä, on nyt aika kaupunkien ja niiden organisaatiorakenteiden muutokseen. Yhä useammasta asukkaasta on tullut aktiivinen oman asuinalueensa toimija, joka ei välttämättä tarvitse vastauksia vaaleilla valituilta päättäjiltä tai virkamiehiltä saadakseen tarvittavat tiedot. Asukkaan osaavat ja hakevat aktiivisesti tietoa, käyttävät eri alustoja, monistavat hyviä käytäntöjä ja tuottavat uusia toimintatapoja. Myös kaupungin oman toiminnan ja uuden Vantaan rakentumisen pitää perustua tutkittuun tietoon ja tiedolla johtamiseen. Väärät johtopäätökset ja toimenpiteet synnyttävät tehottomuutta ja turhautumista. Siihen Vantaalla ei ole varaa.

Uskon, että jo muutamien vuosien sisällä suunnittelemme ja pohdimme yhdessä asukkaiden kanssa alueiden kehittämiseen liittyviä kysymyksiä, aidosti ilman raja-aitoja, digitalisaatiota hyödyntäen yhdessä virkamiesten kanssa. Ja silti osa toiminnasta, syntyvistä tapahtumista ja tempauksista tehdään myös edelleen hetken inspiraation synnyttämänä, jolloin kaupungin rooliksi jää esim. turvallisuudesta huolehtiminen. Avoimella, rennolla ja ripeällä otteella Vantaalla on mahdollisuuksia löytää niitä valtuustoseminaarissa mainittuja pito- ja valovoiman WAU-tekijöitä, joista tulemme tunnetuksi Suomessa ja maailmalla.

Kokoomuksen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Sakari Rokkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja vantaalaiset,

olemme aloittamassa taloussuunnitelmamme valmistelua seuraavaksi neljäksi vuodeksi poikkeuksellisen hyvistä lähtökohdista. Noususuhdanne on tuonut vantaalaisille työtä ja hyvinvointia. Työttömyytemme on laskenut vuoden takaisesta lähes 2000 hengellä. Myös kaupungin verotulot ovat kehittyneet yli odotusten.

Taloussuunnitelman ohella olemme uudistamassa palveluverkkoamme. Vaikka kaupungin nopea kasvu on ensisijaisesti Vantaan elinvoimaa parantava positiivinen ilmiö, luo se myös haasteita uusien investointien ja palveluiden rahoitukselle. Kuluva valtuustokausi onkin tasapainoilua kaupungin kasvun rahoittamisen sekä käyttötalous- ja investointimenojen kasvupaineiden hillinnän kanssa. Valtuuston enemmistön yhdessä sopimista vastuullisista talouslinjauksista on syytä pitää edelleen tiukasti kiinni. Kun taloudenpito on tarkkaa hyvinä aikoina, voimme pitää kestävästi kiinni laadukkaista palveluista myös huonoina aikoina.

Kokoomuksen valtuustoryhmä korostaa, että kaupungin ei tarvitse tehdä tai rakentaa kaikkea itse. Vantaa on esimerkiksi menestyksekkäästi lisännyt yksityisten päiväkotien määrää vähentäen sekä käyttö- että investointimenojaan. Yksityiset kumppanit ovat myös avainroolissa monen liikuntapaikkainvestoinnin toteutuksessa. Lisäksi pääkaupunkiseudulla on esimerkiksi toimivat markkinat ja lukuisia toimijoita siivous-, kiinteistö-, ateria- ja logistiikkapalveluiden aloilla. Sote-palveluissa yksityisiä kumppaneita voitaisiin käyttää laajemmin apuna jonojen purussa.

Kumppanuuksien lisääminen on keino nostaa tuottavuutta ja säästää rahaa. Säästöt voidaan kohdentaa joko laadun parantamiseen tai muiden palveluiden vahvistamiseen. Kyse ei ole ideologiasta, vaan pragmaattisesta tavasta toimia ja turvata kuntalaisten laadukkaat palvelut.

Palveluverkkosuunnitelman laadinnassa Kokoomus kiinnittää erityistä huomiota tilojen terveyteen ja toimivuuteen. Tilojen tehokas ja monipuolinen käyttö on hyvä perussääntö. Vieläkin tärkeämpää on kuitenkin huolehtia tilojen terveellisyydestä ja esimerkiksi riittävästä ilmanvaihdosta. Kokoomus vaatii uudiskohteiden toteuttamista niin, että huonosta sisäilmasta jo altistuneiden tai sairastuneiden tarpeet huomioidaan tarkkaan rakennusvaiheessa. Kokoomus suhtautuu myös positiivisesti uusiin erilaisiin elinkaarimallilla toteutettaviin hankkeisiin, kuten esimerkiksi puisiin standardikouluihin- ja päiväkoteihin.

Taloussuunnitelman näkökulmasta palveluverkkosuunnitelmassa on erityisesti hyödynnettävä uusien teknologioiden ja sähköisten palveluiden tarjoamat mahdollisuudet. Esimerkiksi etälääkärin vastaanotolla voidaan sekä laskea kustannuksia että parantaa palvelun laatua. Kokoomus pitää myös Aviapoliksen ja koko Vantaan vetovoiman kannalta tärkeänä, että koko suomalaisen koulupolun varhaiskasvatuksesta lukioon voisi suorittaa englannin kielellä.

Kokoomus haluaa kiinnittää huomiota myös maanmyyntitulojen positiivisen kehityksen jatkumiseen. Kaupungin on laatukriteerit huomioiden pyrittävä samaan mahdollisimman kova hinta jalostamistaan ja luovuttamistaan tonteista. Matala, tehoton ja liian tiukasti säädelty rakentaminen tarkoittaa myös vähemmän tuloja uusien koulujen ja päiväkotien rakentamiseen. Keskustojen tehokas rakentaminen jättää mahdollisuuden rakentaa muualla väljemmin ja luontoa säästäen. Kaupungin kasvun ja maanmyyntitulojen turvaamiseksi on kaupungin kaavoitettava myös yksityisessä omistuksessa olevia maita.

Kasvun ja maanmyyntitulojen edistämiseksi Vantaan pitää jatkaa liikenneinfran kehittämistä. Tärkein hanke on raideyhteys Tikkurilasta Hakunilan kautta Mellunmäkeen. Kustannussyistä pikaraitiotie on kuitenkin vielä kaukainen haave. Siksi Kokoomus ehdottaakin, että ensivaiheessa yhteysvälin liikenne toteutettaisiin superbusseilla. Sähkökäyttöisille superbusseille voitaisiin rakentaa asteittain omia kaistoja, jotka olisi myöhemmin muutettavissa helposti raitiotieksi. Turussa toteutetun selvityksen mukaan superbussit saataisiin käyttöön nopeasti ja puolet pienemmillä investointikustannuksilla kuin raitiovaunut.

Lopuksi Kokoomus toteaa, että yksityisten kumppanuuksien lisäämisellä saavutettavat säästöt pitäisi kohdistaa sisäilmakorjauksiin ja muihin täsmäpanostuksiin, joilla mahdollisimman vaikuttavasti saataisiin parannettua vantaalaisten hyvinvointia. Vaikuttavimpien täsmäpanostuksen löytämiseksi me päättäjät tarvitsisimme vankkaa tieto- ja näyttöpohjaa aidosti vaikuttavista toimenpiteistä. Kokoomuksen mielestä esimerkiksi subjektiivisen varhaiskasvatuksen rajauksen purkaminen oli sinänsä hyvä asia, mutta emme ole aivan vakuuttuneita siitä, että onko rajauksen poistoon kuluvat 5,5 miljoonaa hintaansa nähden vaikuttava toimenpide. Asteittaisella ja tarveperusteisella laajennuksella olisivat kustannukset olleet maltillisemmat ja kehyksessä olisi ollut enemmän joustoa esimerkiksi vahvistaa lastensuojelun ennaltaehkäiseviä palveluita.

Vihreä valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän ensimmäinen varapuheenjohtajana Eve Rämö

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Olemme viime viikolla viettäneet paljon aikaa pohtien yhdessä sitä, millainen on tulevaisuuden Vantaa. Saimme kuulla, että olemme vetovoimainen kunta, jonka tulee kehittää pitovoimaisuutta eli tekijöitä, jotka saavat asukkaat pysymään Vantaalla.

Tämä tarkoittaa sitä, että Vantaan on tarjottava pitovoimaisia palveluita ihan kaikenlaisille kuntalaisille. Palveluissa on huomioitava väestönkasvu - tarvitsemme siis väistämättä lisää rakennuksia ja henkilökuntaa - pelkällä tehostamisella hyvät palvelut jäävät vain haaveeksi. Samaan aikaan palveluita tulee kehittää asiakaslähtöisemmiksi ja innovatiivisemmiksi sekä kehittää uusia, liikkuvia työmuotoja ja tapoja vastata palveluntarpeeseen. Kaikissa palveluissa tulee kiinnittää erityistä huomioita ennaltaehkäiseviin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Vantaan hyvät ruohonjuuritason innovaatiot tulee tunnistaa ja tehdä niistä ylpeästi toimintamalleja koko Vantaalle.

Pitovoimatekijöitä ovat myös terveet tilat ja rakennukset. Terveissä tiloissa voivat hyvin niin asiakkaat kuin henkilökuntakin. Oirekysely on vihdoin saatava toteutumaan ja päivitettävä niin palveluverkkosuunnitelma kuin korjaus- ja investointisuunnitelmat sen mukaisesti. Ensi vuoden budjetissa tulee huomioida edelleen koulukorjaukset ja tilat sisäilmasairaille, vaikka oirekyselyjen tulokset eivät ehtisikään budjetin tekoon.

Henkilöstöpolitiikkaa tulee Vantaalla edelleen kehittää niin, ettei nykyisenkaltaisiin rekrytointivaikeuksiin jouduta. Vantaan tulee olla niin vetoivoimanen kuin pitovoimanenkin työnantaja joka tarjoaa työntekijöilleen terveet ja turvalliset työolosuhteet sekä kilpailukykyisen palkan ja muut työsuhde-edut.

Tarvitsemme myös lisää valovoimaisuutta. Tällaisia tekijöitä saadaan lisäämällä kulttuuria ja tapahtumia sekä olemalla se rento ja rohkea Vantaa jonka olemme visioineet. Tarvitsemme lähiliikuntapaikkoja ja monitoimitaloja sekä monipuolisia tapahtumia. Kulttuurin harrastaminen pitää mielen virkeänä ja edistää hyvinvointia. Lähiliikuntapaikat lisäävät mahdollisuutta liikkumiseen matalalla kynnyksellä ja edistävät kuntalaisten terveyttä.

Hiilineutraalius on tämän valtuustokauden tärkeimpiä ja kaikki toimialat läpileikkaava tavoite. Talousarvion kokoamisessa tulee kautta linjan toimia resurssiviisauden tiekartan mukaisesti. Se mitä nyt ei tehdä tai kenties jätetään odottelemaan, tulee myöhemmin vastaan isompina kustannuksina ja elinympäristön heikentymisenä. Resurssiviisaudessa ei ole kyse vantaalaisten elämän kurjistamisesta vaan halusta pelastaa maailma. Resurssiviisaus lisää sujuvaa joukkoliikennettä ja houkuttelevaa puurakentamista. Tarvitsemme lähiluontoa ja haluamme vaalia luontoarvoiltaan arvokkaita luontokohteitamme.

Mahdollisen sote-uudistuksen jälkeen Vantaan merkittävimmäksi palveluksi jää kasvatus ja koulutus. Se on myös sektori, jonka merkitys kantaa yli toimialojen ja jonka vaikuttavuus perustuu omiin ratkaisuihimme. Me voimme vaikuttaa siihen kuinka suuria luokkakokoja kouluissamme on, kuinka paljon resursseja kohdistamme tuen tarpeessa olevien lasten koulunkäyntiin ja varmistammeko, että varhaiskasvatuksessa on riittävästi kelpoisuuden omaavia työntekijöitä. Meidän valinnoillamme on merkitystä siihen, millaisissa päiväkodeissa ja koulurakennuksissa lapsemme päivisin oleskelevat.

Segregaation ehkäisy on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Jo nyt on nähtävissä alueiden voimakastakin eriytymistä - tämä näkyy erityisesti kouluissa ja päiväkodeissa sekä alueellisina terveyseroina. Segregaation torjumiseksi tarvitsemme oikeita tekoja eikä pelkkiä kauniita suunnitelmia. Tästä esimerkkinä varhaiskasvatuksessa viime syksynä sovittu linjaus, että niihin päiväkoteihin, joissa paljon vieraskielisiä lapsia, tulee kaksi lastentarhanopettajaa per ryhmä. Tämä ei ole toteutunut yhdessäkään toimintayksikössä koska jo nyt haastavassa rekrytointitilanteessa ei lisärekrytointia ole pystytty tekemään. Kuulitte oikein, ei yhdessäkään yksikössä.

Alueellista eriytymistä tulee ehkäistä toimivilla lähipalveluilla, kulttuuri ja liikuntapalveluilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä. Tästä esimerkkinä pikaratikka joka yhdistäisi asuinalueita tehokkaasti. Maahanmuuttajapalveluiden resurssit tulee olla sellaiset, että ne riittävät yhä kasvavaan palveluntarpeeseen.

Kaupunginjohtaja Viljanen painotti kaupunginjohtajavalinnan yhteydessä, että hän haluaa tuoda Vantaalle Suomen parhaat perheiden palvelut. Tätä tavoitetta myös vantaalaiset lapsiperheet odottavat. Perheiden palvelut eivät ole yksin koulu ja päiväkodit. Se on yhtä lailla lastensuojelun toimivuutta, nuorisotyötä, leikkipuistoja tai vaikkapa kulttuuritapahtumia. Tämä työ Suomen parhaiden perhepalveluiden eteen on syytä aloittaa heti ja huomioida jo ensi vuoden kehyksessä.

Perussuomalaisten valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Tanja Vahvelainen

Vantaan suunnitelmat ovat hyviä. Kehitämme Vantaan kaupunkia asukkaita kuuntelemalla. Olemme rakentaneet paljon. Työllisyys- ja yrityskehitys on ollut hienoa etenkin Aviapoliksen alueella.

Kehärata on tuonut kaupunkiimme dynaamisuutta ja työllisyystilanteemme on paranemassa. Uusien alueiden palveluiden kehittämisen tulisi kuitenkin käynnistyä ripeämmin, jotta uudet asukkaat eivät muuta Vantaalta pois.

Sosioekonomiset perusteet eivät yksin riitä estämään segregaatiota. Vieraskielisen väestön osuus tietyillä asuinalueilla on kasvanut jo liikaa ja saattaa tulla nopeutumaan entisestään kantasuomalaisten alueilta poismuuton myötä.

Kaavoitus on valtuustokauden toimista pitkäjänteisintä, sen vaikutuksen ollessa kymmeniä vuosia. Segregaation ehkäisystä on huolehdittava etukäteen ja se on otettava huomioon jokaisella toimialalla.

Kunnallisessa segregaation ehkäisyssä on muistettava esimerkiksi jaettaessa varoja järjestöille, että emme tue erillisten etnisten kieli- ja kulttuuriryhmien eriytymistä.

Alueita on suunniteltava niin, että ne houkuttelevat myös uusia veronmaksajia. Vuoden 2016 tapaista muuttoliikettä EI Vantaan talous TULE enää kestämään.

Kuntien keskeinen tehtävä on asukkaiden hyvinvoinnista huolehtiminen. Vantaan hyvinvointikatsauksen perusteella emme ole tässä onnistuneet riittävän hyvin. Olemme luoneet uusia palvelumalleja, kuten matalan kynnyksen mielenterveystoimistot, mutta taloudelliset ongelmat, toimeentulotuella elävien suuri osuus, koulukiusaaminen, lasten huostaanotot, ylipitkät terveyskeskusjonot ja nuorten työttömyys ovat edelleen suuria ongelmia, kuten tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessakin tänään aiemmin kuulimme. Oman haasteensa kaupunkiimme tekee vieraskielisten jatkuvasti kasvava osuus.

Terveet toimi- ja koulutilat ovat merkittävässä asemassa kuntalaisten hyvinvoinnille. Vantaalla onkin herätty koulujen sisäilmaongelmiin. On perustettu sisäilma-asioiden neuvottelukunta sekä budjetoitu rahaa koulujen korjaamiseen. On päätetty toteuttaa oppilaiden oirekysely.

Meidän On pidettävä huolta lapsista ja nuorista sekä henkilökunnasta. Näissäkin asioissa tulee toimia ripeästi, koska jo nyt useat ihmiset ovat sairastuneet ja eivät kykene toimimaan hometiloissa.

Sisäilmaongelmat eivät koske ainoastaan kouluja, vaan myös terveyspalveluiden tiloja. Kaikilla ihmisillä on oikeus terveelliseen sisäilmaan. Huono sisäilma sairastuttaa pysyvästi. Vastuu tästä on kaupungilla.

Meidän on pidettävä huoli siitä, että Vantaan koulut pysyvät edelleen tasalaatuisen hyvinä. Koulutus on mitä parhainta segregaation ehkäisyä. Myös koulukiusaamisen ehkäisyyn on panostettava entistä lujemmin. Perusasiat on opetettava kunnolla, esim. matematiikan ja äidinkielen oppimistulokset eivät saa enää laskea.

Varhaiskasvatuksessa meidän tulee huolehtia riittävästä henkilökunnan määrästä ja ryhmäkokojen on pysyttävänä kohtuullisina. Joissain päiväkodeissa maahanmuuttajien suhteellinen osuus on jo liian suuri.

Vähävaraisten lapsiperheiden harrastusmahdollisuuksia tulee lisätä ottamalla kolmas sektori mukaan palvelujen järjestämiseen. Lapsiperheitä pitää tukea ja varhaisen puuttumisen keinoja on parannettava, jotta lastensuojeluilmoitukset ja huostaanotot vähenevät.

Vantaan työllisyyden on noustava edelleen. Syrjäytymis- ja koulun keskeyttämisvaarassa olevia nuoria on tuettava. Meidän nuorista -15-29vuotiaista- joka viides, noin 21% syrjäytyy.
Nuorisopalvelujen on toimittava yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Vanhusten määrä on jatkuvassa kasvussa. Me emme saa luottaa ja panostaa liikaa ainoastaan digitalisaatioon ja toimintaprosessien tehostamiseen. Vanhukset tarvitsevat aikaa sekä inhimillistä hoivaa ja hoitoa. Siirryttäessä yhä enemmän kotihoitoon, on huolehdittava myös työntekijöiden määrän suhteellisesta kasvusta, kun asiakasmäärä kasvaa. Vanhuksia ei saa jättää yksin kotiin makoilemaan.

Muuttuvassa toimintaympäristössä ja Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönotossa on meidän turvattava toimivat terveyspalvelut. Myös terveydenhuoltoalan ammattilaisten jaksamisesta on pidettävä huolta. Työntekijöitä työllistävät nyt paitsi suuret asiakasmäärät, myös toistuvasti toimimattomat sähköiset palvelut. Vantaan työntekijät eivät voi kaiken kaikkiaan hyvin, kiusaamista koetaan laaja-alaisesti, paitsi lapset kouluissa myös aikuiset työpaikoilla. Tästäkin kuulimme mainittavan tänään tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa.

Vantaan on muistettava tärkein tehtävänsä: kaupungin on pidettävä huolta asukkaidensa hyvinvoinnista.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Kati Tyystjärvi

Vaikka elämme talouden ja toimintojen kannalta jännittäviä ja epävarmoja aikoja, kulkee taloussuunnitelmaprosessimme kuin juna. Juna on nyt pysäkillä, jossa ryhmien kannat tuodaan esiin. Koska viime viikon valtuustoseminaarissa tuotiin jo paljon asioita esille, on tässä ehkä pääkohtien vuoro. Vasemmistoliiton ryhmän keskeinen viesti lähtee julkisten peruspalveluiden turvaamisesta. Peruspalvelut ja sujuva arki ovat seminaarissa kuulemamme Timo Aron keskeisiä alueen pitovoimatekijöitä. Pitovoimaa taas tarvitaan, jotta Vantaa ei ole pelkästään välivaihe, läpimenokaupunki ihmisten elämässä. Vantaalle on kasautunut palveluvajetta talous- ja velkaohjelman tiukkuuden vuoksi. Tätä vajetta on nyt purettava.

Julkisissa peruspalveluissa keskeistä on riittävä ja osaava henkilökunta sekä helposti saavutettava palveluverkko. Henkilökunnan saatavuudessa on Vantaallakin ollut aika ajoin vajetta. Selityksiä hankaluuksiin korjata vajeita olemme kuulleet lukuisia, silti kaipaamme edelleen tehokkaita ratkaisuja. Henkilökunta on kovilla, mutta kotona hoitoa odottava vanhus tai sosiaalityön tarpeessa oleva perhe eivät voi odottaa. Lisää käsiä tarvitaan näillä aloilla.

Saimme kopiokonetuoreen palveluverkkoselvityksen valtuustoseminaariin viime viikolla. Se on erinomainen pohja arvioida kunkin alueen lähipalveluista ja eri alueiden tasa-arvoisuudesta palveluiden suhteen. On selvää, että tilanne esimerkiksi Kivistön uudessa kaupunginosassa niin kaupallisten kuin julkistenkin palveluiden saatavuudessa alkaa olla monessa kohdin kestämätön. Alueelliset erot eivät kaikki kuitenkaan selviä edes palveluverkkoselvityksestä. Esimerkiksi asukastilojen osalta Myyrmäen Myyringin ja Hakunilan Ystävänkammarin kohdalla on samankokoinen täppä, vaikka tiloilla on huomattava koko- ja palvelutasoero.

Sivistystoimessa näkyy ehkä rakentamisen ohella ensimmäisenä Vantaan hurja kasvuvauhti. Meillä ei mielestämme ole kuitenkaan mitään mahdollisuutta säästää opetuksesta. Pikemminkin olisi luotava mahdollisuudet esimerkiksi monipuolisempiin kielivalintoihin.

Valtuustoseminaari avasi varmasti meille monille silmät sille, miten syntyy veto-, pito- ja valovoimainen sekä säkenöivä kaupunki. Erityisenä kohderyhmänä Vantaalla pitäisi olla lapsiperheet, joille suuret tapahtumat eivät välttämättä anna elämyksiä. Sivistystoimen alaiset vapaa-ajan palvelut ovat tässä suuressa roolissa. Tässä yhteydessä en malta olla korostamatta järjestöjen roolia kulttuurin, liikunnan ja muiden vapaa-ajanpalveluiden toteuttajana. Olisiko jo aika ottaa järjestöjen työ vakavasti ja rakentaa kaupunkitasoinen näkyvyysohjelma tälle työlle?

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla viime viikon seminaarissa korostui työryhmätyöskentelyssä viime viikolla Osallistuva Vantaa –malli. Tänään kaupunginhallitus sai selvityksen mallin käytöstä. Selvitys oli enemmänkin kuvailua, mutta olisin itse kaivannut myös raakoja lukuja. Kuinka monta osallisuustointa ja tavoitettua kuntalaista on ollut kullakin toimialalla ja tulosalueella? Vasta näiden tietojen jälkeen asiaa voidaan arvioida ja kehittää.

Maankäytön toimialalla tavoitteet ovat korkealla kaikilla osa-alueilla. Luonnosten valmisteluvaiheessa oleva yleiskaava tähtää sekä asukkaille viihtyisään kaupunkiin, toimivaan joukkoliikennekaupunkiin että kansainvälisesti vetovoimaiseen lentokenttäkaupunkiin. Tasot eivät ole toistensa suhteen alisteisia, mutta yksikään niistä ei voi toteutua ilman kahta muuta.

Keskustan valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Irja Ansalehto-Salmi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut!

Maan yleinen taloustilanne on kohentunut, työttömyys laskenut ja kääntynyt monilla aloilla ja alueilla työvoimapulaksi.

Vantaalla on valtuustoryhmien välisin sopimuksin pystytty jo pidempään noudattamaan talouslinjaa, jolla velkaantuminen on saatu taittumaan ja kääntymään lyhennyksiksi. Tälle valtuustokaudelle tehdyn sopimuksen tulee olla taloussuunnitelman lähtökohta. Sopimuksen ytiminä ovat veroprosentin pitäminen nykytasolla, velkataakka alle miljardissa ja nettoinvestoinnit enintään 500 miljoonassa eurossa valtuustokaudella.

Kuitenkin pian lienee se hetki, jolloin ratkaistaan, pitävätkö yhteisesti sovitut talouslinjaukset. Jo tänä vuonna on ylityspaineita useammalta suunnalta. Jotkut niistä, esim. mahdollinen erikoissairaanhoidon lasku, ovat väistämättömiä, mutta muiden kuin ns. pakollisten lisäysten suhteen on oltava pidättyväisiä. Tämä ei saa kuitenkaan merkitä ennalta ehkäisevän, ennakoivan ja hyvinvointia edistävän työn laiminlyöntiä. Pieni panostus niihin tänään voi säästää isoilta menoilta huomenna.

Työllisyyden nopeaan paranemiseen ovat vaikuttaneet niin kaupungin omat kuin maan hallituksenkin toimet. Työllisyyteen on edelleen panostettava ja erityisenä kohteena oltava nuorisotyöttömyyden vähentäminen.

Sitovat tavoitteet kulkevat käsi kädessä taloussuunnitelman kanssa. Ne ovat osittain vasta muotoutumassa ja niistä annoimme jo evästyksiä. Toimialojen ehdotuksissa on myös hyvin tavoitteellisia esityksiä, joita on helppo kannattaa, esim. sitova tavoite 16.2., joka toteutuessaan puolittaisi omalääkärille pääsyn ajan.

Ryhmämme haluaa nyt pysähtyä erityisesti yhteen kysymykseen, joka nousi valtuustoseminaarissa esille ja jolla voi olla suuri merkitys kaupungin maineeseen ja haluttavuuteen asuinpaikkana. Kyse on pitovoimasta, siis siitä kuinka hyvänä paikkana asua kaupunki koetaan ja kuinka helposti tänne jäädään myös muuttuvissa elämäntilanteissa. Läpikulkukaupungin pitovoima on huono. Uuden Vantaan kehittämisen taustaksi on syytä selvittää, mikä on eri alueiden "läpikulku" ja pohtia sen pohjalta kehittämisratkaisuja.

Vantaan kannattaa pitää kiinni tänne juurtuneista asukkaista. Tämän näkökulman soisi olevan esillä, kun tehdään suurisuuntaisia tavoitteita jokaisen ratojen ja asemien lähellä olevan pysäköintialueen ja viheralueen täyttämisestä tornitaloilla, joiden rakentaminenkin on kallista. Lähialueiden asukkaita on informoitava ajoissa ja kuultava aidosti niin, että näkemykset myös vaikuttavat päätöksiin. Jos tämä laiminlyödään, ollaan nopeasti tilanteessa, jossa jokainen kaava riitautuu, nykyiset asukkaat suututetaan ja kaupunki saa ikävän maineen piittaamattomuudesta asukkaita kohtaan. Se, jos mikä edistää läpikulkua eikä pitovoimaa.

Pitovoiman parantamisessa pidämme tärkeänä, että kaupungissa on tarjolla monipuolisesti erilaisia asumismahdollisuuksia. Kerrostalojen vaihtoehtona on oltava myös pientaloja ja viihtyisää omakotiasumista, joihin on haettava rohkeasti uusia ratkaisuja, esim. town house- rakentaminen. Myös uusia rahoitusmalleja on haettava.

Viime aikojen asuntorakentamisen tahti on Vantaalla ollut kiivasta. Huomattava osa asunnoista on voittoa tavoittelevien asuntorahastojen tuottamia pieniä asuntoja. Sitä myötä asumisen hinta on noussut nopeasti ja harvassa ovat kohtuuhintaiset vuokra-asunnot. Sellaisiakin tuotetaan vielä. Olemme saaneet lukea Hesarista uusista A-Kruunun tuottamista vuokra-asunnoista, joiden vuokra on jopa 40%:a halvempi kuin vapaarahoitteisissa lähitaloissa. Tällaista vuokra-asuntotuotantoa tarvitaan Vantaalla paljon nykyistä enemmän ja niin, että tuotetaan myös perheasuntoja. Tervetuloa A-Kruunu Vantaalle entistä voimallisemmin ja VAV:lle myös mahdollisuudet lisätä edullista aravatuotantoa.

Kaupungin nopea väestönkasvu aiheuttaa väistämättä vahvoja paineita palveluihin sekä investointi- että käyttötalousmenoihin. Kysymme, kuinka suureen kasvuun meillä on varaa? Eteläisimmän Suomen kaupungit - Vantaa mukana- esittelevät visioissaan huimia väestökasvun tavoitteita. Samaan aikaan tulee uutisia työvoimapulasta ympäri Suomea. Eteläisimmän Suomen ei mielestämme kannata tavoitella muun Suomen imemistä kuiviin. Eiköhän ole kaikkien suomalaisten etu, että kaikkialla maassa on mahdollisuus työhön ja toimeentuloon. Pääkaupunkiseudun keskeinen kilpailuareena on Itämeren alue, jossa on pärjättävä Tukholman, Tallinnan ja Pietarin alueiden kanssa. Siinä kilpailussa pärjääminen on koko Suomen ja kaikkien suomalaisten etu.

Arvoisa puheenjohtaja!

Keskusta ajaa ratkaisukeskeisesti talouden ja ympäristön kannalta kestävälle pohjalle perustuvaa kaupungin kehittämistä.

Vantaa Siniset valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Juha Malmi

Velkaantuminen on pidettävä kurissa

Lainanotosta tälle vaalikaudelle on jo sovittu niin, että investointeihin voidaan käyttää enintään 500 miljoonaa euroa. Siniset pitävät tätä tasoa kovin korkeana ja sitä ei voi missään nimessä ylittää paitsi vuosivaihteluna ellei lisäinvestointeihin saada ulkopuolista rahoitusta. Täytyy muistaa, että Sote vie 66 % verotuloista ja korot tulevat nousemaan. Jatkossa verotulomme ovat nykyrahassa 332 miljoonaa €.

Verotulojen kehitys kriittisen heikkoa 0,5%

Tilinpäätöksessä verotulojen kasvusta annetaan aika harhaanjohtavan hyvä kuva. Verotulot ovat kyllä nousseet, mutta jos tarkastelemme verotulokehitystä per asukas niin se on noussut vuodesta 2016 vuoteen 2017 ainoastaan 0,5 %, kun asukasmäärän kasvu vastaavalla ajanjaksolla oli lähes 2 % eli + 4136 asukasta.

Tämä tarkoittaa sitä, että verotulomme olisi pitänyt kasvaa 13,6 miljoonaa euroa enemmän, jotta verotulojen kasvu per asukas olisi vastannut asukasmäärän kasvua. Vastikään uutisoitiin myös, että verotulojen kasvu Vantaalla on ollut selvästi Helsinkiä ja Espoota heikompaa. Vantaalla 5 vuodessa 2,3 %, kun verrokeissa noin 5 %. Mikä on selittävä tekijä?

Se on hyvin todennäköisesti maahanmuuttajien alhainen työllisyysaste tai kääntäen suuri työttömyysaste. Jos haluamme muuttaa tilannetta niin maahanmuuttajien kotouttaminen on avainasemassa tai oikeastaan maahanmuuttajien työllistäminen, koska sanalla kotouttaminen itse ymmärrän laajempaa kokonaisuutta, joka voi viedä vuosia tai ei onnistu lainkaan.

Päiväkotien ryhmäkokoja on pienennettävä

Päiväkotien ryhmäkooksi on Vantaalla päätetty maksimissaan 7 lasta per 1 kasvattaja yli 3-vuotiaiden osalta ja 4 lasta per kasvattaja alle 3 -vuotiaiden osalta. Saamiemme tietojen mukaan Vantaalla mennään maksimissa ja usein on tilanteita, jolloin tämä maksimimäärä ylitetään. Näin ei saisi olla. Siniset ovat valmiita pienentämään ryhmäkokoja päiväkotikohtaisen tilanneselvityksen ja priorisoinnin pohjalta niin, että ryhmäkokomaksimi alennetaan kuuteen lapseen per kasvattaja.

Päiväkoteihin lastenpsykiatrian ammattilainen

Päiväkotien lasten ongelmat eli syrjäytymiskierre lähtee usein liikkeelle jo päiväkoti-iässä ja räjähtää silmille kouluiässä, jos ongelmia ei ole saatu ratkaistua riittävän varhain. Päiväkodeissa kaikkien lasten riittävä huomiointi on usein mahdotonta, koska resurssit ovat tiukalla ja lapsille ei ole aina riittävästi aikaa.

Siksi Siniset ehdottaa jokaiseen päiväkotiin vastuunalaista ja nimettyä koulukuraattoria tai koulupsykologia, jonka erikoisosaamisalueena on lastenpsykiatria. Tämä helpottaisi huomattavasti päiväkotien työntekijöiden työtaakkaa ja samalla ennaltaehkäistäisiin usean lapsen syrjäytymiskierre heti alkuunsa. Tätä tiivistä yhteistyömallia yhteistyössä varhaiskasvatuksen, aikuissosiaalityön ja perheiden kanssa voitaisiin kokeilla pilottina jolloin valitulla alueella vaikkapa 2 vuoden ajan. Näin pystyttäisiin kartoittamaan ja mittaamaan edullisemmin toimintamallin vaikutuksia ja päättämään sen pohjalta kokeilun laajentamisesta.

Terveysasemat auki myös iltaisin

Vantaalla terveysasemien jonot ovat tökkineet jo vuosikymmeniä. Tälle asialle on vihdoin tehtävä jotain. Siniset esittävät, että terveysasemilla otetaan käyttöön iltavastaanottoajat, joita pilotoidaan ainakin kolmella asemalla. Jonotilanne laitetaan seurantaan, samoin kustannukset. Jos tulokset ovat positiivisia niin iltavastaanottotoiminta vakinaistetaan.

Työttömyyden alentamisessa onnistuttu
Työttömyyden alentamiseksi on kaupungissa tehty todella paljon työtä ja tuloksia on saavutettu. Uudet tavoitteet nuorisotyöttömyyden olennaiseen vähentämiseen on asetettu ja toimenpiteisiin on ryhdytty. Tämä on erittäin hieno asia.

Kehitystyössä painopiste pilotointiin

Yleisesti toimintoja kehitettäessä toivoisin, että suosittaisiin pilotointeja. Ihan siksi, että koko kaupungin tasolla toteutettavien muutosten ja kehitystoimenpiteiden hintalappu on usein niin suuri, että hyvätkin ideat sammuvat rahoitukseen. Jos pystyisimme siirtymään pienimuotoisempiin pilotointiprojekteihin, joilla olisi laskennallisesti saavutettavissa isoja säästöjä, niin tämä voisi olla sitä uutta kehitystyötä ja johtamista, josta kovasti puhutaan. Kuten ehkä huomasitte niin tässä meidän esityksessä oli kolme ehdotusta pilotoitavaksi. Toivottavasti voimme käynnistää näistä keskustelut muiden valtuustoryhmien kanssa.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Jouko Jääskeläinen

Oppia kaukaa ja nykyajalle

Tänään on hyvä kulkea Aleksis Kiven viitoittamaa tietä. Vaikka olemme eri vuosituhannella, on hänen ohjelmallaan syrjäytymisvaarassa olevien kotouttamisessa merkittävää sanottavaa. Olivatpa nämä lähimmäisemme tänään tuttuja tai kauempaa tulleita. Seitsemässä veljeksessä Aleksis laittoi nämä, käytännössä nuoret miehet, lukkarin kouluun. Siinä tulivat selviksi niin oman kielen perusteet kuin kristinopin perusteetkin. Samalla veljekset ohjattiin yhteisölliseen elämään ja työntekoon. Seitsemän veljestä on valitettavasti laajemmin tuttu lähinnä alkuosiltaan eikä onnellisesta lopustaan. Se kuitenkin antaa oppia ajatellessamme niin läheisten kuin kaukaistenkin syrjäytymisen estämisessä. Kaikki ovat meille samanarvoisia lähimmäisiä.

Arvoisa puheenjohtaja
Tämän päivän kasvunäkymämme ovat ainutlaatuiset. Vantaa yksinkertaisesti on kärjessä henkilöluvuilla mitaten. Kuitenkin tasaisen kasvun politiikalla pääisimme varmempaan tulokseen. Tärkeintä on vahvistaa Vantaan pitovoimaa. Silloin keskeiseksi nousee asumisen polun rakentaminen. Yksiöstä ja pienestä kaksiosta on voitava sujuvasti siirtyä perheasuntoon ja halutessaan kerrostalosta muihin asumisen muotoihin. Tarvitaan vaihtoehtoja omistusasuntojen ja vuokra-asuntojen väliin, kuten korkotuettuja osaomistusasuntoja sekä kohtuuhintaisia pientalotontteja tälle rakentamisen muodolle.

Ennen pitkää nousee esille tarve omakoti- ja rivitalotyyppiseen asumiseen keskittyvästä alueesta juuri siksi että monipuolisuus luo pitovoimaa. Pitovoimaa, jota Vantaa tarvitsee. Tämän hetken rakentamisen yksiöpolitiikka kahdeksassa kerroksessa voi luoda tilanteen, jossa tietty osa meille tärkeistä veronmaksajista erkaantuu muualle. Onko heidän asumisen polullaan tilaa meillä, Vantaalla.

Monimuotoisuus on valtti
On selvää, että keskustemme monimuotoisuus onkin meille valtti ja mahdollisuus. Erilaiset keskukset sisältävät myös erilaisia haasteita ja mahdollisuuksia. Niissä nähtäviin ongelmiin voimme vastata positiivisen syrjinnän keinoin. Enemmän varhaiskasvatuksen resursseja ja enemmän koulun tukitoimia siellä, missä tarvetta on.

Talouden suhdanne luo mahdollisuuksia
Pitkään jatkunut ja usein kritisoitukin loppuun saatettu talousohjelmamme on luonut meille mahdollisuudet hengähtämiseen ja ongelmakohtien korjaamiseen. Meillä on nyt mahdollisuus kuunnella tarkalla korvalla sisäilma-asiain neuvottelukunnan ehdotukset. Emme saa unohtaa ikäihmisiämme; etsivän vanhustyön keinoin on turvattava se, ettei ikääntyvä vanhus vaivojensa lisääntyessä jää katveeseen ja oman kotinsa vangiksi.

Tilanteessa, jossa lastensuojelun ensivaiheen arviointi on kriittinen menestystekijä, on tarkkaavaisuus hyväksi. Monissa perheiden kriisiytyvissä tilanteissa varhaiset kotiin tuodun tuen muodot voivat auttaa perheitä ajoissa nousu-uralle.

Olemme luvanneet hiilineutraalin Vantaan vuonna 2030 ja olemme luvanneet luopua kivihiilestä 2025. Näihin toimenpiteisiin on syytä käydä etupainotteisesti. Tarvitsemme varsin nopeasti kokeiluilla arvioitavia energiavaihtoehtoja.

Vantaan talous sisältää edelleenkin riskejä. Ilmaisia palveluita ei ole, niin kuin ilmaisia lounaitakaan ei ole. Tarvitsemme poliittista yksimielisyyttä ja harkintaa tehdessämme uusia talouteen vaikuttavia avauksia. Irtopisteiden kerääminen näkyy aikanaan siinä, että hoitelemme ympärillämme ongelmapisteitä.

Uusi Vantaa -toimikunta on aloittanut työnsä. Monet haasteet odottavat uuden mukautetun organisaation vastuunkantajia. Kristillisdemokraatit antavat suuren arvon sille, että monimuotoinen ja avoin kuuleminen on keskeisesti leimannut ja kantanut hyvää päätöksentekoa Vantaalla eri näkemysten ja korostusten keskellä.

Toivomme edelleen vastuullista päätöksentekoa kaikilla tasoilla, myös lautakunnilta ja kaupunginhallitukselta niiden valmistellessa vuoden 2019 talousarviota. Emme aseta kunnan palveluita ja yksityisiltä toimijoilta ostettuja palveluita toisiaan vastaan. Näemme moninaiset kumppanit äärimmäisen tärkeinä Vantaalle. Ehkä joskus on ajateltu, että kunnallinen palvelu oli jotenkin parempaa kuin muulla tavalla tuotettu. Vastakkainasettelun aikaa ei kuitenkaan nyt ole eikä sitä toivottavasti tulekaan. Kaikkia tarvitaan hyvän palveluyhteiskunnan toteuttamisessa.

Vantaa

Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä
Valtuustoryhmän puheenjohtaja Patrik Karlsson

Ärade ordförande, fullmäktigekolleger, mina damer och herrar, kommuninvånare

Svenska folkpartiet vill påpeka att flera språk stärker Vandas konkurrenskraft och att satsningen på språkbad som gjorts 2018 hoppas vi att fortsätter och utvidgas. SFP tar gärna även del av hur satsningarna har burit frukt.

Att den subjektiva rätten till dagvård kommer tillbaks är bra för barnfamiljerna och stärker Vandas konkurrenskraft, men personalbristen och behörigheten måste tas med senast 2019 i budgeten så att våra barn får behörig personal på daghemmen, det är dåligt på finska sidan men på svenska sidan är det bedrövligt med 40 % obehöriga barnträdgårdslärare. Ett handlingsprogram efterlyses, vi kan inte halka efter, detta skulle i så fall byta att barnfamiljer väljer en annan kommun. Vi måste vara konkurrenskraftiga även på denna sida.

När det gäller inomhusluften i våra daghem och skolor så är det viktigt att det satsas ordentligt så att våra barn och anställda mår bra och kan få en sund arbetsplats. De satsningar som gjorts 2018 räcker inte och vi hoppas att detta beaktas färdigt i budgeten för 2019.

Servicen på svenska får inte glömmas bort och det skulle vara bra att alla i Vanda stads ledningsgrupp tar ansvar för sin del så att den tvåspråkiga servicen skulle fungera. Det planerade svenskarummet i västra Vanda, som skall byggas i samband med Mårtensdals skola är mycket bra, men även viktigt att det finns tillräckligt med resurser för det, enligt nuvarande investeringsplan räcker det till daghem men inte något annat.

Barnskyddet fick extra resurser 2018, men inte tillräckligt, har tyvärr fått höra att familjer ser sig tvungna att flytta kommun för att barnskyddet inte kan hjälpa i Vanda, det är inte trevligt att höra. Vi måste ta ansvar som kommun och hjälpa de utsatta barnen!

RKP toivoo että sisäilmaongelmat ja lastensuojelu saavat tarvittavat resurssit ja vaadittavan huomion myös ensi vuodelle. Tärkeä on myös lastentarhanopettajaien tilanne, ei voi jatka tällä tavalla!

13 § **Tarja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa**

VD/5008/00.02.00.03/2018

Tarja Vahvelainen ja Tiina Tuomela sekä 45 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

” Koulukyydit järjestetään veloituksetta lapsen molemmista yhteishuoltosopimukseen pohjautuvista kodeista niissä tapauksissa, joissa lapselle on myönnetty koulukyyti lääkärin, psykologin tai muun terveydenhuoltoalan ammattilaisen toimesta lähivanhemman osoitteesta”

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 13

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Tanja Vahvelaisen ja Tiina Tuomelan sekä 45 muun valtuutetun aloite erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa

2+45

Valtuustoaloite, Vantaa

Erityislasten koulukuljetusten järjestäminen vuoroasumistilanteissa myös etävanhemman kotoa

Aloite:

Koulukyydit järjestetään veloituksetta lapsen molemmista yhteishuoltosopimukseen pohjautuvista kodeista niissä tapauksissa, joissa lapselle on myönnetty koulukyyti lääkärin, psykologin tai muun terveydenhuoltoalan ammattilaisen toimesta lähivanhemman osoitteesta.

Aiheesta jätetty pöytäkirjalausuma, lähestyttiin yksimielisellä valtuustolla

Vantaalla 28.5.2018

Tanja Vahvelainen
kaupunginvaltuutettu (Ps.)

Tiina Tuomela
kaupunginvaltuutettu (KD)

Allekirjoitukset ja nimen selvennykset:

1. Eve Ramé
2. Sami Kanerva
3. Kevsi Mäkelainen
4. Niilo Kärki
5. Mika Nikka
6.

6. MARKUS LYYRA
7. LAURI KAIRA
8. PAULA LEHTOMÄKI
9. Anitta Orpana
10. MATTI LEPISTÖ
11. MARKKU WIZKARI
12. MARILLA KORTESALMI
13. Maarit Raja-Aho
14. Reija Virta
15. PATRIK KARLSSON
16. STEFAN ÅSTRAND
17. JUHA MALMI
18. MIKA KASONEN
19. TIMO AUVINEN
20. JAN EDELMANN
21. [illegible]
22. Vanda Norrena
23. Anniina Kostiainen
24. Emil Balat
25. Minna Atiye (pl. muun terv.huoltoalan am.)
26. Sveta Silvennoinen - Huisku

27. Olli Rat — MARJA RANTANMÄKI
28. Jo — JOUKO JÄÄSKELÄINEN
29. Anja Ansalehto-Salo — Inja Ansalehto-Salo
30. Juha Hirvonen — Juha Hirvonen
31. — JUSSI VÄHÄKANGAS
32. Juss. Särkelä
33. — JARNO ESKELINEN
34. — Pirkko Letto
35. Tarja Eklund
36. Jaana Hei — Jaana Heiskanen
37. — KATI MUSTÄRVI
38. — Antero Eerola
39. — PIRKKO KOTILA
40. — JUSSI SARAMO
41. Jari Jaatinen — Jari Jääskeläinen
42. — PÄIVI LAAKSO
43. — Salla Lindblad-Salo
44. — Kimmo Kilpinen
45. — Christina Lindblad
46.
47.

14 § **Tarja Eklundin ja 25 muun valtuutetun aloite vanhusasiamies Vantaalle**

VD/5010/00.02.00.03/2018

Tarja Eklund sekä 25 muun valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa nopeasti myös Vantaalla. Ikäihmisten perusoikeuksia ja yhdenvertaista kohtelua on kunnioitettava. Vanhusten laitoshoidon huono tila on puheenaiheena mediassa lähes päivittäin ja kotihoidon tilanne on yhtä huonolla tolalla. Hoitavia käsiä on suosituksista riippumatta liian vähän. Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneitä itseään on kuultava päätöksenteossa niissä asioissa, jotka koskevat heitä.
Tätä tarvetta varten kuntaan on perustettu vanhusneuvosto. Vanhusneuvostolla on hyvin tärkeä rooli vanhusten asioiden hoidossa vaikuttajana ja hallinnon yhteistyökumppanina. Se keskittyy edistämään koko ikäihmisten ryhmää koskevia asioita vaikuttamalla niihin suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa ja antamalla lausuntoja.
Vanhusneuvosto ei kuitenkaan sellaisenaan sovellu yksittäisten vanhusten palveluissa ilmenevien ongelmien selvittämiseen.
Ongelmat voivat liittyä muun muassa ostopalveluiden käyttöön. Vanhusasiamies ottaa vastaan ikäihmisten palautteita, käsittelee niitä, kuuntelee kuntalaisten huolia ja tarvittaessa sovittelee ja järjestää neuvotteluja ratkaisun löytymiseksi mahdollisissa ongelmatilanteissa.
Hän auttaa ikäihmisiä, ohjaa heitä palvelujen äärelle ja opastaa oikeudellisissa asioissa. Häntä tarvitaan ikääntyneiden ihmisten ja vanhusten oikeuksien puolustajana tai puolestapuhujana, kun ikääntynyt ei enää itse siihen kykene. Esimerkiksi muistisairaan vanhuksen mahdollisuudet palvelun laadun tarkkailuun tai siihen puuttumiseen ovat hyvin heikot. Näin palvelujen laatu voi jäädä aivan riittämättömäksi. Vanhusasiamiestoiminta ei korvaa potilasasiamiehen tai sosiaaliasiamiesten tehtäviä. Hän tekee yhteistyötä ikäihmisiä koskevissa asioissa asiantuntijoiden ja kolmannen sektorin järjestöjen ja vapaaehtoisten sekä palveluntuottajien kanssa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää kaikki mahdollisuudet perustaa vanhusasiamiehen vakanssi mahdollisimman pian ja turvata sen ja vanhusneuvoston riittävä rahoitus”.

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 14

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite
- allekirjoitettu Tarja Eklundin ja 25 muun valtuutetun aloite vanhusasiamies Vantaalle

28.5 VALTUUSTOALOITE Vanhusasiamies Vantaalle

Ikääntyneiden ihmisten määrä kasvaa nopeasti myös Vantaalla. Ikäihmisten perusoikeuksia ja yhdenvertaista kohtelua on kunnioitettava. Vanhusten laitoshoidon huono tila on puheenaiheena mediassa lähes päivittäin ja kotihoidon tilanne on yhtä huonolla tolalla. Hoitavia käsiä on suosituksista riippumatta liian vähän..
Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneitä itseään on kuultava päätöksenteossa niissä asioissa, jotka koskevat heitä.
Tätä tarvetta varten kuntaan on perustettu vanhusneuvosto.
Vanhusneuvostolla on hyvin tärkeä rooli vanhusten asioiden hoidossa vaikuttajana ja hallinnon yhteistyökumppanina. Se keskittyy edistämään koko ikäihmisten ryhmää koskevia asioita vaikuttamalla niihin suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa ja antamalla lausuntoja.
Vanhusneuvosto ei kuitenkaan sellaisenaan sovellu yksittäisten vanhusten palveluissa ilmenevien ongelmien selvittämiseen.
Ongelmat voivat liittyä muun muassa ostopalveluiden käyttöön.
Vanhusasiamies ottaa vastaan ikäihmisten palautteita, käsittelee niitä, kuuntelee kuntalaisten huolia ja tarvittaessa sovittelee ja järjestää neuvotteluja ratkaisun löytymiseksi mahdollisissa ongelmatilanteissa.
Hän auttaa ikäihmisiä, ohjaa heitä palvelujen äärelle ja opastaa oikeudellisissa asioissa.
Häntä tarvitaan ikääntyneiden ihmisten ja vanhusten oikeuksien puolustajana tai puolestapuhujana, kun ikääntynyt ei enää itse siihen kykene. Esimerkiksi muistisairaan vanhuksen mahdollisuudet palvelun laadun tarkkailuun tai siihen puuttumiseen ovat hyvin heikot. Näin palvelujen laatu voi jäädä aivan riittämättömäksi.
Vanhusasiamiestoiminta ei korvaa potilasasiamiehen tai sosiaaliasiamiesten tehtäviä. Hän tekee yhteistyötä ikäihmisiä koskevissa asioissa asiantuntijoiden ja kolmannen sektorin järjestöjen ja vapaaehtoisten sekä palveluntuottajien kanssa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki selvittää kaikki mahdollisuudet perustaa vanhusasiamiehen vakanssi mahdollisimman pian ja turvata sen ja vanhusneuvoston riittävä rahoitus.

Tarja Eklund
Tarja Eklund
kaupunginvaltuutettu.

Minna Atiye

Tiina Tuomela
Tiina Tuomela

Sveta Silvennoinen-Hiiskula

Minna Koskelainen

Vanda Norrena

Minna Kuusela

Sirpa Kauppinen

SARI LAAKSO

JUKA NUKSO

KIRSI MÄKELÄINEN

Niina Kärki

KARI-KARI LINDELL

JUHA MALMI

PUHEENJOHTAJA

Paija Viita

Maarno Raja-Aho

Marit Raja-Aho

Irja Ansalehto-Salo

JARNO ESKELINEN

JUSSI SARAMO

Niina Sillanpää

Antero Eerola

Jari Jaakkola

15 § **Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamiseksi järjestöille**

VD/5015/00.02.00.03/2018

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä sekä 23 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Järjestöillä on vantaalaisten hyvinvoinnin edistäjinä tärkeä ja kasvava merkitys tulevaisuudessa. Osallistuminen järjestöjen toimintaan vähentää suoraan muun muassa sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen kustannuksia, ehkäisee ennalta ongelmia ja palvelee kaupungin hyvinvointistrategian toteuttamista. Siksi järjestöille on kiireesti turvattava toimintaan sopivat tilat.
Vuonna 2015 kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksymässä asukastilaohjelmassa kuvattiin kuntalaispalveluiden hallinnoimien asukastilojen ja järjestötilojen käyttö, tarkoitus ja tavoitteet lähtien siitä, että ohjelma ohjaa jatkossa niiden suunnitelmallista kehittämistä kaupungin strategian mukaisesti. Ohjelmaan sisältyi asukas- ja järjestötilojen määrittelyn ja hallinnoimisen periaatteiden kuvauksen lisäksi kartoitus käytössä olleista tiloista kaupungin suuralueittain sekä palveluverkkoverkkosuunnitelmaan liittyvänä tilojen kehittämisen tavoitteena, että jokaisella suuralueella on vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.
Edes mainittu vähimmäistavoite ei edelleenkään toteudu. Lisäksi vantaalaiset järjestöt toimivat hyvin erilaisissa ja -tasoisissa tiloissa, eikä asukkaiden osallisuus mahdollisuutena harrastaa ja vaikuttaa elinoloihinsa järjestöjen kautta ole likimainkaan yhdenvertaista. Osa järjestöistä toimii kaupungin omistamissa kiinteistössä ja osa kaupungin edelleen vuokraamissa tiloissa, mutta osalla ei ole tyydyttäviä tiloja ollenkaan eikä mahdollisuuksia saada niitä esimerkiksi kustannussyistä. Alueiden välillä on myös tiloissa huomattavia eroja, ja useilla alueilla tilat ovat ahtaita kasvaneille käyttäjämäärille.
Järjestöissä koetaan myös kaupungin jättävän ne toimialojensa pompoteltavaksi, kun tilakysymysten ratkeamiseen vaikuttaa, mistä mikin yhdistys on saanut tilansa järjestettyä. Samaten epävarmuutta luo se, että asukaspalvelujen rooli asukas- ja järjestötilojen vastuutahona ei ole riittävän selkeä. Lisäksi puuttuu toimintamalli siitä, mihin ohjataan järjestöt, joiden käytöstä poistuu tila esimerkiksi peruskorjauksen, vesivahingon, tilojen riittämättömyyden tai muun syyn takia.
Järjestötaloa tai vastaavaa yhtä järjestöille tarkoitettua tilaa ei liene mahdollista rakentaa kaikkiin kaupunginosiin, mutta ongelma voidaan ja on tarkoituksenmukaista korjata järjestämällä tiloja, joita voidaan käyttää lähes ympärivuorokautisesti eri järjestöjen kesken, osana kaupungin avointa ja vaikuttavaa kansalaistoimintaa sekä kuntapalveluja.

Esitämme, että asukaspalvelut

- päivittää pikaisesti asukastilaohjelman ja tuo sen kaupunginhallituksen tai sen yleisjaoston käsiteltäväksi;
- huolehtii siitä, että jokaisella suuralueella järjestöillä on vähintään yhteiskäytössä oleva tila toimintaansa syyskaudella 2018;
- tarkentaa tavoitteita siitä, millaisia tiloja järjestöille tarvitaan tulevaisuudessa, miten toimitiloja tarjotaan, kaavoitetaan ja rakennetaan yhdessä järjestöjen ja kaupungin toimijoiden kanssa;
- laatii strategian, joka varmistaa, että käytössä olevat tilat palvelevat monikäyttöisesti eri kuntalaisryhmiä.

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 15

Päätös:
Päätetiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Sosialidemokraattinen valtuustoryhmän sekä 23 muun valtuutetun aloite toimitilojen turvaamisesta järjestöille

SD-ryhmä + 23

VALTUUSTOALOITE TOIMITILOJEN TURVAAMISESTA JÄRJESTÖILLE

Perustelut:
Järjestöillä on vantaalaisten hyvinvoinnin edistäjinä tärkeä ja kasvava merkitys tulevaisuudessa. Osallistuminen järjestöjen toimintaan vähentää suoraan muun muassa sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen kustannuksia, ehkäisee ennalta ongelmia ja palvelee kaupungin hyvinvointistrategian toteuttamista. Siksi järjestöille on kiireesti turvattava toimintaan sopivat tilat.

Vuonna 2015 kaupunginhallituksen yleisjaoston hyväksymässä asukastilaohjelmassa kuvattiin kuntalaispalveluiden hallinnoimien asukastilojen ja järjestötilojen käyttö, tarkoitus ja tavoitteet lähtien siitä, että ohjelma ohjaa jatkossa niiden suunnitelmallista kehittämistä kaupungin strategian mukaisesti. Ohjelmaan sisältyi asukas- ja järjestötilojen määrittelyn ja hallinnoimisen periaatteiden kuvauksen lisäksi kartoitus käytössä olleista tiloista kaupungin suuralueittain sekä palveluverkkoverkkosuunnitelmaan liittyvänä tilojen kehittämisen tavoitteena, että jokaisella suuralueella on vähintään yksi järjestöjen yhteiskäytössä oleva tila.

Edes mainittu vähimmäistavoite ei edelleenkään toteudu. Lisäksi vantaalaiset järjestöt toimivat hyvin erilaisissa ja -tasoisissa tiloissa, eikä asukkaiden osallisuus mahdollisuutena harrastaa ja vaikuttaa elinoloihinsa järjestöjen kautta ole likimainkaan yhdenvertaista. Osa järjestöistä toimii kaupungin omistamissa kiinteistössä ja osa kaupungin edelleen vuokraamissa tiloissa, mutta osalla ei ole tyydyttäviä tiloja ollenkaan eikä mahdollisuuksia saada niitä esimerkiksi kustannussyistä. Alueiden välillä on myös tiloissa huomattavia eroja, ja useilla alueilla tilat ovat ahtaita kasvaneille käyttäjämäärille.

Järjestöissä koetaan myös kaupungin jättävän ne toimialojensa pompoteltavaksi, kun tilakysymysten ratkeamiseen vaikuttaa, mistä mikin yhdistys on saanut tilansa järjestettyä. Samaten epävarmuutta luo se, että asukaspalvelujen rooli asukas- ja järjestötilojen vastuutahona ei ole riittävän selkeä. Lisäksi puuttuu toimintamalli siitä, mihin ohjataan järjestöt, joiden käytöstä poistuu tila esimerkiksi peruskorjauksen, vesivahingon, tilojen riittämättömyyden tai muun syyn takia.

Järjestötaloa tai vastaavaa yhtä järjestöille tarkoitettua tilaa ei liene mahdollista rakentaa kaikkiin kaupunginosiin, mutta ongelma voidaan ja on tarkoituksenmukaista korjata järjestämällä tiloja, joita voidaan käyttää lähes ympärivuorokautisesti eri järjestöjen kesken, osana kaupungin avointa ja vaikuttavaa kansalaistoimintaa sekä kuntapalveluja.

Esitämme, että asukaspalvelut

- päivittää pikaisesti asukastilaohjelman ja tuo sen kaupunginhallituksen tai sen yleisjaoston käsiteltäväksi;
- huolehtii siitä, että jokaisella suuralueella järjestöillä on vähintään yhteiskäytössä oleva tila toimintaansa syyskaudella 2018;
- tarkentaa tavoitteita siitä, millaisia tiloja järjestöille tarvitaan tulevaisuudessa, miten toimitiloja tarjotaan, kaavoitetaan ja rakennetaan yhdessä järjestöjen ja kaupungin toimijoiden kanssa;
- laatii strategian, joka varmistaa, että käytössä olevat tilat palvelevat monikäyttöisesti eri kuntalaisryhmiä.

Vantaalla 28.5.2018

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Allekirjoitukset:
Antero Eerola
Tiina Tuomela
Anssi Aura
Jussi Saramo

Sveta Siltunnainen-Huiskula

Minna Atiye

Anniina Kostiainen

Emil Balut

Timo Juvakka

Vanda Norrena

Minna Kuusela

SIRPA LAUPPINEN

Tanja Vahvelainen

TANJA VAHVELAINEN

MARKKU WECKMAN

PAULA LEHMUSKALLIO

SAMI KANERVA

MARKUS LYYRA

16 § **Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät**

VD/5018/00.02.00.03/2018

Jussi Särkelä sekä 29 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

Sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät perustuvat lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 24 § :ään ja lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista 11§ :ään. Vantaalla on kokopäiväinen yhdistetty sosiaali- ja potilasasia mies.

Hänen tehtävänsä ovat monipuolisia ja vaativia kuten esimerkiksi erityistä asiantuntemusta vaativien ryhmien kuten eräiden vammaisryhmien ja pienten sairausryhmien palveluiden tarpeisiin perehtymistä edellyttäviä.

Vantaalla sosiaali- ja potilasasiamiehen palvelut toimivat ilmeisen hyvin. On silti ilmeistä, että hänen asiakassegmentissään on henkilöitä, joilla ei ole tietoa tai kykyä käyttää sosiaali- ja potilasasiamiehen palveluja.

Esitämme, että kaupunginhallitus selvittää
- potilas- ja sosiaaliasiamiehen tehtävien tämän hetkisen kokonaismäärän,
- jääkö jotkut asiakasryhmät palveluiden ulkopuolelle,
- onko tarpeellista vahvistaa sosiaali- ja potilasasiamiehen roolia esimerkiksi lisähenkilökuntaa palkkaamalla.

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Jussi Särkelän ja 29 muun valtuutetun aloite sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävistä

J. Sirkelä + 29

VALTUUSTON ALOITE

Sosiaali- ja potilasasiamiehen tehtävät perustuvat Lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 24 §:ään ja Lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista 11 §:ään. Vantaalla on kokopäiväinen yhdistetty sosiaali- ja potilasasiamies.

Hänen tehtävänsä ovat monipuolisia ja vaativia kuten esimerkiksi erityistä asiantuntemusta vaativien ryhmien kuten eräiden vammaisryhmien ja pienten sairausryhmien palveluiden tarpeisiin perehtymistä edellyttäviä.

Vantaalla sosiaali- ja potilasasiamiehen palvelut toimivat ilmeisen hyvin. On silti ilmeistä, että hänen asiakassegmentissään on henkilöitä, joilla ei ole tietoa tai kykyä käyttää sosiaali- ja potilasasiamiehen palveluja.

Esitämme, että kaupunginhallitus selvittää
- potilas- ja sosiaaliasiamiehen tehtävien tämän hetkisen kokonaismäärän,
- jääkö jotkut asiakasryhmät palveluiden ulkopuolelle,
- onko tarpeellista vahvistaa sosiaali- ja potilasasiamiehen roolia esimerkiksi lisähenkilökuntaa palkkaamalla.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 28. toukokuuta 2018

Jussi Sirkeä — Ulla Kaukola Ulla Kaukola
Pirjo Ala-Kapee-Hakulin — Sirkka-Liisa Kähärä
Jaro Eskelinen — Sirpa Kauppinen
Kati Mäistäri — Timo Jouhkimainen
Antero Eerola — Vanda Norrena
Minttu Sillanpää — Emil Bulut
Jussi Saramo — Sirkka Silvennoinen-Huiskula
Jari Jääskeläinen — Minna Atiye
Päivi Laakso — Minna Rautavirta
Salla Lindblad-Lilo — Anssi Aura
Minna Räsänen — Tiina Tuomela Tiina Tuomela
V-Saino — Jouko Jääskeläinen
pieteri jääskeläinen

Kokouksen päättäminen

Kaupunginvaltuusto 28.5.2018 § 17

Päätös:
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 22.15.

Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus

Valitusoikeus

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen

Rakennuskiellon määräämistä koskevassa asiassa valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- viranomainen, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee **yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä**, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan taikka rakennuskieltoa koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta

- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirje on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana.

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163
Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

3.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

3.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa

(13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Virka-aika: ma - pe klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto

4.1
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

4.2
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita**, ei saa hakea muutosta valittamalla.

4.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen** § -, ei saa hakea muutosta.

4.4
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista**, ei saa valittamalla hakea muutosta (kuntalaki 24 §).